

М. Ю.

ВАРШАВСКИЙ
ГЛАВНЫЙ АРХИВЪ
ДРЕВНИХЪ АКТОВЪ

Залъ У.
Шкафъ 3. Полка 4
№ 12.

int. Lit. WAK № 1584 Ad.
1598

Лит. WAK

M.
130

Summarywa Nalegi uieniejonej. Od karty 231. z przodu,
onoszący listy prawn. Komrobskiego, Polkowickiego
prawn. Posturajńskiego. tytuły do k. 143. 221. 16. 17.

Ta książka zsumaryzowana tytuł od r. 1597 czyli
od k. 143 do końca. Dla tego nie
cała wódz urzędnic. narodził.

Treba dopieć ni w ca-
łości wolniejszemu ni
MATH.

78

Do sup

Se 9

Episcopus

Capitaneis, vicariis
consulibus, Scholasticis
Praefectis Fidis. no
Mandamus vobis
periculum exhiberi
eunti. et rursum
sine cura prout
et ab alijs et

Anno. M. D.

Venerabili a
Warsawien' sca
is Mis Pol

Musici ac
Lithuæ, Sanc
Capitro sm

Musici
Romanae
Warsawien' re
cto Duci in

Ido ac Ma
Johⁿ Praep
Siquis nobis

Do refara etc.

Do Ryznunt

Pro Podwozarum.

III

I

Edmundus iij Rex.

Capitaneis, Vicecapitaneis, Senatorijs, Burgravijs, Proconsulibus
consulibus, Advocatis, Scabinis, Scutellis Civitatis Episcopi Willavag
Praefectis Fid. nob. Dilectis gratiam nostram Regiam. Fid. nobis dil.
Mandamus vobis omnino habere valentes et more vestris hisce lris mis
sententiam exhibitori
eunti. rursus ~~restitu~~ in vris et Respub. negotijs
et ~~ad nos~~ ad nos ~~restitu~~ de equis Podwozarum cu curre vel
sine curru front hostulaverit diei notitiam non facientes. Proinde
utis et ab alijs Curatis provideri. Pro gra nra. Datum J.

Anno. M. D. XC iij.

Venerabili ac Gno Dno Stanislas Wogelander Archidiacono
Warsawien' sacouien' Vilneng' san' nre non Sereniss' Reginae
is Mis Polonia sanc^{is} singulariter nobis dilecto

Musieri ac Mag^o Dno Leoni Supicka Magni Ducatus
Lithuae, sanc^{is} Slonimien' Mackouien' Miedelken' Jasowien'
Capit^{is} singulariter nobis dilecto.

Musieri ac Gmo in Christo P^{ri} Dno Georgio sacrae
Romanae Ecclesiae sac^{ae} Praebitero Radzido Episcopo
sacouien' eiusdemq. Episcopatus perpetuo Administratori
cto. Duci in Oliva et Kreswies et amicus nro imprimis charo.

Do ac Mag^o Dno Joanni Tarnowski sacouien' Lanci
Jeren' Praeposito et Regni Polonia Vicisancellario
sigult nobis dilecto,

Significamus

Ob earegia n
nō semper p
in aucta nra

lis nris uerj
non solum no

coquantum eu

ingulari, m

tem quoz

Cancellaria n

eidem ut pote

orūm, mūnū

duximus pre

coeteraz am

merita comp

ris nris, cū m

fūctiōibz

ad hoc idem

habendū tē

aut ad maiō

et conferimus

uel officio con

Lithuanie, q

ut prænomin

pro uero et le

atq; cognoscat

trius omnibz

ad id tenen f

fidem p. Dat

Stephanus I

nomine

longam poster

atēritati con

STEPHANUS Rex gratia.

A

Significamus presentibus lris nris quorum intere vniuersis ac singulis. Nos
niet
v.p.
ob egregia merita quae nobis summa cum alacritate Generosus Voivina Secret.
no semper praestitit, consentaneum arbitratos esse, si aliquo officio deunctum
in aula nra eum retineremus, ut simili opera eiusdem, quam dum in oculis
nris uersaretur nobis exhibuit, isti deinceps possemus. Quod quidem
non solum nos praclaro multorum iudicio, uerum et nra quoque experientia
cognitum eum haberemus, atque in fide, industria, animique dexteritate
singulari, nihil in ipso a quoquam desiderari posse, tum non mediocrem
quoque in lris progressum fecisse, imo in usu rerum, et negotiorum
Cancellaria nra, iurisque patrii peritia excultum esse deprehendissemus
eidem ut pole Nobili, et patricio in Magno Ducatu Lith. familia
ortum, munus Referendarij Curiae Mag. Duc. Lith. nri conferendum
duximus presentibus lris nris, ut magis ac magis uirtutem industriam
coeterasque animi dotes exaret, atque in nos et in Rempub. studium suum et
merita comprobet, conferimus. Quemadmodum quidem huic presentibus
lris nris, cum uobis et singulis iuribus, libertatibus, prerogatiuis, et
functionibus, de iure communi, et probata, atque usu recepta consuetudine
ad hoc idem Referendarij munus spectantibus, et pertinentibus per
habendum tenere, quiete, et pacifice, ad extrema usque uita sua tempora
aut ad maioris officij, uel etiam dignitatis assecutionem obeunda deferimus
et conferimus. Id quod vniuersis ac singulis, in quacumque dignitate,
uel officio constitutis, atque cuiusvis status, et conditionis in Magno Duc.
Lithuaniae, quorum intere hominum denuntiamus Mandantes ipsam
ut praenominatum Generosum Gabrielem Voivina Secret. nram ex eo tempore
pro uero et legitimo Referendario Curiae Mag. Duc. Lith. nri habere
atque cognoscant, functionesque muneris huius obire sinant, atque de preroga-
tiuis omnibus et singulis eisdem respondeant, responderentque ab iis
ad id tenere faciant. Pro gratia nra, et suorum officio. Et cuius rei
fidem p. Datus Grodnae Die 20 Decemb. Anno 1584 Regni nri Nono
STEPHANUS Rex subscripsit. Leo Sapieha Notarius.

Confirmatio Collegij Vilnensis.

In nomine Domini Amen ad perpetuam rei memoriam. Cum ea, quae ad
longam posteritatis memoriam, et utilitatem spectent, laetantur testimonijs
aeternitati commendentur Proinde Nos STEPHANUS Rex gratia Rex Polo.

nia Magnus Dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masovia, Samogitia, Kiouia, Volu-
nia, Podlachia, Livoniae, &c. Dñs ac Princeps Transsylvaniae. Significamus pre-
sentibus lris nris, ad quos pervenerint, aut pervenerint, vniuersis ac singulis.
carum nostram habituris. Productas, et monstratas fuisse coram nobis per Re-
uerendū in Christo Patre dominū Valerianū Episcopū Viliensē lras
Privilegij membranas inscriptas, Professoribus Sanctae Societatis Iesu Vili-
ab epso concessas, fundationem suae reformationis fundationis, cum certis bo-
nis, et redditibus Vniuersitatis, et Collegij eorum in se continentes, duobus sigillis
subappensis, altero sua R. Paterni. Altero uero Venerabilis Capituli et Collegij
Canonicorum Ecclesiae Cathedralis Viliens: munus, tum et manu sua R. Paterni.
subscriptione firmatas, sanas, saluas, integras, nullaq in parte suspectas. Quas
quidem lras, ut consensu etiam, et auctoritate nra Regia approbare, ratifica-
re, et confirmare dignaremur, fuimus per eundem Patrem Episcopum, coeterosq
consiliarios nros nomine praedictorum Professorum Sanctae Societatis Iesu de-
ferro rogati. Earum autem lras tenor de uerbo ad uerbum sequitur estq talis. In
nomine Domini Amen. Ad perpetuam rei memoriam. Quoniam Vniuersas hu-
manas actiones, et res gestas, quaecumq illae graues memorabiles, et aeterni-
tate dignae sint ex memoria hominum iuxta obliuionis facile elabi ac euanescere cer-
tum est, nisi lras quae sint perennes memoria custodes, beneficio ad posteritatem
et perpetuitatem transmissae fuerint. Proinde nos Valerianus Dei gratia Episcopus
Viliensis Vniuersis ac singulis quorum intere, tam praesentibus, quam in omni
aeterni futuri tenore praesentium significamus. Quia cum a nra paruo tempore
animaduertere patriam hanc nram, Magnam uel Lithuaniae Ducatum
provinciam magni inter coeteras nominis, frequentis, et cultissima bonorum ingen-
torum ferace ac coeteris omnibus rebus, florentissimam, hoc uel mediocri incommo-
lo affectam esse, quod Scholas, seu Collegia nulla habeat, in quibus ad laudem
et gloriam Dei omnipotentis, eiusq cultus diuini propagatione, ac Reipublicae
utilitate publica fieret bonarum lras professio, studentesq erudiri, ac ho-
mines ad uirtutem, et humanitatem informari possint. nec omnibus quantu-
uis ingenio naturali, et iudicio praeditis, ad adeundas alias regiones et scholas
excedendaq ingenti sumptus suppetere queant, eam felicitatem coeteris prouinciis
non solum non deesse, sed etiam superesse plerumq uicimus. licet huic nrae, quae
praeter Catholicos ex Schismaticis, et multiplici sectarum labe infectis, ac etiam
Machometanis constat, ea res uel maximū momentum in Ecclesia Catholica et
Repub. adferre possit. Cogitantibz uero nobis in hoc curam ac studiū omne
nrum ponentibz, quomodo charissima nrae patriae, et altricis nrae, quae nos quere

e ad hunc honorem, et
a omni, hac in re cum
o imo. Maxima nobis
fai Concilij mentem
con consilio hominu
cui ac Domini Domini
Dici Lithuaniae, Ne
et laudis Domini nri
florissimorum, ac Ne
p Tarnicenis, et Dom
lex, nec non Domini
Dno Polonia clariss
cauissent, in eam sen
tam eius primariam
dior, et reliquos, ex
quidem doctrina, ac ui
stina, et cultu diuino,
iu. mense industria ad
fieri, et deprauidu secu
et uolentis decertana
uata e, quod quidem
cuius profecta secuti,
w. Religiosos Patres
or. Secretarij eiusde ad
th. lras Historico J
Theologia Baccalaureu
dij de rebus confer
nationem seu fundatiom
extensiu poetia siste
Domino Deo nobis con
batione Sanctae Sedis
fuimus. Quia uero rati
re lras auctores quan
bonitas e, fructu uberr
m ratione, et inuentu
ip. magna consolatiom
re. Dei gloriam, et e

et ad hunc honorem, et dignitatis gradum crevit, et cui post Deum omnem charitatem
debemus, hac in re cum Dei adiutorio predesse, et commendare possemus: tandem Deo
optimo Maximo nobis inspirante, ad praescripta Decretorum seu Canonum Sacri Tride-
ntini Concilij mentem et voluntatem nostram, quantum in nobis est conformantes, et
cum consilio hominum summo iudicio praedictorum, praesertim uero Serenissimi Prin-
cipis ac Domini Domini Sigismundi Augusti Dei gratia Regis Poloniae, Magni
Ducis Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoniae, Samogitiae, Livoniae, et Domini
et haeredis Domini nostri clementissimi, consilio gratia, et auctoritate praefati, tum et
Illusterrimorum, ac Reverendissimorum Dominorum, Domini Stanislaus Hosy Episco-
pi Tarnobris, et Domini Iohannis Francisci Commendoni S. R. E. Cardina-
lium, nec non Domini Vincentij Porlici Luoen: Prothonotarij Apostolici in
Regno Poloniae clarissimorum de latere Legatorum, persuasione ac exhortationi
acquiescentes, in eam sententiam adducti sumus, ut in provinciam hanc et Cui-
tatem eius primariam Vilnen: accerseremus, et induceremus viros aliquos
doctos, et religiosos, ex illis Collegijs quae uocantur Societatis Iesu. Quorum
quidem doctrina, ac uita inculpata, magnaeque in propaganda religione Chri-
stiana, et cultu diuino, instruendaque et erudienda optimis literis et moribus
iuuentute industria ac dexteritate celebre nomen et fama, hoc praesertim in-
felici, et deprauato saeculo, quo illis cum tot haeticorum, et scolarum monstris
et portentis decertandum est, totum Christianum orbem ad Antipodas usque per-
uagata est, quod quidem re ipsa fecimus, et sanctorum auctorum consilio cum
iudicio profecta secuti, accersimus viros quosdam dictae Societatis Venerabilis-
simos, et Religiosos Patres Dominum Franciscum Sinner a Genari Praepositum Collegi-
orum Societatis eiusdem ad hasce regiones Viceprovincialem missum Patrem Bal-
thasarum Flostoricum Theologum eiusdem Societatis, Patrem Andream Bocacium
Theologiae Baccalaureum, cum duobus alijs eiusdem Societatis, cum quibus so-
lito ijs de rebus conferentes, et in omnes partes animos uersantes, certam irra-
tionem seu fundationem Collegij Societatis eorum, pro illorum et pro tem-
pore existentium perpetua sustentatione, et conditione ex facultatibus, et fortunis a
Domino Deo nobis concessis sine cuiusque iniuria cum auctoritate et appro-
batione Sanctae Sedis Apostolicae, tam ante annos nouem fecimus et consti-
tuimus. Quia uero rationes Collegij, et Societatis istius in prouidentibus et
restitutionibus auctiores quam antea facere uoluimus, cum praesertim iam, quae Dei
bonitas est, fructus uberrimus, ex concionibus, lectionibus, Sacramentorum admi-
nistratione, et iuuentutis institutione, coeterisque ministerijs huius Collegij nobis
ipsis magna consolatione nostra uidere licuit, nolentes ut Collegium hoc ad maiori-
rem Dei gloriam, et Ecclesiae Dei utilitatem, plenum fiat, et Academia nomine

censeatur, in qua non solum philosophia (ut iam coepit) sed etiam Theologi-
 cūsus praelegantur, et promotiones fiant. Idcirco fundationē etiam ipsam der-
 tis bonis per nos attributis augendam et renouandam censuimus, prout aude-
 mus et renouamus per presentes in hunc qui sequitur modum. Et primis Ciui-
 tatem Vilnensē hō Prouintia sint controuersia celeberrima, et ob hoc di-
 gniorē, in qua domiciliū seu Collegiū Societati huic ponatur, fore iudica-
 tes, in eisdē Ciuitatis Viln. Platea Episcopali dicta, domū Latericiā a-
 pud Generosū Dominū Nicolau Alberti Jassiensē Tenuariū Lū-
 bolsanē: Sac Reg. Mtes. Magni Ducatus Lithuaniæ Notariū p. c. no-
 tū p. c. per nos ^{nos} emptam, et acquisitam ē regione Cūria nra Episcopalis sita
 et iacentem, cum tota area, et omnibus suis edificijs pro Collegio et perpetuo
 dictae Societatis Ihesu domicilio, ubi et ipsi manent, et omnia quae sunt eo-
 rum muneris et instituti, in profitendis bonis suis, erudiendaq; disciplinis
 et iuuentutis moribus, tam hō inclita Prouintia, quam undecūq; ad pro-
 sequenda sua studia, excolendaq; ingenia adueniente ad laudem et gloria
 Dei omnipotentis, et augmentū cultus diuini, tum et Utilitatē Reip.
 prosequantur damus donamus et inscribimus. Item alteram aream huic
 magnae latericiæ, ex parte Septentrionali immediatē adhaerentē, et contig-
 uam per nos apud Albertū Szalkowskē subditū nra, et coniugem eius
 Magdalenā sumptū nro redemptam, et duas alias domūs contiguas u-
 nam apud Mathiam de Stepar f. suburbio Cracouiensi, et altera
 apud Catharinā Lotric, itidem nra pecuniā emptas, et iam in area
 Collegij conuersas, cum consensu Venerabilis Capituli Ecclesiae nrae
 eidem Collegio, ac dictae Societati cum omni eorū iure, ac proprietate
 et usufructu, ad uoluntatem, et arbitriū dictae Societatis Ihesu constituē p. p.
 suo adiungimus, damus, donamus, et inscribimus. Item aream nra heredi-
 tariū ad traiectu V'zicha in ueteriori ripa ē regione Castri Vilnensis
 iacentem, ante annos aliquōt per nos ipsos habitatam, nūc uero edificijs uā-
 cūa, eidem Collegio, et Societati Ihesu, siue pro horto oleu, siue pro alio usu
 quem ipsa Societas utiliore rebus suis fore intellexerit, perpetuo damus et
 inscribimus. Item certa bona immobilia mensae nra Episcopalis in tractu
 Miedmien: uulgo Miedmichi dicta, cum pagis, Villis alijs Kamienrij
 Loh in qua Villa uiginti. Bieniante in qua decem, Moskowej in qua
 octo. Piskerunij in qua duo: et ad flūuū Merec f. Romonce, in qua
 decem Laney, et familia rusticana seu colomst, citra uel ultra Item
 unum Lacū in tractu Trocensi tertio ab hunc milliari euntibus Caūnam
 publico itinere leuorsu iacentem Rinhonti dicta pro piscatione usus qu-

quodiam. Et p
sunt quatuor 24
et Societati bra
Sigismundi Aug
Supremi patrin
donamus, confer
singulis tam et
quam eius sacis
terris, cultis, et
restitutis, tam
gulis fructibus,
et quo nunc san
de late, ac circa
suis limitibus co
tenemus, hanc
et nostris Succes
do, per hoc idem
quos ipsa ad id
utfruendum, b
de dicta Societ
quavis mercede
Episcopatus, fru
nunc, iacentium
bra- conu in po
Oppidi Oegy
conferri Collec
Tridentino con
ad ea altaria et
attribuimus, et
suis diuinis offi
cum praedictis et
bus, nulla excep
vil Palatinum
ad tempus pre
uendita in perp
et Magnificen
onis aduimus

3
quotidianam. Et præterea pagum seu villam ad lacum eundem Dinkontensi sitam, in quo
sunt quatuor Laney terra, et totidem familia rusticana seu coloni, eidem Collegio
et Societati prædicta, cum consensu Serenissimi Principis, et Domini Domini
Sigismundi Augusti Dei gratia Regis Poloniae, et Magni Ducis Lith. &c: tanquam
supra præmi patrum, et consensu quoque Venerabilis Capituli Ecclesiae nostrae damus,
donamus, conferimus, inscribimus, et approbamus in perpetuum cum omnibus, et
singulis tam eorum bonorum et villarum in tractu Miedniensi superius dictarum
quam eius lacus, et Villa Dinkontensi dicta in tractu Troicensi iacentis, colonis
terris cultis, et incultis, agris, pratis, sylvis, nemoribus, pascuis, censibus
reditibus, tam pecuniariis, quam frumenti, et generaliter cum omnibus et sin-
gulis fructibus, proventus, et obventionibus, quocumque nomine censeantur
et quae nunc sunt, in futurum humana industria excogitari poterint, ita lo-
ge late, ac circumferentialiter, quemadmodum ipsa bona, pagi seu villa in
suis limitibus consistant, et quemadmodum ea nos ipsi pro mensa Episcopali
tenuimus, habuimus, et possedimus, nihil prorsus iuris, et proprietatis nobis
et nostris Successoribus Domini Episcopis Vilnensibus, in eis acinde referen-
do, per hoc idem Collegium, et dictam Societatem Sessu, sine eius Procuratores
quos ipsa ad id deputauerit, perpetuis temporibus, tenendum, habendum
uti fruendum, pacifice, et quiete possidendum. Adiuncta etiam eidem Collegio
ac dictae Societati, pro eius tantum usu quotidiano duntaxat, libera et absque
qualvis mercede, tam pecuniaria, quam granaria molitura in molendinis nostris
Episcopalis, frumentariisq Vilnen: et et bonorum Verbi, uno militari ab
hinc iacentium, tam frugum, quam tritici ac leguminum, nec non ovis generis
bra-feru in perpetuum duratura. Item duo altaria in Ecclesia Parochiali
Oppidi Regij Moysogala Radziwilszki, et Bogdanowsky nuncupata cum
consensu Collectorum (iuxta facultatem nobis a Sancta Decememina Synodo
Tridentino concessa) cum praedijs colonis, et omnibus redditibus, et proventus
ad ea altaria ex antiquo pertinentibus, eidem Collegio et Societati Sessu, unius
attribuimus, et incorporamus in perpetuum, ita tamen ut hac altaria debitis
suis divinis officiis, et oneribus non fraudentur. Et super bona Szjwientzi
cum praedio et oppido cum villis, et eorum colonis, omnibusq rebus ad ea pertinen-
tibus, nulla excepta, per Illustrem et Magnificum Dominum Nicolaum Radzi-
wils Palatinum Vilnensem, nobis antea quidem sub certis pactis et conditionibus
ad tempus praesentium oppignolata, nunc vero addita per nos certa pecunia summa
vendita in perpetuum. Quae quidem bona cum inscriptionibus eiusdem Illustri
et Magnifici Dni Palatini Vilnensis, quas nomine huius obligationis, et venditi-
onis habuimus, in possessione damus, donamus, et conferimus eidem Collegio

et Societati Ihesu in perpetuum, et in aevum. Item bona Dworze Leńskie nuncupata
in Palatinatu Vilnensi in districtu Lidensi constituta, cum omnibus adiacentibus
Villis, agris, pratis, sylvis, coeterisque ad ea pertinentibus, Similiter nobis antea
per Illustre ac Magnum Dn. Nicolaum Christophorum Radziwiłł Oboję
in Oljsha et Neswil Magni Ducatus Lithuaniæ curie Marschallum
obpignorata, nunc autem per eundem Illustre et Magnum Dominum in usus
dicti collegij pro media fere summa eius præcij, quam ualebant uendita et
perpetua, eidem Collegio, et Societati, damus, donamus, et conferimus
in perpetuum. Item bona Smoldki, cum omnibus itidem Villis, et censibus
ad ea pertinentibus, maxima ex parte nostra, et aliqua ex parte, ex legata
Dni olim Generosi Tyskowsky, eidem collegio pecunia emptâ cum pacto re-
trouendendi ab Illustribus et Magno D. Radziwiłł, cum consensu
Illustis, et Reuerendissimi D. Georgij Radziwiłł Coadiutoris nri in Epi-
scopatû Vilnensi, eidem Collegio, et Societati, damus, donamus, et con-
ferimus, ita tamen, ut si contingat ea bona redimi, summa ipsa pecunia non
alienetur a Collegio, sed potius bona alia emantur pro Collegio, uel in perpe-
tuum, uel cum pacto retrouendendi. Ad extremum Templum Parochiale Sti-
Johannis Baptiste in Ciuitate Vilnensi eidem Collegio contiguum auctori-
tate Sedis Apostolicæ, et Serenissimi olim Regis Sigismundi Augusti ipsi colle-
gio et Societati Iesu ad exercenda sua ministeria, sine cuiusquam impedi-
mento, per nos iam pridem unitum et incorporatum extincto titulo Archipresby-
teri, et instituto Vicario perpetuo, qui curam animarum gerat, pro ut in spe-
cialibus de hoc negotio litteris fusiùs describitur, eidem collegio et Societati assi-
gnamus, uniuersis et inuisceramus in perpetuum. Itaque igitur omnia, et
singula supra expressa, domus inquam latericia, et alias tres domos illi adhæren-
tes, in arcem uertas: arcem quoque in ueteriori Wielkie rippa, nec non bona
immobilia pagos et uillas in tractu Miedniensi, latet quoque et pagum cu-
quatuor Colonis in tractu Tróckensi Nieskonti dicta duo quoque altera Ols-
tafiewilowsky et Bogdanowsky in Mojszgoła, sic ut præmissum est Colle-
gio et Societati dicta fœda dotalia, donata, et in perpetuum per nos inscripta
Primo et bona Szirwienty, et Dworzyska et Szodski quantum in nobis est
immunitati et iuris dictioni Ecclesiastica, adscribenda duximus, pro ut ad-
scribimus in Dei nomine per presentes. Eximendo hæc omnia ab uniuersis o-
neribus, seruitutibus, censibus, tributisq. nris, et Successoribus nostris Reuerendissi-
morum Dominorum Episcoporum Vilnensium pro tempore existentium, ita ut
iam ex nunc Collegium hoc, et Societas hæc ipsa ab his omnibus libera
sit et immunis in perpetuum. Quæ quidem erectio et fundatio et dona-
tio nra

collegij, ac Societatis Jesu predicta, ut tanto firmiter, et inuiolabilis, in omnibus
suis punctis, clausulis, et capitulis existat auctoritatem et patrocinium Serenissi-
mi Principis et Domini Domini Stephani Dei gratia Regis Poloniae, et
Magni Ducis Lithuaniae c. c. Domini nostri Clementissimi ac sua Serenissi-
mi successorum Regum Poloniae, et Magnorum Ducum Lithuaniae uere
Catholicorum Principum, tam et Reuerendiss. Dominorum Episcoporum Viln-
sue intrans successorum nrorum, et ipsius Venerabilis Capituli Ecclesiae Cathedrales Viln-
trium + opem ac auxilium imploremus. Ac sub Serenissima Mtes sua primu dein-
de Reuerendissimorum Dnorum Successorum nrorum, et ipsius Venerabilis Ca-
pituli tutela, hoc ipsum Collegium Societatis Ihu per nos fundatum
et dotatum, cum omnibus eius rebus et rationibus in perpetuum fieri uolu-
mus. In quorum omnium et singulorum fidem et testimonium prae-
tes literas, nrae ac Venerabilis Capituli nri Vilnen sigillorum sub appo-
sitione commendamus in huius. Actum et Datum Vilnae die xxv May.
Anno 1578. Praesentibus Reuerendis Generosis et famatis Dnis
Sohanne Jareuski Decano et Vicario perpetuo Scti Sohannis Baptista
Laurentio Volski Vicario in Spiritualibus et officiali, Thoma Mas-
wiechy Canonicis, Augustino Rotundo Michalski S. V. Doctore S. R. M. S.
Advocato. Alberto Dr. Jeroski Magno procuratore Ais, Sohanne Po-
dowski Advocato nro Mathae Volski Praefecto Culinae nrae Mathae
Quidomina, Andrea Strozec Proconsulibus Viln: testibus ad praemissa
requiritis et rogatis. Valerianus Ep. Viln: manu ppa. Nos itaq
Stephanus Rex supramemoratus, considerantes dicti Episcopi Vilnen-
eximiam pietatem in Deum, ac in propagando illius cultu, singulare studiu
fundatione eius Paternit. eo modo, quo ab ipso Reuerendo Episcopo e facta
etiam singulari nos, nro uoto prosequentes, eam ratam gratam, ut par e,
habentes, praesentibus literis in omnibus earum punctis, clausulis, tenoribus, et con-
tinentiis uniuersis, approbandas, ratificandas, et confirmandas esse duxi-
mus, pro ut de certa scientia et uoluntate nra Consiliariorum nrorum pro tunc
penes nos existentium, approbamus, ratificamus, et confirmamus hae literae nrae
Decernentes eas ipsas literas, uiaq in illis contenta, uim et robur debita, perfecta
ac inuiolabilis firmitatis semper obtinere debere. Ac insup ex gratia et be-
nignitate nra praefatos Professores Sanctae Societatis Jesu, bonaq ipsorum
vniuersa superius descripta, diuina Praedecessorum nrorum Serenissimorum
Poloniae Regum, et Magnorum Lithuaniae Ducum, uelutq ac pijs et
praeclaris institutis insistentes, iuri immunitati, et libertati Ecclesiasticae
adscribenda, et incorporanda duximus, pro ut adscribimus, et incorporamus

presentibus tuis nris perpetuo et in ævum. Mandantes universis ac singulis
subditis nris, præsertim a. officialibus Magni huius nri Ducatus Lithuanice
ut confirmationem adscriptionem hanc, et incorporationem nram prædicta uni-
versitati, et Collegio Sæc Societatis Jesu Viln. a nobis clementer et gra-
tiose datam, factam, et concessam in omnibus illi manū teneant et con-
servent, manuteneriq, et conservari, ab ijs quorum intere faveant. Et
quorum fidem et testimonium hæc lras nras manū nra subscripsimus,
et sigillo Magni Ducatus Lith. communiri iussimus. Datum Vilnae
Die prima Mensis Aprilis Ao Domini 1579 Regni vero nri 3.
Præsentibus Reueren. in Christo Patribus nec non Illustribus, Magni.
fideis, Generosis, ac Venerabilibus Dnis. Valeriano Episcopo p. e. alijs
quam plurimis Secretarijs, Dignitarijs, Officialibus, et aulicis nris Synt.
ceræ deuote, et fidelibus nobis dilectis. Datu p manū præfati Ma-
gnifici Eustachij Volowit Castellani Troien. Magni Ducatus Lith.
Procanicellarij Brzesten. Kobnien. nri Capitanei Sijmere nobis di-
lecti. Stephanus Rex subscripsit. Nicolaus Lassinski in M.D.L. Not.

IN DATIO Collegij Polocen. Societ. Sæc Jesu

In Nomine Sanctæ, et Individue trinitatis. Amen. Stephanus
Dei gratia Rex Polonie, Magnus Dux Lith. Ad perpetuam rei
memoriam Universis et singulis notu esse volumus cupimusq. Postquam
nos omnipotens Deus ad calmen Regni huius, et Magni Ducatus Lithuan.
evexit, et inter cœtera potenti eius dextra partas ex hostibus Regni nri uido-
rias, recuperatione etiam arcis, et terræ Polocensis contulit. Summa nobis
cura fuit, et erit semper in posteru, uerum et Catholicu ipsius sanctissimi
nominis cultum propagare, et plantare, in his præcipue locis in quibus iniuria
Schismatum, et hæresium deprauatus, et sublatu e. Ad ueri enim Prin-
cipis manū pertinere arbitramur, non iustitia tantu, paci, et quiei,
subiectoru nobis, populoru, sed multo magis saluti eoru sempiternæ consi-
lere, ut tenebris ignorantie, et erroru, feræ barbarie remota, et lumi-
ne cognitionis ueri Dei, et eius diuinæ uoluntatis, culturæ ingenua
illata, timor Domini initiu et fructus sapientie, morum Christianoru
honestas inter ipsos floreant, et omnes non solum in unum nru Regnu, sed
etiam in unum Christi omne, et Regnu eius perpetuu collecti pascua
uitæ coelestis consequantur. Persuasum enim habemus Sacrosanctam Re-
gionem Catholicam Romanam, et eius salutare cultum regnoru omni-
um esse firmamentu, et fortissimam contra omnia pericula munitione

5
et eius praecones, Sacerdotes, et Deo soli uacantes, haecq; terrena contemnentes
religiosos, et altaris diuini ministros, murum ee inexpugnabilem, cum pro
nobis, et Regno nro, praeces, et sacrificia sacrosancta offerunt, cum porro
nobis constet, clericos Societatis Iesu, eorumq; pium institutum in eo uer-
sari, ut Zelo domini, et religiosis operibus per praedicationes uerbi Dei,
lectiones sacramentorum, administrationes Scholarum apertiones, et iuuen-
tutis in bonis artibus, sanctusq; moribus institutionem, aliq; exercitia pie-
tatis, et uite integritatis, efficaciam, exemplo Vincam Domini Sebaoket,
excolant, et multas in Christo lucrentur animas, ex uoto nro, et erga
altissimum, qui docet manus nras ad praelium, et dignos nros ad bellum,
gratitudine Collegium eorum in Ciuitate seu arce nra Polocensi fundare
et dotare constituimus, pro ut huius tris nris fundamus, et dotamus in
nomine Domini in hunc qui sequitur modum. Cum arx nra et Ciui-
tas Polocensis multa habuerit ante Moschorum occupationem templa
atq; monasteria ritus Ruthemici, quibus uilla, et praedia, aliq; bona
terrestria fuerunt attributa, et dotata, ac fundata. Postquam omipo-
tens Deus, armis nris, et iusto bello, totam Polocensem Terram liberauit
et nos subditis nris priuatis, priuata eorum restituissemus: iustum arbi-
trati sumus publica, et quaecumq; opimine Deo consecrata, in templis
Ruthemicis ac monasterijs, solo attributa, ueladica excepto

7p. *Famatus*
libus di
gravi in
ipsum, a
nullo iur
fama, ex
incantra
pruauer
prospiere
Fid. Vri
libere di
spectat,
ferim in
hunc cir
Ciuitate n
nra Reg
nro iurem
Mensis

7p. *Significam*
a nobis aru
gio Faren
illius bon
Ka sanon
et reddi p
hoclawsh
rio genera
adlocatis
et defini
ditis, totu
sione rem
luto part
nobilem
nobilem Ha

Stephanus Dei gratia.

17p. Tamatis Proconsuli, Consulis, Aduocato et Scabini Ciuitatis nrae Caunen: fide-
libus dilectis gratiam nra Regiam. Tamati fideles dilecti. Expositum est nobis
grau in quetela, nomine Jacobi tamati Furchunt ciuis ac Consulis Caunensis
ipsam a Fid. Vris in causa cuiusdam negotij, quod illi, cum Fid. Vris intercessit
nullo iure uel dum hominem in carceres squalidos coniecitur esse, ipsos facto
fama, existimationi, facultatibusq; illius multum nocuisse, q; nimirum ipsam eimodi
incarceratione officio consulari, nulla excusationis sua interposita habita ratione
priuauerint, et degradauerint. Supplicatumq; nobis est, ut illi hac in parte
prospicere dignaremur. Cui supplicationi nos benigni annuentes Mandamus
Fid. Vris ea omnino habere uolentes, ut prefatus Jacobum Furchunt carceribus
libere dimittant, et siquidem huiusmodi causa ad cognitionem, et decisionem nram
spectat, ad quam etiam dictus Furchunt pronocauit, ulterius non procedant. sed
serim in pristinum statum restitui, ipsamq; officio Consulari perfungi faciant, atq;
hunc circa Priuilegium prerogatiua illi a nobis anno Octuagesimo Quarto et
Ciuitate nra Caunen: concessa omnino conseruent, conseruariq; curent pro gra
nra Regia, et sub poena duarum Millium Sexagenaarum Lithuanicarum fisco
nro irremissibiliter persoluedarum aliter non factura. Datus Gradna Die xxvi.
Mensis Nouemb. Ho 1585. Regni uero nri Decimo.

Stephanus.

17p. Significamus presentibus tuis nris quorum intere Vniuersis ac singulis. Quid concessa
a nobis arce Karhusiensis cum omnibus illius altimentis iure hereditario pro Geo-
gio Farensteech Prasidi Vendensi, cu ille Parochia Peustelen: cum omnibus
illius bonis tanquam ad Karhusiu pertinen: quae tunc a Generoso Martino
Kasjanowsky Capitaneo Visnensi, Felinensiq; ad Felinum obtinebatur repeteret
et redditu sibi postularet, datum fuit a nobis negotium generoso Stanislawo, Per:
koslawsky Capitaneo Marienbargensi in Polonia, et eiusde Prouintiae Commis-
sario generali, ut is parte utraq; hoc e Capitaneo Felinen: et Georgio Farensteech
aduocatis, rem in eorum praesentia, ex testimonijs fide dignorum hominum cognosceret
et desiniret: ab illo u. deinde partium controuersijs, et testium depositionibus exau-
ditis, totum negotium ad nos cum sufficienti informatione pro facienda illius deci-
sione remissum ee. Hoc igitur modo negotio praefato ad nram cognitionem deu-
luto partibus eius decisione apud nos agentibus Actorum p mandatarium suum
nobilem Daniele Hermannu: Conuentu uero per Vicecapitaneum suum Feline:
nobilem Adamu Gradowsky. Nos cum Consiliarijs nris statu eius negotij diligenter

considerato, cum omnia fere testimonia iuramento corporali comprobata, quia in actu per Commissarium praefatum conscripto continebantur, etiam ex parte conuenienti produca in eo conuenirent. Parochia eandem Peustehense ad Karhusium semp per-
tinuisse: Cumq; Parochia praefata Karhusium in potestatem Antecessoris nri Se-
renissimi Regis Sigismundi Aug. peruenisse a polenisq; et postea a Suecis
cum Karhusio possessionem fuisse: ac non nisi ui aliquando Moschu Felinu obli-
uentes in illius possessione se intromississe. Decreuimus, Decernimusq; ea ipsa
Parochiam cum bonis et pertinentijs omnibus in actu Commissarij descriptis, ut
antea ad Karhusium pertinuit, ita deinceps etiam temporibus perpetuis pertinere
debere: et a praenominato Felin: Capitaneo Actori generoso Georgio Tarensbech
restituenda esse: ab illo uero cum reliquis Karhusie: bonis iure hereditario
perpetuis temporibus obtinendam. Fructus etiam omnes a data praesentis nri
Decreti ipse Georgius Tarensbech exiget, et percipiet. Qui uero hactenus pro-
uenerunt, et a Commissario nro ad decisionem nram suspensi fuerunt Capitaneo
praenominato cedere debent. Cuius quidem Decreti nri executionem Commissario
eidem grati nro Prouincia Liouonia committimus, et demandamus. Hoc nro
Decreto mediante. Data Warschaua Die 10 Mensis Octob. Ho 1585. Regni
uero nri anno Decimo. Stephanus Rex subscripsit. Petrus Tili f. p. S.
Sigillatum tam Regni quam Magni Ducatus Lith: Sigillis minoris Cancell:

+

Responsum a Sac. Regia Maiestate Nuntijs
ab Equestri ordine Transdunam Liouonia Du-
catu ad Maiestatem suam missis Vilna die 22.
mensis Iunij Ho 1579.

Acceptit per quam clementer Sacra Regia Maestas quia Equestri Ordinis Transduna-
na in Liouonia Prouincia nuntij scripto oblatuerunt et capit sua Maestas iam
diu grauem animo dolore, cum ex tristi Liouonia statu, tum potissimum acerba
Equestri Ordinis calamitate, qua superioribus temporibus ab hoste crudelissimo
tum in ipsa, tum et sibi, et Patria vniuersa infelicibus quorundam consilijs
studijsq; longq; progressu affecta e. Cuius non tantum leuanda et debellanda
ueru etiam vindicanda in illo hoste causa, quid sacra Regia Maestas simul
ut cuncta e, a Deo prepotente ad Regni sui, Magni Ducatus Lith: qu.
bernacula facere studuerit contendens laboraret, quid hoc tempore, et quam
belli molem omnium Regni, et Magni Ducatus Prouinciaru ope, quibus qd
per hoste illum pacatis esse licuisset, suscepit, et quo iam in protinctu sit,
Nuntij ipsi Ordinis Equestri Liouonia, atq; adeo omnes uident. Pro eo igit.

Regio
declarat
potestas
ho. h. l. m.
maior
sibi Sa
subditis
Captiuos
eibus off
potestas
Cum a
mensio
cum host
eibi hoc
paucos
pro cui
suis fore
Dequa h
salute
Magni
reuer
facile pe
suam in
grauem
Ihu tem
operam
adscribi
suspensio
etiam sin
si inter
bernatio
abs se L
commuta
ratione d
repetenda
fit Nec
quidem f

Regio studio, atq; paterna in Lituoniam suosq; subditos cura Sac. Regia Maiestas
 declarat, se liberata Deo iuvante ab hoste Lituonia, adeptisq; locis vicissim ad
 potestate et Dominium suu reuocatis, quibus qui sedibus bonisq; suis proprijs puium
 hostilem exturbati sint, illis se clementissime eos restituru, atq; etiam pro meritis
 maioribus commodis p occasione amplificaturum ee omnino cum faciendu
 sibi Sacra Regia Mtas pro munere suo Regio exstimat, ut fratribus suis
 subditis omnibus iura atq; commoda sua conseruet. Quod ad liberandos
 Captiuos attinet S. R. M. etiamsi subditi sui no essent, tamen pro Christiani Pri
 cipis officio, et peculiari clementia sua eo ferretur, si qua eorum liberandorum
 potestas esset, quo maiore nunc eius rei desiderio accensa e cum suos esse sciat.
 Cum a. sua Mtas iam iam in ipso in hostem progressu sit, et aliquot hisce
 mensibus, ut primu ita maximum belli ardore fore intelligat, qui certe via
 cum hoste commercia, et tractatus excludat, non uidet Sac. Maiestas R. sua
 cipi hoc tempore liberandorum Captiuorum rationes ullas posse. Quae uero aliqt
 paucos post menses suscipi poterunt, eas libentissime, ad libertate suorum
 pro cuiusq; conditione accommodabit. Ad subleuandam eorum egestatem, q
 suis fortassis ab hoste exili sunt, Sac. R. Maiestas ope sua, magnificentiaraq;
 Regia libenter conferet. Si id immensi, atq; infiniti rerum pro communi omniu
 salute, et fortunis susceptura, sumptus, omnia quacumq; toto Regno, et in
 Magno Ducatu Lithuania contrahi possunt uendicantes, ulla ratione pate
 rentur. Quod cum per se ex magnitudine suscepti belli ordo E. quibus Lituonia
 facile perspicere possit, hortatur S. R. M. ut cum quisq; fortuna beuolare
 suam in communi uelari sciat, seruire aliquantisper communi illi studeat, et qua
 grauioribus malis, et longiori tempore tolerantiu accommodauit, ea paruo ad
 huc temporis spacio prestanda exstimet. Qui uero nomina dare, atq;
 operam militare suam huic bello nauare uolent, eoru numeru certum S. R. M.
 adscribi in militiam suam ijs stipendijs curabit, quae ceteri sua Mtas milites
 stipendia facientes merent, neq; enim fieri posse non modo sine inuidia, ueru
 etiam sine dissensione, et perturbatione ordinis militaris sua Mtas intelligit
 si inter subditos suos Stipendioru inaequalitas aliqua inducatur. Quod ad qu
 bervatione Lituonia attinet S. R. M. constare Ordinibus Lituonia intelligit
 abs se Lituonia gubernationis ratione, quam requu hoc capeiens repererit
 commutatam non ee. Etsi uero sua Mtas intelligat esse quae in hac gubernadi
 ratione desiderari possint, tamen cum hoc tempore non tam de gubernando, qua
 repetendo cogitari debebat, et in ipso belli ardore, quidaq; immutare integru uix
 sit. Necesario hac consideratio in aliud tempus opportuniuq; differenda e, quo
 quidem tempore Sac. Regia Mtas collapsas euersasq; Lituonia res earumq;

gubernationem ita restituta e, ut omnes eius ordines intelligere possint cuncta
ad Prouincia Salutem, securitatem, Vtilitatem florere relata esse. Quibus
se ordo Equestris iniurijs affici, a Capitaneis uel praesidijs R. M. conqueri:
fuit, ijs ut succurratur S. R. M. Commissarius suos in Lituania mittet
qui cuncta cognoscant, quae diiudicare pro delegata sibi potestate integrum
esse intelligunt, diiudicabunt, quia S. R. M. auctoritatem requirunt ea
referent, cumq. retulerint faciet S. R. M. ut ex aequo omnibus iustitia
administretur. S. Stephanus Rex subscripsit.

Responso Senatorum tam Ecclesiastici
quam Secularis status Magni Ducatus
Lith: ad petitiones p. Castellani Ruge
sem Jacobum Mech nomine Equestris
Ordinis, et Incolarum Transdunensium Du:
catus Lituaniae coram nobis expositas.

Post amicam ac fraternam studiorum officiorumq. nostra commendationem nec minus
perpetua prosperitatis compracatione. Maximo terrore incolas Lituaniae ob
inopinatam hostis inuasionem percussos eandemq. ob deplorandas Prouincia con:
ditiones iam denuo omnib. fortuna telis, quibus se liberari, et creptos cupiant
obiectam esse ex propositis petitionibus satis abunde, nec sine maximo dolore
intelleximus, ut quibus et prospera, et aduersa communia sunt. Et quicquid
terris Lituaniae aduersi, ac e contra prosperi utcumq. contingat non minus
ipsis, quam nobis contigisse, ac euentissime certissimum est. Quare sicut
olim uiuente S. R. M. Ono nro clementissimo piissima, et celeberrima me:
moriam nihil quod aequum ad Lituania Prouinciam, quam Reipub. nrae con:
seruatione atq. defensione spectare uisum e a S. eius Regia Mte nec a
nobis tanquam confederatis amicis atq. socijs, fratribusq. et collegis nris
charissimis Dominis Senatoribus Regni Poloniae, quibus cum amicus Reip.
membra facti sumus, intentatum relictum e: Sic dies noctesq. sedulo inui:
gilamus eritumq. ut benigno annuente Deo Reipub. nrae commune
ac omnino eius membra, hoc periculossimo tempore quia possumus diligentia
et fide conseruemus ac tueamur. Aliam itaq. opinionem ac spem de
nobis amicis socijsq. confederatis status Lituaniae, eiusdemq. Incola oes, nec
in animum inducere, nec per quenguam sibi persuaderi permittant.
Ne autem a Moschorum Duce uolentur inducia, atq. ut damna Co:
lonis arcis Rugen: nec non Dybilibus Joanni a Bredenbach, Bernhardo
a Wesseren, et Gotthardo Hering illata reseruantur, scripsimus eo

9

nomine ad VVoiuodam Derpatense, nec minus ad Moschum ablegabim
atq; speramus inducias non uiolaturum sed damna illata re compensata:
rum. Sin a. hostiliter terram nra, aut prouintiam Linonica inuasum
sit, omnibus uiribus resistemus, nec copijs et auxilijs nostris Prouincia
Linonica deerimus, sed Illustre Dominu Administratore Linonica cu
Exercitu mittemus, qui pro incoluitate, atq; salute Prouintiae con:
iunctis copijs cum uiribz uestris, quae semper paratae in omni euentum
esse debebunt, diuino implorato auxilio fortiter certabit. Nec praetermittemus
haec et alia ad nos relata Statibus Regni Poloniae absq; mora referre. Qui
et nos periclitantes, auxilijs et copijs suis, tanquam amicos fratres, et con:
foederatos socios non deserturi erunt. Cum autem belli tempore
nihil perniciosius intestinis odijs: ac inuicissim salubrius concordia, dabit
operam Illustri Dominus Administrator, ut de omnibus et singulis
iniurijs adueniens non solum diligenter inquirat, sed etiam omnibus et
singulis ius, iustitiamq; administret. Ad cuius aduentum, si qd haec
nus factum e, omnia sopita esse debent: ita ut ne quisquam Praesidi:
ariorum militum, nec Incolarum eo nomine quengquam molestare aut
offendere debeat. Si autem praeter spem euenierit, aut noui tumultus
quacumq; de causa inter Indigenas, et Praesidarios milites exorti fuerint,
tum Illustri Dominus Administrator ita constitutus e, ut Domini
Castellani, quilibet in Districtu suo adiunctis Capitaneis aut Pol:
magistris nris, quas Castellani uocare uoluerint, causa cognoscant ean:
demq; amicabiliter componant, aut sententia lata dirimant. Sin autem
factum sine Illustri Domini Administratoris cognitione determinariue
queat, utraq; pars sub graui poena interdictione usq; ad cognitione
causa pacifice uiuere debet. Sic non minus Praefecti, atq; Capitanei
omnium Arcium Nobiles atq; Incolas cum Viduis atq; pupillis eius de
Districtus ab arcibus, quas refugij loco petunt immantem nec aruere
nec bona eorum inuolenter rapere, sed pio et Christiano zelo eos am:
plecti, atq; loca quibus hyberno hoc tempore se sustentare, resq; suas
custodire possint attribuerge debent. Quod si secus factum fuerit tum
Domini Castellani singulos Capitaneos, aut Praefectos arcium, gubet
in Districtu suo aduocant, quo se cum, quem Christiana pietas ee
uult, et nos sub amissione Capitaneatus, cupimus gerat. Quod nec minus
ab alijs etiam, qui aut sub Regia liberalitate, et clementia, aut hypotheca
loco Arces impetrarunt, et obtinuerunt, sub graui indignatione nra expecta:
mus. Curabitur quoq; ut de comatu, atq; victualibus singularium arcium

diligenter inquiratur necessariaq; eo quam primū militentur. Hortamur
itaq; et admonemus I. quæstem ordinem, nec non omnes incolas amice ac
fraternaliter, Præsidiarijs autem militibus iniungimus seuerè atq; mandamus
ut hoc unice studeant, quò sint unanimes, et concordēs, nec causā ullā
præbere intestinorū dissidiū, sed unanimi consensu, et uoluntate pro focis
et aris certare, inq; omnibus, Dominis Castellānis, licitis ac honestis more
gerere, mandatisq; eorū obtemperare, nec se ut ulla opponere sed ad
Illustre Magnificentiam eius illa perscribere sententiā ipsius expectare
uelint. Quod etiam Domini Castellani, non tam ad nra, quam Se.
natorū Regni et Corona Poloniæ amicam et fraternam admonitiōne
Dno I. Thardo Kraus Baroni in Relles p. Arcem Treidense, iam antea
ab Illustri Dno Administratore ad iudiciarios sumptus sustinentes I.
quæstri Ordini concessam, certis conditionibus possidendā tradiderint
eāq; nomine nunc nulli grauentur, deq; iustitia denegata congrantius
Non prætermittet Illustis D. Administrator, ut Ideo Hras Treiden:
opportūmore, et meliore, ad iudicia celebranda toti Prouinciæ Trans.
dunana tradat; Verū et nos hū rei auctores, ac promotores ee uolu.
mus. Nec minus æquo iudicamus ee, ut prædictus D. Seraus con.
ditionibus satisfaciāt. Cū id ad reputatiōne Illustis D. Admi.
nistratori, quam etiam Castellānorum auctoritatē spectare uideatur
Ne defraudentur in eo, quod ab illis impensū, et acquisitū, tūm
quod fru, et iussu D. Administratoris alteri datū, in aliū cū in.
iuria alterius conferri non debeat. Cū itaq; iudicia ob sumptuum
defectū, donec de ijs prospiciatur, celebrari non possint, amice rogamus, ut
aliquāntisper id æquo animo ferant. Nam Illustis D. Administrator
prope diem in Letuomiam iturus ē, qui tūm de omnibus, et singulis rebus
necessarijs, ac præsertim de iudicijs celebrandis, pro dignitate, nec non legū
ac consuetudinū uerū acturus ē, oēs, qui aut iū, aut inordinario furis
processū bonis suis extrusi sūt, auctoritate suā restituet, ac ut omnib; fās
iustitiāq; administretur, curabit. Quod uero omnes status I. quæstri
Ordinis, Ciuitates atq; Incolæ Transdunæ: Ducatus obmixe instant, ac amice
rogant, ut omnia tam antiqua, quam noua Præiugia per Illustre pia memorie
Dominum Palatium Viniensem Dominū I. Nicolaū Rad Frumet in Olyška
et Drostwieß Ducem p. ex plenissima, et irrenocabili potestate Oratoris no.
mine tam in publicis, quam in priuatis negotijs in genere, aut in specie primo
tūm ut Illustis D. Administrator Vindensia pacta, atq; alia meliore statu

concernentia omnibus atq; singulis in genere atq; in specie confirmata data atq;
concessa integra atq; salua ee uelint. Post hac ut non minus reciproco modo in
authenthico diplomate, et sub manuū subscriptione illa Transdunen: Ducatus
exhiberentur. Ad illa ita responsū ee uolumus. Nos omnes ac singulos
sub principe ac bona fide hūc recipere atq; promittere, nos non solum omnia
et singula antiqua, et noua Priuilegia omnibus in genere atq; singulis in
specie p̄ piissima memoria S. R. M. nec non pia memoria Palatinu Vil:
nensem, atq; Illustrem modernū Dominu Administratōre Liouonia data
confirmata, atq; concessa, rata, grata habilituros, atq; seruatiuros ee. Scilicet
fratres, et collegas nros carissimos Dominos Senatores Regni Polonia nobis
cū facturos persuasum habemus, et ut faciant dabimus operam. Verū
pollicemur, et spondemus etiam nos non minus sicuti Status Transdunen:
Ducatus Liouonia obsequato diplomate fecerunt antea reciproco modo pacta
illa Wendensia in authenthico omniu nra Communis Respub Senatoru
diplomate sub sigillis atq; manuū subscriptione Statibus Liouonia exhibi:
turos, curatiurosq; ee, ut omnia a futuro Rege, et Magistratu approbe:
tur atq; confirmetur, actu atq; effectū seruentur. Quorum testimo:
niū hac sigillis suppressis, et manuū subscriptione munimus, et corro:
borauimus Data Vilnae Ultima Decemb. post salutiferam Om̄ nri Ihesu
Christi Natiuitatem Anno Millesimo. Quingentesimo Septuagesimo
Sextuo. Valerianus Ep: Viln: Nicol: Pac Ep: Kiouien: Ostaphius
Volowit & Nicolaus Radziwil. Johan: Gotskowitz p̄ subscripserunt.

Priuilegium ultimum ratione
arui Karhusien: farense datum

In nomine Domini Amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos STEPHA:
nus Dei gratia Rex Polonia, Magnus Dux Lithuaniæ p. Significam⁹
praesentibus tuis nris quorum intere vniuersis ac singulis hanc notitia
habituris. Cū Generosus, et Strenuus Georgius Farensebeck iam arte
belli contra Magnū Moschouia Ducem et Liouoniam a crudelissimo Tyranno
eius liberari a nobis suscepti fama excitus alijs vniuersis, quietum ē longis
regionibus obibat negotijs, sua in patriam fidei posthabitis, ultro ad nos
iusto cū comitatu primo se contulisset, postea in duas expeditiones nras
peregrin⁹ militis ex transmarinis usq; locis ad duo milia stipendijs nris
magno suo cū labore nobis adduxisset, in ipsam et expensas communis
Respub. causa fecisset, et ita se gessisset, ut et uirtus eius in omnium
oculos incurreret, maxima autem praeceteris omnibus ē Liouonia No:
bilitate

emineret, cum nulli omnino militaris ac strenui Veri officii, in omni genere
belli, excursionibus, praeliis, Urbium Arciumque hostium expugnationibus
pro suo loco deesset, omnibusque periculis fortis ac constanti animo pro nobis
ac patriae suae dignitate se obijisset, nos tum iam recuperata Livonia dili-
gentem cogitationem suscepisse, quomodo non modo nri pro singulari virtute
serius atque erga nos fide indicij perpetuum aliquod monumentum in eum po-
sterosque eius conferremus, verum etiam, ac sumptus eius, quos nra causa sus-
cepisset, aliquo modo compensaremus. Quia de re dum nos cogitamus, rati-
ones aliquas ei proposuimus, accidit ut cum inter nos ac Serenissimum Danie-
Regem cuius seruitus tempore seruitutis illius Livonia se addixerat, ac a
quo seruitorum suorum Osyiam Provinciam praemium retulerat, contro-
versia nonnulla extitisset, ac vero ille a sua erga nos fide nullo modo dissen-
sioni putasset, quamvis ipsius Serenissimi Danie Regis permissu ad nos se
contulisset, tamen et in gravissimum odium, apud eundem Serenissimum
Danie Regem adducere tur, et ea ipsa etiam Osyia, quam in feudum illi
Serenissimus Danie Rex concesserat, ac ex qua ad duodecim milia thalerorum
annuorum reddituum percipiebat, existeretur. Quae res non modo nobis eo ma-
iorem causam praebuit, ut cuius antea operam atque studium compensare, ac
clementia nra dignam iudicaremus, eius nunc calamitatem, ope auxilioque
nro eo magis sublevari iudicaremus. Verum ipsos etiam ordines impulit
hoc publico Regni conventui tam Senatus, quam Quintus terrestres ad eum
conventum ablegati Universi diligentissime pro eo apud nos intercederent.
Cum itaque antea iam anem Rarhusensem in laboris eius militaris ac impe-
sarum compensationem, ex clementia nra Regia, ultro ei obtulisset
et si maiori etiam aliqua re, pro virtute eius, tum etiam hac calamitate
in quam deuenisset, benignitatem nra declarare ei cupiebamus, cum tunc
in hoc provincia Livonia non dum satis constituto statu uberius aliquid
hoc tempore reperire non possemus eam potissimum conferre ei putavimus
qua ei collata Reipub. etiam simul rectissime consuleremus. Praeterquam
enim, quod Arx ea a Duce olim Holsatiae Magna in cuius possessione
fuerat ita relicta fuisset, ut pleraque possessiones eius variis modis distra-
cta, dissipata, neglecta, et plane eversa fuissent, cum Serenissimus etiam
Suecia Rex iuris nonnulli in eam praederet, esset vero in ipsis fere finibus
posita tam dubijs, quaha hac essent temporibus, et hac rerum omni incer-
titudine, non sine magna cura, tum vero sumptus eius munitione conserua-
enda. dag

teneri eam posse
ac Reipub. fieri
se suscepisset, si
fuisse, non
clemen morum
pub. etiam huius
ram nobis per
nri conventu
nris singularem
fiam remunera
factos compensa
onem ac confer
nobis praestari
consensu, aut
Quintorum te
gatorum, facie
Salam Arie. Li
antiquo specta
cum omni iur
utriusque Sexu
remis, confer
huc tenenda
omnino nobis
referant, cum
nomine censu
exceptis, nec
alienandi, don
quos meliores,
Successorum in
fiat. Quod si
pertinuerint,
fuisse, eas om
a nobis factan
petuum donat
mica obire tem
auerlat) ut p
Livonia, et in

M

teneri eam posse uidebamus. Quia cum Farensecius tam perspecta in nos
ac Reipub. fidei homo, quanta ea a priuato Nobili praestari possent in
se suscepisset, si hereditario, ac perpetuo iure sibi familiaeque sua eam con:
tulisset, non modo in ipsius familia, perpetuum nos nra erga eu
clemen monumentum hac ratione relicturos iudicabamus, uerum et Re
pub. etiam huius uirtute atq. constantia eo securiorem ab illa parte futu
ram nobis persuadebamus. Quia cum ita sint, nos in hoc publico Requi
nri conuentu habita super hac re diligenti deliberatione cum Senatoribz
nris singularem dicti Georgij Farensech, fidem, uirtutem, ac constan:
tiam remunerandam, tam uero sumptus partim iam ab eo Reipub. causa
factos compensandos, partim de ijs, quos deinceps in defensione muniti:
onem ac conseruatione arcis eius honorumq. illius, quantum a priuato
nobili praestari pot. facturum sit, quam rectissime prospectu cupientes
consensu, auctoritateq. senatus nri acceden. ad intercessionemq. pro eo
Nuntiorum terrestrium ab uniuersa nobilitate ad hunc conuentum able
gatorum, facien. nobis putauimus pro gratia nra ipsiusq. meritis ut pra.
salam Arce Rarhufien, cum omnibus bonis pertinentijsq. ad eam ab
antiquo spectantibus, iure hereditario, perpetuo, in aule, ac perpetuum
cum omni iure, dominio, et proprietate illi, legitimisq. heredibus illius
utriusq. Sexus, et Successoribus, tam descend. quam collateralibus da
remus, conferremus, traderemusq. quemadmodum et praesentibus tuis
huc tenendam, possidenda habent, damus, conferimus, tradimusq. nihil
omnino nobis, aut Successoribus nris Regibus Poloniae iuris proprietatis
reseruam. cum omnibus, Utilitatibus, prouentibus, redditibus, quocumq.
nomine censeantur, qui nunc sunt, et haberi possunt, nullis penitus
exceptis, nec non cum facultate dictam arcem, uel bona eius, uendendi
alienandi, donandi, locandi, permittendi oppugnerandi, et in usus suos
quos meliores, et utiles notuerit, conuertendi, etiam nro, aut nrorum
Successorum irrequisito consensu modo id non externo, sed subdito fidei nro
fiat. Quod si etiam demonstrari potuerit, aliqua bona quae proprie ad arce
pertinuerint, diuersis alienationibus, ab ipsa arce diuisa, et distracta
fuisse, eas omnes alienationes, secundum declarationem nram, iam ante
a nobis factam, irritas esse uolumus, Ex quibus bonis sibi eo modo in p.
petuum donatis, expeditione bellicam, pro ut coetera Nobilitas Lino
mica obire tenebitur. Quod si unquam acciderit (quod tamen Deus
auertat) ut per uim alicuius potentioris hostis externi, aliqua pars
Linomiae, et in ea dicta arx Rarhufien: amittatur, eamq. deinde de

de manibus illius recuperare nobis detur, tunc nulli alij, praeterquam ei.
dem Generoso ac Strenuo Georgio Farenbeck, ipsiusq; legitimis haere.
dibus ac successoribus eam restituere, pro nobis et successoribus nostris polli.
cemur. Si etiam quod nunquam speramus, aut facere cogitamus ea
alicui externo Principi, ex transactione aliqua, aut quocumq; pa.
cto, et conventionem concedere uelimus, non prius ea arce praedicta
Farenbeckius, aut ipsius legitimis Successores cedere debebunt, qua
per nos, uel Successores nostros, alia bona aequiualentia in eadem pre.
uentione Liunica illi, eiusq; heredibus perpetuo iure collata, et in po.
ssessione data fuerint, et expensis in reparanda defen, munienda.
ue arcem Starhusien. factis, refectis, armentariisq; et munitione
ipsius quo libuerit illi asportare, et auferre permissio. Quae omnia rata
firmaq; temporibus perpetuis futuris tam a nobis, quam Successori.
bus nostris Regibus Poloniae irrevocabiliterq; inuicibiliter, teneri
conseruanda uerbo nostro Regio promittimus. In quorum omnium
fidem et euidentem testimonium hasce tras manu nostra subscriptas, ta.
Regni quam Magni Ducatus Lithuaniae nostri Sigillis muniri ac
roborari iussimus. Datum Varauiae in Comitibus Regni Genera.
libus. Die 26 Mensis Februarij Ao Dni 1585. Regni uero
nostri anno Decimo Praesentibus. Stephanus Rex subscripsit.

Presentatio

Illustrissimo et Reuerendissimo in Christo Patri Dno Georgio Rad.
fium Sac. Rom. Ecclesiae Cardinali, perpetuo Administratori Epi.
scopatus Vilnen: Duci in Olysha et Dies Fwie, et nostro in Liuania
locum tenenti, Sincere nobis dilecto, aut sua Paternitatis in spiri.
tualibus Vicario, uel alteri cupiam ad id potestatem habenti
gratia nostra Regiam. Illustrissime et Reuerendissime in Christo
Pater Sincere nobis dilecte. Vacat ad praesens Ecclesia Parochi.
alis in oppido nostro Oza collationis, et iuris Patronatus nostri Regij
post mortem honorabilis Mathiae N. eiusdem Ecclesiae, ultimi
et immediati possessoris. Ad quam si uacante, nos honorabilem

12.

Bartholomew N. artium liberalium Baccalareum Musicum nrum
clericum in minoribus ordinibus personam idoneam, et statum Eccle.
siastico aptam Syn: tua presentandum ee duximus, pro ut et p
sentibus presentamus. ita tamen ut infra unius anni, et sex Septi.
manarum decursum ad Sac. Presbyteratus ordines procedere tenea.
tur. Hortamur itaq. Syn. tuam, ut hunc et non alium presenta.
tum nrum ad eandem Ecclesiam Parochialem Den: institui, et
inuestiri mandet, curam animarum administratione spiritali:
aliu regimeng temporalium reru eidem permittat, pro ut hoc
ad illius officium pastorale pertinet. Datum. p Stephanus Rex ff.

Alia Presentatio.

r. Illustrissimo et Reuerendissimo in Christo Patri Domino Georgio
Nadziul Sac. Romanae Presbytero Cardinali, perpetuo Admi:
nistratori Ep. Vilnen: Duci in Oljha et Niepoli, et nro
in Liouonia locum tenenti, uel ipsius Illustrissimae, et Reueren
dissimae Paternitatis in Spiritualibus Vicarii et Officiali generali Vil:
nensi, seu alteri cuiuspiam ad id potestatem habenti, gratiam nram Regiam
Illustrissime, et Reuerendiss. in Christo Pater. Vaeat ad praesens Eccle.
sia Parochialis in Oppido N. collationis, et iuris patronatus Regij
post mortem Reuerendi olim N. N. ultimi et immediati possessoris
Ad quam sic uacante Reuerend. N. N. actu presbyterus Mustris.
et Reuerendiss. Paternitati V. presentandum duximus, pro ut et prese.
tamus. Hortamur itaq. et Reuerend. Patern: V. ut ipsum prae:
sentatum nrum ad eandem Ecclesiam instituere, et inuestire uelit, curam
animarum, administrationem spiritalium, regimeng temporalium ei de
committent, pro id ad officium Illustr. et Reuerendiss. Patern: spectat
pastorale. Ita tamen conditione ut ipse circa eandem praesens resideat.
Et cuius rei fidem p Datum Niepol. p Stephanus Rex ff.

Stephanus Rex.

r. Generoso Stanislaw Penhoslawski Commissario nro generali p Liouonia
et Capilaneo Marienburgensi fidei nobis dilecto gratia nra Regiam,
Generose fidelis nobis dilecte. Supplicauit nobis Nobis Cottardus Re
binder, quod cum in Liouonia pro nobis totaq. Repub. militan satis se fidele
et strenuum praebuit, ut pro illius laboribus ex gratia nra aliquam mercedem

tribuere, illamque in possessione bonorum in districtu N. sistorum ad uxorem
predicti N. heindri ut ille asserit iure spectant, et pertine conservare digna
remur. Verum cum illius seruitia nobis minime nota sint, neq. etiam
scimus qualia predicta bona sint, nihil in ea re decernere potuimus eundem
ad Fid. suam remittimus Mandamusq. ut Fidel. sua prefata bona
quae et quantae sint, reuideat, et tamen de dictis bonis, quam etiam ser.
uitijs eiusdem nobis abunde significet. Nos quid in hac re facturi si.
mus postea uidebimus. Quod Fid. sua faciat pro debito officij sui,
gratiaq. nra. Datum p.

Stephanus Rex. Litera moratoria.

Significamus presentibus lris nris quorum intere Vniuersis ac singulis.
Quia nos ex benignitate nra Regia rombo prospicere cupientes Honesti
Alberti N. Cuius ac Braxatoris nri Cracouien: quem ob summa negli.
gentiam, et temeritatem debitorum suorum insoluen sibi debitis ad
aliquam inopiam deuenisse, atq. eam ob causam suis etiam creditoribus
hoc tempore soluendo non esse nobis relatum e, ipsamque in protectione
nram Regiam assumen, eidemq. lras nras moratorias salui Conductus
conceden esse duximus, ut quidem et presentibus lris nris assumimus
atq. ab impetitione, et molestatione tam iuridica, quam extraiuridica
omnium et singulorum creditorum ad decursum anni a Data ps.
computari liberam immunitatem facimus, et pronuntiamus. Ita tamen
ut bona sua omnia quaecumq. habet in fraudem creditorum suorum non
alienet, neq. plura debita contra hat. Quamobrem omnibus quorum inter.
e, tam Castren quam Ciuitatum nrarum Praefectis denuntiamus Man.
damus, ut memoratum N. in usu lru nrarum conseruent, nullam mo.
lestiam et difficultatem eidem ratione debitorum apud quemuis per ipsos
contractoribus exhibeant, uel a quouis exhiberi patiantur imo tuto secure
ubiq. eundem agere, et uersari sinant. Si opus fuerit ab eodem registi
publicari, et proclamari faciant. Pro gratia nra, et poena contra
Violatores salui Conductus nri in Statuto sancita aliter ne faciant
In cuius rei fidem manu nra subscripsimus, et Sigillum Regni
apprimi iussimus. Datum p.

Acta ut exfradantur

Stephanus Dei gratia.

Tamatis Promissilibus, Consilibus, Aduocato, et Scabimis Ciuitatis nrae Caa.
nen: fidelibus nobis dilectis Gratia nra Regiam. Tamati fideles nobis
dilecti. Exposuit nobis graui in quere la famatus Christophorus Blum Cuius

Causam
causam
cora f
lag.
dare
manda
extra
testimon
da sibi
examine
suo offic
Februarij
Citatio.
Tibi Pet
persona
in Reg
tenus
ratione
uaria,
constitut
personae
saris pro
odio, et
et existin
dehonest
rogation
et postea
intentione
quod tibi
ausus es.
per te p
tu requir
eant tam
ut quas
tatione
iactura
pensat et
Lithuan
hinc tuo

Caunen: se opus habuisse ex Actis Ciuium quosdam ei necessarios, ad
causam suam spectantes recognitionis Extractis, tum et testimonia quorunda
coram fid. V. audienda. Quia omnia per fid. V. ipsi denegata, prohibi
tag. Quare petijt a nobis, ut eo in negotio Iras nras ad fid. V. dare ma
daremus. Cui supplicationi nos benigni, lingua iusta annuentes. fid. V.
mandamus, ac ita oio habere uolentes, ut requisita hujus Iras nris oes
extractus ei necessarios ex Actis Ciuium fid. V. extradant. Deinde u.
testimonia quorunda Ciuium, quoscumq. nominauerit, et ad testimonia dicen
da sibi necessarios putauerit sine exceptione, aut dilatione, audiant
examinent, et audiri atq. examinari faciant. Pro gratia nra, et debito
suo officio, aliter fid. V. non factura. Dato Grodna Die 11 Mensis
Februarii Anno Domini 1586 Regni uero nri Decimo.

Citatio.

Stephanus Rex.

Tibi Petro Georgij Biecfuga Advocato Ciuitatis nrae Caun: de eode officio
persona, ac bonis suis omnibz mobilibus, et immobilibus, ubicumq. locorum
in Regno, et Dominijs nris, per te habitis et possessis, mandamus, qua
tenus coram nobis, et iudicio nro Regio post Curiam Sexto Die post expi
ratione limitationis causarum Magdeburgen: in Regno Ducatu Lith.
uaniæ, nro, generali, Grodna, uel ubi tunc cum Curia nra feliciter
constituti fuerimus, ad instantiam Tamati Christophori Blum Ciuis Caunen:
personaliter, legitime, ac peremptorie, uno edicto pro tribus, compareas. Ci
tatis pro eo. Quia tu nescis quo spiritu ductus, imo ueris priuato quodam
odio, et iracundia concitatus, eandem Christophorum Blum hominem famam bonam
et existimationis integram, uerbis famosis, et contumeliosis irritare, eumq.
dehonestare primu ausus es, in graue bonam famam ipsius detrimentu esse.
rogatione. Nec eo contentus, famulam ipsius sine ulla causa legitima
et postea cum ipso Actore non iure uictu, nec a quopiam incuspatu, in graues
inhonestosq. carceres, ubi fures ad mortem destinati, et condemnati seruantur
quod tibi minime facere competebat, injcere, aliq. indigna in eum committere
ausus es. Tandem et seruitoru suum, per quendam seque hominem, q. antea
per te proscriptus erat, interfici priuate uindicta studio curasti. Et quamuis
tu requisitus, et petitis ratione interfecti seruitoris sibi iustitia administrari
eam tamen facere recusasti. Pro ut protestationes eo nomine contra te facta
ad quas se cum presenti sua citatione in toto refert, latius id ipsum testatur.
faciens praemissa in graue ipsius damnu, et bonam famam, existimationisq.
iactura, quae damna excepta defamatione, et interemptione seruitoris sui
pensat et aestimat sibi contra te ad summa duarum Millium Sexagenarum
Lithuanicarum. Compareas itaq. ad uidendu, et audiendu in te poenas
hinc tuo excessui condignas, quae de iure et iustitia uenerint, per nos et iu
dicia nra

iudicium nro extendi, atq in damnis suberius specificatis sententia nra
condemnari. Ad hac itaq et alia tibi tum temporis latius declaranda, et
obiicienda iudicialiter sis responsurus et parturus. Dato Grodna die
Die Feb. Anno Domini 1586.

STEPHANUS Dei gratia Rex Poloniae p.

+ fuisse
Significamus presentibus hijs, quorum interest, ho et futuri temporis, universis et sin:
gulis. Supplicatum nobis nomine nobilis Pauli Wermich subditi nri, ut in emptio:
ne bonoru feudaliu Puistma dictoru, quia a nobile Johanne Strich incolae di:
strictus Helmetensis, certis conditionibus ac precio emere constitueret, nos etia
pro superioritate nra regia consensu nru praestaremo. Supplicationi igitur huius
eius annuentes, cum prefata bona antiquitus etia feudalia, neq caris publici
ee, per eundem significata nobis fuisset, benigne consensu nru in pfata emptio:
ne praebenda existimamus, quoadmodum et praesentibus praebemus, atq supra no:
minata possessione Puistma, a pfato Johanne Strich honeste ac licite acquirere
eandemq deinceps possidere possit, haru etia auctoritate nra consentimus, be:
nigneq ei promittimus. In quoru fide hanc manu nra subscriptas, sigilloq Regni
nri et Illagum Ducatus Lith. obsignari mandavimus. Dato Grodna die
xvii. Mensis Decemb. Anno Domini M. D. LXXV. Regni
nri Decimo. Stephanus Rex subscripsit. Pr. Tylichy. S. M.

HEINRICUS Dei gratia.

Significamus tenore presentium quorum intere vniuersis et singulis. Quod
cum Generosus, et Strenuus Vir Oltho Edler a Plathen supremus Ductor Eq:
tum, et Pedum, nobis multos annos non minus alacriter, quam officiose mili:
titerq, deseruisset, fideq, sua praecleara in rebo gerendis dexteritatem, et in
re militari peritia, solertiaq, eximia multis argumentis non raro strenue
fortiterq non sine magna laude, et utilitate Reip. Christianae nobis com:
probasset, ac studia maioris singularis illius obseruantiae, fidehag serui:
fia erga nos, et Regnu hoc nre uti cognouimus indies apparere, facian:
du ee existimamus, ut aliquo modo nrae gratiae testimonio, hoc ipsiq
studiu ornaremo, quo ad obsega aequa nra, ac etia Regni ad insequens
tempo promptior efficietur. Itaq intuitu harum itaru illi pensionem
duorum milliu thaleroru moneta et numeri in Regno nro currentis in
annos singulos danda et donanda, Pro ut damus, et donamus presentibus
his nris ad extrema vite ipsius tempora eo modo, et ratione, ut possit et
ualeat is idem Generosus Oltho a Plathe memorata pensionem duorum
milliu thaleroru percipere, et leuare ex prouentibus, et redditibus Castri nri Tri:
katen in

114

Tribaten in Ducatu nro Liuvonia, et districtu Vendensi siti, quod illi ad extrema
 iuta ipsius tempora ex liberali gratia nra regia contulimus. Sicuti etiam eide
 damo donamus et conferimus per presentes, dictum Castrum nra Tribaten, tene
 di, uti, fruendi, pacifice et quiete possidendi, cum omni iure, dominio, et propri
 etate, omnibque familiis rusticis, quous nomine nuncupatis, ad prefatum
 Castrum Tribaten ab antiquo pertinentibus, nullis penitus exceptis, aut excipi
 endis, nec non Villis, Prædijs, molendinis, piscariis, Venationibus, censibus
 ac in universum omnibus et singulis, Utilitatibus, Proventibus, fructibus em
 lumentis, obventionibus, alijsque altimentis quæ nunc sunt et in posterum hu
 mana industria esse possunt. Promittentes vero nro Regno pro nobis, et
 Serenissimis successoribus nris, quod quam diu prænominatus Generosus
 Oltho Edler à Plathe suprauixerit, pro mensa, fisco, coquina, stabulo
 aliarum nra necessitate, vel Repub. etiam prefatum Castrum Tribaten, una
 cum Villis, familiis, rusticis, omnibus et singulis eiusdem antiquis pertinen
 ab illo non amouebimus, nec Serenissimi Successores nri amouebunt. Verum
 in pacifica et quiete predicti Castri nri possessione, et usufructu sæpe
 dicti Generosi Olthone à Plathe in solidum quo aduixerit conservabimus
 et Serenissimi Successores nri conservaturi sumus. fribus nris Regalibus ibidem
 semper saluis permanentibus. Quod si autem redditus eius Castri Tribaten
 non satis respondere, et satisfacere videbuntur huic pensioni ipsi à nobis libe
 ratim data, tunc tenebimus, et tenemus, etiam vigore presentium tantum fa
 miliarum rusticarum eide Castro Tribaten adiacere, quo dictus Generosus Oltho
 Edler à Plathe pensionem suam à nobis assignatam plenè et integrè percipere possit.
 Si vero superauerint, et exceperint summam dictæ pensionis tunc debebit et
 tenebitur etiam de resta sine residuo omnium proventuum, ex sæpe dicto Castro
 nro Tribaten proventuum nobis et fisco nro singulis annis sufficiente et
 debitam ratione facere. Obligatus autem erat et obstrictus is idem Generosus
 Oltho Edler à Plathe ratione istius provisionis seu pensionis, nobis et Regno
 nro in omnibus nris bellicis expeditionibus Virum honestatis amante decentibus
 quando eis opera uti uoluerimus aduersus hostes nros non solum in cogendis, et
 conscribendis militibus, secundum morem et consuetudinem militum Germanie
 tam peditibus, quam Equitibus exteris. Verum etiam ipsidem, aduersus hostes nros
 in persona sua ducentis et uicenis servire. Quod si etiam opera militum exter
 norum indigeamus, nos præ ceteris omnibus eum promoturus esse recipimus et
 spondemus. Et quorum omnium fidem, et euidentem testimonium hasce
 manu nra subscriptas Sigillo nro Communi iussimus. Datum Racvicia
 in conuentioni generali regni felicitas coronationis nre Die Vigesima quarta
 Mensis Aprilis. Anno Domini Millesimo. Quingentesimo Septuagesimo
 quarto. Regni nri anno primo. Hennericus Rex ff.

Hennericus.

Hennericus Dei gratia Rex Poloniae.

Magnifico Johanni Kothchewitz Capitaneo generali terrarum Samogitiae Marschal
eo Magni Ducatus Lith. ac Administratori per Ducatum nostrum Lituaniae Caenen:
Capitaneo, Ploclsen: Telsensiq; Tenutario Sincere nobis dilecto gratia nram
Regiam. Magnifice sincere nobis dilecte. Habentes generose, et strenui Viri
Othomus Edlers a Platen Equitum ac Pedum supremi ducoris commendata
pspectaq; in nos eximia merita contulimus ipsi tui adiutale sup totum et inte.
gru Castellum siue capitaneatum nru Trichaten, quem nunc generoso Alexander
Polubinski campi ducor in Lituania, et Capitaneus Wolmierz: tenet in Duce
tu Lituaniae. et districtu Sittim cum oib; villis, familijsq; ac deniq; fructib; oib;
nullis penitus exceptis, aut excipendis ad eundem antiquis, pro ut nunc tenet,
habet, atq; possidet modernis possessor pertinentib; Et a dicto Generoso Otho
Edler a Platen eiusde Capitaneus iuridicam et officiosam intrusione cum
possessione prosequatur. Hortamur Sinceritate T. omnino habere uolentes,
ut quam primum requisita presentib; fuerit dicti Capitaneatus possessione
totam, et integra, de manib; praefati Generosi Alexandri Polubinski nomine
nro, auctoritate sua, qua in hac re fungitur recipiat, recipiq; curet, unaq; opera
rursus eandem sepe dicto Othomus a Platen in realem, et effectuale possessione
sine quavis cunctatione, aut aliqua contradictione, et difficultate tradat, et
absinet, tradiq; et absinere rubeat, obedientiaq; hominib; subditis, tam rusti:
cis familijs, quam in villis ad praedictu Capitaneatu nru Trichate ex an:
tiquo pime eide Generoso Othomus a Platen praestanda demandet, et de
mandari vti curet, pro ut salub; iure ac more fieri receptu e pro q nra R.
aliter S. T. non factura. Datum Craunia in Conuentione generali Coronati
onis nrae die 24 Mensis Martij Anno Domini M D LXXII

Hennericus Rex

Vendens Generoso Alexandro Polubinski Campi ductori in Ducatu nro Lituaniae Capita:
neo Wolminiensi, ac moderno possessori aras nra Trichaten fidei nobis dilecto
q. n Regia. Genere fidei dilecte. Quia nos singulare ratione habentes
meritorum Genere et strenui Viri Othomus Edler a Platen Equitam et
Pedum Supremi Ducoris nobis a multis annis prestitorum contulimus ipsi
arce ~~Trichate~~ siue Capitaneatu nru Trichate in Ducatu nro Lituaniae, et distri:
ctu ~~Wolminiensi~~ Sittim, que fide tua nunc possidet, atq; tenet. Idcirco fide T.
serio et districto mandamus, sic omnino habere uolentes, ut qua primu hinc
tris nris requisita, et auctoritate Magnifici Joh. Koth: & c. Administra:
toris nri, per Ducatu Lituaniae, cui id negotij dedimus admonita fuerit, possessio:
ne eiusde Capitaneatus nri Trichaten tota et integra cedat, atq; libera intrusio:
nem.

15
et possessione secundum prescriptum litterarum Originalium ipsi Generoso d. Thome Ed:
ter a Platen iure adiutarii p nos concessarum sine omni cunctatione, et contra
dictione dimittat, et concedat. Nec aliter pro gravissima indignatione fa:
cer presumat. Datum Cracoviae in Conventionne generali Christianitatis nrae.
Die Vigesima quarta Mensis Martij. Anno Domini M. D. LXX. II. II.

Seremissime Rex.

¶ Vm magna angustia Principum vocatio, et auctoritas precipue versatur in
colenda exhibendaq, iustitia, maxima laude dignum iudicamus,
et pro summo beneficio dudum, subditos et incolas harum provinciarum p
Regnum tuum ita benigne recipi, et tractari, ipsa Maiestate tua res et
negotia eorum ita curare, et in tutela habere, ut nulla prorsus in re aequa:
tis iustitiaq, administranda ratione desideret. Et hoc beneficij magnitudi:
dine nos ad perpetua predicatione insignium virtutum tuarum exhibendaq,
gratitudine arctissimo vinculo nos obstrictos conficiamus, nec praetermitti:
mus ulla occasione referende gratiae praestandaq, obsequij in colenda, ob:
servandaq, T. M. subditis eius, omni comitate benevolentiaq, prosequedis.
Et q, hactenus stipendium militare Nobili facula d. d. p. soluta no sit
nobis molesta e. Itaq, ex animo dolemus, gravissimam maxime diuturnam
belli necessitates nos ita constingere ut (quod maxime capimus) milita:
ria stipendia benemeritis praesertim subditis Principum, q, Belgicis ditionib;
saepe conveniens terminis solvere non possimus. Obsecrando proinde, ut hanc
nra dilatione M. J. dignetur adscribere fortuna acerbitas, subditisq, atq,
inopinatis casib;
aut obliuioni promissionis, quam inviolabile servare, et primo quoq, tem:
pore atq, afflictis Reip. rebus paululum compositis bona fide adimplere deside:
ramus. Interim nos ditionesq, nras Maiestati tuae emixe commendamus
offrendoq, omnia officia obsequiaq, precamur Deum Opt. Max. ut M. J.
diutissime feliciter conseruet incolunt. Datum Antuerpiae. e. d. VI. J. Addictiss.
Ordines Generales Provin: unitarum Belgij. Ad mandatum predict. Ordin:

Stephanus Dei gratia.

¶ Sp. et famatis Burgraviis, Proconsulib; ac Consulib; Civitatis nrae Gedron: fidelib;
nobis dilectis gratia nra Regia. Spectabiles, et famati fideles dilecti. Cum fa:
matis Johanni, et Caspato Gobelis fratrib; Germanis sup instrumentis presu:
ra monetaria privilegium nru Regium specialiter a nobis succederetur tui nru
seuensime mandaveramus antea fid. J. ut in oes quotquot etiam in iurisdic:
tione tua. Traru contra dicti nri privilegij contenta delicturi essent realene

Executione fecissent, idq; illos pro ut morigeros decet subditos facturos fuisse
certo apud nos constitueramus, sed re ipsa nunc comperimus, eas non solum
executione demandata contra inobedientes facere neglexisse, uerum etiam
in uispendium reputatiomis, auctoritatisq; nrae regiae transgressorib; patro-
cinatos ee, certo enim nobis praefatj Gobelij primi praefatj illius instrumētū
inuentores retulerunt, Gratianū a Sala Monetariū fid. v. post habitū, et ne-
glectis Priuilegijs, et mandatorum nrorum poenaliū lris defensione, et ad-
uilio fid. v. fretū ab eo tempore, ex quo Priuilegiū nru dictis Gobelij con-
cessum, et fid. v. legitime insinuatum ē non modo instrumētū illo uisu,
uerū etiam aliud nouū, quo commodū illud, quod ad inuentore merito redū-
dare debeat, planē praeberetur, confici curasse. Quod sibi ad uiginti milia
flore. Vng. contra fid. v. aestimat, et quāquā fid. v. ut pote executionis
demandata neglectores, et supra dictū Gratianū Priuilegijs nri
transgressorem ad poenā in Priuilegio nro specificata, realem pro medietate
fisco nro Regio, altera uero praefatis Gobelij exsolutionē medij de iure
concessis attingere necesse ob eam inobedientiā habebamus. Atque ista, ut
et alia in uispendiū Maiestatis nrae Regiae, hactenq; a fid. v. et ipso Gra-
tiano commissa ad Regiū nru Tribunal reseruamus. Nunc a. denū sub
poena triginta Milia flor. Vng. irremissibiliter fisco nro, et Gobelij ero-
gandorū iniungimus, ut uis et lectis hūc mandati nri lris, sine omni
mora, et diffidij quālibuscūq; sepe memoratū Gratianū q. contra edictū
nru monetaria illa pressura temerarie utq; et nouū insup conuincere,
atq; sic eiusdē usum, praeter ius et aequitatem sibi uendicare praesumpsit, ad
se in Senatu uocent, eiq; ē uestigio mandent, oia dicta inuentionis tum
uetera tum noua instrumēta sub omniū suorum siue mobilium siue immobili-
um in uel extra ciuitatem Gedan: possessorū, atq; possidentium bonorum a:
missione nominatis Gobelij, quos in Regno, et Dominijs nris solos ea libertate
certis de causis donauim. infra triū septimanarū decursū a tempore obla-
tarū sibi presentū restituere fauiant nulla ab eodem admittentes exceptio:
ne aut excusationē. Secus fid. v. pro sui officij debito gratia nra ac sub
poena superius specificata ne fecerint. Datum. p.

Potentissime Rex Dne ac

Affinis charissime p.

Quam graui ter N. N. subditus n. de diuturno octennij Carere exquisitissimisq;
tormentis, et miserabili supplicio fratris quo a Maiestates. v. subditus Sena-
tu mimum Gedanen. pter ipsius merita affectus sit, queratur. Et qd a
nobis submissime petat R. M. V. ex inclusis hūc haud grauate cognoscat.

Quāquā a. minimē dubitamus M. V. Neciā absq. intercessione nra q. aequū
e. decreturam fuisse, tamen cū existimant interpellationē nra tantū apud R.
Mte V. ponderis habiturā, ut mediante illa, facilius q. petat obtineat. Perama
ter rogamus V. R. M. constituere clementer dignetur, qui de hoc cabiali nu.
dico innocente (ut fertur) et qdē contra interpositā appellationē de.
signato, cognoscat, ac de omnib. deinceps, ad R. V. M. accuratē referant
quō ipsa pro qualitate huius facti iudicis partes interponere, ipsiq. ob hanc
infamē contumeliā, et necē fratris, vehementer afflicto, pro ut par ē
satisfieri queat, audaciā illorum, q. temere hūmana sanguinē inhiant,
coerceatur. Deferimus illisim R. M. V. studiū nra quouis loco tempore
paratissima. Datum.

Stephanus Dei gratia.

Significamus presentib. tuis nris. Quia nos benignum habentes respectum
in presentib. difficultatib. et calamitatē subitis Christianis Wigandj Li
uonensis subditis nris, ac ad intercessionē, et commendationē eius persona ab
illustri ac Magro Johan: Chost: Castellano Vilnen: Capitaneo Samogitia
generali Marschalco supremo Magni Ducatus Lithuaniae Caesariensi Capitaneo
q. constans in fide sua erga Serenissimam Regem Diuū Antecessorē nrum
Sigismundū Augustū, tum etiā in nos, et Dominiā nra permanserūt, omnemq.
humanitatē militib. nris in Lithuania declarauerūt. Ideo uolentes eius egr.
statē subleuare concessimus, et per presentes concedimus, et tribuimus illi annuū
stipendium centum flor. polonios, quos ex prouentib. bonorum nrorum Berstane.
ab illis Castellano Vilnensi, eius loci praefecto recipere debet singulis annis
incipiendo a festo S. Michaelis Archangeli anno corrente Septuagesimo No.
no, et usq. donec alijs specialib. tuis nris secg de eo dispositū fuerit. Quod nos
in rationib. thesauri nri ab illis Castellano Vilnensi: pro expensis adiuncta
gelatione Praedicti Wigandj decepta ea pecunia suscepturi sumus. Datum

Stephanus Dei gratia.

Magre sincere nobis dilecte. Exposuit nobis Nobilis Christianus Wigandj
Liuonensis: subditus et seruator noster. Quāuis apud Synē: Tūā aliquot uicib.
institerit, ut annuū stipendium centum Flor. Polon: quod ppter constantē
suā in Serenissimū Regē Diuū Sigismundū Augustū tum etiā in nos, et
Dominiā nra, fide, omneq. humanitatē militib. nris in Lithuania exhibita
ipsi concessimus a Synē: Tūā ex prouentib. bonorum nrorum Berstane.
sub praefectura Synē: Tūā recipere ad dispositionem nra potuisset. Adhuc in hunc
usq. diē nec quicquid illū recepisse, ideo, quod Synē: Tūā fauere delectauerūt.

Quo quidem nomine ipse in magna damna et sumptus coniectus est. Supplicat:
vultque nobis, ut denique Syn: T. mandaremus, quo ille tandem à nobis ipsi con-
cessa munificentia compos fieret. Mandamus Syn: T. ita omnino habere vo-
lentes, ut posteaquam Syn: T. hisce fuerit requisita, praefato Vigando,
aut eius mandatario extantium annuum stipendium sine mora sol-
uat, et contentari faciat, nec diutius eum detineri aut circumduci pa-
tatur. Pro gratia nra Regia aliter Syn: T. non futura Datum. p.

Stephanus Dei gratia.

Sp. et famatis Burgrabio. Proconsul cum Consulis, et Scabini civita-
tis nrae Gedan: gratiam n. Regiam. Sp. famati Fideles dilecti. Exposi-
tum est nobis nomine. Famati Johannis Blumhoff Cuius nri Gedan: esse illi
coram iudicio F. Vrarum litem motam à famato Georgio Grose peregrino quo
dam. In ea a. actione, ne precipitanter testimonium daret, quod conventus
Joh. Blumhoff in sui iuris subsidium producere laborat nondum auditis exa-
minatisque ad conclusionem sententiae diffinitivae à F. V. praecipuum esse posita
momentum. Proinde supplicatum nobis est, ut auctoritate nra interponere
dignaremur. Nos itaque volentes, ut ius suum cuique tribuatur ordine et rite
Mandamus Fid. V. ut priusquam F. V. lite istam in praefatas partes
sua diffimant sententiam conventus Joh. Blumhoff iuris remedia compe-
tentia ne procedant, sed testes suos producant, largiantur facultate
illorum dictis legitime examinatis ac pensis, tandem quid de iure ve-
nerint pronuntient. Aliter F. V. pro officij sui debito, et gratia nra non
factura Datum. p.

Stephanus Dei gratia.

Significamus presentibus litteris nris, quorum interest universis ac singulis. Denique
ad nos et iudicium nra per appellationem à iudicio Illrmo, et Reverendissimo
in Christo Patris Domini Georgij Radziwill Sac. Rom. Ecclesiae Cardinalis Epi-
scopi Vlnen: ac nri in Linonia locum tenentis p. partem infratam interposi-
ta causa et actione, inter Gnerosum Georgium Farensech Arcis dicti Rarsus
in vigore perpetuae donationis nrae eidem in conventu praeterito Warsaviensi con-
cessa modernum haereditarium possessorem Actorem ex una, et Gnerosum olim Alex-
andri de Nauschen successores bonorum certorum in Districtu Saren, praesertim vero
in Vaccha Sipsar vacantium modernos possessores reos conventus, et appella-
partibus ex altera, et hac occasione certarum Villarum seu bonorum in ipsa Vaccha
Sipsar vacantium, quas ipse Georgius Farenbach tanquam Actor in vigore dona-
tionis suae eidem p. nos concessa ad praefata Arcem Rarsus antiquitus specta-
re pretendit, pro ut ea omnia in ipso processu cae coram supranominato Illro
et Reverendis.

Reuerendis. Cardinali tanquam Lituonico nro Locum tenente agitato latius
habetur descripta. N. termino itaq iudicij Relationu nra propriam hodie
in ex eade appellatone, et receptione, ad iudiciu nru p assessores nros in-
cidente, et tunc usq continuati partibz ipsis actorea supradominato Georgio
Farensbach p Nobilem Damielē Hermannu mandataru suu, (statu uero sui
conuentis p Nobilem Johanne Tauberheim coram nobis, et iudicio nro psonaliter
comparentes, et eundē terminu iudicialiter attentantes Actorea quidem parte
Principalem suu circa priuilegiu eidem a nobis sup praefata bona concessu
conferuaj, Decretumq supradominatj Illustrissimj, et Reuerendis. Cardinalis
et in Lituonia nri locum tenentis approbati, ac bona supradominata minime
Villas Tenkiel, et Stodach inqre priuilegijs suis sibi adiudicari peten. Et contra
uero conuenta parte bona praefata Artem Starkis nunquam pertinuisse, ue-
rum praedecessori suo Alexandro de Rauschen p Serenissimu olim Sigis-
mundu Augustu Regem Poloniae antecessorem nru una cu relijs villis prae-
fatis uero Villa Sipsa, Dapsa, Rankiel, Narem, Bolam, et Konic nuncupatis
in Vacca Sipsa, cum suis pertinentijs iace, q nunc p pfatum Georgium Faren-
sbach possidentur in perpetuum collata esse allegant, itaq circa eadem tanqua
antiqua se conseruari, et bona seu uillas possessor sibi restitui mandari postulante.
Nos itaq cum consiliarijs lateri nro assidentibz examinata utriusq partis contro-
uersia, priuilegijs, allegationibz, et alijs documentis in medium adductis dili-
genter consideratis, eo potissimum perpenso, quod in causa praesentj a parte
citata sup pfata bona Serenissimj olim Sigismundi Augustj concessiois pro-
ducatur Priuilegiu, de cuius quide et Statutu ualiditate cum agatur ob si-
milia in similibz causis decreta, causam praesentē cum toto illius effectu ad futu-
rum ubicunq celebrandum generalem Regni Conuentum reijcienda duximo, uti
reijcimus p praesentes. Terminuq partibus praefatis Decima ab eiusdem Conuentu
inchoationis die ad decidenda eiusmodi causam praefigimus et assignamus, Saluis utriusq
partis allegationibz defensionibz, et contradictionibz coram nobis et iudicio nro
in medium producendis. Insup quonia pars conuenta bona eadem, seu ex ipse pro-
uenientes prouento, sibi usq ad lris decisione, p quandam fideiussoia cautionem
de non distrahendis bonoru praedictorum prouentibz coram officio supradominatj
Illustriss. et Reuerendis. Cardinalis facta ab eiusdem officio sequestrata ee alligat, rela-
tationeq, et anulationem eiusde sequestrj seu fideiussoiae petit. Decernendum
duximo, et decernimo psentibz bona pfata, et eorunde prouentus, quoad in causa
praefata p nos decisum non fuerit nulli sequestro subiacere debere, uerum libera et mu-
da ee. Atq ea de causa ipsum sequestru relaxamo. eos uero oes qui cautione fi-
deiussoia modo praemisso praestiterunt, ab eade liberis, et absolutos promittimus
praedictisq, Alexandri de Rausche successoribz liberu usum, et dispositione eorunde
prouentuum, q ex bonis moderna possessionis eorum proueniunt concedimo praesentj

Decreto nro mediante. Nunc rei fidem sigillum nru e appsum. Datum
Grodna feria Secunda post festum S. Thome Apostoli proxima Anno
Domini, 1585. Dieque nro Decimo. Albertus Baranowsky R
P Vicecan: ff Relatio Reuerendi in Christo Patris Dni Alberti Bara
nowsky Ep. Præmisen: R. P. Vicecan: Nicolag Paradowsky S. C.

STEPHANUS Dei gratia.
Spectabilibus ac famatis Burgrabio, Proconsulibus, Consulibus Civitatis nre
Gedanen: fideles nobis dilectis, gratia nra Regia. Spectabiles ac famati
fideles nobis dilecti. Tuhimus Decretum iam a triennio inter Honestu
Wolfgangum Jamati Wolffi Weimer Civis Gedanen: et bonorum Ludo:
vici Heller ut ar successoris, uti ad instantia Honestæ Heli Sabethæ Ja:
mati Andrea Schwichtenbergij Civis Gedanen: consortis legitima eius:
dem mariti, et tutoris coniugaliter prefati auctoris, p ipsa Heli Sabetha
auctrice olim Honestæ Annæ Jamati olim Christophori Edelmannij re:
licta Viduæ occasione proximitatis propinquitatis ad oia bona prefati
olim Ludovici Heller relicta coram iudicio Scabinorum Gedan:
instituta, et tandem ad Fid. V. deducta ad nosq post, et iudiciu nru
incidente citatum. Quo quidem decreto sententia Fid. V. retractamus,
sententia vero iudicij Scabinalis, quâ pronuntiatum e, ex certis rationibus
ad congruū relictorum demortui Ludovici Heller successionē, utramq partē
æqualibus portionibus admitti debere, quemadmodum decretum ipsum, ea
et reliqua latius continet approbamus. Pro cuius quidem Decreti executione
remiseramus partes ad iudiciu illud Scabinale Gedan: Atq iudiciu Sca:
binale hoc idem Decretu nru ad executionē deduxisse Fid. a. Vras in sen:
tentia sua prius lata perstare, ac quō minus exequutio ipsius Decreti nri fiat
obstare intelleximus. Mandamus capter Fid. Vras omnino habere uolen:
tes, ut illæ non obstantibus etiam alijs quibuscumq impedimentis in re iudicata
locu non habentibus Decretum nru hoc idē plane et in toto exequantur, ad
ultimamq et finalem executionē deducant, deduciq curent. Pro officioru
suoru debito, gratiaq nra, ac sub poena in Officiales res iudicatas exq
negligentes merito debita aut sancienda. Datam p.

STEPHANUS Dei gratia.
Significamus presentibus lris nris quorum interest uniuersis ac singulis presentibus
et futuris earum notitia habituris. Quia nos commendata et prospecta habeamus
uirtutem, et dexteritatem, fidelia seruicia in extruenda arce nra Grodnen: sedula
opera Honesti Antoni de Grep. muratoris nri natione itali, quæ nobis circa
ex:

18

extruccionem arcis nre prefate non minus diligenter quam fideliter exhibuit, hactenusq; exhibere, et prestare non desinit. Volentes pro hoc eius labore, et fidelis seruijs gratia nra Testificatione exhibere; nec non ad intercessionem certorum Consiliatorum nostrorum danda, et donanda ~~illud~~ illi esse duximus, damusq; et donamus presentibus lris nostris, domum, quam ille suo sumptu proprio, in area seu fundo nro Grodna, penes flumina Grodnica dicta sub monte et Synagoga iudaica sita extruit, una cum horto eide area adiacente, et p illud reparato, iure perpetuo, et irrevocabili donationis eide Antonio de Grepp, et sue coniugi, legitimisq; heredibus ac Successoribus illius ad liberum eiusdem fluminis usum, nihil iuris, Domini, et Proprietatis, nobis et Serenissimis Successoribus nris, nec cuiuslibet alteri in eadem area, et domo relinquendo, sed totum in eundem Antonium coniuge heredes, et Successores illos transfundendo legitimos in perpetuum per ipsam Antonium, coniugem et Successores eius habentes, tenentes, possidentes quieti et pacifice, uti, fruendi nec non donandi, vendendi, commutandi, alienandi, et in usus suos, et suorum suorum Successorum beneplacitum perpetuo et in aevum. De qua quidem area et domo modo praemisso p nos sibi largita, et concessa, nris nobis, et Theodoro nro, ratione censuum, contributionum, dationum, onerum Poduborum ac aliarum quarumvis ex quacumq; causa institutarum, et institutandarum, exactionum prestare, et pendere tenebitur, quem eo nomine absolvimus, et liberum immunitatem, presentibus lris nris facimus, et pronuntiamus perpetuis temporibus. Eximentes praeterea cum a quorumvis omnium et singulorum dignitatum officialium, Magistratum, iudicum, tam spiritualium, quam secularium Terrestrium, Castrensium, Civium ac aliorum quorumvis subditorum nostrorum, cuiuscumq; status, conditionis, ac praeminentiae fuerint iurisdictione, et potestate vel in oib; causis, et actionibus, tam magnis quam parvis, in nullo alio iudicio, praeterquam coram officio Castrensi Grodnen: respondere, et sese unumquemq; iustificare teneatur. In eiusq; area, et domo, et horti pacifica possessori, ac libero usufructu immutabilitibusq; supra expressis, nos, una cum Successoribus nris praenominatis Ant. Statum, coniugem heredes, et Successores eius legitimos conservabimus, et Serenissimi nri Successores conservaturi sunt perpetuis temporibus. Quod oib; et singulis quorum interest, cuiuscumq; status, dignitatis, conditionis existentibus praesertim Generoso Stephano Bielawski Grodnen: Capitaneo nro, nec non famatis Proconsulibus et Consulibus totiq; Magistratibus Civibus Grodn: modernis, et pro tempore existentibus denuntiamus et mandamus, ut praenominatum Antonium Muratorem nrum, cum coniuge liberis, et Successoribus illius universis in ea don:

in ea donatione area, et domus perpetua, per nos, sic presentibus litteris nostris
largitis, et concessis inuicibiliter conseruent, ab alijs omnibus conseruari
faciant. Pro debito suo, gratia nostra. Atque in illius rei fidem, et eui-
dentijs testimonij presentes manu nostra subscripsimus, et sigillo nostro Ma-
gno Ducatus Lithuani communi mandauimus. Deditur in ciuitate nostra
Grodnen: p.

Stephanus p.

Significamus presentibus litteris nostris quoru intere vniuersis ac singulis eoru notitia
habituere. Quia nos certis rationibus adducti, et ad intercessionem non-
nullorum Senatoru nostroru Magni Ducatus Lithuani. et Regni
qua in proxime preteritis Warschaniensibus Comitibus pro famato,
Procopio. Sicut et Mercatore Vitis: apud nos facta hanc ipsi pro-
gatiua, auctoritate nostra regia facimus, ac eide ex gratia nostra Saluum
Conductum nostru Regiu seu moratorias litteras, ut uulgo uocant a data
presentiu litterarum computando ad duoru annoru continuu, et immediate se-
consequutum, decursum, tribuimus, et concedimus ea potissimu de caa
quod post morte olim Famati Sebastiani Consulis Vitis: suaq Coniugis
parentis illius ac suis creditoribus, et mercatoribus soluendo non sit ad presens
tam iuxta quasuis obligationes suas, quam etiam chirographa, quo freti
debita factis exigere, et repetere, alijsq psoluere sensim possit, et ualeat
sub eadem Salui Conductus nostri securitate seu prerogatiua, cu credito-
ribus et debitoribus omnibus tam predicti olim Sebastiani, quam suis liberius
agere, et componere possit. Ideo eximimus memoratu Procopiu ab omnibus
et singulis creditoribus, et fideiussoribus sua Coniugis, parentis defuncti, ac
suis etiam tam extraneis, quam consanguineis, hoc saluo Conductu nostro
durante ppter debita eorunde, uti premissu e soluenda, ab omni officio
alium nostrorum ac iudicum, tam Terrestrium, Castrensiu, qua Ciuiliu
quorumcumq potestate, et iurisdictione ad supra scripti temporis spacium: ex-
ceptis rebus nonnullis Generosi olim Sebastiani. Quas citra molestia
restitui tenebitur. Praterca, ut idem prefatus Procopius cum tota familia
sua domestica, ac mercibus rebusq suis omnibus quocumq nomine nuncupatis
hisc litteris nostris moratorijs munus, tuto et secura permaneat, exceptis non-
nullis rebus Generosi. Quas sibi ad fideles manus concessae. Quo-
circa omnibus et singulis statibus et conditionis cuiuscumq existentibus tam
Castrensiibus, quam Ciuilibus nostris Praefectis, Dignitarijs, et Officialibus, Pro-
consulibus Consulibus, Advocatis, et Scabinis, praesertim in ciuitate nostra
Vitis: ad notitia deducentes, mandamus, et predictu Procopiu sub

eade immuni-
tractant, ac
dem conseruent
Sebastiani, ac
ferre audeant
non a. a iur
sumant, ac
faciant. Pro
litterarum nostrarum

Significamus
seruitur, et
gisti nri per
et Neip. not
a non paruo
sepe coniungendo
detrimentum,
genens, praefati
in, quam alias
et utiliter ope-
fideq in nos,
endo, captiuo
nra utilitati
one, nec non
pro ipso apud
nra bellica ala-
gimar in terra
circumferentia
spacio ab arce
ad eandem re-
Generosi Theo-
Neusoris nri
proprio per eu-
ita longe late
ferentia iuxta
dictum in lon-
alium flumini

eadem immunitate, et salvo conductu nro existente favorabiliter ubiq. tra-
tractent, ac in omnib. punctis ac clausulis in hisce lris nostris expressis eun-
dem conferuent, eiq. tam a creditorib. fideiussorib., quam constanguineis olim
Sebastiani, ac suis etiam nullo gravamine inferre possunt, neq. ipsimet in-
ferre audeant. Eamq. a securitate a iur. et potentia quarumcunq. personarum
non a. a iure a nobis illi concessa in nullo labefactari, et infringere pra-
sumant, ac si opus fuerit, ab eode. requisiti easdem publicari, et proclamari
faciant. Pro gratia nra Regia, et sub poenis in Violatores eiusmodi
literarum nrarum in Statutis descriptis. Datum p.

S. T. Ephraim p.

A. Significamus presentib. p. c. Quia nos benigna habentes ratione fidelium
servitiorum, et egregiorum meritorum militum Generosi D. N. Poloma-
gistri nri pedestris militum levioris armaturae seu trofacorum ille nobis
et Reip. nostrae in praeteritis expeditionibus nostris bellicis in marijs pugnis
a non parvo tempore cum hostib. nostris Moschis consiliendo in discrimina
sese committendo, ac non mediocriter fortunam suam iactura, et uatetudinis suae
detrimendum, et sanguinis sui effusione sustinendo, strenue ac fortiter sese
gerens, praestitit, et in posterum praestare paratq. et tam in Gedanensi iumil.
su, quam alias in Moschonia merita gratiam nostram promerendo, peleret
et utiliter opera suam nauavit, cum ea et animi ac industriae praestantia
fideq. in nos, et in Rempub. nra esset, ardua quavis et periculosa aggredi-
endo, captiuos seu mancipia adducendo, ut in posterum, et nobis et Reip.
nrae utilitati fore non labitarem. Ad humilima igitur ipsius supplicati-
one, nec non Senatorum tam Regni, quam Magni Ducatus Lithuaniae
pro ipso apud nos factam intercessionem. Volentes porro eundem ad servitia
nra bellica alacriorē reddere contulimus illi ac p. presentes conferimus ac ser-
vimus in terra Liuonia in Margenhauzen districtu, terra seu agri, in sua
circumferentia uncas 12. Purno Rijs Fleula nuncupatos in sex miliarium
spacio ab arce Margenhauzen sitos, cum vito prouentibus, et emolumentis
ad eandem terram seu agros praefatos antiquito spectantibus, et secundum
Generosi Theodori D. N. thesaurarij Curiae nrae Mag. Ducatus Lith. p. c.
Reuisoris nri in Liuonia assignationem, et mensurationem, ex mandato nro
proprio per eum facta, cumq. attinerentis uniuersis, nullis penitus exceptis
ita longe late, circumferentialiter, pro ut illi 12. Vnet agri in sua circu-
ferentia iuxta Reuisorū determinationē continentur iuxta flum. Hammonha
dictum in longitudine q. fluit intra Muschouitica ex Tutosis huius ac
alium flum. dictu Reula ingrediente in flum. Hiescha nuncupatu.

quod diuidit fundos N. cum fundo prefato Purno N. quod flumen egre:
ditur ex vastissimis ludosis locis; quod diuidit fundos Arcium Positen
et Lucon: et ex alio latere supra recensitis fundus adiacet fundis,
et antiquis limitibus Moschomiticis, ita omnibus et singulis eorundem supra
dictorum agri duodecim Vncorum in sui circumferentia sitorum, nihil intra
excipientes redditibus utilitatibus, uti frui, et possidere quiete tranquille absque
cuiusque impedimento possit, et ualeat, ad uitae suae, conuictis filijque
ipsius senioris extrema tempora, nihil nobis, et Thesaurum nro ibidem
ex supra recensitis duodecim agri Vncis relinquendo, et excipiendo ut pre:
dictus N. Raphaelis eos prefatos agri duodecim Vncos terra, colonos
fundare, curiamque sibi edificare, atque omnis generis prouentus, pro suo
suorumque quam optimo commodo et utilitate secundum industriam suam
augere census, et quasuis pensiones pro se usurpare, ac in usus suos quo:
vis beneplacitos conuertere, ad uitae ipsius, coniugis, et filij senioris
extrema tempora, ex quibus quidem prefati agri duodecim Vncis pro nos
sibi datus, et concessis nullam ratione in Thesaurum nro unquam facere
tenebitur, et nec ad aliquam seruicia, et obsequia arcis alicuius prestanda
obligatus erit, nihilominus seruicia bellica Terrestris sub rith districtu
eius subiacere Vexillo militari nobis et Reipub. quoties necessitates posu:
erint, ad reliqua nobilitatis Livoniae instar seruire astrictus erit.
N. cuius res fide pro c. Datam pro c.

Stephanus p.

Capitaneis Vicecapitaneis Tenuariis Burgrabijs, Proconsulibus Consulibus
Advocatis, Scabini, Scultetis, Civitatum Oppidorum Villarumque Praefectis
seu Rectoribus, coeterisque viris ad quos tra nra peruenierint fideles nobis
dilectis. Gratia nra Regia. Fideles dilecti. Mandamus vobis id
omnino fieri volentes, ut mox iussu huius litterarum nris Generoso
Securumque in nostris Reip. negotijs certis, in terram
nris. proficisci, cui, ut sine mora, id cuius causa proficiscitur peragere
possit dabuntur tria. V. equos Poduodarum nuber in ex:
pediendo retardationibus excusationibusque interpositis, ut iterum ad nos
quanto citius recurrere possit. Faciatur pro gratia nra Datum
Die Mense Anno Domini M. D. LXXXVI. Regni nri
vero anno Decimo.

Stephanus

Capitaneis Vicecapitaneis Tenuariis Burgrabijs Proconsulibus Consulibus, Advoca:
tis Scabini, nec non Civitatum Oppidorum Villarum Rectoribus ac eorum
Loca tenentibus.

20
Loca tementibus fidelibus nobis dilectis. Gratiam nra Regia. Fideles dilecti
in Prussia Mikim in multum arduis nris. Recipub. negotijs hunc presentium ex. Subi:
forem Nobilem equis bonis Poduodarum cum curru uel sine curru, pro ut sibi
dari mandauerit, providentis, providentia ab eis quod interest curat
Pro gratia nra Regia, aliter non facturum Datum Die
Mense Anno Domini M. D. LXXVI Regni nri Decimo.

Stephanus Dei gratia Rex Polonia.

Illustris Princeps Domine Affinis nr Charissime. Expositum e nobis graviter
in querelis Spectabilis Martini Jobelij Senioris Augustani nomine quod cum
ad iudicio Illustris V. in causa cuiusdam certi debiti Bartholomaeo Fincio
p se intentata sententiam obtinisset, tantumq pro executione rei iudica:
tae, ad Capitaneos istorum locorum in quibus bona pfati Fincij posita erant
remissus, interea uero, cum prefatus Fincius nouo crimine se obstringeret
bona oia in sequestrum Illustris V. recepta se, atq via prefatus Mar:
tinus Jobelij nullam rei iudicate executionem obtinere potest, maximeq
iacuram rerum suarum huc usq non sine gravamine, et prauidatio ppeti cogit
Supplicauitq nobis, ut nra ad Illustris V. auctoritatem interponeremus
Postulamus itaq ad Illustris V. ut iuxta decretam iudicij Ill V. prefatus Jobelij
per executione finalem debiti sui in bonis pfati Fincij certam referat solu:
tionem. Illustris V. aequali rem consentaneam, et nobis gratissimam. Qua
diu ualere cupimus. Datum Grodne Die VI. Mensis Aprilis Aº Domini
M. D. LXXVI Regni uero nri Anno Decimo.

Stephanus p.

Sibi Nob. Friderico a Hanne F. ex prona deq bonis suis omnibz mobilibz et
immobilibz ubicunq locorum in Regno et Dominij nris p se habitis et
possessis mandamus quatenus coram nobis, et iudicio nro Regio ferre
si ea iudica fuerit p minus feria
proxime sequenti Grodne, aut ubi tunc cum Curia nra feliciter constitut
fuerint personaliter legitime ac peremptorie uno edicto pro tribus ad in:
stantiam Nob. Theodoric a Tischenhausen suo et Consortium plenipot
tis nomine. Claris pro eo. Ovia tu quo spiritu ductus nescitis auso
es ad malam narratione impetrare a nobis bona Hostia heredita
rio ppetuoq iure ad se et Consortes spectantia sub pretextu quasi ea bona
feudali iure collata, et ob deficientem masculinum heredem ad fiscum nra nra Regiam
iure caduco deuoluta fuerint. Quam donationem erronee a nobis impetrasti fauoris
id in graue prauidicium, et damnum non modicum actoris, et Consortium, quod
sibi gra

sibi contra te astimant, ad Septem Millia florenorum Polonicarum moneta
et numeri Regni nri. Comparas itaq. ad iudicandum, et audiendum prefa:
tam donationem, et Privilegium desuper obtentum annullari, et predicta
bona hoskul hereditibus legitimis p. decretum nru restitui. Ad hoc igitur
et alia tibi tum temporis latius declaranda et obicienda iudicialiter sis pa:
risuro, et responsuro. Siue tn comparueris, siue non, nos nihilominus ea p. tua
de iure et equitate uenerint contumacia tua non obstante sumo decreturi. Datam
Grodna Die xv Mensis Aprilis Anno Domini M.D. Lxx. Sexto.

Stephanus.

Significamus presentibus tuis nris quorum intere Vniuersis ac singulis.
Quod cum exposuissent nobis quidam Consiliarij nri ^{mao} Petrus Biender:
dorff Incolam Vilmense ppter aduersa fortunam ad eam inopiam reda:
ctum ee, ut creditorijs suis quibusdam, praesertim uero ciuibz Vilmens: ac
alijs quibusda in locis diuersis manentibz personis ad praesens soluendo
nullo modo ee queat. Supplicatamq. nobis ee nomine suo p. eosdem Cons:
liarios nros, ut ipsi saluum conductum nru Regiut sint tuis moratorias
omnimodamq. securitatem dare et concedere dignaremur. Ideo nos partim
intercessionibz Consiliariorum nrorum adducti, partim etiam calamitatis
et inopia praefati Petri Bienderff miseri prospicere poterea cupientes, ne
ad extremam egestatem deueniat ipsi ex benignitate, et clementia nra Regia
tuis moratorias seu ferreas integramq. et absolutam securitatem ad decursu
umius anni dantur, et concedendu ipsamq. in tutelam et protectione nra
suscipere duximus, uti quoniam hinc nris damus, conactibus, et suscipimus
quosq. fructus, tute securi habere absq. alicuius creditoris sui impedimento
ubiq. in Regno et Dominijs nris, agere et uersari, ac negotia sua quacunq.
licita, et honesta conficere, cumq. creditoribz suis amice componere possit
et ualeat, psona et rebus omnibz suis saluis sub patrocinio, et protectione nra
Regia pmanentijs. Eximentes eundem a potestate, et iurisdictione omniu
Dignitatum, Officialiu, Iudicu, et quorumcuq. Magistratu in Regno et
Dominijs nris ubicunq. locoru consistenciu, ita ut ad Tribunal alicuius
illorum occasione debitorum quocunq. p. cum tam Vilmens, quam ubiq. locoru
in Regno et Dominijs nris contractoru uocatus coram eis comparere, et
de se conquirentibz minime respondere teneatur durante hoc saluo conductu
nro, non obstantibz quibuscunq. inscriptionibus, obligationibus, et Chirographis
tam coram quocunq. Magistratu, uel Iudicio, sub quocunq. uerbis tenore
creditorijs factis, quam p. eundem datis. Insuper quamlibet aliquam bona

28
seu facultates a quibus^{da} eiusdem prefati Petri Biendorff creditoribus arrestata
et sequestrata esse dicuntur, ea omnia et singula arresta etiamsi coram quocumque
iudicio, p. quascumque personas facta sunt, tantisper relaxamus, quo ad
minus securitatis nra ipsi a nobis benigne concessus expiraverint. Quod ad
notitiam omnium et singulorum Dignitatum, Officialium, iudicum, et quo-
rumcumque Magistratuum deducimus, mandantes, ut hanc salutem conductam
nram in omnibus punctis, conditionibus clausulis, et articulis inviolabiliter ser-
vent, et teneant, nec quicquam in prefatum Petrum Biendorff ratione
debitorum p. eum ut premissum e. contractorum statuere vel decernere p. su-
mant. Pro gratia nra, et sub poena contra Violatores Salutis Conductus
nri in Statuto sancita alter ne faciant. Et cuius rei fidem presentes
manu nra subscripsimus, et sigillo nro muniri iussimus. Datum Graciae xx.
Mensis Martij Anno Domini M. D. Lxxvi Regni nri anno Decimo.

STEPHANUS p.

Significamus presentibus lris nris, quorum interest Universis ac singulis hanc notitiam
habituari. Quia nos ad intercessionem certorum Consiliariorum nrorum pro famulo Jo.
achim Biendorff Cive nro Derpatensi in Linonia, habentes etiam commenda-
tam fidem erga nos ipsius, tam ad obeunda obsequia nra in arce nra Derpate
ipsum alacritate deinceps reddere volentes ex gratia nra, et de certa scientia nra
tres Vncos auri, qui vulgo Reimus Must vocantur cum suis omnibus, et sin-
gulis pertinentiis fructibusque proventibus, obventionibus, ac generaliter quib-
vis emolumentis iure advocatitio ipsi et filio eius Jacobo Biendorff natu
maiori dandum et conferendum esse duximus, damusque et conferimus p. ipsos
defuncto altero, alterum supstitem, iam ex nunc tamen haberi possidem,
pauisecque et quiete p. oia uti fruere nra longe late circumferentiahter, que
admodum in suis metis, et finibus antiquitus se extendebat. Promittentes
verbo nro Regio pro nobis, et Serenissimis Successoribus nris Regibus Polonia
non esse nos ipsos durante vita eorum, licet urgentissima quavis de causa, Stabili
Culina, fisci nri aut Reip. de eadem Villa amotores, sed nec cuiuslibet hominum
ipsos amovendi potestatem daturos, verum eosdem utrumque altero defuncto
supstitem in usu quietaque et pacifica possessione dictae Villa, quo aduixerint
et alter eorum iuxerit p. omnia esse conservandos. Juribus nostris, et commu-
nis Reip. legibus ibidem p. oia manentibus saluis. Quocirca Generoso Stanis-
lao Lohmcey Derpatensi nro prefecto, in absentia eius locum tementi, et
nunc pro tempore existenti ad notitiam deducimus mandantes, ut presentibus
lris nris regitibus memoratum Joachimum Biendorff Cive Derpatensem una cu
filio eiusdem circa hanc concessione nra Villa memorata conservet, atque
adeo ipsis possessione realem et effectualem eiusdem dec. et assignet, atque
et assignari sine omni mora, et remittentia curet et faciat. Pro gratia nra

et debito suo officio secus non factura. Harum testimonio presentes manu
nra subscripsimus, et tam Regni quam Magni Ducatus Lithuanie si-
gillis communiri iussimus. Datum Grodna Die xvi. Mensis Januarij
Anna M. D. Lxxx. Sexto Regni nri anno decimo.

Stephanus.

^{vp.} Cum oēs Reip. bene constituta poenis et premijs constent. Id potissimum
quoq nobis cura ē, ne et boni debito honore frustrentur, et mali quidpiam p.
peffare sibi licere arbitrentur. Etsi a. iuristi ad exercendam iur. suam apti
ubiq locus sit, illorum tñ institutu apprimē laude dignum ē, qui non in erga.
stulis, non in umbra, non intra priuatos parietes tantum, sed in Regum ac
Principum aulis in sole ac pulvere, inq oculis omnium uelut in latissimo
campo indolis ac industria dexteritateq sua singulis specimen edendi apti
id agunt, id exercent, id conantur, quod cum iuriste consona iudici
quod vobis bonis placere, nec a quopiam merito iurio dari, et rephendi posset
Cum itaq querenda, non postrema laudis Senatorum nrorū commendati.
one intercedente aulā se nra Generosq Nicolaus D. applicuisset taliter
qualiter tantis parentibus, ac maiorib domis, ut pote et militie reram
bene feliciterq gestarum gloriam in et extra patriam clarissimis editam
progenitumq decuit gessisset, seq ipse sic nobis commendatum reddidisset
ut maxima spe de eo in posterum quoq conceperimus currenti quasi
calcar addere, et hunc animam ipsiq de nobis Reipub. bene mereri con-
tendentem eo alacriorem reddere, eiq exemplo alias quoq ad idem faciendu
excitare cupientes munere aliquo publico in signum singularis gratie nra
donandum, et ornandum eū in animu inducimus. Cum a. mung Senato-
rum Magni Ducatus Lith. alias Lowiesho e-c. p. sanctus ē legitimi-
me uacans in manibz haberemus, id ipsum in praesens dandum et con-
ferendum ipsi constituimus, pto ut p. sentibz p. fato D. prae dictum mung
damq conferimus attribuiamus cum vobis eig prerogatiuis, iurisdictionibus
adiacentijs, proprietatibus, commodis, prouentibusq, et utilitatibus recens
et antiquitatis p. tinentibus, vobis demq punctis articulis, et conditionibus sal-
uum integrum, ac sartum tectum, pro ut Antecessores sui eo munere usi ac
functi sunt generalitate, specialitate non derogante tenendum, fruē-
et possidendum ad uita sua tempora, uel meliorem a nobis Successoribus
usq nris promissionem habent. Debet praefatus Nicolaus D. Tāquam
supremus omnium Venationu praefectus ac praeo perinde, atq Antecesso-
res sui eo munere functi vobis in Magni Ducatu Lith. sylvarum nram
praefectis et custodiis alias Regni dictis posse, eosq et sylvas nras toties
quoties opo ee iudicauerit obire, earum curam habere diligentissimeq lustrare

22
ac ne quid damni accipiant precauere, inq. fontes seuerissime animaduertere, ita
quidem ut in eo spei nra de fide diligentia eius concepta abunde satisfecisse
uideatur. Exemploq. Antecessorum suorum eo munere fulgentium, des. lingua
uernacula X. dictos ubicunq. degentes, aliosq. des, quos Antecessores sui
quosq. habuerunt, in potestate, iurisdictione possessione, et obedientia sua habere
deq. proventibus thesauru nra concernentibz ratione reddere debent, ac oio
eo munere equi, ac iustiter, ut ij qui in ea functione cum praecesserunt, usi st
uti frui debebit. X. quorum omnium fidem manu nra subscripsimus et si
gillo nro munimur iussimus. Datum. p.

Stephanus

v. Generoso Stanislaw Penkhorawski p. Ducatum nru Linoniae Commissario nro fideles
nobis dilecto Gratiam nram Regiam. Generose fideles nobis dilecte. Decreto
nro inter Magnificum Eustachium Wobowit Castellanu Vrbensem,
Magni Ducatus Lith. Cancellarium pc. ex una, atq. Episcopum Valentinum
Vbersfeld citatum ex altera partibus occasione summa pecuniaria nouem
milliu floren. Vng. vigore Syngraphae ac obligationis manu ipsius propriae
subscriptae sigilloq. eiusdem munime, nec non alteris summae quingentoru
flor. Vng. ad manus fideles p. seruitorem ipsius citati ab Actore date, lato
et promulgato, praefatum citatum in solutione summaru eiusmodi, et
damnoru eiusmodi sequutorum actori condemnauimus, pro executione
eiusmodi decreti nri partem iure uincentem, ad quatenus officia iudicialia
tam terrestria, quam ciuilia Regni et Dominoru nroru, in quorum
iurisdictionibz bona quacunq. uel quauicunq. iure deprehensa forent, remi
simus. Quoniam uero relatum e nobis ipsius Magnifici Castellani Vrb.
nomine, ipsum, satisfactionem eiusmodi rei iudicatae a citato hactenus
magna ex parte desiderare, et inter alia si qua sunt bona citati extare
Tenutam seu Capitaneatam nram Oalen in Ducatu Linoniae, seu ueris su
mas pecuniarias si q. sunt ibi inscripta oneri ho rei iudicatae obnoxias. Itaq.
nastras sup. executione eiusmodi Decreti nri in dicto Capitaneatu seu
summis pecuniariis ibi extantibz faciendas ad Reuerendiss. in Christo
Patre Dominu Georgiu Radzinski Duce in Oljka pc. Episcopum Vrbensem
nru in Ducatu Linoniae Locum tenentem dedimus. Ita. Tuae quoq. mandamus
ut presentibz tuis nris requisita, eidem executioni adsit, et quantum officiu
istud e, opera sua ipsum iuuat, et iuuare oio curet. Pro gratia nra, et de
bitis suis officio. Datum p.

Stephanus

v. Significamus hisce tuis nris uenerabilis ac singulis quorum intere earu notitia
habituus. Quid nos p. spectam, et commendatam habentes Virtute fidei
seruitia honeste X. quae nobis fideliter, et diligenter praestitit, hacten
usq. praestare non desinit, Volentes porro eundem Michachem Seruitorem
nrum

Stephanus. Præsentatio.

Stephanus

STEPHANUS

Significamus presentibus tuis nris, quorum interest, universis ac singulis. Quod cum nobis expositum esset nomine Honorabilis N. oppidi nri Ecclesie Pa- rochialis N. cultu diuino prorsus uacare, aut magna ex parte orbatu ee, non nisi ppter absentia Sacerdotum, et Mansuorum, qui isthic ad Eccle- siam semp praesto adesse, omniaq, officia Ecclesiastica, ut pote horas decantare, et exequi tenentur, suntq, ascripti. Nos itaq, pro eo quem in propagando cultu diuino habemus animo, eam facultatem concedenda esse duximo N. pro ut presentibus tuis nostris concedimus, atq, elargimur. Tas conferendi et praesentandi ad praesatam Ecclesiam Mansuorum vigore iuris patronatus nostri Regij, quod ad Ecclesiam praesatam habemus, ut a data praesentia

Significat
concedat
Iru m
in oppo
sitione
lege et
cliarum
uarum
indulget
Capella

23

eosdem mansionarios presentet, ac conferat ad uitae suae extrema tempora. Provi-
debit a. diligenter, ut semp in posterum nulla negligentia, in exequendo cultu
diuino committatur. Quod ad uniuersorum notitia quorum intere deducimus, eisdem
mandamus, ut praesatum circa hanc concessionem nram, ac iuris patronatus nri do-
natione conseruent, et manu teneant, conseruantiq et manu teneri, ab iis quorum
interu ommino curent. Pro gratia nra, et officij sui debito, aliter ne faciat. IN
cuius rei fidem, et testimoniu praesentes manu nra subscripsimus et sigillo
Magni Ducatus Lith. communitatis iussimus. Datam p.c.

Saluus

Stephanus.

Conducto

Significamus presentibus hris nris quorum intere uniuersis ac singulis. Nos certi
de causis accepisse in patrocinio et protectione nra Regia Honestos N.
cum uxore illius N. N. quorum securitatis ipsorum causa saluam Con-
ductam nram Regiam a. m. et potentia nra a. a. care ad spacium sex
Mensium concessimus concedimusq hris hris nris, quo freti tuto et secure
ac sine phorrescentia quarumcumq psonarum in Regno et Dominij nris
uersari, negotiaq sua quis licita et honesta pacere possint rebus illorum
omnibus sub nra protectione saluis manentibus, ita tamen, ut vobis de se
conquerentibus in foro suo competenti sese iustificare teneatur, tum quoq
ut beneficio hoc nro non abutantur, gerantq et ipsi sese pacati erga oes
neq rixarum, et contentionum occasione dent, et preterea ut illis a quibus
potissimum uim metuant ad notitia id officiose deducant, et intiment.
Quod vobis quorum interest, praesertim uero Magistratibus locorum quorumuis
notum uolumus ee, Mandantes, ut requisiti a praesatis personis has hras salui Conducto
nri publicari praecomis uoce, et ad omnia notitia deduci curent imungentes vobis
ne qd contra praenominatos Laurentiu N. et uxore ipsius N. in et armis inte-
ferat, sed iure mediante de omnibus controuersiis cum illis experiantur. Sub poenis
in Violatores Salui Conductus nri sanctis. IN. cuius rei fidem p.c.

Stephanus. Donatio lignorum.

Significamus presentibus hris nris, quorum interest uniuersis ac singulis. Ovia nos
concedendam, et permittendam duximus, concedimusq et permittimus presentibus
hris nris Venerabili N. N. Capellano nro, pro reparatione Ecclesiae Parochialis
in oppido nro N. et usa domestico proprio liberam incisionem lignorum et arborum
iacentium in syluis nris Regalibus N. Tenuta ad praesens Generosi N. ea tamen
lege et conditione, ut id sit absq damno ferarum ibidem existentium, sylvarumq hris.
Lignorum, idq ad extrema uitae suae tempora. Ouid quidem Generoso N. N. sal.
uarum maru praefecto, proq tempore existente, et eam custodiam ad notitia
inducimus, eisdemq mandamus, praesentibus ut praenominato Venerabili N.
Capellano nro eam libera incisione lignorum ac arborum in syluis nris ad usum

suum proprium Ecclesiarum restitutionem scitu Praefecti sylvarum, et sine damno Ve
nationali per nos ipsi concessam admittant libere. Provideant tamen, ne in feris
et sylvis praestantioribus ea iurisdictione quicquam damni ad nos deventat. S. N. S.

Mandatum in querelis.

Magco N. N. Palatino Cracoviensi sc: sincere nobis dilecto Gratia nram
Regiam. Magce sincere nobis dilecte. Queruntur nobis incolae Villa N. se a
Sinceris sua magna iniuria premi, nam sibi agros adimi, illisq; semina mandare
sub multa decem marcara prohibere, et quoq; boves illis acceptos ee. Deinde a
quibusda Tabellariis N. N. in accipiendis Poduodis magna sibi iniuriam ab
eis factam esse dicunt. Quod si quidem ita e. Mandamus Sinc. tua, ut ab in
ferendis iniurijs eisdem absteant, agros eisde adeptos, et boves restitui mandet
ac de pfatis Tabellarijs ius deat, eosq; iuxta Priuilegia ipsoru ac ueterem
consuetudine conseruet. Aliter pro Gratia nra Regia Sinceris tua ne fecerit.
Datum Vima sc:

Aliud in querelis mandatum. et a dempta restituant.

+ fideiter. Illustri Georgio Duci Slacensi Tenentario bonorum nostroru Oppidi N. Sincere no
bis dilecto. Gratiam nram Regiam. In absentia uero Vices gerenti. Illustri Sincere
nobis dilecte. Expositum e nobis graui in querela nomine Incolarum Villa Capi
laneatus seu Tenute Sijn: tuae quod Vices gerens Sinc. tua eiusdem capilaneato
nri N. N. eisdem usum signoru, et pratorum, que antea possidebant, et quorum
in usu pacifico extrierant huc usq; prohibet. praeterea hortos et libera piscatura
Piscu in pratis eoru et propage consistentiu illis adimit, que oia pro se usurpat.
Quod sita e cum grauiamine, et prauidicio ipsoru id fieri consensimus. Proinde man
damus S. T. ita oio habere nolentes, ut posteaquam praesentibus hisce fuerit reperi
ta pdictu Vicesgerentem suu admoneat, et mandet illi serio, ut ab huiusmodi
iniurijs dictoru subditoru nroru sibi oio temperet, et qcqd illis ademit, id
quam prima restituere curet, nihil in eos statuatur, sed iuxta consuetudine antiqui
sui recepta eosde conseruet, iamq; non committat, ut praefati subditi nri posthac
apud nos conqueri sup officiu illig necesse sint habitari. Factura Sijn: tua
pro gratia nra Regia et debito suo officio. Datum p.

Stephanus p. Mandatu ut iustitia administretur.

Spectabilibus Proconsuli, Consulis, Advocato et Scabinis Civitatis nrae Posna
niensis fidelibus nobis dilectis Gratia nra Regiam. Spectabiles fideles dilecti
Expositu e nobis nomine famati N. N. Britannii, nli Fui quatuor a fa
matis N. N. mercatoribus ad summas pecuniaras per oim N. ciue Posnae
ipsis contractas, et hactenus impolutas habentibus, difficiles se ipsi prestare suc
cessores eiusdem N. in p solvendis huiusmodi debitis, ut ob id supplicatam

nobis sit nomine ipsius ut de remedio iuris, et iustitie opportuno providere illi gra-
tiose dignaremur. Cui supplicationi nos benigne accedentes Ad. V. mandamus, ac
ita habere volentes, ut requeste huiusmodi nostris prefato N. uel eius mandatario
de supra dicta olim N. Successoribus ratione eiuusmodi summarum debitorum iustitia
prompta, et indilatam iure hospitum secundum legem prescriptam administrent
administrari sine ulla mora, et retentia curent, et faciant. Pro gratia nostra
Regia, et suorum officiorum debito secus non facienda Datum. p.

Decretum

Stephanus p.

Significamus tenore presentium, quorum interest uniuersis ac singulis. Citatos fuisse
ad nos, et iudicium nostrum citatione nostra literali, famatos. Aduocatum Proconsules
cum Consiliis Civitatis nostre Caunensis, ex officiis et bonis eorum priuatis omnibus
mobilibus, et immobilibus per eos in et extra civitatem eandem Caunensem
quomodo libet habitis et possessis. Ad instantiam Nobilis et spectabilis Viri Wil-
helmi Platonis Senatoris Civitatis Regionmontane propter quod ipsi contraveniendo
Contractui, cum memorato Wilhelmo Platone ratione centum et Nonaginta
tunnarum frumenti propter transgressum, ut allegatur Priuilegium predicta
civitatis arrestatorum, facto, secundum quod debuerant, ac sese submiserant
de predictis Centum et Nonaginta tannis ademptis, Centum et Sexaginta
sincere, ac libere Cauna predicta Wilhelmo Platoni, uel litterarum ipsius exhi-
bitori, aut eius plenipotentiari habenti, Die Vigesimo Septimo Mensis Septembris.
Anno presentis reddere, reliquas uero triginta tannas siliquis, propter transgressum
Priuilegium ut allegatur ad pia opera conuertere et liceat. Si uero propter
minimo assignato non satisfacerent, damna quauis ratione premissorum
facta iuxta contractum, ob non satisfactionem eide succubere pensando sibi ea
damna, et expensas ad mille florenos polon. citando eos ad uidentum, et audi-
endum, ob non satisfactionem Contractui predicto illos in damnis, et expensis
superius specificatis condemnari, et condemnatos ad solutionem cogi, et compelli.
Et nihilominus repositis et solutis damnis et expensis satisfactione contractui
predicto, restitutionemque frumenti eidem Actori decerni, pro ut ea oia premissa
in eadem citatione latius descripta habentur. Et termino itaque hodierno ex
citatione eiuusmodi proueniente, et huc usque continuato, dum pars decore contenta
citationis sue certo contractui sigillo Civis Caunen: munito ac protestationibus
ex actis Castrensibus. Caunen: docuerit, atque postulauerit, ut secundum contra-
ctum suum, Cauna Centum Sexaginta tannas siliquis restituerent, damnaque
extende premissa soluerent. Ex aduerso pars conueniens per plenipotentes suos
uiz Lucam Pelmfelt, et Johannem Gradowsky Consules Caunen: personaliter
coram iudicio comparentes, et terminum eandem attentionem recusasset, quod ipsi
actori prefato secundum hoc eundem Contractum suum, siliquidem licet non Cauna
ueni.

uerum Regiomonti pro eodem termino in contractu descripto reddere, et restituere parati erant. Sed idem actor temeritate quandam ductus eo siligine ibidem Regiomonti percipere noluit, quod et protestatione ex actis Cisterciensis Caui. deducebat. Parte autem actorea assertionem hanc partis conuentae nudam esse alle. gante, siquidem neq. Caui neq. Regiomonti siligine secundum contractum suum p. dictu. statuerint, uerbis enim tantum non se ipsa id fecisse retulerunt. Et quo. nam nullam protestationem, et demonstrationem siliginis in officio Regiomonti praedicti conuenti fecerunt, petijt ut supra eos ad satisfactionem contractus, et ad persolueda damna Decreto nro mediante compelli, pro ut hac de re partes utraq. coram nobis controuertebant, et allegationes deducebant. Nos itaq. cum Constabulis nostris lateri nro assidentibus in iudicio relationum causarum nram propriam, causa hac bene, et debite intellecta, atq. examinata, Decernendu. duximus, Decerni musq., partem conuentam contractui suo satisfacere, et siliginem puram, et mundam in siuitate Cauiensis hincin decursu sex septimanaru parti actorea reddere, et restituere debere, quod uero attinet damna, et litis expensas, quae Commissarij seu assessores nri ex decreto nro liquidatione per partem actonam facta, ad trecentos florenos polo. nicales taxauerunt, et moderauerunt, et a qua taxa seu moderatione p. parte conuentam ad nos fuit prouocatum. Id in relatione nra post praestatu. p. actorem super moderatione ipsa iuramentu. Approbauimus, atq. eos trecentos flor. polon. in termino eodem sex septimanaru subscrip. circa restitutionem siliginis parti conuentae sine quibusuis excusationibz, et dilationibz, exceptionibz, ac contradictionibz psol. uere decernimus, uti qdem Decernimus. Hoc nro Decreto mediante. Pro cuius decreti nri finali et debita, ac effectuali in toto executione remittimus partes pra. fatas ad Illustrem et Magnificu. Albertu. Rad. hiwili (Duce in omnia et Dies. Wiesz Marchalcu Curiae hinc Magni Ducatus Lithuaniae, uti loci illig. nri capi. taneum Cauiensem Sincere nobis dilectu, uel eius Syn. pro tunc uices gerentem et subdelegatu. hinc ab actu presenti in termino peremptorio sex septimanaru ulterius diei decursu. S. D. cuius rei fidem Sigilla nra presentibz e subapp. sum. Acta et Data Grodne Die xiii. Mensis Decembris. Anno Domini. Millesimo. Quingentesimo, Octuagesimo quarto. Regni uero nri Anno Decimo. Leo Sapicha Notarius ff. Gabriel Wdina. S. R. M. Secretarius ff.

Stephanus p. C. latio.

Vobis famatis Danieli Frenbergo quondam Iudici, et Scabini, nec non Schulteto Johanni Blumhoff siuitatis nrae Gedanen. quoru hic nomina, et cognomina pro expsis habere uolumus, ex eisdem officiis, bonisq. uris omnibz mobilibz et immo. bilibz per uos, ac quemlibet uru, in et extra praedicta siuitatem nram habitis et possessis Mandamus ut coram nobis, et iudicio nro, ubi tunc cum cura nra feliciter constituti fuerint feria

nunc
instans.

instans proxima, ad instantiam Florentie Christophori Schultzer Cuius Gedanten
contingit legitime psonaliter ac peremptorie comparatis. Quae uos una cum
assistentia tutoris sui citat pro eo. Quia uos pretextu officiorum uestrorum, imo
uicarius priuata ac absoluta potestate Vra, non adueni iuri communi q neminem in:
dicta causa, et incoqnta, sine legitimo actore, ac debito iuris ordine, non pra:
missis legitimis citationibus condemnari, aut carceribus affici permittit, eandem
actricem non solu non conuicta, sed ne iuridice accusata, sine ullo iuris processu
sed uti praesumitur ex fauore, et maleuolentia, uolento motu in carceres squalidos
coniecistis, ac in eisdem p triu Septimanaru spaciū detinuistis. Postea ita con:
iectam, et detenta, tanquam infontem (accepto tamen ab eadem priu cautione
fideiussoria) dimisistis. Quod nomine plurimum eiusdem actricis bona fama,
et existimationi prauidicij intulistis, quod prauidicij sibi taxat, et aestimat contra
uos ad sex milia floren. monetae, et numeri Regni nri, totidemq; exinde sit
damni, pro ut protestatio eo nomine facta praemissa latius in se continet, ad qua
una cum praesenti citatione serin toto refert. Quoniam a. ex iuris praescripto nemo
nisi iure conuictus, et sententiatu, damnando sit, quodq; poena certa iudices tam
eos, qui ex ignorantia, qua etia illos, q ex maleuolentia iudicant, in legibus ma:
neant. Ideo citamini ad iudicandu, et audien ea omnia uobis in aduenient latius
ex beneficio Iuris Culmen: obijci, poenas predictas super uos tanquam Fudices
ex odio, et maleuolentia peccantes, extendi, atq; puniri, incarceratione illam nihil
actricis bona fama, et existimationi, suorum successorum, nocere posse, aut debere,
decerni. Vosq; in damnis superius taxatis, uobis auctoribus actrice sequutis,
offitiose comprobant, ac ex priuatis bonis uis psoluen condemnari, et q
de equitate, et iure uenerit, in praemissis statui ac decerni. Scitis igitur
iudicialiter parituri ac responsuri. Datum p.

Stephanus Dei gratia.

mp. Spectabilibus, et famatis Proconsuli, et Consulis Cuiusmodi nostra Regia fidelibus
nobis dilectis gratia nra Regia. Tamati fideles nobis. Expositum e nobis
+ dilecti graui in quietela nomine Kobili Christiani Timmen, cum ex importuna instantia
sui aduersarij Sebaldi Forstmaisteri in causa cuiusdam solutionis contra uigore
contractus imo ante praestata tempus solutionis in carceres non attenta appellatione
p eum ad nos a Sententia fid. V. interposita, iniectione ec. Isq; nobis nomine psati
Christiani supplicatum, ut cum iuramentum, quod quisq; appellans uigore Priuilegi
cuiusmodi praestare cogitur, etia praestare uent, et hac in parte oportione iuris
remedio succurrere dignaremur. Nos itaq; equum animaduertentes ee, ut sic appella
tioneq; stante nihil inuouetur. Mandamus fid. V. ut cum presentibus fuerint
requisita, eum ex carcere remota oi mora, et procrastinatione, attento etia eo
quod nulla ei alimenta, quod de iure fieri debebat, ab aduersario suo suppeditant.
ad proseguenda appellatione cora iudicio nro dimittant, dimittiq; curent. Pro
gratia nra, et officioru suoru debito secg non factura. Datum p.

Stephanus p. Pleni-potentia.

Significamus presentibus literis nris, quorum interest Vniuersis ac singulis, Quod
comparens coram nobis, et actis Cancellaria Magni Ducatus Lith. Excellens
Nicolaus de Buccellis Physicus nri primarius rector a terris districtibus suis
quibusvis proprijs et competens, hunc uero nre iurisdictioni, quo ad actum hunc
presentem se subiiciendo, et incorporando, sanus mente, et corpore existens,
libere, palam, et expresse recognouit. Posteaquam nobilis Dominica Gene-
rosi quondam Herculis de Poreti Capitanei nri, relicta uidua aduersa
ualetudine impedita ad constituendum Pleni-potentem coram actis Cancellaria nra
comparere non posset, eiusdem Dominice Viduae nomine rogata, et mandato
se in uerum eiusdem, et indubitatum pleni-potentem, et actorem constituisse nobi-
lem Philippum Millendorff, ad negotia dictae uiduae oia et singula, pra-
sertim uero ratione quorundam uestimentorum a marito quondam suo di-
cto Capiteo Hercule relictorum post mortem ad arrestum, petens, uendi-
cantumque, ea, nomine et loco antipherna, ppter dotem sibi non solutam co-
ram quocumque iudice competens, nec non ad gestiones de acceptis facien-
dam, et singula, quaecumque in hisce negotijs opportuna, et necessaria uidebun-
tur exercens, et debite fine terminandam cum absoluta, et omnimoda in ser-
ua optima, et plenissima protestatur. Promittens prefata uidua id totum
quicquid p. prefatum pleni-potentem actum gestumque fuerit grata et rata
habitura, non secus ac si ab ipsa presente gestum ordinatumque fuisset. Atque
in hoc rei fidem et testimonium sigillum Magni Ducatus Lith. e. apposuit.
Datum die 22 Aprilis Anno Domini M. D. LXXXVI. Leo Sapiecha
Magni Ducatus Lith. Vicecancellarius.

Stephanus Dei gratia p.
Iamatis Proconsuli, Consulis Advocato et Scabini Civitatis nre Caunen: fidelibus
nobis dilectis. Gratia nra Regia. Iamati fideles nobis dilecti. Expositum e-
nobis iamati Jacobi Farchunt Cui ac Consulis Caunen nomine, ipsius a Fid-
V. in causa cuiusdam negotij, quod illi cum Fid. V. intercedit nulla iure iudicij
homine in carceres committitur, ipso facto, ad nullas suas legitimas, negotij
sui, probationes, defensionesque peruenire posse. Et quamvis cautione fideiusso-
ria satis sufficientem prestare uelit: nihilominus tamen a Fid. V. maxima ia-
ctura suarum rerum, hac usque non sine grauamine, et praerudicio, in iisdem detinetur.
Quare supplicatum nobis e, ut illi hac in parte benigne prospicere dignaremur.
Cui supplicationi tanquam iusta, nos annuentes. Mandamus Fid. V. ac ita oia
habere uolentes, ut mox iussu huius litterarum prefatum Jacobum Farchunt Cui Caunen:
e carceribus, data, tamen prius cautione fideiussoria, sufficienti, ad defendenda
sua causa, libere, remota omni mora, dimittant, dimittantque curent. Pro gratia nra
Regia, et sub poena in priori mandato nro Regia contenta, et specificata

25

fisco nro irremissibiliter persoluenda Fid. v. aliter ne faciant. Datum Grodna
xxv Aprilis Anno Domini Millesimo Quingentesimo Octuagesimo Sexto
Regni nro Decimo.

Stephanus p.

p. Spectabilibus, Excellentis et famatis Proconsulibus, cum Consulis Aduocato, Scabimisq
Ciuitatis nra Regie Vilnen: fidelibus nobis dilectis, Gratiam nra Regiam. Spe.
Abiles, Excellentis, famati, fideles dilecti. Relatum e nobis nomine honesti Petri
Darmapich (ius Racouicensis, ipsam coram officio Fid. v. causa quanda occa:
sione hereditatis adeunda, post mortem olim fratris sui Joannis Darmapich
defuncti, ad eum tanquam heredem uerum, et successorum legitimum, deuo:
luta, habiturum, ut eo citius finem istius negotij in administranda, et postea
exequenda iustitia, iure hospitum habere possit supplicatum nobis e, eiusde
nomine, ut nras ppteret has, ad Fid. v. daremus. Huic supplicationi nos
igitur tanquam iusta benigne annuentes. Mandamus Fid. v. ut mox iussu
huic lris nris, ipsi supranominato, ratione eiusmodi hereditatis adeunda iu:
sticia promptam, indulgentem, ei rei competentem iure hospitum, secundum legem
prescriptam administrent, ac faciant sine ulla mora et dilatione. Pro gratia nra
Regia, et debito suo officio Fid. v. aliter ne faciant. Datum Grodna iiii Die
Maij Anno Dni. M. D. Lxxxvi. Regni nro Undecimo. p.

Stephanus Dei gratia.

Nobilis Illustris Princeps Domine, et Affinis nr Charissime. Exposita e nobis in querelis
nomine Pauli Ibramowsky, Illustritate v. aduersus priuilegia sua agros non:
nullos, iure optimo possessos, ademptos, eosdemq sibi reddi recusat, ac omnia
quibundam bonisq Illustr. v. adiungat. Supplicatumq nobis e, ut illi hac parte
bonique succurrere dignaremur. Postulamus itaq ab Illustr. v. ut ademptos illi
agros, restituat, uel eorundem ademptorum agrorum recompensatione faciat. Sic Illustr.
v. rem nobis parata factura e. Quam bene ualere cupimus. Datum Grodna.
Die iiii Mensis Maij Anno Domini. M. D. Lxxxvi. Re:
gni nro Anno Undecimo. p.

Stephanus p.

p. Significamus presentibus lris nris, quorum interest uniuersis, ac sin:
gulis harum notitia habituris. Reproducatur nobis litteras Voluntatis,
ac ordinationis ultima, famati olim Johannis Gamrath (ius ac nego:
tiatoris Vilnen: ex Actis Spectabilium ac famatorum Aduocati, et Scabi:
norum, Ciuitatis nra Regie Vilnen: sub sigillo eorundem, authentico,
emanatas continentes in se articulos, et modos, in eodem Testamento spe:
cifice expressos, iuxta quod bona sua omnia sibi legata mobilia, quocun:
que nomine uocata, nullis penitus exclusis, et exceptis, in auro, argento.

clenodis

parata pecunia mercibus, suppellectili domestica, Famula Hekhsabetha coniugi
sua legitima facta disponere, ac illa ordine bono secundum arbitrium pro tempore
existenti, nunc autem famuli Pauli Sterenberg secundarum nuptiarum uxoris
legitima facta disponere, ac illa ordine bono secundum arbitrium suum promo-
uere possit. Supplicatumq; est nobis nomine praefatorum coniugum, ut hoc idem
testamentum tanquam iuriale, et de iuris forma factum auctoritate nostra Regia
approbare, et confirmare dignaremur. Quorum quidem litterarum Testamen-
ti praefati tenor de verbo ad verbum, ut sequitur est talis. Ultima ordinatio
Honorati Joannis Gamrath ciuis et negotiatoris Vilnen: IN nomine Do-
mini Amen. Anno a Natiuitate Domini nri Ihesu Christi Millesimo Quin-
gentesimo, Quagesimo Secundo Feria Sexta in crastino festi Diui Martini
Pontificis, ad instantiam Honorati Joannis Gamrath ciuis et negotiatoris
Vilnen: in lapidea eius propria Iudicium opportunum p. famulas Jacobu Pach-
wit Semorem Scabinu, iures excellentis Domini Stanislay Sabina Doctoris
Advocati Vilnen: sume gerentem, et Scabino iurato Johannem Rudomina,
Laurentij. * Kusma Ophanasowicz, et Iham Isabowicz in praesentia nobilis Wlad Fiszowsky
Notarij iurati Scabinalis. Praesentibus quoq; Ophanasio Wasilewicz, et Simone
Spingue f. praecomibus iuratis, haec acta est, coram quo iudicio stans p. so-
naster praedictus Johannes Gamrath ciuis et mercator Vilnen: iudicatus
pelliceo, nullius indigens subsidio, quamuis in corpore infirmus, in mente
autem sanus, et compos rationis exstans, animaduertens neminem esse ho-
minem in hoc saeculo usq; ad uitam illam aeterna futura peregrinantium
qui laguos mortis temporalis euitare possit, et quod etiam multa omniu homi-
nu similes e florib; campi, qui hodie uiridi crescunt, et in crastinu sicut
uerba Saluatoris nri delectati, et arescendi in cinerum mittuntur, praecauit
id etiam maxime ne post suu ex hoc saeculo decessu, lites uel dissensiones aliqua
inter coniugem suam, et propinquos atq; consanguineos suos, pro bonis sibi a
Deo omnipotenti in hac uita ad tempus collata, oriantur: euocato auxilio
Sanctissima, et Indiuiduala Trinitatis, cui peccatis obnoxia, anima sua
cum fiducia indulgentia omniu delictoru suoru, corpus autem terrane
sepultura commendauit, sua ultima uoluntatem, et ordinationem bonoru
suorum omniu immobilium, et mobilium, atq; testamentu ostens, et uoce
propria fecit, disposuit, et condidit in eam qui sequitur modu. IN primis
bona sua omnia mobilia, quocunq; nomine uocata, nullu penitus exclusi
et exceptis, in auro, argento, pecunia parata, mercibus clementijs, et sup-
pellectili domestica a maximo ad minimum Hekhsabetha con-
iugi sua dilecta legauit, et inscripsit, omnes amicos, et propinquos et
consanguineos ab eis alienans, id respectu omniu eius fidelium obsequioru
et etiam respectu amoris sinceri coniugalis, qua omnia sibi tempore
quo cum eo in statu matrimonij habitauit semp exhibuit, et quod etiam
multa bona

bona cum ipsa mutuo labore, et sudore proprio acquisiuit. Ex quibus bonis
mobilibus predicta Elisabetha coniunx sua, Joanni, et Margaretha filiabus
suis ex Bartholomeo fratre suo Germano natus ducentos florenos polonicos pa-
rata pecunia, dare, et reponere post obitum suum tenebitur. Quantum attinet lapideam
suam propriam, in platea castrensi sitam, quam ad presens tempus inhabitat
pro pecunia sua propria emptam, et non ex aliqua successione deuolutam hanc
predictam Elisabetha consorti sua, ad uitam rite legauit, ea sub conditione,
ut si a Deo extrema paupertate (quod absit) premeretur, aut summa egestate
premeretur, liberum erit eidem coniugi sue, super eandem lapideam Mille floren-
polonicas, a quo uoluerit accipere, alias non, et summam illam, pro utu suo con-
uertere. Post obitum a. eiusdem coniugi sua, lapidea predicta, Joanni, et Mar-
garetha prefatis suis filiabus, in equalem diuisionem cedere debent, nullam tamen
habebit potestatem coniunx sua, ea in perpetuum, uel ad certum tempus aliquod
uendendi, et alienandi, excepta conditione superius apposta. Quia summa in
in repignoratione per eosdem, Joannem, et Margaretham, post obitum eiusdem
coniugi sua, repom, et exsolui debent. Item predictus testator recognouit
quod honesta Elisabetha coniunx sua legitima, non quibus aliis, omnia
debita, quae ipse alicui, et quodcumque ei aliquis debitus est, tam in aduendo, quam
in exbediendo, aut soluendo expedire debeat. Et tunc et non plura recognouit
homo tamen omnium predictus Johannes testator dominum suum ad uitam suam
reseruauit. Quod tandem testamentum per eundem testatorem modo premisso
factum, per sententiam iudicij confirmatum est, robur habere debet firmitatis perpe-
tuae, tantum quantum in se continet, et complectitur iuris forma. Ex illis fa-
mularum. Inno. Scabinorum Civitatis Regia Vihon: descriptis. Nos itaq. Stepha-
nus Dei gratia Rex Polonia, Magnus Dux Lithuaniae re. huius testamenti supra-
inserti, omniaq. in illis contenta, et singulas clausulas, in eadem specificis descriptas
auctoritate nostra Regia confirmamus et approbamus, Decernentes eandem quatenus
de iure robur debita, ac perpetua firmitatis obtinere debere. Nos eius rei fide
presentes manu nostra subscripsimus, sigilloq. nostro communi mandamus Datum Grad.
me. ix die Maij. Anno Domini M. D. LXXXVI. Regni vero nostri Indictionis.

Stephanus.

Illustrissime Princeps et Affinis noster charissime. Intelleximus ex huius Illustri. vire ad
nos scriptis, quibus nonnullis officialibus suis ratione detentionis mercium subditorum
mora civium cautionem excusat, eosq. prelatos civis nos ob transgressum quoddam
edictum, ab Illust. vira promulgatum. poena privationis mercium subijse refer. (sic
itaq. ut nobis relatum est) antea de nomine illorum civium nostrum ad officialibus Illust. v.
eorum officio nostro cui subiacent, conquestum fuerit. Floridum Illustri. v. duximus
ut quicunque ipse per officialibus Illust. v. adempta se, ea oia restitui Illust. vira
illis iubeat. Deinde vero sepe numero convenimus nobis civis nri Vihon: alia-
rum abominandarum

aliarum nonnullarum ciuitatum nra in locis quibundam, ubi Thelomea ab Illust. Vra
exigenda constituuntur, et iter inconueniens deducitur, magna iactura rebus suis ad-
fert: quod quidem contra pacta consuetudinesque antiquas fieri asseritur. ut oia
in pristinum statum redigi, tantaeque querimoniae sopiri possint, consiliisq. com-
missarios nros ad illud transigendum ablegare, cui quibus commissarij quoque Illust. V.
pro certo et assignato a nobis tempore ac loco conueniant. et quod ex aequo se-
cundum pacta, et usum antiquum compertum fuerit, decernent. Nunc uero me
aliquid pter recepta ueterem consuetudinem, et pacta fiat. Illust. V. monita
de uoluntate cum his bene ualere Illust. V. cupimus. Datum Grodna Die xxx
Maij Anno Domini M. D. Lxxxvi. Regni uero nri Indecimo.

Stephanus Dei gratia.
Famatis Proconsuli, Consuli, Advocato, et Scabinis ciuitatis nra Regia Caunen:
fideles nobis dilecti, gratiam nram Regiam. Famati fideles nobis dilecti. Graui-
bus in querelis nobis honesti Christophori Blum cuius Caunen: nomine exposi-
tum e. Fid. V. protestationes etiam Caunen: contra et aduersus modernum
Advocatū Caunen: factas, ipsi subranominato (Christophoro Blu) maxima rerum
suarum, negotijque sui iactura, et damno, recusasse. Quare supplicatum nobis e
eiusdem nomine, ut nras poterea mandati, litteras ad ista V. daremus. Huic
supplicationi nos tanquam iusta benigni annuentes Fid. V. serio Mandamo
omnino habere uolentes, ut regesta iussu huius nris, et memorato Christophoro
omnes et singulas protestationes eundem Caunen: contra et aduersus modernum
Advocatū Caunen: coram officio ciuili Caunen: Fid. V. factas, oiaque, quae ad sua
causa ex Actis Fid. V. ulterius postulauerit necessario, sine omni exceptione
morae, dilatione, aut tergiversatione extradant, extradiq. faciant. Pro gratia
nra Regia, et debito huius officij Fid. Vra secus non factura. Datum Grodna Die
xxxvi. Maij Anno Domini M. D. Lxxxvi. Regni uero nri Indecimo.

Stephanus Dei gratia.
Vobis famatis Proconsuli, Consuli, Advocato, et Scabinis ciuitatis nra Caunen: ex
officijs et personis uris, tam et de omnibus bonis immobilibus mobilibusq. per nos
in et extra ciuitatem Caunen: habitis, mandamus quatenus coram nobis, et coram
iudicio nro Grodna, aut ubi tunc cum curia nra feliciter constituti fuerimus feria
quarta post festum Scti Joannis Baptiste Anno presentis 1586. personaliter
et legitime compareatis, ad instantiam famati Jacobi Forchum suus et Pro-
consulis Caunen: Qui uos tanquam collegas suos citat pro eo. Quia uos obstitit totius
humanitatis, iustitiae, et fidei agitis, ipsum Jacobum hominem bonae, et integra esti-
mationis, et inter omnes homines proba conversationis, nunquam etiam in aliquo
negotio suspectum, nec ullo iure conuictum, ad nullam cuiuspiam assercionem ex
quodam odio, auctoritate uia propria in foetidos, et squalidos carceres, ubi suspecti
homines detineri solent inuocatis, et ipsa graui inuocataq. incarceratione, non solum
eius bonam famam, et estimationem laesitis, cumq. dignitate Consulari, qua condigne

+ Scabinis Famati fideles

27
fingebatur nullam ob legitimam causam degradauistis, et in facultate bonorum
eius omnium ipsum ad aegritudinem atq. pauperiam induxistis, ueram etiam in
in uilipendiam Altis nra Regia non formidantes poenas in legibus contra trans-
gressores Mandatorum nostrorum sancitas, existentes hinc Mandatis nris requisiti, ut
ipsum Jacobum Furthunt incarceratum cautioni fideiussoria, quae uideretur ille rebus
suis disponere, et innocentiam suam de obiectis illi per uos minus iuste suspicionibus
declinare possit, daretis, non dimisistis, imo reiecit, et spreto eisdem mandatis
nris, nihil curantes uadia et poenas in illis positas habita secum mutua cointelli-
gentia, et conspiratione, nulla ab eodem Jacobo suscepta, quamuis possessionatorum
hominum, quam pro se siserat fideiussoria praedicto Jacobo tam acriter a uobis af-
flicto afflictionem maiorem addidistis. Quae omnia supra promissa contra uos sunt
offitiose obducta, et protestata. Proinde citamini ad statuendum coram nobis
pro termino et die superius uobis assignato, pro quo praedictus Jacobus omni
genere probationum paratum se offert, nobis iustificare, et innocentiam suam
declinare, tum etiam ad uidentium, et audientium instigante eodem Jacobo
Furthunt con uos ex iudicio uro decerni, et extendi, super uobis poenas in legibus
descriptas ratione contemptus et uilipendij mandatorum nrorum, ad persoluedas
uadia in mandatis eis nris posita, ac per uos transgressa, et ad restituendum
eodem Jacobo pristinum statum officij eius consuleris, quo ipse per uos immerito
priuatus, et degradatus e, atq. ad refundenda illi omnia singulaq. damna, ad q.
illum exinde uia temeritate praehabita innocenter induxistis. Quae omnia
suprapromissa, et alia plura in termino praefixo citationis contra uos per eundem
Jacobum certis defensionibus, et probationibus fusiis obijciuntur, et declarabuntur
iure uro competenti Majdeburg: suis responsuri. Certificantes uos, quod siue
comparueritis, siue non, nos ea quae iuxta leges dicantur, et summa aequitas prae-
feret, absentia uia non obstante, in personas, officia, et bona uia decernemus. Da-
tum Gradna Die ix. Mensis Junij Anno M. D. Lxxxv. Sexto.

Stephanus Dei gratia.

Generose fid. nobis dilecte. Quertus e nobis Job. Johannes Storwitz f. fid. f.
solutionem stipendiorum eidem et quibusdam illius Committomb, quae sub
signis eius ad Plesconia et in Podolia fecerunt disferre, licet pecuniam
omnem ad satisfaciendum suis Committomb numerata accepit, et de sol.
uendo illis ipsis p. suas has promiserit. Cum uero sciatis praecipue ubiq.
hac in parte externorum multum rationem habitam, nec parum interire
Reipub. nisi fides in stipendijs exalendis externo militi seruetur, ut eo
facilius necessitate exigente conscribi possit. Hortamur fid. sua, ut
reliquum eius stipendij, quibus debet, posteaquam ab eis requisita fuerit
sine procrastinatione praestari curet, de eoz cum illi quam priorem
transigat. Pro gratia nra. Bene ualeat. Data Gradna sc.

Stephanus Dei gratia.

Samasis Aduocato Proconsuli cum consilibz Trinitatis nra Regia Gradna.
+ Scabimibz fidehob nobis dilectis. Gratiam nostram Regiam, fideles nobis dilecti. Quertus

est nobis Honestus Georgius Schultetus ciuis Gradnen: se in causa sua
occasione iniuriarum, quae ipsi cum famulo Alberto Pinsky Consule Grad.
intercedit, nullam iustitiam a Fid. V. obtinere posse, eamque causam
indies differri, ex eo maxima rerum suarum iactura perpeti cogitur. sum
itaque iustitia nemini sit deneganda. Mandamus Fid. V. sic omnino
habere uolentes, ut mox iussu huius praefato Georgio in causa sua
sine omni mora, et diffugijs iustitia indilata, eam rei competente
administrent. Deinde omnia ea, quae ad causam suam necessario pti.
nere uidebantur libere concedant. Pro gratia nostra Regia, et debito
suo officio Fid. V. secus non factura. Datus Gradna Die XXI Julij
Anno Domini M. D. LXXVI. Regni uero nri Anno Indeci:
mo. L. Eo Sapiecha M. D. LXXVI. Vicecancellarius

Stephanus Dei gratia.

Notum testatumque facimus presentibus tuis nostris uniuersis ac singulis
quorum interest, uel cuiuslibet interesse poterat in futurum. Quia nos ad
ducti certorum Consiliariorum nostrorum intercessionibus pro Nobis et
equite germano apud nos accurate interpositis, tum habentes clem.
tem et benignam rationem fidei eius erga nos obseruantia, et ser.
uitutis, quae per motus Litonicos ante quadriennum inter nos et
fidem nram sequutus, in eadem fide, et clientela hactenus nra permansit
Volentes in tam clementia, et benignitate nra Regia testimonia extor.
re, et ad praestanda seruitutia, et munera militaria obeunda alacriore redd.
re, illi, et eius heredibus utriusque Sexus praedium N. et uilla N. in Pra.
sidiatu, et Praefectura Rositen: Lucen:q. consistentia, una cum eisdem
Villa et Praedij integris et solidis hereditatibus donatione perpetua, titulo
hereditario, dandum donandum, et conferendum esse duximus, pro ut damus
donamus, et conferimus, temporibus perpetuis, et in aeuum per ipsum N.
et illius heredes utriusque Sexus cum omnibus earundem uillarum pertinentijs
et altinentijs, nihil ab eis excipiendo, uel diminuendo, tamen habent, uti:
fructus, tamq. late longe, et circumferentialiter possidendum, pro ut dicta
praedium N. et Villa N. in suis limitibus distincta, et distincta
una cum earundem praedij, et hereditatum solonis, famulij, rusticanis
suis prouentibus, redditibus, censibus, datijs, angarijs, et seruitijs uniuersis
quomodolibet dictas hereditates antiquitus concernent, nihil pro nobis re
seruando, sed de iure nra in ipsum N. et heredes eius transferent, ita
tamen ut nobis et successoribus nris, pro quantitate, et qualitate earundem
honorum expeditionem bellicam pro more aliarum nobilitatis illius Prouintiae.

25
seruare teneatur, et sit facturum. LX cuius rei fidem, et euidentem
testimonium litteras presentes sigilli nri subappensione iussimus com-
muni. Datum p.

Stephanus Dei gratia Rex

77.
Magnifice sincere nobis dilecte. Quos superiorum aliquot (omissionum) Re-
gi generalium faciem in memoriam reuocamus, et ob oculos ponimus,
vident manifeste non modo sine ulla Reipub. fructu, uerum etiam
cum iactura prestantissimarum rerum, summoq. nro fastidio, et
molestia, praeterita illa comitia, exitum habuisse suum, inde fit,
ut libentius a celebratione comitionum prorsus abstinere, qua-
ui laborem, et molestiam incassum nobis suscipien putaremus. Cum
autem instituta, et Leges Regni praescribant, statim temporibus
comitia celebrari debere. ~~Quia~~ ^{cumq.} praeterea permixta sint, Reipub.
negotia, quae comitia requirant, et legibus, et necessitatibus Reip.
ita exigentibus, proposuimus publica Regni ordinibus, indicere comi-
tia. Ad quem autem diem, et locum, illa p. nos indici deberent.
Cum quoque inter tot, et tantas Reipub. necessitates, et negotia,
quae ut coeteris omnibus Senatoribus, ita et Syn: V. bene nota
cognita et perspecta sunt, quae potissimum hoc tempore ex iis
in manus assumi: quae in futuris particularibus, et generalibus
conuentibus ad tractandum per nos proponi deberent. hac nra
epistola de eo Syn: V. sententiam. Porro etiam utrum mentio aliqua
facienda sit occasionis Moschonica. An potius hoc rei agenda ca-
put praestaret penitus silentio praeterire, quandoquidem id antea
in superioribus proximis comitiis propositum uix non plane contemptum
sit. Cumq. nobis etiam in tanta hominum ingratitude, et labo-
res, et sumptus, usq. quaeq. adeo dulces, et iucundos esse non possint,
contra uero ratio suadet, et nunc omittendum non esse, uet ad testandum
posteritati, quae recto et incorrupto iudicio solet plenam discutere pte.
ita, nos instanti et tanta commoditate Reipub. magis officio defuisse
minime, tu re tam ancipiti et dubia utrum horum nobis amplectendum
sit, consilium quoque suum S. V. communi et p. scribat. Quod Syn:
tra fauet pro officio suo Senatorio, nobisq. et Reipub. debita fide.
Bene ualeat. Datum Grodna die. Mensis Iunii Anno Do:
mini M. D. LXXVI. Regni uen. mi. Vndecimo p.

Stephanus Dei gratia.

Significamus presentibus litteris nostris quorum interest universis ac singulis
 v. d. Et si universa pene Livonia, quae bello et armis per nos quaesita, et
 ex Dominatu Moschij erepta, ita in Dominium nostrum cecit, ut
 pulsus a multis annis proprijs heredibus, ne quidquam bonorum
 etiam restituere iure aut lege aliqua obligemur. Etiam cum ita
 et commendatum nobis ab autoribus non dubiae fidei studium et
 integritas Nobis adolescentis Hennerici Lode, quam fideliter se
 per in nos et Rempublicam asseruavit, tum quod frater etiam
 suus germanus Gualterius Lode in tuam ista promissa fideliter
 diligentemque militem se praebeat Moschi armis occubuit, ut clementia
 benignitate, atque commiseratione nostra, quam et hosti saepe numero, ex
 plurimum maxime digno videretur. Curiam itaque Tulmen cum pa
 ge ad eam pertinent Basilam dicto in Districtu Tunden, et Curiam
 Ladan in territorio Schuonen iacent et constituta in quarum posses
 sione tanquam paternarum et hereditariarum per Generosum sta
 nislaum Pensloslawsky nru in Livonia Commissarium ordinarium
 iuxta intronisationem tam Revisorum nostrorum, quam Illustrissimi
 Domini Cardinalis nri in Livonia locum tenent facta ad ratifica
 tionem nostram conservatus est, easdem tenet et possidet Hennerico Lode
 in ius proprium et hereditarium damus et conferimus presentibus litteris
 nostris per eum ac eius legitimos utriusque sexus Successores cum omni
 iure, dominio, proprietate censibus et utilitatibus praeiunctis ad eas cu
 rias ex antiquo pertinentibus, et alijs allinentijs universis nullis prorsus
 exceptis aut reservatis quiete et pacifice tenent, habent possident, pro
 ut easdem praedecessores et parentes ipsius Hennerici Lode tenuerunt, ha
 buerunt et possederunt, perpetuo et in aeternum, atque etiam damus facultatem
 ipsi Lode et Successoribus praesentibus litteris dant, donant, vendendi
 commutandi alienandi, et in quosvis usus convertendi, absque nro Serenissi
 morumque Successorum nrorum consensu et voluntate. Etiam a posses
 sione omni nomine nulla alia onera ipse Hennericus Lode feret praeter
 quam expeditione bellica cum tot eis, cum quot ex communi totius
 Livonia ordinatione ad tuendam fines illius provinciae pro ratione
 fundi servire debent, atque tenebuntur. Suique Successores debebunt atque
 tenebuntur. Litteris nostris Regibus communibus Reipublicae legibus ibi
 dem per oia manentibus salvis. In cuius rei fidem praesentes
 manu nostra subscriptas consignari iussimus. Datis Grodno x die
 Mensis Aug. Anno dny 1588. Regni vero nri Vndecimi

Stephanus Rex

Gabriel Woina Notarius

29
Stephanus Dei gratia.

v.p. G. Inverso Stanislaw Penhoslawsky, Sandomirien' Marienburgens' in Lithuania
nro Capilaneo et generali ibidem commissario nro, fidei nobis dilecto Gratia
nra Regiam. G. Inverso fidei nobis dilecte. Christophorus Stabelburg.
quæstus nobis hic e. Ierhardum Straus nullam sceler, quam impetratis
per diuim suum iure ad se pertinere affirmabat ad malam narrationem
apud nos obtinuisse. Figitur uolumus atq. mandamus. Fide tua ut cu hic
Christophorus Stabelburg prædictum Ierhardum Straus ante Fide tua
adestauerit causam hanc de prioritate iurium sup præfata uillam sceler
iudicialiter cognoscat, atq. secundum ius et æquatem deciat ac finiat.
Appellationem nihilominus parti, quæ sententia illius non acquiescit
ad nos remittat. Talitura id Fide tua pro officio, gratiaq nra. Dat
Grodna x die Aug. Ao Dni 1558. Regni uestro nro Indecimo.

Sanctissime ac Beatissime in Xro Pater

et Domine Domine ~~longe~~ clementissime.

v.h. Post oscula pedum beatorum mei requir. et dominorum meorum diligentem
commendationem. cum nuper in Magno meo Ducatu Lithuanico continu-
atione belli Moschouitice detentus, sepius uersarer, Vilna precipue, tanquam
primaria huius Ducatus Vrbe, animaduerti, ob dilapidatione bonorum Eccle-
siasticorum, de cultu diuini splendoreq. pristino in ecclesia Cathedrali urbis
huius tituli S. Stanislaw, iniquitate temporum, et uarijs heresum incursibz,
bellorumq. durantiu tumultibz, nonnihil diminutum ee. Illico anxia cura
coitare mecum coepi, quo pacto afflictis huius alma ecclesia Cathedralis Vilnen-
rebz inopia sacerdotum nocte et die in ea diuinis officijs incumbentijs libera-
tate mea, exemplo prædecessorum meorum subuenire possem. Sed cum nihil itaq.
iusmodi bonorum meorum premantibz habuerim, quod dicta ecclesia Cathedrali
Vilnen: et eius Capitulo, ac Vicarijs, perquam commode adaptari potuisset eccle-
siam parochialem Posuolense iuris patronatus et collationis meæ, censibz
et certis annuis prouentibz utentijs prouisa, Ecclesia prædicta Cathedrali Vilnen:
adiungere, unire, incorporare ac inuiscerare decreui, et id quædam cum Vicarij
perfecto uiri docti, et idonei, ac aliorum sacerdotum, et ministrorum tempz in illa
Ecclesia Parochiali Posuolensi non longe à Vilna distante, ne a aliqua talarum am-
marum C. H. Risti fidei huius ibi fereb, iuxta præscriptum Sacrosancti Triden-
concilij erectione, atq. Sanctissima ac Beatissima Paternitatis Vre approba-
tione et confirmatione. Obiice itaq. beatissima paternitatem V. peto, ut in hanc
unionem benigne consentire dignetur. præsertim cum ea res ad Dei gloriam promo-
uendam, et ad maius ornamentum ecclesia Cathedralis Vilnen: (cuius official
merito esse debet, totius diocesis negligentias, si aliqua occurrant corrigere adin-
plereq.) redundatura e, tum quia eandem parochia. Quibus Valens pia
memoria una cum Episcopatu Vilnen: promittente id. in Sanctissima sede ad

extremam usq. uita sua horam tenuit: nihilominus tamen officia parochij in illa ec-
clesia rite per vicarios administravit, quemadmodum et in posterum probe per
vicarium perpetuum administrabitur. Firmam spem de paterna illius in
me benignitate concipiens non diffido, quin hunc consensum in predictam
unione ex singulari clementia Sanctitatis V. semp. promoveri conabor. Stis
v. clementia me, requamq. meum etiam atq. etiam commendo Gradna die.
obti. nra. quod. Mensis Anno Dni M. D. LXXVj.
Eiusdem Sanctitatis Vra

Ossequentiſſimo filius

Stephanus Nro.

Sanctissimo ac Beatissimo in Christo Patri
et Domino Dno Sixti divina providentia Papa
Vinto Sacrosancte Rom. Ecclesie ac universalis
Ecclesie Summo Pontifici p. dno clementissimo.

Stephanus Vj gratia.

Magro Joh. Quilch. Castellano Wilmen Dequi nri Thesaurario Branscon: No.
Gosmen Surasen Summa mo Capitaneo Sincere nobis dilecto Gratia nra
Dequam. Magre Sincere nobis dilecto. Delatum ad nos e, generosi Christophori
Dijter Auctori nobis. Advocatia nra Marienburg: modern possessoris nomine,
Procuratorem Syn: Vra honoru Oeconomia nra Marienburg: Nobilem
Bedlinus, ipsi, eiusq. Advocatiahos privilegis iniuria facere, in eo, quod in sub.
ditos nros, quibz, tus dici ab Advocatis Superioribz, solebat, nunc illi iurisdictioni
nem usurpat, eosq. ratione quarumvis etiam ad iudicia sua, citationibz, evocet
et multis impositis plane cogat, unde quersis hunc iudicij, potissima fere illius
Advocatia pars Aucto nro decedat. Mandamus idcirco Syn: Vra, ut in ea re
cognoscat, atq. huic procuratori suo iniungat, ne in eam, quia ad Advocatum
ueteri usu legitimus pertineat, iurisdictione sese ingerat, neque subdator, qui illi
subsint ad iudicia abstrahat. Sed cum coeteris omnibz, ad hanc Advocatia ex art.
quo spectantibz, utilitatibz, ut tabernac horti, et obventionu aharu hunc Auct.
hunc nru, iuxta veteru usum, frij patiatu, tum integra etia illi, qua olim Ad.
uocati, ex privilegis suis potu, iurisdictione tenuerunt: quandoqdem is
Aucto nri, licet nris hic occupatus servitij, praesens ibi esse, ut ipsa Syn: Vra scit
non possit, cum tamen ibi loco suo habet, q. illa iudicia commodu pot exercere
Neq. fecus Syn: Vra pro gratia nra faciat. Datu Oramis die xx Mensis Sep.
Anno Dni M. D. LXXVj. Dequi nri Vnaesimo.

Stephanus de gratia.

30

vp.

Significamus tenore presentium, quorum intere amiversis ac singulis. **Citatos**
 fuisse ad nos, et iudicium nra, citatione nra literari, famatos, **Adiudicatum**,
 consules consularesq, et scabins civitatis nre **Caunen**. Ad instantiam famati
 Jacobi Farchurt consulis **Caunen**. Pro eo quia ipsi oblii humanitatis iustitia
 et aequitatis, ipsam faciem hominem bonae et integre existimationis nraque
 in aliquo negotio suspectam, nulloq, iure conuictum ad nudam curuspiam aperti:
 nem auctoritate sua propria carceribus detinuerunt, et iniecerunt: sed
 etiam dignitate consulari quae condigne funderetur, nullam ob legitimam
 causam degradaverunt, et in facultate bonorum eius omnium ipsam ad aye:
 statem atq, pauperietatem induxerunt, pecten se ad pristinum statum officij
 consularis, quo ipse immerito priuatus et degradatus e, restitui, eorq, ad
 resuscitanda damna ex inde sibi illata decreto nro decerni, uti ea omnia
 latius in ipsis citationis nrae lris habebatur descripta. Et termino atq,
 hodierno die usq, ex eadem citatione nra coram nobis et iudicio nro legitimie
 continuato, et proueniente, actor per se: citati vero per famatos **Schawen**
Gradowski consularem, et **Fridericum Bernatowit** Seniorem Scabinum plenipo
 tentes suos comparauerunt, et cum ipsam terminum attenta uerunt
 Actore quidem contenta citationis suae urgente atq, deducente: citatis
 vero ad propositionem et deductionem actoris respondentibus, se nihil
 temere et auctoritate priuata, ex officio suo quod iuri et aequitati con
 trarium fieri deberet, fecisse, uerum si aliquid fecerunt, ipsumq, propter
 excessum illius detinuerunt, id ex ipsis confessatis occasione cuius:
 datum rescripti suspecti et adulterini ratione bonorum **kladowskie** di:
 ctorum per ipsum actorem lacerati fecerunt, quod actis et recognitione
 ipsius Jacobi Actoris docuerunt, atq, demonstrauerunt. Parte etem
 actorea contradicendo, recognitionem per partem conuenientem
 demonstratam metus causa ob incarcerationem eiusdem scripsisse
 sibi, et innocentiae suae minime nocere posse allegante, multa dolo
 uel proposito malo se fecisse affirmante et deducere. Nos cum
 Confiterijs nostris allegationibus omnib, citationem, et probatis
 nobis actoris exantatis, totaq, partium controuersia coram no
 bis agitata bene discussa, et intellecta decernendum duximus de
 terminanda praesentibus: quoniam actor deduxit, se nihil dolo
 uel proposito malo hac in causa us ratione rescripti suspecti
 et adulterini commisisse, nec idem rescriptum per ipsum ueni

per Franciscum Notarium Ruthenicum scripsisse demonstravit ex:
cessus quoque ex errore perpeffus magis consideratione, quam uigo
re, et strepitu iuris iudicari debeat: ideo eiusmodi erroris commissi
culpa bona fama et exstimationi ipsius perpetuo nihil nocere
debet. Ac eundem Jacobum actorem in pristinum statum locum
dignitatem et officium auctoritate nostra Regia restituimus, partem
etiam convenientiam ex eo quod contra ipsum praetextu ad agen
dum non tam graue, uerum tñ habebat ab impetitione illius
liberam promouemus, omniaq, hac in parte, ex utraq, causa
mūs, et amittimus. Hoc nro decreto mediante. Statum
testimonio literarū, quibus sigillum nūm ē appressu Actū
et Datt Grodna die xij Mensis Nouemb. Anno 1586.
Leo Sapiecha Magni Ducatus
Lith: Vicecancellarius

Ad Senatum Regiomont. antiqua Stanislaus Skulski.
Civitatis. Notarius.

Spectabilis ac famati Dñi
amici obsecrandi.

v.p. Petijt à nobis Daniel Nepffetz seruitor noster ut causam suam pri
uatam apud Senatum promouendam Dominat. V. commendaremus.
Idcirco Dominat. V. eam conuenitimus obnixi rogantes, ut vñi commen
datam nostri causa habeant, et iuxta tenorem literarum suarum Se
natui quam diligentissimo proponant, et promoucant: praesertim
cum apud autem Serenissimi Regis nuper defuncti in seruitijs D. V.
atq, adeo totius ciuitatis fidelissimè se gesserit, gratitudinèq, abi
qua non uulgari se condignum reddiderit; sic eam alacriorem et
et seruendum promptiorem reddent, facientq, D. V. rem nobis
gratissimam, quod uicissim omni studio erga ipsas promeribi
mus, atq, optima quaq, de nobis polliceantur D. V. bene
uolere cupimus. Dattum Grodna xx Decemb. stylo nouo
Anno Millefimo quingentesimo octuagesimo Sexto.
D. V.

Bonus amicus

Leo Sapiecha Vicecancell.

Is.

Sigismundus Dei gratia Suecorum Gothorum Wandalorum &c. Pri-
 ceptus, et proximus haeres, magnique Principatus Finlandiae, Careliae,
 Wotichouiae, et Ingriae Ruthenorum, Estoniae, Livoniarum, nec non magni
 Ducatus Lithuaniae haeres, westrogothorum Dux. Reuerendis Illustri-
 bus et Magnificis Dominis, Magni Ducatus Lithuaniae Senatoribus,
 Salutem, amicitiam, benignitatem, et singularem nostram fauorem, et
 beneuolentiam. Reuerendi, Illustres, et Magnifici Domini, Undas
 et Illustres Magistri et dominationes uestras, minime latere potest,
 quam sepe Serenissimus ac Potentissimus Rex Dominus Pater noster
 carissimus per Legatos, internuntios, ac lras egerit, apud Se-
 renissimum quondam Polonia Regem &c. dominum Sigismundum
 Augustum auunculum nostrum desideratissimum, postea apud Se-
 renissimum alium Polonia, nunc autem Galliarum Regem Henne-
 ricum, ac demum apud modernum Polonia Regem affinem nostrum
 tum apud Reuerendas, et Illustres Magistros uestras, de illis, quae
 sua Mater, ac etiam Serenissima Regina nostra mater noster, praeter me-
 moria desideratissima, nunc autem iure hereditario, nobis carissi-
 meque nostra Sorori, optimo iure, et quidem indisputabiliter,
 competunt. Quae, quoniam uobis optime constent, hisce eadem
 in specie repetere necesse non duximus. Nec tamen usque dum
 cathegoricum aliquod responsum nata est sua Mater, nisi quod
 totum negotium ad conuentum aliquem sit remissum, qui
 quamuis aliquoties postea sit habitus, in illo tamen Serenissi-
 mi Domini nostri parentis, atque nostra negotia nunquam tra-
 ctata esse, nedum conclusa auditum est. Siquis nos annos pu-
 bertatis egressi, cum ad illam iam aetatem peruenerimus, ut
 secundum Serenissimum dominum parentem nostrum de rebus nostris, in pro-
 priam curam habere debeamus: nostri officij esse putauimus,
 ut suam Mater, molestia illa, atque diuturno sollicitandi taedio,
 liberaremus. Postulamus ideo atque benigno contendimus,
 quemadmodum et hisce uos omnes, et singulos cohortamur, ut
 aliquando nunc clementiam iustitiae, aequitatis atque meritorum
 habita ratione, eo consilia, et deliberationes, dirigere uelitis
 quo tandem illa omnia, quae ad Serenissimum dominum parentem
 et nos, optimo iure, et quidem absque ulla exceptione spectant

iam sine ulteriori dilatione, et mora, re ipsa, consequi illisq
frui queamus. Quod quidem idas et Illustres Mag^{tr} ura
facturas speramus cum nullam habeant causam iustam, et e
videntem, quam pretendere possint, nisi uos, uel palam oc
bus, iniustitiam arguendos praebere, atq amicitia contemto
res, mentionemq inmemores, a cunctis haberi, iudicandq ueli
tis. Sed ut meliora, et quidem de uobis ominiur, quos et
honoris, ac dignitatis Magni Ducatus Lith. (patriae ut
pote uestra) ac etiam propriae estimationis, et hominum
de se opinionis habere, memoriamq mentionem auctorum nostru
maternorum, atq totius familiae Jagellonicae erga magru
Lithuaniae Ducatum adhuc scribare etiam credibile e
sumus spe non dubia, quin penina hac nra petitio cum sit
iusta, legibus deniq omnibus diuina, natura et humana
consentanea, tantum apud uos efficiat, ut sine omni
procrastinatione, et exceptione, causam hanc effectui
mandare uelit, quo Ser^{mo} domino nro parenti, et nobis,
primo cum tempore satisfiat, atq nro iure, et bonis frui
contingat. Et ut Dominus pater n^r, de suis rebus melius
statuere possit, responsam aliquod definitum, per hunc
interuentum Secretarium nrum Petrum Trastet Brannum
quid, quantum, quando, et ubi nra reddantur, a uobis poscu
lamus, atq primo cum tempore omnino expectamus. Si
autem Reuerenda et Illustres Mag^{tr} uestra, putent
quedam adhuc esse, qua indigeant meliori consultatione
potentis cum rege nro agere, ut aliquos ex Senatu Regni polo
niae Magni Ducatus Lith. aboret cum plenaria pote
state, et confines, qui sapienter eiusmodi negotia decernere
possint. Nos uicissim rem eo procurabimus apud Dominu
parentem nrum, ut similiter fiat ab hac parte, et quicqd
tum inter ipsos conclusum, statutumq fuerit idem
tum et gratum ab utraq. Ille Regia habeatur. Incorpo
ratio etiam Magni Ducatus Lithuaniae cum Regno polo
nia, qua a serenissimo quondam polonia rege Anuncius
mo, in sororum suarum, atq nepotum praecuratum facti

est, irrita omnino esse debet, cum prefati Serenissimi aui-
culi nri testamentum non sit subsequutum. De qua quidem
re aliquando prolixius cum Reuerendis et Illustribus Magtys
vris agemus. Ac quemadmodum nos non ita pridem scripsimus
Serenissimo Poloniae Regi affini nro, ipsiusq. Mtem ele repo-
nendis debitis admonuimus, atq. ut in posterum ab iniquis
postulatis penitus abstinere uellet, ita etiam et Reuerendas
et Illustres Magtys aras huic cohortatas uolumus, ut prefa-
tum Serenissimum affinem nrum suis consilijs eo deducere ue-
lint, ut et seriam de quietatione Serui nri dñi parentis
deliberationem suscipiat, ac ab omni petitione iniusta
postmodum abstineat, quo amicitia, quae ob eam rem iam
languere coeperat, posthac rursus inter haec regna restitue-
tur, indies magis atq. magis accrescere, atq. perpetuo con-
seruari queat. Quod superest Reges et Illustres Magtys
uras omnes et singulas, quam optime ualere optamus.
Datum Vrsariae xv. die, mensis Septemb. Anno Christi
1573. Lxxxiii.

Sigismundus I. F. H. S.

Reuerendissimis Reuerendis, Illustribus et Magni-
ficis dominis, Magni Ducatus Lithuaniae Senatoribus.

In nomine Domini Amen. Cum in omnibus humanis negotijs, et
actionibus is praesertim, quae non ad exiguum aliquod tempus, sed
in perfectum sanciantur, non fere quicquam certi possit fieri, atq.
literarum beneficio, quia sola memoria, et fides curibus humanis
inter tot uicissitudines, ac mutationes temporum conseruant, ac
retinent. Idcirco ad presentis quoq. negotij exte in perfectum
memoria. Nos Stephanus Dei gratia Rex Poloniae Magnus Dux
Lithuaniae Rubiae Masouiae, Samogitiae Lenoniae Ploouiae Pol-
niae Podlachiae, et nec non Transyluaniae Princeps. Significans
nostris huic litteris vniuersis ac singulis quorum interest uel
interierit. Quod posteaquam essemus edocti ab Illustri et Magna
Iohanne de Zamotice Cancellario, et generali exercituum Regni
nostri Praefecto.

V.

~~Regni~~ Cracouien Mariburgien Mied-~~gessen~~ Kressine
 nro Capitaneo de suo studio, et uoluntate in locum nouo oppido
 ad artem etidem nouam quam ille in locum auita, et ueteris diota
 Shokowla in terra Chelmen in Russia ex lapide et cocto latere
 erigere coepisset indito illi, unaq et oppido eidem (Famosie
 ad Vreprofec) sano hoc sciunt studium eiusmodi esse iudica:
 uimus, ut quantum quidem esset in nobis, illud etiam nostra
 auctoritate, et beneficijs promouendum esse decreuerimus. Et
 quidem cum hoc ipsius predicti illustri, et Magnifico Regni
 Cancellarij paternaq et maiorum suorum preclarissima merita
 tum etiam publica rei et utilitati, adeoq securitatis etiam cau
 sa ita cum, et ille in primis meretur de nobis atq Reipub. cum
 in toga abeundisq munis sui officij, summa cum integritatis
 et prudentia laude tum in armis etiam atq bello, quod nunc
 cum Moscho gessimus, ita deinde pater suus Castellanus Chelm:
 in munere imperatorio apud Serenissimum olim Regem Sigis.
 mundum Augustam uersatus est, ut non immerito nobis etiam
 qua ad ornamenta eius familia pertineat libenter, et summa
 cum uoluntate nra facien esse existimamus. Maxime uero hoc
 in negotio, quod (uti supra dictum e) in publicam etiam
 merget utilitatem. Cum enim obscurum esse potest, quam id sit
 utile, et quam expediat Reip. fore in eo quam plurimas popu
 losas, et munitas ac bene instructas ciuitates praesertim uero
 in illis locis, qua hostibus sunt uiciniora, sequidem et addictam
 arcem Shokowla tumultibus Tartaricis dictina numerosa nobilitas
 confluere solebat, ita ut etiam strage hostium locus ille nobilita:
 retur, ubi uero accesserit hac noua munitio maiori certe ad
 usui, cum uniuersa Reip, tum uicina nobilitati, ac singulorum
 tractus illius hominum futurum esse perspicimus. Quare liben
 ter in eam noui istius oppidi seu ciuitatis locationem, uti est
 a praefato Illustri et Magno Regni Cancellario facta senti
 mus tamq ratam et gratam habemus. Atq ut hoc ipsum Oppi
 dum incrementa maiora indies capiat illud specialibus pra
 rogatiuis ac beneficijs ornandum esse decreuimus. Idcirco
 uero eidem ipse oppido ac omnibus illius incolis praesentibus et
 futuris suis Teutonicum, quod Magdeburgen uocatur, et
 cuiusmodi Ciuitas nra Leostollen (Plebiscitis tamen priuatis
 eius ciuitatis exceptis) iustis, damus, et concedimus remoueri
 ab oppido

33

præfata omnia iura terrestria Polonica modos et consuetudines
quæ ius Theutonicum perturbare consueverant. Eximenterque
illud ac ciues suburbanos et incolas illius omnes inter limites
consistentem præsen et futuros ab omni iurisdictione et po-
testate omnium et singulorum nostrorum, et Regni nostri
Palatinorum Castellanos Capitaneorum iudicum
subiudicum, et quorumvis Magistratuum et officialium
ac eorum ministerialium ita quod coram ipsis, aut coram
aliquo, pro causis tam magnis, quam parvis, et quibusvis
excessibus, uel rebus citati parere et respondere, aut ob
non comparationem, et condemnationem quamcunque pec-
nas aliquas subire, et pati non teneantur. Verum coram
Advocato et Magistratu suæ civitatis tantummodo iu-
ri Theutonico respondebunt. Cui quidem advocato tum
scabinis ac Magistratui civitatis prædictæ legitimæ
in omnibus et singulis causis tam civilibus, quam crimi-
nabilibus sive capitalibus puta furti homicidij membro-
rum mutilationis, incendij, et quorumvis maleficionum
et excessuum plenam facultatem et auctoritatem tri-
buimus, et concedimus iudicandi intra metas ac limites
eiusdem oppidi iure Theutonico ac secundum illius
formam animadvertendam in noxios, ac corrigendi
excessus, ita ut in alijs Regni nostri civitatibus maxime uero
Leopoli observatur. cui quidem oppido publicum insignem
quo civitas illius Magistratus in obsignandis et actionibus
quibusvis authenticis utatur sive Thoma Apostoli ima-
ginem cum lancea tribuimus, hocque stemma seu inigne
perpetuum civitatis eiusdem esse volumus. Nos etiam
et singulos ciues eiusdem novi oppidi seu civitatis
Famossie tum et Societates et collegia artificum
quorumvis instituta in eodem oppido, et in posterum
instituta in prærogatiuis, et estimatione ciuibus,
et Societatibus ac collegijs civitatis Leopoliensis ahan-
Regni nostri civitatum adæquamus, et pares esse volumus
Deinde uero quod fori septimanalis, et nundinarum
recte constituta. Ratio multam etiam incrementi

et amplitudinis adferro consuevit ciuitatibus, ac
oppidis. In eo igitur oppido seu ciuitate Famose
Fori septimanale quarta qualibet feria. Annua
uero seu nundinatus tres indicimus et ordinamus.
Primum quidem pro Dominica exaudi, quae est proxima
post festum Ascensionis Domini. Alterum pro festo S. Mar
ci papa, et confessorum hoc est septima mensis Octob.
Tertium propter salarium piscium maximo merenti
ram pro festo conuersionis S. Pauli in Ianuario. Ad
quos quidem mercatus liberum esse uolumus ut oēs
cuiuscumque gentis, et nationis mercatores, uectores
negotiatores artifices, et ceteri homines aduenire
possint, modo non sint eiusmodi, quos cura terre non
permittant, facultatemque habeant in eodem oppido a
die indicti mercatus ad diem atque tempus, quo a Ma
gistratu dictae ciuitatis fuerit praestitutum omnis
generis negotiationes exercere, atque tum equos boves
agnos porcos capras, et animalia, quauis maiora
et minutiora, quam alias etiam merces in pannis
tela aromatibus uictualibus et suppellectilibus, quauis
et alijs omnibus in uniuersum mercimonijs tam do
mesticis, quam exoticis, nullis penitus exceptis uenden
commutari, contractus de illis facere, aliisque omnia
et singula agere, exercere, quae in celeberrimis etiam
mercatus seu nundinis exerceri solent. ac etiam ad
eo maiore concursu, et frequentia mercatus isti cele
brentur, mercatoribus omnibus maiorum Regni nostri
ciuitatum ut puta Cracouien. Gedanen. Elbingen. Tho
ronen. Posnanien. Leopolden. Vilnen. Warsouen atque
ceterarum quoque ciuitatum, nec non externis etiam
Christianis ac paganis eam in mercatibus, et nundi
nis huiusce tribuimus, et concedimus libertatem quam
Iublim, et Thorunij habere consueuerunt, hasque ipsas
dicti oppidi nundinis celeberrimis quibuscumque in Reg
no nostro adaequamus. Insuper etiam quoniam antea
iter per ea loca in quibus nouum istud oppidum est
Locatum in Polonia est terris Volinia, ac Leopoli diri:

34

gebatur, hanc igitur itineris rationem in posterum
etiam non ex usu modo sed vigore etiam istius privilegij
observari volumus. Et mercatoribus et uocatoribus ac ho-
minibus quibuscumque, et ne novis aliquibus teloneis pon-
talium aut aggeralium exactionibus homines ab ea ite-
nere aliquando forte auerantur. Cautum esse volumus
hoc nro privilegio civitati predicta Famoseon ad
wieprzec concessa, nulla deinceps nova telonea uel exactio-
nes pontales aut aggerales intra Wlodimiriam Belum
Potylicam, Cbchm, Lublin, et usque ad Vistulam institui
esse, et si instituantur nullum robur illa habere posse decla-
ramus, ne quid uero ea itineris ratio teloneis nostris
incommodi forte adferat, haberi et ordinari volumus in
oppido seu civitate cameram telonei exigendi casu eis
quod alias exigi solet. Institimus etiam in hoc eodem oppi-
do Emporium seu depositorium temporibus perpetuis ad
raferendum mercium, quae e voluntate Palatinatu Belum ac
terra Cbhelmen deducuntur in Poloniam caere videlicet
sapi cutium tam magnarum, quam parvarum, melis quod
Leopolim ad eam usque novam civitatem Famoseon peruenit
Lini deinde canapi salis entrolanae, Lupali, et item salis
et piscium tum etiam et earum mercium, quae Gedano et
e Polonia in easdem istas terras sine navibus, sine terrestri
itineris importantur, cuius quidem emporij ac depositarij
ea erit ratio, ut oes mercatores ac uocatores cum mercibus
superius nominatis, et alijs quibuscumque ad oppidum predictum
venient illud sub amissione mercium suarum non preter
grediantur. Verum in eo necesse habeant per tres dies
commorari civibusque potestatem facere emendarum
apud se mercium, et nisi intra hoc tempus easdem ven-
dere potuerint liberum erit, deinde cuique libitum fuerit
cum illis discedere, ut autem ad inhabitantiam et in-
colendam eam civitatem in qua munitione sumptus
non mediocres, is ipse Illustris et Magnificus Regni Can-
cellarius facturum est, eo facilius homines eruantur et
adducantur, reddaturque populosior, et firmior contra
omnes Regni hostes eandem, oesque illius incolae gaudentes

ciuitatis eximimus et liberos facimus temporibus
perpetuis a solutione quorumvis theloncorum portuum
aggrahum, et aliarum quocumque nomine in theloncorum
ita ut ab omni theloncorum exactione a mercibus qui
buscumque quocumque nomine uocentur tam per terram
quam etiam per flumina nauigabilia tam secundo
quam aduerso flumine per Regnum, et omnes ditio-
nes nostras in perpetuum liberi et immunes sint finitimo-
rum tantummodo et capitali excepto. In cuius etiam finitimi ni-
mirum solutione hanc ciuitati predicta, seu illius ciuibz
facimus gratiam, ac e solutione eadem, quam merito per
eos esset facienda trecentos florenos quotannis esse re-
missuros recipiamus siue adeo iam bis bisce ad decem
annorum decursum remittimus idque ab expiratione loca-
tionis seu arenda, quam hoc tempore theloncorum
prefecti a nobis habiant concessam incipiente et a
nimirum quod in futurum deinceps tempus non aliter
locatio theloncorum a nobis, uel successoribus nostris
cuiuspiam concedenda, qua conditione ista de trecentis
florenis incolis ciuitatis predicta quotannis ad decenni-
um usque dimittendum adiecta, etsi per oblivionem, aut
qua alia de causa emittatur ad eam tamen theloncatores
obligatos esse uolumus, non sicut ac si a lyt locationis con-
ditionibus esset adiuncta et inserta. hic uero thelonca-
non conducantur a quibus sed pro nobis exigantur ut nos
et successores nostri in rationibus accepturi sumus. quod
eisdem theloncorum nostrorum prefectis denuntiatur
et uolumus mandantes, ut ab eo de quo dictum est superius
tempore ciuibz ysdem, qui bras testimonij assignatas sigillo
ciuitatis predicta, uel sui domini produxerint in the-
lonci finitimi exactionem eiusmodi, ut expressum est gra-
tiam faciant. Ad extremum etiam, ut beneficia bene-
ficiis cumulentur eandem ciuitatem seu oppidum
utriusque, et nunc primum locatum eximimus, et
liberum facimus a solutione contributionum publi-
carum laudatarum et laudandarum, quocumque illos

nomi
quin
expre
in pe
Reg in
manu
dalu

Salutem
v. p. amice
ante bac
ysa, ind
ex co qu
cipis e
Polonia
Eijchel h
tu apper
Mtem q
lari coga
gratias o
uore M
prosequi
mstimum
tamus, m
bere deli
rem longo
Magtiam
promere
felici re
clemente

34
nomine et instituto conferuntur aut conferuntur ad
quinddecim annorum decursum. Quia omnia superius
expressa et descripta rata firma et inuiolabilia facere
in perpetuum eidem oppido seu civitati promittimus
Atq in bonum omnium fidem, et testimonium presentes
manu nra subscripsimus, et sigillo nro obsequantibus
Datum Varsaviae p.

Maria Leonora Dei gratia nata ex familia Lub:
cen: Cluven: ac Montensi gc: Mari bionissa Bran:
deburgen: in Borussia gc: Ducissa p.

v.p. Salutem benevolentiam et officia nra. Illustris, Magnifice Dne et
amice. Magnificencia V. erga nos nostrosq singularis affectio, licet
ante hac nobis perspecta satis atq nota fuerit, testante hoc re
ipsa, indices tamen nobis aliquid amplius atq magis de ea pollicemur:
ex eo quod non ita pridem, ut et ante sepius ex Illustrissimi Pri:
cipis charissimi Domini parentis nri, Ducis Lubia gc: ad S R Mte
Poloniae dominum nrum clementissimum, internuntij, Theodori ab
Eijckel his intelleximus Magtia V. nobis in hoc nro luctuoso sta
tu apprimè favere nostramq ac subradicti legati causam apud S R
Mtem quam diligentissime promovere Pro qua Magtia V. singu:
lari erga nos nostrosq affectione atq benevolentia permagnas agimus
gratias obnixè rogantes ut qua familiaritate, benevolentia atq fa
vore M. V. nos hactenus complecti coepit, eadem nos amplius
prosequi nunquam desinat, nraq ac ipsius Legati negotia apud Sere
nissimum Regem Poloniae Dominum nru clementiss. uti de eo non dubi
tamus, meliori semper nota commendare sibiq commendatissima ha
bere velit. Tacet M. V. eo ipso Dno Parenti nro, nobis, ipsiq Legato
rem longe gratissimam. Id quod nos omni gratia ac benevolentia erga
Magtiam V. et ipse Legatus quolibet officiorum genere diligentissime
promoveri conabitur Deus optimus Max. eandem Magtiam V. in
felici rerum statu ac successu quam diutissime tueri et conservare
clementer dignetur. Data Regiomonti 14 Majj anno presentis 86.

Maria Leonora In
Borussia ducissa
Manu propria

Magnifice Dne Amice plurimum colende.

v.p. Prædicavit nobis Magica Dominat. V. singularem gratiam, benignitatem, aequitatem in actione sua iustissima contra Illustrē Ducem Hawriem instituta adhibitam, quā hactē reddidit miserabilis vidua Dorothæ, a Doengbalsiana civis Regiomontana: nobisq̃ iterum supplicavit ut quia Illustris. Princeps ac Dñi nri clementis, beneq̃ tam apud Regiam Mtem, quā apud Magnificos Dños Senatores interpositas intercessionēs plurimum sibi profuisse sensisset, absente Illustris. Principe nro, nras quoq̃ ad Mag. D. V. intercessionēs sibi vicissim concederemus. Quod propter rei aequitatem minime illi denegandum censuimus. Illustrissimi itaq̃ Prin. cipis nri nomine Magica Dominat. V. ob præstitam huius viduæ benignitatem et clementiam in obtinendo Decreto contra dictum Ducem Hawriem magnas gratias agimus: simul etiam obnixè rogamus, ut deinceps ad finalem sententiam, ipsamq̃ executionem pro rei aequitate in hac et alijs causis suis iustis obtinendam patroximum, auctoritatem et iustitiam suam eidem accommodare velit. Quo intelligat et priorem Illustris. Principis nri et nram quoq̃ hanc intercessionem ad optatum huius finem sibi magno subsidio fuisse. Fecerit Magica D. V. rem pietate et aequitate sua dignam, Deo viduarum protectori acceptam Illustrissimo Principi nro, qui non parum tra misera mulieris subdita sua, calamitate afflictus pergratam, a nobis omni officio, ab ipsa vero vidua supplicis assiduis et validis precibus suis promerendam. Quam prosperissime valere, diuq̃ vivere optamus. Regiomonte xi Aug. Anno M. D. LXXVI.

Magica D. V.

Studiōssimi

Illustrissimi Principis ac Dñi Dñi
Georgij Friderici in Prussia, nec non
in Silesia Carnouia p. Ducis p
Regiomonti ad gubernationem re
lecti consilij.

38
Salutem et omnis boni incrementum Mag. V. cum promptissimorum
obsequiorum nrorum commendatione pro 89 anni felicibus auspicijs
ex animo precamur.

Ex. Mag. ac Generose Dn. gratiose, non dubitamus quin Mag. V. pridem
audierit, quid negotij, cum Illustrissimo ac clementissimo Principe pro
Dno Martione p. Prussia p. Duce, ratione privilegiorum certorum
huic ciuitati intercedat (uti Mag. V. ex articulis huiusce lris
appositis plenius uidebit) et quemadmodum Ill. sua dum nos eade
privilegia Ciuitati sarta tecta conseruare, pro fide ac officio nro stu-
diuimus, bona Ciuitati, et quidem pendente proocatione ad S. R. M.
et Ordines Regni, a nobis interposita ademerit, pro quibus recuperandis
nihil non, tum apud S. R. M. Dnum nrum longo clementiss. et in-
clitos Regni Senatores, praesertim in proximis Regni comitijs huius-
time sollicitando, tum apud Illust. Principem nrum supplicando
deprecando tentauimus, uti ad eam rem uel in primis R. mi Dni
Modermi Episcopi Przemistien. Regniq. Vicancellarij opera et patro-
cinio, sed cum hactenus aquis ac tolerabilibz conatibus nihil
quicquam obtinere potuimus, deinde S. R. M. auxilium nobis imple-
randum, et salutare aliquod remedium, huiusce rebus nris affli-
ctissimis humiliter requirendum duximus. Cum itaq. in Mag. V.
nos eam fiduciam posuerimus, quod M. V. in negotio hoc
nro apud S. R. M. et Consiliarios eiusdem multum nobis prodece
possit non dubitamus, eam ipsam quoq. nris lris officiose sollicitare
etiam atq. etiam precantes ut Mag. V. causa bz ciuitatis fauere, eamq.
apud S. R. M. promouere dignetur, quod tandem aliquando bona nra, qbz
nunc integro fere biennio, non sine graui Ciuitatis damno ac detri-
mento, caruimus, recuperare possimus. Quam petitionem, ut pote
aquitati summa consentaneam, et ad dignitatem superioritatemq.
Regiam in primis pertinentem, baud dubie apud M. V. locum
nacturam confidimus. Operam daturi sedulo ut M. V. se beneficiu
in clientes minime ingratos, et immemores contulisse re ipsa sen-
tial. Quam eandem diuina protectioni saluam et incolumem
conseruandam, nosq. in gratiam eiusdem sedulo commendamus. Da-
tum Regiomonti 16c.

M. Vra

Deditissimi

Consul et Senatus Ciuitatis
Antiquae Regiom. in Prussia.

Magnifice Dñe Domino gratiosiss.

Servitia et officia nra cum ueneratione.

v. R. Interuentij nri Sp. l. et ac famati Otho a Meppen Proconsul
Eberhardus Hüsmann Prætor, et David Helcken Secret. noster
nec non Iohannes Freitag maioris, et Henricus Thor Wode
minoris collegij Tribunus ad S. R. M. Dñm nrū clementissimū
principaliter destinati, hoc in mandatis habent, ut M. V. sub.
misce salutent, et ea quæ publica tñ ciuitatis negotia concernunt
reuerenter exponant. Quod ubi facere, ut debent, uelle uidebun-
tur M. V. humilime rogamus, ut quicquid ex ijs M. V. audiet, eo
quo nra uerba nramq. fidem apud se habere consueuit habeo-
at loco. Ecce res a consuetudine sua non alienam Magni-
fica, nobisq. omni officij et scribitij generibus demerendam
M. V. In cuius gratiam nos commendamus. Datum Riga,
M. V.

Humilimi seruitores.

S. D. Albertum Baranowsky R. Proconsul. Con: et Communis.
P. Vicetancellariam scripta. R. Ciuit. Rigen: uniuersa.

Maria Leonora Dei gratia Rex nata ex familia
Lithuon: Cloacn: ac Montan: Marcionissa Bran-
denburgon: ac in Prussia Ducissa. p.

v. p. Reuerendissime ac Illustris in Christo pater, Domine
amice plurimum obseruande.

Plurima salute, cum oblatione studij propensaq. beniuolen-
tia nostra pramissa. Literas R. mæ Dom. V. benas pri-
ores quicquid per Illustrissimi Principis Domini Parentis nri internuntiam
Genetosum Theodorum Eichelium hōdina. Secundas uero Waracua si-
mensis tñ datas, fideliter accepimus, ex quibus Reuerendissima Dominal. V.
erga nos, Dñm maritum nrū nostrosq. oēs studiū atq. affectionem sin-
gularem, uti ante hæc sepe, ita nūc quoq. intelleximus, ideoq. maximas
eum oblatione propensissimæ uoluntatis debitaq. remunerationis nræ agi-
mus gratias; Ceteram quod attinet ad Responsum tñ Dñi Marcionis
in causa nra, utiq. precibus Regni datum, etsi magis speciale in quibda
praesertim articulis sperassemus, tamen quia pro sua erga defunctam Regiam
Mtem obseruantia, tūc etiam in nos amore, omnia se facturū promittit
quorūq. ad dignitatem et conditionem nrā pertinent, quod et nos fore
confidimus.

confidimus, ~~et conditionem nostram per tunc habet~~ ideo hac quidem cunctis S. R. M. te
maximo mo, omnium moerore extincta, ea omnia Deo Tempore, atq. adeo sua Celsi-
beneciole sollicitationi eo usq. committimus, minime necessarium fore sperantes
ea de re sepius S. R. M. tem, quam Deas Opt. Max. suo tempore piam
atq. clementem nobis largiatur, interpellare, Vramq. R. dam Dominal. cui
atq. studium atq. benevolentiam nrām cū gratiarū actione offerimus,
molestare, Eadem cuius favorabili promotione plurimum mtemur, Valitudinis
diuturnitatem, rerūq. omnium prosperitatem ex animo spercamur, Obvixe rogantes
ut eadem R. ma Dominal. V. nos, nostraq. negotia quacūq. occasione data
promovere non gravetur. Data Regiomontj. 21. Feb. 1600.

Maria Leonora in Prussia Dacissa manu ff

Anno Dni Millesimo Quingentesimo octuagesimo octavo
Deas dei benedictionem suam.

v. R. Sigismundus tertius Dei gratia Rex Polonia, Magnus Dux Lithuania,
Ruscia, Prussia, Masovia, Samogitia, Kiovia, Volinia, Podlacia,
Livoniae, nec non Sueconum, Gottborum, Vandalorum, eadem
gratia, designatus Rex, Magnus Finlandiae Princeps & Signi-
ficamus presentibus nrīs litteris, quorū interest universis et sin-
gulis Nobilem ac Generosum Melchiorum von Huelm productū
apud nos privilegio authenticato, patris quondam sui, Generosi
Bernardo von Huelm Capitanei Wolmerien a Dno Sigismundo
Augusto auctoritate nra concessa, donationem perpetuam Curiae
Wolmar cum octuaginta famulis rusticis in Villis Lempe
in Villa Moisen et Surmar Wacke pitis, ipsi Bernardo von H-
uelm successoribusq. ipsius utriusq. Sexus iure hereditario fa-
ctam continente subscripto manu propria Regis eiusdem
et sigillo Magni Ducatus Lithuaniae pensu munito. Suppli-
casse nobis, ut hanc auctoritatem nri donationem patri suo
factam, et ad se iure successionis devolutam auctoritate
ac his nrīs in perpetuam tempus confirmare et approbare.

Literarum auro seu privilegij donationis eiusdem tenor, atq; verba
 hac sequuntur. Sigismundus Augustus Dei gratia Rex Poloniae Magnus
 Dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, samogitiae, Livoniae
 etc. Dominus, et haec. Significamus presentibus his nostris uni-
 versis, ac singulis, quorum interest. Quia nos intercessionem Albrecht
 et Magnifici Dni Nicolai Radzivil in Oljka et Hiesewies
 Ducis, Palatini Vilnen. Magni Ducatus Lithuaniae supre-
 mi Marschalli, et Cantellarij, Brjester, Kaunen, Bonissocien
 Saulexq; Capitanei generalis, Sincere nobis dilecti Senatoris
 adducti, quia apud nos pro Generoso Bernardo von Heuelen Capi-
 taneo nostro Volmarien accurata cum diligentia visus est, tum clemen-
 tem et benignam habentes rationem fidelis, et observantis
 illius erga nos observantiae, quam erga nos in subiectione Li-
 thonia nobis per status, et Ordines illius professus ^{constitutus} est.
 Volentes clementia et benignitatis nostrae Regiae in illum testimonia
 extare, et ad praestanda nobis obsequia, eo alacriorem reddere, illi,
 et eius legitimis haeredibus utriusq; Sexus Curiam Volfarth
 cum octuaginta familijs rusticis in Villis Lempe, in Villa
 Moisen, et Summa Vacke sitae, dari, donari, et conferri esse duximus
 pro ac his hisce mis, damus, donamus, et conferimus nomine et titulo
 hereditario, cum omnibus pertinentijs, et obventionibus, nempe fundis
 agris, pratis, sylvis, nemoribus, Venationibus, lacubus, piscatorijs,
 et earum fructibus, et utilitatibus universis, nullis prorsus exceptis
 sed omnibus in genere, et singulis in specie comprehensis, ita
 late, longe et circumferentialiter, pro ac dicta Curia Volfarth
 cum octuaginta familijs rusticis, in praefatis locis, in suis
 limitibus est distincta, et dislimitata, seci ipsam Bernbardum
 von Heuelen, et eius legitimam posteritatem, tenere, habere,
 uti frui, quiete et pacifice possidere. Ad hac conferimus eidem
 Bernhardo ab Heuelen, hortum ac stabulum, intra moenia civi-
 tatis Venden sitae, nec non et horreum ex lapidibus in arce
 Bartnick extructum nomine et titulo usufructus ad tempore vitae
 dicti Bernhardi ab Heuelen possidendi. Ita tamen ut nobis
 bellicam expeditionem pro consuetudine terrarum Lithuaniae

NB.

NB.

Seruati
 Haru
 est sa
 Mille
 nri
 Rad
 rum q
 de fon
 nos fa
 cent
 uon
 et cu
 honora
 clon
 apper
 donat
 clon
 bona
 in ai
 dum a
 cum s
 fuerit
 nra s
 mus
 nra a
 FEV dum /
 Sigis
 Litha
 linia
 dalaru
 Sigme
 cum S

seruire, et alia fidelis, et obsequentis subditi munia obire teneantur
Harum testimonio harum quibus in fidem, premissorum sigillum nostrum
est subappensum. Datum Vilna decima mensis Julij Anno Dni
Millesimo. Quingentesimo, Sexagesimo Secundo. Regni vero
nri trigesimo tertio. Sigismundus Augustus Rex sps. Nicolaus
Radzivil, Palatinus Vilnen. et Cantellani sps. Post qua-
rum quidem harum seu privilegij exhibitionem, et supplicationem
de confirmatione donationis perpetue, qua in eo continetur apud
nos factam, cum uideremus donationem eam bonorum supra re-
censitorum esse ob merita superius commemorati Bernardi
uon Heuclen, ab Aduentulo nro, cuius nobis beneficium tuendum
et conseruandum est, factam, eam quatenus in usu et possessione
bonorum donatorum, qua in ea continentur commemoratus Mel-
chior uon Heuclen extat, his nris, plene integre, et sufficiente
approbamus, ratificamus, et confirmamus, ita quod vigore eiusce
donationis, et confirmationis ipsius nre presentis, ipse Mel-
chior uon Heuclen, qui patris in ea donatione ipsa successit
bona superius recensita, curiam Volfart, cum familijs rusticanis
in ciuitis Lempie, in Villa Moisen, et Sarman Vacke, quemadmo-
dum antea ita deinceps in perpetuum tempus iure hereditario
cum successoribus obtinebit, et utetur, quemadmodum illi iussum
fuerit. IN quorum omnium certissimam fidem presentes manu
nra subscriptas Sigillo Magni Ducatus Lithuaniae communi iussi-
mus. Datum Cracouia in conuentu generali foehicis coronationis
nre. die 30 Mensis Ianuarij. Anno Dni 1588. Regni vero nri. J.

FEVDUM / Non solum confirmatus ius sed de nouo confer-
tur

vid. Sigismundus tertius Dei gratia, Rex Poloniae Magnus Dux
Lithuaniae, Ruspiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae Riouiae Vo-
liniae Podlachiae, Lituaniae: nec non Suecorum, Gothorum, Var-
dalarum eadem gratia designatus Rex, Magnus Finlandiae Princeps.
Significamus nris histe his, amueris, et singulis quorum interest, quod
cum Serenissimus praedecessor nri Dicus Stephanus Poloniae Rex

Nobili Thoma Bock, bona quodam paterna sua Berpato vicina
binque economie Berpato obnoxia, sibi asserenti, maxime autem ob
fidelem utilemque eius in militia Moschovitica navatam operam,
alia in eundem locum bona, quondam nobilitaria, tum vero iuris
regalis Pemper Moisa dicta, inque praefectura Crenomen sita
iure feudi contulisset: quod autem ad eorum possessionem cer-
tas ob causas pervenire is non potuisset, tandem alia eiusdem
quantitatis Harde Moise dicta, quorum pars in Lemburgica
districta, in sequalden vero alia pars posita est, eodem iure feudi
in possessionem dedisset, quemadmodum ex commemorati Sereniss.
praedecessoris nri his ab eodem Bock productis demonstratum
nobis est; ac vero nomine eius supplicatum nobis esset, ut cum
pro ipsius meritis, tum gratia nra Regia idem ius in iisdem
bonis, illi confirmaremus, renovaremusque: nos partim iure, atque
requitato ipsa adducti, partim testimonio Illris Joh. de
Famosio Regni nri supremi cancellarij, et exercit. praefecti
nri edocti eundem Thomam Bock in defendenda arce Crato-
viensi cum a Maximiliano Archiduce Austria, non ita prope
ante adventum in eam urbem nram, gravissimo belli conatu
tentata fuisset, strenuam ac fidelem operam navasse, non inuti
supplicationi hanc eius annuendum esse duximus: quodque ante
ex eiusdem Duci praedecessoris nri collatione, in bonis illis, ius
habuit, non modo omni meliori modo confirmandum roborandumque
verum renovandum etiam, demumque illi conferendum putavimus,
quemadmodum quidem praesentibus hisce confirmamus, renova-
musque, eademque bona supra commemorata eidem Thoma Bock
masculisque heredibus eius, tam natis, quam quos adhuc susci-
pere possit, iure feudi in perpetuum possidenda nra etiam aucto-
ritate conferimus, concedimus, damus, donamusque, ita ut cum omnia
pertinentijs atque adiacentijs ad commemoratam Harde Moisan
ab antiquo spectantibus, fructibus item redditibus, proventibus
usibus, obventionibus commodisque omnibus et singulis nullis prosum

excep-
deste-
utari-
nobili-
In quo
confe-
mas.

natio-
Regni

Dei gra-
Stefani

Carno-

Lra fidei

Magis

Regia

colenda

alios

fideles

mus,

nro no-

rant.

nam

fate,

Magis

optam

N. Privile-
confe-

exceptis, et reservatis ipse atq; Masculi heredes eius; ex ipso
descendentes in perpetuum ea possideant, ipsq; tanquam proprijs
utantur fruantur, neq; alia ex ijs onera ferant, quam reliqua
nobilitas Liouonica ex bonis suis ferre teneatur, tenebiturq;
In quorum omnium certissimam fidem presentes manu nra sub-
scriptas sigillo Magni Ducatus Lithuanie communiori iussi-
mus. Datum Cracouiae in Conuentu generali fochitis coro-
nationis nrae die 30 Mensis Ianuarij Anno Dni 1588.
Regni vero nri primo.

Dei gratia Georgius Fridericus Marchio Brandenburg in Prussia
Stetini, Pomerania, Cassubarum, Vandalorumq; Nec non in Silesia
Carnouiae p Dux Burggrauius Norimbergen, Rugiae Princeps.

Ira fide

vp.

Magnifice Dne, Amice singulariter nobis dilecto. Ad Sereniss.
Regiam Matrem Dominam Viduam, Sororem et Cognatam nram
colendissimam adq; florentissimq; Regni Poloniae Ordines et statq;
alios, et Magnificent. V. presentium exhibitorum consiliarium
fidelem nrum dilectum Michaelem Gisiem misimus, eiq; iniunxi-
mus, ut pro eo, quo Magtiam V. prosequimur studio, eandem
nro nomine intusceret, salutaret, eiq; benivolentiam nra decle-
raret. Eius itaq; sermone, non secus ac nro, ut Magtiam V. ple-
nam fidem adhibeat, benivolamq; se praebeat, et auctori-
tate, atq; opera sua, si qua in re opus fuerit, ne illi desit,
Magtiam V. benedictis rogamus. Quam prosperissime ualere
optamus Data p:

Georgius Fridericus.

Magnifico, et generoso Dno Amico singulariter nobis
dilecto, Dno Leoni Sapieba, Magni Ducatus Lith.
Vicetancellario, Slominen, Marcouien, et Miadelen capit.

X Privilegium. Illustri Dno Duci in Prussia a Sacra Regia Matre, de
confessione Augustana, et appellatione concessam. p.

nobiles contra legitimum et usum receptum ordinem, atq[ue] processum iudiciarium per propositationem aut precipitantiam, qua recte nouerca iustitia appellatur, notorie grauuntur, aut iniuria afficiuntur.

121. Postremo quando in priuatis libris pro reuisione Actorum supplicantes, aut ad iudicium Parium Curia, iuxta pacta prouocantes non exaudiuntur.

Placuit. Plebeiorum autem causis nullam ad nos tribunalq[ue] nr[ost]am regiam appellationem fieri uolumus, sed si plebei aliqua in re per sententiam Ill[ust]ris D[omi]ni Ducis se laesos existimauerint actorum et reformationem sententiae in melius, uel ordine in factis proscripto per prouocationem ad pares curiae prosequantur. Quod si neq[ue] supplicando neq[ue] prouocando ad pares curiae exaudiuntur tum demum illis cura ad nos, tribunalq[ue] nr[ost]am regiam appellandi pateat. Quibus omnibus et singulis, ut maiorem fidem atq[ue] auctoritatem, attribuiamus praesentes has n[ost]ras manu n[ost]ra sub. scripsimus, et sigillo n[ost]ro communi mandauimus. Data Lublini in conuentione generali Anno 1.5.6.9.

X Diploma Curatorium Duci Prussiae nempe Marbioni Brand. concessam.

Ca. Stephanus Dei gratia Rex Poloniae, Magnus Dux Lithuaniae Russiae Prussiae p[er]c. Significamus presentib[us] h[is] n[ost]ris. Quod nos cum consensu Senatorum morum considerantes ab una quidem parte Ill[ust]rem Dominum Albertum Fredericum Marbionem Brandenburgensem ac in Prussia Stetinensem Pomeraniam, Cassubaniam, ac Sclauoniam, nec non in Silesia, Carnouia e.c. Ducem Burgrabiū Norinbergensem ac Rugia Principem affinem nr[ost]am clarissimum rebo, ac negotijs Ducatus Prussiae p[ro]pter mentis agnitionem ab aliquot annis, magis atq[ue] magis inualescentem superare non posse, ex qua re tristi per se ipsa, et per acerba multa praeterea incommoda ad Ducatum illum, et nunc iam perueniant, et in posterum, quod absit plura periclitura uideantur, nisi rei ipsi uniuersa pro officio et.

auctoritate nostra Regia quam rectissime primo quoque tempore pro-
 curatum fuerit. Ex altera quidem parte considerantes, et praeculis
 habentes Illustris Principis Domini Georgij Friderici Marchionis Bra-
 deburgen. pc. ac in Prussia Ducis affinis nostri charissimi; qui ante
 iam us etiam habet simultaneam investituram ad Ducatum predi-
 ctum, partim singularem erga Regnum hoc nostrum, nosque adeo ipsos
 studium, partim etiam actum agnationis vinculum, quod Illu-
 stris cum Illustri principe Domino Alberto Friderico predicto intercedit
 facendum nobis esse existimamus non tam iuris aliqua necessitate
 adacti, quam adducti mera gratia et benevolentia nostra erga
 Illustris Principem Dominum Georgium Fridericum predictum
 ut ad postulata Illius eius, quae ipsa fuerunt etiam praeterea
 multorum Illustriss. Germaniae principum et Electorum affinis
 et amicorum, ac vicinarum nostrorum charissimorum legatio-
 nibus ac intercessionibus ornata, curationem praefati Illius Domini
 Ducis in Prussia Ducatusque ipsius amicorum ac bonorum denique
 et reddituum ex eo Ducatu quaecumque ratione procedentium,
 quae aliqual curatio nobis ipsis uti directo Prussiae totius Domino
 in tam tristi Illius Domini Ducis in praesentia causa pro ceteris
 omnibus hominibus competebat, ad Illustrem potissimum ipsius
 deferremus, cumque Curatorem praefati Illius Domini Alberti Friderici
 Ducis, et totius Ducatus ipsius administrationem et gubernationem
 ex auctoritate nostra crearemus, et constituamus, uti per praesentes
 litteras nostras deferimus, creamus et constituimus, admittentes
 Illustrem suam ad Regimen Ducatus ipsius, tam titulo Ducis, ita
 quidem, ut cum Ducatum Illius eius obtineat, et gerat et admini-
 stet, cum omnibus proventibus, fructibus, utilitatibus, emolumentis,
 prerogativis etiam et praeminenciis quibuscumque et quocumque nomine
 nuncupatis ad Ducem in Prussia pertinentibus: Salvis tamen
 in omnibus et per omnia nostris Regni nostri iuribus, Ducatus illius
 ac eius subditorum, pactis, antiquis, quae omnino salva et tota
 conservari, nec ullum eis praedictam hac eiusmodi curationis
 et gubernationis, atque administrationis concessione adferri volens
 Quo sane nomine Illustres ipsius praestare nobis iuramentum fidele
 tenebit.

DE.

DE.

ferebatur
 ac in h
 mentum
 ab hac
 sequen
 Poloni
 legiti
 z magna
 probat
 grandia in cons
 uitam
 latione
 glom
 uel au
 hoc Po
 praest
 potest
 et leg
 uel va
 recipi
 sciuer
 de eo q
 dum pa
 mifesta
 per qu
 facto
 fuso ra
 aliquid
 suorum
 iniuria
 commo
 servabo
 olim Dr
 patriu
 cum in
 to. Sic

41
I VR tenebitur in hac uerba. Ego Georgius Fridericus Marobio Brandenburg.
ac in prussia ex: Dux. Iaro super hac Sancta Dei Euangelia, quod
mentum. ab hac hora deinceps usq. ad ultimam diem uitae meae ero fidelis et ob.
sequens tibi Serenissimo Principi Dno Stephano Dei gratia Regi
Polonia, Sicuti meo naturali, et hereditario Dno, et Successoribus
legitimis tuis Regibus, et Regno Polonia Omnis meae contra omni
et magna uoluntate hominem nemine prorsus excepto, et quod nunquam ero scienter
in consilio uel auxilio, uel in facto, ex quo, quod absit, amittas
uitam, uel membrum aliquod, uel quod atticias in persona aliqua
lesionem, aut iniuriam, uel contumeliam, uel quod amittas ali:
quem honorem, quem nunc habes, uel post habebis, et si sciuerō,
uel audiero de aliquo, qui uelit aliquid istorum, contra te, et Regem
hoc Polonia facere, pro posse meo, ut non fiat, impedimentum
praestabo, et si impedimentum praestare nequiuero, quam cito
potero tibi nuntiabo, et contra eum iuxta pacta auxilium tibi
et Regno praestabo. Et si contigerit, te rem aliquam, quam habes,
uel habebis casu aliquo amittere, eam recuperare curabo, et in
recuperata, retinenda, te omni tempore ~~tempore~~ adiuuabo. Et si
sciuerō, te uelle contra aliquem publico consilio arma sumere, et
de eo generaliter uel specialiter fuero requisitus, meum tibi secun:
dum pacta praestabo auxilium; Et si aliquid de secreto mihi ma
nifestaueris, illud sine tua licentia nemini scandam, neq. quicquam
per quod scandatur, faciam. Et si consilium a me scieris aliquo
facto postulaueris, illud tibi dabo consilium, quod tibi Dominus
tuus iudicauero magis expedire, et nunquam ex persona mea
aliquid scienter, quod pertineat ad tuam, uel Regni, dominionumq.
tuorum, Regno adiutorum, uel in posterum adiungendorum
iniuriam, uel contumeliam, faciam, Immo honorem, dignitatem,
commoda tua, Regniq. et Dominiorum tuorum, tuebor, et con:
seruabo, et quo ad maxime potero, augebo. Demum pacta inter
olim Dnūm Sigismundū Regem, et ultorū scia memoria
patrum meam Albertū Senioreū olim in Prussia Ducem
cum inclito hoc Polonia Regno conuenta seruabo et imple:
bo. Sic me Deus adiuet, et hac Sancta Dei Euangelia.

Præterea autem postquam eiusmodi iuramento ipsa Illustas eius
se devinxerit, subditi quoque illius Ducatus debito iuramentum se
devincient nobis Regno nostro, et iuramentis eiusmodi interceden-
tibus nostra Successorumque morum, et Regni ipsius Polonia iura
et Regalia intra Ducatum illum in omnibus et per omnia rite iuxta
facta serventur. Et quoniam Illustas eius præter hunc Ducatum
in Prussia feudatarium habet extra Regnum nostra ditiones suas
hereditarias, idcirco quoties Illustas eius ex Ducatu discedere, et
ad ditiones illas profectus, aut omnino à Ducatu ipso abesse necesse
fuerit. Tunc Illustas eius non aliam possit vice sua Ducatui illius
administratorem, et locum teneantem constituere ac relinquere
quam subditum nostrum siue ex Regno Polonia, siue ex Ducatu
ipso feudali, et quidem iuramento adactum secundum pa-
ctorum rationem. Nec vero locum-teneantem tantum in absen-
tia sua praefecturas ipsas arcium, et capitaneatus non ad alios
deferre debebit, aut etiam poterit, quam ad subditos ex Regno
vel Ducatu feudali nostros iuramento adactos, ut ita ad eam
modum in Ducatu ipso, et in arcibus atque castris ubique
nostra Regni nostri Maiestas integre conservetur. Quoniam
autem administratio, gubernatio, curatio demum hac omnis
ex illa quam diximus Illustis Dni Alberti Friderici Ducis
mentis agilitudine dependet, volumus, et his his diligenter
omnino cavemus ut Illustatj eius in hac quidem infirmitate sua
letitudines constituta de rebus omnibus ad victum et cultum cor-
poris pertinentibus per Illustem Dominum Georgium Fride-
ricum prædictum pro dignitate prospiciatur. Si vero quod
maxime optamus, Illust. illius ad pristinam mentis sanitatem
per Dei gratiam redeat, liberosque masculos heredes sus-
ceperit, illi ipsi, vel illis, ubi ad aetatem legitimam per-
venerint, et non alias, nec prius Ducatu ipso cedere Illustis
Dni Georgius Fridericus, et curationis, atque administrationis,
suae rationes reddere debebit. Et eis tamen reddendis
si quid respectu eius Ducatus Illustas eius sumptus fecerit
aut erogaverit, id eo, uti recte expensum suscipi debebit.

42

Nec minus autem Illustri quoque ipsi Illustri eius Comiti Dñe
Maria Leonora nata ex Friburgi Churci Montoni familia
Marchionissa Brandenburg ac in prussia Ducissa prospe
ritum esse uolentes, diligenter hoc privilegio nro cauimus
ut iura Illustri ipsius, quod ad rationes dotis et contra
dotis, ac donationis, ppter nuptias attinet integra sarta
et tecta conseruentur. Et hac quidem omnia
quae ad presentem concessionem nram pertinent, ut
suum sortiantur effectum, Commissarios nros in Ducatu
praedictum iam iam destinatum sumus, per quos tam con
cessionem nram statim eiusdem Ducatus demeremus
omnino faciemus, quae ex auctoritate nra ad paranda
Illustri ipsius pacificam possessionem pertinere uide
buntur. Interim uero Illustri ipsius ad nos ad Comi
tia Regni proximo futura, aduenire, et iuramentum
supradictum prestare debet. Cuius quidem absoluto
Illustri ipsius mediante commissione nra, si opus erit
in plenam et pacificam Ducatus illius possessionem
ueniet, quam ei assignare, dare, et in ea manente
nere Illustri eius promittimus. Saluis per omnia
iuribus Regni nri, Ducatus illius, et pactis ueteribus
manentibus, quibus omnibus per presentes nihil de
rogatum esse uolumus. In quorum omnium et sin
gulorum praemissorum fidem praesentes has ma
nu propria subscriptimus, et Sigillo Regni nri com
muni iussimus. Datum Marienburg Die . Men.
Anno Dñi 1577. praesentibus. p.c.

exp. Sigismundus Dei gratia p.c. Significamus presentibus his nris quorum
interest uniuersis ac singulis, harum notitiam habituris. Quia nos inter
cessionibus quorundam Consiliariorum nostrorum nomine Honesti Andree
Bartben apud nos factis, adducti, qui toto hoc felicitis regiminis nri

in Regno aulam nostram assidue sequentis merces necessarias suppe-
ditare solitus erat maxime vero his superioribus proximis annis dum
bellum contra hostem Reip et nostrum Moschovia Ducem prosequi
remur et ad Polosciam p.c. Plestocuiam essemus in castris nostris
et militem et aulam nostram, rebus ad usum illorum accommodis
nec non victu subuecti iuuare consueuerat, cumque intellexisse-
mus eundem a Plestocuiam reuertentem, magna damna et de-
bimenta, mercurium et facultatum dinorsis casibus accepisse.
Dandam illi et concedendam esse putauimus damnumque et
concedimus libertatem et potestatem in toto Regno nostro
eiusque ciuitatibus oppidis, ac iuris ad ea pertinentibus, merces
sitas reliquas, sine quorumvis officiorum, et Magistratu
tam nostrarum quam ciuilium iniuria utpote carana et
similia uendendi et distrahendi p.c. p.c. Quia in re
ne illi negotium et facultas aliqua exhibeatur. Mandamus
in uniuersum civibus, ut prefatum Andream ab omni iniuria et
difficultate tutum et securum praestent, neque ab eo quicquam
praeterquam thelonia, et uectigalia consuecta, contributionemque
publicam exigant, sed potius ab iniuria omnium defendant.
et taceantur. Pro gratia nostra, et officiorum suorum debito
secus facere non auserunt. In cuius rei fidem, et euidentius
testimonium praesentes has manu nostra subscripsimus et sigillo
nostro communiter superappenso mandauimus. Datum.

Lra clausa ad Ill^m Ducem in Prussia.

v.p. Sigismundus III Dei gratia. Illustri Princeps ac Dne Affinis
mi charissime. Cum exposuissent nobis quidam Consiliarii nostri
Egregium et excellentem Sacerinum Gobolium Illustris Principis
Dni Alberti Friderici Ducis Prussiae affinis mi charissimi Doctore
Medicum Ordinarium ab aliorum Ducum Germania Illustrum ser-
uitijs conditionibusque eiusdem Dni Ducis sumonis, suaeque Illustris
defuncti parentis laudabilis memoriae requisitione auocatum eorum
seruitia sequutum fuisse, in ysdem praeter damna multas cum mo-
lestias tum incommoditates pertulisse, tactenus autem (ut mento
fieri debuisset) per exigua praemia uirtutis suae obtinuisse maxime
quae in recompensam damnorum maximorum debentur Suppli-
catum itaque nobis est per eosdem Consiliarios nostros nomine suo

43

ut nostras literas intercessionibus interponere dignaremur. Quamobrem nos partim intercessionibus Consiliariorum nostrorum senio interpositis partim etiam predicti Seuerini egregia doctrina insignique parentum suorum (quos etiam praecellam in Illustranda ^{Repub.} peratematica operam nauasse, et in oculis Illustrissimi Prussiae Ducem indecise ter seruitia sua a multis annis peregrisse non obscure intelleximus. Illustritatem V. obnixè rogamus, ut tum parentum suorum tum ipsius predicti Seuerini diuturnorum seruitutionum, pro mutua inter nos affinitate rationem habeat, considerando damna in eis perpessa ipsique triginta mansos incultos, quales nonnullis in Districtu Marienuerdensi Ducali districtibus relatum nobis est, ibidem iure hereditario perpetuoque conferre uelit. Faciet Illustr. V. rem gratam a nobisque promouendam. Tam ipsam ualde bene cupimus.

Lra clausa ad Eundem, in Prussia Ducem.

up. Sigismundus III. Illustris Princeps ac Dna Affinis nra charissima. Sensissimus ad Illustrissimam Dn. Georgium Fratr. Marc Lioné Brandeb. Ducem Prussiae affinem nru charissimum in causa egregij Seuerini Gobelij Illustr. V. Doctoris medici, ut illi pro fidelibus suis parentumque suorum circa Kempab. Prutemicam seruitijs aliquam recompensam faceret ipsique 30 mansos agri nondum cultos, et in Districtu Marienuerden in Prussia sitos iure hereditario conferat. Postulamus itaque ab Illustr. V. ut posteaquam ab eodem Seuerino ea requisita fuerint, ipsi sua gratia ac fauore adsit, quo citius rem hanc impetrare possit. Faciet nobis Illustr. V. rem pergratam. Qua ualde bene cupimus.

Lra clausa ad Episcum Warmien. Sumeram.

up. Sigismundus III. De de in Christo pater Sincere nobis dilecte. Osten. die nobis Syn. V. decretum nobilis Joh: Gotte, quo contractum matrimo niale inter ipsam, et nobilem Getuadin olim Mattheia Rabe relictam uiduam a ministro homine alterius religionis factum Syn V. irritum nullumque pronuntiat. Ex quo Decreto nos istam Syn V. solum in pro mouenda retinendaque religione catolica, et canonibus Sacris non probare non possumus. Verum tamen hoc statum rerum, ne eiusmodi Decretis in Regno nro aliquam occasionem turbandi alterius fidei hominibus subditis nostris praebant, non temere cauendum esse putamus, qui

in hoc nra foelicis coronationis generali comientu eorum querelas
et contentionem de eiusmodi matrimonijs per aduincos hancicos
homines contractis retinendis, et ratis habendis experti sumus. Quo
Syn. V. maiorem prudentiam in ea acate longo usu collectam habet
eo facilius perpendet eam rem latius posse serpere, et alias clausi
manu famularum homines et Senatores nos perstinere. ideoque pe-
riculoso nunc statu cum minime expediat imitari. Quamobrem hor-
tamur Syn. V. ut etiam atque etiam procedat ac deliberet, quid
sibi de eo matrimonio statuendum sit, et in ea re non solum Sa-
crorum Canonum, sed nostrarum etiam legum civilium atque publice
tranquillitatis rationem habeat. Quam recte ualere cupimus. Da-
tum Cracouia p.

Mandatū pro refectione.
bononim.

Sigismundus Rex

u. d. Generoso Mathia Leneck Capitaneo Xouogro-
den Commissarij nri in Linonia locum tenenti fi-
deli nobis dilecto q. n. r. Generoso fid. nobis
dilecto. Expositum est nobis grauibis in querelis
nomine Generosi Georgij Berlin Nob. Hen. a
Tiscenhausen ab Haster appellacione pendente in causa
occacione bonorum Rauter mandatū intromissionis ad
malam ac sinistram narrationem a nobis impetrasse, siq
intromissionem in bona Ruter a fid. Tua in hoc mandato
impetrati cum magna rerum predicti Berlinij iactura ob-
tinuisse. Cum uero pendente appellacione in hoc sit inuocandum
iura statuant. Supplicatum nobis est, ut legitimo rursus remedio
Berlinio opem et auxilium feramus. Cui supplicationi benigne
annuentes. Mandamus Fid. T. ita oia habere uolentes, ut
mox uisis hisce his nris predictum Berlinum non attento priori
nro mandato male a nobis 30 Julij Cracouia 89 anni 88.
impetrati in adempta bona Rauter restituat restituq. faciat
nulla tergiversatione et exceptione, aut procrastinatione in
pramissis exequen. Secus Fid. T. pro debito officij et
gratia nra non factura Datum p.

STATIO.

44

Sigismundus Tertius Dei grā Rex Poloniae, Magnus Dux Lith.
Russ. Pruss. Mas. Samog. Livoniarum nec non Regni Sueciae promi-
nus Haeres et futurus Rex.

u. A. Tibi Generoso Georgio Farenbach praesidi Venden, et Artis Searhusien.
haeredi de omnibus bonis tuis, mobilibus et immobilibus ubicunque locum
in Regno et Dominijis nostris, per te ubilibet habitis et possessis
Mandamus quatenus coram nobis, et iudicio nostro Comitiali Sexta die
ab ^{inceptione} inchoatione Comitionum Regni generalium Warsavien vel ubi
proxime ea feliciter celebrabuntur personaliter legitime ac perempto-
rie ad instantiam haeredum olim Alexandri a Raufchen comparas.
qui te etant vigore remissionis S. mi. Dni. Stephani olim Regis Pol.
Antecessoris nostri pro eo. Quia tu sub praetextu privilegij saepe a te
Rarkus ab eodem Ser. mo. Antecessore nostro Dno Stephano olim Rege Pol.
hereditario iure obtenti, bona in Vaccha Sippar us Lapsar Balen, Maier
Sippar, Kirietz, et Rarkol, olim Alexandro a Raufchen legitimisq. eius
haeredibus utriusq. Sexus, ob servitia sua militaria a multis annis satis
benigne et laudabiliter, ut testimonia Regia Livoniarumq. testantur Alasbin
eag. cum emolumento Regum et Reip. Pol. aliorum Sereniss. Regum ac
Principum conditionibus prepositis navata per Ser. mam Antecessorem
nostrum Sigismundum Augustum quondam Regem Pol. avunculum nostrum
Christianum, primo promissa, et ad mandata Ser. mi. predicti Dni. Sigis.
mundi Aug. legitime intromissa, et ab Alexandro a Raufchen quiete
possessa, postea in Conventionione Regni generali cum consensu omnium Ordinum
tam Reg. quam Mag. Duc. Lith. tunc perpetuo data, concessa, et confir-
mata sunt, ipsi postea Alexandro a Raufchen statibus privilegij contra
eius gentium a Moscho et Holstatia Duce Magno adempta, et Abci
Rarkus ad quam ab antiquo tempore se subiectionis non pertinebant,
adiuncta, quod fidem Ser. monum. Antecessorum nostrorum Regum Pol.
fideliter non aliorum hostium Regni et Mag. D. Lith. partes sequentes
sunt. Quaeque rursus per Decretum Illustiss. et R. mi. Dni Cardinalis
tum temporis per Livoniam locum tenent haeredibus adiudicata bona
ista.

ista propria tua auctoritate nulla cognitione precedente rursus legiti-
ma et quidem contra mandatum intromissionis imo et contra pro-
testationem Nob. Johannis a Taubenheim heredum sapranomi-
nationum plenipoten. nomine factam occupasti, occupata omni amabili
petitione, transactione, et admonitione remota reddere recusas, fructus
proventus et redditus ex ijs percipis, faciens id in grave praevicacium
et damnum heredum olim Alexandr. a Kuyschen. Quod pensat contra
te ad viginti milia talerorum antiquorum, et ad totidem damnum.
Cum vero praedicta causa cum toto suo effectu per Sereniss. Antecesso-
rem Divum Seppharium olim Regem Pol. ad Comitiam Regni generalia
reicta, obq. mortem illius Ser. mi. Antecessoris nri, ad nuper praesentia
perdentia sit, ob multitudinem negotiationum ad futura Comitiam per nos
iterum sit remissa. Comparcas igitur ad iudicem et audientem, in causa
ulteriori progredi, et supranominata bona per te occupata iterum
heredibus restitui mandari, in damnis dictis, et eorum refutatione
te condemnari. Ad praemissa igitur omnia et singula, et ad ea,
quae tibi in termino advenien. latius obijcientur, et contra te
comprobabuntur iudicialiter sis praestans, et responsurus. Certi-
ficantes te siue compariens siue non, quod nos in huiusmodi ca-
quid iuri et aequitatis fuerit contumacia tua non obstante su-
mis Decretum Datione Warsavica Fena sexta ante festum S. con-
Philippi et Jacobi Apostolorum proxima. Ato 1589.

FEVDVM

Sigismundus tertius

Ind. Significamus presentibus his mris quoniam interesse universis ac singulis.
varum notitiam habituris. ~~Quod nos~~ Ad commendationem quoru-
dam Consiliariorum monum pro nob. Daniele Nesselio Bomisso apud
apud nos factam, nos de ingenij illius solertia et virtutum monumq.
integritate spem concepsisse, quia Reip. civem fore utilem et fru-
ctuosum nobis pollicemur, dignumq. arbitramur praecarios illius conatus
et studium gratia et benignitate nostra Regia augere et promovere.
Itaq. Bona nra Wacław Mandol in Disortu Felbuctensj eide

Danieli Nephfello Bonisso iure feudi dan, donan et conceden duxi 45
mus, uti quidem hsec his nris damg donamg et concedim, Per eum suosq
ueros et legitimos successores masculos ex lumbis suis p^{ro}can et descen
cum omni eorum bonorum fundo antiquit ad ea pertinen, us rusticis
famijs agris, campis, sylvis lacubus p^{ro}cdjs molendinis colonis, et eom
tensibz laboribz atqz uniuersis attinentijs fructibzqz et utilitatibz emo
lumentis redditibz prouentibz usibz obuentiomibz nullis premitus exceptis
pro nobisue aut alio quopiam concessimatis, tenen haben, possiden, et
utifuen. Non uero per eum suosqz Successores dan, donan, uenden
commutan, alienan absqz nro Serenissqz monum consensu, et uoluntate.
De quibus quidem bonis supra specificatis eidem nob. Dar. Nephfello
Bonisso in feudum concessis ipse nob. Daniel Nephfell. nulla alia onera
ferre tenebitur, Successoreqz suis legitimis tenebuntur, quam ea q^{ue} reliqua
nobilitas Liudomica ratione feudaliu bonorum ferre erit obligatus. Desi
ciente uero prole et stirpe sua masculina ab eo descen hac eadem bona
Vacka Mamkol appellata ad nos successoresqz nros pleno iure reuertunt
et deuoluentur. Funbz nris Regalibus et Reip. ibidem per omnia
manentibz semper saluis. In cuius rei fidem.

LITTERA COMMENDATIA

27p. Serenissima et Potent Principi Dna Elisabetha De gra Anglie
Franciaqz Regina, et Dna Hybernie Consanguinea nra Chans.
et Honoranda. Anna eadem De gratia Sueconum Gotthorum
Vandalonumqz Princeps, et eiusdem Regni Regis filia. Salutem
cem feltem successum, continuu incrementum. Sereniss.
et Potentiss. Princeps Regina Dna nra Consanguinea Chans.
et Honoranda. Tendentes ad laudem uirtutis et studium mili
tie eorum conatus pro uinibus nris promouere solemus. Cum a. Egre
gius Adolescens Johan. Elert Pnteng qui se in aula Sereniss.
Regis Poloniae Dni fratris nri longe charissimi per aliquot
annos laudabiliter dexteqz gesserit, et fidem suam in rebz
omnibus suis et ipsi cognouim) probauerit, et more Angliae
Regnum Ser. nra et Potent. nra Reg. Mis Vra, ut in
scientia uirtutum et studio militie enudiatu, et exerce
atur, ingredi secum decreuerit. Funtem absqz ~~h~~ nris conueni.
datitjs.

40

Civis Warsaviensis voluntate et consensu parentum cum Ho-
nesta uirgine Elizabetha Petri Rheinck civis Warsaviensis
filia matrimonium contraxit, et accedente divina pasto-
rali benedictione per Venerabilem Andream Dammiciu
tunc temporis Magi Dni Anselmi Gostomski Palati-
ni Rauen concionatoris officium agentem in pra-
sentia multorum Nob. et Civium Warsaviensis iuxta
ritum Augustanae Confessionis per verba interro-
gatoria ad hoc apta consensum matrimonij in-
ducentia legitime coniuncti, et copulati sunt.
Illa oia ita se habere testimonium hoc quod sibi
dani predicti Erhardi petijt a me manu subscripti-
one et sigillo meo nobilitari una cum aliorum
Nob. et Civium subscriptione sigillisque confirmari.
Dati et Actum p.

Conservatur in possessione iugon
privilegij sui prioris
S. Gismundus III.

Significamus tenore presentium quoniam interesse universis ac
singulis. quod cum supplicatum nobis esset pro Nob. Alberto
Konitowsky bene de Repub. merito, et virtutibus militari-
bus, quas oibz bellis, a Dno Stephano decessore nro gestis, conti-
nue, summa cum laude exercuit spectato, et privilegium
ab eodem D. STEPHANO ad certa bona caduca in Districtu
Marienburgensi ipsi datum, innovare totamque illam posses-
sionem, quam hactenus obtinuit, nris specialibus his illi con-
firmare digneremur. Cuius secreta in Rempub. studia
singulare resque pro ea conatus perspectos habentes fac-
undum id duximus, uti quidem privilegium illud super
bona eadem caduca ac possessionem, quam hactenus
habuit.

cum omnibz pertinentijs pro ut hactenus possedit, illi
confirmamus, volentes ut ita quomodum ha-
ctenus possessa sunt ab ipso Alberto Rontowsky
deinceps toto illius vite tempore, cum oibz fructi-
bus, redditibz censibus prouentibz, et obuentioni-
bus ad ea bona ab antiquo spectantibz nullis
penitus excessitis, nec pro nobis aut alio quopiam
reservatis teneantur habeantur quiete et
pacifice possideantur. Denique promittimus
pro nobis, et heremissimis Successoribz nris non
esse nos, neqz heremissimos Successores nros
a predicto Alberto Rontowsky bona prefata
ullo modo amoturos aut alienaturos, amo-
uendiqz cuiuspiam potestatem daturos sed
ipsi integrum ac illaesium ius adiutarium
conseruatuuros. Inqz nris Argalibz, et Reich-
sachsis, ibidem manentibz. In cuius rei fi-
dem presentes manus nra subscriptas sigillis
utriusqz nris consignari iussimus Datum Var-
saviae in Comitibz Argui generalibz die sexta
decima Mensis Aprilis Ao Dni 1589. Regni
vero nri Anno Secundo.

Tales contra formam iuris Sigismundus III.
non extraduntur.

vp. Spectabilibz et famatis, Proconsulibz, Burgrabio,
Consulibz, Scabinisqz, Ciuitatis nrae Elbingen
fidelibus nobis dilectis, gratiam nram Regiam
Spectab. famati fideles nobis dilecti. Nobis
humiliter supplicatum est, a famato Joanne
Henrico

47
Henrico ciue Gedane, qualiter sibi actio quædam
eum Joanne Goslavi ciue itidem Gedane ratione 16
lastarum frumenti intercedat, quæ in iudicio uir El.
bingæ milium, non tantum agitata sit, uerum co usq
etiam iam perducta, ut propediem finiri debuisset.
Joannem Goslavi autem moram longiorem iniiceret, ex
Cancellaria nra, inhibitionem quandam impetrasse, illaq
in iudiciu nru produxisse, qua cursu et processu
causæ istius retardant. Cum autem intelligamus Joannē
Goslavi, ad sinistram suam informationem istā hanc
priorem inhibitionem nram exorasse, neq uelimus
ut contra iuris ordinem eiusmodi inuolui partium
diffugijs, litigantes temerè defatigentur. Hisc
seno Fed. Vris mandamus, ita omnino habere uo.
lentes, quæ non obstante, qualicunq a Goslavi, anti
exhibita nra inhibitione, indilatam iustitiam
Joanni Henrico admittent, et in causa utinq
suscepta uolentius progredientur, atq definitiue
eandem decidant, neq ullam amplius in illa caa.
quam a definitiua, ad nos, appellationem, permittent.
Secus pro gra nra debitoq officij ^{suum} ne faciant Dat.
Johann

Nr Aduitalitium.

R. Sigismundus III. Significamus presenti q his mris
quorum interest uinuersis et singulis. Quia nos ex specij
gra nra, qua afflictis libenter prospicere solemus Nobis
Anna Fromboleren, Generosi quondam Benedicti ab Eden
Vij

Viri, de Repub. Regni nri, bene meriti, olim Capitaneus Pernauicn, et Burtinien in Livonia, officio strenue functi, ex sorore sua germana Anna ab Eden nepti, Petri Fromholtzen relicta filia, bona nobilitate, in Districtu Ropen sita, post mortem N. Ruffbers, nulla ipsius extante herede mascula, ad fratrum nostrum Regium devoluta, cum familijs novem in districtu Vekulen a Magnifico Joanne Cholcewicz, pro tunc Administratoe Livonia, Nobili Waltero a Rosen nulliter datis, et modo a quodam Cive Rigen Rotgero a Horst, hypotheca nomine, iniuste possessis, adque dispositionem nram pertinent, in ius aduitalitium, danda, et conferenda esse duximus, prout, hsec damus, et conferimus, per eam ipsam fidei etiam Annam Fromholtzen, toto uita sua tempore, cum oibz ad presens pertinent, et iniuste alienatis, cum ab antiquo spectari, redditibus, prouentibus, censibus, fructibus, commodisq, et emolumentis uniuersis, et singulis, nullis prorsus exceptis, aut cuiquam reseruatis, tenenda, habenda, possidenda quieteq, et libere utifruenda. Promittimus insuper pro nobis, et Successoribz nris, quod quam diu Anna Fromholtzen prefata, uixente, nomini ad dimouendam eam, et usui dictorum bonorum, potestatem dabimus, nec nos ipsi etiam Successoresq, nri, illam amouebimus. Verum quoad superstes fuerit, in pacifica, et quieta, dictorum bonorum possessione conseruabimus. In cuius resp:

nd. Signis
Capita
grati
est a
Hono
loma
onem
agnu
nra Fe
co, qui
mi D.
agn, o
Supplic
non dec
mentis,
hise, Fe
sentibus
hise ma
absq, ill
rostituat
necesse
rare. Se
faciat. d
nd. Signifi
uniuers

v. d. Sigismundus III. G. Encoso Sigismundo KaJanowsky
Capitaneo m^o Felinen. in Livonia, fid. nobis directo
gratiam m^{am} Regiam. Gen. fid. nob. dit. Perlatum
est ad nos, non sine gravi querela, nomine nob. et
Honestae viduae Christianae Storek, nob. quondam Bartho-
lomaei a Grol relictae viduae, denegari a ^{sibi} fid. t. possessi-
onem certorum quorundam bonorum Ellenkaul, ut duorum
agri uncorum, atq. trium portionum, in campis Civitatis
nræ Felinen, sitarum, una cum domo quadam, non attento
eo, quod dicta vidua, per Serenissimi quondam decessoris
nræ D. Stephani Commissarios, seu Revisores predicti
agri, omnes una cum domo assignati, et restituti fuerint.
Supplicatum itaq. nobis fuit, ut eidem Viduae, hac in re
non decesserem. Nos itaq. visis eius privilegijs, et docu-
mentis, quæ aut hentice coram nobis exhibita sunt,
hisce, fid. tua mandandum esse duximus, prout pre-
sentibus mandamus omnino haberi volentes, ut visis
hisce mandati nræ, his, prefata vidua, ipsiusq. liberis
absq. ulla mora commemoratos agros ocs, una cum domo
restituat, restituere curet, ne amplius dicta vidua
necesse habeat, auctoritatem nræ eo nomine imple-
rare. Scias fid. tua pro g. n. officijq. sui debito non
faciat. Datum Warsavia p.

IVS Feudj. Sigismundus III.

v. d. Significamus presentibus his nræ, quorum interesse
universis, et singulis. Quia nos intercessionib. quorundam
Senatorum

21.
Senatorem pro Nobis Eggerhardo ab Olden, ad nos
diligenter factis, benigne annuentes, et considerantes
præterea, quod avia ipsius materna, iuxta privilegia
eius, non exiguam pecunie summam, totis quibus:
dam bonis Metkūx, Arrenkūl, et Pysokūl dictis, in Li
uonia et districtu Felinen sitis, hypotheca nomine
inscriptam habuerit, faciendum nobis esse duximus
ut eidem Eggerhardo ab Olden, bona eadem, Metkūx,
Arrenkūl, et Pysokūl, dicta, quæ omnia, quindecim
agruūcos continent, atq; alios agros oēs civiles, in
campis Ciuitatis nræ Felinen, sitos, quos, avia sua
prædicta materna, temporib; Magistrorum Linonia,
possedit, iure feudi daremus, et conferremus, uti
quidem damus, et conferimus, presentib; his nris, per eam
successoresq; eius legitimos, Sexus masculini, de hinc
procedendos, et procedendos, cum oib; et singulis eorū pertinen
tijs, attinentijs, fructibus, redditibus, proventibus, usib;
obuentio nibus, commodisq; omnib; et singulis, nullis
prorsus exceptis, aut ~~excep~~ cuspian reservatis, quam
longè, latèq; antiquitus circumscripta, limitibus, à
maiorib; ipsius tenebantur, teneū, habē, possiden,
et utifuerit: non uero per ipsum Eggerhardum ab
Olden, eiusq; Successores, danda, donan, uenden, commu
tanda, aut alio quouis modo alienanda, sine mani
mo peculiani, aut Successorum monim consensu.
Huius uero feudi ratione, nulla alia onera nobis
et Reip. is ipse Eggerhardus, eiusq; deinde masculina
posteritas, prestare tenebitur, quam ea, ad quæ
præstanda, iuxta ordinationem in Linonia
factam

factam
nobis
lina, p
mos, de
v. d. Sigismu
præsent
harum
habent
nij Ciui
uino ad
alio tot
maxime
tate præ
est, eide
uinos co
tem, qu
hanc, a
toma ten
Ponhoslauy
possidet,
duximus
donamus,
legittimos
Procedend
eius pert

factam, coetera quoque nobilitas provincie istius⁴⁹
nobis est obligata. Deficiente porro prole istius masculina,
prefata bona, pleno iure, ad nos, Successoresque
nostros, devolventur. In cuius rei fidem p.

IVDj Collatio.

v. d. Sigismundus III. Notum testaturque facimus
presentibus his^{an} quoniam interest, universis, et singulis
harum notitiam habituris. Quia nos rationem
habentes fidei, et servitionum Nob. Ott. bonis Rex.
nij Civitatis nro Regni Secretarij, quic Serenissimo
viro adhuc D. Stephano, predecessori nro, atque
adco toti Reip. huius Regni, dum eius commodis
maxime studebat, summa cum constantia, et dexteri-
tate prestitit, deinceps nobis, et Reip. prestatum
est, eidem pagum, Munias, dictum, novum agri
vntos continentem, inque Districu Treiden existen-
tem, quem ex Donatione, Serenissimi Regis Ste-
phani, ad vitam^{sui} ipsius, et coniugis Elisabetha ex-
trema tempora, per immisionem Generosj Stanislaj
Penhoslawskij, tunc temporis in Livonia Commissarij
possidet, iure feudi dari, donare, et conferre esse
duximus, uti quidem presentibus hisce damus
donamus, et conferimus, per cum Successoresque eius
legittimos masculini Sexus, de lumbis eius procreatos,
procreandos, et descendentes, cum oibz, et singulis
eius pertinentijs, rusticis, colonis, agris, pratis nec
non

nec non lignatione, in sylvis nemoribusq, arvis nra
Treiden, tam ad aedificia, quam usum foci, tum
ipsius, tum etiam colonorum, modo id cum scitu
Capitanei in ibidem fiat, atq, etiam fructibus,
reditibus, proventibus, usibus, obventionibus,
commodisq, omnibus, et singulis, nullis prorsus
exceptis, aut cuiquam reservatis, quam longi
lateq, antiquitus circumscriptis limitibus suis
fuit, et ab ipso Otto Hone Mannio nunc tenetur,
tenendum, habendum, possidem, et uti fruendum
Non vero per ipsam eiusq, Successores, dan, donan,
uenden, uel commutari, absq, nro peculiari, aut
Successorum nostrorum consensu. Huius uero
feudi ratione, nulla alia onera, nobis, et Reip.
is ipse Otto Mannius, eiusq, deinde masculina
posterioritas, prestare tenebitur, quam ea ad quae
prestanda, iuxta ordinationem in Livonia
factam, coetera quoq, nobilitas prouincia istig
nobis est obligata. Deficiente uero prole illius
masculina praefata bona ad nos Successoresq, nros
deuoluentur. Sumus nris Regalibus, et Reip. saluis
mauentibus. In cuius rei fidem, et euidentius
testimonium praesentes manu nra subscriptas con:
signari iussimus. Datum.

CESSIO BONORUM.

Cum consensu Regio.

v. l. Sigismundus III. Significamus presentibus lris
nris p: Quod cum cognouissimus Nob. Rothgerum
Hoschul Livonem subditum nrm, cupere toto
et in:

integr
cum p
tam
di fac
habet
ceden
legit
illius n
ipsi fac
annuen
simus
et per m
possidet
hendes
ysq bon
ea possi
nem seu
per habi
Semper

Sigismundus
facimus
uersis et
condignam

56
integro iure, quod super bona sua pagum nempè Nogallē
cum piscatione in lacu Erualton, et familiam nistī:
tam Osell Michael dictam, una cum certa fœni secax:
di facultate, inq̃ Arnalden Districtu in Triconia sita
habet, Nobili Carolo Hailsam, subdito utilom mo
cedere, uendere, inq̃ personam, haeredesq̃ ipsius
legittimos transfundere. Supplicatum nobis fuit
illius nomine, ut id, nra auctoritate, atq̃ permisso
ipsi facere liceret. Nos supplicationi huic benignè
annuentes, consentiendum, et permittendum esse dū:
timus, quemadmodum presentibus hisce consentim,
et permittimus, ut hoc totum ius, quò bona predicta
possidet, in personam memoratj Carolj Hailsam,
haeredesq̃ eius legitimos, transfundat, ac uendat
ijsq̃ bonis omnibq̃, eonimq̃ pertinentijs, pro ut ipse
ea possidet, illi cedat, et consendat, quam cōsuo.
nem seu uenditionem, nos ratam et gratam, sem.
per habuimus, Successoresq̃ nri, ratam et gratam
semper habebunt, hoc consensu nro mediante. In cuius

IUS FIDELI

u. l. Siginundus III. Significamus, notum testatimq̃
facimus presentibus his nris, quorum interesse uni
uersis et singulis harum notitiam habitans. Quia nos
condignam rationem habentes fidej, et fidetum

2
fidelium servitiorum Nob. Caspari Vom Berge
Civitatis nre Rigen Proconsulis, quia Ser^{mo} Stepha-
no Regi predecessori nro toto regiminis sui tempo-
re exhibitus est, eidem familias rusticanas 9
in districtibus Noiomolendinen et Rodenpoi-
sen ad fluvium Fogel sitas p. dictas, quas
a Zacharia Weis, qui, a Matthia Huradero,
cui per Magistrum quondam Liunia Mustrem
Gottbardum anno Sexagesimo pro quatuor milibus
martanum Veterum obligata erant, redemerat sibi
iure emptitio acquisivit, quiaq. a Dno Stepha-
no predecessore nro, ad extrema eiusdem Vom Berge
Coniugis ipsius, et Eberhardi filij vite tempore
collata erant, una cum alijs familijs rusticis
tribus x x x dictis, inq. eodem Districtu sitis
ab eodem Magistro quondam Liunia anno
eiusdem 60. in tribus milibus martanum Rigen
cuiusdam Thoma Rham obligatas, a quo is ide
Casparus Vom Berge, cum consensu Magistrat^{us}
persoluta illi prius inscripta pecunia summa
redemit, tunc feudi dan, donan, et confera
esse duximus, uti qdem presentibus hinc
damus, donamus, et conferimus, per cum Successo-
resq. eius legitimos, masculini Sexus de hinc
eius pcreatos et pcreandos cum omnibus et
singulis eam attinentijs, utilitatibus, fructibus
et emolumentis, cum terris, agris, pratis, pas

hanc
faci
et min
am res
Berge
nouem
Rodenpoi
Sebe di
a praf
habenda
Successo
tandj
sensu
nobis, et
masculini
prastanda
quoq. nob
porro pro
ad nos, I
pecunia
Successo
fuerit. A
manent
Sigm
quonim

54
pascuis, sylvis, rubetis, nemoribus, piscinis, stagnis
lacubus, molendinis, piscationibus, ac reliquis antiquis
et nunc pertinentis, nullis prorsus exceptis, aut cupi-
am reservatis, cum lignatione quoque, tam ipsi Vom
Berge, eiusque legitimis heredibus masculis, quam
nouem istis superius memoratis iusticiis ex districtu
Potenpois, et cum libera piscatura in Latu Weisen-
sebe dicto pro usum dantur et domestico, pro ut nunc
a prefato Vom Berge tenentur, possidentur, tenendas
habendas, possiden. et uti fructu. Non uero per ipsam
Successoresque ipsius dan, donari, uenden, uel commu-
tandi, absque nostro peculiari aut Successorum nostrorum con-
sensu. Huius uero feudi ratione, nulla alia onera
nobis, et Reip. is ipse Casparius Vom Berge, eiusque deinde
masculina posteritas, prestare tenebitur, quam ea, ad quae
prestanda iuxta ordinationem in Liouonia factam, cetera
quoque nobilitas prouincia istius nobis est obligata. Deficiente
porro prole illius masculina prefata familia ocs, non prius
ad nos, Successoresque nostros deuoluentur, antequam prefata
pecunie summa Septem milium marcarum ueterum ipsius
Successoribus sepius utriusque integre reposita, et restituta
fuerit. Sanctis nostris Regibus et Reip. ibidem saluis
manentibus. In cuius rei fidem

JSFEVD

11. Sigismundus III. Significamus presentibus his nostris
quorum interest uniuersis ac singulis. Quod cum nobis

commendata essent militaria servitia Gen. Geor.
gij Prus, quia strenue alacriter summaq. cum
constantia Dno Stephano Praedecessori nro
atq. adeo toti Reip. continuus temporib.
p. oes res adversus hostem Mosc. hunc
susceptas, expeditiones bellicas, eadem
bona vulgo Mesclausche Wache dictam
Linonia et Districtu Sesuegen sita in
quorum est quicquid et pacifica posses
sione iure feudi danda, donam, et con
ferri esse duximus, uti quidem presentib.
hisc. damus, donamus, et conferimus per
cum Successoresq. eius legitimos masculi
ni Sexus, de tumbris eius procreatos, pro
creandos. Ut in reliquis..

MAR. datum ut debitum
soluatur. Sigismundus Rex.

Portonij.
up. Spectabilibus et famatis Praeconsalij, cum Consalibus, nec
non Praefectis Civitatis nrae Gedanen, fidelibus nobis
dilectis, gratiam nram Regiam. Spectabiles, et famati
fideles nobis dilecti. Debentur in Tresaurio nro, famato
Georgio Falck, Sartori, ratione ipsius laboris, Quingenti
et decem floreni, qui nondum illi persoluti sunt. Pro
inde mandamus Ad. v., ut iussu hinc hinc nris, cum
summam, praefato Sartori, in effecta, ex pecunia
Portonij nri Gedanen, si forte huius anni, nulla resto
sit, ex consequentis anni, quam primum praestent
et re.

et representent, praestant, et representari, curent. Qd
nos in rationibus Fed. V. susceptum sumus. Secus si
gra nra non fallat. Datam.

Imitatio causarum
Maidenburg.
Sigismundus III.

Significamus presentibus his nris, quorum intereſt, Universis,
et singulis. Quia nos certis de causis, animam nram
permonem, Omnes et singulas causas, et actiones, SVRIS
Maidenburg, Culmen, et Polonici Regni nri, Dominio
nunc eidem unitum, inter quascumque personas, occa:
sione quancumque rerum, ex citationibus, ad citationibus,
appellationibus, Remissionibus, Adhucationibus, Debe:
rationibus, uel quocumque modo ad Nos, deuolutas,
et huc usque indecisas, uel interea deuolutas. Etiam
et cas, quia in relationum nram propriarum, iudi:
cio dependet, hinc ad feriam secundam post festum
Epiphaniae Dni in anno 1597. nunc instans
proximam, ubi tunc iam Curia nra, constituti fuerint
limitari, et prorogari esse duximus, limitamusque, et pro
rogamus per presentes, sub eodem iuris vigore, nullig
partium iure laeso, imo in suo robore conseruato, pro quo
quidem die, et termino habent, et habitura sunt
partes, quarum intereſt, terminum, et terminos, tales
et tales, quales, et quales, ad praesens coram iudo
no erant habitura. Exceptis tamen ex hac li
mitatione, causis, et actionibus infrascriptis. Inter
Venerabilem Mathiam Petrohowsky Secretarium nram.

Warcuicem, Inter Stanislaum Duxem Secretarium
mum, et Vicecapitaneum Lancicem, Inter Pau-
bawskam, et Joannem Oziela, atq. ciues Cze-
nich, Inter Barbaram Petrovia, et eosdem
Ciues Czechen. Inter Melchiorum Mars,
et ciues Musien. Inter Joannem Glaser
et Successores Blasij Grotz, atq. Hieronimum
Rid, Inter ~~Albertum~~ Albertum Chocisewskij
et Annam Bialobrzescam, Inter Robertum
Walter Anglam, et Moysem Doctorowicz Jada-
um Lublincem, Inter Paulum Jacobi et
Senatum Ieropolicem, atq. Zofiam Handlowa.
Exceptis tñ ex hac limitatione causis et actionibz
Fisci et Thesaurarii, personam, bona, proventusq.
nos. Tum etiam Exemptionem bono-
rum momum tangen, et is quae ex occasione
fueris caduci a nobis ciuibz concessi, ueniunt.
Nec non exceptis etiam causis ciuitatis Croco-
uicem, quas nos non obstante limitatione pra-
senti, pro causarum exigentia, iudicatum sumus.
In cuius rei fidem, et testimonium sigillum
mum praesentibus est appressum. Datum Cra-
couiae Feria quarta post festum S. Iacobi Ap-
t. proxima. Ao Dni 1591. Regni nri ao 4to.

Joannes Tarnowski. R. P. Vicep.

Reuerendj Joannis Tar-
nowskij, Cra: Wlad: Lan-
cicem p.p. Propositi R. P.
Vicep. Hary.

Sigismundus III.

53

v.p.

Vniuersis et singulis, tam contributionis publicae Ducillonum
quàm Thelonconum ac uicigalium quonumius Prefectis,
Administrationibus, Notariis, ac in uniuersam oibz, qbus
intereit Fed. nobis dilectis g. n. R. Fideles nobis
dilecti. Mittit in Vngariam, Morauiam, et Austriam
Illis S. Georgius Fridenius Marchio Brandenburg
ac in Prussia p. Dux Cognatus nr Chanss. Nobilem
Georgium Honk Seruitorem suum ad comparandos,
et istinc in Prussiam aduehendos in suam prouinciam
uicium cum uini triginta quatuor, quem ut libere,
et absq. ulla difficultate, molestiaq. cum hisce uinis
proficiscentem ire permittant, neq. ratione eorum
in uinum ulla pensionem Thelonci, aut uicigalis
pro eo iure, quod S. Musci Principi ratione pactum
cum Serenissimis Polonia Regibus intercedit, a pre-
fato Seruitore, exigant, nec eo nomine, illi moram
aut aliquod negotium instituane, quin potius, ei,
liberum, tutumq. cum hisce uinis transitum fiant
et permittant. Volumus ac Fed. V. Mandamus.
Id uero nos in rationibus suscepturi sumus. Secus
Fed. V. pro g. et officiis suis ne faciant. Datt
Cracouia die xx Mensis Aug. M D xxi Primo.
Regni n. iii ano quarto.

Sigismundus Rex

Laurentig Gembitzky.

Sigismundus III.

vp. Magnifice sicut nobis dilecte. Supplicavit nobis Nob. D.N.
 Prutenus, quod cum ille multis ab annis, et suis quidem sum-
 ptibus proprijs in Cancellaria Mag. Ducat. Lieb. Ser^{mo}
 Stephano quondam Regi Poloniae, Praedecessori nro, toto
 regiminis sui tempore, fidem, dexteritatemque suam pro-
 basset, nobisq. deinceps exhibuisset, et in posterum se
 exhibiturum polliceretur, ut pro illius laboribus, ac ser-
 uitijs, ex gra. nra, aliquam mercedem tribuere illi digna-
 remur: quod quidem nos pro nra in oes probos, et de
 Antecessoribus nris, benemeritos, clementia, non grate
 faciendum nobis se arbitramur. Verum quia illius servitia
 nobis non adeo perspecta, cognitaq. st, aut qualia et
 quanta illa fuerint, nihil certi statuere apud nos
 possumus. Totum id negotium ad Syn. Vram remittendum
 Flortamur S.V. esse duximus. Acquirimus ab eadem, ut de servitijs
 et ab ea regim^o eiusdem, atq. illius uita transacta in Syn. Regum
 ratione, et ipsis mentis, ex nobis abunde, et quam
 primum significet. Nos autem, quid, hac in re ~~faciendi~~
 statuendum erit, videbimus. Faciet in Syn. V. debitum
 quam recte ualeat officij sui. Datum Die Mensis Ao 91.
 re ciliung. Regni nro anno Quarto.
 bene valeat. Sigismundus Rex.

Sigismundus III.

vp. Tibi Generoso Leuino a Dielsu de bonis tuis omnibus mobilibus
 et immobilibus, ubicunq. locorum in Regno et Dyni nris, atq.
 adeo in Liadonia, quouis modo habitis et possessis, Mandamus

ut coram nobis, et Consiliarijs nris lateri nro pro tunc assessuris
 Warsavia, aut ubi tunc, cum Luna nra feliciter manebimus a
 positione presentis citationis in Sex Hebdomadis, personaliter
 legitime ac peremptorie comparcas. Ad instantiam Generosorum
 Consiliariorum Illustri Principis Dni Georgij Fridolphi, Marchionis
 Brandenburgi Ducis in Prussia, Consanguineorum Chersissimi, ad
 Gubernationem Ducatus Prussiae, relictorum. Qui te citant
 pro eo. Quia tu datis eis binis inscriptionibus tuis Chirographarijs
 manu tua, et signo nobilitari, munitis, eoque nomine ab eis, pen-
 nam quidem Sexcentis Sexaginta floren. polonicis, deinde
 vero Quing. Milibus et Quingentis Marcis Prutenicis mutuo
 acceptis, certoque interesse promisso, et inscripto, neque summam
 praefatam certis terminis, neque interesse dedisti, et huc usque licet
 toties admonitus, dare non vis, sed cum facias in graue ipsorum
 damnum et praerudicium, pensant id sibi contra te ex tu sorte
 et interesse, ad Quindocum. Milia flor. et inde totidem
 habent dari, pro ut protestatio officiose ac iudice facta
 latius id in se continet. Citaris igitur ad iudicem, et iudicem
 decreto nro mediante te ad solutionem talis praedictae summae
 mutuo acceptae, una cum interesse in obligationibus tuis Chiro-
 grapharijs praefatis, expressis compelli, inque damnis, litis expen-
 sis condemnari. Sis igitur iudicialiter pariters. Siue porro
 comparueris, siue non, nos nihilominus ad ea, quae iuris erunt
 sumus contra te, contumacia tua non obstante, Decretum.
 Dat. Warsaviae feria 15 90.

V. Dab. S.

Citatio Secunda.

Citatio 2da.

Sigismundus III.

v.p. Tibi Genero a Bielau de bonis tuis ortu mobg, et immobg
ubique locorum in Regno et dominijs nris, atq, adeo in Li-
uonia, quous modo habitis et possessis. Mandamus ut
coram nobis, et iudicio nro Cracouie, aut ubi tunc
cum cura nra fuerimus feliciter constituti, a positio-
ne presentis citationis nre in Sex Hebdomadis, per-
sonaliter, legitime, et peremptorie compareas ad
Instantiam Generosorum Consiliariorum Mⁿⁱ
Principis Dni Georgij Friderici Marchionis Brande-
burgen Ducis in Prussia, relictorum. Qui te citant se-
cundo post poenam Contumacia in qua te iudicialiter
ex admissione iudicij nri condemnauerunt, iuxta suam
citationem originalem, qua te citauerunt pro eo. Quia
tu datis eis binis inscriptionibz p: Ut in prima, de uerbo
ad uerbum, contenta scribantur.

Adiutamentum.

V. Rozitsky.

Sigismundus III.

v.p. Significamus presentibus his nris quorum interest uniuersis ac
singulis. Quod cum a Senatoribz nris, Internuncijsq, Regni, et
Magni Duc. Lith. in presentem Conuentum generalem Varsedo-
uicn collectis, et congregatis, multa in Rempub hanc, Diuosq,
Prædecessores nros Sigismundum Augustum Augustum nram,
Stephanumq, Reges, militaria seruitia Nob. Fideiis To-
lotko, commendata essent, quæ ipse toto uite suæ tempore,
et in alijs expeditionibus bellicis, tum maxime præterita
contra Mosc hunc, magno cum iute, et fortunarum discri-
mine, dispendioq, præstitit, nobis etiam ad Regni huius
gubernacula constitutis, prestare non desistit, dignum esse

iudicavimus, ut, condignam rationem meritorum ipsius haberemus, ad
prestandam nobis, et Acipub. eadem servitia alacriorem redderemus.

Quare Bona

quae, ad

praesens a moderno possessore nulliter teneantur, ad nos autem dispo-
sitionemq. nostram iure caduco post mortem

devoluta,

et ad arcem non pertinentia Nominato Fochci Tolosko, eiusq.
legittima coniugi iure aduitalitio, danda, et conferenda duximus,

+
spacium.
p. noie.

uti quidem praesentibus hysce, damus, et conferimus, cum omnibus
nominata curia antiquitibus spectantibus pertinentiis, fructibus
reditibus, obventionibus, emolumentis, universis, nullis penitus
exceptis, ac pro nobis, aut alio quopiam reservatis, tam longe,
lateq. prout suis metis, et limitibus ab antiquo circumscripta
continentur, per eos toto vitae suae tempore, tenenda, habenda,
possidenda. Promittimus autem verbo nro Regio, pro nobis et Sere-
niss. Successoribus nris Legibus Poloniae, neq. nos, neq. Successores
nros esse ipsos coniuges, quoad vixerint, uel alteruter illorum
vixerit, de possessione praefata curiae, bonorumq. ad ea pertinen-
tiam gravissima quavis nra, et Acip. necessitate, exigente, amo-
tione, neq. cuiuspiam amovendi potestatem facturos, imo illis suis
integrum, inviolatumq., et nos prestabimus, et Serenissimi
Successores nri, prestabunt. Suis nris Regalibus, et comaribus
Acip. legibus, ibidem per omnia manentibus semper salvis.
In cuius rei fidem. p. Datum.

Sigismundus III.

F I V D V M.

a. R. Significamus praesentibus literis nris, quorum interest Uni-
versis et singulis. Quod cum nobis commendata essent,
servitia militaria Generosi Hennerici Samel, quae
serenue, et alacriter Dno Stephano Regi, Praedecessori
nro, continuis temporibus, cum in omnibus tribus
adversus Hostem Moschum suscepitis expeditionibus

bellis, tūc etiam nobis, et toti Reip. tempore Inter.
regni, atq. deinceps in conflictu ad Bycinam praestitit
eidem tres agri uncas Curiam nempe Kronen Hoff
dictam, duos agri uncas, et aliūm unctum, quem Aliken
inhabitans, continentem, inq. Sosuegen Disenctū
sittam, quae loco tabernaculi quinq. eidem appli
catum ipsi assignamus ea est, quam in possessi
one habet, iure feudi dari, donari, et conferri,
esse duximus, uti quidem presentibus hūc
damus, donamus, et conferimus, per eū successore
reg. illius legitimos masculini Sexus, de lumbis
eius procreandos, et descendentes, cum oib.
et singulis eorū pertinentijs, pertinentijs
fructibus p. Et in reliquis.

Sigismundus III.

mp. Significamus presentibus his nris, quoniam interesse
universis et singulis. Quia nos habentes commen
datam, et satis prospectam virtutem et integra
tem singularem Famati Christiani Petersen
cuius Civitatis nra Gedanen, eundem in numerum
servitorum nostrum assumendum, et cooptandum ee
duximus, uti quidem presentibus hūc nris assu
mimus, et cooptamus, cumq. ad oēs eas preroga
tivas, et libertates, quibus de iure, et consuetu
dine reliqui servitores nri gaudent et fruuntur,
admittimus, ita ut ipsi, ipsiusq. Plenipotenti
siue mandato, toto, vitæ suæ tempore, ubicūq.

feliciter cum Curia nostra constituti facimus, ois generis
 uina, tam ad usum mensae nostrae, quam etiam totius Curiae
 libere nulloque prohibente diuendere et prohinere liberum
 sit; dantes praeterea illi eam facultatem, ut sine metu
 et impedimento quorumvis hominum, cuiuscunque
 status et conditionis illi faciant eiusmodi uina, uibus,
 praesertim uero in ciuitatibus Prussiae sibi comparare,
 et coemere quotiescunque uoluerit, eaq. per Regnum
 et Domina nostra, uel ubicunque cum Curia nostra constituti
 facimus, absq. ulla Thelonconum, siue terrestrium siue
 aquaticorum, atq. adeo pontalium aggeralium, et forali-
 um, seu quacunque alia impositione praestari solitorum ex-
 actione aduehere, tam terra, quam mari, possit.
 Quod ad noticiam omnium et singulorum Palatinorum
 Castellanonum, Capitaneorum, Tenentiarum, Burgrabi-
 orum, Nobilium, Proconsulum, Consulum, Thelonconum,
 tam terrestrium, quam aquaticorum, Praefectorum,
 pontalium, aggeralium, Foralium, aliarumque quarumvis
 solutionum, per Regnum et Domina nostra, Exactionum
 eorumque factorum, deducimus, mandamusq., ut praefatum
 Christianum Peterson pro uero seruatore nostro agnoscant,
 neq. ei ullum negotium, in propinandis uinis, circa
 Curiam nostram facessant, ullumue Theloncum ab illo
 ipsiusue mandato exigant, uel exigi patiantur,
 et permittant. Pro gratia nostra, officiorumq. suorum
 debito. In quorum omnium fidem, et euidentius
 testimonium, praesentes manu nostra subscriptas,
 sigillo Regni nostri communiter iussimus. Dat. p.
 Sigismundus Rex.

Joan: Galzinsky.

Sigismundus III.

v.p. Vniuersis et singulis Theloncorum nostrorum ubique
in Regno nostro, terra marique exigi solitorum, Prese:
ctis, Exactoribus, Notarijs, et eorum loca tenentibus
et quibusvis alijs quorum interest modernis et
pro tempore existentibus fidelibus nobis dilectis
gratiam nostram Regiam. Mittimus in Vngariam
uel alia loca quacumque presentium exhibitorum
Famatum Christianum Peterson Seruitorem nostrum
ac Ciuem Gedanensem, omnis generis iuri comparandi
coemendi, atque tam in usus mensae nostrae, quam
suos et Cuius nostrae aduehendi, distrahendi, et ven:
dendi gratia. Quamobrem illum Fid. V. commen:
damus, ipsi demum mandamus omnino habere uolen:
tes, ut illum tutum secumque praestent, atque illi
tam in eundo, quam in redeundo liberos tran:
situs, receptus, commorationesque praebent,
immunitatemque a solutione quorumvis uectigalium
et Theloncorum aggerum, pontium, seu quacumque
alia impositione praestari solitorum, faciant.
Pro gratia nostra officiorumque suorum debito Dat.

Sigismundus III.

v.p. Vniuersis et singulis c.c. Proficiscitur famatus
Christianus Peterson, Subditus, et Seruator noster
uel ipsius mandatus presentium exhibitor
Gedanum, uel in alia loca extranea, omnis gene:
ris iuri coemendi, tam ad usum mensae nostrae,

quam etiam totius Cunic nra, gratia. Quare Manda-
mus Fid. V. omnino habere volentes, ut ipsi, ipsiusue
mandatario, uel presentium exhibitori, terra manq
tam in cundo, quam redeundo liberos transitus, re
ceptus, commemoracionesq; prebeant, immunitatemq;
et liberum, a solutione quoniamvis theloncorum,
et uectigalium, tam aggenum, et pontium, quam
aquationum, seu quacumq; alia impositione pro:
stari solitum, faciant. Pro q. n. officij sui debito.
Datum Varsavia.

Sigismundus III.

np. Spectabiles, et famati fideles nobis dilecti. Quia
est nobis grauitus famatus, et omnis
superioribus error quodam lapsu, atq; propterea
inde ex Cinitate nra relegatum esse. et licet cum
ibidem foeliciter constituti essemus, auxilium nrm
ut hac in re, illi non deessemus, implorasset, nihil
tamen tum temporis, propterea quod ad Regni
mi sedem prosperarimus effectum est. Quapropter
id, quod eo tempore factum debuit, uigore harum
Fid. V. mandamus omnino habere volentes, ut
eundem ibidem libere agere, et commemorari possint
neq; illi eodem nomine, ullum negotium facessant
Pro gra nra officijq; sui debito. Datum.

Sigismundus III.

np. Amatis, Praconsuli, Consulisq; Cinitatis nra
Manieburgen, fidelibus nobis dilectis q. nra Regia

*Famati fideles nobis dilecti: Relatum ē nobis nomine
famati Fabiani Hirtfeld, cum, ante aduentum nr̃m
in Regnū fragilitate lapsū humana, in cōiū:
giū peccasse, atq; metu poenarū istius, relicta
uxore, discessisse. Postea uero, cum nos Mariaburgū
ingredemur, ipsū quoq; in Satellitū nostronū
numenū ascitū in comitatū nr̃o istuc spe gr̃e
et uenie impetrande ingressū esse. De quā
quidem gr̃a et uenia, nos alijs grauiorib; occu:
patos, se tū compellere haud potuisse. Nūc
uero, cum a seruitijs nr̃s liber sit, cupiatq; cum
suis manere. Supplicatū nobis est, ut ei de reme:
dio oportuno prouideremus. Nos, qui dicti Fab.
seruitijs assiduīs et fidelib; usi sumus, cupi:
entes patria suā restitui. Supplicationi huic
assensi sumus, mandamus itaq; Fid. V. ut causa
nr̃a, culpa hac illi dimissa liberū illi aditū
ad suam ciuitatem praestent, atq; efficiant
ut istic tuto agere possit, neq; eo nomine à
magistratū aut à quopiam uilla afficiatur
molestia, sed potius ut secūe quoad libuit
inter Fid. V. uersari atq; commorari possit,
prouideant, et si fortunā suā alijs in locis
experiri nō uolent, ipsi quoq; de reb; suis, atq;
placuit, disponere permittant, liberamq;
facultatem dent, egredi, regredi, quoties
uoluerit. Factura idipsum Fid. V. pro
gra nr̃a. Dat.*

Sigismundus Rex.

R.

Significamus presentibus fratribus nostris, quoniam interest, Uni-
uersis et singulis, hanc noticiam habere. Quod cum
nobis per certos Consiliarios nostros diligenter commen-
data essent fidelia seruitia militaria Nob. Eberhardi
Iocge Liouonis, quae summa cum fide, constantia,
et alacritate, Diuo Stephano Regi, Praedecessori
nostro, per omnes res, aduersus Hostem Moschum
susceptas expeditiones bellicas, continuis temporibus
prestitit, dum sanguinem suum pro patria, atque
adeo totius Regni nostri, Reipublicae salute, fundere, ca-
putque suum uariis periculis obijcere non dubitauit
cum in pacifica possessione, et usu bonorum Sanc-
magen, Fraken, Pobusen, Amrochen Cuniag Cuna:
eten nuntupatae, ab eodem Eberhardo Iocge nouiter
fundatae, inq. Episcopatu Curoniae, et Inualen
tractu in Liouonia sitonum, in quorum pacifica
possessione, et usu ab eodem Ser^{mo} Decessore
nostro, hactenus conseruatus, et relictus fuit, et est,
conseruandum, et relinquendum esse duximus, uti
quidem presentibus hunc conseruamus, et relinq^{mg},
ad extrema uita sua tempora, ita quod ea bona
curiam usque, et quatuor sagas superius expressos,
cum omnibus et singulis eorum pertinentiis, atti-
nentiis, fructibus, redditibus, prouentibus, usibus,
obuentibus, commodisq. omnibus et singulis,
nullis prorsus exceptis, aut cuiuspiam reseruatis,
pro ut suis antiquis terminis, et limitibus circumscrip-
ta sunt

circumscripta sunt, et quemadmodum in eorum
possessione, et usu hactenus relictus, et conservatus
fuit, et adhuc est, tenere, habere, et possidere
debeat, usque pacifice, et quieto uti et frui ad
extrema vite sue tempora. Promittimus insuper
pro nobis, et Ser^m Successoribus nostris, non
de nos, neque Successores nostros, supranominatum
Eberhardum Fooge, quod vixerit, et possessione
et usu superius insertorum bonorum, amatores
neque cuiusquam amovendi potestatem daturos.
Ratione autem bonorum bonorum superius memo-
ratus Eberhardus Fooge, nulla alia onera,
nobis, et Reipublice, prestare debet, quam ea,
ad quae prestanda, iuxta ordinationem in
Linonia factam, coetera quoque nobilitas
provincia illius, nobis est obligata. Funibus
nostris Legalibus, et Reipublice ibidem salvis
manentibus. In cuius rei fidem praece-
tes manu nostra subscriptas consignari iussimus.
Datum Varaviae.

Assignatio annuae pensionis Sigismundus III.

v.p. Significamus presentibus litteris nostris, quoniam interesse
universis et singulis harum noticiam habituris. Quod
cum satis commendata, et perspecta nobis essent,
fidelia servitia, et merita, famati Petri Grindel
quae nobis continuis temporibus per aliquot annorum
decursum, tam in Suecia Regno nostro hereditario,

Mandatum
pensione a

p.

59
quam etiam in hoc Regno nro prestetit, cumq; etiam nunc
in seruitijs nris uersetur, uenariq; deinceps uelit, facien
nobis esse putauimus, ut huiusmodi studium, et seruitia
remuneraremur. Ideoq; ex gratia et munificentia nra
regia eidem Petro Grindel stipendium annuum ducent
tonum thalerorum ex portorio Gedaniensi nro, per ipsam
percipiendum, assignandum ce diximus, pro ut
assignamus, presentibus lris nris, ad uitae ipsius extrema
tempora, incipiendo a festo S. Dominici presentis
annj Mandantes praefectis dicti Portorij modernis
et pro tempore existentibus, ut supra recensitam
Ducentonum thalerorum, summam, dicto Petro
Grindel, ipsiusue legitime ad id constituto pleni
potenti, quotannis S. Dominici ex eodem portorio
nro, non expectato, alio mandato nro, soluant, et
repraesentent, quietationesq; sufficientes a pre
nominato Petro Grindel, ipsiusue plenipotente, sup
summam superius insertam recipiant. Quibus nos qui
etationibus iuris predictam summam in rationibus
pro legitime, et bene expensam susceptioni, ratione
et gratam habitum sumus. In cuius rei fidem p.

Mandatum p. extrahi annis Sigismundus III.
pensione assignata

p.
Pretabilibus, et famatis Portorij nri Gedanen Prae
fectis, modernis, et pro tempore existentibus fidei
bus nobis dilectis, gratiam nram Regiam. SP. les
et famati fideles nobis dilecti. Ocedimus et assigna
uimus, famato Petro Grindel Seruiton nro ducentor
thalerorum annuam pensionem per ipsam, ipsique

ad id legitime constitutum plenipotentem
singulis annis pro quolibet festo S. Dominici
ex Portorio nro Gedanèn percipiendam. Qua
nobiscum Mandamus Fed. V. ut cum à dicto
Gründel Secretario nro ipsiusque plenipoten
te seu mandato requisita faciant ipsi ear
dem 200 tal. summam non expectato alio man
dato nro, ex portorio nro solvant et representent
quictionesque sufficientes ab illo recipiant
quibus nos nris, predictam summam pro
sua expensa, ratam, et gratam habituri su
mus. Secus Fed. V. pro g. n. r. officiorum
suorum debito non faciant. Datum.

Sigismundus III.

in. Significamus presentibus literis nris, quoniam inter
est, universis ac singulis. Quod cum non obscurum
nobis esset, quia fide et constantia, et abacitate
Egregius Christophorus Hostete, Ser^{mis} quon
dam Regibus Polonia, Praedecessoribus nris, ser
uitia militaria, praesertim vero, in illis diffi
cillimis Livonia temporibus, quando hostis
Moschus Provinciam illam invasisset, igni
et ferro totam vastaret, prestitisset, ut
itaque ad posterum, et haeredes ipsius bonum
laborum fideliumque servitionum aliquis re
dunderet fructus, faciendum nobis eo castima

60
iūmūs, ut filio ipsius Joanni Hoffstet Cuniolam paren-
tis sui, cum eius Colonis, quinq; agri iuncos continente
inq; Liūonia, et Capitaneatū Jantrelieū non procul ab
ante sitam, cumq; sex familijs, Gabiliē, Blome, Lende,
Andreas Mascges, Masgen, Thomas, et Wischen Pepe,
in Melchschülche Wachia constitutis, pro iū eandem
parens ipsius, huc usq; semper, pacifice possedit,
et adhuc tenet, possidet, iure adiutalitio daremus, et
concederemq; uti quidem presentibus hinc damus,
et concedimus, per ipsam toto iūta sua tempore,
cum omnib; ad eandem Cuniolam, et familias,
pertinentib; fundis, pratis, agris, fructib; redditib;
bus, prouentib; iusib; obuentiomb; commo-
disq; oib; et singulis, nullis prorsus exceptis, aut
cuiuspiam reservatis, tenen, habē, et possiden, ad
extrema iūta sua tempora, Promittimq; insuper
pro nobis, et Serenissimis Successorib; nris, non eo nos,
neq; Successores nros, quoad predictus Joannes
Hoffstet in iūis extitit, a possessione dictae Cū-
ria, omniumq; ad eam ab antiquo altinentiūm
non amoturos, neq; cuiuspiam potestatem siue
facultatem amouend; daturos. Ratione autem
superius inserta Cuniola, nulla alia p.c. Et cuiq;

Sigismundus III.

164.
G. Incroso Matthias Lennick Capiteano Nouo-
grodē, et Commissario in Liūonia nro f. n. d. g. n.
r.

*Spacium p
noie*
G. Incessante fidei nobis dilecto, exposuit nobis non sine
gravi querela Nob. Eberhardus Rosküll, quod cum su-
perionibus annis, illi, mediante Secretario Ill^{mi} et
Re^{mi} in Christo Patris Dni Georgij S. R. E. Cardi-
nalis Radziwylj, tunc temporis in Linonia lo-
cum tenentis bona Witinghsonij in Moschovia
profugij, adiudicata essent, nihilominus tamen
iura et privi-
legia quae super eadem bona ipsi Rosküllio adiu-
dicata habet, extradere nolle. Mandamus itaque
Fid. tuae, sic habere volentes, ut eandem
ad deservenda eiusmodi iura et privilegia, si
quae habet, compellat, eidemque Rosküllio ex-
tradat, et representet. Secus Fid. t. p. g. n.
r. officijque sui debito non faciat. Dat.

Sigismundus III.

v.p.
S. P. et famatis Proconsulj, Consulibz, totiqz
Communitatj Civitatis nre Aigen fid. nobis
dilectis gratiam ma^{re} Aegiam. S. P. ler et famati
fideles nobis dilecti. Praefecimus, et constituimus
Portonj nri ibidem exactores et Praefectos, Joannem
Fridencum et Joannem Plagge praesentium exhi-
bitores. Quamobrem Mandamus vobis omnino
habere volentes, ut praenominatos a nobis ad
exigenda eiusmodi solita thelonia exactores
constitutis, pro uenjs praefectis, et exactoribz
nris habeant, et agnoscant, neqz ipsi, quominus
hoc officio suo recte fungi possint, ullam

Ad Senatores
patresqz consen-
satos.

N.

negotium faciant, pro gratia nostra, officionumque
suumum debito Dat.

Sigismundus III.

ex. Magnifico Fabio Coma Palatino Manaburger, et Capita:
neo mo Stumen. Sincere nobis dilecto, gratiam nostram Regiam.
Magnifice Sincere nobis ~~gratiam nostram Regiam~~ dilecto.

Tulimus non ita pridem decretum in causa inter famatum
Simonem Bar ciuem Gedanensem Seruitorem nostrum, et Genero:
sam Cordulam Generosi quondam Phrinboldi Crakau,
relictam ratione bonorum nostrorum Regalium Villanum
nempe Neunmünsterberg, Gerualt, et Turstenwerder
dictarum, uertente, ex cuius processu adiuuimus, et
decreuimus, dicta bona exemptioni secundum prius per
nos latum decretum esse obnoxia. Eorumque eximendor
facultatem eidem famato Simoni Bar Seruitori nostro,
eiusque Coniungi Florentia Judith Baronia concessimus.
Et quoniam dicta bona, in Palatinatu Syn urae sita sunt,
pro executione dictorum decretorum ad Syn V. remisi:

Ad Senatores nostros. Hortamur itaque Syn V. et ab ea requirimus, ut
patresque consensentes Decreta illa, a nobis hac in causa lata, omninoque in eis

N. contenta, exequatur, et ad debitum finem deducat,
ceteraque quae huius negotij ratio exposcere, quaeque
ad officium Syn V. pertinere uidebuntur sedulo curet,
et perficiat, pro gra nostra, officijque sui debito Datum.

Sigismundus III.

al. Significamus presentibus his rebus quorum interest uni
uersis et singulis, hanc noticiam haberi. Supplicatum

ce nobis nomine nobilis Wilhelmi Starck Liuvonis subditi
m; ut sibi ppter commodiorem dissoluendi res alieni
quo grandi se premi quentur, rationem bonorum, q
in Liuvonia tenet et possidet, uendendum, et alie:
nandum facultatem et potestatem daremus. Nos
tum rationibz illius, tanquam de Schub benementi
prospectum cuspiciamus, ut ex istis debitorum difficul:
tatibus emergere, atq; rationibus suis, tanto commo:
dius, consulere possit, consensum nrm, cam in rem
dandum duxim, uti quidem damg presentibz hisce
Atq; ita bonorum Alten, et Moysitas dictorum, inq;
Districtibz Ronneburg: et Kiersten: sitonum, cum
omnibus ad dicta bona ex antiquo spectant, hoc
consensu mo accedente, predictis nob. Wilhelmus
Starck uendendum, alio quocunq; modo alienando:
nrm, siue in toto, siue in parte, liberam et omni
modam facultatem habebit. Ita tamen conditione
ut homini de Schub. nra benemento prefata bona
uendat, aut alio quouis modo concedat, ubi uero,
tali, ea uendiderit, usq; ipse cessarit, tum is em:
ptor, siue quiscunq; alius possessor eorum, eodem
illo iure, quod ipse Starck habet, tenebit et possi:
debit, successoresq; eorum semper tenebunt, et
possidebunt. In cuius rei fidem p. Datum.

Sigismundus t.t.t.

v.l.r.

Incense fidelis nobis dilecte, Ex decreto nobis per
nobilem Albertum Rogowski bonorum quondam
nob. Meinhardi Schirfete eiusq; heredum in
Liuvonia et Districtu Smilten sitonum possessorem
exhibito, atq; a Fid. tua, non ita pridem in causa

62
ratione eorundem bonorum, inter Joannem Dzialowsky, et
dictos heredes, siue eorundem Temitanium, et Plenipotentem
uertere, lato intelleximus, Id T. habita iuris et equi-
tatis, ratione, hanc causam totam, ad nos prefixo, ha-
redibus, siue bonorum dicti Schirstedij possessori, et ple-
nipotenti, ad exhibenda nobis sua iura et priuilegia,
certo termino remisisse. Quoniam quidem heredum
plenipotens memoratus Albertus Rogowsky, hic in statu
sibi termino comparuit, priuilegia et iura, quae
eodem Schirstedij heredes satis ualida super eadem bona
habent, nobis exhibuit. Quoniam uero ex iisdem constat,
sepe memoratos heredes satis bonum ius habere, Joann.
uero Oudekowsky, eadem bona sibi ad malam informa-
tionem impetrasse. Id T. mandamus, omnino haben-
dolentes, ut ne dictos heredes, siue eorum locum tenen-
tem, seu possessorem, ab eorundem bonorum posses-
sione, amoueat, Verum eosdem, siue eorundem moder-
num possessorem in quicta et pacifica possessione
tueatur et conseruet, neq. a memorato X.
ullo modo turbari, siue molestari sinat. Pro q.
ma, officijq. sui debito Data.

Sigismundus III.

vp. Significamus presentibus his nris, quorum interest uni-
uersis et singulis harum notitiam habitans, dedisse, et
concessisse nos ex speciali gra. nra. farnato
eam facultatem, dare et concedere presentibus his nris,
ut possint sine metu, et impedimento, quorumuis homi-
num cuiuscunq. status et conditionis illi faciant li-
bere ubiq. in Regno, et Dominij nris, tam penes
Curiam nram, quam etiam alibi in quacunq. ciuitate

Regni, et Dominionum nostrum artem suam omnis generis
conio exercere, ac ipsam prerogativam, et libertatibus
quibus coeteri opifices mihi utuntur, frui, et gaudere, nec
non artis suae socios quoscunque voluerint, sine omnium
quorumvis eiusdem artis Magistrorum, Contuberniorum
officialium, ac magistratum quorumcunque contradictione,
fovere. Quod omnibus in universum Regni et Domi-
nionum nostrum subditis, eundem nostris Officialibus, omnibusque
in magistratu constitutis, dignitatis, ordinis, et
conditionis cuiuscunque notum esse volumus, mandantes
ut praenominatum ^{iuxta}
praesentem concessionem nostram penes suspensionis
insertas prerogativas conservent, conservantque ab
alijs curent. Pro q. nostra. In primis omnium p. Dat.

Universales hae ut iustitia administretur.

^{vp.} Universis, et singulis Capitaneis, Vicecapitaneis, Burgra-
vis, Praeconsulibus, Consulibus, Advocatis, Scabinis, ac
quorumcunque locorum in Regno, ac Dominij nostris, et per
Prussiae, et per Livoniam, tam Castrensibus, quam
Civilibus, praefectis, ac eorum loca tenent, passimque omnibus
ad quos haec praesentes nostrae pervenerint hae, fidelibus no-
bis dilectis gratiam nostram Regiam. Fideles dilecti.
Questus est nobis graviter Famatus Ioan. Portenius
Civis Varsoviensis subditus noster, quod anno 87 Helles
non in Regno Damia, quendam Alexandrum Contor-
in servitorem suscepit, pro quo cum frater Jacobus
fidem suam interposuisset, praefatam servitorem
cum iam duos annos ipsi inservivisset, nonnullis
rebus ablati, aufugisse. Supplicavit itaque nobis, ut
ubique in Regno, et Dominij nostris praefatum fide-

Commendatio

Assignatio ad

63
iussorem suum deprehendere posset, ipsi ratione fideretur
omnis indilatam iustitiam administrari mandavimus.
Nos itaque rei aequitate ducti, tid. V. mandamus, ut ubi
unquam prefatum Jacobum contorem deprehenderit, ipsi
de eo, si in Regno et Dominijs nris possessionatus est,
ius dicatis, moreque hospitum indilatam iustitiam
administretis. Pro g. n. Dat.

Commendatio

vp. Magnifici sincere nobis dilecti. Non ignota est syn. V.
Joan. Tasty Advocati quondam Rigen. relicta vidua
causa, cuius mantus, cum propter fidem singularem,
et constantiam, quam Terrissimo Regi Stephano
Antecessori nro. Despibus prestitit, nonnullorum con:
civium furori cedere necesse habuerit, paulo post,
non attento eo, quod salvi conductus nri has haberet,
comprehensus violenter ad torturae questionem raptus,
ac demum crudeli morte necatus. Inis relicta
vidua, ac filia unica, ut in ista commissione ratio
quoque habeatur, syn. V. dabunt operam, quibus hoc ne:
gotium diligentissime commendamus, custimque
easdem recte videri. Data.

Assignatio annue pensionis

Sigismundus. III.

vp. Significamus, notum testatumque facimus presentibus his
nris, quoniam interest universis et singulis harum notitiam
habituus. Nos ad commendationem certorum Consiliorum.

nostrum Generoso Joanni Taubio Liuvoni aulico nro, partim
compensari ipsius assiduam, fideliam servitiam, quae nobis
hactenus per annos complures praestitit, et in futurum
praestituro est, partim etiam ad sublevandos ipsius
aulicos sumptus, quos in aula nra fecit, et facit,
assignasse annuam pensionem Sexcentonum flor.
Polonici nummi, et ualoris, in Regno nro carentis, et
ipsam ipsius ad id legitimam constitutum pleni
potentem seu mandatarium, ex Portono Gedanen
pro festo S. Laurentij quolibet anno, ad uitae suae ex-
trema tempora, perspicendam, ea tamen conditione
ut nobis seruire teneatur. Quod ad notitiam Spe-
tabiliu, et famatorum Burgrabij, Proconsulium,
Consulium, et dicti Portoni nri Praefectorum, moder-
norum, et pro tempore existentium, deducimus
mandantes, ut praefato Stipendiario nro, ipsiusque
plenipotenti, et mandatario, sine dilacione, ad
summam ipsius requisitionem predictam 600
flor. pensionem, singulis annis pro festo S. Lau-
rentij, non requisitis alijs huiusmodi, soluant et
representent, soluique et representari, per eos
quorum interest faciant. Quod nos illis ipsis
Taubij quietationibus, pro bene expenso in rati-
onibus susceptum sumus. In cuius rei fidem p.

Mandatum pro numeratione
annuae pensionis

Sigismundus III.

vp. Spectabilibus et famatis Portoni nri Gedanen Ex-
actionibus, et Praefectis, modernis, et pro tempore
existentibus f. n. d. g. n. r. Sp. les et famati

Commissio
in iudicium

Nob.

vp.

64

fideles nobis dilecti. Deditimus, et assignauimus, Genero-
so Joann. Taubio Linoni Aulico nro 600 flor. polonicis
numen, et moneta, pensionem annuam ex portorio
nro Gedanens singulis annis, pro quolibet festo S. Laur.
percipiendam. Quamobrem Martenius Fed. v. ut
eam 600 flor. pol. annuam pensionem, ex portorio
nro Gedanens, quotannis ad uita ipsius extrema tempo-
ra, pro festo superius expreso, absq. omni negotio, et
difficultate, prefato Joanni Taubio aulico nro, seu
ipsius legitime ad id constituto plenipotenti, pro
omnibus alijs stipendiarijs nris, integre, et in effectum,
nummeret, et persoluant, persoluiq. et numerari,
curent. Quod nos in rationibz ad quietationem
seriusdem Joann. Taubij non aliter, ac si ea ^{summa} ~~summa~~
in thesaurum nrum illata esset, susceptur, ra-
tūq., et gratum habitum suūq. Pro g. n. offi-
ciumq. suorum debito, seu non non factu
re. Datum.

Commissio ad cognoscendas
iniurias et uolentias.

Sigismundus III.

Generosis, et Nobilibz, Luberto Tepl, Joanni
Koning, et Luberto Flano f. n. d. g. n. r. Ger.
Nob. f. n. dilecti. Perfertur ad nos de iniurijs, et uidentijs
quibus nobilis Melchior ab Heniclen affici, se a Gene-
rosi quondam Joann. Buningj relictorum, heredum,
tutoribus et curatoribus, quentur in eo uidelicet, quod
is idem Melchior ab Heniclen ipsi Buningio quadrin-
gentorum flor. numen polonicis pecunia summam
mutuo deciderit, illiusq. ratione, eiusdem summae, certa

quædam bona hypothecæ nomine inscripta fuerint,
ipsaq; nihilominus tamen à prædictorum Bünigj ba-
redum tutoribus, non ita pridem ex eorundem bonorum
possessione iu eiectis fuerint. Supplicavit itaq;
nobis, is ipse ab Hœuclen, ut illi de oportuno iuris
remedio, benigne prospicere dignaremur. Nos
rationibus ipsius prospicere uolentes, Fid. Vras,
quænam nobis fides, et in rebus gerendis, industria,
ac dextentitas, commendata est, ad cognoscendas
et decidendas eiusmodi iniurias, et uiolentias, in
Commissarios nostros deputandas duximus, uti per
presentes deputamus, mandamusq; illis, ut sta-
tuto certo die, et tempore competenti, uocatis
ad sui presentiam partibus, quænam interest,
et auditis eorum propositionibus, et responsi-
onibus, neutri partium fauentes, sed solum
DEVM, et IUSTICIAM, Sanctam, præ ocu-
lis habentes, de eiusmodi iniurijs, et uiolentijs,
quibus se præfatus Melchior ab Hœuclen à præ-
dictorum heredum tutoribus affici quæritur, cog-
noscant, decidant, et decernant, ipsosq; cura-
tores ad satisfaciendum ipsi Melchiori ab Hœu-
clen, siue bonis hypothecatis cedendum compellant.
In quod conscientias fid. V. oneratas de uolung,
et quicquid in præmissis decreuerint, id ratum
et firmum esse, à partibus quænam interest
iniolabiliter obseruari uolumus. Secus
Fid. V. pro gratia nostra debitoq; officiorum
suorum non facturæ. Datum p.
sept. Rex.

Sigismundus III.

asp. Nobilibus, Zacharia Stofio, Bartholdo Pennisack, et
Andree Roje, fidelibus nobis dilectis, gratiam nostram
Regiam. Nobiles fideles nobis dilecti. Ad cognos-
cendas, et decidendas iniurias et violentias, quibus,
se, Nob. Melchior ab Heuclen, ratione violentie
electionis, ex bonis sibi a quondam Generoso Joann.
Buningio pro certa pecunie summa hypothecatis,
a Fid. vris afflicti fuerint, certos deputavimus
Commissarios nostros. Proinde mandamus Fid. vris, ut
quam primum per eosdem, his innotescentie
vocato fuerint, statuto die, ac tempore, com-
pareant, et quicquid eisdem commissarij mi-
in premissis decernerint, firmiter fid. v.
obseruent. Pro officiorum suorum debito
gratiarum. Dat.
Spc Rex.

Sigismundus III.

wh. Significamus, notum testatumque facimus presentibus
his vris, quoniam interest universis et singulis, ha-
rum noticiam habere. Quod licet in proximè trans-
acto conventu Regni generalij Varaviensij vigore
constitutionum ibidem omnium Ordinum Regni
et M. D. Lithuanie consensu editarum et pro-
mulgatarum Provinciae Livoniae incolarum
sub.

et seruata iura, et priuilegia, ipsis, ab Archiepiscopis,
Episcopis, et Theutonici Ordinis Magistris, ad Archi-
episcopum quondam Rigensem Wilhelmum usque, concessa
seruatiuros, nos, rataque et firma habituros esse, confirma-
uimus, atque ob eam causam, eiusmodi priuilegia, suum
pondus, et robur, habitura esse uideantur: Tamen, cum
nonnulli Consilij nostri nomine Cuiusdam Felinen in
Lithonia subditorum nostrorum nobis supplicassent,
ut, omnium eorum iura, priuilegia, litteras, liberta-
tes, decreta, prerogatiuas, et immunitates, ipsis
a predictis Archiepiscopis, Episcopis, Magistris,
Serenissimisq. Antecessoribus nostris Polonia Regibus
concessas, insuper et consuetudines, quibus cumque
usi sit, specialibus litteris nostris, approbare, innovare
confirmare, et ratificare, dignaremur. Nos, eorum
supplicationi, uti iuste benignè annuentes, omnia
et singula, predictorum Cuiusdam, iura, priuilegia
has, decreta, libertates, immunitates, preroga-
tiuas, a predictis Archiepiscopis, Episcopis,
Magistris ad Wilhelmum usque, nec non Serenissi-
mis Praedecessoribus nostris, iuste, et legitime con-
cessas datas et emanatas, insuper et omnes laudabi-
les, usque tenetas, et obseruatas ipsorum
consuetudines nullis penitus exceptis, non
secus ac si sic omnia, et singula, cum in
genere, tum in specie, de uerbo ad uerbum
in suo tenore descripta essent, in omnibus, et
singulis eorum sanctis, clausulis, articulis, et

66

conditionibus, approban, innouan, confirman, et ratifican
ce duxim, pro ut hysc his mis preuianibus, quantum iuris
NB. communis rationes simunt, approbamus, innouamus, con
firmandus, et ratificamus, eaq oia iur et robur debite
firmitatis semper obtinere, et ab oibis, quoniam id
interesse obseruari uolumus. In cuius rei fidem.

u. b. Magnifice, Sincere nobis dilecte, questum e nobis gra:
uiter, nomine Famata Catharina Ficken, quondam
Joan. Roddenbeckij ciuis Rigen, relicta, quatuor fami:
lias, a dicta Vidua prior marito Hermanno Weste
rath emptas, post ipsius mortem, iure ad se deuolu:
tas in Liuonia in Segwalden, et Neuomolendinen
districtibz sitas, a Nob. Bonauentura Neubur Capi:
tanei quondam Neuomolendinen, Vidua, iniuste,
tenci. Supplicatumq nobis e, ut, ei, de remedio iuris
oportuno benigne prospicere dignaremur. Nos honeste
eius petitioni annuentes, indignumq iudicantes,
quoniam iure suo probe quesito, per iniuriam spo:
han, id negotium Syn. Vre committendum esse
duximus, ab eaq requirimus, ut citatis ad se par:
tibus, quam interest, de prioritate iuris cognos:
cat, decidat, ac decernat. Factura ictipsum
pro officij sui debito, grataq nra. Dat.

Sigismundus T. C.

mp. Spectabiles et famati fideles nobis dilecti. Quentur

Honorabilis Daniel Schermerus Reichenbergen in Diocesi Warm:
Parochus, se, in negotio, quod, illi, cum famato Georgio Schonen:
bergio Coniuncto Fid. V. ratione certa pecunia summa, ipsi
sepe a Fid. V. iudicialiter adiudicata, ^{ter} incedit, ius suum in
iudicio Fid. V. propter uaria dicti aduersarij ipsius effugia,
et appellationes friuolas, per multos, iam annos, obtinere
non posse, et ad impensas, molestiasq. intollerandas adigi.
Cum uero unicuique quod suum est, reddendum sit, et non
qua ratione debitores effugiant, sed qua, ius cuique constet
in iudicijs spectandum sit. Mandamus Fid. V., ut oco
causam hanc sine mora cognosci, et omnibus dilatori
bus minus iudicijs omnibusq. effugijs semotis ius
illi dici, atq. si quid illi debetur satisfieri, faciant.
Secus non factum pro gra nra officiorumq. suorum
debito. Datum. p.

^{v.p.} S Irenissimo Principi Dno Sigismundo III Regi Poloniae
Magno Duci Lith, Russiae, Prussiae, Masouiae Samo
gitiae, nec non Regni Siciliae Heredi, cognato nro,
Chansissimo. Ernestus Dei gra Archidux Austriae, Dux
Burgundiae, Comes Tyrolis pc. Salutem beneuolentiam
et mutui amoris incrementum. Serenissime Princeps
Cognate Chansime. Additae nobis linae ~~tra~~ Ser ti
ura, lra, in fauorem Baronum de Hoffmichen et
Schonhichen ad nos scriptae, simulq. Illustri Alberti
Dux Radziui Ser tis lra orator illa omnia expo.
sunt, quae in hoc casu exponenda a Ser tabi V.
in mandatis habuit. Nos equidem Ser tis V. per
ocm occasionem pro posse nro gratificari cupientes
nihil in nobis desiderari patiemur, quae condigna
Ser tis V.

69

Ser tis V. commendationis et intercessionis in quantum
fieri poterit, semper Sabratu ratio. Ad hoc vero negotium
quod attinet, in Sac. Ces. M^{ti} Domini et fratris mⁱ
obsecrandissimi manibus illud est, et de die in diem
eiusdem M^{ti} Cesarea Resolutionem superinde ex-
pectamus, non tamen praetermittimus, quin has Seruit.
Vrae lras M^{ti} suae sac. transmittamus, et una pro
benigna resolutione sollicitemus. Ad quod ad memo-
ratus Seruit. V. lras, eidem rescribenda duximus. Seruit.
V. quod reliquum est prosperos nimis successus, et
fortituti auctos ex animo precamur Datt in Ci-
uitate Vienna Die . Mensis M^o Dni 1592.

Fructu Ser tis V.

Inscriptio
Seruissimo P. Ono Sigism: III,
Regi Pol. Mag. Duci Lith. Rus.
Prus. Masouia. Samogitiaq. nec
non Reg. Luccia Landj cognato
m^o Chansimo.

Bonus cognatus

Fructus.

Sigismundus III.

v.p. Significamus praesentibus his m^{is} p^o: Accipere nos in
nummum Seruitorum n^orum famatum Georgium
Falik aule n^{re} Sartorem, qui nobis operam suam
ab eo ipso tempore, qui Regni n^{ri} gubernacula suscep-
imus, bene, et sufficienter, arte sua sartoria comproba-
uit, et etiam, hac ipsa arte sua, perire non cessat.

Eūq; ad oēs prerogatiuas, et libertates, quibus
de iure, et consuetudine, seruatores nri fruuntur, ad-
miserit, quem, quidem, ita per nos in Seruitum no-
strum nūmerum susceptum, ab omni Dignitatio-
nem Officialium, iudicium tam Spiritualem, quā
Secularem, Terrestrem, Castrensem, et Civilem,
ac aliorum, quorumuis subditorum nostrorum
cuiuscūq; status dignitatis et conditionis
fuerint, iurisdictione et potestate eximius
liberamus facimus. Exemptumq; et liberum te
declaramus presentibus huiusmodi, ita, ut, in oib;
causis, et actionibus, nullo alio iudicio, seu officio
praterquam coram nobis, nostrorū iudicio re-
spondere, ac sese iustificare teneatur. Liberam
quoq; in oib; Ciuitatibus Regni, et Dominio-
rum nostrorum commemorand; artem suam
libere quouis modo exercere, sine impedi-
mento quāuimuis personarum, et contumel-
iarum, tam nobis presentibus, in Curia
nra, quā nobis absentibus, plenam
et integram, habeat facultatem. Prae-
terea, dum autem nūm sequeatur, hospitium,
illi, ab Officialibus nris, quorum id
interest, tribui debet. Concedimus etiam
predicto Seruitum nro, eam immunitatem
et prerogatiuam, ut liceat illi ois generis

68
mercatura, in emendo, et vendendo, libere sine
molestia, et impedimento Civitatis illius, quam ipse
inhabitabit, exercere. His autem supradictis
prærogatiuis, et immunitatibus memoratis G. F.
Seruitor n^r, et aula n^{ra} Sartor, ad uitæ suæ extre-
ma tempora, utetur, et fructus integre, et pacifice.
Quod vobis, et singulis, quorum interest, et præ-
sertim Officialibus aulae n^{rae}, nec non Magistratibus
Civitatum manū, Contubernijs et Contuberniorum
Magistris, ad noticiam deducimus, Mandamus
ut prædictum G. F. Ser. n^{re} m^{re}, et aula n^{ra}
Sartorem, iuxta praesentes concessiones n^{ras}
ipsi a nobis concessas, conseruent ac conseruari
cūrent Pro g. n. In cuius rei fidem sc:

Sigismundus III.

vp. Significamus praesentibus h^{is}ce, quorum interest, vniuersis
et singulis, in primis vero omnibus, per Regnum n^{re}
theolonconum Praefectis, et exactoribus n^{ris}. Expositum
nobis, nomine intermuncionum Civitatis n^{rae} Gedanon fuisse,
cū mercatores, et ciues memorata civitatis, in Regno et Do-
minijs n^{ris}, mercatura faciendae dediti, nullis, nec, cū extra
Regni fines, merces suas exportant, iocagaliisum præsta-
tionibus tenerent, nihilominus ubiq. fore locorum, in Regno,
et Dominijs n^{ris}, in quibus aliqui libere mercatus vel trans-
itus liberi consueverint, a mercatoribus et Civibus Gedanon
toties prope modum, quoties in uno loco, in alium merces
transferre, eos contingat, cū contra morem, in Regno

et Dominij nris, ~~et quibuscumque alij~~, receptum
et saltem in pendendis uetigalijs obseruatum, tum qtra
terrarium nostrum Prussia Priviligia atq immuni-
tates a D. D. Decessoribz nris, illis concessas, uetigalia ab
illis exigi. Cum autem eandem in rem D. etiam Sigismundus
Augustus Decessoris, atq auunculi nri, lras uinculas easdemq
a Serenissimo etiam Decessore nro D. Stephano Rege con-
firmatas nobis obtulissent, quibus idem Serenissimus Auun-
culus nri orby per uniuersum regnum thelonconum Prae-
fectis et exactoribz serio mandat, atq inuigil, ut com-
memoratos ciues, ac mercatores Gedanen in antiquis
libertatibus per totum Regnum conseruarent, neque
in pendendis theloncois ullo alio iure, quam coeteri
Regni, ac terrarium nostrum, Prussia, uel etiam Cui-
latum, Racouien, Poznanien, Warschouien, Thonunen,
aut aliarum ciues atq intolce censcantur, ipsos quoq
in omnibus Regni mercatibus et locis censcant, sta-
tuit, neque ulla ratione coeteris aggrauentur, sub graui
indignatione sancit, nomination et oneribz indultis
huic ueteri pendendorum uetigalium consuetudini aduersantibz
derogat. Nos etiam uim ipsi aequitati, tum prioribz comme-
moratis D. Auunculi ac Decessoris nri mandatis inheren-
quemadmodum, illis iam ante mandatum rescripsimus, ita
nos quoq orby, in uniuersum, ac singulis per Regnum nru
thelonconum Praefectis, aut exactoribus, coniung uicos
gerentibus, ne commemoratos ciues, et mercatores
Ciuittatis nrae Gedanen, contra ipsorum prouilegia
libertates, atq immunitates, quibus antiquitus semper
usi sunt, ulla in re turbent, nullius pretextu, aut
colore, noua ulla uetigalia ab ipsis exigant, aut quicquam
q minus secundum ius publicum ac prouilegia ipsorum
libere per uniuersum Regnum nrum commercia,
exerceant possint, faciant, serio praesentium lras nras
auctoritate mandamus. Dat. Racouiae.

Qui t
super
confi
emp
con
qu
grat
quod
mon
nstit
cader
ad o
alia
et ob
respo

Sc
Sig
inc
log
ura
not
Ban
ab
Sac.
nostris

Qui te citat pro eo quia tu privilegium confirmationis
 super bona in Lironia in Districtu
 consisten ad eundem actorem, seu prefatum bonorum
 emptorem concernen, ad requisitionem illius legitimam
 contra eundem actorem, sub pretextu cuiusdam facti
 seu excogitati debiti extrudere non vis. faciendo id in
 grave damnum, maximum eius actoris prejudicium,
 quod tibi contra te pensat ad *M. tra floren.*
 moneta et nummorum solon. Citaris igitur ad reponen, seu
 restituen eidem Actori prefatum privilegium super
 eadem bona servien, nec non ad prohiben tibi, ne ipsi eis,
 ad occupanda bona prefata, impedimento. Ad hac et
 alia, quae tibi in termino aduocientis latius obycien
 et dilata buntur, seu comprobabunt iudicialiter eis
 responsury. Certificantes te p: Dat. *feria.*
Ho O.

Lra ad Rudolphum Imperatorem Rom.

Sereniss. et Excellentiss. Principi et Dno Rudolpho p:
 Sigismundus III p: Salutem, et mutui amoris, continuu
 incrementum. Sereniss. et Excellentissime Princeps, Dno,
 cognate, vicine, et amice consue. Eximia, S. Cas. Mtes
 ura benignitas, ac animus in nos spectatus, et cognitus
 nobis, effecit, ut sepius pro magnificis, et generosis
 Baronibus, Joanne Adamo, ab Hoffhirschen, et Ferdinando
 ab Lebonhirschen, quorum calamitate permoemur,
 Sac. Cas. Mtem uram interpelemus, certa spe, et fiducia
 nostris, in ea causa precibus, Mtem uram locum facile esse
 daturam.

daturam. Ostendit nobis Hoffkirchenis eodem illam Buche
nij casu, et infortunio, non animo delibato, aut volun-
tate destinata fuisse designatam, occasionem eius, et
causam, utcumque eveniret fuisse, tum inveterata, et quia
si hereditaria odia, tum magis etiam recentes iniurias
maximas, et cum summa non modo Hoffkircheni
sed et defunctorum ipsius maiorum contumelia
ab ipso Buchemio illatas, quas, se, luculenter pro-
batum esse, ac sigillatim in iudicio M^{tes} V^{rae}
demonstratum Hoffkircheni profitetur. Inter
alias autem has maxime recenset, maiorum suorum
manus a Buchemio violatas, illorum episcopalia
deiecta, ornamenta et suppellectilem ecclesiasticam
directam, vasa sacra in profanos usus conflata
servitores suos sine culpa, et crimine in iunctura con-
iectos. Cum itaque de causa coedis, ante oia iuris cogni-
tio fieri debeat, quo pacto commissa sit. spectant hor-
ij, qui in crimen vocantur, ut ad eam rem cognoscer-
dam, Commissarios S^{ae} Ces. M^{tes} v^{rae}, deputare velit, qui
neutri partium sint obnoxij, utque ad discernendam
causam, ipsis, eorumque servitoribus securitatem nemendi,
ac iterum, quoties placuerit, et quemadmodum ne-
cessitas postulaverit, recedendi, discedendi S^{ae} Ces.
M^{tem} V^{rae} praestare velit, atque ne in posterum etiam
magis, magisque eorum familiarium animi, inter se
coaccendantur, benignè in id annuat, quo per compo-
sitionem aliquam ea sopiantur, quae iam inter eos
intercescunt. Vxor vero Hoffkircheni reformationem
et inscriptionem, ab ipso officiose factam, integram
esse velit, ac in bonorum possessione, eandem, donec
ea causa decidatur, benignè, patrocinio suo taceatur
atque conservet, neque concedat ea bona vastari, aut

in deteriorem conditionem aduersariorum iniuria deuolare.
 Baroni autem ab Schonburchen, qui ob affinitatem cum Barone
 ab Hoffburchen licet coedis ipius minimè reus sit, neq. cum eum
 patrata est, praesens adfuisse, in pari tamen poena et calami-
 tate uersatur, ut Sac. Cas. M^{te} V. benignam rationem habeat
 rogamus, praesertim cum dictus Baro ab Hoffburchen, cum
 omnis culpa inuincibilem esse, testatur. Haec sunt, quae illi
 suppliciter a M^{te} V. petunt, quia et iustitia minimè
 aduersaria, et S. Cas. M^{te} V. clementia maxime consentanea
 censemus. In maximo autem argumento erga M^{te} V.
 animi habebimus, si in gratiam nostram a M^{te} V. concessa fue-
 rint, quod quidem iterum, atq. iterum, a S. Cas. M^{te} V.
 petimus commiseratione calamitosorum hominum adducere.
 Non dubitamus id nos a M^{te} V. cuius praestantem benigni-
 tatem, nouimus, pro mutuo ^{no} inter nos amore non difficulter
 esse impetraturos. Ad porro nos oibz officijs libenter M^{te} V.
 respondemus. Quam diu felicissimèq. ualere cupimus. Dat.

Sigismundus Rex etc.

S. T. Ep. harius.

vp. Vniuersis, et singulis, cuiuscunq. status, dignitatis, conditionis
 officij, ac praecminentiae hominibus, specificè uero et rebus:
 atonibus, et quibusuis alijs uectigalium nostrorum in Regno
 et Dominicis nris, ubicunq. constitutis Praefectis, et eorum loca-
 tenentibus, modernis, et pro tempore exstent, ad quoscunq.
 praesentes, litterae nrae peruenierint, sincere et fidei huiusmodi
 g. n. r. Syn. et fideles nobis dilecti. Concesserat olim Si-
 der. ^{ius} Sigismundus Rex Poloniae, praedecessor noster desideratissimus.
 I. M. S. J.

Illustri, olim Dño Alberto Marchioni Brandeburgensi in
Prussia p̄ci. Dñci, atq; Nob. suæ Illust. omnib; libertatem
ducendi; et transuehendi; per Regnum, et Dominiâ nrâ
terra, uel aqua, oēs et singulas res, quæcūq; ad usum
et necessitatem propriam, eius Illust. atq; conu:
dem nobiliū, non autem ad mercaturam exer:
cendam opportuna et necessaria fore iudicantur.
Et ijs pariter oib; qui ex alienis Prouincijs com:
migrare uellent in terram, et ditionem eius Illust.
conquiescit duntaxat conditionis, seu nobilibus, liberam
dedit, res oēs illorum proprias, secum transferendi;
per Regnum et Dominiâ nrâ, absq; solutione cuius
libet thelonij; et citra ullum impedimentum,
facilitatem et prerogatiuam. Quam qdem con:
cessionem, quoniam nos quoq; Illustri Principi Dño
Alberto Frid. Marchioni Brandeburgensi in Prussia
Dñci moderno approbauimus. Intelleximusq; suæ
Illust. multoties, ac nobilitati olliū prohiberi
ex Regno et Dominijs nris inter alias res, boues
pro necessitate, et usu propriæ coquince pelli.
Mandamus in uniuersum omnib; et singulis
ne illas res, ac etiam et boues ipsos tam Illustri
Principi predicto, quam etiam et Nobilitati
vniuersæ de Regno et Dominijs dñci, aut pelli
prohibeatis, ab illisq; oib; ita ut prefertur
pro usu, et necessitate propria, et non pro
mercatura aliqua ductis, uel uectis, bobusq;
autis, et pueris, nulla thelonca aut uectigalia

exigant exigiq; aliqua ratione p^{re}mittat: nec quic-
uis alia mandata nra a nobis expectent et regant
Pro gra nra et suis officijs s^{er}u non facturus.
Dat. 1577.

Steph. Rex s^{er}

Joannes Bonikowski; P^{ro}p^{os}.
Lancien. s^{er}.

Sigismundus III.

^{sup.} Vniuersis et singulis, cuiuscunq; status, dignitatis condi-
tionis officij, ac preeminentie hominib; specifico uero
et honoratib; et quibuscunq; alijs uicigalium nostrorum
in Regno et Dominij nris ubiunq; constitutis Praefectis
et eorum lra tenentib; modernis et pro tempore existen-
tibus, ad quoscunq; praesentes nrae peruenierint, sincere et
fidelibus dilectis g. n. r. sin. et fid. nobis dilectis. Con-
cesserat olim Ser. n^{ost}r. Sigismundus Rex Poloniae, amicus
et praedecessor n^{ost}r. desideratiss. Illustri olim D^{omi}no Alberto
Marchioni Brandenburgensi in Prussia p^{ro}curator, atq;
nobilibus suis Illust^{ri}. omnib; libertatem diuicij
et transuehendi; per Regnum et Dominia nra, terra
uel aqua, oes et singulas, quacunq; ad usum, et ne-
cessitatem propriam, cuius Illust^{ri}. atq; conuictum
nobiliu, non autem ad mortuam exercendam
oportuna, et necessaria fore uiderentur. Et is p^{ro}pter
omnib; qui ex alienis prouincijs commigrare uolent
in terram et ditionem eius Illust^{ri}. equis duxerat

conditionis, seu nobilibus liberam dedit res oēs illorum
proprias secum transferendi per Regnum et dominia
nostra, absq. solutione cuiuslibet theloni, et extra
nullum impedimentum facultatem, et prerogati-
uam. Quam quidem concessionem, cum
et ipso iure, et decessione nostrum exemplo, nos
quoq. Illustri Principi D. Georgio Frederico Mar-
chioni Brandenburgensi in Prussia Duci approba-
dam existimauerimus, intelleximus ^{animus} Illi sua
multoties, ac nobilitati illius impedimenta
aliqua hac in re obijci, mandamus in unum
sum omnibus et singulis, ne illas res, ~~ne~~
nominatim vero etiam bonas, et uina Illi
Principi predicto, nobilitatiq. ipsius de
regno et Dominijis nris, diu aut polli pro-
hibeant, ab illisq. omnibus ita ut praefertur
pro usu et necessitate propria, et non pro
mercatura aliqua ductis uel uectis
tribusq. actis et suis nulla thelonia aut
uectigalia exigant, exigiq. mino et in
posteriorum ratione aliqua permittant,
nec quis alia mandata nostra his in rebus
quocumq. tempore a nobis expectent, et req-
rant. Pro gra. nra, et suis officiis stet
non factura Data Vrsaniae in Comitij
regni generalibz 12 Mensis Septemb.
1652. Regni nri m. quinto
Sigmundus Rex.

Petrus Tilius S. R. C.
et S. Maior S. C.

Mag^o p. Deputacionis non ita pridem certos quosdam Commissa-
rios in causa inter Nob. Joann. et Fridericum Badinger, ex una,
et predictum nobiliem Curatores, ex altera partis idq. occa-
sione reddendam rationum administratio titula ex altera
partibus. Ut autem ea commissio legitimam suam effectum
sortiatur. Volumus et Mandamus Sign. V. ne, cum aliqua
ratione aut quoquo modo impediat, aut impediri faciat
sed cum sit effectum duci patiatur ac curet. Si vis
pro g. n. Regia Dilect.

Sigismundus III.

Famatis, Proconsulibus, Consulibus, Advocato, et Scri-
bis Civitatis nre Caunen fid. nobis dilectis g. n. r.
famati fideles nobis dilecti. Expositum e nobis gra-
tibus in quereis, Nobilium Jacobi, et Catharina, nobilis
Jacobi Hintzen derelictorum herorum minorennium
noie. Famatis Jacobum Haueman ibidem Procon-
sulem, et Alwinholdum Balchasanum, dictorum
minorennium tutores, Acta, et alias lras, ad quandam
causam, inter nobilem Michaelem Sommeroch, et alios
quosdam creditores dictorum minorennium Parentis
ex una, et eisdem minorennibus, ab altera partibus
pertinent, hactenus maxime, cum eorum iactura
curatoribus frivole extraherentur. Quare eorum
noie nobis supplicatum est, ut eo in negotio lras
nras ad Fid. V. dare mandarem. Cui supplicationi

nos benigne tanquam iustae annuentes. *Fid. V.*
Mandamus, ac ita habere uolentes, ut requisita
hiscis hīs omnia acta extractis, usque iisdem ne-
cessarias, tutores sub poenis ~~ad id~~ mediante iure
ad id adigant, ut minorem suum curatorem extra-
dant, extradique quam primum curent. Scias pro
gratia nostra, et officiorum suorum debito non factura.
Data *Warsaviae in Comitibus Regni generalibus.*
ANNO.

Sigismundus.

vp. Capitaneis, Vicecapitaneis, Tenuariis, Burgraviis, Procon-
sulibus, Consensibus, Advocatis, Scabibus Scultetis
Oppidorum, in illarumque rectoribus, et eorum loca tenen-
tibus, gratiam nostram Regiam *Fid. nobis dilectis q. n.*
r. fideles nobis dilecti. Mandamus *Fid. V.* vobis habere
uolentes, ut mox iussu hūc hīs mīs, conuocem exhibi-
tioni Nobili. *Talek* Racouiam in nris
et *Lois.* negotijs cūcti, et uicissim ad nos redeuntij
de equis *podnōdaxim*, cūm cūm siue absq;
cūm, pro ut illi melius uisum fuerit, prouideatis,
ab ijsq; quoniam interest, absq; mora, prouiden-
ciatis, dūq; noctiq; non parcendo. Pro gratia nostra
officiorumq; suorum debito. *Dat. Scis. Fid. V.*
non factura *Dat.*

Sigismundus. III.

vp. Magnifico Georgio Farnsbach, Praesidi Venden, No-
bitatis Lūonica, bellico Praefecto, Tarnostensij, Rūinensij
mo Capitaneo, sincere nobis dilecto gratiam nostram regiam.
Magnifice.

73

Magnifice sincere nobis delecte. Delatum est ad nos, nunc
Successorim, et heredum, nobilis olim Lubberti Tebel, cer-
tam quandam pecunie summam, eidem nobili in
dram Deswegen debuisse, eamque in bonis suis inscribere
atque hoc debitum ob non solutionem illius, ad ipsos heredes
transfisse. Supplicatumque nobis, ut illis, hac in parte,
opportuno iuris remedio subuenire dignaremur. Nos
petitioni illorum, utiqueque benignis annuentes, id
negotij S. V. cum hoc tempore Lituonia ordinarijs
Magistratibus careat, delegari, et committere esse
duximus, delegamusque et committimus, his hinc inde
eique iniungimus, ut partibus quarum interesse, ad se
uocatis, de ea causa iudicariam cognitionem fa-
ciat, munimen, et documentum earum discutiat, atque
id quod iuris fuerit decernat, efficiatque, ut heredes
Lubberti Tebel summam pecunie iure Successionis
debitam, si eam debere constituerit, a nobili And.
Deswegen obtinere possit. Appellationem tamen parti
prout eam deferat. Factura Sijn V. pro officio
suo gratia nostra. Dat. Warsaviae Die p.

Sigismundus III.

Uniuersis, et singulis, iudicibus et offi-
palatinalium, quam Castrenses Subsellis, nec non ciuitatibus
et oppidorum, magistratibus, in Regno et Dominijs nostris existentibus
eorumque loca tenent sine et fideles nobis dilectos gram nostram
Regiam sine et fideles nobis dilecti Relatum est nobis nomine
pectabilis Sebestiani Vogt. Consulis Vratislaviensis iam a
compturibus

Compluribus annis illi intercedere lites quasdam cum Marco
Iudeo incola volonen, ratione certe summæ pecuniæ ipsi pecun
debitæ, remp eam, act contractum quendam inter ipsos deductæ
fuisse. Cuiusvis is ipse Iudeus minime stare dicat sed diversis
in locis latitant solutionem istam subterfugere neq vero
tanta bona habere, ut de ijs creditori suo Sebastiano Vogt
satisfacere possit. Quare supplicat nobis fuit, ut illi hoc
in casu oportuno iuris remedia prospiceremus. Nos vero
equitate rei spectata, bisce ~~Syn et Fide~~ ^{Syn et Fide} ~~Dr.~~ ^{Dr.} Mandamus ut
act quocumq iudicium seu officium is ipse Sebastianus Vogt obli
torem suum prefatus vocaverit, atq is bona debito equivoquen
ostende non potuerit, ius vq fletori dicant et iustam prompt
more ~~habetu~~ ^{habetu} ex iuris ~~habetu~~ ^{habetu} con eiusmodi homines fore decti.
non sancito administrat administratq, curent, prater cum
intulimus pelles quasdam Marci Iudei ab hoc ipso fletore
esse offese attestatas volumus et mandamus ut officium illud apud
quod sunt deposita iusta æstimatione illarum facta eamq
ad rationem debiti creditori tracti curet in eoq debiti
iuris ordinem observet. Factura id Sinc et Fide. Vra pro
offijs suis grapp nra. Data Warbowice die xx ij

Stgismundus III.

X Vniuersis et singulis Theolonorum in Regno et Domi
nijs nris, administrantibus, modernis, et scio tempo
re existentibus, eorumq uices gerentibus, Notarijs
et alijs quibuscumq, sincer, et fidelibus nobis dile
ctis gratiam nram Regiam. Sincere et fid.
nobis dilecti. Cum ea sit pactonum inter Sen
nissimos Prædecessores nros, nosq adeo ipsos
cum Illustribus Principibus in Prussia Ducibus
a multo tempore constitutorum, ratio, ut ipsis
ipsorumq subditis equis duntaxat ordinis
omnibus liberum esse debeat, res oes et singulas

74

ad proprium usum, necessitatem ipsorum, non
ad mercedem excrendam pertinent, per
Regnum et Dominia nostra, terra uel aqua, sine
qualis theloni solutio ne in Ditiones ipsorum
toties quoties opus fuerit, educere, et trans
uehere, Sane uero a Sijn. et Fed. v. nonnullis
in locis presertim in finibus septius impedi
menta, huius antiquissima immunitatis
obijci intelligamus. Mandamus scribo hinc
his mrs, ut ea prerogatiua, tam ipsam Illustrem
Principem O. Georgium Fridencum Marchionem
Brandenburgensem p. ac in Prussia p. Ducem
Cognatione nostra charissimum, Successoresq. eius
Illust. legitimos, quam etiam ipsius subditos
nobiles fuis, et gaudere ex nunc et in posterum
Sijn. et Fed. v. toties quotiescunque opportunum
et necessarium fuerit uiso Illust. sua testimonio
permittant, nec quicquam theloniorum, aut
uectigalium, canum rerum nomine, quae in
merum et proprium Illustis Principis, ipsiusq.
Illust. aulae, aut intolamum Ducatus nobilium
e Regno et Dominij mrs transuehentur, aut
educuntur, exigant, uel postulent, nullamq.
molestiam illis, q. id iurabunt inferant, nec
quacumq. alia mandata nostra hinc in rebus,
quicunque tempore a nobis expectent, et requi
rant. Secus ne faciant pro q. n. et officiorum
suumum debito Dato Warsauiæ in Comitibus Regni
generalibus Die 8 Mensis Septemb. Anno Dni 92.
Syrismich Roy. Regni uero nri Quinto.

Stigismundus Aug.

vid. Significamus presentibus, quorum interesse, universis
et singulis. quod cum rebus Reipub. exigentibus, arcem
Neuenmülle, cum colonis, eidem adiacentibus, et curiam
Homichoff, centumque familias Districtus Segualden,
quæ ab Illustri Dno Gothardo Curlandia, et Semi
gallia p. Duce, antequam Lithuania in fidem, et
subiectionem nræ, successisset, Generoso olim Henrico
à Dohne collata erāt, ex manibus Achaty, Christo
phori, Abrahami, Fabiani, prædicti à Dohne fra
trum, qui, eandem post defunctum fratrem successi
onis iure retinuerant, pro usu nro, et Reip. reape
re mandassemus, Ac tandem supplicantibus nobis
proceribus nris, M. D. Lithuania, ut prædicti huius
Henrici à Dohne in Prouinciam Lithuaniam, mentorū
tū etiam iuris, eisdem super prædictam arcem
bonaque concessi, benignam habentes rationem, dignare
mur, uel eandem arcem, bonaque prædictis Henrici
successoribus, uel alia in illa prouincia, quæ commu
tationem, uel in recompensam clementer largiri.
Nos dignis, commoti, supplicationibus, ea uti pre
mittitur Henrici, merita omnino irremunerata ce
nolentes, ex iisdem, prædictæ artis Neuenmülle, bonis
Curiam seu prædiū Homichoff, cum rusticis familijs
ad eam pertinentibus sedecim, ac centum insuper
familias, quondam ab arte nra Segualden adem:
ptas, prædictoque Henrico, utj præmissum, cum
eadem arte Neuenmülle concessas, dandas interea
præ:

prædictis hisce Albratio, Christophoro, Abrahamo, Fabiano, Hen-
rici fratribus duximus, quemadmodum damus, conferimusq[ue]
præsentibus, cum oib[us] eandem colonis, agris prætis, siluis
nemonibus, fluuijs, piscionis, molendinis, uisib[us], censib[us],
labonib[us], rusticis, mellificijs, et uniuersis redditib[us], et
emolumentis, nullis prius exceptis, tum iudicijs, ac
nominatim oib[us] stagis, libens piscationib[us], tam lon-
ge, late, circumferentialiter, cum uniuersis pertinentijs,
quemadmodum à Segualden Districtu adeptæ, præ-
dicto quondam Henrico à Done crant collatæ, ea q[ue] p[er]
eod[em] fratres à Done, habent, possident, utifruen[ti], donec
priuilegio quod super eam Nouemolen artem bonaq[ue] præ-
dicta habent, diligentius reu[er]so cognouerimus, decreue-
rimusq[ue], quemadmodum circa eandem, uel circa successi-
onem, aut ius, seu diploma reu[er]sari, et an prædicta
bona arq[ue] reddi, tum an illorum loco alia quædam conformi
debeant. Intra hoc tempus tamen de prædictorum possessi-
one, usu, et fructu, non tenebuntur in thesaurum nr[ost]r[um] re-
spondere, neq[ue] quicquam ex ijs nobis pendere, et soluere.
Mandamus autem Magnifico Joanni Chodkiewicz in
Shlow, et Birchow Baronj Capitarco generali terrarum
Samogitia, Archimarschalco M. D. Lx. sup[er]mo exer-
cituum in Liuania Campiductoj nr[ost]ro p[er] sincere nobis
dilecto, ut pro officio suo, prædictis à Done fratrib[us], ea,
uti præmissum, inscripta, concessaq[ue] bona in possessionem
tradj, ac in iisdem pacifice, quieteq[ue] ad tempus præscriptum
conseruaj prouideat. Hatum literarum testimonio in
quarum

quarum fidem manu nra presentibus subscripsimus, sigilloque
M. D. nri Lithuaniæ subappresso communiter iussimus ead-
dem mandavimus. Data Kruschin die 20 Mensis
Februarii Anno Dni Millesimo Quingentesimo, Sexage-
simo octavo. Sigismundus Augustus Rex etc.

Stephanus.

u. l. Generoso Stanislao Penskowsky, Capiteano Marienbur-
gen, et Commissario nro, in Lithuania, fidei nobis dilecto,
gratiam nram Regiam. Generose fidei nobis di-
lecte. Volumus, et Fid. tua mandamus, presentibus,
ut Generosum Achatium a Donau Baronem, in
possessione prediorum Homigroff, et Alhis, omniumque
suarum attinentiarum, in Territorio Sequalden sita-
si ea antea possedit, et ad presens possidet, ad Co-
mitia usque Generalia Regni proxima, conservet, neque
illius, illum, eo nomine, negocium faciat. Secus
Fid. tua, pro gra nra, non factura. Data Grodnae
Die xv Mensis Maii Anno 1580. Regni nri Anno Nono

~~Sigismundus Tercius.~~

u. l. Vniuersis et singulis, cuiuscunque status, dignitatis, aut
conditionis, existentibus, presentes has nras inspectionis
lectionis, legiue auditionis, Dominis nris gratiosissimis,
gratiosis, nec non amicis, beneuolis, et honorandis, debi-
torum, et paratissimorum obsequiorum ac studiorum
nostrorum commendatione premissa. Notum testa-
tumque facimus tenore presentium, Proconsul, et
Consules Regia Ciuitatis Elbingen, productas esse
coram

coram nobis, lras quasdam authenticas, in membrana scriptas,
sigillis, tam Regni, quam Magni Ducal. Lit. appensis, subscripti:
oneq. Serenissimi ac Potentissimi principis, ac Dni Dni Sigismundi
~~Augusti~~ III. Regis Poloniae p. Dni nri clementiss. firmatas, pe-
titumq. ut easdem in publica transumpti forma, describi, et
sub sigillo nro, edi curaremus, ut ipsdem, quibuscumq. in locis,
perinde atq. ipsis Originalibus, plena, et omnimoda fides, adhibea-
tur. Nos itaq. petitioni huius satis acquiescentes, cum lras
predictas, in manus nras, sumptas, diligenter perspectas, et ex
omni parte, tam scripturae, quam sigillonum, saluas, integras,
et illosas, minimeq. suspectas esse, animaduertentes, ad uer-
bum describi iussimus, quia sunt eius, qui sequitur tenoris

Sigismundus III. cum titulo.

Significamus praesentibus hinc, quorum interesse, huius, et futurij,
temporis, universis, et singulis, Cum ita semper statuimus,
ut, ad iuuandam Reipub. praemijs, maxime, et liberalitate
alliciendos homines existimemus, nihil etiam maiori cura
nobis esse, quam, ut, qui, bene de nobis, et Regno nro, meriti
sint, aut mereri studeant, uel possint, eosdem ad maius
in nos, ac Reipub. studium, beneficijs etiam, ac liberali-
tate nra, inuitaremus. Inter quos, non postremo loco Gene-
ros Alchatriam, et Fabianum Burggrabios à Dobna indigenas
Prussiae, honorandos existimauimus, ut quorum primo fratrem
Henricum, per nouendecim fere annos, in ministerijs D. Sigis-
mundi Augusti Decessoris, et auunculi nri, cum in regia tum
militia utilem et egregiam operam Reipub. nauasse, tandem
etiam in obsidione castri Pernauicn, pro eiusdem Serenissimi
quondam auunculi nri, dignitate, uitam profudisse, ostensum
nobis sit.

nobis sit. Deinde uero ipsorum etiam partim non uulgaria
menta, partim egregiam semper, et constantem in nos Re-
gnumque nūm, fidem, ac uoluntatem, uirtutem autem eam
esse intelligamus, ut in posterum etiam optime de nobis Regno
nro, mereri possint. Nam et ab omni tempore, quo in
Lithuania possessionis aliquid habuerunt, ad oē scultionum
genus, quod ex bonis, prestare deberent, paratos instructosque
eos fuisse, et superioribus temporibus, cum Diuina memoria
Serenissimus Stephanus Rex decessor noster, ob recuperandas
prouincias, a Regno, Magnoque Ducatu nro Lith. alienatas,
proque dignitate, et salute publica, Moschovia, in Regni ac
Magni Ducatus Lith. uiscera bellum saeuissime antea ad-
ministrant, ipse bellum intulisset, in eiusdem belli ex-
peditionem, alterum ex illis generosum Fabianum a
Dobna, ut uirtutis, ac fidei, in patriam suam, documen-
tum aliquod extaret, ipsum quoque externum Principum
ministerium, in quo tum uersabatur, relicto, cum aliquo
equitatu uenisset, ac quamuis uoluntariam operam na-
uaret, in eadem tamen expeditione nulli loco, aut
officio, fortis militis, defuisse: Ea uero cum rei militaris
atque plurimarum rerum usu praeditum, usque studiis ex-
cultum, ut utilem, ac praecellaram operam, nobis Regno
nro, prestare possit: tum ea in eodem nos fide atque
obseruantia esse cognouimus, ut omnia de eo polliceri
nobis possimus. Ostensum autem demonstratūque nobis
fuisse, eundem fratrem a Dobna nomine, cum iam
ante fratris sui Henrico antequam in communionem Regni
Magni Ducatus Lith. Lithuania ueniret, ab Illustri
Gottardo Magistro tum Lithuaniae, arcem Nouemile et
Podenpeus, cūnaque Alhis, cum centum familiis districto
Sequalden, et praedio Flomighoff, pro praestantibus
cius

cia in
fuisse
uarijs
quoque
fuisse
Lithuania
pectate
atque in
et se
conuen
huius
qui pr
dignu
Fabian
cor nro
Quas o
mentu
artium
do Aug
dilata
impli
in eos
Flomig
bernis
antea
rentu
arte,
Stepha
relicti
idem

77

cum in Liouoniam ac prouinciam meritis, hereditario iure collata
fuisſent, poſt mortem Henrici fratris eorum prouincia Liouonia
uarijs bellis partim inteſtinis, partim externis perturbata, ipſos
quoq; qui fratri ſuo hereditario iure, in iſdem ſucceſſiſſent, ab
Filiſſen quondam et Magnifico Joanne Chodkiewiti Samogitia
Liouoniaq; tum capitaneo, et gubernatore, non ſolum praeſer ex:
pectationem ſuam motos, iſs, fuiſſe; uenim com meatu etiam,
atq; inſtrumento, quod ipſius Chodkiewiti hiſ ultra ſex millia
et ſeptingentos tbaleros aſtimatum, in publicos autem uſq;
conuerſum docebant, exiſtos: ſupplicatumq; ideo nobis fuiſſe,
huiusmodi rationem aliquam imire uellemus, qua et fratris ſui,
qui pro ſereniſſimi quondam auunculi nri, et communis Reiſub
dignitate mortem oppetiſſet, et ipſorum etiam Achatij et
Fabiani meritorum, maxime iuris ipſorum clementiae erga
eos nrae conuenientem rationem habuiſſe oſtenderemus.
Quas ob cauſas, et ſi uirtutem et erga nos fidem eorum omni e le:
mentiae nrae genere dignam iudicaremus, cum tamen cum
artiū Nouemolae, et Rodenſis iam ante, et a D. Sigismun:
do Aug. auunculo, et D. Stephano deceſſoribus nris aliquoties
dilataſſe intelligeremus, Interim uero uarijs difficultatibus
implicataſſe eam eſſe, quod aliquod nihilominus clementiae
in eos nrae ^{non} documentum extaret: Cum in Alſis cum praedio
Homigroff omnibusq; familijs, colonis, ſcultetis, hortulanis, ta
bernis iam exiſtentibus, et in poſterum futuris, cum bona ea
antea etiam nobilitaria, et iure feudi poſſeſſa fuiſſe dice:
rentur, maxime autem in eandem iure et poſſeſſione iam
ante, et a D. Sigismundo Auguſto auunculo nro, et D. Stephano
Regibus Deceſſoribus nris, iſdem fratres partim
relictis, partim collocati fuerint, ius et poſſeſſionem nos etiam
iſdem confirmanda, certiorq; iure iſdem Achatio et Fabiano
Burggrabijs

Bürggrabijs à Dobna, omnibusq; coram hereditibus masculis, qui
ab illis procreati sint, aut fuerint, iure feudj danda con:
ferendaq; duximus, quemadmodum quidem cum oib;
canundem colonis, agris, pratis, siluis, nemorib; flumijs,
piscinis, molendinis, usibus censib; laborib; rusticis
mellificijs, et uniuersis redditibus, et emolumentis, nullis
prorsus exceptis, tum iudicijs, ac nominatim omnib;
stagnis, libenisq; piscationib; et uenationib; tam
longe late, circumferentialiter, cum uniuersis per:
tinentijs, quemadmodum à temporib; D. Sigismundj
Aug. et postea D. Stephani Regum, ex reuisione maxime
Generosj olim Stanislaw Pentoslawski, Commissarij tum
Liunice, et Prefecti ibidem Marienburgens, et à D.
Stephano Rege ei demandata hactenus ea possiderint
iure feudj, quemadmodum dictum est, in perpetuum
tenen, possiden, uten, fruendaq; confirmamus da:
mus conferimusq; I quib; qdem bonis, quae reliqua
nobilitas Liunice à bonis suis, nobis Reipub. q; seruitia
praestare tenetur, ipsi quoq; posteaq; eorum praestare
tenebuntur, eruntq; asenctj. Datum Warsauiæ in
Comitijs Regni generalib; Ao Dni M D LXXXIX
Regni uero nri ad Secundo.

Sigismundus Rex.

Heidenstein Secret.
S R M tis.

Quas quidem literas regias praesentatas, cum ipso
autographo diligenter collatas, per oia concordare
testamur uigore praesentium In quorum omnium
fidem

18

fidem, et testimonium euidens, sigillum nrum de certa sci-
entia, presentibz et appressum Actum Elbingae die xvii
Mensis Nouemb. Ao Dni M D. xcu.

Sigismundus III.

all. Vobis nobilibz Athasio et Fabiano Bononim nroru Doctra
ab arte Legowalden in Liudonia possessoribz, siue Tenentarijs, de eisdem
atqz alijs omnibz, et singulis bonis vris, mobilibus, et immobilibus,
per vos, ubilibet, in Regno nro, possessis, mandamus, ut coram
nobis, iudicijsqz nro, ubi tunc cum Curia nra feliciter constitue-
mur, a positione presentis citationis, in sex Septimanis per-
sonaliter, et peremptorie compareatis, ad instantiam Instiga-
toris nri, ex delatione Thesauri Magni Ducatus Lituanie,
qui vos citat ideo, quia vos contrauenientem constitutioni, anno
M D. xc in Conuentu Warauiensanti, cuius auctoritate
Commissarij, ad reuidentem iura priuilegijsqz subditorum nrorum
bona nra regalia in Liudonia possidentem designati erant,
dum ydem Commissarij, seu reuisors nri, suum in Liudonia
exercebantur officium, citati ab eis, cum suis priuilegijs
iunctisqz, si qua super praedicta bona a vobis possessa habetis
comparere, eademqz ipsis reuisoribus nris, commonstrare noluis-
setis quin imo vos contumaces praestitistis reuisoribus nris facien-
tem id in uilipendium constitutionis praedictae, damnantem Thesaurum
nri Mag. D. Lili maximum, quod contra vos ad summa
duorum millium flor. pol. aestimatur. Citamini itaqz ad iuden-
tem et audiendum vos ad commonstrationem eorum priuilegijs
iustionum, si qua super praedicta bona ura habetis decreto
nro compelli, in damnis condemnari, ac alia qua iuris
postulauerit ratio decerni, sitis itaqz parati, et responsuri
Data. pc.

Sigillum Regni

Sigillum Mag. D. Lili

Matthias Woina Not.

Sigismundus III.

v.l. Significamus p.c. Supplicatum nobis esse nobili Henrico a Falkenberg nomine, ut ipsam in usu, et pacifica possessione unius adis murata in Civitate nostra Pernau^{adem} penes Hospitale sita duonumq; hortorum ad eandem antiquo pertinen, qui ipsi a Reuitoribus in Lituania tunc assignatis traditi erant conseruamus, et relinqremus. Cuius singularia in Remph, nosq; ipsos haberi commendata facile ei supplicationi uti iuste annuen nobis esse putauimus, eandemq; presentibus his nris in usu, et possessione dictae adis et hortorum conseruamus, et relinquimus, ita ut ea praedictus nobilis Henricus a Falkenberg, ipsiusq; legitimi haeredes cum oib; utilitatibus, commodis atq; necq; et pertinen uniuersis, quemadmodum antiquis suis limitibus distincta, et circumscripta sunt perpetuo hereditarioq; iure habeat teneat, possideat, pacificeq; et quiete utifruatur, pronuntion pro nobis, et Sereniss. Successorib; nris non de nos neq; Sereniss. Successores nros ab eodem nobili Henr. a Falkenberg ipsiusq; legitimis posteris dictam domum muratam, nec quidpiam ad eam pertincens ulla ratione amoturos, aut alienaturos amouen, aut alienan potestatem cuiuspiam factururos, sed ipsis totum integrum itasumq; eius hereditarium perpetuo conseruaturus. In cuius rei fidem presentes manu nra subscriptis sigillis Reg. et Mag. D. Silb. consignari iussimus. Dat.

Sigismundus Tertius.

v.l. Significamus presentibus his nris quorum interest

79.
uniuersis, et singulis. Citatum fuisse ad nos, et iudicium
nrum his citationis nræ Generosum Leuicum à
Biclaui, de bonis illius omnibus, ad instantiam ge-
nerosorum consiliariorum Muscys. Principis Dni
Georgij Fridenij Marchionis Brandenburgæ Ducis
in Prussia consanguinei nri c. hantsemi ad governa-
tionem Ducatus Prussie relictorum occasione certa
summa duabus inscriptionibus chirographis obli-
gat, alteram quidem sexcentorum sexaginta flor.
polon. alteram quinq. Millium, et quingentarum
marcarum Prutenic. per eundem citatum mutuo accepta-
rum. Quomodo citatio prefata taxam quindec-
im Millium flor. in se continens latius de promissis
testatur. Id termino itaq. hodierno iudicij Relationu
nostrarum propriarum, ex citatione, et appellatione
à sententia assessorum iudicij nri per partem citatam
ad nos interposita, atq. arresto per eandem partem citatam
in Cancellaria nra facto inciden, et hucusq. continuato.
Partibus actorea per nobilem Joannem Szalapsky citata
uero per nobilem Stanislaum Przeworsky plenipotentes
suos coram iudicio nro compareri, cumq. terminum atten-
tan. Et actorea ex citatione prefata propositionem
suam repeten, Citata uero primo exceptionem soni decli-
natoriam opponen. Tandemq. ea sententiam nra propi-
am propterea reiecta, quod et citatus in suis obligati-
onibus omnibus exceptionibus remittisset, et in terris
nris Lituonia post eius recuperationem hucusq. post
nulla ordinaria iudicia celebrantur. In uelut nro
cessu dilaciones quasdam minus iudicis sibi concedi
postulante, usq. per nos tanquam iniudicis non ad-
missis

post sententiam nrā, quā pronūtiatū est debere
citātū super propositionem partis actore directē respon-
dere, arresta quādam super bona sua per Prūsiā ab
Actonibus facta allegant propterea qd ad solūtionem
debiti prefati non astingi scripto quodam prolixo dedūcente
Actonibus contra illud scriptū de uerbis iniurijs pro-
testantibus, arrestaq; prefata nequantibz. NOS
cūm Consiliarijs lalen nro assiden, eo considerato, quod
pars actorea obligationes autēntice producit, ad quas
idem citatus directē non respondet, sed tantū quādam
arresta nudis uerbis allegat, eaq; non probat, fūco decer-
nendū duximus, decernimusq; debere, ac teneri
citātū prefatū debitū in citatione expressam
iuxta suas obligationes parti actore solūcere, et sati-
facere, idq; coram officio presidis Venden, in absentia
uero presidis Venden in arte Venden, in termino trium

6 Maij scy
lo nouo
No 93.

aut honestate
Decretj.

mensium, alias duodecim septimanarū a data pre-
sentium computari, peremptorio. Postquam autē citat⁹
actonibus easdem summas persoluerit, et in toto obliga-
tionibus suis satisfecerit, ex tunc tam ipse, quā
bona ipsius uniuersa, ab arrestis quibuscūq; si quā
eo nomine propter debitū prefatis per partem acto-
ream ubicūq; facta sunt liber esse debebit. In
defectu itaq; solūtionis pro tempore superius expreso
facien, addimus eidem parti actore, Ministerialem
tenessem, uel Notariū publicū, quemcūq;
sibi ad id elegerit, ad intromittenda eandem in
omnia bona citat⁹, ubicūq; locorū existentia
quā intromissionem cū reali possessione citat⁹
impugnare, et impedire non debet, sub uadio
similis summae parti actore succubet. In
defectu uero admissae possessionis causam pre-
sentem cū toto illius effectū, ad loci et locorū
presider.

60

Præsides, et Capitaneos seu Vicecapitaneos sub quorum
cujusque iurisdictione bona citati praesentia fuerint, tan-
quam ad brachium nostrum regale, pro executione pre-
missorum omnium iuris ordine faciem, et determinam
remittimus presentis decreti in vigore. In cuius rei
fidem et testimonium sigilla nostra tam Regni, quam
Magni Ducatus Silesie. presentibus sunt appressa. Dat.
Warsaviae Feria quinta post festum S. Dorothae
Virginis, et Martini proxima. Anno 1593. Regni
vero nostri sexto.

Joannes Tharnowsky
R. P. Vicecellarius.

Relatio Reuerendij Ioan.
Tar: pc.

Sigismundus Tertius.

v. h. Magnifico Georgio Terensbach, Praefecto Venetorum Nobilitate
quoniam bellico profecto, Synce nobis dilecto, gratiam nostram Regi-
am, Magice Synce nobis dilecte. Tulimus secretum nostrum regium,
inter Ernestum Levinum a Bielau. citum, et Generosum Illustris
principis Am. Georgij Friderici Marchionis Brandeburgensis
in Prussia, Consanguinei nostri Carissimi, ad gubernationem Ducatus
Prussiae, relictos Consiliarios, Actores ab altera partibus, occide-
certe Summa, duabus inferioribus chirographicis obligata, altera
quid sexcentorum sexaginta floren. potum, altera quing. millium,
et quingentarum Marcarum prutemicarum, penitus citum mutuo accepte
ita, ut, ex certis iuridicisq. rationibus, et allegationibus, citata
partem obligationibus suis satisfacere debere, in spatio duodecim
septimanarum, decreuerimus, et in defectu solutionis et satisfi-
cationis ad introitumq. Actoream partem, in bona citi omnia
ubicunque locorum consistentia Mmatam terram, seu Notarium publicum
quemcunque adhibuerimus, et deputauerimus. Casu vero non admissa
introitionibus aut locorum p. s. deb, et Capitaneos sub quorum
iurisdictione bona eiusq. citi consistunt, eam cum cum toto

cius

sub effectu, pro executione promissorum, remiserim, quemadmodum & hoc
id decretum in causa supramemorata latum, ubi in se continet
quoniam itaque bona nonnulla eiusque ceteri iurisdictioni sine vestra
profectu venient subiacere dicuntur. Mandamus sine vestra
ut si eadem causa pro executione ad iudicium sine vestra devoluta
fuerit, in ea, id quod iuris ^{vatio} postulaverit executione Motione
nimirum Nobilitate facta, districto illius, in quo bona citati
constituant, eundem citati tamquam temerarium, et decreto nostro
repugnantem, ex iisdem bonis, vi, expellat, potestque decreti ac
huius mandati nostri vigore, ea, fletore parti in personam realem tra:
dat. Factura id ipsum ex officio suo debito, et pro gratia nostra
Datum Warbarnia die xxij Februarij 1593.

Sigismundus Rex

v. d. Generatib, et Nobilib, Electi Curonia incolib, Fide, nobis dile:
ctib, gratiam matrem Regiam. Quos et Nobiles Fide, Nobis dilecti
Julianus decretum nostrum Regium inter Generosum Levinum
a Bielau. Citum, et iurisdictionem, et Gnesio Muni Principis dñi
Georgij Friderici Marchionis Brandenburgensis, Ducis in prus:
sia Consanguinei nostri charissimi, ad Gubernationem Ducatus
prussiae relictos consiliarios Actores, et iurisdictiones ab altera
partibus, occasione certe summae duabus inscriptionibus chyrogra:
phicis obligata, altera quidem sexcentorum sexaginta floren. potest
altera quing. Millium, et quingentarum Marcarum prutemic, per
eundem actum mutuo accepta. ita ut ex certis iurisdictionibus romib,
et allegationibus Citum partem obligationibus suis satisfacere
debere, in spatio duodecim septimanarum decreverim, et in
effectu solutionis et satisfactionis ad intromittendam Acto:
ream partem, in bona ceteri omnia, ubicunque locorum Consistent
Ministerium terrenum seu notarium publicum quemcunque addide:
rimus et deputaverim. casu vero non admittat intromissio:
nis ad locorum praesides et Captos sub quorum iurisdictione
bona eiusque ceteri Consistent eam cum cum toto ipsius effectu
pro executione promissorum, remiserim, quemadmodum & hoc id
decretum in causa supramemorata, latum, ubi in se

Continet

Jul

Continet. quoniam itaqz Magistro Georgio Fereusbaub praeside Venden
nobilitatisqz Linonia bellico praefecto Capitaneisqz Episcopatus Curonia
vicinioribus specialibus Vrbis Mandamentis, ut si cum eae decretisqz
a nobis lati exequio ad ipsorum quempia deuenient. Nobis Nobi-
litate facta illius distinctis, in quo bona ipsa cuncti et iureiuncti con-
sistunt, contra eundem una cum dicta Nobilitate procedat, de bonisqz
ipsa ^{ipsorum} Vi expellat, atqz eiciat. Toto ita Fiqz Vrbis Manda-
mentis, ut cum a praedicto Georgio Fereusbaub praeside Venden, vel quo
pia Viciniori Capto, requisita fuerint, quandoqz bona iureiuncti in finibus
Episcopatus Curonia consistere dicunt, eos vel quempia eorum contra
dictum iureiunctum vti temerarium, decretisqz nobis non obtemperatem
seguant, atqz ut praedicti decreti iuxta ipsius contexta in bonis praepati
iureiuncti exequio extendat, eaqz in postum realem Actore a parti
trahant, efficiant, ex effore suoz debito et pro gra mia Data Mar-
Barria Sexta Mensis Martij Anno 1593 Regni vero mi Sexto

Sigismundus Rex

Laurent. Gembitzky
spe.

Sigismundus Tertius

Generafibz, Episcopis Curonia Vicinioribus, Capitaneis, Fiqz Nobis
dilectis, gram inam Regiam, Gnsi Fiqz Nobis dilecti, Julimno de-
cretum nrm Regium, inter Generafum Lemnum a Bielau, Citatum,
et Generafos, Manni principis, Ami Georgij Friderici, Marchionis
Brandeburgen, Ducis in prussia. consanguinei mi Carissimi & Gu-
bernationem Ducatus prussia, relictos consiliarios, Actores, ab altera
partibus, Occone, certe summa, duobz in personis & sigraphis
obligata, altera quicqz sexcentoz sexaginta floz, potum altera quinqz
Millium & quingentaz Marcas prutemio, p eundem citatum mutuo ac-
cepta, ita ut ex certis iuridicisqz rationibus, et Allegationibus cita-
tam partem obligationibus suis satisfacere debere in spacio duodeci-
cem septimanaz decreuerimus, et in defectu solutionis & satisfactionis
ad intromittere Actore a partem in bona cuncti omnia, Vbiqz locorum
consistem Mimaten terram seu notarium publicum quemcunqz addi-
derimus & deputauerimus casu Vo non admittat intromissio nob

ad locum praesideb et Captos sub quorum iurisdictione bona
eiusq citti consistunt eam causam cum toto ipsius effectu pro exequu-
tione praemissorum remiserimus quemadmodum hoc id decretum
in causa supramemorata late vberius in se continet quoma-
itaz bona non nulla eiusq citti iurisdictioni Fidei Vrarum subia-
cere dicantur Mandamus Fidei Vris ut si ead causa ad iudicium
cuiuslibet Fidei Vrarum pro exequutione deuoluta fuerint in ea
id quod iuris ratio postulauerit, exequati Motione nimiru
Nobilitatis facta districto illius in quo bona citti consistunt
eumq citti tanq temerariu ad decreto nro repugnata ex-
ipsa bonis vi expellat solutiq decreti ac suiq Mandati nri
ea Actoreae parti in posum realem tradat. Factura idipsum
ex offi sui debito et pro gra nra. Dat Warbavia die. xx.
mensis Februarij Anno dmi 1593 Regni vero nri. 6.
Sigismundus Rex.

Copia mandati ad Farensbachium, ut for:
Siharij Pnissia iustificarent vicissim L. a Bidan
Sigismundus. III.

Magnifico Georgio Farensbach, praesidi Venden pe-
cyntere nobis dilecto gram manu Legiam. May^a
Syn. n. dilecte. Intelleximus Generosum L. a
Bielau, secundum praescriptum Decreti nri gen-
eris Consiliarijs dnm Principis O. G. F. M.
B. O. in Pnis. Consang. nri charissimij summas
alteram sexcentorum sexaginta flo. pol., altera
quingz milliun, et quingz centas marc. pnb.
chirographice obligationibus inscriptas, in
officio Syn. V. Venden deposuisse, et depositas
ut sibi vicissim praedicti Consiliarij, de in-
iurijs et damnis, quibus ab eis, se affectum
esse, congruat, reconvencionis iure respon-
deant, arresto subiecisse, quod arrestum Syn.

62

Vra ad ratificationem manu admisit. Cumq; nihil
iuri, et equitati magis consonum sit, quam ut iu-
cissim predicti consiliarij sese ipsi L. a Bie lau
de oib; iustificarent. Fortunam Lix. V. eidemq;
mandamus, ut inter predictum L. a Bie lau
et consiliarios memoratos, de oib; iniurijs, et
damnis iuris ordine in iudicio, salua tñ ubiq;
parti appellatione ad Curiam nra cognoscat
de yis oib; per nos finaliter de dilatis. Pro
q. n. et debito officij sui. Jocus Lix. V. non factura
Dass Warsaua die x. Men. Martij. He. Drij 1593.
Regni vero nri Sexto.

Sigismundus Rex.

Magnificis et Generosis Illustri Principis D. G. F.
M. B. et in P. p. Ducis ad gubernationem
relictis Consiliarijs gratē nobis dilectis.

Sigismundus III.

v.p. Magnifici, et Generosj gratē nobis dilecti. Non exstima-
mus latere Grat. V. quod pro parte earum contra ge-
nerosum Ieiunium a Bie lau ratione certorum debitorum
Decretum nrum pronuntiatum sit, sed cum etiam
idem L. Bie lau nobis conquestris esset, se certis in-
iurijs, et damnis a grat. V. affectum esse, pro ut ex
supplici libello nobis porrecto, quem hysce adiunctum
G. V. mittimus cognoscent. contenderetq; supplex
a nobis, ut sibi integrum sit G. V. ratione earundem
iniuriarum iucissim reconuenire. Quod cum agtat

B.
sed in foro
fori.
conforme ee censeamus Mag^{co} Georgio Farensbach
Presidj Venden causam eandem cognoscenda comuni
mus, rati fore, ut Grat v. ea in re agetur, qua sum
eius iure tribu, non sint contrahentium. Grat.
v. Hene ualere optamus. Warscia Die x Feb.
Ho Dnj R D pcy Regni nri septo.

Sigismundus Rex spe.

Sigismundus Tertius Dei gra rex polonia Magnus
Dux Lit. Russia Prussia Mafonia Samogitia Liouonia nec
non Regni suecia hereditarius Rex

vp.
Profo Alexandro Komiepolsty de Komiepolte Melunen Zar:
nonnecong mo Capto et in ipsius absentia Melunen Vicecapto
fid. Nobis dilecto grau nam Regiam Generose fidelis
dilecto. Questum est apud nos p quam grauiter ~~Robine~~ specta
bilis sebastiam Vogt Consulib Matistamen, ipsum, certam
pecunie sum mam, quam apud pfiq Marcum Judam Melunen
iam a compluribus annis in Annibilib habet, ab eoq Judge,
licet varia tentarit media, extorquere lucusq nulla ratione
potuisse supplicatumq est nobis ut nos benigna ipsi rationem
haberi officere dignaremur, quo id quod ipsi de iure competit
iam tand obtinere possit Nos itaq supplicanti isti vti equissima
benigne quauer volumus et fid. Tua serio Mandamus, vt sta
tim atq psertibus hisee a quopiam memorati sebastiam Vogt
nomine requisita fuerit, ipsi de ofato Iudao Competentem
celeremq, more hospitum, iustitiam, ad ministrat, cunctemq
Iudaeis modis omnib, qui a Iustitia proficiunt adi
gat, et compelat, vt illi ipsi sebastiano Vogt ~~Extra~~ vltiore
moram et dispensationem integre satisfaciat. pro gra nra
offp ~~subrepto~~ fid. Tua secg non facient Dat Warsbo:
nia die xvi Merib Maj Anno dmi M.D. x Cij Regni
no nri Anno sexto

Sigismundus Rex

Sigismundus Dei gra
Rex Polonia. pc.

Magnifico Geo
at Matri Prin
lectore, Consilia
inter ipm, et po
decreto ex pte
nus in eam p
busq clam m
tere existimat
ad ratificatio
mandati quod
pecuniam in
supplicatumq
sufficienter po
in foro compo
pacta etiam a
benignam ipso
ob de iure co
tem obtinere p
annu et vni
Vra serio ma
mandati mi
homem con de
Consiliarij reg
Vra iam depo
mandatoru
faciat meq
me mo, amq
motz minore
si petitus le
Consiliariob,
ten plegui p
ne fecerit

Quam sententia
Ducatus prus
ab illis e cre

Magnifico Georgio Ferensbach Expositum est nobis nomine Generosorum
ab illustri Principe in Prussia Duce, ad Gubernationem Ducatus Prussiae re:
lectorum Consiliariorum. q. licet nobis & a Bielau ex ipso decreti nri
inter ipm, & potentes consiliarios Prussiae, liti summam pecuniae in eodem
decreto expressam, coram off. sine Vra Ven. tenet, deposuerit, libilomni:
nus tn eam propterea, quod sibi actionem reconventoriam, de certis qui:
busq. clamorib, & iniurijs con illos ipsos, consiliarios Ducatus Prussiae compe:
tere existimat, arresto ibiq. obstringeret quod Synod. V. arrestum istud
ad ratificationem nram admiserit. Ac cum dicty Leuning a Bielau
mandati quasq. lras ad minus plenam informem a nobis impetrasset
~~sed~~ pecuniam illam depositam, eisd. consiliarijs extracte recusaverit
supplicatumq. est nobis, ut, cum ex legum publicarum ipso, arresta con
sufficienter personatos, admittere nequeant, sed actorem a reo non nisi Regia
in foro competenti reconueniri posse, tam ille ipse leges publicas quam
facta etiam ad Regnum hoc, & Ducatum in Prussia ^{instituta} statuunt, nos
benignam ipsorum rem habere officere dignaremur, ut illud ipsum quod
eob de iure competit iam tandem citra vltiorem moram & difficulta:
tem obtinere queant, Nos itaq. supplicem isti vti acquirimus benigne
amari & vnicuiq. ius suum integrum & illesum constare cupimus sine
Vra serio mandamus omnino bre. Vobis ut non attentis prioribus
mandati nri lris ad sinistram p memorati Leuning a Bielau informa:
tionem con decretum nrm emanatis, statim atq. p sentibus bisce appate
Consiliarijs requisita fuerit, ipsis om illam pecuniam si coram off. sine
Vra iam deposita est, realiter extradat: Sin minus ex decreti & prioris
mandatorum morum ipso executionem in bonis dicti Leuning a Bielau
faciat, neq. vllas negotij ⁱⁿ dilaciones tergiversationesue interponat
ne nob, sine V. vel parti aduersae, plus aequo sauisse, vel mandatorum
moru minorem, quam par est, rationem habuisse, iudicare possimus. Quod
si potius Leuning a Bielau, quidpiam iuris, con. pstatos Ducatus Prussiae
Consiliarios, sibi competere autumauerit, illud in foro ipsorum compe:
tex psequi poterit. pro gra nra off. sui debito Synod. V. secus
ne fecerit Dat. Warssaviae die III. Mensis Maii Anno 93.

Magnifice domine et fince L Cancellario Regni.
obseruanda

Quam sententiam Regia illas inter Magnificos dominos Consiliarios
Ducatus Prussiae, & Generosum Leuning a Bielau, de pecunia quadam
ab illis ei crecita, tulerit, ex decreto ipso perspexisse iam Mag. V.

non.

in oibz hac
c lausula poni
debet.

R. P. Vicariorum Joani Crac et Gnesen, Podanica,
Plocien Lancichien Praepositi Nos ipse Stephanus
admissa pro clementia nostra ea cuius supra mentione
fecimus supplicatione, lras easdem eis miseras, Ser^{mi}
Antecessoris nris et omnia earum contenta quatenus
iuris ro permittit, approban ratifican, et confirman:
esse du ximus, approbasq, ratificamus et confirmamus
per praesentes. Quinet ad quorund consiliarios nos
Strois intercessionem, eundem Martinu in usu et pos
sessione earum rerum q in lris istis continetur, cum et agro
rum ac pratorum a Praefato Cap' Lychenica Mineratori
sape dicto assignatorum et amensuratorum conservandum
et relinque esse du ximus. Conservamusq, et relinquimus
lris hisce nris ad extrema vita ipsius tempora Pro
mittentes pro nobis et Ser^{mi} successoribus nris, non
esse nos, et successores nros, durante vita predicti Mar
tini, cum a possessione istius Mineratoferraria rerum
supius specificatarum amoturos, vel illam, aut aliquid
ex alienantijs istis demanibus ipsis redempturos, neq
etiam amovendi potestatem cupiam permitturos. Vel
in pacifico earum rerum usu illum conservaturos, salvis
tamen oneribus debitis et Earibus nris Regalibus. In cuius
rei fidem ac evidentius testimonium hacce manu nostra
subscriptimus et sigillo regni pensili comuniri man
damus. Datum vitna die quatuordecima mensem Junij.
Anno Dni Millesimo, Quingentesimo, Octogesimo
primo. Regni vero nri anno sexto. Stephanus Rex
Nos itaq, supplicationi eiusmodi benigne annu.

entes Eras
dei extradi
genera libe
Regni vo nri

Sigismundus
Generoso
camerario

Quenies

nram

delinche

ad Cap

nra Go

rie, reli

felicis

contro

deponen

fid. d

mitlen

dantes

94
antes Eras p^rsertas ex actis ej^{dem} p^rscribi, et auten:
tice extradi mandavimus. Datum in Comitib^{us} Regni n^{ostri}
generalibus die xxi m^{ensis} Maj^{is} Anno D^{omi}nⁱ M.D.XIII
Regni n^{ostri} anno decato.

Jo^hes et Mag^{is} Joannis
de Inmascie Regni n^{ostri} Cur:
cell et exercit^{us} gnali, Belser
Mangemburgen, Dorpat
kniss Miedzierdicke Capit^{ul}.

Sigismundus iij R

Ex. Generoso Georgio a Koyeat, Castell Cumen, Alathie h^{ab}ss Sue:
camerario Samueli Konarskij Vice-Maire Pom^{er}anie, Alathia
Orienreskij et Preclao Jastaskij fid. nobis dilectis gram
n^{ost}ram Regiam Generosi fid. nobis dilecti, p^{re}tercedant quod
de limitibus differentie inter bona n^{ost}ra Regia, villam Cratwin
ad Cap^{it}an Sucepensem tenuta Generosa Sophia Herborde:
n^{ost}ra Generosi quond^{am} Joannis Kostka palatindis sendomi:
ria, relicta spectantem, ex una: et bona Kruppa Generosi
felicis Konarskij, hereditaria, ex altera partibus. Quas
controversias, nos sapere volentes, negotium hoc totum
deponenda et sapienda, controversiar^{um} eandem
fid. Viris, quaz fides, et integritas, perspecta nobis com:
mittendum duximus, comittimusq^{ue} Eras h^{ab}ss n^{ost}ris, man:
dantes, ut capitulo tempore aliquo oportuno, ad locum

in quo

scu loca differentiarum in eadem bona sup^{er} expressa
conueniant: vocatisq^{ue} partibus quaq^{ue} inter eos, propo:
sitiones responsiones, allegationes, et controuersias,
eas exaudiant, sedum loci illius perlustrent, neutiq^{ue}
partium fauor, sed dei tantum et aequitatis solius
rone habita Cuius consuetudinis fid. v^{er}am operam
accepto, scum hominum fide dignos sufficien^{ter} te:
stimonio, mediante et, si opus fuerit, ipsorum cor:
porali iuramento, bona memorata ab inuicem di:
stinguant, et terminos ipsorum constituant, posi:
tis et erectis scopulis aggeribus, et alijs signis
oportunis, et in similibus negotijs usurpari
solitis. Atq^{ue} ita totam illam causam decidant, ne
demceps v^{er}g^{ue} contentiones, et lites limitum cor:
gra exoriri possint. Appellatione tamen non nisi a
sententia definitiva salua ad nos permanente. V^{er}o
Et et duob^{us} fid. v^{er}am absentia in praemissis non
obstante. Factura pro gra n^{ost}ra. Datum Marsania
die xv^{ta} Marcis May Anno D^{omi}ni M. C. xciii^o
Regni v^{ost}ri anno sexto. Ex commissione Sac. Reg.
M^{ost}re propria

Forma Commissionis.

Sigismundus III.

95
Sigismundus iij. S.

Conquestus est nobis Egregius Philippus Alton dor, quod
Licet duos agri vineos, in districtu Kirchholmm sitos, ipsi
contulerimus, se tamen possessionem, propterea qd pos-
sessor validiora iura se habere pretendat, hactenus an-
sequi non potuisse. supplicatumq, est nobis ut partes
nras, hac mpe interponere dignaremur. Nos aequis
precibus annuam, et memoratum donatarium nostrum
uti frui concessione nra capere fid. vris scio ma-
damus, omnino habere volentes, quo concessio hac
nra in effectum deducatur, ut citatis ad sui prae-
sentiam his quorum interest, de potioritate iuris inter
partes cognoscant, decident, et quatenus consti-
terit, dictum donatarium nostrum validius suis
habere, eundem, posthabitis et neglectis exceptionibus
et diffugijs possessoris quibusvis postfactam con-
quosung, trebatores limitum iustam disteem-
nationem, in possessionem realem mittant, missumq,
omni modo in pacifico usu et fructu tueri et
conseruari curent. Vnius fid. Vtrarum non obstante Scius.
Progra nra nra non factura

Sigismundus iij. S.

Conquestus est nobis Egregius webbus a Bergen
quod licet ipsi in conventu Regni Gnali Warsub.

duos agri vncos in districtu Kirchholnei sitos con-
tulimus, se tamen in vnius possessione, propterea
quod nonnulli eiusdem vncis possessores se validi-
ora iura habere pretendunt, turbare. supplica-
tumq; est nobis, ut, ipsi, hac in parte non des-
semus. Nos regis cuiusmodi precibus annuo fid.
vris id negotij damus, serioq; mandamus ut citatis
ad sui praesentiam partibus quarum interest
de notioritate iuris super dicto vno et limiti-
bus eiusdem cognoscant, decidant atq; decer-
nant et si constiterit ipsum webbum a Bergen
validius ius ad dictum vncum per nos collatum,
habere, post factam inter quoscunq; turbatores,
iustam limitum determinationem, cum agro
eundem webbum in possessionem realem, dicti
vnci, mittant, inq; in pacifico et quieto usu,
et possessione conseruent, et quotiecumq; opus fuerit,
conseruari curent vnius absentia non obstante.

X Hypotheca sup
Pilten.

STEPHANVS

Significamus presentibus suis vris quoru interest

universis et singulis. Quod cum interponente suam opem
Illr Princeps, Dno Georgio Friderico Marchione Branden-
burgico, in Prussia Statini Pomerania, Cassubor Vanda-
borg, nec non in Silesia Carnouie et Suecia Burgabio Nozi-
bergen, Rugiaqz Principe, affini pro charz mo in contro-
uersia inter nos et Sezmun Principem Dnum Fridericum
Secundum Dania 22 Regem, occasione Episcopatus
Curonici intercedente, ita cum Praefato Rege Sezmo
transigissemus ut ipsius Seztati triginta milia
thalorum probe, usitata, et in Romano imperio
approbata moneta numerarem, eius quo Seztas
universo Epatu Curonico, uti cum frater eius Sez-
tatis Germanus Illris olim Magnus Slevici et Hol-
stiae Dux eiusdem Epatus administrator tenuit, ac-
cepta pecunia cederet, realemqz possessionem et Aris
Piltor, et reliqui Epatus nobis concederet, atqz tra-
deret, considerarem, eundem Episcopatum Curoniae
anobis disitum non aequè comode per nos ipsos quam per
Illr Dnum Fridericum, Marchionem Brandeburgicū
in Prussia Ducem, uti Ducatus Prussiae, quem ad pre-
sens curat, contiguum teneri, administrariqz posse
habita condigna ratione eius sua Illrtatis in ea
cum Sezmo Dania Rege, occasione eiusdem Epatus trans-

NR
NB
NB
NB.

actione studij et opera, de unanimi consensu, et sententia
consiliorum nostrorum, Regni et Magni Ducatus Sathw. in
conuentu generali Varsavico, proxime preterito, eo de:
scendimus ut arcem prefatam Piltensen universumque
NB. QB. Epatum Curonicum prefato Mari Principi Henrico Geor:
gio Frederico, Marchioni Brandenburgensi in Prussia 28
Duci in ijs triginta millibus Thalerorum moneta ap:
probata, et in Romano imperio visitata hypothecemus
et obligemus, uti quidem hypothecamus et obli:
gamus presentibus lris nris, cum omnibus et singulis
eius Episcopatus Castellis, oppidis, villis, fundis, et eorum
comodis, utilitatibus, fructibus, usibus, obventionibus
et pertinentijs, preter arcem Sondagensem, cum suis per:
tinentijs, quam in presentia nostra dum Riga essemus
Mris olim dux magnus Generoso Martino de Berdemi:
de, nro, per Transylvaniam Cancellario, in iustis satis
sumis pecuniarijs cum scitu consensu nro obligauerat
atque in possessionem tradiderat, preterquam Arcem Am:
botensem, quam nos Gonsor et strenuus Wilhelmo
Rethlero p excellentibus ipsius in Prempab. Mosio:
uitas bello meritis in suis feudi dedimus et in pos:
sessionem eiusdem Arcis mittimus fecimus. In quas
quidem Arcium suarum pertinentias, integram et

97

quæta, ac pacifica possessione utramque et Martinum de
Bersewicze, et Wilhelmum Kethlerum conservamus
conservariq; volumus, alijs nullis exceptis pro nobisne
aut alio quopiam reservatis, ita latè, loggè et ips.
limitibus atq; metis, quemadmodum cum Illis olim
Dux Magnus possedit et tenuit, modo obligatorio,
per eius Illustatem tenen, haberi possidenda utraq;
fructu. usq; ad plenam et integram summam præfate
triginta millium thealeror. solutionem, et præfati
Epatus exemptionem Vtq; perasens obligatio ad suum
deducere effectum, designavimus ad eum Locum mitti:
in possessionem Epatus præfati certos commissarios nostros,
ut j ad diem certum cum Illis Principis D. Ducis in
Prussia Commissarijs in Epato præfato conveniant, realem
et actualem possessionem Arcis Piltene et Epatus reliq;
eius Illustati, sine ulli impedimentis, aut dilationi:
bus tradant, ceteraq; in talibus fieri solita observent.
Juribus nostris Regalibus Regni et Magni Ducatus Lith.
ibidem manentibus semper salvis. In cuius rei firmi:
tatem et robur presentes manu nostra subscriptas, si:
gillis et Regni et Magni Ducatus Lith. ams consi:
gnari mandavimus. Itq; eiusdem obligationis Illustati
D. Ducis, si id a nobis requireret, in futuris Regni gradib;

Comitis vigore conuentus Confirmationis Sigilla edi cu
rabinus. Seta Craconia die septima mensis Junij.

Anno Sui Mill: Quingentes: Octagesimo quinto.
Regni v^o n^{ri} anno decimo.

Stephanus Rex

Intransmissis.

Nos Georgius Misericordie diuina, Sancte Romane
Eccl^e Praebiter Cardinalis Radziuilius, perfectus per:
Alminis Trator Epatus vilna: Dux in Olkyka et
Gruesswits Serenis^{mi} et Potentiss^{mi} Regis Polonia in
Lithonia Locum tenens Ioannes Lesniowski de Obory
Castell Zakrocimce et Capitaneus Bernauice Procopius
Picciasek Epus Sancti Lazari et Mauritij Hierozo:
Simitaras Wenden et Konneburgce Capitaneus. Tenore
presentium recognoscimus et fatemur. Quod a Magis
et gnasiss^{mi} Principis Sui Georgij Frederici Marchi:
onis Brandenburgce in Prussia Stetini Pomerania Cas:
subar^{um} Vandalor^{um} necnoe in Silesia Carouia et
Ducis Burgrabij Norimbergce Rugia^{rum} Principis Lega:
tis et Epatus Caronia designatis Commissarijs Suis
Lepino a Bulcome Caspare Prantnero I. V. O. et Mi:
chaele Gise, recepimus trenta millia thaleror^{um} proba
et vsitate ac in Romano approbata imperio moneta
samam quam nomine S. R. M. Polonia Sui n^{ri} Clerici:

98
tibi. Rex^m Sana Regis Legatis et Commissariis mediate
tradidimus iuxta tenorem obligationis, seu munitio in ter
Rexmos prefatos Reges transactionis, inquam quidem
saniam Sacra Regia Mgtes prefata superscripto Illmo
Principi Episcopatum Caronie hypothecavit, quem nos ipsa
nris Legatis et Commissariis in realem atq; actuaalem posse
ssionem tradidimus. In quorum omnium fidem ac Eviden
tias testimoniam presentes manu propria subscripsimus
sigillisq; nris muniri fecimus. Datum ex Arcis Petri
die decima quarta mensis Augusti Anno Dni Millmo
Quingentesimo Octuagesimo Quarto.

MS. A.

Georgius Radzivil
Jan Lesniewolski & Oborn
Castellum Lubecensis Staro
sta Pernawski
Proco Pieniasch Cavalier Staro
sta Wendencki et supra manu propria.

Nec Georgius Sina miseratione Sanctae Ec
cliae Praebiter Cardinalis Radzivilles Perpe
tus administrator Episcopatus Wilnen Dux in Oly
ha et Wiesswiß Segni et Polentissimi Polonia Regis
in Linonia locum tenens, Joannes Lesniewolski de Oborn
Castellum Lubecensis Capus, Pernawicki Proco:

pius Pieniasch Eques Sac^{ae} Imper^{ialis} et Mauritiⁱ,
Wendeⁱ, Ronneburgen^s et Wittenber^g Cap^{it}ul^{um}. Signifi-
ficamus tenore presentium. Quod postea a Sa-
era Regia Magestate Poloniae S^{uo} nro Clementis-
simo ad implendam transactionem inter sac^{ae} Regia^m
Majestatem suam et S^{er}enissimam S^{ar}avia Regem, de Coronae
Episcopatu factam, et ad possessionem huius Epatus
Ill^lmo Principi S^{uo} Friderico Marchioni Brande-
burgen^s, in Prussia Statuti Pomeraniae, Cassubiae
Vandalor^{um} nec non in Silesia Carnovia et Ducib^{us} Bur-
grabio Norimbergen^s R^ugiae^m Principi. Rone tri-
ginta^m Thaleror^{um}, quo transactionis nomine, S^{er}mo
S^{ar}avia Regi numeranda conveniunt, h^{uius} p^{ro}tecurio iure
tradendam Commissarij designati fuimus, nobisq^{ue}
S^{ac}rae R^{eg}iae Magestate, peculiarem cautionem de dicta
suma triginta millium Thaleror^{um} dicti Ill^lmi in
Prussia Ducis, eo missis Commissarijs tradendam trans-
misisset, qua visa dicti S^{er}ni Commissarij, illud etiam
nomine Ill^lmi Principis sui desiderasset, ut pra-
ter dictam Triginta millium Thaleror^{um} sumam, uberi-
orem illis cautionem prestaremus de duobus potis-
simis Capitibus. Vimiram si quid Ill^lmo Prussiae
Duci proter dictam Triginta^m ~~late~~ millium Thaleror^{um}

99

sumam vigore transactionis et ex legitima Paris co:

gnitione in reductionem seu redemptionem bonorum istius
Epatus à Duce Magno bonae memoriae aut ab alio quocumque
oppositore ergandum aut numerandum veniret. Et si
quid praeterea in rem necessario versum fuisset, id etiam
sorti Principali Triginta millium Thalerorum ad:
scriberetur et in redemptione Epatus suprascripti simul
et coniunctim persolveretur. Alterum et idem quoque fie:
ret, in quantum redditus annui pro censu summae ratione Epatus
huius ergatis non sufficeret. Proscum à Sacra R. M.
praefata Speciale debitis rebus mandatum non haberem,
et Illi in Prussia Suis Consiliarij instantius cum
cautionem vigerent, nec aliter pecuniam numerare
sibi licere pretendere, ne propterea huic transac:
ioni salutaris et necessaria mora aliqua in tempe:
stiva interponeretur, recepsimus et polliciti sumus
quemadmodum vigore datus nobis à Sacra R. M.
infectionis recepsimus et pollicemur ipsam S. R. M.
de omnibus ad suprascriptam hypothecam pertinenti
bus in futuris Regni Comitibus Illmo Principi Mar:
chioni in Prussia Suis uberiores et firmiores cau
tionem daturam, et ex bono et aequo cum eodem
Illmo Principe constituturam, idque observare et

bona fide. In quorum omnium fidem et Evidentius
testimonium praemissorum praesentes Iras manu
nra subscripsimus sigillisq; nris comuni fecimus.
Datum ex Arce Vltica die 13 Augusti An^o 1585.

Georg. Carolus Radziwils

Jan Liesniowolskiy zobor Castellanus Zakrochims
starosta Pernawski.

Procopius Pieniaszek Cavalier qui supra manu
propria Caput vendit et

Nos Georgius miseratione Divina S.R. Imperatoris
elector Carolus Radziwils perpetuus Administrator Regatus
Vlticae: Dux in Blijka et Wiessmiesse Regni et Potenti Bi-
mi Regis Poloniae in Lixonia locum tenens: Joannes
Liesniowolskiy de Oborj Castellanus Zakrochimensis
et Caput Pernawice: Procopius Pieniaszek Ignis Sac^{rum}
Iazari et Mauritiij Hierosolimitanus Vltici et
Rondeburgen Caput: Notum facimus et testamur
Quod cum a S.R.M. Ino nro Clement: ad implen-
transactionem inter Mtem suam et Regem Janie Regem
de Creonia Obatu factam Commissarij designati fue-
rimus et habuerimus in mandis ut Epatum per se

tum à Segni Santa Regis Commissarijs receptum, Ill^{mi}
 D. Marchionis in Prussia Ducis Commissarijs traderemus
 à S. Illma Cels: haberi, teneri et pacifice possideri
 iure Hypothecae iuxta tenorem diplomatis à M^{te} S. ad
 nostramibi prefati Commissarij requisiverunt à nobis fir-
 mioram et uberioram Cautiorem. Quamobrem cum
Regia M^{tas} in instructione ad nos missa facultatem nobis NB.
dederit, siquid Commissarij aliquid requirerent, neq; sa-
tis eo diplomate ad nos missa D. Dni cautum existima- NB.
rent promittendi, à M^{te} Sac^o aliud etiam firmius pri-
mis Comitib; datum ibi idipsum promissimus, et de
data nobis in instructione nra facultate à S. R. M. NB.
 prefata testimonium hoc dare voluimus requisiti.
 In quorum fidem p^{ntes} manu propria nra subscri-
 psimus sigillisq; nris muniri fecimus. Datum in
 Arce Piteⁿ die 16 Augusti Anno 1585

Georg. Carolus Radziwilius

Jar Lesniowski Zabor Castellanus Zakrocimski
 starosta Petnawski.

Procop Picniarski Cavalor Starosta Vondenski

Responsum Regiae Mtae Generoso Leuino a Bu-
lau Illmi Principis Sui Georgij Frederici Marchi-
onis et in Prussia Ducis. 2d. Consiliario et ad-
conuentum presentem Regni Oratori in negotio
Pilten datum Warsaviae die v. Mensis Martij.
Anno Sui M. 6. LXXXV

NB.

Sacra Regia Mta mtelectis iis quae Generosus
Leuinus a Bulau nomine Illmi Principis sui Sui
Georgij Frederici Marchionis Brandeburgch et in Prus-
sia Ducis 2d. de controuersia Piltensi ab Illtate
eius inter Regiam Mta et sexmum Sancia Regem
tractata proposuit. Principio grās Illtati eius
cum suo tum Regni ordinum nomine agit quod et
laborem cum suscepit, deinde tanta fide, stu-
dio atq; dextérité, quanta Regia Mta adhibi-
ta ab ea esse perspexit, negotium id tractatū pfece-
ritq; leg. mutuo erga se quog cum Regia Mta
tum ordinum animo minime vicissim Illz eius
dubitabit Generosi etiam a Bulau Leuini, cuius
fructuosa ac fideli mprimis opa in toto hoc nego-
tio tractando usam Illtatem eius videt, beni-

rigore gratum studium habet. Ad ipsam vō transacti-
 onis formulam quod attinet per omnia eam accipit qd: Formula
 probatq; paucis saltem quibusdam verbis comutatis transacti
 quae non tam de re ipsa aliquid detrahunt qd ad huius
 Reip. leges instituta ac consuetudinem revocantur,
 eamq; cum a se subscriptam ac sigillo Regni signata
 tum Senatorū etiam qui iam circa eam sunt manu
 signisq; similiter munitam ^m nequid a perfectione
 negotij eius amplius desit, tradi iussit, similem a
 Sereno Danie Rege primo quonq; tempore expecta-
 tura Confirmatio privilegiorū & liberij ne à comu:
ni ceterorum spectus eius molarem causa seu ingratu
regum Regia Mtas putet in ea vō hoc necessa:
rium iudicat, ut commissarij aliqui partim sui
Illz eius tanq; transactionis huius auctoris ac
interpretis in Caroniam mittant, qui singulorum
iura ac privilegia cognoscant, eandemq; inspiciant quo
dinceps secundum transactionis hanc formulam ri-
te confirmari possint. Cum vō ad perfectionem
 transactionis huius numerationem, triginta Numeratio
 illorum millium thalerorum omnino necessaria
 esse Mtas sua intelligat, ac vō iam antea Illz
 eius appellavit ut ipsa argento hoc numera

N.B.

rato hypothecario iure bona ea teneat interim,
NB. dum a Mte sua aut successoribus eius Lucretia
NB. firmiter adue Meas eius sibi persuadet non diffi:
culter tandem Illi eius Mti sua se accommodatu:
ram, idq. ut faciat cum ab Illitate eius amanter po:
stulat, tum Inum Legatum etiam ut diligenter
ea de re cum Illitate eius agat, benigne hortatur.
Relicta Illi quondam Ducis Magni vidue etsi ad
alios potius curam pertinere Regia Maiestas in:
telligat, pietatis tamen causa in hac calamitate eius
illam non abijciat, ac vel ad suos eam remittet, vel
religioso aliqua in loco honeste eam exhiberi cu:
rabit. De Generosi Henrici Hamelii debito,
etsi iam antea Regia Meas quid sentiat, ostendit,
tamen cum tanto studio atq. diligentia a Dno Le:
gato urgeri id intelligit, quod antea saepe te:
stata est, idem nunc quoq. repetendum existi:
mat, quidvis nimirum potius, quam suum eam in
rem studium atq. clementiam Hamelio defuisse,
ut quae et a quibus id repetere deberet, vel posset
iam saepius^{et} demonstraret, suamq. ea in causa,
benignitate, equitateq. ac iusticie studiu, mi:
nime ei defutur saepius sollicitatus sit. Eadem

vo nunc etiam
eos appellat

Illi
dicit

S

Illis
me qu
adbu
hypo
Illu
post
ex

Nolo

in eo

ne p

Namini offi
cum hunc
nisi debere recte
et n' q' p' puen

Secundum natu
sequitur in

vō nunc etiam illi defert, si ad quos debitum id pertinere possit
eos appellare voluerit.

Mris Princi domino Georgio Frederico Marchioni Bran-
denburgensi in Prussia, Stetiucensium Pomeraniae Cassubae,
Schaunorumq. nec non in Silesia Carnouia Ducis
Burgrauio Norimbergensi Rugiargz Princi-
pi & amico et affini nostro
charis- simo.

STEPHANVS Dei gratia Rex Poloniae &c.

Mris Princeps, domine et affinis noster charis- si-
me quam Pileusis hypothecae negotio ab Mrtate vra
adhuc desiderantur, quibusq. de rebus sibi, ac suis, in
hypoteca eadem, rationibus caueri vellet, cum ab
Illmo et Reuer^{mo} Cardinali Radziuilo statim
post commissionem peractam, sum multo nunc exactius
ex lris Mrtatis vrae, ad nos datis, intelleximus.
Nollemus sane, ut quod nobis ab Mrtate vra, ac Reip.
in ea causa, inq. numeranda pacificationis nomi-
ne pecunia officium praestitum est, damno & de-

Nemini offi- criminoso sit aliquo Mrtis vrae, ut ne minus illi *officium nemini*
ciūm suū dam- *ni debet esse*
neri debere recte de hypotheca sua cautum videri possit *damnosum.*
l et n' q' p' quemad. test. ap. nunc.

Secundū naturam ē comoda cuiusq. rei cū sequi, quem
sequentur incommoda. 1 secundū naturā p' de Reg. 3^{ia}.

*De.
Accessorii idem
inquit e. quia de
iurisdictione.*

Ceterum cum hoc totum negotium ipsam etiam
Ilytalem prae quantum intelligimus ita uolente in Re:
gni conuenitu tractandum sit. ad accessoria quoque ista
qua Ilytas prae appellat, cum hac ab ipso negotio se iun-
gi non possint, necessario Senatus ac ordinum con:
sensum requiri existimamus. de quibus ita nobis
persuademus, nulla in re, quae iuste ac sine praui:
dicio iuris reip. Ilyti prae concedi possit, cum equi:
tati, tum Ilyti prae, atque suae erga Ilytem praebe:
re uolentiae eos defuturos; nostrum quoque studium et vo:
luntatem ipsam in rebus ab ea desiderari non patiemur.

*Vide Scat.
Regni P. de
Donat. bene
mentis fac
endis.*

Quod de redemptione alicui fortasse a nobis permitten:
da scribit. de eo nihil nos prope re facturos esse Il:
lytas prae certo sibi persuadeat, ac ut diplomate
etiam nro hoc nro Ilyti prae cautatur, non alienos
esse nos existimet: communicandum tamen nobis est, etiam
ea de re, cum Senatoribus nostris. De cognoscendis coram,
qui in hypothecatis bonis aliquas possessiones obtinent,
iuribus ac privilegiis, dabimus operam ne quid in nobis
desit: ut uero a bonis ipsam hypothecatis nihil auellat:
tur, illud in ipsa iuris ac aequitatis ratione, quae ex
aquo cuique seruire debet, situm erit. **Paulo Varro**

*De cognoscen
dibus.*

quas de anni istius frugibus vras dedimus, ante comis:
sionem peractam factum arbitramur, et quidem tum bonis
ille aliquo iure possessis priuandus esset non iniquum
videbatur, quia ipse iuris eiusdem fiducia, opa, et la:
bore suo seminasset, et parasset, eorum illi potestatem fieri,
et usum fructum tribui: qua in re non dubitamus
illidem quoque vram aquam illi se prebituram.

Ad **O**stionum de equis restituentis mandatum de:
vi iussimus. De Godangensi et Ambotensi nobilitate,
scribimus ad Cardinalem locum tenentem nostrum,
ut quod de illorum subiectione et iurisdictione agno:
scenda a commissariis constitutum est, fieri, et obser:
uari mandet.

Comendationem Joannis Berch, ab Mgte vram facta,
ipsiusque ad nos de fide et subiectione vras, mibo:
nam partem accipimus, quemadmodum ille de no:
bis merebitur, ita nostra illi quoque gra, et benolen:
tia erga se expectanda erit. Illustatem vram opti:
me valere cupimus. Grodna die v^o Mensis De:
cemb. Anno Lxxx: Quinto. Regni nri decimo

Stephanus Rex.

X Significamus & Quod cum in negotio trans:
 actionis inter Serenissimos, olim diuæ memoriæ S. Ste:
 phanum antecessorem nostrum Colonia, & Fridericum de
 Sania Reges, post mortem olim Illustris Magni Ste:
 uici, et Holsatia Ducis, occasione honorum Spatus Cu:
 ronici, de quibus, segemus Rex Sania prædictus fræ:
 suo Magno Duce mortuo, controuersiam mouerat, in:
 tercedente, segimus olim Rex Stephanus ad implenda
 eandem transactionem certos deputatos misisset, in quo nego:
 tio transactionis Illis Princeps S. Georgius Fri:
 dericus Marchio Brandenburg, in Prussia, Silesia,
 Pomerania, Sassenboru, Vandaloru, nec non in Silesia
 Carnonia Dux, Burgravius Norimberge, Eugieq. Prin:
 cept, amicus et cognatus nr charis Simus, plurimæ
 Studij, pluri et opera collocavit, et se arbitram camprom:
 missalem illa interposuit, ut finem controuersiarum fa:
 ceret atq. ita transegit, quod præfata Serenit. Reg.
 Sania triginta milium taleror proba, vsitata
 et in Romano imperio approbata moneta sumam,

ipse Illustris Princeps S. Marchio Brandenburgensi nu:
 meravit. Sigmundus vero Rex Bohemae, universo Episcopatu
 Curoniensi, officium foris Legatus germanicus, olim Magnus
 Dux Holsatiae, eiusdem Episcopatus administrator, tenuit,
 accepta pecunia cessit, realemque possessionem, et Arcis
 Piltene et reliquorum, concessit. Commissarij porro ex vi
 transactionis inter eos facta, a Sigmundo Regi Bohemae Ora:
 toribus ac Commissarijs quoque Episcopatum Curoni:
 ensi adeoque bona illius receptum Illustris Principis
 S. G. S. Marchionis Brandenburgensi itidem Com:
 missarijs eo missis, ratione fructuum missum thalercorum
 pecuniae, quae transactionis ratione ab eodem rumen:
 ta erat hypothecae iure tradiderunt. Quae quidem bo:
 na cum Illustris Princeps in Prussia Dux in eadem pe:
 cunia summa redempta ad praesens possidet. Itaque
 suam Illustratam in usum et possessionem bonorum
 praedictorum, conservare et relinquere esse duximus,
 uti quidem conservamus et relinquimus presentibus
 litteris nostris; atque eo magis sua Illustrati gratificari cupi:
 entes. Nos quoque Principi S. Alberto Frederico in
 Prussia Duci, Illustrati fratris patris bona eadem Episcopatus
 Curoniensi eodem similiter iure tenere concedimus.

XB.

Et ut ea omnia et singula, nullis penitus exceptis
cum omnibus ad ea ab antiquo pertinentibus bonis, iu:
ribus, nominatim castris, oppidis cum iurisdic:
tione Godangeni, et Ambotensi: arcium nobilitate
nec non cum omnibus pagis, praedijs, curijs, colo:
nis, agris, fundis, pratis, pascuis, flumijs, piscati:
onibus, mellificijs, venationibus, nec non cu omni:
bus et singulis, in genere et specie utilitatibus,
commodis, redditibus, quae nunc sunt, et quae suc:
cessu temporis arte, ingenio, et industria humana
inveniri, et excogitari poterint, cumq omnibus
affinen et pertinent, ac cum iure patronatus ad
Ecclias quilibet pro sorte, et interesse suo, tenebunt
habebunt possidebunt, usq omnibus uti fruent
ad vitae suae extremum terminum. Ea conditi:
one ad praemissa specialiter adiecta, ut quod
a Sermo olim Stephani Regis Commissarijs cau:
tum est facultate haberi ratione census, a qua
summa Triginta millium Thalens pecuniae per
Illuxem in Prussia Ducem, Sermo olim Regi Da:
niae, data sex pro centum, florenos singulis annis
dare debere, cum de redditibus huius Epatus non

satis suffici
comodi, ca
de censu in
de sumpt
Dania, et
propter reg
sarios etiam
ab Archiep
resse, ite
mus et cau
quam diu
et d. Alber
cessores n
tus praedi
non redim
aut amou
et nra et
qui porro
conserua
eturi sui
integra b
nos deuor

satis sufficere, quantum de censu provenire potest,
 comodi, cautum illis esse volumus ut in accessoriū
 de censu in posterum semper præstetur. Atq; similiter
 de sumptibus propter transactionem inter Reges
 Danicæ, et Stephanum Poloniæ, Reges factis, et nūc
 propter reparationem faciendā intelligendā erit, Comis:
 sarios etiam nostros deputabimus, qui alienata bona
 ab Arcibus, et à modernis possessoribus nullo iure pos:
 sesse, iterum possidendā restituant. Atq; promitti:
 mus et cavemus nro, et successorum nrorū nō, quā
 diu prænominati Rixes Princ. S. Geor. Frid:
 et S. Albertus Frid. fruuntur vita, nos et sex mi suc:
 cessores nri eosdem de Possessione, et usu bonorū Ipa:
 tus prædicti, tam in toto, quam in aliqua eorū parte
 non redimemus, nec amovebimus, sed neq; redimen:
 dū, aut amovendū, etiam cuiuscūq; necessitatis publica
 et nra etiam causa potestatem cupiamus, ac
 qui porro saluū ius aduitaliciū integrè illis ipsis
 conservabimus, et Sex mi Successores nri ita fa:
 cturi sunt. Vtrog; aut humanis exempto tota et
 integra bonorum dictorū possessio plenarie ad
 nos devoluet. Non tamen prius successores eorū

Principum possessione bonorū cedere tenebunt, ni:
si prius summa pecunie ibidem hypothecae iure
inscripta cum accessorijs et interesse ex usura fu:
erit integri numerata, et persoluta. Juribus et
iuris ibidem saluis. Datum.

W
Sigismundus III R

Significamus. Quod cum a Segmopoliessore
nro Sr. Stephano Rege pie memo: ad implendam
transactionem inter eundem S. Praedecessorem nrum
et Segmum olim Fredericum II Sania R Regem de
Spala Curouien Studio et opera Illris P. Sni Georg:
Frid: Marchion: Brandenburg: et factam, et assi:
quanda iure hypothecae dicto Illri P. Sni March:
Brandeb: pro summa 30000 mil: Thal: ab Il:
litate ipsius eiusdem transactione nob numeratorū
praefata Spalus Curouien bona designati Commissarij
Illstatis ipsius eam ipsam ad rem missis Omissa:
rijs, et de eo etiam, quod quicquid ultra praedi:

etiam 30000 Thal: sumam in rem necessario persam
 fuisset, et quod ex spatibus ipsius redditibus annuis de
 censu, qui ex summa prefata quotannis percipi posset,
 decederet, summa principali triginta mil. Thal: ad-
 scribi, et in redemptione istius spatibus coniuncti
 persolui deberet. Illi eius caueretur, postulanti-
 bus vigore instructionis facultatisque sibi commissa
 et Antecessorem nostrum in his quatuor proxima in-
 stabant comitijs uberiorum ipsdem de rebus com-
 mitionem daturum promississent, idemque ipsemet etiam
 predecessor noster se facturum esse per litteras suas Illi-
 tati eius recepisset, nuncque a nobis Illitatis sua
 noce diligenter esset petendum, ut cum res ista a
 dicto Sigmo Praedecessore nostro in celebrationem
 comitionis illius cuius sublato perfici non potuisset,
 nos eam ad effectum perducere, ac de praedictis rebus
 Illi sua per litteras nostras cauere dignaremur. Nos
 aequissima hac in parte a nobis peti existimantes
 quinimo iniquissimum fore si offum istud Illi-
 tatis suae perutiliter sane Sigmo Praedecessori nostro
 et Reip. huic praestitum Illitatis suae damnosum
 esse deberet censes, ac vel hac oblata occasione

handvulgarem nram erga Illratem suam bene:
uolentiam et animi propensionem testatam redde:
re cupim, faciendum nobis esse duximus, ut pe:
fitioni isti hand grauatis annueremus, ac de
praefatis rebus omnibus Illi tati eius caueremus,
ut sane in omni meliore modo et forma caueremus
praesentibus Iris nris volen, ut Illas sua vel
Illas sua legitimi heredes eadem Spatus Curo:
nien bona tamdiu iure hypotecae tenere, habere,
possidere usq, uti frui debeant donec ijs una cum
principali suma 30000 mil: Eha oē id quod vol
in rem utiliter et necessario versum fuerit, et
ex honoris istorum prouentibus annuis decerta
qui ex praefata suma percipi potuisset, defuerit,
integre et realiter persolutum fuerit. Iuribus nris
Regalibus saluis ibidem germanentibus. In cuius
rei fidem &c.

Wigismundus iij &c

Significamus. Quod cum Dignus Praedecessor nr
S. Stephanus Rex pie mem. Illi principi Dno
Georgio Friderico Marchioni Brand. &c. cognato

nro charis Dmo ob nauatam ab Illustate ipsius infran-
 genda componendazqz controuersia illa, qua prefato Sermo
 predecessori nro cum Sermo olim Friderico II Danie 2°
 Rege de bonis Epatus Curonien' intercedebat, egregiam per:
 utilemque Reip. huius opam studiumque, ac numeratam
 eiusdem transactionis noē dicto Sermo Danie Regi trigin-
 ta missum fheleorum summam illa ipsa bona Epatus Cu-
 ronien' iure hypothecae tenenda tradidisset, a nobisqz nunc
 eiusdem Illis Principis Dni Marchionis noē diligenter
 esset peti tum ut Illi sua Ipsiusqz fii patrueli Illis
 Princ. D. 2° eadem bona iure aduitalicio conferre di-
 gnemur. Nos vel hac occasione baud vulgarem etiam
 erga vtrumqz principem beneuolentiam et aī propensi-
 onem testari volentes faciendum nobis esse duximus ut
 prememorata Epatus Curonien' bona vtriusqz Illi
 in solidum iure aduitalicio concederemus et conferremus,
 uti quidem concedimus et conferimus presentibus lris
 cum omnibus et singulis eiusdem Epatus cas fiiis oppidis,
 villis fundis et eorū pertinentijs, comodis utilitatibus
 fructibus, visibus, obuentiōibus, tam quae nunc sunt, quā
 quae in posterum humana industria inueniri et exco-
 gitari poterunt, nullis penitus exceptis vel praeiudicis
 Sermisue successoribus nris aut alio quopiam reserva-
 tis iurisdictione item districtus Dondang. Ambo ten'.

et iure patronatus Ecclesiarum Episcopatus illi subiectas
tenere, habere, possidenda, ad extrema usque utriusque Prin:
cipis vel alterius eorum qui superstes fuerit vite tem:
pore. Preterea cum proventus bonorum non tanti sint
ut pro censu qui ex prefata 30000 Thal: summa quo:
tannis percipi posset, sufficient, cumque iam antea
a Rege Prædicto: nro eam ad rem deputati omnes
sarii Illustri ipsius de indemnitate hac cauerint,
etiam nos Illustri eius de eadem re presentibus hinc
cauemus, volumusque ut quicquid de predicta
summa censu annuo ex bonorum illorum redditibus
deerit idem sorti seu summa principali adiciatur.
Idem etiam de sumptibus in ipsam transactionem
et necessariam bonorum illorum reparationem
factis et faciendis intelligi volumus. Commissarios
quoque nros deputabimus qui alienata et nullo
iure quibusdam possessa eiusdem Episcopi bona reci:
perent, et predictis Illustribus Principibus bona eade
attribuant et assignent. Promittimus autem Verbo nro
Regio, pro nobis, et legitimis successoribus nris, non
esse nos, successores nros, durante vita eorumdem
Illustrium Principum, vel alterius eorum redimendor
de manibus ipsorum bonorum illorum cuiquam

potestatem
sorsue n
et Leip
quam
rit, m
ne posse
aut vte
istorum
cessores
summa
illorum
Satisfac
dem p

A
S
tus

potestatem facturos, neque etiam nosmet ipsos succes-
 soresue nr̄s, exigente licet id ardua quacunqz nr̄a,
 et Reip. necessitate, ea redempturos, sed potius ipsos
 quam diu in viuis existerint, vel alter eorū exite-
 rit, in libero et pacifico eorundem bonorum usu,
 ac possessione relictuos conseruatuosqz. Postquā
 autē uterqz illis ^{Principis} vita priuatus fuerit, bonorū
 istorum possessio, non prius ad nos Sagesue suc-
 cessores nr̄s deuoluet, quam prædicta pecunia
 summa cum accessorijs superius à nobis specificatis,
 illorum successoribus integre et plenarie perso-
 natis fuerit. Turibus tñ nr̄is Regalibus saluis ibi-
 dem permanentibus. In cuius rei fidem &c.

Significamus in 2d.

Significamus 2d.

Santo in honore et prælio semper habitas vir-
 tus, et prudentes diuinorū affulsu lumine,

genus humanum, nisi illa adiutrice pariter gubernari,
nec conservari posse, quinimo quantum, tota a brutis,
tantum virtute, hominem ab homine distare, existi-
mauerint. Itaque illam, tanquam celsus demissum
munus, reverenter suscipere, amplectique non dubitarunt,
illaque nihil pulchrius, nihil iucundius, nihil honesti-
us, nihil homini convenientius, nihil denique in hac
mortalitate magis exoptandum eluxerunt: ac licet
virtute praediti, sibi ad bene, beatique vivendum nihil
desse arbitrentur, sed summam felicitatem in ea, tanquam
unico ac tutissimo vite humano fulcro, reponentur:
Sed tamen providentia quaedam Divina, modera-
trix rerum omnium, ut suis praemijs fructusque uberius
numquam desistuantur, quinimo, ut corpus videretur
sic eos gloriam, honorem, dignitatem, nominis immor-
talitatem, aliisque infinita comoda ubique locos, sequi,
et comitari necesse est. Hinc videmus virtutibus,
claros, Illustrum, magnosque viros, et Principum
munimentis insignibus, perfectis, tanquam perspectae
virtutis in dubitato testimonio exornari, in familiis
ipsorum, cooptari, ab ignava multitudine et plebe
cula segregari, ad gubernacula Reipublicae, et
Nobiles claros virtutibusque insignes, ab omnibus

reputari, venerari, ut non solum nomen honorificum
 dum viuunt habeant, sed etiam salis sancti, ad omnem po
 steriorum immortalitatem sui gloriæ transmittant. Quæ vir:
 tutum præmia, cum Sermi maiores & prædecessores nri
 Sui Poloniæ reges, in multos contulerunt, tum nos quo
 que laudabilis ipsorum instituto et exemplo ducti.

MARTINUM VENCHEN ho
 minem virtutibus et plurimis in Liuania de Regibus.
 nostra benemeritis, missionem, ob singularia illius
 officia, quibus penes militem Polonicum Cuius Sthe
 phano Regi antecessori nro tempore belli in expeditum:
 his varijs negotijs, varijs in locis studuisse, fertur no
 bis haud leuiter commendatum conferimus, signum
 cum nostra tanta grâ, liberalitate & clementia,
 iudicantes: Fides enim non dubia nobis facta est,
 eundem parentibus bonis, pijs, et ingenuis ex Bo
 russia et ciuitate Lobenstein, nimirum patre
 Mathia Venchen qui in eadem ciuitate Sena:
 toris officio functus est, et Matre Brigitha Heij
 denreich filia olim valentini Heidenreich Cui:
 latis nre Albingensis quoque Senatoris procreatus
 esse, et magnam suæ ætatis partem in Liuania
 liberaliter et honeste consumpsisse, suarum virtutis

industria, et natura Excellentie specimen ab initio
cum erga supra dictum Regem, felicissima recorda:
tionis St Stephani, tum et nos ipsos in hodierni
usque diem in omnibus suis actionibus non obscure
collidisse. Testimonijsque bonorum, et fide dignorum virorum
comprobasse, quod ante devastationem Livonicae Ale:
xander Solta binski et Ivstus Furstenbergius la:
Fellanus Werden: tunc temporis in Livonica
militum praefecti eius opera non tantum in privatis
sed etiam in publicis Reip^{us} negotijs expediendis,
apud multos plurim^{um} fuerint vbi. Praeterea quoque con:
stare plerisque quod in turbulentissimo Livonicae
rerum statu, cum multa Arces in potestatem
Moschi devenirent, fidem suam in antecessorem
nrum G. St Stephani et Kempub. immaculate
servaverit, et quomodo etiam postea Magnus
Matthias Sembinski Praeses noster modernus Sax:
nauiensis et Capus Sunczelien, tempore belli aliquot
annos ipsum penes se habuerit duos equos absque
ullo stipendio in commodum Reipub. aluerit, et
quod ipse Matthias Sembinski nomine antecessoris
nrⁱ G. St Stephani Regis opera eius strenua in expe:
ditionibus contra hostem Moschum et multis in

109

rebus scribendo, loquendo, et expediendo, tam militia
quam domi sit usus, mittendo etiam eum quoties
necessitates bellicae postulabant, tam ad Ducem
Kurlandiae, Rigenses, et alios apud quos necessa
ria, ad difficultates bellicas subleuandas fide- :
ter procurabat, unde cum nonne apud quemvis honori:
fico, condignas etiam Nobilium facultates, titu
lum et libertatem Nobilium, et feudaliu bo:
norum possessionem, ab antecessore nro G. SPP:
Johano Rege in Livonia sit consecutus, ut nihil
in eo desiderari, aut reprehensioni obnoxium vi:
deatur. Ita ne tot eximia naturae illius dotes di
utius debito honore careant, sed per nos ex digni:
tate ornentur, et ad posteritatem omnem trans:
migrantur. Cum ipsam MARtinum WACHen
nec non eius utriusque sexus posteros legitimos na
tos et nascituros pleno iure Regni nri inordi:
nem Equestrem ascribendi, et vera nobilitate,
donandum esse duximus, prout presentibus lris
asscribimus et donamus. Ne aut nudum dun
taxat Nobilitatis titulum antea et nunc quoque
a nobis consecutus existimetur, hoc nro sepefacto

utendj.

edicto et privilegio ei, posterisq, eius utriusq,
sexus legitimis, par et aequale ius cum univer-
sa nobilitate nra tam Regni, quam aliar, ditionu
nra, ac imprimis Ducatus nri Livonie ultra Dunem,
concedimus atq, clamus cum plenissima potestate
omnibus illorum munitionibus, prerogativis, liber-
tatibus, privilegijs, dignitatibus, iuribus, legibus,
statutis, consuetudinibus, item exemptionibus
et vacationibus à muneribus et oneribus, quibus-
cunqz liberrime fruendi, et gaudendi. Quicquid
enim libertatum in Regno alijsq, ditionibus nostris
ordinis Equestris homines à suis prædecessori-
bus nostris et nobis quoqz obtinuerunt, et in poste-
rum obtinebunt: id præfato quoqz Martino Vencken
ac posteris eius legitimis utriusq, sexus tam iam na-
tis, quam adhuc nascituris, hoc nro Privilegio in-
dultum, et concessum esse volumus. Quantum ad
admisignia quibus eundem M. Arfinum illiusq,
omnem posteritatem legitimam per nos donatam
exornatam esse volumus, illa in modum infra:
scriptum ita disponimus atq, donamus. Scutum
vixt seu clipeum, in duas æquales partes divisum.
Cuius dextera pars albi coloris aquilam rubram; sini:

100

nistra vō carulei coloris folia natia Inula campana
viridis cum duobus suis giluis flosculis ^{ex rami frondente} continet. Scilicet:
Eum aut ipsam, Galea aperta seu fornearia cum
lacinijs seu telaminibus, Rubri, gilui caruleiqz
coloris præoccupat, superquam corona aurea col:
locata et super hanc duas alas prima à dextero la:
tere rubri coloris, secundam vō à sinistro latere ca:
rulei coloris et in medio earz suprascripta Inula cam:
pana representare conspiciuntur. Quemadmodum hoc
pictoris industria accuratius præsentibus expressa
sunt. Quibusquidem insignibus vt præmissis No:
bilis Martinus Henchen. et eius posteri legitimi
tam iam nati, quam adhuc nascituri, omni tem:
pore et loco publice et priuatim in omnibus et sin:
gulis honestis et decentibus actionibus, expediti:
onibus, in Torneamentis, hostiludijs, bellis, duellis,
in vexillis Tentorijs, annulis, sigillis, signis, tapetijs,
monumentis, ædificijs, pæturis, sculpturis alijsqz rebus
omnibus qualitercunqz nūcupandis liberrime vt frui
poterint atqz debebunt, non minus ac cæteri Re:
gni, Prouinciæ, aliarumqz clitionū nrarū, tum etiam
Ducatus nrī Ultradunē Linoniæ hominibus Præ:
cipue vō ex Nobili sanguine procreatis denuntiantes,

pro authoritate nra mandamus Serio, ut ex nunc
in posterum prememorato Martino Weichen
et eius utriusque sexus posteris legitimis natis
et nascituris sese benignas exhibeant, in nume:
rum et consodalitatem suam recipiant, honore
aficiant, et hanc a nobis concessam gram et liber:
tatem in omnibus punctis, clausulis, et con:
ditionibus ratam, firmam, et in violabilem con:
seruent, et ab alijs conseruari sedulo curent, Vtq;
sacbe nominatum Martinu Weichen eiusq; po:
steros legitimos, vero et pleno iure Nobiles agno:
scant et habeant. Si quis vo illos fama, virtu:
ti Nobilitatiue clam vel palam obstretare,
aut edictum hoc nostrum perpetuum in aliquo
labefactare attentauerit, ei nos quinquaginta mar:
carum auri puri multam irrogamus. Idque toties,
quoties in hoc priuilegium nrum commissu fuerit,
Cuius medietatem Fisco nro Regio, alteram vo
medietatem parti lae seu conquerenti numerat
adiudicamus. In quorum fidem, euidentiusue testi:
monium, lris his manu propria subscriptis, sigillu
Regni et Magni Ducatus nri Lithwaniae hisce
apen di fecimus. Datum Warszauia in Conuentu

111

Regni nri guali, die decimaquarta mensis Maij.
Anno Domini. Millesimo, Quingentesimo, Nona:
gesimo Tercio. Regni vo nri Anno, Sexto. Præse
ntibus Illis Rener^{mus} &

Litterarum ad Cancellarium Regi in negotio Piltensi
missar^{um}, copia, que vice instructionis esse poterit

Ami Sui, Cui^{us} Graciorissime.

Illis Satisfacere. V. salutem perennem, una cum sedula stult:
orum officiorum nrorum commendatione nunquam nro defferimus,
Eidemq^{ue} per præclare gerendarum successus sanctissimos
præce exoptamus. S. S. Non præterit Ill. S. S.
quanto superioribus aliquot ab hinc Annis labore ac
molestijs ad efflagitationem et petitionem S. S. olim Ste:
phani Regis laudatissima memoria, Illius Princeps
nr Transactione illam Epatus ac Fractus Curonici contro:
versis inter S. S. olim Polonia et Danica Regis p. n. t. i. s. s. i.
nos, et adiuverit, et promouendum suscepit, ac tantu
non perfecit. Ita et dum litium ac controversiarum modus
eandem ac finis esset aliquis, recessum fuerit Illius P.
regum proprio suomet ere, frigidula rictu, thaleroy Ill.
sure pignoratitio siue Hypotecario, et vastatum illum
satis, et mutilatum Epatum Curonici, acceptare. Illi in

gravi laudatissimi, tum Regis, Inclitae Poloniae Regni,
non sine magno aliquo sui incommodo ac dispendio,
Promiserat quidem Sermus olim Stephanus Rex,
et lris suis Regis, et cautio etiam Erug. Carisbarior,
Regior, rorip. et hinc opignorationis facta idem etiam
dedarauerat, beneficia hocce Inclito Poloniae Re:
gro praestitum minime detrimentosa, aut nociua
Hymno nro Princ. fore. Tantum vero abest, ut ali:
qua euidens hactenus utilitas ex isto opignoreti
Epatus negotio, ad Hymnam Cels. saara recidisset
ulla, ut ne annui quidem proventus, qui quotannis
ultra 500 flog. Polonicales sese no extendisse com:
penti sunt, huc usq. censum legitimum longo interuallo
aequipararent, ut miterim taceamus natus Epatus
istius, vix ad alendam Praefeti, et aliorum ministrorum
familiam sese extendere. Haecce misera gisserant ip:
pignorationum subsecuta sunt, de quibus paucis in
agamus, negotia longe molestiora. Certior etenim facta
et Hymna ipsius Cels. quana nro miteris Regni proxima
praeteritis, de Hypothecato hocce Epatu Baronic, con:
silia agitata fuerint. Quocq. pacto Hymni Baltharani
Bathori meritoz miteris. praestitos ergo, ad mitercessionem
Patri et Hymni Principis Cardinalis Bathorei, Epi
Warmien, a S. R. M. Sro nro Clementissimis consensu
Senator, accedente miteris ac concensus sit Epatus
iste. Hymni ita quidem concessus, ut percoluto triginta
mil: Phaler, precio, contractu deusq. ultro citroq.

celebrato, ius suū *Algis Balthasas Bathorus* modo no-
minatus, *Duci Curlandiae* cesserit. Quam ipsam *Iuris hu-*
iusep cessionem *S. R. M.* in iustissimis *dictis* *Corructis*
et *Confirmatione* mutavit. Et eam etiam ad eam *Comis-*
sarios suos quosq̃ *certos* deputavit, ac constituit, qui
tertia Mensis Feb. die *Anni* *moxi* *futuri* *Nonage-*
quarti in *Curlandiam* *adventantes*, *Episcopatu* *istū*
ab *Algis* *Cels. sua*, *veridice*, *recipiente*, ac *Offi-*
gnationis *pecunia* *persoluta* *Algis* *Duci* *Curlandiae*
realem et *actualem* *possessionem* ex *inventario* *compe-*
to *tradant*, *annexo* etiam *insuper* *satis* *seueriori* *ma-*
dato, ut si ad *Citationem* *Algis* *Principis* *nr̃* per *suos*
non *compareret*, fore tamen, ut cum *effecta* *Execu-*
tionis *negotium* *istud* *suscipiatur*. *Prout* *modis* *tercio*
Invocantia (et *docant*) *lra* *nobis* *exhibite* *fi-*
erunt. Qua quidem *nr̃* *Algis* *ipsius* *Cels.*
omni *modo* *persona* *sum* *sibi* *habet* *S. R. M.* *minus*
sufficenter *de* *toto* *hocce* *negotio* *informatum* *unq̃*
fuisse *aut* *penitus* *sibi* *illud* *cognitum* *et* *perspectū*
habere. Ad *Ceteros* vō *Incliti* *Regni* *Ordines*,
maxime *aut* *ad* *Algis* *C. suam* *quod* *allinet*, *quid*
vis *potius* *Algis* *ipsius* *Celsitudo* *pollicita* *sibi* *fuisset*,
quam *istius* *modi* *precipitantem* *progreſsum* *incurſa*
causa *cont̃* *amq̃* *constitutū* *iri*. *Evidenti* *enim* *nr̃*
nescia *est* *Alma* *C. V.* *quanta* *superiori* *tempore* *nr̃*
per *S. M.* *et* *Prædecessorem* *desideratisſimū*, et
pientissimam *memoriam* *Regem* *Daniae* *exasserit* *bellorū*
dissidia. *Marte* *ad* *arma* *iam* *manifeste* *ruente*,

La certi Ill^mi Princeps nri in sedando ac sapiendo
gliscentium harum turbarum tumultu et fructu
ac dexteritas singularis, et fides quam hac in parte
Reip^s probavit, tanto principe digna, ac non vulga
ris haud obscura esse queunt. Quippe cum maxi
festissimū Provincia nō modo istas, sed etiam et Vic
naz miferitum miritari omnino videret, talē in
pacificando Ill^mi Principis nri extitit studiū,
ut nūc intermitteret, quā ad tollendas hasce futuri
mali discordias pertinere viderent, conatur eas
non modo interponendo, ac Transactionē nō sine ma
gis Illma Cels. sua sumptibus adiuuando, verū eti
am ad eam perficiendam deniq; oēm triginta Hale
roz mil: ad efflagitationem laudatissimi olim The
phari Regis, qui pro iure eo, quod in Eparchia
Regi Sarica competebat, numerandi venirebat
vix citra aliquam sui iacturā ac dispendiū ultro
erogando. Pro quo iam Reip^s prestitū beneficio
traditio istius Eparchiae a suis Commissarijs Regijs ita fa
cta est. Groot promissio nota superior, et securatio
eorundem hoc nōe data, expressē rite continet, rōnū
siquid Illmo Princi. p. duci prater dictam triginta
milliū Halez sumam vigore transactionis, et ex legi
tima iuris transactioni cognitionem relictionem seu
redemptionem istius Eparchiae a Duce Magno bone memo
ria, aut ab alio quopiam offignator p. erogandū aut
numerandū veniret, et si quid praterea necessario

in rem (quam meliorationem vocant) versu fuisset, id etiam sorti principali Trigint. mil. Thal. adscribere, et in redemptione Spatius superscripti simul et coniunctim persolverat. Aliterum ut idem quoque fieret, in quantum redditus annui pro censu summa ratione Spatius hucusque erogata non sufficeret. Quam ipsa D. Comitiario & missio desideratissimus ille Rex non approbavit modo, verum etiam in proximis futuris Comitibus ab omnibus Regni Ordinibus. Asser. curationem huius negotij Illustri P. nre impetrata: & sese clementissime recepit. Id qd luculentius mil. fo documenta illa, quae penes sese habet praesentiu exhibitor, Gnosus Daniel Cappel Internuncius nri ad comonstrand Illustri D. V. haecce tradidimus cuiq. Illustri D. V. in omnibus hisce plenariam fidem adhibere no dubitabit, abunde testabuntur. Quare facit, ut maiore & tanto beneficio gratiam, ab Inclij. tis Regni Poloniarum Ordinibus Illustri sua Cels. reportaturam esse, neq. tam facile inaudita causa ad executionem huiusmodi praepropera eog. & cessuros fuisse, omnino existimasset. Constatissime etiam ipsius Cels. affirmare hoc ipsum no verum, vastati illius ac tructi. lati Spatius redditus annuos longo intervallo erogato 30000 Thal. Summa Censum minime unq. aequarasse. Et interim desumptibus hactenus in rem vensis ac melioratione huius truncati Spatius, totog. isto pacificationis spe factis expensis laceamus. Aliarumq. ab agitate, tum vob. etiam facta & missio Regia est,

summam saltem rogatam pro habitudine causae huius
Illustri sua Cels. tantum persolui. Atq. haud sciret, qd
in posterum de multis Regni Ordinibus post tot exan-
tatos labores, ac molestias, postq. sumptus perperos
non minores promittere amplius aut sibi polliceri queat
si beneficium hocce Rep. causa praestitum, ita detri-
mentosum aut nociuum futurum esset. Cui tamendificillu:
ti Illustri. S. V. pro prudentia sua subleui occurrens re-
utiq. diffidimus. Ad ius Illustri Balthasaris Ba-
thori quod attinet, quiduis potius. Illustri Cels. sua co-
mittet, quam ut impedimentum aut mora aliqua hac
in parte parare illi cupiat, quinimo ad evitanda alia
atq. alia incommoda, hoc non satisfacit, sed ipsius
Illustri, nec minus eidem summa eius, quam forte ipsi
Duci Curlandiae numeratq. sepe pollicetur. Pro uti senten-
tiam hac de re suam fri Illustri sua Cels. Carll. Ba-
thoreo satis Illustri Cels. sua antehac exposuit, atq. hi-
sce etiam Illustri S. V. vult declaratum et perpetuam
esse. Quocirca non dubitamus Illustri S. V. aequitate
causae huius summa permota, pro sua singulari in Illustri
Princ. nrum animi benevolentia, ac constanter huc usq.
congeniata amicitia, quantum quidem in se est
allaboraturam diligenter, ac ea Rep. remedia ad-
muenturam, quo Illustri S. Bathoreis serio persuade:

at, ut ut Corroborationem eam ad saluam P.R. Illi
 nri Clementi: aduentum differant, ut in Proxima fu:
 tura Regni Concilio, totius huius negotij transactione rej:
 ciant, ubi tunc a.D. Curia Regijs factam promiss:
 sionem Illmⁱ Cels. sua per suos Bratores instantias
 erigere, ac quae eam ad rem pertinere videbunt, de:
 ducere ac peragere non intermitteret. Nec ego Curⁱ Pri:
 Bathori Sinistram aliquam defraudari sui Iuris su:
 spicionem fouere velint, aut possint, cum per adeo Ben:
 edictus Dñs Carolus Bathorus mentem suam per Alguem
 Dñum de Bersenice ita declarauit. Quid si ante quid:
 q^d de Illm^a Cels. sua voluntate retinendi Episcopatum
 istum tibi constitisset, se libentissime Cels. suae hoc in
 gen^o Commodaturae fuisse. Ac si etiam non Illm^a Cels.
 sua rationem aut viam, citra tñ iacturam iuris fraternali sci:
 ret ullam, quo pacto redigi in statum alium, res isthac pos:
 set, se hoc ipsum facile, ac animo libenti esse passuros.

Retractandi aut rō commodior futura esset nulla,
 quam si Illmⁱ Pri Bathori fructu p^{er}terg, in corru:
 sionis ipsius suspensione, ac dilatione Illm^o nro Princ:
 gratificarent. Id quod saluo suo fuit, ac citra omi:
 ne aliquid sui prauidicium, facere omnimodo possit.
 Flenim si hoc fieret, ut praeter sumam principalem, flues:
 soria misuper etiam Illm^o nro Principi adiudicarent, nil
 in hoc de cederet quicq^d Illisbus Dñs Bathoreis, sed hoc

patro excusare sese Illis Ducibus Curlandia possent
quod minime consecutum Curonici Epatus beneficiu
re ipsa ac in effectum beneficium esse debere, Jam
ad p legitiam iuris cognitionem non minus summa
Principalis quam ipsa etiam Accessoria, q summa
17121 circiter Thaleroy plus minusue Cingis
clapoi huius anni q3 ratio nōq inita nec it
reddita sit) consistere, qua de re consignatio
certa dabit, quaq ex predicto Epatu persol
uenda ac numeranda ventirent, ad indicata ac
contributa fuisse. Quae ipsa si ab Illorū Pa
thoreis refundenda essent, summa confectura logi
maiorum, quam quidem formula Contractus
celebrati requirant. Ideoq integrū Illz Du
cibus Curlandia relinquere, summa sapē dictū
Epatum ab eiusmodi Accessorijs liberare, atq
contractui suo stare, an vō eundem Epatum ob
merita in universam Electi Polonia Regni
Temp. adeoq etiam rōne pacificationis ipsius
etiam Curlandia Ducibus praestita benefi
cia pones Illz Principem remanere vellent.
Atq haec quidem rōne ipsiis quidem Curlandia
ducibus derogare videretur. q appropia. Quia
Consiliarij nupere eundem ducem Legato Illz
Principis nri mentem suā aperuerūt nisi forte
studio ac data opera Illzmo Principi nro, rōne

Castro
creamus, qu
do Illzmi
nime vo
huius mō
cuiusq
ri ab Illz
vice Illz
gum e
fuo, v
bac m
gracj
cuta
ad In
neg
Liber
cum r
aut re
hus v
aliquid
compar
sibi Illz
illa ac
eas mita
gotiam
damna
nificie
Princ. n

115

Accessorios obesse, velint videri. Ut illud inter mta:
ceamus, quod Comitia in Romano Imperio, in dies celebra:
do Illustri Principem nostrum peragenda huius Commissioni mi:
nime vacare patiantur. Quod si vero precipitatus
huius instituta Commissionis suspensio ac dilatio effectus
eiusque Gravibus diversis nobis sollicitamur ne utique impetra:
re ab Illustribus Dominis Baronibus possent, nos certe loco ac
vice Illustri Principis nostri coram Illustri S. V. tanquam le:
gum et iusticiae iudicis Regni Poloniae custode preci:
pue, ut ut maxime supersederet hoc ipso malleamus, de
hac impetrata confirmatione, in audito persus Illustro
gracioso nostro Conventionis istius Curonice, de quibus
euta etiam Commissionem protestari hisce impellimur,
ad Indignos Poloniae Regni Ordines et nuncios, exi:
meg, futura Comitibus proventus, Ita quod ut si forte
Retentionis Jure, Illustri Princ. nr. Episcopus istam Curoni:
am remittere nollet, illud ipsum ne utique Continuatione
aut rebellionis imputari debere. Quod ipsum Retentionis
Jus non ad cuiusquam offensionem aut nocendi studium
aliquid, verum ad iuris sui bene obtenti Conservationem
Comparatum ac institutum sit. Omnino aut persuasum
sibi Illustri ipsas lile. habet Illustri S. V. per antiqua
illa ac mutua amicitia, pro qua erga eundem fiducia
eas mutuarum rationes, suorum maturo consilio adiuturam ne:
gotium hoc esse. Quo caute eiusmodi palustria sententia
damna evitari ac declinari queant. Quo ipso uti
miseris ac magis magisque benemerendi studio Illustri
Princ. nostrum Illustri S. V. sibi deinceps, Ita nosmet ipsos

cuius poterimus offerre generib. recepta nō
desistamus. Unum adhuc Illme ac Graci:
osissime dñe restat, Quod etiam Illme S. V.
etiam atq. etiam significand. opera precii duxim.
Secreto illo Regio p. nobis cō. Leuina a Bytan
proximē lato immitentes nos, Mandata nū. per
Regia bina executoria, una cū Comendaticijs
Illme S. V. ad dñm Præsidem Vindensem Ge:
orgium Farenbachium, pro quibus et debemus
grās Ill. S. V. agimus omnium maximas, beni:
ficiē communicatis nō ita pridem Illge d. ipsius
dñi, per nros Mandatorios ac Plenipotētis Legi:
timē mō. nuari, atq. ita eiusq. offic. Idq. tertia rā
vice implorari, pariq. rōnē in p. ximo p. tēto Con:
venta Vindesi Mandata ea, quæ ad Nobili:
tatem Liuvicam p. exutione faciendā manda:
ta erant, debita cū Rētia produci, eosdemq. si Iure:
victus ad dissolutionem compelli nō posset, ad
ēmissionem vigore Secreti ac Mandator. Legior.
cōhortari curauerimus, parū tamen vel nil ferme
hæc apud hosce valuisse non sine insigni no:
damno experti sumus. Cum nūc trahentes ac
duentes negotium, nūc aliud quid cōmuni:
centes, aut noua cuiq. citacimulā negotium
cōmittentes alieniores esse hoc negotio dederant.

Quia v
anqua
omniū
Liuvicam
rogatio
suam mō.
quanto
mandare
datis Ex
ut sumā
congruē
i. Iure
nō facta
fi ad Ma
S. V. Ill.
videt
cia anoz
prompt
nil quid
et aguis
ni se de
ac mune
pergru
promie

110

Quia vobis Illma S^{na} & quantam cuiusq; etiam
vngquam esse possit apud S^m Favensbachium, et
omnium maxima, nec minor etiam apud Nobilitate
S^{uonican} sit auctoritas, Illma S^{na} D. V. maximo
rogatum volumus opere, ut eadem hoc negotio
suum interponere auctoritatem, ac cooperatorijs ubi
quanto generioribus lris promovend^{is} suscipere ac de
mandare neququam dedignetur, ut decreto ac Man
datis Executorialibus Regijs in effectum sufficiat. Ita
ut summa pecunia in Decreto Regio contenta, et n^o a
censu, ac Expensis lris nobis citra moram aliquam
a Juramento refundant, ac restituant, aut solutione
n^o facta, ipsa tang^{it} in bona Sondangensia vigore Secr
ti ac Mandator^{um}, Regior^{um} imisio suscipiatur. Ne apud
S. R. Illma de iusticia denegata, illi^{us} causa aliqua preberi
videatur. Quidni .n. Illma n^o Princeps p^{ri}mo iusti
cia amore ad ius suum cuiq; administrandum a^uo fertur
promptis^{sim}o Ita nullum est nobis dubium Illma S. V.
nil quidem eor^{um} quo ad promovendum negotium hocce
et exquisitissim^{um} et iustissim^{um} spectare videbunt^{ur} passeran
ni se desiderari. Faciet Illma S. V. rem agita ipsa
ac munere suo amplissimo digna, Illmo n^o Principi
pergratum, vobis v^o, quib^{us}q; offor^{is} ac studiis quibus
promerend^{is}. &c.

Plenipotencia

Jam

Actum Grobini 2 Feb. stylo antiquo aō 94
in Castro Illust. Principis, ac Dni Dni Ge.
orgij Fridenci D. G. Marchionis Brandenburg.
ac in Prussia, Stetinen, Pomerania, Cassiba.
rum, et Sclauonum, nec non in Silesia Carnoune gc.
Ducis, Burgrabij Norimbergen Rugiaque
Principis Dni ac D. n. Clementissimj.

Notum testatumq. facio presentibus hsc his. quod
constitutus coram officio Grobinen Castren, Magni.
ficius et Excellens D. Melchior a Kreutzen,
et Ioan. Dirschowius D. V. Doctor Illustiss.
in Prus. Ducis D. mei Clementiss. Consiliarij
ad negotium Pilten deputatj Commissarij,
scalam et expresse recognouerunt, constituerunt
fecerunt, et sollemniter ordinarunt, in Illustiss.
Ducis Prussie, uerum, certum, legitimum,
ac indubitatum plenipotentem, et mandata.
rium, cum potestate uuius, uel plunum toties
quoties opus fuerit, loco sui substituen sub.
stitutosq. reuocari, et de nouo alios substituen
Generosum D. N. Illustiss. in Prussia
Ducis seruitorem, ut possit, et ualeat, oia
acta actatq., occasione Episcopatus Pilten
in Liuania in iudicio terrestri Castren

107

scriptura librorum lasten demandare, demanda-
taq̃ authenticè deservi, curare. Promittenti p̃
fado, grato, et firmo nos habituros, quicquid
per dictum G. D. D. plenipotentem et
mandatarium in causa memorata, actum
factumq̃ fuerit. Quam D. consiliariorum con-
stitutionem, ego pro officio meo, quo fagor
ratam et firmam habens, eandem in omnibz
punctis, clausulis, articulis, et conditionibus
approbanti, et confirmanti duxi, approboq̃ et con-
firmo hac constitutione mediante. In cuius
rei fidem, et evidentius testimonium presente
manu mea subscripsi subscriptaq̃ sigillo meo
munivi.

Loco sigilli:
Gott Hardy Gottf
Baig. ibidem.

Ex actis lasten
Groß.

*Copia Simultanea Inuestitura in Feudum
Ducatus Prussiae.*

2a.
Sigismundus Augustus Dei gratia Rex Poloniae, Ma-
gnus Dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Mascuriae Samogitiaeque
Dnus & haeres. Significamus tenore praesentium, quod
miseret vniuersis et singulis hanc noticiam habituris.
Quia cum Illustri Princeps Dnus Ioachimus Dei gratia Mar-
chio Brandeburgensi, S. R. Imp. Archicamerarius & Ele-
ctor, Stettinensi, Pomeranensi, Cassubensi, Vandalorugensi &
Crossnensi in Silesia Dux, Burgravius Norimbergensi, Fri-
cephus Rugiae & affinis noster charissimus, superiori tempo-
re a nobis per legatos petisset, ut suam Cels. cum masculis
Summa. haeredibus ad successionem Feudi Ducatus in Prussia beni-
gne admitteremus. Nosque illius Cels: huiusmodi Ratum
dedissemus, nihil unquam nobis magis in votis fuisse, quam
ut sua Cels: in vobis quo ad recte fieri posset gratificaremur.
Idque iam tum temporis praestare paratos nos fuisse, si legati
Cels. suae eius obligationes satisfacienda, quam in se vicis-
sim beneficii gratitudinis Meritis illorum Princeps recipere vel-
let, ac ea quae ad vassallum & beneficiarium principem erga
Dnum suum superiorem pertineant, recognoscendi haberent in
legitam facultatem. Quam quia negarunt sibi datam suis:
ut nos promissa nostra tum esse exsoluturos, cum Illustri Princeps

Elector, alias legatos mitteret cum ~~pleno de cuiusmodi~~ ^{de} ~~est~~ ^{est} ~~in~~ ⁱⁿ ~~ius~~ ^{ius} ~~modi~~ ^{modi} ~~Cels.~~ ^{Cels.} facere siceret, cum comoda et ex ore suo esse
 arbitraretur. Nunc igitur cum ad hanc frequentia Regni Co:
 mitia, alios, mandato cum integro, legatos, ad huiusmo:
 di obligationes stabilendas Cels. sua mississet, et hoc ip:
 sum de novo impensius a nobis postulasset, pro nostra Cels. illius
 prolixa benevolentia, ac pro ea summa necessitudine coniun:
 ctione, quam cum Magna Marchionum familia, a maioribus
 adhuc vtriusque traditionem, constanter observamus facile
 in animum inducimus. Ut quod iam antea frequenti Sena:
 approbatus Cels. Item qui heretico ex illius legiti illius
ma posteritate in Electoratum succederet, nunc iam ad suc:
cessionem Feudi Ducatus in Prussia admitteremus, quemad:
modum hisce Iris nostris in persona Item Orator, admitti:
mus, eidemque cum heredibus masculis in Electoratum NB.
successuris simultaneam (ut vocant) iurisdictionem Feu:
di Ducatus in Prussia concedimus atque conferimus. In
 quo fin habetis cum Magnis Principibus, Dno Alberto Duce
 in Prussia, Georgio Friderico, et Casimiro Marchionibus
 olim in eis et convenientis, nil penitus derogatum esse vo:
 lumus. Quoniam vero idem Magnus Princeps a nobis summe
 postulavit, ut alterum eius filium Magni et Dns ^{etiam}
 suum Sigismundum Archiepiscopum Meydenburgen:
 Scholam nostram ex sorore charissimam ad hanc ipsam Feu:
 Ducatus successionem in Prussia pro Regia nostra beni:
 gnitate admitteremus. Quam ita nos iam quidem prius ad

seniorem fratrem Illm^o Smdm Joannem Georgium Ele-
ctoratus successorem, eiusqz omnes masculos heredes, qui in
Electoralium loco & tempore suo successuri sunt, de comuni
Senatoz nroz oimqz Regni nri Ordinu sententia restin:
ximus. Vt eam nunc miuicem aut in coram Illmo et Erudismo
Sno Sigismundo Archiepiscopo Meydenburgen concedere
saluis iurium Sactis, neqz possimus neqz debeamus.

Optam fm nram in hoc apud Senatum, Regniqz Ordinis ri:
ferbasimus, ut is Princeps qui ex clarissima sanguinis nri
propagine natus & educatus est, hac quoqz Regni nri fra:
gatiua cohonefaret. Quare de eiusdem Senat^{us} & eiusqz

Regni Ordinibus assensu eid^{em} Illmo & Erud^{mo} Sigismun:

do Archiepiscopo Meydenburgen Ius et facultatem in
Feudum Ducatus in Prussia succedendi hanc lraz testi:

monio, in persona eorundem trium Oratorum tribuimus
atqz conferimus, eo modo et ordine sicut in Sactis eo nro missis
nominatus et scriptus est. Illmo tamen Sno Joanne Geor:

gio, eiusqz legitimis in Electoralium successoribus, siue
masculis Feudi Hereditibus decedentibus. Quoties aut se

obtulerit huiusmodi casus deuolutionis de vno in alium
predictos Marchiones, et eoz legitimas Feudi heredes
masculos debebunt illi, et quisqz eoz debet, non prius

Secundum Ducatus in Prussia occupare, aut possessionem
adire, quam nobis successoribusqz nris Regibus Polonia

in propria persona Fidelitatis Iuramentum, debitam
subiectionem & Feudi obligationem praestet. Ut aut

149

huiusce nri beneficii. Eisdem Alzimis & Marchionibus
aliqua gratia voluntatis nunc & in posterum scatio nobis
successoribusqz nris et huius melijto Regno extare possit
promidere omni ope debent, et quisqz eorum debebit, ut
ne vel hostium exercitui per ditiones suas in terras Prus-
sie & alia finia nra transeundi hostilitatem faciant. Quod
si vo eoz vim viribus et facultatibus suis sustinere non po-
tuerint de eo nos, successoresqz nros, et celeriter promone-
re et fideliter praecavere debebunt, Regniqz item nri, nationes
omnes favore suo prosequantur, atqz apud S. R. Imp. quo-
ties in necessitas postularet, auctoritate sua promove-
bunt. Ad ea item omnia quae fideles vasalli et benefici-
arii principes, Dno suo superiori debent fideliter administ-
rare atqz amanter praestare tenebuntur. Illas aut vicissim il-

los et successores eoz, legitimos Feudi haeredes, gra et favo-
re nro Regio complecti pollicemur, idemqz pro successoribus
nris solatia Regibus promittimus atqz recipimus. In quor-
um

orum et signor-
um promissor-
um fidem, firmitusqz et evidenter
testimonium praesentes manu nra subscripsimus, et sigilli
maius nrum infra affensu. Datum De friconia in con-
ventu Regni nri quadi, Feria quinta post Unicam in-
vocavit, Proxima in quadragesima, die vo quarto Mensis
Martij. Anno Dni Millesimo, Quintimo, Sexagesimo
Tercio. Regni nri Trigesimo quarto.

Officium Diplomaticum Cessionis S. L. M. moderna

~~Pauli Silvanii~~

~~Augustus~~

San

Sigismundus in Dei gra, Rex Poloniae, Magnus Dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, et nec non hereditarius Princeps Sueciae, et cetera. Significamus quibus litteris nostris, huius et futuri temporis, tam in magistratum aliquem constitutis, quam privatis. Quos haec litterae nostrae pervenerint, universis et singulis. Cum in felici hac in paternum Regnum nostrum, profectio, in civitatem et hanc nostram. Gedanensem pervenisset, eodemque ab Ilmo in Prussia Duce, cognato et affini nostro charissimo Legati ad nos adirescent, prolatas coram nobis fuisse nos eiusdem Illius in Prussia Ducis litteras Commissarios olim a Duce memorie Sigismundo Augusto, decessore et Avunculo nostro desideratissimo Anno Domini 1568 post priores anni Sexagesimi seati Commissarios in Prussia Duce, eum ab legatorum, quibus litteras largitiones, alienationes, et donationes in universumque obligationes, et litteras omnes, quae in gravescere ac late Illius quondam in Prussia Ducis. Domini Alberti Senioris ab expeditione usque Marienwerden secessi contra Ericum ducem Brunsvicensem, ad finem usque anni Sexagesimi seati pertiner obreptio, partem alios artibus Consiliarios quorundam, publica festina subsidio affectionum opera, sub sigillo manuum eiusdem Illius in Prussia Ducis, et litteras in aliorum manus pervenissent, iam antea per Commissarios publica Comissionis Regni auctoritate ad corroborandas res Ducatus illius missas sublatae re ipsa coronalem etiam Sclavorum Commissarios tum eiusdem Duce memorie Avunculi nostri, tum Senatus et Ordinum Regni Cui ex ipsis litteris Cessionis patet. Au:

thoritate
Quarum
hiscum
bresten
berg
et
polonia
in
gloria
Comissarij
tum
Qui
affert
bonorum
et
per
mentis
Oem
per
Comissarios
ad
sua
et
scrip
no
Ordinum

thoritate peculiariter rescinduntur et tolluntur damnanturque.
Quarum quidem litterarum Commissarialium tenor de verbo ad verbum
hiscis misertus est sic. Nos Joannes à Olaven Salatinus
Bresten Comitus, et Miedzeren: Joannes Kostka à Stangen:
berg Castellanus Gedanen, Terrarum Prussiae Thesaurarius, Pucen
et Dersowice Capus, Joannes Semetrius Silikowsky S. R. M.
Poloniae Secretarius, eiusdem S. R. M. Principis et Dni Clem
ni Duce trās Prussiae, Illis Dno in Prussia Duci subiectas cu
plena facultate ad conventum fratrum Helinbinger Legati et
Comissarii universis et singulis quorum interfuerit. Notum et testa
tum Facimus. Quod cum annis aliquot quidam factiosi hoēs NB.
qui an biennium ad universam Regi. Accusationem ex officio
affertisunt) abusi in gravescente senio Illis Dni Ducis defun
ti. Si pia memoria tantam largitionem mobilium et immobilium,
honorum, stipendiorum, villarum, mansorum possessionum cultarum,
et incultarum fecerant, et et Illis Dni recordationis Princi
pem rigentibus debitis minoluerint, et has terras gravi detri
mento affecerint, S. R. M. eo confecto Princeps et Dnus in
Clem: tam Principis, quam Principatus ad se Regnumque suum
perpetuo iure hereditatis pertinentis, cessionem consulere volens
Comissarios et legatos suos an biennium in hasce Prussia trās
ad Comitiam Regiomonti in Anno 1563 ablegavit, qui quod
sua Ill. Comissarii ad quærelam et investigationem Statuum
et Ordinum omnium oēs eiusmodi donationes, largitiones, mi
seriptiones, venditiones atque quascunque alienationes quocunque
modo factas, auctoritate eiusdem S. R. M. Senatusque et
Ordinum Regni in universum abrogaverant, amputarant,

Summa.

Remissio

et residerant, cognitione reservata ad proxi futura Comi:
tia Regni, iam Millesimo. Quincento Sexcento Septimo
Anno Regiomonti celebrata ad inquirendum q' sint ca:
liones, q' legitima et q' illegitima, quaeue dignis q' mih:
gnis collata et in quas collata. In quo quidem proxi Conuentu
Regiomonti p'terito, p' exhibitas lectas et adnotatas eius
modi annotationu' lras, certis quibusdam de causis, usqz ad
hunc Helimbigger Conuentum, Iudicium et finalis deci:
sio dilata et reservata fuit. Cum aut in hoc p'nti Con:
uentu Status crum ordinem tam requestris Civitaten' re:
xendo a recessibus priorum Comitum quibus Electio inter
legitimas et illegitimas aliones erat reservata, eodem quo
an trichum modo Causationis hoc negotium, ut suum finem sor:
beret, sollicitent, intelligant et urgeant. Idqz ut omnes recenti:
ores M'is S. Ducis defuncti donationes et alienationes ab ex:
peditione Marienwerder factas in universu' abrogaremus. Nos
considerata concordia et uniformi Statutum etiam investigatione
et petitione miharecedum illi putavimus. Eadem itqz qua su:
prioribus binis Comitib' S. R. M. Senatus et Ordinum Regni
auctoritate, priorem antebialem Causationem Anno 1566
in Conuentu Regiomontano factam p'ntib' lris nris in robore
conseruamus, oisqz eiusmodi donationes et aliones, pro nullis
irritis, cassatis, et abrogatis pronunciamus. Si aut rrisuper
largitiones atqz illegitima mobilia bonoru' in his lris facta
con p'nta Sexcentis Regibus et Regno Polonia cum his terris
Sunt hereditatio ad se spectantibus, intercedentia, sine quere

consensu alienos nulla, a Ducibus Prussiae facta, valida
esse possunt, inueniantur. Hinc Cassatio transcriptionem nullam
aut Iudicium Iuris Legij facere debet. Postquam aut
Magmus Princeps ad gubernacula accesserit, in ipsius po:
testate erit habere rationem promeritorum, eo modo qui Pa:
tis non aduersetur. In quorum omnium fidem et testimo:
nium Gratias has manibus nostris subscripsimus, et sigillis nostris
comuniri fecimus. Datum in Conuentu terrarum Prussiae, in
opido Helimbigen celebrato nona die Mensis Augusti
Anno Dni 1568.

Joannes a Sluzen Salatinus Brodch manu propria. Joan:
nes Koska Castell. Gedane manu propria. Demetrius Soli:
Cronskij manu propria.

Ex quibus quidem litteris, sigillis,
et manuum subscriptionibus Comemoratorum, Commissariorum
munitis, omnes ex parte integris, et illesis, apud nos ex
hibitis, cum omnes eius temporis inscriptiones obligationes
et has a commemorato quondam Illi in Prussia Duce Al:
berto seniori obtentas, eorundem Commissariorum authorita
te, prout illis concessa fuit, legitime inductas, recisasque fuis
set demonstratum ostensum, utque et authoritatem supra
comemorati auunculi nostri siue memoria publice interposi:
tam, et nostra authoritate tueri, et tranquillitati Ducatus eius
consulere, et hominum importunitati huiusmodi obuiam
ire vellemus supplicatum nobis fuit. Nos cum aequitati
tum Iuribus etiam nostris Aequalibus non magis conue:
nire arbitrantur, quam ut quae ad ius supremi Dni nostri

Et nobis fuit
in hoc omni tempore
partem inuenimus
quendam huiusmodi
legem aliquam aliam
invenimus, iactantem
propter iniquitatem
quodam cum ipsi
Omnibus in Prussia
Ducis tunc Ordinis
liber Ducatus nostri
et illis nonnumquam
adhibere non debet
tunc, sicut nobis
est iustum

statumque et tranquillitatem Ducatus eius consi-
 tuendi publica quadam auctoritate acta sunt, ipsi
 etiam quantum in nobis est tueamur, executionique man-
 demus, supra recensitis Decreti Cassationis Comissariis
 lris miteres, omnibusque a lia rescripta in contrarium quibuscumque
modis impetrata et impetranda cassantes, Idem Decre-
tum Cassationis nunc nostra quoque auctoritate confirmamus
roboramus, perpetuisque temporibus firmum ac ratum esse
deberi decernimus, nullaque parte derogatum ei volentes.
 Oes eiusque gnis et temporis lris, ab Illri quondam in Prus-
 sia Duce Alberto Seniore quacumque ex ca et noe pro-
 pter, et aliquocumque ^{hinc} status eminentia aut con-
 ditionis siue ^{hinc} ~~mitra~~ ^{hinc} ~~tab~~ ^{hinc} ~~ignu~~ is fuerit impetra-
 tas, eadem nostra Regia auctoritate denuo rescindi-
 mus, cassamus, irritaque ac nullius roboris ac valoris
 esse debere statuimus. Ab ijs demum
 cum ipsum Illrem in Prussia Ducem successoresque eius
 tum ordines ipsos Ducatus eius in perpetuum liberos
 pronunciamus decernimusque, quemadmodum quidem nos
 in ca Loicidiz, us obligationes, miscriptiones, lras, m:
 universumque omnia Alia ad eam eandem perlinentia,
 que apud fiscalem nostrum certa ex causa detinebantur, hoc
 ipso tempore commemorati in Prussia Ducis Legatis tradi
 mandavimus. Idemque omnia in perpetuum rescindentes cas-

U possessoris eius
 inus di libereat
 ipse honu ad
 hinc. et rescriptum
 eis rescriptis de
 hinc. hinc. Alia hinc
 rescriptis Otto Com
 patti delat.

NB.

NB.

sanctasque, eu
 eius, tum ip
 temporibus
 modi et s
 ca, ad auct
 successores
 cessos, nro
 titus spon
 volumus, a
 ne quis co
 nra, et o
 cita ser
 pntis m
 comuni
 tuensis
 Anno

Signi
 gulis q
 hinc
 gin m

126

sanctosque, eundem Illrē in Russia Ducem successoresque AB.
eius, cum ipsos Ducatus eius Ordines ab ipsdem perpetuis
temporibus liberare esset. Ac si quis forte negotiū ex eius
modi et similibus lris facesset illis voluerit, tanq̃ in
cā, ad auctoritatem nrām Regiam max: Pertinent, nos
successoresque nrōs putaturos eos deffensurosque nrō ac suc:
cessorū nrōrū nōe, p̃ntibus hisse verbo nrō Regio promit:
timus spondemusque. Quæ cum oīa rata et firma esse
velimus, ad oīam singulorumque noticiam hæc deducētes
ne quis cō has lras nrās attentare quid audeat, pro grā
nrā, et sub pena in inuiolatores mandatorū nrōrū san:
cita serio mandamus. Maioris fidei ac roboris cū
p̃ntes manu nrā subscripsimus, sigilloque Regni nrī
comūiri mandauimus. Datum Gedani die vltima
mensis Augusti. Anno Dñi 1593. Regni nrī
Anno Sexto.

Sigismundus iij. S. G. Rex Pol.

Significamus p̃sentibus lris nrīs vniuersis et sin:
gulis quod cor nobis et Actis Cancellariæ nræ constituto
p̃sent G. nosus Lucinus a Bielou hæres in Sondan:
gē in mente corpore sanus existens solenniter protestatq̃

Protestatio.

NB.

est. Cum ante hac die scilicet decima mensis Martij anni
præteriti mandatum dederimus Magistro Georgio Turens
bachio Præsidi Vindensi et Nobilitatis Livonica in
Milicia præfecto, ut de damnis et iniurijs quibus prædicto
protestans à Consiliarijs Ducatus Prussia affectum con:
querit, de conventionis Jure cognosceret, eamque contro:
versiam legitimo Juris ordine definiret prout hæc oia
in mandato prædicto latius continentur. Quia vò J^{us}ti
tus Bulowig, ut nobis ipsius notè relatu est, propter ne
cessariam ipsius absentiam et corporis malam valetudi
nem hactenus ab eo tempore nec agere nec Jus suu prosequi
potuerit. Hunc vò etsi oī conatu ad id paratus sit: tñ cum
nos ipsum ad Ces. Mtem in causis nrīs et R^{egib.} miter
nunciu misimus, ipseque per hoc in peditus ante reditum
Juri stare nos possit. Ne aut et hæc allegata absentia et
corporis invaletudo, et hæc et Legatio sibi aliquid præjudicij
in ea cā afferat, idco omni meliori mō et competenti soler:
nitate, quod id de Jure et scijlo quam validissime fieri pos:
sit, de omnibus præmissis protestatur, eamque protestatiōem
ad Acta Cancellariæ nræ referri petijt. Quam protestati
onem prædicti Legati à Bulow nos suscepimus et ratam ha
bentes eam in Acta Cancellariæ nræ inscribi, et ex ysdem
authentice edi mandavimus, in eiusque rei fidem sigillum
Regni affixi iussimus. Datum Stockholmi die 19
mensis Januarij. Anno Dñi 1594 Regni nrī septimo.

Venerabili
nrī, pro
fatis ca
sibus et
d. Georg.
nonica
nrām
Ces. M
in Don
qui cum
Judicio
Magi
sua hab
modi
casual
monem
ad ill
quas
cunge
busung
ria abs
pro ha
seus fa
Stokho

Sigismundus iij. D. G. Rex Polo:

Vniuersis et singulis Iudiciorum ac officiorum quorumvis in Regno
 nostro, Provinciarumque ditioni nostre subiectis Praesidibus seu Praef:
 factis, ceterisque Magistratibus Iurisdictionem exercentibus
 et eorum loca tenentibus. Locomutim vero Magnifico
 S. Georg. Tarenobach Praesidi Venden et Nobilitatis Li:
 uonicae in militia Praefecto signis et fidelis nobis dilecti gratiam
 nostram Regiam. Signis et fidelis nobis dilecti militum ad
 Cas. Mitem Generosum Levinum a Bialan heredem
 in Sondaan fidelis nobis dilecti in nostris et Regibus negotijs
 qui cum causis et actionibus suis Iudiciariis in certis
 Iudiciis ac officiis subiectis, praesertim vero in Iudicio palati
 Magnifici Georgij Tarenobachij cum consiliariis terrarum Prus:
 siae habeat, ne dum eo seruitio fungitur aliquid incom:
 modi vel detrimenti in hisce causis et actionibus suis
 capiat signis et fidelis. Vras admoneri et duximus ut ad:
 monemus eisdemque mandamus, ut hoc toto tempore quo
 ad illud in eo publico seruitio permanebit, illius causas,
 quas cum Consiliariis terrarum Prussiae et alijs quibus
 eumque personis habeat, vel interea habiturus est, in quibus
 hucusque gradibus illis consistent sub hac illius necessa:
 ria absentia rationem habeant eam, quam de Iuris praesentis
 pro habere tenet, omnesque ab illis iudicandis supersedeat, ne
 secus faciant pro gratia nostra, et suorum officiorum debito. Datum
 Stockholmij 19 die Mens. Ian. Anno Domini 1594. Nri Regni 7.

Sigismundus iij S. G Rex Pol: J

v.l. M^{te} syn. nobis d^{it}: dedimus antea in Comissis Syn: V. ut
Controversiam de cognoscendis Iniurijs et damnis, quibz
Gnoscus Levinus a Gulow subditus n^r, a Consiliarijs S^{uca}:
Eus Prussiae se affectum conquerit^r syn: V. definiret.
Cum v^o Gracilis Gulovius propter necessariam eiq
absentiam et adversam valetudinem hactenus agere
et sus suum Reconvencionis persequi non posset, de quo
corps nobis et Altis Cancellaria n^ra protestationem fecit.
Itaqz cum allegata c^a absentiae et malae valetudinis, a^{cto}
rem impeditum agere ipso Jure indemnem p^{stet}, non
solum commissi^o n^ram ad Syn: V. in suo robore con:
servandam et mandatum id^{ud} renouandum duximus.
Et oio volumus non solum ad p^{re}scriptum eius man:
dati primo quoqz tempore in c^a procedi. Sed etiam cu
pro hac vice ad C^{es}. M. in rebus nonnullis grauioribus
ipsum ablegauerimus, cam^u hanc in reditum eius nec non
executionem Principalis negotij ad definitionem Recon:
ventionis differri atqz prorogari. Interim ipsi, bonisqz
et oibz ad eum p^{er}tinentibus de securitate n^ra prospexi:
mus, atqz saluum conductum n^rum co^{ce}ssimus ac dedimus.
Postulamusqz a Fid. V. ut ipsum cum oibz bonis
et reliquis ad eum p^{er}tinentibus et n^ro n^{oe} et ro^{re}
sui offi, ab oⁱvi atqz iniuria protegat atqz defendat.
Factura Syn: V. rem nobis gratam et off^o suo debitam.
Datum Stockholmij 12 Jan: Regⁿⁱ Dⁿⁱ 1594 Regni n^ri 1.

Saluus g^o ductus
a i^u non a i^ure.

LRA ad Consiliarios Duc. Prussiae a Bulouio m4
obtentae.

Sigismundus. iij. S. G. Rex Pol. S.

Msci et generosi gratē nobis dil. Eam controuersiam
qua Gneso Leuino Bulouio subdito nro cum gratitud.
reconuentionis Iure intercedit commiseramus de data
Warsauiæ diei decima Mensis Martij anni præteriti
Mago Georgio Farensbachio Præsidi nro Venden (salua
utiqz parti ad nos affectu) legitimo ordine Iuris cogno
scendam atqz dijudicandam. Quia vò cor nobis compa
ruit prædictus Bulouig, segz propter necessariam absen
tiam et malam valetudinem toto isto tempore impedi
tum, ius suum persequi non potuisse, nunc vò oī conatu
ad id accinctum esse ostendit. Ne aut prætensa absentia
et aduersa valetudo sibi aliquod præiudicium in cā af
ferret, supplicauit nobis, vt commissionē illam in suo robo
conseruare et executionem causæ principalis, usqz ad defi
nitionē suæ reconuentionis differre et prorogare digna
remur. Nos itqz cum nemine a legitimo Iuris subsidio
arceat possimus, allegatamqz absentiam et aduersam vale
tutinis cām talem esse censeamus, quæ actorem impedi
tum agere ipso Iure indennem præstet, Cumqz mani
festum sit, ipsum Bulouium in Regno nro possessione mo
bilia et mobilia Iurisdictionē nrā tenere nūqz
executionem (si succubuerit in cā reconuentionis) sp
paratum fore. Quò solum ratam habemus Commissionē
nrām suprascriptam, sed etiam nunc cū ex mandato nro
ad Cæs. Mscin in causis nonnullis grauioribus inter:

Rex hoc
facere nō pot.
si fuit gba
ius fuit.

mirabilia.

nuncius nr proficiscatz, omnino volumus cam hanc

Reconuentionis adreditum eius executionemqz princi:

palis negotij ad definitionem reconuentionis differri

alqz prorogari. Inferim ipsum cum oibus bonis, Ser:

uitorib. et iusticijs in protectionem nrā Regniqz

Inris recepimus, eidemqz saluū Conductum nrū

XB. de data Warsauiā die decima mensis Martij anni

præteriti concessimus, ac a gratitud. V. postulamus

ut ei pareant: in reditu eius Iure exsiant, et ab oi

vi atqz iniuria abstineant. Factura Gratitud. rem

offosuo convenientem, quas bene valere cupimus. Da:

factum. Stockholm die XX Mensis Ian. Anno Dni

M. D. XC. III. Regni vō nrī septimo.

Remissum Erar, ad M. D. presidem

Vendensem.

Mee Dne et amici observand. smd

In negotio, quod Mgcs Dns Consiliarijs, Ducatus Siles:

sia, cum Dno Bulauio intercedit, Esi iam, an Eras meas

interposuisset, me, ad M. D. V. meminere: cu tñ p magis Era:

tibus, quos sustineo, de nouo nunc eadem dere ab illis appeller:

neqz illis, Eras negare solui: neqz quid dere sentirem, a sua M.

D. V. tanqz amicum dissimulare. Demonstrent mihi in ea ca

Non uidetur

um -acere q

iure suo utitur

et ordinaria a

etione expe

factum

de reg. iur. ut remini

iniuria facere q iure

suo utatur

proculq. i. fli

minimi ff. de dam. infelo.

rem et, ut cum Decreto R. M. vel solutio, vel possessione
 dante adiuncta illis fuerit, eademque aliquot mandatis Regis
 M. C. V. mandata: cum S. V. M. ad executionem eam suam
 Bulanium citaret, non fuisse, aut quicquam iuris offensusse: facta
 vero cum delegatos ad accipiendam possessionem in rem presentem mi-
 sisset, privata auctoritate eam prohibuisse. Nulla re magis
Res. continentur, q. indicata executione; quod si vel collata, vel
eluctata, neq. legum, neq. iudiciorum colla vis esse possit. neq.
aut legibus penae etiam aestimationesq. litium gravissima in
negligentes magistratus constituta sunt: quo magis ne, quod suum
 neris est, cuius negot. atq. ad rei iudicata tamdiu ducta ultima
 executionem, per gradus Iuris, primū nimirum si S. C. M. tanq.
 brachio Regali tenere resistere perferret, proscriptio interpo-
 sita, deinde etiam ulterius secūda ius ac leges progrediatz, hor-
 tati S. V. M. non dubito: neq. vō solum auctoritatis ipsius
 ca, ad off. suo aliqua in re defuisse videatur: *quia ex iudice*
 ne si executionem protrahenda, sitam eam fecisse videatur, ipsa in *re res.*
 ut aliquid litis, aut molestia transferat. Non addo clausulam
 privatarum commendationum, quae iure illis tribuenda sunt, nec com-
 mendationis ca, ad facilius etiam illis tribuat, petam. Satis enim
 ipsius iudicia atq. aequitatis, cum muneris sui rationem: maxi-
 me aut legum publicarum auctoritatem, etiam sua sponte voli-
 tura apud S. V. M. statuo, q. tñ ut plūm apud se valere fa-
 ctum, iterum atq. iterum non hocsum eam nō hortari: quod reliquū
 est S. V. M. q. obtinere valere cupio. Datum Lomacij die xxi
 Mens. Junij. M. C. xiii.

M. C. V.

Jaannes Samoisij Cancellarius Regni.

Sigismundus iij 2c.

Al. Tibi magnifico Georgio Tarenstadiensi præsidi Venden-
si ac Taurici nro Lago, de eodem præsidiatus offio bonisq;
tuis omnibus mobilibus et immobilibus, per te in Regno nro
ac alijs dnys nris priuatim habitis & possessis, mandamus
ut eor nobis et Iudicio nro, ubi tunc curia nra fu-
erimus feliciter constituti, a positione pntis citonis nra
in sex septimanis sese immediate consequentibus, ad nistan-
tiam Megorum Consiliarioru, ab Mgmo Principe dno Ge-
orgio Friderico Marchione Brandenburgensi Duce in Prussia
ad gubernationem Ducatus Prussiae resideris personali-
ter et heremstoria comparas. Citaris propterea. Qui tu
non attensis aliquot mandatorum nroru Iris, ad te tanq;
præsidem Venden pro parte ipsor, Actoru datis, quibus
tibi serio mandaueramus, ut decretum dnum nre
ipsos Actores & gnosum Levinu a Bular ex controuer-
sia partium in Relationibus nris proprijs latum, et ad
offum suum pro debita ac finali executione remissum,
quo eundem Levinu a Bular solutionem certarum pecuni-
ariarum Summarum eor offio suo præsidiatus Venden eisdem Acto-
ribus prestare, et in defectu solutionis intransmissionem in
bona ipsius fieri debere cognouimus et inuimus de-
bita executioni mandares, ipsumq; Levinu vel ad so-
lutionem prestandam, vel ad dandam bonoru nro-
missionem ex offio suo cogeres. Licet eo motu a pte
innotentibus predictoru Consiliarioru aliquoties,

requisitus, ac suis mandatorum meorum admonitorius fuis-
 ses, tamen eandem executionem præstare noluidisti &
 non fecisti, imo maiorem rationem, quarundam minus
 iudicialium Bielawy allegationum seu exceptionum
 in executione decreti mei ex controversia facti, tangere
 rei indicata locum non habentium, quam eiusdem
 decreti mei authenticè sibi exhibiti et mandatorum meorum
 complurium habuisti, illasque in maximè Actorum primum
 dictum contra præscriptum decretum meum admisisti, per quod
 officio tuo prædicto, et mandatis tuis non satis fecisti, ip-
 sosque Actores maxima iniuria et damnis affecisti, quæ ipsi
 sibi contra te, ob non præstitam, imò extractam eius-
 modi executionem ad sex millia floz Polon taxant
 et æstimant, hanc protestatio eorum in præsentia No-
 tarij publici facta ac testium contra te præmissa latius
 in se continet. Citaris itaque ad videndum et audiendum
 præmissa tibi in adveniens tergo latius obijci atque
 probari, te ipsum ob non præstitam executionem
 et lenissima mandata mea, contra debitum officii tui fecisse
 te decerni, in damnis prædictis decreto meo condemnari
 et nihilominus facta Actoribus damnorum refu-
 sione eiusdem decreti mei executionem per te præstare
 iungi, ac quod de iure veneris contra testatui. Sis
 itaque pariturus et redurg. Datum Gedani

Anno Dni Millesimo, Quingentesimo Nonagesimo Quarto.

u. h.

Sigismundus iij 21.

Tibi Gneso Leuino a Bulaw, in Sondangen heredi,
de ijs, ac alijs omnibus bonis tuis mobilibus, et immobilibus
per te in Regno nro ac alijs tuis priuatim habitis
et possessis, mandamus ut coram nobis et iudicio nro
ubi tunc cum curia nra fuerimus faciliiter constet
apositione pntis Altonis, in sex septimanis se se
immediat consequentibus, ad instantiam Megor Con:
siliariorum ab Ilmo Principe Dno Georgio Frideri:
co Marchione Brandenburg Duc in Prussia, ad gu:
bernationem Ducatus Prussia relictorum, presur ac
peremptorie compareas. Ceteris propterea. Quia tu con:
ueniendo Decreto nro, inter te et ipsos actores, anno
prope praeterito ex conuersa partium in Relationibus
tuis proprijs lato, quo cognouimus, te ad solutionem
certae pecuniariae summae, unius sexcentorum et sexagin:
ta florenoz Polon: alterius, quinque millium et quingen:
tarum marcarum Pruten: virtute obligationum tuarum
eisdem Actoribus teneri, ac eandem in spatio duodecim
septimanarum a data Decreti nri computandas, cog offe:
praesidis vendere praestare, vel in defectu mitromi:
sionem cum reali possessione in bona tua oia admittere
debeere, eidem Decreto nro non satisfecisti, neque enim
praedictam summam soluisti, neque mitromissibae in bona
tua admisisti, imo exequutione eiusdem Decreti tui,
nascitur, quibus illegitimis exceptionibus ac lris tuis

ad male narrata, se te contra Decretum tam solenne
 n^{ost}rum obtentis, in executione rei iudicatae locū de iure
 nequaquam habentibus, impedisti, neque in promissi
 onem in bona tua admittere voluisti, immo temere
 impugnasti. Per quam tuam illegitimam et teme-
 rariam impugnacionem huc usque Decreto satisfi-
 ctum non est, quod fecisti in grande diligendum
 Decreti et auctoritatis n^{ost}re Regie (pro quo In-
 stigatori n^{ost}ro salva con^{te} reservatur Actio) ipsor-
 um Actorum rigens iudiciū, id autē illi sibi
 con^{te} te taxant, et aestimant, ad sex millia flor.
 Poln. solidemque exinde habent damni, Int-
 estatio eo n^{ost}re facta latius disponit.
 Regm̄ Magnus Georgius Favensbaech p^{re}sens
 vident ad nos et iudiciū n^{ost}rum ab eisdem
 Actoribus ob non constitutam executionem decre-
 ti n^{ost}ri ex offi suo citatus est, Ideo quoque tu citaris
 et ad citaris, tanquam victus et eius ipsius decre-
 ti n^{ost}ri, ac executionis illius temerarius impugnator,
 ad audiendum et attendendum p^{re}missa, nec non
 ad respondendum, id tibi in advenien^{te} Regno latius obijci
 atque probari te ipsum Decreto n^{ost}ro conuenisse, atque ita
 consubscrituralem n^{ost}ram perasse decerni, ad refusionem
 damnorum per Actores sibi locum subius taxatorum, q^{ui}
 d^{icitur} in Decreto n^{ost}ro nominati expressis, te damniari, ac

finalem executionem, non obstantibus tuis quibusvis
allegationibus fieri debere iungi, ac et iuris est pro
videri. Si itaque pariter dicta attentatus, et visum.
Datum Gedani feria quarta post festum sancti Bartholomei Anno
domini M. D. XL. iij.

Copia Litterarum Bulani qua contra Onos Saxoni
Georgius Favensbachius, Praeses Brandenburgensis, haeres Carolu-
sy Nobilitatis Livonicae bellicus praefectus Terrestri
Lituensis a. Capus.

Magistris et Gnos Ducatus Prussiae Consiliariis No-
tum facio. Postquam controversia illa, qua Meus I. V.
cum Gnosse Levinio abulaw intercedit superiori tempore
pro executione facienda ad offum meum mediante De-
creto et mandato Regio remissa, ipsa quoque executio
ad instantiam M. G. V. attentata fuerit, non do ita pri-
dem a S. R. M. Dno nro Clem. per spatia mandati bras
mibi sit demandatum, ut negotij illius Principalis execu-
tionem ad definitionem Reconvencionis quam con. M. D.
V. commemoratus Dnus Bulanius post reditum suu mis-
surus est differrem atqz prorogarem. Quapropter pro obe-
dientia S. R. M. debita totam hanc causam ad reditum
Dni Bulani qui Reip. ca nunc abfuturus est rejicio. Inter-
rim En. ut M. G. V. de impedimentis legalibus de qui-
bus Ius suum Dnus Bulanius prosequi no potuit deqz alijs
exceptionibus con. praeten executionem constare possit, ad
instantiam ipsius M. G. V. cito et cor me die Provincia-
ali venden. Prae. futura vel per se vel per plerumqz
sentem suum compareat ad audien. legalia impedimen-
ta et exceptiones a Dno Bulanio vel eius mandatario misereandas.

nec non ad videndum totum idem Processum in P. exequu:
tionis a M. S. V. absente illo mistum cassari et annu:
lari, cumq. in integrum ut an fuit, restitui, quoadq. Iuris
erit decerni, certificari M. S. V. siue comparauerint
siue non, me nihilominus ad ea quae Iuris erit, processus
esse. Datum Caricis die 12 Aug. Anno 174.

Sigismundus III. Dei gratia Rex Polonice Si

Algeo Georgio Tarenbach Praesidi Venden vo
bilitatis Livonicae bellico praefecto. Alatbia Dombin:
skij, Casparo Moldawskij, Sijn. et Fidel. nob. Dile
ctis. Quam raram Regiam. Algei et Generosi Sijn.
et Fid. nobis dicit. Expositum est nobis nos Tarnati
Danielis Baugmann illi Senatui Venden lapideam
et agros ad eam pertinen. nullo ad eam Iure habito
occupasse, neq. illam deoccupata reddere, licet id in
antea a Commissariis nris illis iniunctum fuerit. Si
militerq. est ad nos delatum creditores Joannis
Alunster nos eos a possessoribus eiusdem Joannis
Alunster bonos debita sua extorquere no. posse.
Quae cum no. minus iniuria quam etiam gravissimis
damnis ipsos conquirentes afficiant, nulla aut
Ordinaria Iudicia in provincia nra Livonica con:
stitutis, sint, causas eas utrasq. Sijn. et Fid.
V. quorum fides, industria, recumq. agendarum dex
teritas nobis est perspecta committendas esse duxi
mus, committimusq. proutbus suis nris, Mandatum
ut capto certo die et tempore competens, Vocatio
ad sui praesentiam partibus quarum interest, contrahat.

sias earū allegationes et causa diligenter attendat atque
considerent, ac demū id quod Iuris æquitatisque ratio postu-
laueit decernat. Appellatione ad nos parti gravatam
se esse sentientem admissa, vnius absentia Synce. et Fid.
vram inmissis non obstante. Facti Cracovia
die xxvj Octob. Anno Dni M. D. CC. iij. J.

Sigismundus iij Dei grā Rex Poloniae et

Alto et Gnosio Georgio Farenstach Præsidi Woi-
den Nobilitatis Livonicae bellico Praefecto, Matheo
Gembinski Præsidi Tarnawien, Fridrico Dreine-
der de Rosenberg Othoni Hami Civitatis nostrae
gen Advocato generali Synce. et Fid. nobis dil. grām
vram Regiam. Nosce et Gnosio Synce. et Fid. nobis
dilecti. Intelleximus intercedere controversias Gno-
sis Aebatio et Fabiano fratribus germanis Burgra-
vijs de Obona cū Gnosio Nicolao Kociell Capita-
neo Segualden illiusve locumtenente rone certarū
minutarū, nimirū quod idem Gnosius Nicolaus
Kociell. eiusve locumtenens in fundis eorū pro-
prijs tabernam extruat, ligna ex eorū sylvis eve-
hat, alijsque damnis eos afficiat. Volentes itaque
quo istae controversiae cognoscant, nulla autem Or-
dinaria Iudicia in ea Provincia nostra Livonia sint
constituta, Synce. et Fid. V. quorū fides industria
et in rebus agendā dexteritas nobis est perspecta
id negociū clār et committē esse duximus, da-
musque et committimus presentibus. mandantes et

129
castato certo die et tempore compellamur, vocatisque
suis intimis et partibus, quibus interest, con-
fronversas earum, allegationes et rursus dilige-
ter attendant atque considerent, ac demum id quod
iuris ac iustitiaeque ratio postulare fuerit decernant
Appellatione ad nos parti gravatam se esse sen-
sienti admissa. Vnus etiam Synodus et Fidei. V.
aut alterius absentia in praemissis non obstantibus.
Secus itaque ne fecerint ex officio suorum debito
et pro gratia nostra. Datum Cracoviae 28. et in pri-
ori.

Sigismundus iij Rex Poloniae Magnus Dux Lithu-
aniae Prussiae Masoviae Samogitia Livonia et nec non Sue-
corum Gothorum, Vandalorumque hereditarius Rex.

Quosdam Casparum Moldawskij Fidei. nob. dil. gratiam nostram
et Quosdam Fidei. nob. dil. Expositum est nobis Tamatey
Daniels et Henrici Baugman nobis Fidei. I. pecuniam
certam occasione Curiae Semper apud se depositam,
quam illi Item iure sibi debere asserunt excludere nolle.
Quia autem Iustitia debito ac iure ipso suo cuique tribu-
endum est, illi autem et ipsi bene possessionati sint,
ac vades atque sponsors interposituros se offerunt, qui
eorum fidem in levanda ea pecunia contra quasvis im-
petitiones essent liberaturi, ita ut nullum preiudici
bium eius summa illis restituenda Fidei. I. sufficit.
Mandamus Fidei. I. ut eam quatenusque apud se Fidei.
I. depositam statimque Danieli et Henrico debitam
pecuniam restituat atque illis compere mandatorum.

bus et difficultatibus restituat ac numeret. Neque
secus faciat pro grā nrā. Datum Cracouiae die
prima Mensis Nouembris. Anno Dni 1594
Regnorū nrōrū Poloniae et Sueciae vō primo.

Sigismundus iij Dei grā Rex Poloniae. Et.

vp. Magn^{us} Georgio Tarenbach Praesidi Venden, et No
bilitatis Lituonicae bellico Praefecto sign. nob. dil. grām
nrām Regiam. Mag^{us} sign. nobis dilecte. Expositum
est nobis nō Nobilis Henrici N. non nul
los in Lituonia creditores, multis debitis sibi obstru
ctos esse, nec illa ab ipsis refectere posse. Proinde eū ipsi
et alijs subditis nrīs, opem nrām implostantibus opila
sari Regij munus nrī sit. Mandamus sign. V.
ut siquidem nulla adhuc in Lituonia Ordinaria iu
dicia constituta sunt, in quibus nicollae illius Provinciae
causas actionesqz suas prosequi possint, creditoribus
ijs, quos sibi Henricus seq. debitis obstru
ctos esse probabit, ius dicat, mediatumqz illi, de eis
dem creditoribus, iustitiam administret. Faciet rem
equitati magnoferē consentaneam, et pro grā nrā
Datum Cracouiae die iij mensis Nouembris Anno
Dni M.D.XC. iij.

Sigismundus iij.

vp. Magnifico et gnato Georgio Tarenbach Praesidi Ven
den Dauriengz nrō Capō Nobilitatis Lituonicae bellico
Praefecto, Joanni Tisenhausen de Person Adol
pho Arch. sign. et fid. nob. dilectis grām nrām
Regiam. Mag^{us} et gnati sincere et fid. nob. dil.
Expositum est nobis nō Nobilium N. et.

ac Nobilis Joannis Frakiel consortis, eos hactenus à Nobili
 Henrico Kurssel diuisionem bonorum ipsam quidem Joannem
 Farenbach post decessum coniugis ipsius Nobilis N. quod
 Gerogij Kurssel prioris matrimonij consortem: praedictam
 Jo. Joannis Frakiel consortem et sororem Frakiel Hen-
 rici Kurssel post parentes ipsius pari cum ipso Henrico Kur-
 sel et parentum habere non potuisse. Quare supplicatum est
 nob. ut illis de officio Juris remedium succuramus. Hos
 eidem supplicationi uti iusta benigne annuentes, rigentesque
 negotia illa debita iuris via definire ac determinari sine
 et fid. V. cum hoc tempore Lio nia Ordinarius magistris
 sibus careat illa ipsa committenda duximus, ut quidem
 Committimus praedictis nris, ipsam mandantes ut voca-
 tis nris in praesentia partibus quas niterentur ac auditis earum
 controversijs documentisq. visis super eorum negotio iuridica
 cognitionem faciant et ea quod iuxta et iuris praescripto
 debet assignari et adiudicent. Regellone in ad nos a
 sententia facti grauata, definitiva, admissa. Vnus. Sine
 et fid. V. absentia non obstant. Pro qua nra debitor
 ipsi sui secus non facturi. Datum Racouia. J.

Sigismundus iij R

Quos Melchiori de Flewel, Liberto Flan Adriani Vires
 et N. fid. nobis dil. gram nram Lixiam. Quos fid. nob
 dil. Relatum est nobis per certos Consiliarios nostros, No-
 mine Nobilis Casparis Kneudner Equitis Lio nici ipsi
 ex ingruiso villa illius micendis, aliquot Privilegia seu
 Diplomata certa micisione liberam lignorum atque arborum
 pro loco et saxibus extruere ex sylua Ragmoe actus Tom.
 etiam pro extruendis edificijs ex sylua Salier
 atque etiam piscatione liberam in stagno Mo adan in se
 continen combudsa esse. Quapropter ut ea de re ex fessi

monijs ad plenū veritas elucescat. Fid. V. quas fides
et rez gerei dexteritas nobis ed. Legenda, id negotij dan
et cūm tēd. Sed duximus uti quidem damus et corniti
mus prāsen. ut castro aliquo certo die et tpe compe
feri ad locum villae prefatae descendant, ibidemqz vo
catis ad se vicinis, tam ex casis. Nobilitate quam eti
am rūs. Ecce de conflagratione et amicis incendij grūile
gijis diligenter inquirant testimonia hōm fide dignos rōne
grāmissos exaudiant, et in actū publicū conscribi faciat
caeteraqz ad grātis negotij inquisitionem p̄sentia dili
genter perficiant et exequant. Pro grātia et debito
offi sui secus Fid. V. ne faciat. Unius Fid. V. absē
tia nō obstant. Dati Cracovia. 22.

CITATIO ad Commissarium.
pro non admessa appellat.
Sigismundus Tercius.

la Tibi. H mo in Christo patri Melchiori Duci Gedrovis Ep̄o
Santogitia in cā infrascripta Commissario nro. Et cō
Comissoriali offi hōisqz suis omnis nobis et rōndus
mandamus, ut corz nobis et Consilij Regni nri
lateri nro tunc assessuris in praxe futuris Legumaste
gnatibus Comitibz praxe et mediate vbiunqz
locoz celeberrā a positione presentis Ottonis mēdia:
se sese consequentibus legitime ac peremptoria

compareas. Idque admissam Illmⁱ Principis Dni
 Georgij Friderici Marchionis Brandenburgensi Prussie &
 Ducis cognati nri carissimi seu sue Myma (els.
 Consiliario et mandatarior. Qui te cillant pro eo,
 qz tu delegatus a nobis Commissarius existens, in ea
 ca et actione qua ead^m Ill^{us} Actor, per illius Man:
 datarios cum Ill^{is} Dnis Friderico et Wilhelmo fra:
 tribus Curlandiae Semigaliaz Ducibus rone exempti:
 onis Epatus Curonei cog suo et alior Commissarioz (con
 quos spales reservantur actus) iudicio intercedebat, ne
 attentis eiusdem Actoris suorum qz Mandatarior iustis
 et legitimis exceptionibus, quibus illi fundonem Juris:
 dictionis sue Commissoriale in fugnabant multo
 minus eam ipsam exemptionem Epatus praedicti, de ma
 ribus Ill^{is} Actoris Juribus et Privilegijs illius desu
 per obstantibus, fieri posse deducebant et probabant
 non solum Jurisdictionem suam Commissorialem una cu
 reliquis Commissarijs fundat^e, et ab eadem funda:
 tione appellantes Ill^{is} Actoris Mandatarijs ad con
 ventionem Regni nri gnalem deferre voluisse et no desuli:
 et quam illimibilominus in defectu Morij puci cog
 festibus extraordinarie cu Ordinaria no admitt^e
 re interposuerunt: ver etia eund^m Epatum una cu
 oibus ad eum spectantibus bonis ex antiquo, stante
 Ill^{is} Actoris mandatarior interposita appellatione
 quasi in Consummationem eorum, iure exemptionis
 ad easdem Ill^{is} praedictos Curlandiae Semigali
 aqz Duces pertinere et spectare cognovisse, in gra
 ve praerudicium Jurium et Privilegior ipsius Ill^{is}

Actoris desuper habitoy: et ob nō admissā appellatōem
superioritatis nre Regie diligendiū prout Protestatio
eodē cor festibus facta et actis iudicis misinuat
ea oīa latius nre continet ad quam se cū sua sint
cittone in toto referūt. Ideo cillaris ad audien grā
misa tibi in adueniē tēmo latius obici atqz de
duci, appellatōem illam a fundatione Jurisdictionis
ad. Conuentum Regni ex quo de interpretatione et
cognitione Iuriū et Privilegiōy agebat interpo
sitam admissibilem fuisse decerni. Illamqz to
tum Processū tuum ex rōnibus et Illis Actorē
sen Illius Cels. sue mandatarios allegan
cassari, ac quod de Jure venerit statui et de
cerni. Sis itaqz paritūrus et rursus. Datum.

Sigismundus iij. R.

2x. Vobis Illis. Friderico et Wilhelmo fratribus Curian
dia Semigaliaqz Ducibus in cā infrascripta cōiunctis Jus
quoddam seu Privilegiū lras super exemptione Equitū
Curonē ad nos spectari se habere a nobis allegant.
De eodē surē vō desuper habito. Mandamus, ut
cor nobis et Consiliarijs Regni nri, latere nro tunc as
sessuris in prope futuris Regni nri gnatibus Comitibz
proxime et immediate ubicunqz locor celebrari dicit decima
abmiceptione eorundem Comitōy ltime ac serempitē nre per se
sive per suos legitimos mandatarios et plenipotentis com
patis. Idqz ad notam Illius Principis dñi Georgij Friderici

Marchionis Brandenburgensis Prussiae et Ducis cognati nostri charis-
 simi seu Illmo Cels. suae Consiliario et Mandatario.
 Qui vos citant seu verius adciunt, ad proseguendam et
 continuandam appellationem suam, ex extraordinaria (cum ordinaria non
 admitteretur) ad nos et Conuentum Regni nostri generalem, in
 Christi Norij iuri cogitatus, a Processu quodam certorum
 Commissario, noster ad perficiendam exemptionem Episcopus
 Aucti Curonen per nos deputator, et a fundata per eos Comis-
 soriali Jurisdictione interpositam, per eandem vero Comissa-
 rios nros non admissam, postea tamen nihilominus actis iuris
 solemniter insinuata. Quomodo negotio exemptionis
 praedictae illi Commissarii nostri non attenti Actoris iustis et
 legitimis exceptionibus, tamen et allegatis Iuribus et Privilegiis,
 quibus eam ipsam Jurisdictionis fundationem et exemptionem
 fieri non posse deducebant non solum suam Commissorialem
 Jurisdictionem appellatione denegata fundarunt: Verum etiam
 eum ipsam Episcopum Curonen exemptioni subiacere ac ad
 vos spectare et pertinere cognouerunt, in praevium Iurid-
 icum et Privilegiis Actoris, cuius nomine per Mandatarios ipsi
 us appello ad Conuentum Regni nostri generalem fuit, et est
 interposita nec tamen admissa aut suscepta. Quam illi
 continuare volentes, vos adciunt ad proseguendam eandem
 appellationem suam non admissam, nec non ad videndam et audiendam
 appellationem praedictam admissibilem fuisse cognosci, Processus
 cum illum Commissorialem tanquam nulliter obtentum
 cassari, stantibus legitimis Iuribus et Privilegiis. Illi Ma-
 gis desuper habitis Episcopum Curonen ad eundem Illmo
 Actorem tanquam benemeritum, iuste pertinere decerni
 nec non ab impetitione vestra libere pronunciari, ac quod de

Jure et ex sententia nostra ac Senatorum Regni iudicium visum
fuerit eo in negotio statu. Sitis itaque ad haec et alia
sive per se sive per istos suos Mandatarios et pleni-
potentes in prope futuro Regni riri gratia conveni-
tarium, predictam offensionem interpositam non tam admis-
sam proseguenda assentatur, nec non Jura et Privile-
gia vestra, quae se a nobis ad eum ipsi statum ducro:
non habere praestandis reproduci statu. &c.

Haec scripta ad Illm Principem.

Et quodam Danielis Wesselij sermo et Illm Cels. V.
amplifudo effecit, ut non iam solum cupiam observantiam
meam, cum nova officii consuetudine. Illm Cels. V. eo quod
sim maxime studiosior gratia declarata, sed etiam ad eam
cuiusmodi officium non fuisse mihi in prope data. Quamobrem
dabo oem operam, ut haec mea caritas meunda nunc Am
Illm Cels. V. observantia, in ista iam et constituta hoc no-
no officii gratia serviat studioque. Scituli ego ita et D. Wess-
elius volebat ad Rector Regni Vicecancell. eam rem
et op. in huiusmodi Pisten negotium, et quavis sciebam illum
in hac Controversia ea quae fieri aequum est sua sponte esse
facturum, rogavi ut ne sinneret iudicissimam causam, sed huius mihi
et vexari, neque permitteret quidam de Juribus Illm Cels. V.
minui. Quod ille (qua illius in Illm Cels. V. et observantia)
benevole se facturum pollicetur, ita ut spes sit optima, fore
ut volumus. Adhuc nobis et alij Regni Senatores, apud
quos diligens dabitur opera, ut quod Jure fecimus con-
sequamur. In ferim de me J. V. ita sibi persuade-
at ut si quid operae officij, studij mihi commode et dignit. J. V.
conferre vult profero, nil sit J. V. desideratum. Perit Voluit.

Datum Cracon

Illm Principi
nil. gram p
ritus no
chionu Gra
cimi. Illm
ritum, labo
vigilys pr
gis a Dno
nobis em
a Dno. V.
fata fuisse
conventu
eum ac m
sunt ac r
quem sequ
maonagan
fbo illu
fiscet aud
prope fu
pignimus
pignos
Que. Lih
afuri su
relinqued
minata.

Basum Cracovia v. d. Nouemb. An. 94

Wm J. V. addid.

Franciscus Niegossz
ruskyj Svec. Regius

Questo mistero mandati.

2. *Mxi Frederico Curlandia et Semigallia Duci sijnr. nob.
 dil. gram gram Regiam. Mxi sijnr. nob. dilecte. In felle
 citius nos Mxi Principis ac Dni Georgij Frederici Mar
 chionis Brandenburg. Prussie & Ducis cognati nri charis
 simi, Illustrem suam in Epatus Curonici possessione conme
 ritum, laborem ac studium vobis eiusd. Epatus Regis sumis
 vigilijs praestitum, tunc vobis iura ac lras Comitiss videlicet fa
 ctis a Dno Stheshano praedeces. nro condit. datas, fu
 ab eodem Praedeces. nro sancte confirmatas promissasq
 a Dna. V. obquanda a nobis inpetrata. Exemplum far
 bata fuisse, a qua fu Mxi Principis in Prussia Ducis nobis ad
 conuictu Regni appellatum est. Cu aut nemini offum
 cui ac meritum Regis. p. Etu damno esse debeat, tu de
 iure ac aequitate sit Comoda cuiuscumq rei eu sequi,
 quem sequente in comoda, neq affectione pendente gaze
 minouatum Iura & statuât. Ideo cam hanc primum cum
 toto illi effectu auocanda ee auximus, quam admod
 hisce auocamus sijnr. V. in Comitiss Regni natalibus
 praes. futuris decim. die ab inchoatione eorundem Comit
 pfigimus, in quo ferno Ius suum sijnr. qd heret praesen die p
 plenipotentes suos pcurat, nos cu Ordinib. fu Regni qua statim
 Que. Liss. id quod Iuris ac aequitatis fuerit pronunci
 aturi sumus. Inferim fu Mxi in Prussia Duc. in psonis sua pacifica
 relinquend. erit donec ea haec cu toto illi effectu finaliter fuerit de fer
 minata.*

Inte Sensus pro parte in Prussia.

Sigismundus Rex. J.

up. Inuicibus et singulis Palatinis Capis Castellanis
officibus eorumque Vicegerentibus Advocatis Civitatis offi-
doribus et eorumque alijsque subditis nostris in Regno
nostro et Terris Prussiae existentibus, sync. et fid. nob. dil.
gramm. nram. Regiam. Sync. et fid. nob. dil. Vadit
in Prussia negotiorum suorum agendorum causa Nobilibus Geor-
gius Radken stipator noster. Quia Sync. et fid. C. e.
medamub, madamubque, ut cum loca et omnia Regni
nostri, cum rebus suisque ac toto comitatu, ire, redire,
transire, stare, morari, tam in curia quam in iudicio
libere permittant, et ab alijs non mitti faciant, nullaque
ei vim et violentiam aut rebus suisque fieri
sinant, ab oibus vi et violentia tuerentur ac defen-
dant. Datu. J.

Sigismundus Rex. J.

up. Spect. et Fam. Burgravis, Proconsulibus et Consul.
Civitatis nrae Regem fid. nob. dil. gramm. nram. Regi-
am. Spect. fid. nobis dilecti. Mandavimus mediante
decreto Commissariis nrae et ordinis, quod Nobilibus
olim Nicolai Ficij relicto hereditate, cum fid. C.
intercedit, ut eiusdem Nicolai Ficij defuncti fimo
iussu nrae, de more in Civitate nra Regem, in sepul-
tura bonis Ordinibus Senatorij usitato et recepto hono-
rifice sepeliret. Quomodo cum intelleximus fid. C. non solum
huiusmodi decretum et mandatum nram floccifecisse
sed etiam dicti Ficij corpus non terre mandasse, nra
ad hoc mandare velle. fid. C. et laus vigore iussu
serio coniungimus et mandamus, ut iussu huius nrae,

absq. ulla
secum nra
quatuor do-
petiat. et
sunt illud
summad
pungat et
fieri ban
necesse
secundum
pat. J.

Spect. et
sub Ad-
nob. de
fimo N-
fid. C.
Nobili-
cent. et
nrae ciu-
fid. C.
C. et co-
satis sp-
relati est
serio p-
ta fid. C.
diam p-
et Conco-
mibo p-
des de-
beat. Pra-
Cracovia

absq[ue] ulla mora et tergiversatione funus illud
 sedum ritu et morem receptu, portabit[ur] illud
 quatuor Senatoribus Ciuit. ipsius n[ost]re honeste se
 petiat. et quotquot fid. v. in ordine Senatorio
 sit illud iuxta Decreti sequente, utiq[ue] ea qua in
 summa d[i] Senatoris funere requirunt diligenter
 fongat et exequat, ne eo n[ost]ro memorati quond[am]
 Ficij haeredit amplius sumptibus exhauriat, et
 necesse habeant auctoritate n[ost]ram implorare.
 Secus p[ro]p[ri]a n[ost]ra et offi[ci]i sui debito nefaciat.
 Dat. 3.

Sigismundus iij. S.

Speci. et famat. Burgravio Proconsulibus, Con-
 sul. Advocato et Scabinis Ciuit. n[ost]re Eigen fid.
 nob. dil. gram n[ost]ram Leg. Speci. fid. nob. dil.
 Primis Mandatoris n[ost]ri literis mandaueram[us]
 fid. v. ut secreto n[ost]ro n[ost]ro inter fid. v. et haeredit
 Nobilib[us] olim Nicolai Ficij lato mitoto satisfa-
 ceret. Et c[um] de n[ost]ro graui cu[m] querela n[ost]re ha-
 red eius olim Nicolai Ficij expositu[m] nobis ap[er]t[um]
 fid. v. secreto n[ost]ro atq[ue] transactio[n]i n[ost]re inter fid.
 v. et eor[um] p[ro]dicti Ficij haeredit n[ost]ra. Sucusq[ue] n[ost]ro
 satisfecisset, et satisfactio[n]e illi[us] varijs (ut nobis
 relatu[m] est) diffusijs extra h[ab]ere conari. Quapropter
 S[er]uo p[ro]p[ri]a n[ost]ra et sub pena in secreto n[ost]ro imposi-
 ta fid. v. Mandam[us] ne secretu[m] n[ost]rum et amor
 diam p[ro]fata frustra reddat, sed q[uo]d ex vi secreti
 et Concordia p[ro]fata teneat, sine quib[us]cu[m]q[ue] dilatio-
 nib[us] p[ro]stent, idq[ue] efficiat ne amplius Ficij haeredit
 des de fid. v. iustas apud nos co[n]querendi causas ha-
 beat. Pra[ter] p[ro]p[ri]a n[ost]ra et offi[ci]i sui debito nefaciat. Dat.
 Cracoviae 3.

up.

Sigismundus iij f.

Sped. et Tam. Burgrabio Procons. Consul.
Civit. nra Eigon fid. nob. Dil. grām mām Ego. Spe. fid. nob. Dil. Expositū est nobis gravi
cū querela, nōc et ex parte baronū Nob. dñi Nico
lai Hecij Cons. Eigon. quod licet fid. vñ Bimis
mandatorū mōrū literis de administrada iustī
cia mīdilatā de debitoribz olim paritibz ipsoz, in
mōra exequutionis tēribz, ex propria debitorū sub
missione statū, requisita sint in idipsum dñm
obtinere nō potuisse. Supplicatūqz nob. est hac
in parte de oportuno iuris remedio. Cui suppli
cōm uti iusta et aequa benignē annuētibz, fēto
fid. vñb (nisi litē mīferre malint) mandamz
dñō id habere volentibz, et requisita p dñm He
cij barones debitores suos ad realem et effectuale
solutionē vigore auctoritatis debitorū obligationis, nō atte
tibz ullis diffusiōibz, adigat atqz iuris remedijs cōpel
lat. Pro grā mā et off. suor deb. seui nō facit
Datum. f.

Sigismundus iij d.

Sped. et Tam. Burgrab. Procons. Cons. Civit.
mā Eigon fid. nob. Dil. grām mām Ego. Spe. fid.
nob. Dil. Conquestū est nobis nōc Nob. Anna Bar
fid. Jo. Joannē Longū, et Joannē de Congern. inter
fectorab manū sui Nob. Mathie de Freuden nō mō
receptā atqz infamulatu suo fouere, sed etiā eorū loz

fid. vñ h
ribus tra
Qua mī
dam. Serio
requisita
ant et in
admissi
v. os reg
man ante
mīstata, u
seui p
Data. d.

Ex n
Nobilibz
vñb. N
ceteris m
mō, am
benevol
de vāle
Presiden
Illy Han
dignitat
ob hēlar
Lia tū ob
cōr, nō
beneuo

Quid. Si homicidij accusatos, ita ut iuris est carce-
 ribus tradere Iustitiarum de eis administranda nolle.
 Qua mire cum offiis suis contravenire videatur. Man-
 dam. Serio. Quid. Si. ut ipsos homicidij accusatos
 requisiti per dicta vidua non modo in carcerari faci-
 ant et iuri sistant, sed etiam iusticiam in dilata de eis
 admittant, alias si per fugam evaserint de manibus. Quid.
 Si. eos regrendos esse certo sciat. Salva nihilominus
 manente actione contra reum, ratione eius homicidij
 in ista, et ceteris nobis in relationibus pendente.
 Leuib. pro gratia nostra suoribus offero debito ne factum.
 Datum. etc.

Sigismundus III Rex.

Rex. nob. Ill. nob. Ill. bus Ill. cis. Ill. nob. v.p.
 Nobilib. Spectabilib. Principib. Comitib. Ba-
 ronib. Magistris. publicis, quorumvis locor, ac
 ceteris in universis cuiuscunque status et conditio-
 nis, amicis vicinisque nostris charis salutem et
 benevolentiam nostra orationem. Cum in Italia, cura
 de valetudine ea specifice statuisset Aulicus noster.
 Praefectus Margenbugen in Prussia gubernator.
 Ill. Stanislaus Kostka de Stangenberg, nobis cum ob-
 dignitatem vetustissimam, ac maxime in hoc Regno
 ob clara merita honorib. gestis, clarissime fami-
 liae suae ob propria virtute ac in nob. merita, appropin-
 que, non omittimus putavimus, quin si quem ipsi
 benevolentia complectimur, quemque diu etiam, amo

re dignū conferimus lras nostras commendatione ad
 exteros suffragamur. Postulamus itaqz amanter
 ab (vobis), ut cum cū toto cōmitatu, p̄ oīa quae cūqz
 adierit loco, proficisci, transire, ac ubi ipsi visum
 fuerit cōmorari libere permittant, neqz illi ipsi
 vssia vestigaliū, aut quo cuiqz nōr molestia adhibeat
 sed (vobis) potius humanitatis offiū eūqz p̄sequat. Pro
 certo autē sciant eū ex salubrib. locis et ab oīe pe
 stifera contagione liberib. p̄ficisci. Non dubitamus
 itaqz cū humanitatis suae cā, tū etiā dūqz nōr com
 mendationis liberaliter vobis offiū, quae p̄p̄riatibz
 exteris p̄sertim dignitate gnis florentib. debent
 D. V. cū p̄sequatur. Quod quicqz gratissimū scie
 bring. Dat. 27.

Lra universalis p̄ capua
 Finck.

Sigismundus III.

V. Universis et singulis Salutem Castellani Capib.
 Vicecapib. Iudicib. Procons. Cons. Advocatis Sca
 brimis alijsqz vobis quacunque dignitate eminen
 et Jurisdictione fungentibz subditis nris ubi
 cuqz locis in Regno et p̄vibz nris constitutis, qui
 p̄sentib. requisiti fuerint, sinc. et Fid. nob.
 Dilectis grām nrām Regiam. Sinc. et Fid.

nob. dilecti. Demonstratum est nobis nosse Ihs
Principis G. Georgij Frederici Marchionis Brandenburg.
geni in Prussia et Ducis cognati nostri carissimi Ju-
dicii summi criminalis Ducatus Erius. Secus, quo Bar-
tholomeus Fink obvin publicam et latrocinium in
Mauritium Petrius Ciuem gedanensem subditum nostrum
Commissum, ad supplicium sit condemnatus. Et licet
D. Stephanus Predecessor noster, lris suis cum Principe
Ihs, in Prussia Ducem cognatum nostrum Obaz^m, ut
de illo Iusticia administrare aliquoties requisi-
uerit, ut et nos hinc fecimus lris, Illam tu in
Prussia Ducem, ob fugam illius in Regnum nostrum
nec Decreto, nec Reg^m Predecessoris nostri requisi-
tioni, nec tam nostris postulationibus. Satisfacere potuit.
Et. Cum aut ea sit pactorum inter Reg^m nostrum Predecess-
sores nostros et in Prussia Ducem ab antiquo constituta
ro, ut malefactores eiusmodi ad Regnum nostrum fu-
gientem capiunt captique extradant, aut iuxta munici-
cipalia Regni nostri Jura, puniant, et ipsa etiam equi-
tas ac iusticia suadet ne crimina ac scelera impu-
nita maneant, et Recip. maxime nitentur, ut su-
iymodi malefici tollant. Mandamus itaque Syn-
dico. D. ut ubicumque locorum Bartholomeus Fink
damnatu deprehensus fuerit, et nosse Ihs in Prussia
Ducis Syn. et Fid. V. hisce requisita fuerint, cum
Finkiem Ill^{ti} sua extradant, aut iuxta municipa-
lia Regni nostri Jura, uti convictu, iuxta decreti p^{di}
eti et criminis exigentia puniant. Si aut in Regno
Finkis noster capi non posset, volumus serioque Syn. et Fid.
V. coniungimus, et nullatenus a subditis nostris sustine-
at aut foueat. Secus p^{gr} nostra, et sub pena con-

eos, qui maleficos et damnatos bonis fouent, legib.
Regni definita, res faciant. Datis Cracouiae. Id. die
iii. Mensib. Decemb. No. 94.

Commisio pro cognoscendo
violencia.

Sigismundus. III

resp.

Magnificis et Generosis. Georgio Tarantibus
Vindon' Maurin'q, Mattia Sembrinskiy Perua
uion' Psidib. Casparo Almodan'sky Smeltinien
Capib. Loff Tenutario Lencelen, Joanni
Fischenfajon, Equestri Ordinis Luomico Capo et
Andrea Epil Secretario nro, et Frederico Frute
nre de Loemberg Sync. et Fid. nob. Fil. gram
nram Lly. Magi et Grosse, Sync. et Fid.
N. J. T. Conquestus est nobis pcertos Consi
liarios nros Nobilib Ludolphus a Brink
quod sub nram a Regno hoc absentia copu
ris iniuriis et spoliatio bonorum suorum her
ditariis, a quibus vidua Andrea Belpsi a Mog
complicibus accepit. Itaqz cupien' ut de eiusmodi
iniuriis diligent inquisitio fiat, negotia psona
Sync. et Fil. dand et conceden' esse duximus, put
concedimus psona Trib nris eisdem mandam, ut com
municato inter se consilio, statutoqz certo die et tpo

tempo co
tibqz ad
ditisqz v
iurib' di
sonu' m
Cathra
fno quo
v. on
fua se
Sync.
gra
v. so
Men

Magn
Vindon'
naica
Smeltinen
Joanni C
mico C
et Tri
et Fid.
J. Judo

tempo competenti ad se conueniant voca:
 tiq; ad sui sententia partib. quas inter se exau:
 ditisq; illar; oppositionib. et rñsib. de eisq; in
 iurib. diligenter inquirant et iustū iurib. con:
 sonū vñ in eis fuerit, decernat et constituat.
 Ceteraq; in pñrib. necessariis, faciant.
 fm quo decernē conscientias Syn. et Sid.
 v. onerant; Appellatione nō nisi a defirmi
 sua sententia admissa, corrig. duor; vel trium
 Syn. et Sid. v. absentia nō obstante. Pro
 grā nra, debitq; offorū suor; Syn. et Sid.
 v. secus nō facturo. Datū Crac. die xx
 Mensib. Decemb. J. a 94.

Sigismundus III.

Commissio pro cognoscē
 iniūria.

Magnificis et Gnosis Georgio Tarenbaech, v.p.
 Venden' Tharnicq; Mathia Combinshij Lar
 nauica, v. Sidib. Casparo Alledaenohij
 Smeltinen' capib. Koff. Tenutario Landzelen'
 Joanni Fyschenausen equestrib. Ordinib. Linc
 nico Capo et Andrea Spil Secretario nro
 et Frederico Krudener de Rosenbergh Syn.
 et Sid. nobis Hil. grām nram Reg. Mag.
 et Gnosi Syn. et Sid. nobis dilecti,

Conqueritur est nos per certos Consilarios nostros
et Ludolphum a Brink, quod Godefridus Konradus
Magister Caput Cremonensem captivos quosdam rone cer-
tarum violentiarum ipsi conquererent et subditis eis
factis a Magistro Matthia Dembinsky Preside Lar-
navien' detentis et iniuriam ipsius Cremonensem
in custodia traditis privata auctoritate di-
miserit, quodque duo fugitiva rusticorum dictorum
Sibueger ad Curiam Hehoff et Sornekauß anti-
quity spectant violententer occupaverit et alias ini-
urias sibi subditibus suis intulerit. Volens
itaque ut subditi nostri in pace et tranquillitate pu-
blica conservante et parti iniurias passae auctoritas
computens fiat, ad cognoscendum de qualitate earum
iniuriarum Sync. et Fid. V. deputant esse duxi-
mus, put deputamus proutque litteris nostris eis
mandant ut communicato inter se consilio statim
creto die et loco conveniant ad N. simul conveniant
vocatibus ad sui proutque partibus quarum interest
exauditisque illarum propositionibus et modis de eisdem
iniuriis diligenter inquirent et quod iustum iuris
consonum iuris visum fuerit decernant et consti-
tuant ceteras in premissis necessaria faciant.
In quo decernent conscientias Sync. et Fid. V.
oneramur. Appellatione non nisi a sententia
definitiva admissa. Emig, duos scilicet litteras Sync. et Fid.

V. absentia nō obstat. Pro grā nrā et debito
 suo Sincer. et Fid. V. secus nō fecerint. Das
 Cracoviae d. 17.

Wesdem der Durchlauchtigste Hochgeborne
 Fürst und Herr, Herr Johann Georg,
 Markgraf zu Brandenburg, des Heiligen
 Römischen Kaisers Lieutenant und Fürst,
 in Preußen, zu Ostpreußen, Königsberg, des Churfürsten
 und Landes, Fürst in Ostpreußen zu Königsberg,
 Fürst zu Hinterpommern, und Fürst zu
 Pommern, unser gnädigster Fürst und Herr,
 unser Vassall und Vasall des Königsbergs aus
 Preußen, vor unsern Virenen und Agenten, als
 dem Königlich Polnischen Hofe befollet und
 angenommen, dass Laus der Fürst: B.
 befallung des datum Tols an den Spruch,
 der Fürst Monats Monarch: in hier und
 Virenen der Herr, unser Virenen gegeben, und
 zu Virenen infanterie und zu Virenen, als Virenen
 und Virenen der, bis Virenen Virenen Virenen,
 Virenen und Virenen der ist der Fürst: B.
 und der Fürst Brandenburg der ist
 Virenen in gutter Virenen Virenen, was dem
 Virenen zu Virenen Virenen, aus Virenen,
 Virenen und Virenen Virenen Virenen Virenen,
 als Virenen Virenen Virenen, als Virenen
 und Virenen Virenen Virenen Virenen Virenen,

139
illius subuenire uolens, eademq in assequenda de eodem debitore iusta
dece nolens, sine & fidei iuramentis suis mandamus, ut ubicumq pno,
miratum debitorem suum pueniat, & ad offm seu iudicium
sine & fidei iuramentis eadem promptam p laceris iustitie
faciant & administrant, non obstantibus alijs tunc in contra,
rium emanatis uel emanant, iuribusq remedijs ad pstanda soluere
iure obligationis eius, ipsam compellant, ne qua longiore
mora & diffugijs debitoris rem suam in maiora damna,
ac dispendia adducat, consultum eidem esse. Pro gra nra sine &
fidei iuramentis re faciant. Data Cracouia die XVII mni Martij
anno dni M. D. X. quinto. Regnomi nro raderu Polonia
Octauo, Suetis secundo p.

Sigismundus Rex.

Matthias Woina Notarius

Sigismundus iij etc:

Generosis & Nobilibus Casparo Mlodawski, Vice pidi Per
nauier, Thoma ab Emden Ligensi, Joanni Bokier Vice
Venden, Capitaneis, Andrea Spill Secretario nro, Fridenco
Knidener
Bartolomeo Holtzür
succamerario Trepaten fidelibus nobis dilectis gram
nram Regiam. Generosi & Nobiles siq nobis di
lecti. Aliquoties iam nobis nomine Generosi Ludolphi
i Brincken conquestum e, cum multis iniurijs
& damnis i Generoso Leonardo Kitlitz Capitulo
nro Cremonen affici, in eo quod ipsi tres familias Schuen (Sifum)
dictas, ad bona sua hereditaria, uel Scharmkau &
Kendorff in Deu Cremonen sit ab antiquo pertinen
ti ademerit, pasua occupauerit, damnaq subditis suis
quane plurima intulerit. Volentes itaq ut subditi
nri in pace, & tranquillitate publica conseruentur,
& parti iniuriam passa iusticia competens fiat,
iurisp ratio id etiam efflagitet, ut si adpta ate

omnia restituantur, ad cognoscendum de qualitate eorumdem
 iniuriarum & ad ea omnia in occupata restituenda fidei. Vras
 deputandum esse duximus: prout deputamus per nos
 nros eisdem mandantes, ut Communicato inter se Consilio,
 octavo die & Competenti tempore ad id captato simul con-
 ueniant, & ante omnia familias supradictas Generoso iudicio
 pro a Bricken ab ipso Generoso Leonardo Keithler nro
 tenter ademptas una cum pascuis in integrum restituat,
 uocatisq; ad sui propriam partibus quarum intere ex
 auditisq; illarum propositionibus & nris de istis iniuriis
 diligenter migrant, & quod iustum iuris Consuetudinem fuerit
 decernant, Constituant, in quo Conscientias fidei Vras
 Appellatione tamen non nisi a definitiva sententia salua per-
 manente. Vnus duorum uel trium obuia non obite.
 Data Praconia die xxx men Martij. Anno dñi
 Millesimo, Cingentesimo, Nonagesimo Quinto. Legum uero nostrorum
 Polonici Octauo, Suecici Secundo.

Sigismundus Rex

Nathas Woina Notarius

Sigismundus III etc.
 v. h. Georgis & Nobilibus Casparo Modarowski Vice Prædicti Per-
 nauici, Thoma ab Emden Rigensi, Joanni Bokier
 Vice Venden, Capitaneis: Andrea Spill Secretario nostro
 Frederico Emdener Bartholomeo
 Holtzner, Succamerario Depatensi fidelibus nobis dilectis
 etiam nostram Regiam, Generosi & Nobiles fidei nobis
 dilectis. Relatum e nobis per certos Consiliarios nros
 noie Creditorum quondam Venerabilis Joannis Munsteri

Lubecen Capomiti Generosum Leonardum Rithir Cap-
 itaneum nostrum Remouensum, bona certa in Liouonia ipso
 admissa, ac postea decreto Illm. Georgij Radzuis-
 Sai. Romana Ecclesie Cardinalis p. hunc temporis per
 Liouoniam locum tenentem usum fructum, ex bonis illis per-
 ceptum, & Creditoribus soluen adiudicatum esse. Itaq
 ad satisfaciendum decreto huius fidei. Vnde Commemoratum
 Capitaneum nostrum Remouensium hinc omni noua cogat
 iurisq. remedijs compellant, tandem si id ita sit dili-
 genter perquirant, in q. Conscientias fidei. Vnde oneramus
 eamq. totam causam fidei. V. Cognoscen committing,
 iudicium ita decidant & definiant, ne unquam contem-
 tionem & lites eius rei gra. exoriri possint. Com-
 muniq. quoq. inter se de certo die & tempore ad
 id competentem, cumq. electo simul uia conueniat
 partibus quarum inter se ad sui personam uocet
 suisque iuribus minuscule exauditisq. illarum
 propositionibus, allegationibus & iuris id quod
 iuris suadebit, decernant & constituent. Appella-
 tione tamen non nisi a definitiva sententia salua
 permante, Vnius diuina uel trium obuia fidei. Vnde
 non obuia. Secus non fidei pro gra. nostra.
 Data Carouia die xxxi mēis Martij. Ao. dñi
 M. D. XC. Quinto. Regnorū v. nostrorum
 Polonis octauo Guetici Secundo.

Sigismundus Rex.

Matthias Worra Notarius

Sigismundus III. etc.

n. h.

Generoso & Nobilibus, Caspaco Mlodawski Viro p̄sidi
Pernaviensi, Thoma ab Emuden Ricensi: Joanni
Boici Vice Vindensi, Capitaneis Andrea Spil, Secre-
tario nro Fridetico Kondener, & Joanni de Rogen
de porcia Rapa, fidelibus nobis dilectis gratiam nram
Regiam. Generosi & Nobiles fidei nobis dilecti.
Expositum ē nobis gravi in querella nomine generosi
Bartolomei Hatzur Succanurarij Vespateu, cum a
nobili Voltero ab Rosen, certas quasdam obligaciones
ad respectum nullo modo habere posse, licet aliquā-
ties solutus a Rosen, ab Hatzuro regitus fuerit.
Quādo Connoventiam nos sopire vultu fidei. Vris
quarant nobis rerum gerendarum dexteritas est
prespecta, committendum duximus: prout hinc
committimus mandantes, ut, Caplato aliquo certo die
& tempore idoneo una simul conveniant, vocatisq̃
partibus, quarum inter se sui sententiam eandem
Connoventias exaudiant, solamq̃ eam tam cognoscat,
ac si quidem ita sit, iuris remedijs dēum Nobili-
tati Volteru ad extractas huiusmodi obligaciones
coquant, & quod iustum iurig consentanea fuerit,
servent & constent, in quo conscientias fidei V.
oncrant. Appellatione tamen non nisi a definiti-
va sententia saltem pervenient. Vix duorum iur-
aut trium fidei V. sententia non dnt. Secus non
sufficiat fidei V. pro gra nra. Data Cracoviae:
die ultima menis Martij, Anno dñi. M. D. XC. quinto.
Argenti v. nostroru Polonici Octavio. Suchci Secu dñi.
Sigismundus Rex

Mathias Woina Notarius

Sigismundus iij Dei gra.

148

Mag. & Generosi Georgio Turenbaich, Præsidi Vindob. Caroli. &
in Partibus Taurinens. & Luner, Casparo Mladonsky
Smitten: Thoma ab Emden, Ligen: nris Capitaneis Sebastiano
Sebastianovich iudici terras in Samogitia Joannis Vignars
iudici terras in Viten: Joanni a Tüsenhausen in Berjon
& Calenow nobilitatibz Lituonia Praefido grām
nrām Regiam. Mag. & Generosi Lituonia & fideles nobis
dilecti, Concepta fuit a nobis Illi quondam Baltasar
Batthorpe In somno Serini decessoris nri Regis Stephani
fuit filio, ob meritōrum Regis eiusdem erga rem
Litu. publicam memoriam potestas redimenda acerb. Piltē:
in Lituonia bonorūmg & iurium nrām ad Epānum olim,
ūm vico facta Lituonia delitione & iurora eiusdē Serini
decessoris nri cum Serino: itam Dama Regis Frederico,
bona memoria imita transactionis territorium Lituonia antiquitū
pertinentiam, ab Illi Principe D. Georgio Frederico Tauri dore
Braudsbagen: Dux in Pruthia cui ab initio arx & bona com
memorata a Rego Sup. hanc oppignorata & dissipata
fuerant, quibz iudicationis suae redemptionis potestate
atqz iure cum Illis Baltasar Batthorpe rationibus
illis ita ferentibus Illi Principi D. Frederico in Litu
nia Curlandia Smigalliaqz Dux assentientibus assit
atqz de ipsū ius & potestas in Dūcem eundem Cur
landia a nobis esset transacta, ita ab illo deinde acta fuit
hac cā, ut processum eius iudicationis & redemptionis
auctoritate nrā Commissionis Illi olim Baltasaro
Batthorpe concessa iurget & prosegueretur. Verū
quod ea res, iudicatio nimirum illa ex delegatione ac
Commissione nrā in nomen Baltasaris Batthorpe concessa,
non vnde Illis Curlandia Dūcis nois acta fuisse videretur
ut nihilominus ius & potestas Illi illius Serini a
nobis concessa quam in robore suo conservauimus
effectū & finem suū sortiat & nouam delegationem &
Commissionem. Et extra iuror. Senatorios decernere, ipfig

Dñs Carlandia in nomen ipsius dare intercedere iudiciali cognitione
uisam nobis fuit. Quare Sñs & fid: Vñs quorum fides integri-
tas ac dexteritas perspicua nobis ē, totum hoc negotium
Committimus, eiq; diligenter hortamur, ut acceptis his lñs nñs
communicato inter se Consilio tempus ac diem certum, quo per
agendum illud sit imprimis constituant, deq; eo ipso Consti-
tuto a se, die & delegato sibi a nobis negotio Illrñ D. Auer:
chionem Ducem in Prussia, uel absente eius Illrñ Mandatarios
& Procuratores ipsius in arce Elten: certiores faciant,
utq; ad diem constitutum ad pecuniam tollendam & cedem
lñm Dñi commemorato Carlandia ara & bonis appropinquatis
absint, eos admoncant, Ipsa uero Sñs & fid: Vñs ad diem
eundem in arce Elten: illius executorij perimariam conueniant,
ac ut negotium hoc suo ordine ad effectum deducant et per-
ficiatur operam dabunt, minuzum ut numerata Illrñ D. Mar-
chioni summa pecunie, iuste & legitime in bonis illis inscripta,
receptisq; ab eo uel mandatarijs eius obligationis lñs, arce
ipsa et uniuersa bona usallis territorijs illius, quem
admodum habemus in hypothecaria, illorum possessione
Illrñ D. Marchio: Dux in Prussia fuit cum lñs obliga-
tionis Dñi Carlandia sine ullis impedimentis uel ter-
giuersatione talantur, realisq; & actualis possessio in Arce
bonis et iuribus illis assignetur & concedatur, atq; adeo
quicquid ad negotium hoc uindicationis seu redemptionis
pertinebit de ipsa a Sñs & fid: Vñs perficiatur,
neq; appellacionem ad nos ullam nisi ad ipso negotio
Principali sententia definitiua admittant, non obstant
etiam iuris, duorum uel trium uestre absentia.
Datum Cracovia die mensis Anno Dñi. 1395.
Regnorum nostrorum Polonie & Ruthenie Sñs & fid: S. S. S.

Sigismundus iij Dei gra.

Illrñ Dñs
Carlandia
Vandalorum
Norimbergae
Salicem
sua arce
nñs ipsius
Vñs cognat
nimis per
Sñs & fid:
Elten: Elten
diuina, &
per se abs
Petrus & Pe
Lithuanos m
meritorum
mitterent
erga ipsius
aliquam
Sñs & fid:
us per
iustitiam
& rapom
laxia, auc
indication
lata esset,
gahnis ne
de negotium
id fuisse u
in nomen
creimus, q
quibusdam
A quibus d
Sñs & fid:

Illi Principi S^o. Georgio Frederico deⁱ gr^a Archiepiscopi B^{er}g^o,
 Lub^{er}gen^o & in P^{ru}ssia Stetin^o, Pom^{er}ania Cass^{er}torum,
 Vandalorum: nec non in Silesia ~~Quo~~ d^uc^us, Burgravio
 Norimb^{er}g^o: Illig^um^u Principi cognato n^{ro}o Cariss^{imo}
 salutem & benevolentiam n^{ram} in absentia n^{ro}o Ill^{ris}
 sua arcis Ill^{ris}: Praefecto, Procuratoribus & mandata
 n^{ris} ipsius Ill^{ris}: gr^am & favorem n^{ram} Ill^{ris}: Princeps
 sine cognate clar^{itate}. Quam graves & iustas causas habue
 rimus permittendi Ill^{ris}: quondam Balthasari Bathoreo
 Seren^o: Electoris n^{ri} Regis Stephani filio ut
 Ill^{ris}: Arcem, bonas territorij illius ab Ill^{ris}: V^{ir}u^m
 dicaret, & redimeret non subitaneis Ill^{ris} n^{ram}
 per se absq^{ue} commemoratione n^{ra} persolvere. Cum n^o.
 Patruus Ihesius ita de hac re p^ub^l: nomine Polono ac
 Lithuano meritis fuisset, ut nullo unquam tempore
 meritorum ipsius memoria sit interitura non propter
 mittendam nobis ex animo n^{ram} quoniam n^{ra} optima
 erga ipsius posteritatem voluntatis significationem
 aliquam edere n^{ram}, eorum rationibus & commodis pro
 spiceremus, quod vel hac Ill^{ris}: am^{pl}icatione commode
 nos praestituros praestavimus. Ista vero concessione n^{ra}
 quoniam commemoratus Balthazar Bathoreus rebus
 & rationibus ipsius ita fecerit Ill^{ris}: d^uc^us Cur
 lantia, auctoritate consensu n^{ro}o cessisset, atq^{ue} potestas
 iudicationis eius per nos ad ducem eandem trans
 lata esset, iam ante auctoritate Commissionis & dele
 gationis n^{rae} in nos Bathorei facta, tentatum fuit
 hoc negotium; Verum quod non ordine suo factum
 id fuisse videtur, tenio aliam esse nobis delegationem
 in nos Ill^{ris}: Curantia d^uc^us instituendam de
 crevimus, quod & fecimus Commissariis n^{ris}
 quibusdam iudicationis hoc negotium decessavimus.
 A quibus cum Ill^{ris}: V^{ir}u^m de die peragendi eius ne
 Joh^{ann}es Corio fuerit reddita postulatibus, et amice

requirimus, ut si quis aliquos mandatazios uel Procuratores
ad pecuniam accipiendam et redendum ex re ac bonis
deignoratis mittat, atq. id quod re ipsa, et aguitas
in ea causa postulabit, quodq. a delegatis a nobis
iuris constituetur, sicut observare et exequi, ac ad
effectum deducere iubeat factura rem nobis gratam,
iuris ac aguitati consentaneam. Data Calovnia.

Sigismundus iij Dei gra. c.

la. Significamus presentibus lris reus, quorum intere uniuersis
et singulis, Quod postea periori decreto nro inter Illcs
Prussia et Curlandia Duces in laa ratione exemptionis
arvis Diltex: et bonorum ad eam pertinet non ita
peridom lato laam eandem ad Iudm Affectorum nos non
remissum. In termino itaq. hodierno tam ex remissione
prefata, quam ex aditacione, qua Ills Prussia Dux
Illm Curlandia Ducem ad persequendam non admissa
a commissarijs nris appellationem aditauerat incidit:
et hucusq. continuato partibus prefatis actores uidelicet
Illm Curlandia Dux per Nobilem Nicolaum Wisthenxky
citata uero per Nobilem Joannem Schalassky plenipotes
sios, coram iudicio nro comparere: eamq. laam iudiciali
persequentibus, atq. de competentia Commissionis totius
illius processus descriptionem plenipotentem quidem Illm
Dux Prussia in competentiam nre deduxit: quod ius
ipsam reus redimenda ex consensu nro Magis olim
Salhasaro Battoni Competebat, illiusq. tam in com
missione, quam innotescencia Illm Curlandia Ducis
Commissionali expressa mentio facta, laa uero ex in
stantia Illm Curlandia Ducis, cuius ibi nulla antea
mentio fit, instituta e. Itaq. huc iuris dictionem minus

Competentia
nro admittere
Iuris acton
uerbis per
Battoni, sel
timisse. Ag
Illm Curlan
mentis eius
Curionem a
tio non adm
peritis nris
per comm
in Commis
textam ex
decomendat
Illm Prussia
don Illm
et aditacione
coram iud
appellatione
Castro suis
consiliarijs
Commissione, qu
suffragio nre
tore: et in
processu ex
to eadem
ad illiusq.
Vbi etiam
Commissionis
acti quicunq.
sine Liouones

Competenter fundatam, ita ab ea quoque appellationem me-
 rito admittere: fuisse. In contrarium Illris Curlandia
 Ducis actoris plenipotente ex eiusdem Commissionis
 verbis probatur: Commissioni, non tantum ad Baltasara
 Batoni, sed et ad quemvis cui is iure succederet per-
 timuisse. Atque ita ~~per~~ factam per Baltasara Batoni
 Illri Curlandia Ducem ex consensu nro cessionem,
 merito eius nomine causam institutam, meritoque appel-
 lationem a fundatione iurisdictionis tanquam ab aucto-
 ritate non admissam. Nos cum Consiliariis et Iuris
 peritis nris eo attento, quod Citatus Illris Dux Prussiae
 per Commissionem Illris Curlandia Ducis nomen, tam
 in Commissione, quam in immutata iustitia pre-
 textum exciperet: iustam appellandi causam habuit,
 decernendam duximus, determinansque eam appellationem
 Illri Prussiae Duci iure fuisse admittere: meritoque eun-
 dem Illri Ducem eius prosecutionem per protocol-
 lum ad citationem instituisse tenens partes appellatione
 coram iudice nro proseguiri. Cum itaque eadem partes
 appellationem eiusdem iudiciali proseguerentur, atque
 easdem suas actiones reprobarent. Nos cum eisdem
 consiliariis et iurisperitis nris eo considerato, quod tam
 Commissio, quam immutata Commissionis inordinato
 suppreto videtur Illris Curlandia Ducis actoris nomine
 obtemperare: et indignata est, Ideo tam Commissionem quam tota
 processum ex ea subsecuto sublato Illri Prussiae Duce
 ab eodem processu absolimus liberamque pronuntiamus,
 absolimus et pronuntiamus, Actori vero Illri Curlandia
 Duci aliam novam ordinatam Commissionem vigore
 concessionis nrae a nobis impetrari: (ad quam suffi-
 cient quicumque Nobiles siue Poloni, siue Lithuani
 siue Livones et si dignitarij non fuerint) processum

ordinatam eo noie instituen. facultatem presentis
decreti nri vigore. In cuius rei fidem et testi-
monium tam Regni, quam Magni Ducatus Lituanie
pntibus sunt appressa. Datam Cracovie feria
quarta post Iesu annuntiationis Beate marie
virginis proxima Anno Dni Milmo. Cingenta
Sexagesimo quinto. Regnoru nroru Polonici Octavo,
Sueci Secundo.

CESSIO.

Sigismundus.

Significamus.

Quod ^{cum} possessores

^{ap.} Curiam Sachner et Gilheuer in dicta Departhe positaru
induxissent in animum, toto & integro iure suo, quod habent
ad curias prefatas redere, illudq. in personas Nobilium
Magni, et Henrici Von der Lude Franchender, ad supplicatio-
nem noie eorum nobis facta ad ea cessionem nre pagend
consentire nobis ee iuximus, consentimusq. presentibus
lris nris. Atq. postea eadem cedio ad Acta quocumq.
Authentica suum sortita fuerit effectum, ea ratam gratag
hentes, uti ea quam consensus nre presentis antecedit
dictas curias Sachner et Gilheuer cum orbis redditibus
pventibus, censibus, emolumentis, fructibus, comodis, utilita-
tibus, affinentijs pertinensq. uniuersis nullis proptus exceptis,
neq. pro quocumq. repositis, sed ita proptus quemad-
modum ea bona moderni possessores possident teneant
prefatis Nobilibus Magni et Henrico Von der Lude iure
pro sorte et interesse suo, tenen, habent, possident pacificeq.

p fratrum

et quicq. uti
ma iussu
et Loris
curias, nec
amoturos
statum cur
sorte et inter
distinctione
none nulla o
cetera quoc
Lipsia. Salu
presentes mo
m. O. Lit.

Se

Sacra R.
ministra cum
reunq. orien
demissime
uicem sig
Joannem
clausi Pa
puellam que
Eri de D
publia inuas
Loriam ad
ubi etiam mon
Raptor ille a
restitutions
inversus esse

et quiete uti fruenda damus, atq; conferimus ad extre-
 ma usq; uita sua tempora promittimus promb:
 A. Serms Successorib; nris, non ee nos predictas
 curias, nec quicq; ad eas pertinere, ulla ratione
 amoturos aut alienaturos, amouerie aut alienare
 potatem cuiusdam facturos imo ipsis utriusq; uirt, pro
 sorte et interesse suo, totum, integrum, illasq; ius
 ad iusticia conseruatauros. Cuius aduitatitatis
 rone nulla onera alia fere tenebantur, quam ad quae
 caton quoq; Nobilitas e obligata, Juribus tñ nris et
 Reipub. Saluib; manentibus. In cuius rei fidem
 praesentes manu nra subscriptas, Sigillo Regni
 A. O. Litte: consignari iussimus. Dase.

Serenissime Rex: potentissime Princeps
 Dñe, Dñe clementissime.

Sacra R. Mti Vra seruitia nostra, fide et obsequio ple-
 nissima humillime deferimus, eisq; ualeudinem et salutem
 rerumq; oim successus prosperissimos ex aio precamur, Dñe
 clementissime. Per Capta JH^m Principis nostri Solda-
 uensem significatum nobis est, Nobitem quendam nomine
 Joannem Grobstei in Masouia, praesentis huius S. S. mup
 elapsi Paschatis diebus, in hoc JH^{ma} Cels: sua Ducata,
 puellam quendam Nobilis olim Nicolai a Witmansdorff,
 Viri de Ducatu hoc, eiusq; incolis benemeriti filiam, in via
 publica inuasisse, eamq; e manibus comitam ereptam, in Ma-
 souiam ad Villam usq; Nobilis cuiusdam Matthaei Losch,
 ubi etiam nunc destinetur, violenter abduxisse. Cum vero
 Raptor ille de restituenda puella, et pecunio insuper in quod-
 dam restitutionem eiusdem denegaret, apud S. R. Mtem V.
 incursumus esset, ab JH^m Principi nostri Capto Soldatuen

per duos ad eum missos Nobiles serio fuisset admonitus,
ipse non solum adhortatione illa atrociter neglecta, se puellam
abductam non dimissurum respondit, sed ut uel matrimonio
ipsi copulatur, vel, si nec id impetrare posset, pro liberatione
tandem eiusdem quinque mille florens ipsi ut numeretur,
exigere non erubuit. Cuius res indignitas sane, ut debuit,
non mediocriter nos commouit, atq. ut eam ad S. R. Mtem
V. quamuis ipsam plurimis usq. longe grauissimis occupa-
tam esse sciamus negotijs, deferimus, omnino officij nostri
esse duximus. Ideoq. maiorem in modum humillime S. R. Mtem
V. rogamus, ne facinus hoc tam enorme et inter homines
tam nominis fere inaudibile pro aequitate et iustitia, cuius
S. R. Mtem V. obseruantissimum esse scimus, nullatenus sinat.
Veram Raptori seuerissime mandet, ut et puellam abductam
istra modum cum complice suo Receptatore minime, Plathaus
Losch, ad speciatem quoq. a Sac. R. Mte V. humillime
petimus citationem, in proximis futuris Regni Comitibus Sac.
R. Mti. V. et inclitis Regni ordinibus ad instantiam Illma
Cels. sua Actoris legitime ac iuridice rationem reddat, seseq.
sub amissione bonorum et famae pessime sustineat. Quod S.
R. Mtem V. pro aequitate et iustitia sua non praetermissum
esse humillime & confidimus. Idq. paratissimis seruitijs
demereri ut possimus nunq. non impense habimus operam.
Quam diutissime florentem vivere et regnare ex a. d. precamur.
Regimonte. 26 April. Ao M. D. XCV.

S. R. Mti V.

obsequentissimi seruitores.

Almo Principe et Dno, Dno Georgio
Friederico Marchioni Brandenburgensi in
Prussia, nec non in Silesia, Carniola, Tyrol,
Regimonte ad gubernationem Prussiae
Ducatus relictis Consiliarij.

Vniuersis et singulis Magisfratribus iurisdictionum quauumq; in
 Regni nostri exercitū, et praecipue in Ducatu Masouia, Ceterisq;
 quibusuis etiam priuatis hominibus, cuiusuis status et conditio-
 nis existē, Sinc. et Fid. nobis dilectis grām nrām Regiam, Sinc.
 et Fid. nobis dilecti, Detulerunt ad nos grauis inq;rellā Ill^m
 Principis D. Georgij Friderici Marchionis, Brandeburgē et in
 Prussia Ducis consanguinei nrī carissimi Consiliarij, quod Nobiles,
 Ioan. Grebski incolā Masouia praeteritis diebus festi Pasche,
 Nobilem Dorotheam Widramowskā de Duabz Prussia in
 templum una cum alijs virginibus perficiscentem in uia publica
 raperit, et alijsq; virginibus sint ornamenta et elendia ademe-
 rit, raptamq; per diuersa loca circumferat, Supplicarentq; nobis
 praedicti Ill^m Ducis Prussia Consiliarij, ne tales excessus impunitos
 relinquamus, Nos uidentes eiusmodi facinus in contemptum Legum
 publicarum et superioritatis nrā commissum, cohibere, et pactis conuen-
 tis, quae nobis et Regno cum praedicto Ill^m Duce Prussia inter-
 cedunt satisfacere, Mandamus serio Sinc. et Fid. Vris, Magistra-
 tibus quidem, ut praedictam virginem de manibus Raptoris eiusq; com-
 plices liberarent, eaq; Ill^m Duci Prus. uel consanguineis extra-
 dant, atq; de Raptoze ubicumq; is praeventus fuerit iusti-
 ciam indilatam ex legum praescripto administrarent. Priua-
 tis vero, ne praedictum Raptorem recipiant, aut defendere psu-
 mant, Veram consilio et ope sua adsint, quō praedicta Rapta
 primo quozq; tempore atq; si mora a Raptoze uindicta,
 centq; et Raptoze per Magistratus ordinarios ex iuris
 praescripto puniatur, Neq; Seuis Sinc. et Fid. Vra factura, pro
 grā nrā et suorum officiorum debito. Dase Cracouia
 xxvi mensis Maij. Anno. M. d. xcv.

Georgij
 Burger in
 de Dale
 Prussia

Salinis condaculis. Principium deest.
Cum Helio. Tran. Grædæ superionibus

cum Nobilibus Joan: Griebstz superioribus Pascha diebus Nobilem
 Doroteam Wiedamowitza in via publica rapuerit, et in Raptoris potestate
 ei usq[ue] Crant ex querella Christianiorum Mre Principis D. Georgij
 Friderici Marchio: Brandenburgē, et in Prussia Ducis intellexim[us]
 detineatur, dederimusq[ue] has nostras ad Magistratus nostros, et sēs priu[os]
 tos, ut raptam de potestate raptoris liberarent In quo negotio ad
 promouendam causam, raptus et ad liberandam raptam iam proficis
 cantur penam exhibitores Nobiles
 uel quorūq[ue] predicti Nobiles substituerint, cum eorum amittatu Ideo
 ut tutius, et commodius id facere ipsis liceret hisce s^{ris} prospici
 illis esse volumus eosq[ue] in protectionem nostram Regiam recipimus,
 prout recipimus penitus s^{ris} nostris oib[us] libere et sine perharrescētia
 quarūcūq[ue] personarum facien[tes] illis p^{re}sentem in Regno et dominijs
 nostris Persari causam p^{re}dictam raptus debito iuris ordine oiaq[ue]
 licita et honesta negotia peragere. Quapropter oib[us] et singulis,
 subditis n^{ost}ris, quibuscūq[ue] status, conditionis et p^{er}sonalia fuerint
 mandamus ne penam exhibitores, uel eorum substitutos, in pro
 mouenda ca^usa p^{re}dicta impediunt, sed eos ubiq[ue] licite uersari per
 mittant nullaq[ue] iniuria aut molestia afficiant, pro grā n^{ost}ra et
 suorum officiorum debito. D^{ate} Calouia xxvi Men: aug^o 1609.

*Iræ Vniuersales ad oēs Sacerdotes
ne Raptoꝝ matrimoniuꝝ concedat.*

ne Lipton matrimonium concedat.

ms
vp. *ms*
Dilectis Virabilibus et honorabilibus Archiepis: Epis.
Officialibus, Canonicis, Plebanis eorumq; Vicegeren Sinc: et Fid: N:
dilectis grām nrām Regiam Sinc: et Fid: nobis dilecti. Ex grella
Thi: Principis D. Georgij Friderici Marchionis Brande: et in
Prussia Ducis consanguinei nrī carissimi, Consiliarii nrī in
testamentis Nobilium Joanne Gzobels Nobilem Doroteā Widdia
monacha Virginem de Ducatu Prussia in via publica in

templum proficuum, rapuisse, et raptam detinere. Cum hoc
facimus in eum finem ab eo perpetratum esse, idem Consilij
affirmant ut in matrimonium seum inuendum rapto pertra-
heret, uel certam pecunia summam pro liberatione et aciperet.

Proinde, cum libera matrimonia esse debent, neq. tantisper
Virgo libera dici potest, quousq. in state Raptoris per-
maneat, Requimus Sinc. et Fid. v. verum quantum in
illis est et pro suo off. dent operam, ut p'dicta rapta
de manibus immorati Raptoris liberari possit. Pro suo off.
et grā nrā secus Sinc. et Fid. v. non factura. Dase
Cracouia, xxvi Mensis Maij. Anno M. D. xcv.

ut ne tale mati-
monium p'dicto Rapto-
ri concedant.

Henricus Dei grā Rex Poloniae Magnus
Dux Lithaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae
Samogitia, Kiouiae, Voliniae, Podlachiae
Lithuaniae. Rex et Archidux Borboni-
um et Aluerorum Dux, Comes Mar-
chiae Forresteri Querij, Rouergij Montisfortis.

Significamus p'ntib. lris nrīs quoram interest
vniuersis et singulis. Quod tam apud nos fuisset
Illius Princeps Dñs Georgius Fredericus Marchio,
Brandeburgens. amicus et consanguineus nr
clarissimus, petijt inter alia sine discedens a

nobis, ut quo maiorem commoditatem Hospitij, demerps
quando Ill^{is} sua nos maiore placuerit, habeat
duas domus in Circulo Cracoviensi Heredum No-
bilis ac Famati olim Iamnis Paetis, quibus hactenq
pro Hospitio usus est, liberas a quovis Hospiti,
quamdiu ille vixerit faceremus, easq Ill^{is} sua
soli, vel Oratoribus suis pro Hospitio assignaremy.
Cum itaq nos y simus qui non solum in his sed in
alijs maximis quoq rebus Ill^{is} sua gratificari prope
sam nrām voluntatem declarare cupiamus, eand
grauatim ei res assensu sumus. predictisq Heredibus eam
muneritatem assumptiendam ab illam Hospitum pter
Ill^{is} suam onere libenter concessimus, atq patibus
his nrīs concedimus, ita ut durante vita p^{ri}nci
Ill^{is} Principis in memoratis domibus, eoram, Acialem
versus portam slawoniā alteram, alteram uero
eidem adiacentem atq contiguam, nemini vrp
p^{ter} Ill^{is} suam, vel Oratores Ill^{is} sua Hospitium
assignari a Marschalis Regni atq curia nrā
possit atq debeat. Quocirca oib^{us} quoram interē
Regni et Magni Ducatus nrī Lithuania offic^{ib} libus
et Marschalis tam modernis quam etiam deinceps
futuris, alijsq oib^{us} distribuendorum Hospitiorum
facultatem habentibus denanciamus mandamusq. ut
ne in p^{re}fatas domus modo p^{re}misso a nobis Ill^{is} p^{ri}
Principi suprascripto assignatas durante vita dicti

Principi
seleas
ab alijs
supra
seruari
et testi
scripsim
iussimus
est Fe
congen
nostri a

Nos se
Moldau
Roman
Flangar
comenda
excedit
opt: au
transiū
ramq. ba
geria sa
mus, qu

Principis quicquam Iurisdictionis suae exercent,
sed eas immunes ab si Hospite relinquunt atq;
ab alijs quorameumq; intere relinq. et pro solo
supra scripto Principi vel ipsius Oratoribus
servari curent. Pro gra. nra. In cuius refidem
et testimonium fides nra manu nra sub,
scripsimus, et sigillum nram subappendi
iussimus. Datum Cracovia Fera secunda,
post Festam s. Trinitatis. Ad. dni. Milmo
Quingentesimo septuagesimo quarto. Regni ven
nostri anno primo.

PACTA.

Nos sigismandus Dei gra. Regnorum Transilvaniae
Moldaviae, Valachiae, Transalpiniae et sacri
Romani Imperij Princeps, partium Regni
Hungariae dñs, et siculorum Comes. Memoria
comendamus tenore sententiae significand quib;
expedit, universis. Quod postea ex Dei
Opt. max. beneficio, gubernacula Regni
Transilvaniae adepti sumus, ac Turcarum sigtha
ramq; barbarica iniquitas, et furor in Hun
garia saevire capit, nihil magis in votis habui
mus, quam restituta reuictaq; nefarij hostis pp

illorum leuitatem et perfidiam inimicitia Reipub.
Christianae, atq; adeo Regno Hungariae multis
circumuentis calamitatibus, imo in extremis flui.
tuanti periculis quantum in nobis situm esset
secundum deam subuenire et opitulari Regna
et prouincias, Turcaram inq; pressas, a fera illa
rum seruitute vindicare, atq; in pristina liber
tatem restituere possimus optime scit persuasi
nihil hac re deo gratius nobisq; gloriosius futurum
neq; remedium ullum ad promerendam animis
nri immortalitatem accommodatius inueniri posse.
Quare iam in uindictam a seruitute Turcaram
Regno nro Transalpinum adiacentis corpis nris et
omni bellico apparata, spectabili et Magnifico Ino
Michaeli Voivoda, quasi nobis relicta Turcaram
perfidia, una cum totius illius Regni ordinibus
iureiurando astringens iam pridem subdiderat
operam daremus, prosperis successibus, multis
pilis hostibus deuictis, et extra Regnum illud
depulsis, Regnum ipsum in libertatem cristianam
assertam est, quia etiam milites nri finitimorum
Bulgariae populorum ceruicis iminentiam per
Bulgariam Turcis multis pilis, magna edita strage
deuictis, et Turcicis oppidis, villis et agris, depu
latis, nicolam in intra limites Regni illis se rece

perant. V
um per n
et admini
possit, a
sigen can
tas. Msc
Ilius leg
pacta et c
quidem tu
LACTA
per dnm
trans, Va
Imperi, B
et Siculora
Inim. Msc
Transalpin
legis pnt
serano duc
et Gen
hem Ser
sigen spe
us autem
sua ser
Antiochico
de Budze

perant. Ut autem Regnum illud a furore barbarorum per nos in libertatem assertam commodius et administrari. Cuius rita, et ab hostibus defendi possit, accitis ex illo Regno ad nos ad transigen cum pleno et generali mandato, auctoritate Michaelis Voivode et iurum Ordinum illius Regni sanctione precipuis heris, in hac pacta et conuenta decensam utrinque, quorum quidem tenor talis est:

PACTA ET CONVENTA inita inter ser^m Principem dñm Sigismundum R^g gr^a Transylvia, Moldavia, Valachia, Transalpinis et sacri Romani Imperij Principem partem Regni Hungariae dñm, et Siculorum Comitem p. ac spectabilem et Mag^{cu} dñm Michaellem Voivodam Regni sua^{se} ser^{is} Transalpinem, universosq^{ue} ordines, et heros eiusdem Regni partibus ex parte sua^{se} ser^{is} Mag^{cu} dñm Sierano Gyca sup^{mo} Cancellario ac Consiliario nro et Gen^{to} dñm Georgio Rawasdy Consiliario eiusdem ser^{is} Capitaneorum Loris Wywar, ad transigen specialiter a sua ser^{is} delegatis, in personis autem Voivode et Ordinum eiusdem Regni sua^{se} ser^{is} Transalpinem Venerabilis Septemca Archiepiscopo in Tergovistia, Luca Episcopo de Budzen, Theopulo Episcopo de Runc, item

Tandem
 mini et c
 rum, et
 legem nos
 lo sum. Co
 min cont
 ramis in
 potestati
 conserva
 admodum
 imperio
 qui ex
 la hinc
 nos qui p
 lottatis
 ci totius
 mas. Re
 saucioni
 Flor ipsum
 papiis si
 Michael
 per temp
 sis Regn
 Instan

Tandem eligimus, constituimus et exaltamus una-
 nimi et concordis totius Regni voce, in Principem
 nostrum, et Regni nostri Transalpinum Dominum et
 legem nostram hereditarium, iam dudum hanc de
 eadem speem conquirendam quod sua scriptis nos et patriam
 nostram contra omnes Turcarum furor et aliorum quo-
 rumvis ingratis hostiam incensus defensurum et
 protecturum, nosque in nostra antiqua libertate
 conservaturum, ac in veritate iudicaturum sit, quem
 admodum alia Regna et ditiones sua scriptis
 imperio subiectas iuxta pacta hac et congrua,
 quae hoc ipso tempore utrimque constituerimus.
 In cuius rei robur et testimonium primum hic
 nos qui personaliter adsumus ipsius scriptis
 libertatis iuramentum, nostro Vovoda Michaelis,
 et totius illius Regni popularum nomine presta-
 mus. Nos et universam Regnum eidem eiusque
 successoribus futuris fideles subditos usque ad mortem.
 Hoc ipsam et manu nostram subscriptione et
 proprio sigillo nostro corroboramus. Idem et
 Michael Vovoda nunc constitutus, in futurumque
 pro tempore constituendi Vovoda omnium
 sig. Regni Transalpinum Ordines et status
 prestare debebant.

Quoniam autem ser^m: Princeps, dñs n^r clemens.
in Regno isto et manere continue non
potest, nobis suam Vicgeren Voivodam constituit,
quem s^se Ordines Regni à sua Sey^r communibus
votis et suffragiis postulaverint, qui lingua q^q
ria et patry sermonis compos sit, quiq et Regnū
illud rite administret, et cas n^ras iuste et legiti-
me iuxta Regni antiquam libertatem et consuetu-
dinem, et secundum ea pacta et conventa ac pro
mandato Ser^m Principis n^ri et eius successorum
dyudicet et dirimat.

UT AVTEM hac melius et rectius peragi et exequi
possint Ser^m sua, sub nomine et auspicio suo,
secundum deum vexillum militare, clavam et fra-
mcam Voivoda ipsi et locum tenenti suo mittet, quo-
vis ex hoc agnoscat illum vice et in persona sua
Ser^m fungi, ac in oib^{us} quacumq sua Ser^m manda-
verit à primo ad novissimum iuxta pacta et
conventa suo dicto Voivoda obediē^t eiusq mandata
iusta et legitima exequantur.

VOIVODA quoq ut offi et manere sibi comiso comodis
et pro sua Ser^m voluntate ac ordinum utilitate
et comodo perfungi posset, duodecim illi Boeros
usu rerum, atate et experientia conspicuos adiunget.

quorum cu
cutien, qua
iuxta hoc
ulli p^{er}to
Boeri quic
tati et se
stitui, ita
QVOD ad
statuimus
in Regno
curat, t
al eadem
tem ser^m
tati tribu
Vox Comi
Congregat
Pomoham
Voti et sa
et Voivoda
FRESBY
Voivoda
Boeri a
qui singul
sua Ser^m
videre.

quorum consilio non minus in iudiciariis causis dis-
cutiendū, quam aliarum quorumvis rerum administratione
iuxta hoc pacta et contracta ipse Voivoda utatur, ne
ulli per totius et fas iniuria inferatur. Hi autem
Boeri quemadmodum arbitrio tantam ac eam volun-
tate et scita sua sergentis et suorum successorum con-
stitui, ita officio quorumvis et loco ipsorum dimoueri debebant.

QUOD ad Regni praeventus attinet, de iis ita con-
stituimus, ut quatuordecim per sergentem Principem nostrum
in Regno sua sergentis Transalpinum Comitibus muni-
cantur, ex hoc quoque Regno Transalpinum delegati
ab eisdem Comitibus expediantur, qui ad volunta-
tem sergentis sui et suorum successorum per necessi-
tate tributa imponere debebant. In huiusmodi
veterum Comitibus et publicis Regni Convenciis ac
Congregationibus locum habebant peculiarem quem-
admodum et alij delegati cum libertate ferendis
voti et suffragij. Praecedent autem loco et voto
et Voivoda et Boeri Transalpinum, Moldavicum.

TRIBUTVM constitutum publicabunt tamen
Voivoda et duodecim illi Boeri, percipient autem
Boeri a sergente sua ad id destinati et ordinati
qui singulis annis exactam et sufficientem rationem
suae sergentis propter et expensarum praeventuum
reddere debebant.

VOIVODIS pro tempore constitutis ex proventibus Regni
illius secundum meritum ipsorum exigent^{ur} scriptis sua p^{ro}
ventus ordinabit, ad requisitionem Regni et Boiorum.

OMNES donationes, inscriptiones et confirmationes priorum
huius Regni Voivodarum sua Ser: suisque successoribus in suo
vigore et robore relinquent. In posterum autem sub
nomine et sigillo scriptis sua et eius successorum omnes
eiusmodi l^{it}eræ et Privilegia emanabunt, proutque omnium
h^{ab}italium instrumentum iuxta legem et consuetudinem
illius Regni exigetur, hereditates autem non alijs
donari possint nisi Indigenis illius Regni.

OMNES causæ iuxta veterem legem et consuetudinem
Regni coram iudicibus Ordinarijs m^{er}centur, d^{ic}tu
scentur ac coram Voivoda et duodecim illis Boeris
iuridice. Exceptis duntaxat omnibus
et quibuslibet causis criminalibus, vitam et fortunas
Boiorum concernentibus, qui et si capitali sententia con
damnati in vinculis detineantur, tamen et misericordia
et venia locus aliquis relinquatur, nec vita, nec bona
eiusmodi condemnatorum Boiorum sine scitu et co
suetate sua scriptis eiusque successorum admitti possint.
Quod si autem quispiam ex ijs supplicio affectus fuerit.
bona eius ad legitimos illius heredes et successores se
cundam consuetudinem illius Regni devolvantur.

In hac autem administratione et transactione includatur
totam Regnam Transalpinam sub antiquis eius terminis
et limitibus ex parte Moldaviae et Lepini a
partibus Danubij usq. ad medium ipsius Danubij ab
unâ et Brigella: usq. ad Oppidum Nesselau, et
secundum veteres istos limites et terminos, praeventus
etiam Regni percipiantur.

Quaecumque Locos, Civitates, Oppida, possessiones
et districtus, Regnaq. extra hoc Regnum Comani,
bus etiam armis, aut quorumq. stabilis liberam iuris,
dictionem et administrationem dispensationeq.

Ubi resque ordinem Ecclesasticam et Monasti-
cam et sine calageorum servitibus sua relinquet in
antiquo usu et consuetudine rita, caeremonijs,
et libertate ipsorum qui soliti et suis pre-
sentibus libere percipere poterant, Omnes etiam Ecclesiae
Valachicae in ditionibus suis servitibus existant erunt
sub iurisdictione Archiepiscopi Tergoviastien-
iuxta Ecclesiae iuris et ordinis illius Regni dis-
positionem, praeventusq. suis subditis et ordi-
nariis percipere poterant.

Itaque habebit sua servitibus et eius successores a
Vovoda et aliis ordinibus illius Regni, talem:

Serenissimus Princeps dñs Sigismundus dei grā
Transylvā, Moldavia, Valachia, Transalpin et
sacri Romani Imperij Princeps, partium Regni
Hungariae dominus et siculorum Comes, dñs
nr̄ clementiss: Voivoda autē a ser^{te} sua
spectabilis et Mag^{us} dñs Michael Voivoda Regni
nr̄i Transalpinē, fidelis nobis honorandus.

Ipse autem Voivoda in titulo suo eas dictiones
dei grā in posteram minime usurpare debeat,
neq; oppida vel loca illa unde lras ad suam ser:
Et eius succens: vel alia q̄bet loca missurę ē sua nominaverit.

Voivoda illius Regni utatur parvo familia et non
publico Regni sigillo, cara tamen rubra, sigillum
aut authenticum illius Regni relinquatur sue ser^{ti}
et eius successoribus.

OFFICIALES autem Regni oīs sue ser: non Voivoda
et ita quisq; ipsorum titulos etiam sortitur Voivoda
Transalpin: inter ser: sua et success: ipso: Consilia: assemples.

Voivoda per Legatos aut alia aliqua ratione cum multis
externis populis vel Principibus ullis de rebus sine
permisso et facultate sua ser^{te} et succens: suam
tractare et agere poterit. Verum si qua ipsi
necessitas ingruerit suam serenitate et suc:

cuius requirere debet, et coram erit eam Voivoda
et istius Regni agere et negotia tractare p^{ro}ducere.

QVOD si aliquis ex militibus Hungariae aut
alterius nationis quempiam ex incolis Regni
illius miaria miaria affecerit, ex parte illius
Capitanei sua Serenitatis ibidem constitutus
eo ratione delicti et facti. Et conuerso vero
si quispiam militum Voivoda vel p^{ro}curator
cuiam alicui militum sua ser^uis vim inta-
lerit ex parte illius ipse Voivoda per Normiam
iudiciam administrare debeant sine ulla
mora penam capitis incurrat, Graues na-
tione inter duodecim viros Boemos esse
requerant, ne aliquod manus et offm spectans
ad gubernationem illius Regni ibire possit.

CAVSVIS et donatiua quae fieri
solet tempore Paschae et Festo Trinitatis
Regum, ex publicis Regni prouentibus fiat.

ITEM Voivoda et omnes officiales p^{ro}stituti fide-
litatis iuramento ser^uis sua et suis successoribus
fidei sacramentis se obligabant iuxta haec
facta et conuenta, tunc eam vexillum milita-
re Voivodis transmittetur.

Sua et serenitas permittit se et suis successores: omni-
busque, pecuniis, tormentis bellicis et pulvere tor-
mentario ac denique si bellico apparatu Regnum
hoc Transalpinum contra omnes hostes defensum epam
datur et administratur iuxta hac pacta et conventa.

Et cuius rei fidem et perpetuam memoriam scriptis
primis et nos prebita ad hoc transigere et
utramque parte delegata persona hac pacta et
conventa manuum nostrarum subscriptione sigillo
ramque nostram usualiam appensione roboravimus
et servavimus.

Nos itaque sic scripta hac pacta et conventa
utramque transacta et conclusa acceptantes
et rata firmas habere manus subscriptione
et appensione sigilli nostri autentici roborare
voluimus, ad eas praestanda et invariabiliter
observanda tam nos quam successores nostros: nos
(cum nos in Regnum adierint) fides et verbo
nostro principali nos obligamus. Actum in
Civitate nostra Alba Julia, Vigesima die. Men-
s. May. Anno domini Milmo, cum primo, Nonagimo
quinto.

Universis
et consiliis
regis Par-
tatum, Op-
portunum
Syn: et
Syn: et
nos per
in
Grossa
nos
sui
veneri
meritis
et
pulsare
honestas
missis
afficere
notis
cuiusmodi
tempestive

157

Sigismundus iij Dei gra.

Uniuersis et singulis cuiuscumque status dignitatis
et conditionis ^{comitibus} nominatim vero Capitaneis, Tenentibus
Prowalibus, nec non quibuscumque alijs castellanis,
tatum, oppidorum, villarum nostrarum Ducatus
Prussiae finitimarum Prefectis et Magistratibus
Sinc: et fid: nobis dilectis gram nrā Regiam.
Sinc: et fid: nobis dilecti. Conquesti sunt apud ^{tam} quā ordines
nos perquam sane grauiter Generosi ab Ill^m Marguim^{us}
in Prussia Ille ad gubernationem Ducatus
Prussiae relictis Consiliarij subditos quosdam
nrōs Ducatus Massaciae nicolas Ill^m Principis
sui ditiones sapenamens excurrere, in siluis
venari, pecora illinc abigere, nauigia frumētis
meritisq; alijs onusta interciperē, homines
et Ducatus illius armata manu inuadere,
pulsare et trucidare, uirgines et matronas
honestas rapere, ac ruitare, atq; adeo gra-
uissimis alijs Ill^m sui ditiones subditosq;
afficere iniurijs et molestijs, supplicaruntq;
nobis ydem Consiliarij instantissime, ut
cuiusmodi subditorum nostrorum insolentia
tempestiue succurrere, effrenatūq; illorū petulantia

debitis medijs coercere dignemur. Nos itaq; aq;:
istis precibus benigne annuam; volumus et Syne:
et fid. V^{ra} tamquam horam istoram Magistrat;
tibus et officiariis nris serie mandamus primum
quidem et petentibus eiusdem Ill^m in Prussia Ducis
subditis de rebus illis a quibus l^{ra} sunt debita
iustitiam, sine mora ac friuolis quibusvis pro
crastinationibus administrent, usq; per arm adp^{ta}
ubicumq; sano ea reperta fuerint restitui curent,
deinde ut publicatis mandati huius nri l^{ris}
vniuersis et singulis loci istius subditis nris ut
inposterum ab inferendis dicti Ill^m in Prussia Ducis
ditionibus, eorumq; eiusmodi iniurijs ac violentijs
abstineant n^{re} n^{re} severe precipiant, ac deniq;
si quis spiritus iustis interdictionib; nris minime
offi; suis limites contumaciter transgredi ausus fuerit
in eum ex legum publicar; aq;utatisq; ipsius p^{re}scriptis
severe ammaluerint exemplum statuunt, qd alij
a perpetrandis eiusmodi facinoribus deterreatur.
Es gra nra offi; suon debita Syne: et fid. V^{ra}.
Secus non factura. D^{at} Cracouia. ix. Mensis
Iulij. Anno Dni M. D. XI. quinto. Regnorum
n^{rorum} Polonia Octauo, Prussia v. ad secundu.

Sigismundus iij di gra.

Vniuersis
condition
publica
quibus
nra
Veniant
in Prussia
sua nego
cos n^{re}
nem n^{re}
mas, qu
nris Sy
cum Com
Regis a
His pa
negotia
Confess
reueri
nam q
Sub gra
res salu
seus n^{re}
Mensis
Regnora
V^{ra} an

Vniuersis et singulis cuiuscunque status, dignitatis et
 conditionis subditis nris, tam Magistratus officia
 publica gerentibus quam et sine Magistratu
 quibusvis priuatis Syn: et fid: nobis dilectis grām
 nrām Regiam. Syn: et fid: nobis dilecti.
 Veniant in Regnum ditionesq; nrās missi Ill^{tr}
 in Prussia Ducis ad expedienda quadam Ill^{tr}
 sua negotia, Nobiles
 eos nos maioris securitatis ipsorum cā in protectio-
 nem nostram Regiam recipiendos esse duxi-
 mus, quemadmodum sane recipimus gentibus lris
 nris Syn: et fid: Vris seruo mandā, vt ipsos
 cum Comitatu rebusq; ipsorum ditibus, per quāq;
 Regis ditionum nostrarum loca libere interfaceret
 vbiq; pro cōmōdo et libitu suo commorari
 negotia quicquid iusta et honesta conficeret usq;
 Confecis rursus ad Ill^{tr} Principem suam
 reuerti permittant, neq; vllam illis vim molesti-
 am ac quorūq; sane nōc inferre p̄sumant.
 Sub graui indignatione nrā poenisq; in violato-
 res saluicōductus nri legibus publicis sancitis
 secus non factura. Datum Cracouia die x.
 Mensis Iulij. Aō dñi M. D. xc. quinto,
 Regiorum nostrorum Polonia Octauo. Sactica
 Vero anno secundo.

Sigismundus iis dei gra.

^{mp.} Illis Princeps D. amicis et cognatis nr̄ charissimis. Exps.
Sunt nobis, graui in quatuor, Nobilis Daniel Keffell
seruator nr̄, et Illis Vra subditus, cum iniuria grandi
non tamen citra dignitatem Illis nr̄a p̄terito anno
a spectabili officio antiquae Ciuitatis Regiomontanae
affectam esse, in eo, Cum is in absentia, de Regno ex
nr̄o Regiomonti, Illis V. Ciuitate, uiueret, eum, con-
sanguineis suis ualeiscendi causa, aut in honorem potius
receptis sua, ex sorore germana, qua eum p̄terito
stipulabatur, eandem se conuictam parum instituisse.
Illud offm̄ reu. famatū Michaelē Lelheuel dicti
seruatoris nr̄i, et Illis Vra subditi affinem, propterea,
certa pecunia multa, sub specie cuiusdam assertae
constitutionis, legitime non publicata, nec cui illud
offm̄ ipm̄ obediuerit, multo magis ille seruator nr̄
eidem subiectus ēē non poterat, maluisse; quam
multam ipsi famato Michaeli Lelheuel iniunctam,
ea p̄rimo tñ a seruatore nr̄o, accepta, rursus remi-
sisse; seruatore reu. nr̄o commemorato Gedanum
ab nos properante, et uix eiusdem Ciuitatis portas
exceante, eandem multam a dicto Michaelē Lelheuel
ēē, quod quosdam Hospites pro sua uoluntate
uolauerit, ab offio illo repetitam nihilominus esse.
Quae oia ex rancore et odio quodam privato cum

videmus esse
ma esse
ut officio
legitim
sine si
et ab iniur
Facit in
conuenien
die xvi.

Significam
si ex singu
mors M
distrahe
rum pro
litore se
ip̄ corribu
plicatam
mitem fac
ois gener
ni dare
supplicat
his cam

videmus esse progressa, et ipsa, a sola equitate alienissi-
ma esse videntur, postulamus diligenter ab Illmo Pra.
ut officio dicto, scilicet iungat, et multam rane non
legitime ab hoc servitore suo et affini suo acceptam,
sine si mora reddat, damna et et iniurias resarciat,
et ab iniurijs eiusmodi demum sibi temperet.
Faciet in eo Illmo Pra. rem equitati et iustitiae
conuenientem, quam bene valere cupimus. Data Praetoria
die xvi. Julij. A^o 1595.

Sigismundus iij. R^{ex} gr^{at}:

Significamus fratribus vris nris quodam intere amuer,
sis et singulis, quod cum relictum ad nos esset fa-
mulus Martinum Griner et Ioannem Pfeil in
distrahendis meribus varij gr^{at}, nuptiarum nostra-
rum proxime p^{re}teritarum tempore integre fide,
literis se gessisse ac eiusmodi apud omnes qui
ip^s sortibus usi essent testimonia retulisse sup-
plicatumq^{ue} nobis esset ipsorum no^{ti}ae ut ipsis si-
miliem facultatem distrahendarum meritiarum
ois generis, in Viis, oppidis, Urbibusq^{ue} Regni
n^{ost}ri dare et concedere dignaremur. Haec
supplicationi benigne adhaerentes concedenda
illis eam facultatem et libertatem putauimus,

quemadmodum quidem concedimus petitis lris
nostris, ita, vt liberam illis sit absq. impedimento
et contradictione cuiusvis, in omnibus Oppidis
et Urbibus, et maioribus Regni nri ubicumq.
sibi commodum fore putauerint nundinaram
tempore, vel aliorum conuentuum merces quascunq.
genus libuerit, per cortes, ut illis nos est, fideliter
distrachē ac ita venam proponendj. Quod ad
singulorum notitiam, nominatim a:
Magistratuum et Officiorum tam Castrorū quam
Casilii ad quoscunq. id quouis modo pertinebit
deducentes, mandamus ac eosdem Martinum
Grimmer et Johannem Pfeil in ea libertate desma
rentiarum mercurii, iuxta sententiam Concessionem
nostram conseruent, neq. eos hac in parte impe
diant, impetiriue a quopiam alia ratione pa
tiantur. Pro offitorum suorum debito grāq. nra.
Datum Cracouie die duodecima mensis Iulij
Anno dni millesimo, quingentesimo, nonagesimo octo,
Regni nri quinto.

Sigismundus iij de grā.

Spectabilibus et Famatis Burgravis Proconsulibus
 et Consalibusque Civitatis nostrae Rigen fid. nobis dilectis
 gratiam nostram Regiam Spectabiles et Famati
 fid. nobis dilecti Sedinas facultatem spectabilis
 nro Privilegio Famatis Martino Grymer et
 Joanni Pfeil distringend; per sortes merces varij
 generis, in Villis Oppidis, et Civitatibus Regni
 Sarmatisq; eidem concessis. Cuiusmodi vero et
 Rigae, hac prerogativa uti volunt. Volumus
 itaq; et fid. Obris mandamus, ut posteaquam
 requisita fuerint, predictis Martino Grymer
 et Joanni Pfeil eandem mercedem per sortes
 distringend; facultatem in ea ipsa Civitate nostra
 concedant, et hac in parte, et Privilegio nro, et
 mandato pnti in toto satisficiant facturam id
 ipsum fid. Prae pro debito officij sui grā nra.
 Datum Racoviae die iij^a Mensis Iulij Anno
 Smi. M. D. XCV. Regnorum nostrorum Polonia
 Octavo, Suetica vero anno secundo.

Sigismundus iij Dei gra.

Mag. Nicolaus Szcalynski Palatinus Calmei et Bra-
ciensis nro Capitaneus. Signi nobis dilecto gram aiam
Regiam. Mag. signi nobis dilecte, Intelleimus
decretum a Commissarijs, tam a nobis, q ab Illmo in
Prussia Duc ad componendas controversias inter
possessores bonorum Sviecthe, Waldonsko, Tymono
ex Aldwaldon suasionem limitam exortas deputatis
latam, nondum debita executioni esse demandatum.
Quapropter cum ea de re suppliciter requisiti fuerim,
Signi Vra, cui id ex legum Terrarum istarum p,
scripto incumbit serio mandamus, ut communicato
cum Consiliarijs Illmo in Prussia Ducis consilio
ad citatisq partibus quarum intere illud ipsum pra-
fatorum Commissariorum Secretum, citra ulteriorem
moram et procrastinationem debita executioni de-
mandet, efficiatq, ut omnibus in rebus ei quam
primum satisfiat. Pro gra nra officij sui debito
signi Vra secus non factura. Datum Cracovia
Die iv. Mensis Augusti. Anno Dni M. D.
xcv. Regnorum nrorum Polonia Octavo, suecia
anno secundo.

Joan. Tarnowski
R. P. Vicelex.

Id mandatum S
R. M^{ti} propria.

Matt^h Post

Stephanus Dei gratia Rex Bohemiarum

Significamus precibus literis nostris quorum merte
vniuersis et singulis cuiuscunque dignitatis et
conditionis hominibus eorum noticiam habitaris.
Quia nos ad intercessionem Generosi Nicolai Firley
de Sambromica Castellani, Westlicien, Consilij
nostrum, Honoratum Melchorem Beutnerum
ciuem Norimbergen, in numerum seruitorum nostro-
rum accipimus, atque illi damus eam potestatem
hanc litteris nostris, ut ab eis in Regno et do-
minijs nostris non solum libere et sine ulla
impedimento, cum mercibus et rebus suis libere
versetur, ac mercaturam exercent solatis ta-
men ubique portorij et vectigalibus nostris,
verumetiam ydem prerogatiuis, et liberta-
tibus utatur, quibus reliqui mercatores in
ditionibus Regni nostri utuntur et fruuntur.
Quamobrem id vniuersis et singulis ad quorum
noticiam haec littera nostra peruenierint denun-
tiamus mandamus, ut predictum Melchorem

in quocumque loco Regni et ditionum nostrarum uer,
sabitur, subsistet et commorabitur, et veluti ser,
uituram nostrorum debita humanitati prosequantur,
et mercaturam exercere non impediant, tutamq
illis, rebusq ipsas transitum p̄stent. Et praesertim
cum is telonea et vectigalia nostra sit abuius
locorum solaturus. Et iisdem quibus reliquis
mercatores in Regno et Proincijs nostris gau,
dent, immunitatibus ipsum, uti, frui, et gaudere
non prohibeant. Ac in uniuersum secundam
hanc a nobis datam facultatem et prerogatiuam
illam integre, pleneq conseruent, et ab oibus con
seruari curent. Pro gra nra et debito officij
sui nemo aliter faciat. In cuius rē fidem
sigillum nostrum, p̄scriptis hīs est appressum.
Datum in Castris ad Lazarnā die sedecima
mensis Augusti. Anno Domini. Mille:
quingentesimo septuagesimo septimo. Regni
vero nostri anno Secundo.

Sigismundus iij S^r gra.

Significamus sentibus vris nostris quodam intere, v.p.
 vniuersis et singulis. Quod cum Ser^{mo} olim Rex
 decessor noster, Laudatissima memoria Stepha-
 nus Rex Fanatum Melchiorum Bentnerum,
 Ciuem Norimbergensem, in numerum seruitorum suorum
 receperet, eamq; facultatem et prerogatiuam ipse
 dedisset, ut non tantum liberè in eor^{um} Regno, cum
 rebus suis vrbis versaretur, verumetiam merca-
 turam in vrbis Regni ditionibus, solutis, ab eadem
 more aliorum mercatorum, rebus et vectiga-
 libus exercere possit. supplicatum è nobis è
 eiusdem Melchioris Bentneri nomine, ut eam benigni-
 tatem à Commemorato Ser^{mo} Antecessore nro
 in ipsam collatam, nos quoq; in eam declarare-
 mus. Ideirco facendum nobis è duximus, ut
 id ad supplicationem pro eo apud nos factam,
 faceremus, vti quidem facimus vris hinc nris,
 eumq; in numerum seruitorum nostrorum
 recipimus, damusq; et concedimus illi eam
 facultatem et prerogatiuam ut non tantum
 liberè ex seivire, ac sine cuiusvis impedimento

cum rebus suis diutius, in Regno et dominijs nostris
uiscetur, ueram etiā in oibz regni ditionibus, ibi
ubi ipsi uisum fuerit, mercaturam (solutis tamen
ab eadem theloniis et uertigalibus) exerceat usqz
libertatibus et prerogatiuis utatur, quibus reliqui
in Regno nostro mercatores, utantur. Quod
ad diuinā quorū meri noticiā deducē mandamz
ut p̄nominatum Melchiorē Benteneram uti
seruitorem nostram, humanitate sua complectantur,
mercaturāqz eandem in Regno et dominijs nr̄is,
siquidem thelonies et uertigalia more aliorū
mercatorum, ubiqz solutatas est, exercere, liberta
tibusqz et prerogatiuis ipsam gaudere, quibz
ceteri in Regno nr̄o mercatores gaudent, permitt
tant, ac dñs circa eam libertatem et prerogatiuam,
ipsi a Serms̄o Prædecessore nostro, et a nobis
ipsis concessam eandem conseruent, Turibus Cui
tatam saluis. Pro grā nr̄a aliter non facturū.
In cuius rē fidem p̄sentes manu nostra subscrip
mus, et sigillo Regni nostri consignari iussimz
Dat. Godeuicā xx. Men. Julij. Anno D. M.
D. xciv. Regnorū nroꝝ Polonij
Octauo, Suetici anno secundo. p.

163

Sigismundus iij. D^eg. gra.

Tibi Generoso Pnesto Weier Pacia nostro Capita
neo, ac bonorum nostrorum Ladetorp, serienesche
et Tuge dictorum in Insula Maricubargen
Prussia sitorum, quous iuris titulo possessori,
de eisdem, ac alijs, bonis tuis rebus, mobilibus
et immobilibus, per te in Regno nostro habitis
et possessis Mandamus ut coram nobis in La
ditio nro Cracouien, vel ubi tunc cum Curia
nra fueris constituti fuerimus, a possessione proutis
situationis nostre in quatuor septimanis sese
continue et immediatim subsequen, ad instan
tiam Gnoy Hillebrand a Krentzen in
Teutonica Eylana, et Heerwalde bare castro,
diago nra Regalis Capitang, Gnoy Olm Walf
gangi a Krentzen filij et successoris tuum,
personaliter, tunc ac peremptorie compareas.
Quod te utat, pro eo: quia tu recensita bona
nra Regalia Ladetorp, serienesche et Tuge
dicta in Insula Maricubargen Prussia sita,
Primo a sereno Sigismundo Augusto quondam

Rege Polonia Auxilio nostro desideratissimo ob
Commodum emolumentum R. P. Regis nri Nobilib;
Stephan; Ioann; Seniori et Ioann; Iuniori Lisis
fratribus eorumq; nepotibus certo iure concessa et
data, postea vero per eandem Lisis p̄fata bona,
quosdam Wolfgang; a Breuscha modern; actor
parēn contracta certo et inscriptione supra n̄ta
M̄is Regia consensu ad id accedē in certa pecūia
summa n̄st duodecim millibus Talerorum Tractimico:
hypotecata, obligata, onerata et oppignorata que
et ipsi virtute recensiti iuris in p̄ssōm dare
vigore mandatorum Ser̄mi d̄m Stephan; Regis Polonia
debuissent, nescitur qua arte, in p̄iudiciū iuris mo-
dern; actor; ea bona ipsa con: t̄t interpositas pro-
tiones impetrasti, et in p̄ssōm illorū venisti
ac ea nunc tenes, possides, fructus ex ijs percipis,
cederes eidem actori rebus faciendo p̄missa in
p̄iudiciū iuris ips; actoris, et damnum non mediocriter
quod sibi con: t̄t pensat ad summam
Milliam flo: Poloni: prout p̄tiones eo nomine
con: t̄t aliquoties facta et interposita latis
p̄missa obloquantur. Ideo Petris ad uidē
et audicē p̄missa oia et singula, termino in

adueniē tibi latius obijci, deduci atq. probari iussum
 actorem circa ius illius tanquam prius et potius
 conservari ac bonorum relictorum possessionem
 et usum fructuum ipsi adjudicari te uero posside
 illorum priuari, nec non in damnis supernis expensis
 interē, et litis expensis condemnari, idq. quod
 iuris aequitatisq. fuerit in premissis statu et de
 iure dicto nostro desuper median. Ad hoc et alia
 sis iudicari paritatus ac responsurus, certificari te,
 siue Comparueris siue non, nos nihilominus ea, quae
 iuris ratio requisierit sumus decretari, contra
 matia tua non obstant. Dat. Praconia feria
 secunda post festum transfigurationis Dni
 proxima. Anno Dni. M. D. XXV. Q.

Wigismundus iij Dei gra.

Tibi Generoso Ernesto Weier Capitaneo nro Ducen. &
 ac bonorum nostrorum Tugenhoff tam villis ad
 ea pertinen in maiori Insula Marienburgē
 sitae quouis modo possessori de eisdem alijsq.
 oibz bonis tuis Mandamus ut coram nobis
 et Iudicio nro Crai. aut ubi tam tam Curia

nostra facti constet a p[re]sentis G[ra]tis
in quatuor septimanis personaliter, l[ite]re peremer[is],
neq[ue] compareas, ad istantiam G[ra]tis Hiltebrandi
a Kreutzen in Teutonica Eylaua et Herwalde l[ite]re
dis, custodiag[ue] n[ost]ra Capitei G[ra]tis olim Wulfgangi
a Kreutzen filij ac succoris l[ite]re. Qui te citat pro eo,
quia tu bona sua supernis recensita cum d[omi]no ad ea
pertinen[ti]a p[re]fata olim G[ra]tis Wulfgangi a Kreutzen
parenti d[omi]ni a Nobili Joanne L[od]ovico Tacione in
summa viginti millium Talerorum, cum consensu
Ser[en]i olim Sigismundi Augusti Regis Hungar[ie]
et Antecessoris n[ost]ri hypothecata et obligata p[re]fata
tamq[uam] d[omi]ni post mortem parentis sui, vigore
iuris sui p[re]fati l[ite]re concernen[ti]a ad male narrata
impetrasti, in eor[um]q[ue] possion[em] rescitur qua arte
hucisti, eaq[ue] nunc tenes possides, ac eisdem
p[re]fato d[omi]no redere vis in grave p[re]iudicium iuris
ipsius Actoris et dampnam non meliore quod
sibi con: te pensat ad summam millium
florum p[re]fati: prout p[ro]tocolles eo no[m]i[n]e contra te
aliquoties facta latius de p[re]missis testantur.
Ceteris itaq[ue] ad iudicium et audicium p[re]fatum d[omi]no
ius suam prius et potius ad bona p[re]fata pro,

hanc eandem
decuratorem
et Angelus
et l[ite]re eo
sibi in t[er]m[in]o
responsum
festum S.
M. D. XC

Spectabilis
totq[ue] d[omi]ni
l[ite]re n[ost]re
Spectabilis
est ad n[ost]r[um]
Sanguinis
Joannis
Th[om]as p[re]fati
quod l[ite]re
eandem
sibi ex
h[ab]et l[ite]re

bari eundem circa hoc ius conservari, te vero ad
 deoccupationem predictorum bonorum dicto nro cogi
 et compelli nec non in damnis supra taxatis
 et litis expensis condemnari. Ad hoc et alia
 tibi in terminis latius obijciendis sis peremptorie
 responsurus. Datis Cracovia feria 2da post
 festum S. Bartholomei 2° proxima. Anno dⁿⁱ
 M. D. XCV.

Stygmundus iij S^g gra.

Spectabilibus et famatis Proconsul^{ibus} Consalibus v^{is} p.
 totq^{ue} Magistrat^{ibus} Civitatis nre Carren^{sis} fide^{lis}
 lib^{er}is vobis dilectis gra^{ti}am nram Regiam.
 Spectabiles et famat^{is} fid^{el} vobis dilect^{is}. Delata
 est ad nos Ill^{ust}ris in Prussia Saxis amic^{is} et con^{tra}
 sanguin^{is} nri char^{is}, in ca^{usa} subditi Ill^{ust}ris sua
 Joannis Greiff Cuius Regiomontane^{is} l^{ib}ris ipsis
 Ill^{ust}ris peralioribus gra^{ti}is grilla, ea ex parte
 quod licet fid^{el} V. l^{ib}ris mandat^{is} nri per
 eandem subditam Ill^{ust}ris ipsius de administr^{atione}
 sibi ex debitore suo Conclae fid^{el} V. Marco
 Korb l^{ib}ris iusticia^{lis} n^{ost}ra vigore obligatum

suam (quas in fauorem partes conuicta fid. v.
retinebant, easq. nondum reddiderant) regita-
sint, tam ipsam actionem obtinere non potuisse,
verum illa huius difficultatibus locusq. ducta est,
vel maxime eo, quod cautionem fideiussoria post
se dare non poterat, cum forte ibidem otus
sit egrotus. Petitam itaq. a nobis est Illius
ipsius nomine, ut dicto Subdito Illius sua re-
medio iuris hac in re succurreremus. Nos vero
attento eo quod illa cautio Illius sua fideiussor-
ia con. cautionem pactorum inter sermos
fideiussores nosq. adeo ipsos et cum Illis
Principibus in Prussia Ducibus a multo tempore
constitutorum, sit, seris mandamus Lib. v. ut
omissis otus iuris amfractibus hanc subdito
Illius sua Ioann. Greiff vocato illius debitor
Marco Lohs dicto ad sui presentiam nihilata
instam iure expitam vigore chirographi ipsius
facia ut et administrare. Si vero dictus Lohs
aliquid iuris se habere pretenderit ad Ioannem
Greiff illum in foro fore iurata pacta conueniat.
Secus sub graui indignate nra et sub pena
mille florenorum Vngaricorum fisco nro et part.

Congreg. per
Dass. Greiff
Dni M. v.
Aronum

Signi

Spectabili

Ciuitatis

nostram reg.

lecti Aufuga

ipsius hereda

eiusdem nom.

uersane vo

illorum que

adiant, illos

tionibus, omni

tatem, in rep

sed omnino i

quantur. Se

rum, non fu

Septembri

uero nro

congruam per medium immisissimè excludere non factura
 Datis Cracovia die xxii mensis Septembris A.
 Dni M. D. xi cuncto. Regnum vero no-
 strum Polonici Octavo, Suetici secundo.

Sigismundus III Rex

Spectabilibus, et Fatis Præconsuli, et Consulibus, ^{et}
 Civitatis nostræ Wigorne, fidelibus nobis dilectis, grām
 nostram regiam. Spectabiles et Fatis fideles nobis di-
 lecti Aufugerunt Nobili Nicolao Janek subditi quidā
 ipsius hereditarij. Quoniam autem expositum nobis est
 eiusdem nominis subditos illos Wigam profugisse, ibique
 versare volumus et Fide. Vris, mandamus, ut postea
 illorum querendorum, et repetendorum causa, Fide. Vris
 adierit, illos eidem, sine ulla dilationibus, et procrastina-
 tionibus, omnino extradant, nullamque molestiam, et difficul-
 tatem, in repetendis ijs, ipsi exhiberi, a quoquam, permittat,
 sed omnino id quod iuris, et aequitatis ratio exposcit, exe-
 quantur. Secus pro gratia nostra, et debito officiorum suo-
 rum, non factura. Datis Cracovia die xxi mensis
 Septembris. Anno Dni M. D. xi cuncto. Regnum
 vero nostrum Polonici octavo Suetici secundo anno.

Sigmundus iij Rex

270. Intercedunt lites et controuersie quedam ratione
commensurationis agrorum inter subditos villarum
nostrarum. Nos ad captum totum pertinemus.
Quas nos componere, et complanare nolumus. Fide vestra
de quarum fide, et integritate, et in rebus agendi
dexteritate, plurimus nobis persuademus, hoc ne
negocium danti committendum esse duximus, damusque
et committimus hinc vestris litteris Mandamus, ut capta,
to aliquo certo die, et tempore competenti ad loca il-
lorum agrorum controuersorum conueniant, uocatisque
ad sui gentiam villarum prefatarum subditis, auditis
et examinatis illorum propositis, et responsis, de-
nique reuisis, et consideratis, illorum agrorum limitibus
commensurationem illam, iuxta antiquum ipsorum usum
et dislimitationem, inter eosdem faciant et decident, si-
gnisque circa talia fieri solita consignent. In quo
conscias Fide vestra oneramus, et quidquid in omni-
bus decreuerint, id ratum et firmum esse atque ab ipso

quodque interest

Spectabili
Ciuitatis nostre
nostre Regie
dilecti. Ex po-
illum sub iuro-
a se profugos,
Pis repetijt
mo iure a fide
uenerimus. Pa-
ris hinc nostre
illius quos pro-
tradi faciant

De

significam
vniuersis et

quoque interest firmiter obseruari volumus. Vnus.

167

Sigismundus iij Rex

Spectabilibus et famatis Proconsuli et Consulibus
Ciuitatis nostre Rigen' Fidelibus nobis dilectis gratia
nostram Regiam Spectabiles et famati Fideles nobis
dilecti. Expositum est nobis nobilis nomine. N. N. habere
illum sub iurisdictione Fide Vrae subditos suos nonnullos
a se profugos, quos a longo tempore suo cum damno a Fide
Vris repetijt Supplicatumque ut illi in eo quod iuste et legitime
iure a Fidelite Vris requirit ex autoritate nostra sub-
ueniremus. Ideo Fidele Vris mandamus, quamprimum lite-
ris hisce nostris fuerint requisita dent operam, subditos
illius quos profugos esse probauerit, ut illi restituant et ex-
tradi faciant Pro gratia nostra et officii sui debito

Decretum inter liberos Barones
de Duna parte ex una et
Joannem Rode altera

Sigismundus iiii.

Significamus proutibus leis nostris quorum interest
vniuersis et singulis Deductum fuisse in Iudicium nostrum

per prouocationem partis infrapta et certis Commis-
sarijs Causam et actionem Inter Gnosos Abacium
et Fabianum Burgeabros de Buna Actores et No-
bilem Joannem Rhoden citatum ocane occupatio
certorum agrorum et fundorum subditorum prefatorum
actorum propriorum In qua causa prefati Commis-
sarij post prestitum per eorundem, iuramentum, subditos,
decreuerunt, quatenus prefati, agri et fundi cum oibz
pertinentijs et cum refusione damno per Citatum,
restituerentur. à quo Citatus ad nos prouocauit prout
actus eiusdem Commissionis latius de premissis testatur
In termino itaqz hodierno ex eadem Citati prouocane
tum et aresto condemnationis, per eundem Citatum in
Cancellaria nra facto inciden, et hucusqz continuato
Parto actorea per Nobilem Nicolaum Paskowski ple-
niptem suum coram Iudicio nro comparen, amigz
terminum attentan, Citata vero tere et ult solit
quater voce Mmlis Iuris Gnalis Nobilis Christo-
pheri Cyzowski ad iudicium nrum clamat et nec
^{se nre} persona per pleniptem suum comparen. Nos cum
Consiliarijs et Iurisperitis nostris audita Mmlis
prefati relone de acclamatione eiusdem Citati
facta in contumaciam eiusdem ad legitimam vero
partis

partis Actoreæ affectanem sententiam Commissario præ-
fatore approbavimus approbamusq; pntis Decreti nostri
vigore Pro cuius exequoe remittimus Causam pntem ad loci
illius præidentem vel eius officium in terno dum pars
partem adid adcitaverit peremptorio. In cuius fidem et
testimonium sigilla nostra est appressa Datu Cracovie
sabbato ante festum sancti Lucæ Evang proximo Anno
Domini Millesimo quingentesimo Nonagesimo quinto Re-
gnis nostror Polonici octavo suctici sedo

Pltio Rndi Joannis Tarnowsky
Crae Wladisl Lanciel Præpe
R. P. V

P. Szerbicz

Citatio, seu potius aditatio
ad proseguen appellatione.

Tibi. N. N. p. c. Qui te citat et adcitat ad
psequen et continuam appellationem per te ad nos a senten-
tia Iudij crutis Balleburgen in causa occasione eiusd
agri Kruglandt dicti pntes eandem civitatem sit imbi-
tuta interposita nec non ad vident et audien eandem sen-
tentiam ubi de iure latam per nos approbaci et con-
firmari damna vero exinde per Actorem perpesa
eid ad iudicari et alia, quod iuris fuerit in pntem
statui

statui et decerni. His itaq; iudic. et peremptorie paritens
ac responsurus. Dat. Cracouia sabbato ante Festum
sanctae Helicabel proxime Anno Dñi Millesimo
Quingentesimo Nonagesimo quinto. P. Sczerbicz

Sigismundus Tertius Rex

mp. Significamus prntibus hīs nris quorum
interest Vniuersis et singulis. Quia nos in
grauioribus Rei Pub. curis impediti motu
et auctoritate nra propria, omnes et sin-
gulas causas et actiones Iudiciarias Iuris
Maidenburgē et CULMEN. et Polonici
Regni nri dñorumq; eidem vnitorum
et incorporatorum occasione quarumcunq;
rerum ex citōnibus ad citōnibus, appel-
lānibus, remissionibus, commissionibus ad
uocationibus, deliberationibus, vel quo-
cunq; modo ad nos deuolutas uel in terra
deuolunt eadem et incident. Etiam eas
quæ in Pelsonum nraq; iudicio pendunt
indecisa, hinc ad sciam secundam post
Dominicam. Inuocauit nunc instans p̄ximā

limitationem.

limitationem et prozogan esse duximus limi-
 tamusq; et prozogamus, nullius partium iu-
 re lesio, imo in suo robore reservato pro
 quo quidem die et teris habent et habitue
 sunt partes ternum et ternos, talem et tales
 quatem et qualis ad presens, coram nobis
 et iudicio nro habuerunt et habere debu-
 erunt. Exceptis tamen ex ea limitone cau-
 sis et actionibus Fisci et Thesauri nri, per-
 sonam bona proventus tum ad redemptio-
 nem bonorum nrorum spectant tum etiam illis
 que ex occasione iuris caduci cuilibet per nos
 concessi veniunt. Deniq; causis oibus
 Livonie insuper causis spiritualium tam
 rone decime quam rone proventus et
 bonorum Ecclesiarum institutis tum etiam cau-
 sis civitatum nraarum Gracovien, Casimir-
 gen, Clepargen, Ilkusienn, Wiclicien, Nec non
 causis et actionibus inter Hillebrant à
 kreuzen et Ernestum Weier, Joannem Kon-
 zath et Gedanen, Ionam Molerum et Ban-
 litensores et Consules Gedanen, Jacobum Dem-
 bolitzky et civis Gneuen, Krokowsky et
 Kier-

kierstinstim inter poddembek et Karburt.
Brosinski orechowski, Petrum Dulski et
Albertum Sickluczki inter Gregorium I-
sing et Matthiam kacski, inter eundem
et Andream Hamecki inter eundem et Al-
bertum Sickluczki. Nec non Hieronimum
Jalbrzykowski Inter Joannem Bogusla-
wski et Grossr. Quis nos omnes limitatio-
ne fieri non obstanti iuxta terminorum
exigentiam iudicaturi sumus. In cuius
eius fidem et Testimonium sigillum no-
strum est presentibus appressum. Dat
Cracouie sabbato post festum S. Andr:
Apti proxima Anno Dni Millesimo
Quingmo Noqmo quinto Regnoz nostror
Polonia octavo sua vo anno secundo.

Altis Rndj Joannis Tar-
nawski Crac Lancicieng prop
R P Vice Cancellary

Sigismundus Tertius D. G. Rex
Significamus pntibus his nostris quoz interest

Aniur

vniuersis et singulis. Quod cum supplicatum nobis,
 esset Iamatorum, Sebastiani Brenner artium libera-
 lium magistri, et Philippi Angeli, nomine, ut ipsis li-
 bertatem, et prerogatiuam, aulæ sequen^{ti} librorumq^{ue}, in ea
 rerum exponen^{ti} daremus, et concederemus Nos ipsorum di-
 ligentia, et in conquiren^{ti} variorum authorum libris indu-
 stria benignam rationem haberi^{nt}, cupien^{tes}, regnum nostru^m
 varietate librorum, quibus subditi n^{ostri}, vitæ honestæ degen^{ti}
 exempla hauriant, abundare annuen^{ti} eiusmodi supplicom^{um}
 atq^{ue} id conceden^{ti} ipsis duximus, quemadmodum concedimus,
 hisce h^{abitu} nostris. ita, ut, ipsis liberum sit, aulam nostram
 sequen^{ti}, libros approbatos, et Catholicos, quos ipsi conqui-
 rere poterunt, rerum exponere sine cuiusvis impedimento
 et contradictione. Quod vniuersis et singulis praesertim
 vero Marschales et Officibus modernis, et pro tem-
 pore existen^{ti} Curia n^{ost}ra alijsq^{ue} quorum interest aut
 intererit ad noticiam deducen^{ti} mandamus ut prafa-
 tos Sebastianum Brenner et Philippum Angelu^m
 ea libertate, et prerogativa, à nobis ipsis concessa uti,
 frui, gaudereq^{ue} permittant neq^{ue} in ea perfruen^{ti} ipsos
 impediant. Neq^{ue} secus faciant pro gratia n^{ost}ra Incuius
 rei fidem p^{ro}ntes manu nostra subscriptas sigillo
 regni n^{ost}ri consignari iussimus. Dat. Gra^{ti} Die xv
 Mensis decemb. Anno D^{omi}nⁱ M. D. X^{xi} **XX**
 Regno^{rum} n^{ost}rorum Polonici octauo S^{ac}retici secundo
 anno. Q

salu^s t^{em}p^{or}e
 neis m^{is}.

up. Sigismundus Tertius D S Rex
Tibi nobili Joanni Grzelsky filio olim Nobilis
Jacobi Grzelsky, de noua wiesz, de persona, ac
alijs omnibus bonis tuis, per te, ubicumq; locorum ha-
bitis et possideris Mandamus ut coram nobis et Con-
siliarijs Regni, latere nro assessuris, in Conuentu
Regni Gnali Warssauia aut alibi locorum ce-
lebrant, die tertia, ab inceptione eiusdem Conuen-
tus, prima tamen exclusa, personaliter atq;
sitime compareas. Ad instantia Nobilis Do-
rothea Witrzamska, virginis de Ducali Prus-
sia, qua te una cum auctoritate, et assisten-
tibus Georgij Witrzamsky, et Tobij Finley
tutorum suorum timorem citat propterea. Quia
tu legibus humanis, et diuinis, contemptis, ac su-
perioritate nostra Regia sprete una cum
complicibus et cooperatores tuis, (cum quibus
specialis reservatur facultas) ausus es in
terram illam: in Prussia Ducis, manu armata
ingredi, ibidemq; eandem actricem diebus Festi
Paschatis proxime praeteritis iuxta antiquum
calendarium, una cum alijs virginibus in templum
proficiscentem, in uia publica, violenter et more
hostili rapere, ac alijs virginibus omnia orna-
menta adimere, ipsam uero raptam per di-
uersa loca circumferre, et ad matrimonium tecum
inueni-

ineundum ac
eam apud
taum relin-
pro eius
rarentur,
sit contra
Regno
dunt, quo
famam deli-
cionale
Ad uiden-
facinori con-
ac te alijs
plum propo-
Ad praemissa
licen et de
Datum
Sanctorum
M. Merimo

S
Tibi Nobili
nig, tuis or-
et possesse
Itarijs Regni
Regni gen

ineundum adigere, quæ cum constanter recusasset
 eam apudobilem Andream Loss consanguineum
 tuum relinquisti, à quo non est prius dimissa, quæ
 pro eius liberatione mille ducenti florenni nume-
 rantur, Quod tuum factum dissolutum, cum
 sit contra iura Regni, atq; pacta, quæ nobis
 et Regno dicto Murci Duce frustra, interce-
 dunt, quo nomine ~~et~~ con honorem et bonam tuam
 famam delinquisti Citaris ad nrum, et Conuen-
 cionale Tribunal, uti supremum honoris iudicem
 Ad uiden et audien, te pro tuo excessu poenis huic
 facinori condignis, puniri, et sumendum decerni,
 ac te alijs quo sibi à talibus abstineant in exem-
 plum proponi idq; quod iuris erit sententiari.
 Ad præmissa itaq; tibi latius termino aduenienti
 dicen et declaran, sis iudicialiter responsurus.
 Datum Cracovie feria secunda post Festu
 sanctorum trium Regum proxima Anno dñi
 Millesimo Quingentesimo Nonagesimo sexto.

Sigismundus tertius D G Rex
 Tibi Nobili Andrea Grzeski de persona bo-
 nisq; tuis omnibus per te ubilibet locorum habitis
 et possessis Mandamus ut coram nobis et Consi-
 larijs Regni lateri nrò assessuris in Conuentu
 Regni generali Warsaue aut alibi locorum
 celeb

celebrant die tertia ab inceptione eiusdem Con-
uentus prima tamen exclusa personaliter atq;
ltime compareas. Ad instantiam Nobilis Doro-
theæ Witramowska virginis de Ducali Prussia
quæ te una cum auctoritate et assistentia Nobilium Geor-
gii Witramowsky et Iobi Imlij tutorum suorum lito-
rum citat propterea Quia tu exns complex et
cooperator Nobili Joanni Grzebsky principali
tus qui dum tecum, et cum alijs complicitibus (cum
quibus salva reservatur. agn. facultas) terram
et ditiones M^g Ducis in Prussia manu ar-
mata invaderet ibidemq; prædictam Petriem
diebus sacri Paschatis iuxta antiquum calen-
darium una cum alijs virginibus in templum pro-
ficiscentem violenter in via publica rapuisti
alijs uirginibus ornamenta ademisti, ipsam vero
raptam per diuersa loca eam ad matrimonium
solicitant et cogen circumduxisti, quæ cum
constanter recusasset eam apud Nobilem
Andream Loss relinquisti, quæ ab eo prius
non est dimissa quam certa pecunie summa
in eius eliberationem numeraretur. Quia vero
in iis omnibus prædictum principalem tuum
iuuisti et particeps eiusdem criminis fuisti
atq; ipso facto contra leges Regni et honorem
tuum

tuum delig
te pro eo
petis puniri
principali
a talibus
premissa ite
cen et deo
Datum
Sancto
mini Mi
sexto.

Joann
Andro
Andro
Jacobu
Stan
Calix
Bart
Stan
Thom

tuum deliquisti Citaris ad vidē et audiri
te pro eo tuo excessu panis in legibus scri-
ptis puniri et puniendum decerni atq; ut et
principalem tuum in exemplum te alijs quo sibi
a talibus criminibus abstineant proponi Ad
promissa itaq; tibi latius termino adueniē di-
cē et declarā eis iudicialiter responsurus.

Datum Gacouia feria secunda post Festu
Sanctorū trium Regum proxima Anno do-
mini Millesimo Quingentesimo Nonagesimo
sexto.

Joannes Grzebski - - - Principalis

Andreas Grzebski - - - Complex

Andreas Karmaczki

Jacobus Karmaczki

Stanislaus Wilxinski

Calixtus Sokolowski

Bartholomaeus Sokolowski

Stanislaus Starogorski

Thomas Gorski.

Complices.

Prinstij aucto fōmū horantur
fing di citation hū all.
acta hū mīr gnomū.

Copia gultu Pana Andrzeja Lossa
3e 1200 R letore wziat od J^e M. Pana
Starosty Dzialdowskiego kiedy Panne
Witramowska przyniosl

Ja Andrzej Loss zeznamam zem wziat
od J^e M^ei Pana Starosty Dzialdowskie^o
Dwanascie szth Blotych Contentacy za prace
y naklady letorem podiat dla Panny Doro-
thy Witramowski. Dla lepszej wiary zeka-
sie szwa podpisuiz Pissan w Dzialdowie
Anno Domini 1-5-9-5 Die sexta Junij
Andrzej Loss. ze szwa

Sigismundus III D. G. Rex
Universis et singulis tam Trivium et Castren quam alio-
rum quorumvis Subselliorum Iudicibus ac in universum oib^{us}
iuridicundo prepositis, in regno et dominis nris potissimum
autem in Livonia magistratibus syn^e et fid^e nobis di-
lectis, gratiam nream regiam syn^e et fid^e nobis dilecti.
Intelleximus Famatum Philippum Miteldorff Civem
Rigen^e bina decreta in off^o Marschakali Curia no. tra
Contra Robilem Ernestum Bandimirum, ratione certa-
rum obligationum lata obtinuisse, cum aut suppl^e catum
nobis

nobis esset, eiusdem Miteldorffii nomine, quo ad executionem
eorum decretorum obtinendam, ipsi subueniremus, mandamus
Syn^o et fid. nobis Cris, omnino id habere uolentes, ut ad in-
stam dicti Miteldorffii uel plenipotentiis eius ad execu-
tionem, ea decreta secundum obligationum Bandimiri
clausulas, non attentis ullis dilationibus, exceptionibus, et
subterfugiis, ex iuris prescripto deducant, idq. quod equi-
tati et iuri consuetudinem fuerit, exequantur. Pro gra
et debito offor. suorum atq. non factura. Dat. Cracouia
die xiiii Mensis Decembris Anno Dñi M. D. X. CV
Regnorum uero nostrorum Polonia octauo Suecia secundo

Mandatum pro extradendis Rusticis

Sigismundus III S. S. S. S. S.

Spe^uctabilibus et famatis Praesensuli et Consulibus Cui-
tatis nostrae Regen^u fid. nobis dilectis gram nostram Regiam spe-
ctabiles et famati fid. nobis dilecti, opus habet certis rescri-
ptis seu munimentis, ex Actis Cui^ulibus Regen^u Famatus
Philippus Miteldorff Cuius Regen^u Quoniam autem acta
publica nemini deneganda sunt, Mandamus fid. Cris,
ut ipsi uel mandatario ipsius in extradendis is nullu
impedimentum aut molestiam exhibeant, sed omnino
ea extradant, extradig. curent Pro gratia nostra
et debito offor. suorum Datum Cracouia die xiiii
Mensis Decembris Anno Domini M. D. X.
CV Regnorum uero nostrorum Polonici octauo
Suecici secundo.

Sigismundus III Dei grā Rex

v. p. **S**ignificamus p̄ntibus l̄is n̄ris quozum interest uni-
uersis et singulis. Quia nos miserti inopia et egestatis
Famati Georgij Rubinger suus Vilnē ad quam illum
deuenisse ex varijs et plurimis infortunijs accepimus
maximeq; ex eo quod a debitoribus suis, quos multos
in Regno n̄ro habere dē eas pecuniarum sumas quas
concedidit exigere non possit (cupientes itaq; rāonib;
suis consulere quo scēt liberius et tutius cum suis debita-
ribus iure agere possit, p̄sum in p̄tectionē n̄rā
Regiam assumē eidemq; l̄as n̄ras moratorias dan-
dum esse existimauimus, uti quidem damus. l̄is hisce
n̄ris ita nimirum ut a debitis et iuridica quauis eorum
noīe impetioe ac molestiae oīum creditorum suorū (ex-
ceptis duntaxat Equesbris ordinis hominibus) ad uni-
us anni decursum a data p̄ntium computan̄ liber omni-
no ac immunis esse ualeat et possit, quo interim
currente tempore ubiq; in Regno et Dominijs
n̄ris sine metu ac perhorrescentia quauis Personarū
cuiuscunq; dignitatis et eminentie existē libere
versari, comorari negotiaq; suauicita et honesta
peragere poterit, persona rebusq; suis sub hac
p̄tectionē nostra saluis omnino et illasis per-
manē ea tamen conditione, ne interim in frau-
dem creditorum suorū bona sua quouis modo alienet.

Quod

Quod omni
miniis nos
deducen̄ ma
vint hasce
ce p̄conis p
punctis, cla
ab alijs quoz
grā n̄ra de
cuius rei fi
sigilla n̄ra
Die octaua
XX sexto
fici secundo

S
Capitulum
l̄is, p̄conis
Scultetis, C
fētis fide
am fidelit
nino habet
nostis p̄
struitori
negotijs in

Quod omnibus et singulis Magnatibus in Regno et Do-
miniis nostris existentibus et quorum interest ad notitiam
deducendum mandamus ut cum eo nomine requisita fue-
rint hasce nostras literas moratorias in locis publicis vo-
ce sonis proclamari faciant easdemque in omnibus
punctis, clausulis et conditionibus observent, tam etiam
ab alijs quorum intererit observari irrecuse faciant. Pro-
gra nostra debitoq; offeri suos aliter non factura In
cuius rei fidem penitus manu nostra subscripsimus et
sigillis nostris comuni mandavimus Datt Cracovie
Die octava Mensis Februarij Anno Dni M. D.
XC sexto Regnosque nostras Polonici nono et Sue-
tici secundo

M. Sciomsky

Sigismundus Tertius D. G. Rex

Capitanis, Vicicapitanis, Penitantijs, Burges-
bys, Proconsulibus, Consulibus, Advocatis, Scabinis,
Sculptis, Civitatum, Oppidorum, Villarum Prae-
fectis fidelibus nobis dilectis quam nostram Regi-
am fidelis nobis dilecti Mandamus vobis om-
nino habere volentes, ut max visis hisce litteris
nostris presentium exhibitori ^{Nobili} Generoso N. N.
servitori nostro in nostris et Reipub. nostra arduis
negotijs in Prussiam eunti et ad nos redeunti

de equis quatuor quam optimis poduodarium
cum curru vel sine curru prout necessitas po-
stulauerit, diei noctisque non parcentes, provide-
atis et ab alijs provideri cunctis. Pro gra mea
Datum Cracouia Die Mensis Anno dñi
Milliesimo Quingentesimo Nonagesimo sexto
Regnorum nostrorum Polonici Nono Suetici secundo

Sigismundus Tertius re

v. d. Mag^{is} Joanni Abramowicz Palatino Molesienⁱ
Berpatenⁱ Georgio Farnsbach Vendenⁱ Mathae
Debinsky Parnauienⁱ Praesidibus Sync. nobis dilectis
gram nostram Regiam. Mag^{is} Sync. nobis dilecti
Intulleximus intercedere controuersiam Nobilibus
Georgio et Wernero à Grotthausen. fratribus
cum defuncti Petri Treidenij defuncta vidua
et minoribus libere illorum, tutoribus, de dan-
nis quibusdam et expensis à certis commissarijs
à S. Sigismundo Augusto Auunculo et Prae-
dictorum nro desideratissimo deputatis oc-
casioni venditionis à praefato Petro Trei-
denio bonorum Treideniensium dictorum, ipsam Gro-
thausijs adjudicatis. Quam quidem contro-
uersiam cum nos ob defectum ordinariorum in

in Liouonia

Liouonia Iud
primo quod
Sync. V. d.
dit, inty
rebus de
est id ne
nus, uti qu
nis, mand
certos, ac
et partibu
tras ad se
loci conuen
trouersian
perpendan
oto neuter
et sancta
benter in
definiant
non nisi à
umq, nos
officiorum
factura
sis, Aprilis
noy, Polonia

Livonia Iudicior^m per Commissarios^m n^{ost}ros Iudicium
 primo quoq^{ue} tempore terminari velimus, idcirco
 Syn^d V^{ost} quas singularis erga nos et Reipub^lic^{am}
 dⁱct^{am}, integritas, iuris peritia, ac in conficiendis
 rebus dexteritas cognita et perspecta nobis
 est id negoty dⁱct^{am} et delegandum esse duxi-
 mus, uti quidem damus et delegamus sententiis
 v^{ost}ris, mandantes ut e^{or}um inter se communicata
 certog^{ue} ac opportuno ad id tempore delecto
 et partibus quas interest per innotescenciae sue
 l^{it}ras ad se vocatis prefinito in commodo aliquo
 loco conveniant. Universam istam causam et con-
 trouersiam exacte cognoscant et diligenter
 perpendant eamq^{ue} ex iuris et equitatis princi-
 pio neutri partium fauere sed solum Deum
 et sanctam illius iustitiam prae oculis ha-
 berent (in quo conscientias Syn^d V^{ost} monerant)
 definiant et determinent. Appellatione
 non nisi a sententia definitiva ad nos Iudici-
 umq^{ue} nos^{trum} libera permessa. Pro gra^{ti}a n^{ost}ra
 officiorumq^{ue} suor^{um} debitis Syn^d V^{ost} se^{ci}us non
 factura Datum Varschaviae Die xxiv Men-
 sis Aprilis Anno D^{omi}ni M. D. XC. sexto Regnor^{um}
 n^{ost}ror^{um} Polonia nono Suecia vero anno Tertio.

Sigism.

Sigismundus Tectius D. G. Rex.

^{u. d.} Mag^{is} Joanni Abramowicz Palatino Molis^{is} Berpaten
Georgio Tazensbach Venden^{is} Mathiae Debinsky,
Paznawien^{is} Præsidi^{bus} Syn^{od}. Vobis dilectis gram
nost^{ram} Regiam Mag^{is} Syn^{od} nobis dilecti Ex
positum est nobis nomine nobilis Veneri a Gro
thausen ipsi tantum florent^{is} Polonicatum sumu
mam a Nobili Georgio Kurzol iam a multo tem^{po}
pore deberi, quam licet varia tentaret media
extorqueri tamen ab ipso hucusq^{ue} nulla ratione
potuerit supplicatumq^{ue} est nobis ut eidem Venero
a Grothausen opportuno Iuris remediis subvenire
dignemur. quo iam tandem ius suum contra
praefatum Georgium Kurzol consequi possit
Nos itaq^{ue} supplicanti isti uti aequissima benigne
annuū negocium istud ob defectum ordinar
riorum in Livonia Iudicior^{um} Syn^{od}. Vis quarum
singularis erga nos et P^{ro}mpub. fides, integritas
iuris peritia ac in conficiendis rebus dexteritas
cognita et perspecta nobis est, cognoscendum et
dyudicandum dare et delegare, volumus uti
quidem damus et delegamus potibus l^{it}is n^{ost}ris
mandantes ut et inter se communicata certog^{ue}
ac opportuno ad id tempore dilecto et praefato
Georgio Kurzol per innotescantia sua l^{it}as adse

vocate

vocato profinito, in commotis aliquo loco conveniant
 causas ipsa exacte cognita et bene perpendita ei-
 dem Wernero à Grothausen conuictorū predictorum
 centum florenorū debitum ius iusticiarū pro
 conscientia sua quam hac in parte oneratum esse
 volumus, admittant friuolis exceptionibus et sub-
 terfugijs omnibus amputatis. Appellanti tamen sed
 non nisi à sententia definitiva ad nos Iudiciorū
 nūm libera permissa. Pro grā nostra officiorū
 suorum debito Synē Praesens non factura Dat
 Varschavia Die xxv. Mensis. Aprilis. Anno Dñi
 M.D. XL sexto. Regnorū nūrum Poloniae Nova
 Sueciae reges anno Tertio.

Sigismundus Tertius Rex.

Significamus proutibus hīs vobis quorū interest ad.
 vniuersis et singulis Quia nos ad supplicem
 nomine Nobilis Werneri à Grothausen apud
 nos factam facinorū nobis conuictorū duximus
 ut cum in vtra et pacifica personā aulā
 Moisa dicta in Captiuitate Duncbur-
 gen sūt, quam modis obligatoris vti bo-
 na Nobilitaria à Nobili Georgio Freitag
 acquisiuit et à Gnō. Adamo Palmos
 Captio Duncburgin nro officiosi iussu,

mandatog

mandatq; in eius possessionem est intromissus et in
queremus et conservaremus, quemadmodum pre
sentibus hīs nōis relinquimus et conservamus
ita ut predictam Aula Moysam praeeminat
Weenerus à Grotthausen et iure quo ab illi
nunc possidetur. cum omnibus fundis colonis
stagnis, piscinis pratis nec non pertinenti
utilitatibus fructibus proventibus, emolumentis
et obventionibus universis nullis exceptis
ad eam Moysam antiquitus spectantibus
tam longā latēq; prout eam praefatus
Capitaneus in possessionem tradidit, teneat
habeat et possideat, isdemq; bonis quiete
pacificeq; uti fruatur. quoad illi vel suc
cessoribus eius lēnis summa pecunia
iuxta obligationes plenarie non fuerit persolu
ta. Concedimus etiam illi, hoc Iure quo nunc
ab illi tinentur predicta bona alienare et
in quemvis alium transferre. Juribus nostris
Reipublicae Ecclesiae Catholicae ac alijs officijs ad quae
cetera Nobilitas Livonica tenetur prestanda
per omnia manē salvis In cuius rei fidem
prout manu nostra subscriptas sigillis Regni
et

et M. D. L.
Varschawa
M. D. X
suavia

Testa

In nomi
Stephanus

regno ter

moris ne ta

ex tempora

fuerit subse

mus, si per

lui status e

per salutem

testamentum

ant, memori

pub. suscep

directa diff

mea ad cor

Cum certe n

varietate h

labilem iam

et M. D. Lithua consignari mandavimus. Data
Varschovia Die xx Mensis Aprilis Anno Dñi
M. D. X. C. VI Regnō^m nrarum Polonia novo
suavia Tertio

Testamentum primum Steph: Regis

In nomine Patris et Filij et spiritus Sancti Amen
Stephanus Rex Polonia &c Per oia sanus cum mecum tacitus
repēto tztum illud, quia nihil certius morte, nihil incertius hora
mortis, ne talis incertitudo vita aut mihi aut alijs fraudi sit, tale
ex tempore facio testamentum valiturum semper et obiq, si non
fuerit subsequutum generalius, ad quod quidē faciendam fert ani-
mus, si permissum fuerit. In primis autem rogatos esse vo-
lui status et ordinis Regni Polonia Magniq, Ducatus Litua
per salutem prosperamq, successum Reipub: ut hoc q, sequit,
testamentum ~~meum~~ ratum habeant. nec ulla in parte impedi-
ant, memores laborū meorum et arumq, alacriter pro hac Re-
pub. susceptarum neglecta perā sed et posteritatis omni spe
abiecta difficillimisq, Reipca temporibus florem aetatis
meae ad eorum servitia contuli. et non sine fructu eorum
(meo certe nullo) exposui Quando domi sedatis ex electōis
varietate hominum animis hostem potentem et formi-
dabilem iamq, cervicibus illorum imminentem augece Deo regressi.

finis.

finis amissas recuperavi Livoniam peti eorum restitui pristina
dignitatem Reipublice cum multo sanguine popularium meorum quantum
potuit, nullis parcerem incommodis ac difficultatibus, persona etiam mea
loco suo representavi, pro quibus omnibus non tantum abest ut ullam
gratitudinem retulerim, imo de calumnijs perpetuis iactatus acerbam
vitam duxi. Sed cum bonis Principum sit male audire, et bene-
facere, moderate sortem meam pertuli hoc profecto benefi-
cium quod ab eis postulo tale est, ut lege naturae et communi
sacrum tectumque cum sit, paruum et ipsorum et Iudo per-
exiguum est, quo magis spero mihi obtenturum.

Tesaurum ut vocant Tykocinensem etiam inter tot et tam periculosa
res Reipublicae et nostras difficultates fidei conservatum
Reipublicae reddo. Ex quibus si qua pauca et viliora ero-
gata aut in usus Germaniae Reginae extradita sunt, in
chartis scripta sunt, boni autem consulant hanc meam Car-
simoniam nec quicquam eo nomine vexent, aut fidem in dubium
vocent, nam in mea propria cura fuerunt, nec ullus sine mea
praesentia contrectavit.

Ad contentationem Aulicorum meorum oes resstantias ad
tempora mea mihi et dispositioni meae iure pertinent, tam in Regno
Polonia quam Litua et Provinciarum habitas assignamus et comitatus
Prussiae, quae me genuit et auxit charissimae propinquis quantum debeam
agnosco, sed in hac egestate mea non rem ipsam ac signum saltem

gratia

optima erga eos voluntatis lego quinquaginta millia mil-
 lia Taleror, quor, triginta quinque millia in Auzicambium
 per Praefectum meum Fogazarum sunt tradita: reliquum
 ex proventibus Accis Fogaras complebitur. Hanc autem pec-
 uniam ad urgentis necessitates servabunt in auzicambio
 ut augeatur summa. Ad te redeo Charissime Nephos Transyl:
 Sigismunde Bathori tibi, in primis Collegium Clau-
 dipolitanum et Alben lego et committo, quae Collegia
 pater tuus et ego fundavimus proprijs facultatibus nostris.
 sine cuiusq, iniuria, quos ita tuearis et defendas qua-
 tenus animae tuae, cui praes salus tibi chara est. Non de-
 ceunt puto Arrani atq, Kolossnaren qui eos eversos ve-
 lint, faciebant his senatores tui omnes aut saluistae aut
 Suthirani nec desunt opportunitati iuvenes et au-
 lici personae tuae praeter haereticos qui tibi adulescentes
 procaciter in eos inieciunt animum tuum transversum
 raptant. Sed si vir es facile omnibus simul resistis
 sola constantia et furore Feloz pietatis magis
 magisque Deo et hominibus contestata. Potius
 potuisssem vel in hoc solum mee erga te pietati satis-
 facere, ut si non oēs saltem paucos tibi intimos Consiliarios
 et Cubicularios Catholicos pioque daare potuisssem, tibi or-
 namento mihi securitati fuissent. Sed ea est tibi tempe-
 ris et morum peruersitas, ut omnes declinauerint. ua-

cysg

visq; hæresibus imbuti Athesismum pleriq; sperant quo
difficilior igr tibi instat concertatio, eo maior tibi resta-
bit. laus et Omium sempiternum,

Eidem Nepoti Sigismundo lego res et ornamenta equor
et frumtas auro et gemmis repletas.

Secundum testamentum St. Regis In nomine d. g.

Ex. Sanus licet sim circumsonat tamen mentem meam incerti-
tudo vita, quæ licet omnes, maxime tamen plenos dierum pro-
prius spectare certum est. Ne igr fallax æqueitas mihi fraudi
sit, constitutus breuem extreme voluntatis meæ facere indicem
facturus ampliorum si permissum fuerit.

In primis autem quantum Græcæ debeam cherisq; propinquis
cum omnia debeam exiguis tamen testabor rebus, q amplioribus
per rationes meas non liceat. Principi igr Transylvaniæ Sigis-
mundo et per consequens necessitati extreme Respici si qua
Deus avertat immineret lego pecuniam omnem, quæ
in aueicambium per Profectum Togorasiem erogata est,
simul cum omni ea pecunia, quæ ex eiusdem Arcis Togoras
reditibus apud eum restaret, ad hanc usq; annum 1586
cum reditu ex Arzende Perwaldinaxion

Item Togoras lego Balthasari ex fræ Andrea Nepoti, ea
tamen legi ut ante possessionem acceptam Principi Transylvaniæ

Sigismundo

Sigismundo fidelitatem iurat. Preterea singulis in expeditio-
nibus cum ducentis equis presente, vel si Princeps legatum miserit
ipse quoque per legatum ad finem belli fidem et obsequium
militiam ostendit. Quod si contingat Balthasarem sine Trecede
decedere redeat Rex Jogaras ad Sigismundum Negotium Et
si is quoque steterit decedat. Gabrieli Marlath soli et herede-
ditas suis non autem alijs eiusdem Marlathi fratribus cedat.

Andreas Cardinalis possideat Emedinam cum pertinentijs et
bona Euceminis et villas pertinen ad ea villas dico quae a
Falaucio offali possidebantur. in curus locum assignamus Sigis-
mundo Principi Vinuldinacum.

Argentum omne quod pro mensa mea servit Andrea Cardinali
lego. Argenti ex Transilvania aduecti reliquias apud
Gerselinum habitas Balthasari negoti lego.

Argentum q. meis pecunijs proprijs redemi manibusq. vice
Thesaurarj seruandis assignamus. Recipia curus antea fue-
rat reddo. Omnes famulas meas aures aut argenti
celatas aquat inter Sigismundum et Balthasarem libenter
committo.

Franciam vnam gemmis distinctam vicijs et ceteris pra-
stantiorum Sigismundo Negoti lego. Anulos sacrali.

Testamentum tertium Steph. Regis.

In nomine sanctae et individuae Trinitatis.
Stephanus Rex Polonia Magnus Dux Lithuaniae. &c.

Sanus.

Sanus et mente et corpore dum incertitudinem hora extrema
recogito, ne inopinatus aliquis casus meus cuius fraudi
esse possit, tale ex tempore manu mea scribo testamentum
valitum semper et oblig, si non fuerit aliud posthac te-
stamentum subsequutum ad quod quidem alio tempore,
si dabitur fasius faciemus, animum habemus

Thesaurum Tykocin^{en} etiam inter tot et tam aeduas neces-
sitates meas fidei^{ter} conseruatum Reipublice reddo. ex qui-
bus si quae pauca et viliora erogata aut in v^{er}us Serma
Reginae extradita sunt, in chartis signauimus. Rogo
aut boni consulant hanc meam paesimoniam, nec
quing^{us} eo nomine vocent. aut fidem in dubium
vocent. nam in mea propria cura fuerunt, nec ullus
sine mea praesentia contrectauit.

Ad Contentationem Aulicorum, meor^{um} oes^{es} resant^{as} tam
in Regno Polonia quam Mag. Ducat^{us} Lithu^{ae} habitus
in re ad me pertinen^{tem} assigno et committo.

Pria^{us} Charisq^{ue} propinquis quantum debeam scio: ipsa
enim non saltem me genuit sed aluit et auxit in hunc
usq^{ue} gradum, post Qu^{em} manibus me^{is} traxit, plurimum
sanguinis pro gl^{ori}a mea in omnibus bellis difficillimis
calacriter fudit, quae talia licet sint. ut nulla compen-
satione^{is} sarciri per me possint. in signum tamen mu-
tui amoris ex pecunia mea propria q^{ui} post aliquas
septimanas percepturi sumus pro redemptione captiuor^{um}

Moscor^{um}

1400
Moscoviticorum summam decem nonaginta sex millia flo-
rentium in communem usum Principis Transylvaniae dono.

Ex reposito vero et proutibus accis nomine Fogaras quadragin-
ta millia Talerorum ea tamen conditione ne unquam haec pecu-
nia erogetur. nisi summa et inevitabilis belli necessitate regni-
te in communem defensionem Regni Repugnatur autem in
accis Reumae sub fidei custodia Et quoniam potentia
Turcica est tanta, ut vicibus sufficere nequeant ad con-
cilium Imperatoris Turcarum benevolentiam onicorum
illud a Pallatino Lublinensi propria mea pecunia redem-
ptum instituta solenni legatione in nomine Transylvanorum
Imperatori Turcarum pro tunc constituta presentandum
committo. Quod est facilius Regni Poloniae status et ordi-
nes concedent. si illis tritum illud in mentem venerit Iu-
res agitur pariter cum proximis addet. Verum si tanta esset.
aliquorum ingratitude (quod non credo) ut illud exequi nollent
at saltem pecuniam triginta millia florentium pro oni-
corum erogatur. reddat unde donationem eo nomine
amplam Transylvaniae curabunt.

At quia nisi dominus custodierit civitatem frustra uigi-
lant qui custodiunt eam Proinde ipsum Principem
Transylvaniae Sigismundum omnes denique senatores
status et ordines Regni Transylvaniae oro et obte-
stor per salutem animarum suarum. Principemque
tranquillitatem, similitates deponant, pietatem colant,

auitam

721
Auitam sanctam Catholicam fidem exolant, aut saltem per
me frēm q. meum introductam post æquo animo
ferant. Collegium in Kolosmar. et Kolosmonaster. fun-
datum bonisq. dotatum partim iur. Regio partim pe-
cunia et bonorum aliorum permutatione bono iur. ac-
quisitis, tueantur, conservent, et augerant. Sic etiam
Alben Waradin non solum conservent, sed augerant
ad eorumq. incrementa adiciant. alioquin si violen-
tas unicient manus, implebunt modis vae divina, qui
retribuat talibus secundum munditiam cordis eorum.
Palatino Transylvania nepoti nro Sigismundo Ba-
thorj dono ornamenta eorum et frumetas auro
et gemmis distinctas et ornatas Item sex anulos
in pæua ladula mea repositus, quor. unus Adamas Ine-
binatus magnus pædi aquilino simili insitus Secundus Sma-
ragdus incisus cum figuris 3q. et 4q. Adamas tabula
forma 3q. Rubinus Smaragdus Adamas in vno anulo
coniunctim. 3q. Rubinus.

Argentum omni. laboratum dono Andrea Cardinali
et Balthasari Bathori nepotibus, tam illud quod in
mea mensa habui quam q. mea pecunia propria à
creditoribus varijs redimi, et apud manus Vice Thesau-
rarij nri existunt. Præterea quod adhuc restat. ex
Transylvanis argento apud manus Ossetini.

Arcm,

Alexander Fogaras dono Balthasari Batori nepoti ea
 conditione et omnibus vicibus suis in bonis paternis
 aut postea acquisitis cedat et abandonat. Alijs fribus
 suis nec sortem suam ab eis requirat, nisi si forti ster-
 erit ipso decedere contingeret, tunc enim ultima con-
 mutua successio locum suum habere debet. Quod si
 dictus Balthasar Batori sterili decideret Alexander Foga-
 ras in neminem alium nisi Sigismundum Principem
 eiusq; heredes duolantur. q; si contingeret ipsum
~~ipsum~~ q; Sigismundum Batori sterili decedere
 ad Gabrielem Macelath eiusq; heredes descendit in
 virilem sexum decedantur. Et quoniam terra Fo-
 garas a Contributionibus publicis libera est, obligamus et
 oneramus potentiores eius Aras pro temporis exentis ut
 in omnem expeditionem genalem ducentes equites et
 centum pediter bonos milites non Boiarios ducent aut
 obste ultimo impedimento si ipse in persona sua ire non
 possit sub certo praefecto mittat, suisq; sumptibus du-
 rante expeditione alat.

Instrumenta equos, argentea frumenta, argento para-
 tas Balthasari nepoti dono

I quos omnes exceptis curculibus vestis etiam omnes
 servitoribus et pueris Camera mea ex agro diuident comit.

Omnes equos meos cuculis monasterijs ordinis mendican-
tium in Regno et mag^{is} Ducat Lithuania centibus nobilibus
S^{eniorum} Testamentariorum distribuere committo

Ex pecunia redemptionis captivorum restabunt 30000
Florensz, ex quibus decem millia lego in aedificandam tem-
pli et Collegij Grodnen^{sis} viginti millia lego ad emptionem
bonorum pro hospitali Pariskouien^{si} per me^{um} aformato. A-
pud manus Stephanowsky restant viginti millia vel
paulo minus ut eo monstrabit per memetipsum eman-
data, nihil rationibus horum nocere debet. Ex eadem
pecunia Francisco Veselini dono decem millia flor, Ste-
phano Lepsevi quinq^{ue} millia Gabori Mailath quinq^{ue}
millia.

Deinde apud magnum procuratorem propria pec-
unia mea restant flor, octo millia, quae exponantur
sempore sepulturae in Elemosinam pauperum, et se-
pulchri preparationem quod simile fiat sepulchro fr^{atris} mei
nuper per me^{um} alti erecto.

Exequutores huius ultimae voluntatis meae constituo Mag^{is}
Joannem Ramoisky Cancellarium Andream Opalinsky
Marschalcum, Petrus Opelorum Radzyvit Palatinum Vil-
nen^{sem} et S^{eniorum} Cardinalem Ep^{iscopum} Vilnen^{sem} de quorum
singulari fide ut in iⁿiens ita moriens conquisco.

Omnes,

Omnes Ordines et status Regni et Mag. Duc. Lithuan
 ora et obtector, pice salutem Recepta sua uti hoc
 testamentum meum ratum esse uolent nec ulla in parte
 impediant. memoris meorum laborum, et arduorum
 cum enim neglecta p[ri]ma posteritate et flore etatis me ad
 eorum seruitia exposui tum hostem potentem crucibus
 eorum, Deo iuuante remouui. finis amissas recuperavi.
 Luoniam in potestatem redigi, pristinam dignitatem
 Recepta restitui. Eane profecto gratitudinem, quam nul-
 lam uiuenti potestuerunt. mortui expendant. In quorum
 omnium fidem firmitatemq[ue] meam Eane nostram
 ultima uoluntatis ordinationem secreto sigillis munitam
 et manu n[ost]ra subscripsimus Saff. Neseptomijis Dnica
 Iubilato Anno Dni 1558. Stephanus Rex.

Sigismundus III Dei gr[ati]a Rex

Uniuersis et singulis Proconsulibus Consulibus Aduocatis et sca-
 binis et alijs magistratibus et officialibus in Regno n[ost]ro et
 Sominis n[ost]ris existentibus, nominatione v[est]ra Curia et Grodnen
 Ciuitatam n[ost]ram Silesie fide nobis dilectis geam-
 n[ost]ram Regiam, sync. et fide nobis dilectis, Exposi-
 tum est nobis n[ost]re et ex parte, Arnoldi Thomis
 Geoff. Quis Regimontan[us] subdit[us] N[ost]ri in Russia
 Ducis amicus et consanguineus n[ost]ri charmi quod etiam si
 ex sententia Iudicij Curiaen[is] ~~ex debito iure suo~~ ~~ex debito iure suo~~

v. h.

Dea.

Ita iuxta priora mandata nra, is idem Ioannes Greiff de
famato Marco Koch incola Baren suo debitor, iuxta duo chi-
rographa summam ad soluen' duo millia centum
septuaginta octo florenoz polonicz aduincatam ha-
beat, qui bona fixa et hereditaria in Civitate nra Baren
fortassis non habens eiusdem iudicij decreto non
parando appellum ad nos et iudicium nrum per admissionem
illius Iudij interposuit, et moram aduincate solutionis
tam et maiorum damnorum litisq; expensarum, occasio-
nem dedit verum eo noie eodem Actori de' proseguen-
sua lite et iudicato idoneam cautionem ab Actore
affertam, existens in persequenatibus, prout par erat
pro Iuris communis exigentia non possit, ipsumq; Actorem
nus tutam sibi existimet ut se eo d' debitoris suo
creditum suum, cum damnis et litis expensis repetere
possit, nisi debitoris bona mobilia cum mercedibus in
sequestum, offij aut Iudij propria ubi que reperiri
possunt, deponantur, aut loco sequestri idonee cautione
Supplicationis, est nobis ut dicto subdito Iuris
Iuris Prussia Iuris remedio hac in re' prosperemur
Quare mandamus in omnium synes et fidei
Iuris omnes id habere volentes ut dum synes et fidei
Iuris ab eodem Ioanne Greiffe quante fuerint propter
eiusdem

eiusdem dicti
Iudo et sol
et singulas
boni sub
potea in
gent, reg
summa con
Iuris Syn
sui, et sub
Data Pra
X. octo
Iudici au

Co

Factus et
inter
Iuris B
et ad id fa
gregorian
Iuris Ne
semer ex
Iuris et
secundi m
corum qui

eiusdem debitoris inopiam fiduciarum pro sustendo
Iudo et solvendo iudicatis bona mobilia et merces omnes
et singulas eiusdem Marci Koch proprias, quacumque ha-
bere sub iurisdictione syn. et fidei. Id. constituit pro-
pterea in sequestum offij et fidei sui recipiant et conse-
quent, vix ad litem determinandam et iudicandam eadem eiusmodi
summa contracta, cum damnis et liti expensis solutorem,
seus Syn. et fidei. Id. non factura pro debito offij
sui, et sub poena duorum millium sexagendorum, letuanicarum,
Data Varsavia tertia mensis Julij Anno Dni M D
xc. sexto Regnorum vobis nostrum Polonici Anno
Sartici autem tertio

Matthias Wyna Rotarius

CONTRACTVS RONE DOMVS pro Ducibus Pns:
Warsavie in suburbio Craco:

Factus et initus est empti et venditi certus contractus *empta.*
inter *ex.* *ex.* *ex.* Principis Dni D. Georgij Frederici Dei gra Mar-
chionis Brandenburger in Prussia etc Ducis Mandatarios
et ad id faciendos plenipotes deputatos Quos Nobilem
gregorium Hussing de Siedlisko Burgravium Licen Da-
nicum Neffert sue Cels. Secretarium et Joannem Wi-
zemer ex una Nec non succores olim Jamati Nicolai Baika
Civis et sartoris Civitatis antiqua Warsavie tam primi quam
secundi matrimonii maiores et minores succores
eorumque qui eis indigent tutores infranominatos parte ab
altera.

altera Portio certi fundi ad eos post decessum predicti
Nicolai Baika parentis eorum quous iuris et successionis
titulo spectant et pertinent Warscavia extra portam Crac
aviam post Curiam Mag^{is} Leonis Sapiea magni Ducatus
Litue Cancellarij sunt inter Hortum conjugis Klukowskij
et Thomae Chawlos Consulis warscaviensis vicinaria
cent^{is}. Qui quidem fundus continet Domum ligneam
ibidem consisten^{tem} nec non braxatorium in eod^{em} fundo
extractum una cum Horto eidem adiacen^{te} et antiquitus
pertinen^{te} prout iste fundus cum predicta domo braxato
rio et Horto antiquitus in suis metis limitibus consistit
et dimensuratus est, et quemadmodum idem memo
ratus Nicolaus Baika eundem tenuit, habuit, possedit
et uti fructuatur ad ipsumq^{ue} iure l^{ite}mo spectabat et
pertinebat Ill^{is} Principi et D^{no} D. Georgio Fri
derico Dei gra Marchioni Brandenburgensi in Prussia
et Dⁿⁱ ac sue Illma Cels. S^{er}eniss^{is} Sacerdotibus vendiden
runt et p^{ri}nti contractu vendunt. Pro summa mille
ducentorum florenor^{um} moneta et numeri in Regno
curren^{ti} florenorum quibus triginta grossis polonicis
computan^{te} et numerando. Quam quidem summam
mille ducentoru^m flog^{orum} polonic^{orum} predictam. y^{bi} qui sup
plengetis Ill^{is} Principis in spatio quatuor septima
rum a data p^{ri}ntium computan^{te} hic Warscavia parato
numerare debent et omnino vigore istius contractus
tenentur et erunt obligati vice versa memorati olim
Nicolai Baika successores fundum predictum cum me
moratis edificijs et Horto posteaquam illis dicta summa.

mille.

mille Ducentorum florenoz numerata fuerit inscrip-
 tionem sufficientem, offensam venditoris eiusmodi
 fundi bonorum ac aedificiorum cum orto ibidem exi-
 stentium coram Iudicio civili Exposito Bannito
 vel Consulari antiquae Civitatis Wassbourni adulti
 per se et nomine suo. Vidua vero et illius ac mino-
 rennum tutores ex suo interesse. facere tenebuntur
 ac erunt adstricti commissis committendis ut i quibus
 vel de iure vel per aetatem non licet nec permittit
 bonoz dispositio faciant hoc interveniente officio com-
 petentis vest consularis. Civitatis antiquae Wassbourn
 tanquam tutorum superiorum decreti et sufficienti
 pro omni evictione quam de iure venditor emptori
 tenetur cauere et ea forma inscriptionis qua
 tutissima sua Ill^{re} Cels. plenipotens vel plenipotenti
 videbitur Quod si Ill^{re} Principis plenipotens vel ple-
 nipotens ante decursum quatuor septimanarum Calendar
 citius eam summam Mille ducentorum florenoz solvere
 attulerint et numeraverint. tunc offerunt se dicti
 Nicolai Baika successores eandem recipere ad primam
 et proximam Iudij Expositi Banniti Civitatis an-
 tiquae Wassbournae vel officij consularis celebrationem
 vel sessionem, et inscriptionem dictam ac re-
 signationem ut iuris est emptoris plenipotens
 vel plenipoti videbitur facere et recognoscere.
 cum sufficienti ac iuridica ratione venditi fundi ac bo-
 norum in alijs bonis suis venditione ac evictione.
 Ceterum debita ac onera quaecumque ibidem exstiterint
 successores prout Iuris est ex eodem fundo ac bonis in

alia

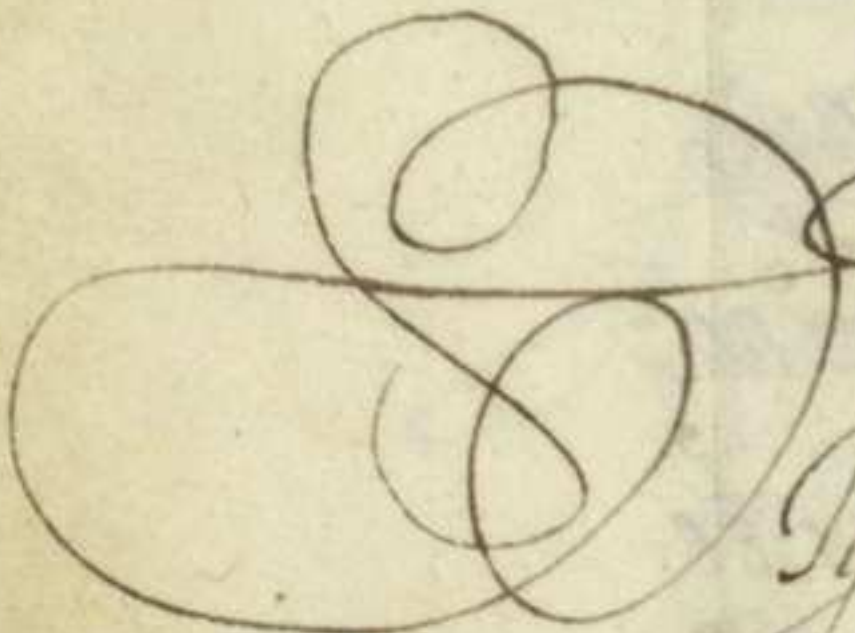
alia bona sua transferre tenebuntur ac cauent
prout contractu Ill^m Principem ac sua Illma
Cels. succores tueri et defendere suis proprijs im=
pensis et sumptibus. Sin v^o Ill^m Princeps pec=
cuniam predictam pro tempore superius prefixa
non numeraverit aut numerare neglexerit. Tunc
ipso facto contractus iure erit nullus et inanis
et liberum erit successoribus predictis eo contractu
non obstante eisd^{em} bonis disponere. Qua quidem
oia premissa jdem contrahentes predicti quidem
Ill^{mi} Principis plenipot^{is} mandataris nomine
Cels. sua et pro sua Cels. Resi v^o Baiha succores
quisq^{ue} pro interesse suo submitunt sese tenturos
et inviolabil^{iter} observaturos. idq^{ue} sub vado Mille
ducentorum florenoz polonic^{orum} per partem non tenen=
tem parti tenenti irremissibil^{iter} persolvendos et
in casu succubitionis in quolibet foro sine quavis
exceptione et Juris defensis respondere ac satis
facere tenebuntur et erunt obligati dolo et
fraude exceptis. In cuius contractus maiorem
fidem et testimonium eundem nos contrahentes
superascripti et infra scripti manibus nr^{is} pro=
prijs subscripsimus et signis consuetis munitim^{us}
et eorum quorum interuentu iste contractus
initus et conclusus est subscriptiones et appressionem
sigillor^{um}

sigillorum impetrauimus Actum Warsouiae die
nona Mensis septembris Anno Dñi. Millesimo
Quingentesimo Nonagesimo sexto. D.

M^{te} Princeps ac Dñe Cognate nr^{re} vp.
Clariss^{is} ex certis Consiliarijs nostris
intelligimus egregium Severinum Ge-
bel M^{te} Vra Medicum sine omni causa
nec non etiam fortassis scitu M^{te} Vra
ab Academicis Regiomontanis a le-
ctura qua fungebatur remotum, pere-
grinumq; quendam in ipsius locum col-
locatum esse. Idq; factum non sine odio
et fortassis inimicorum suorum insti-
ctu facile colligere possimus. Cum
autem praedicti Medici sua virtus,
multarum rerum experientia doctrinaq;
nec non studium à longo tempore no-
bis esset commendatum incunclas ee
nobis quaedam dñes duximus ut ead

M^{te}.

Illis Vra commendaremus prout
quidem esse commendamus simulq;
ab Illis Vra postulamus, vt ipsum
in priorem statum restituat nec ipsi
aliquam iniuriam inferri patiatur.
et tandem vt etiam condignam rem
seruitiorum suorum habeat Et cum
etiam quadam ex archiepis documen-
ta sibi et posteris suis necessaria habe-
at, vt ea Illas Vra extracte iubeat
et in reliquis etiam in quibus gratiam
Illis Vra imploret vt benignum
se Illas Vra ipsi exhibeat. Quam
bene feliciterq; valere cupimus. Da-
tum Varsovia. 28.

 Sigmundus III S. Rex
Significamus pntibus lris nris, quos
interret, vniuersis et singulis, citatum
fuis.

fuisse ad nos, Iudicium nostrum, Iuris cita-
 tionis nostrae, Gnossum Lituanum à Bistaw in
 Bondangen Evidem, de eisdem, alijsq; bo-
 nis illius omnibus, Ad Instan^m Mag^{is} Consi-
 liariorum, ab Illmo Principe, Dno, Georgio
 Fridrico, Marchione Brandenburg^{en}, Du-
 ce in Prussia, ad gubernationem Duc-
 atus Prussiae relictorum propterea. Quia
 ille contraueni^{en} Decreto nro, non ita
 pridem inter easdem partes, lato, certas
 summas, inscriptionibus chirographi-
 cis, obligat, vnam quidem sexingentor^{um}
 sexaginta florenor^{um}, alteram vero quinq;
 millium et quingentarum marcarum
 Prutenicarum, soluere eisdem Actori-
 bus noluit, neq; in transmissionem iux^a idem
 Secretum nostrum, in bona sua admisit,
 imò temere impugnauit. per quod simi-
 lis summa vadium eid^e parti actorea
 succubuit, prout cit^o praefata taxam

trigin[?]

triginta Millium florinor in se conti-
nens latius de premissis testatur. In
terno itaq; hodierno Iudij Rellm nra
propriar, ex eadem citone, et receptime
causa, ad nos, per assessores Iudij nri
fact, incertu, et Lucasq; continuato Par-
tibus actorea per Rellm Joannem Scha-
larsky, Citata vero per Nobilem Stani-
slaum Przemorsky plenipotes suos co-
ram nobis comparu, cumq; terminum
attenta, Et actorea ex sua Citone
proponu, Secretumq; nrum prius, atq;
protestationem con Citum armis intromis-
sionem impugnantem, facta educenti
Citata vero se eidem Decreto satisfecisse,
summasq; prefatas apud Mag^{um} Geor-
gium Farensbach Praesidem Vindie
deposuisse, easq; Iure reconventionis a-
restasse, propter damna qua non
mediocria Citus ex arrestone bonor
suor, ab Actoribus accepit asserenti.

atq;

atq; ita Actores ad eam reconventionem
 condemnari petent Actores a parte in
 contrarium summas apud Praesidem
 depositas esse negante, et se ad recon-
 ventionis Ius non teneri, non tantum
 quod in foro suo possessionati sint, sed
 etiam ea reconventio in executione rei
 iudicata, et post decretum iam de ea
 asserta sui auctoritate ex partium
 controversia latum petatur Itaq;
 citatum in vadum condemnari petente
 Nos cum Consiliariis nris Saceri nro as-
 sistentibus, ex partium controuer-
 sia, eo attento, quod citus priori de-
 creto nro non satisfecit, imo sece in-
 tromissione manu armata opposuit,
 et reconventio per eundem petita lo-
 cum non habet, quandoquidem Actores
 in Ducatu Prussia, qui ad corpus Regni
 nostri iuxta certa pacta, quae Regno nro
 cum illis intercedunt pertinet, posses-
 siones

sionis suas habeat Ideo ea re=
conuentione omnino amputa=
ta, decerni iuximus, decernimus,
iunctum, Actoribus summas sa=
peius recensitas, coram eodem Prasi=
de Venden, vel eius vicegeren, in abs=
entia vero utriusq, in Castro Ven=
den, pro fructu Episcopatuz Dni,
proxime futuro peremptorie per=
soluere et realiter numerare debere.
sub eodem radio summis pfatis cor=
responden quod iam ex nunc in
differtu solutionis faciendae su=
per citis decernimus illudq, acto=
re parti adiudicamus, iamq, ex
nunc denuo eisdem Actoribus addi=
mus Nullum terrestrem illius Prouin=
cia quemcumq, sibi ad id pars Acto=
re eliget, ad intromitten candem
part

partem Actoriam in omnia
 bona Civitatis tam in summa princi-
 pali, quam in vadio in diffectu so-
 lutionis per Civitatem succumbentem
 casu vero non facta solutionis vel
 denegata possessionis prefata remitti-
 mus causam presentem cum toto eius
 effectu ad eundem Praesidem Ven-
 erendum pro executione praemissorum suam
 finem faciem terminam In cuius rei
 fidem et testimonium sigilla nostra
 tam Regni Polonia quam Magni
 Ducatus Lithuaniae praeiungimus sunt ap-
 pressa Datum Warsaviae feria
 quarta post festum Sancti Fran-
 cisci Confessor. proxima Anno Domini
 Millesimo Quingentesimo Nonagesimo Sexto
 Regnorum nostrorum Poloniae Nono Sue-
 tici Tertio

Sigismundus III S Rex

v. d.

Significamus presentibus Iris
nostris quos interest vniuersis et
singulis. Citatum fuisse ad nos Ju-
diciumq; nrū Iris Cithonis nostra
Mag^{um} Georgium Farcenbach Prasi-
dem Venden Militie Livonica Praefe-
ctum, ac Taurin^{um} nrō Capitaneum ex
eodem Prasi datus Venden^{um} effo^{bo-}
nisq; illius omnibus ad Instam Mag^{um}
Consiliarior^{um} ab Illmo Principe Dno
Georgio Fridrico Marchione Bran-
denburgen^{um}. Duce in Prussia ad qu-
bernationem Ducatus Prussia re-
sictor^{um} propterea quia ille aliquod
Mandatorum nrō^{rum} literis requisitus
exequonem dēi nrī, non ita pridem
inter eosdem Actores et Gnosum
Leuenum a Belsaw lati, quo eisdem

Actor^{bus}

169
Actoribus sumas certarum per citum
certis chirographis contractarum solutio
et in differtu solutionis intromissio
in bona eiusdem citi omnia adiudica-
ta est. facere noluit imo friuole re-
cusavit Prout citto prefata taxam sex
millium floz polonic in se continens la-
tius de praemissis testatur In termino itaqz
Sodierno Iudij cellam nram propriam ex
eadem citone et receptione causa ad
nos per assessores Iudij nri facta inci-
denti et huc usqz continuato Parte Acto-
ra per Nrlm Joannem Sebatytsky pleni-
potentem suum compareri coram nobis
cumqz terminum attentam, Etata vo ter
et ultra solitum quater voce Minis-
teris Gnalis Nobilis CHRISTOPHERI GY-
ZOWSKY ad nos clamat, et nec per se
nec per plenipotentem suum compareri Nos
cum Consiliarijs Lateri nro assidem.

audita.

audita Militis p[re]fati r[ati]one de accla-
matione partis cit[ra]e facta in contu-
maciam Ad l[itte]ram v[er]o partis actorea
affectionem eund[em] citum in causa
succubuisse adinuicem decessimus
prout et decernimus debere ac tene-
re eandem summam taxae superius ex-
p[re]sa v[er]o sex Millium flor[um] parti acto-
rea persolvere Et nihilominus decre-
tum n[ost]rum inter eosdem Actores et
p[re]fatum Leuenum Bielan nouissime
per nos latum exequi sub alio simi-
li vadio v[er]o sex Millium flor[um] Jamq[ue]
ex nunc eidem parti Actorea ad-
dimus M[ill]ia illius prouincia ad intro-
mitt[en]d[um] eosdem Actores in bona citi
hereditaria in summa taxae p[re]fa-
ta sex millium flor[um] Quam intromis-
sionem citus impugnare et p[er]d[er]e

non

190
non debet sub simili radio sex Mil-
lium floz. Casu vero non admissa vel
quouis modo denegata possessionis re-
mittimus causam presentem cum toto
eius effectu ad loci illius viciniorum
Præsidentem vel eius officium pro exe-
cutione promissorum omnium finatim
faciendam et terminandam presentis decreti nostri
vigore. In cuius rei fidem et testi-
monium sigilla nostra presentibus sunt
appressa Datum Warsaviae feria
quarta post festum Sancti Francisci
Confessoris proxima Anno Domini Millesimo Quin-
quagesimo Nonagesimo sexto Regnos nostros Poloni-
ce Mense Suetici Tertio

Sigismundus III D. grā Rex.

v. d.
Sibi Gdō Leo Leciński à Bielaw in Hondan-
gin Eredi de j's alijsq; omnibus bonis
tuis Mandamus ut coram nobis et Ju-
dō nrō Warsavia aut ubi tunc cum
Curia nrā factū constituti fuerimus à
pone pntis citōnis in sex septima-
nis personatū litem et p̄emptorie
comp̄as Ad Instam Mag^{com} Consiliariorū
ab Illmo Principe Dnō Georgio Fri-
derico Maritione Brandenburgⁱ
Duce in Prussia ad gubernatiōem Duca-
tus Prussia electorū Qui te citant
propterea Quia tu conueniē Dctō nrō
non ita p̄videm inter te et eosd̄ acto-
res ex controuersia partium lato quo
tibi solutū summarum vnus v̄st se-
xigentorum sexaginta flōrū alteris
vō quinq; Millium et quingentarum.

Mari.

191

Marcarz Fruticinarz per te cartis in-
scriptionibus chirographice obligat
sub vadio similis summa superius
recensita quod ex nunc super te
et bonis tuis ob controuentionem pri-
ori Scto nro directum erat incun-
cta est neq; candē summam prin-
cipalem neq; vadium per te modo
pmissio succubet eisdē Actoribus sol-
uere voluisti intromissionemq; in bona
tua oia eisdem dare et admittere
noluisti imo temere et manu arma-
ta impugnasti ex eoq; te rebellem
pstitisti per quod in poenas con-
tra legibus sancitas incurristi. Cit-
tis itaq; ad decernē super te poe-
nam banitionis et de Regno Domi-
nijsq; nris pscriptiois nec non adcon-
fiscationis bonorum tuorū aliq; quae-
cunq; ex praescripto legum videntur.

con te statui et nihilominus solu-
tionem tam summa quam vadij pfa-
ti ex bonis tuis Actoribus assignari
sis ad pmissa in termino futuro satis
obijciunt et declarant iudat et perem-
ptorie pariturus et insurus Datum

Sigismundus III D gra Rex re.

^{re.} Sibi Mag^o Georgio Farnsbach
Prasidi vincti Militie Livonica
prafit ac Iauri nro Capto de
eodem prafidatus officio bonisq
tuis omnibus Mandamus ut coram
nobis et Iud^o nro Warsovia aut
ubi tunc cum Curia nra fult con-
stituti fuerimus a p^one pntis ci-
tationis in sex septimanis persit.

Itme

192
Istius peremptorie compas Ad
instam Mag^{Co} Conciliarior^{ab} Illmo
Principe D^{no} Georgio Friderico
Marchione Brandenburg^{en} Ducem
Prussia ad gubernationem Ducatus
Prussia electorum Qui te citant
propterea. Quia tu non attento de-
creto n^{ro} super te non ita pridem
per eosdem Actores in contuma-
ciam obtento penam taxa sex Mil-
lium flor^{en} ob non fact^u exiguom
Decreti n^{ri} super te decreta exe-
guom Decreti n^{ri} non ita pridem
denuo inter eosdem Actores et Ge-
nerosum Levinum a Br^u Sam lat^u, quo
Ei^{us} citat^u solut^u summas uniusquisque
sexingentor^u sexag^{en} flor^{en} alterius
viginti^u quinq^{ue} milium et quingentar^u Mar-
car^u Prutenicar^u per eund^u citum

certis

cartis chirographis inscriptum
et vadij similis summa exinde
succubitis et in deffertu intromis-
sio in bona oia eiusdem citi decre-
ta est eiusdem Secti exequutis tibi
cuius officij id competebat de man-
data est debit facere noluit
timereq; recusasti con debitum
officij et in damnum et praviudi-
cium Actor non mediocre quod sibi
con te taxant ultra poenas ac ne-
gigen offalio sancitas ad Triginta
Milia floren polonic Attaris itaq;
ad viden et audien te con officium
tuum peccasse adinueneri poenasq;
dote summi et ad facieng; exequ-
tioni Secretor nror cogi et com-
pelli Ad hoc et alia tibi in ter-

mino

minus latius declaran' et compro-
ban' sis iudicialiter responsurus
Datum.

Sigismundus iis D G Rex

Tibi Gnsso Leuino à Bielew in
Dondangen Earedi de js aljsgom-
nibus bonis tuis Mandamus ut coram
nobis et iudicio nro Warsavia aut
ubi tunc cum Curia nra facti con-
stituemur a pone pntis cittonis in
sex septimanis personate, lme ac
peremptorie comparas. Ad Instan-
tiam Mag^{Coro} Consiliarior ab Illmo
Principe Dno Georgio Frederico
Marchione Brandenburg' Succ

in Prussia

in Prussia ad gubernationem Su-
catus Prussia relictos Qui te ci-
tant propterea. Quia tu in causa
tibi per eodem Actoris ob non so-
lutionem summam unius v^{est} se-
xaginta sexaginta florinos alte-
rius vero quing^{is} millium et quin-
gentarum Marcarum per te certis
inscriptionibus cyrographiceis obli-
gatus instituta et tandem per a-
liquot Secreta nra iure lucrata eod^{em}
Actoris in damna immodica litig^{is}
expensas induxisti. Qua sibi con-
te astimant ad triginta Millia flo-
rinor^{um} polonic^{um} Quoniam autem vi-
ctus vulgariter in expensis vi-
ctori condemnatur. ad eas tenetur.
Ideo citaris ad vident^{em} et auctore^m

Damn.

194

damna p̄fata in p̄te d̄cerni.
tq; in eis si non comparueris con-
demnari sis ad p̄missa tibi in ter-
mino latius declaran̄ iudicialiter
responsurus. Datum.

Sigismundus III.

Mag et G̃ssis &. Intelleximus agitatum esse con- Es.
trouersiam et differentiam occasione limitum inter bo-
na n̄ra Regalia villam v̄s sc̄enawcznam ad Capitatum
nostrum Bratianen̄, tenute ad p̄ns Magⁱ Nicolai à
Osialin Palatini Colmen̄ p̄tinent̄, ex una et bona
Ec̄cia Golmer nuncupata Nobilis Ioannis Wilezensky
alias Sudet̄ dicti Offiⁱ in Prussia Ducis Vasal-
li et subditi ex altera partibus Quas nos componi
et complanari cupim̄. Sine et fid̄ v̄ris de quorum
fide et in rebus gerend. dexteritate, iurisq; peritia
plurimum confidimus Hoc negotium committe-
dum duximus, prout p̄desen̄ committimus, man-
dantes, ut cum Offi^o in Prussia Ducis Commissarijs,
qui etiam ad eam rem designabuntur Sabita mutua
cointelligentia, captatoq; certo die et tempore com-
petenti vocatisq; ad sui p̄ntiam p̄ccas innotescantia
paribus.

partibus quaz intere ad loca diffraz conueniant ibiqz
intellectis & fatas partium interrogonibus et responsis
sualt factis acceptis senum fide dignorum sufficienti
testimonio mediante ipsaz si opus fuerit corporali in-
ramento ac re ipsa oculis subiecta positione ac ve-
ritate illius ad plerum cognita et perspecta neutri par-
tum fauen sed seum atq iustitiam pre oculis Ea-
bent. illa iuxta dispenem pactorz distinguant, et si uni-
us aut alterius partis demonstratio atq documenta minus
idonea visa fuerint ad iustum modum reascant
atq ipsas controuersias pmls super limites bonorum
Epafi Wilzewsky defmiant atq decidant et ubi feri
poterit scopulis atq signis metalibus circa talia feri
solitis ita dislimitent, ne limites con prescriptum
pactorum inter Ducatum et terras mas in Prussia
perturbentur, planeq efficiant ne hac controuersia
inter bona supra memorata quacumq ex causa
diutius extrahatur, sed potius hac Commissione ita
sopnata ne nouis querelis nouaue commissione opus
esset. In quo conscientias sine et fide uarum o-
neramus Is aut vnus diei spatium ad hoc nego-
tium determinandum non suffecerit sequentibus di-
ebus id ipsum expediant. Quidquid vero in pmissis
una cum ceteris ab Effi in Prussia huc designa-
tis commissarijs decreuerint et constituerint id a
partibus utrisq sine tergiversatione et prouocatione
aliqua temporibus perpetuis firmiter et inuolabile.

finiri

teneri et observari volumus Absentia vnius duorumque
sine et fid. vñcum non obstante. Pro grā nra et de-
bito offiij sine et fid. Vñ secus non factura Dat
Varsovia Die xxiii mensis Augusti Anno Dñi M.
D. XC VII Regnoz nostror Polonie Decimo Sue-
cie QVARTO.

Ex Commissione Sac
Reg. Mis propria

Gaspar Miculowski

Sigismundus III

Maj^{or} Nicolas a Dzialin et al. Designavimus certos

Comissarios nros ad faciend et constituend limites inter bona nra Regalia
villam vñt Szmarcznam ad castellum Bratianen tenent ad pñs
sine. J. pertinen ex vna, et bona hereditaria Golmer nuncupata, No-
bilis Joannis Wilezenskij alias Sudeck dicti Offiij in Prussia Ducis
vasalli et subditi partibus ab altera. Quare volumus ac mandamus
sine J. ut cum per dictos commissarios nros huius innotescencia vo-
cata et requisita fuerit coram eis compareat. Eñe distimita-
tioni intersit et quicquid in commissis decreverint firmiter teneat
observetq. Provideat tamen ne bonis nris Regalibus aliquod
preiudicium et damnum inde inferatur. Pro grā nra et debito
offiij sine J. secus non factura. Datum Varsovia Die
xxiii Mensis Augusti Anno Dñi M. D. XC VII Regnoz
nostrorum Polonie Decimo Suecie vñ quarto.

Ad Mandatum Sac
Reg. Mis proprium

Gaspar Miculowski

Sigismundus III.

28. Tibi generoso L. a Biciu in Dodangen heredi
de eisdem ac alijs vrbz bonis tuis p te in Regno et
Dnijs nris habitis et possessis, Mandamus ut coram
nobis, et iudicio mo Varsoviae, aut ubi tunc cum
cuna ma fuerimus feliciter constituti, a positi:
one huius citationis nre in Sex Septimanis sese
immediate consequen Ad Instam Mag^{is} Consiliarior
ab Illmo Principe S^{no} Georgio Frederico Marchione Bran-
denburg^{en} Sive in Prussia ad Gubernat^{em} Ducatum Prussiae
relictorum personar^{um} ac peremptorie compareas. Qui te ci-
tant propterea quia tu quamvis adactus bonis nris ex
partium controuersia inter te et ipsos actores latis summam
eisdem debitam alteram sexcentos sexaginta florenorum
polonicorum alteram quing^{is} Millium et quingentorum
marcarum Prutenicar^{um} virtute obligon^{is} tuarum chiro-
graphicarum et Secretorum nrorum eisdem actoribus per-
soluisti, tamen in toto eisdem obligationibus tuis iuxta
scriptum Secreti nri in R^o praeterito Millesimo quin-
gesimo Nonagesimo tertio et sexto non satis fecisti da-
mna enim ex mora non solutaram sumam a tot annis
ipsos Actores sequuta con^{tra} tuarum obligonum scriptum non
soluisti ac Sectis nris non satis fecisti et huiusq^{ue} solacium et
satisfacere non curas Adhaec eisdem Actores insumptus
non

non necessarios et iuris impensas maximas quae utraque ultra
summas capitales excreverunt temere litigant induxisti quo-
ad usque decretis nostris victus extitisti Quae omnia tam ipsa
damna supradicta quam litis expensas te autore factas
taxant sibi contra te viginti Millibus florenos polonicos
Et quoniam Obrogatorijs tuis obligationibus exceptioni-
bus renuntiasti quae etiam in negotio principali Secreto
nostro tibi amputata sunt Ideo de eisdem damnis et litis im-
pensis quae sunt negotij principalis accessoria et alijs
de causis inter terminos advenientem allegantem cognitio ~~facta~~
Iudicis nostri competit Quare citaris ad arden et audien-
tiam tibi in advenientem termino obijci latius atque pro-
bui te ad persolutionem omnium damnorum victute obli-
gationum tuarum et Secreto nostri prioris, nec non et litis
expensarum (ex quo victus victori regulariter ad
refusionem eorum tenetur) Actoribus facien-
tibus Secreto
nostro cogi et compelli, ac quod de iuris praescripto ve-
nerit contra te statui et decerni Sis itaque paritorius et
insurus Satis Varsavia feria secunda post festum
sancti Bartholomaei Idibus proxima. Anno Dni
Millesimo quingentesimo septimo.

Matthaeus Woina
Notarius

V. Miccalonsky

Sigism: III D. G. Rex etc.

n. h. Illmo Principi Frederico, Suedlandie et Semigallie Duci
Sinc nobis dilecto grām nrām Regiam Illmo Princeps Sinc
nobis dilecte. Reproducte sunt coram nobis nomine Nobi,
sis Nicolai à Bournaw certæ quedam inscriptiones et yrogra-
phæ a G^{no} olim Valentino Werfelte occasione certarum
summarum pecuniarum eidem factæ et recognitæ. Im-
vero prædictas summas, neq; ipse dum adhuc viueret
soluit neq; succores ipsius soluerunt, aut etiam nunc sol-

vere,

uere curant, bona vò nulla iurisdictioni nre obnoxia posside-
ant ex quibus commodè pro summis supradictis contueniri possint.
præter summas quasdam pecunias super arce Dalsei iurisdictionis
Sinc. Vre prædicto olim vberfeldio inscriptas; Adcirco Iu-
ris et æquitatis ratione dictante, ut unicuique quod suum è
tribuatur Sinc. Vestre ^{postulatus} mandamus ut prædictas summas supradicto
Nicolas à Brunar ex vi inscriptionum chirographarum competenti
ex istis summis super præfata arce Dalsei inscripta una cum
damnis et expensis in toto persolvere dictis successoribus Vber-
feldij percipiat: aut in defectu huiusmodi solutionis à dictis
successoribus Vberfeldij Sinc. Vre ex summis super prædicta ar-
ce Dalsei inscriptis debitum supradictum persolvat, atq; pro
damnis exinde sequutis in toto satisfaciat, arcem vero præ-
dictam eatenus detineat et possideat, donec ea summa à supra
expressis successoribus Vberfeldij Sinc. Vre in effectum numerata
et persoluta fuerit. Pro grã nra et debito officij Sini Vre seorsus
non factura Dat. Varsoviae Die Mensis
Anno Dñi M. D. XC VII Regnorum nrorum Poloniarum
Secundo Suecarum vò QUARTO.

Ягмунтѣ Трzeci 3 Bozj laszuj hrol Pelszuj
wielkie Xiąże Litewskie Ruskie Pruskie Maso-
weczkie Imudzkie Inflantzkie 2c Sweczuj Gotszuj
Wandalzuj Kiedzje Inj hrol.

ap.

Wrodzony Wiemie nam mity. Przypada spraw niemato
 Poddanych Xiążecia Je M Pruskie na sądzie Tribunal-
 slym Piotrowskim V.V. oniemato krzywdy y gwałty. ktore
 odnoszą od Słachy czow pogranicznych naszego Państwa
 o co to też skargy przed nami były przekładane, w ktore spra-
 wy aby Wier. W. pilnie wglądali y co słusnosz prawa
 przyniesze, aby sie gwałtom y swowolentwom
 zagradsza, wniez rozsądek swoj bez wszelakie omie-
 szania rzynieli. Napominamy a zwłaszcza w sprawie
 Słachetne Grzegorza Husinka Burgrabiego
 o zabranie skutki z Bozem przez słachetnego Jarosa Jal-
 brzykowskie aby nieodwrocna sprawiedliwosc podług
 prawa pospolitego otrzymat pilnie zalecamy. Co
 Wier. W. spowinności swei dla łaski naszej rzyni-
 cie. Dan w Warszawie dnia Miesiada

NB.

Roku Bozego M.D.XCVIII^o królestwu
 nasyc Polskiego Szwedzkiego (zwartego).

Pro Gregorio Husino ratione Thelonej.

ap.

universis et singulis Theloneis in Regno et Ducis nostris
 Administratoribus modernis et pro tempore existit eorum
 vicegeris Notarijs et alijs publicis Camerarum Custodi-
 bus super et fidei nobis dilectis gram nram Regiam
 Synes et fidei nobis dilecti Quod cum easit Factor
 inter Ser^{mos} Predecessores nostros nosq. adeo ipsos

Cum

cum Ill^{us} Principibus in Prussia Ducibus a multo tempore
 constituto ratio ut ipsis ipsorumque subditis Nobilibus li-
 berum esse debeat res omnes ad propriam usum et ne-
 cessitatem ipsorum non ad mercatorem exercendam pertinere
 per Regnum et Omnia nostra terra vel aqua sine quavis
 Thelonei solutione in ditiones ipsorum toties quoties opor-
 fuerit educere et transvehere. Supplicatumque nobis
 sit Nobilis Gregorij Harnik Burgravii Liden^{is} Ill^{us}
 Principis in Prussia Ducis Subditi nomine ut ipsi
 eam facultat^{em} et prerogativam specialibus etiam l^{it}ris
 nostris daceamus. Quatenus nobis esse duximus ut id
 ad supplicacionem pro eo apud nos interpositam fa-
 ceremus quemadmodum facimus p^{re}sentibus l^{it}ris.
 Mandam^{us} ut p^{re}fatam Nobilem Gregorium Harnik
 quotiescunque merces aliquas in proprium usum suum
 terra vel aqua ducet aut vehet. Oportet semper eam
 in rem ab ipso vel factore illius iuramento eandem
 libere et sine ulla solutione Thelonei aut vectiga-
 lis ducere et vehere ipsum vel ipsius plenipoten-
 tiam permittant neque ullam molestiam aut difficultatem
 in ducen^{te} aut vehen^{te} ipsi facessant sed omnino
 circa eam prerogativam a nobis ipsi concessam
 eundem conservent conservant^{es} ab iis quorum
 interest curent Pro qua nostra. Datum

v. 70.

Mag^r et G^rssi sync et fidel^r. nobis dilecti Exi
stimamus sync. et fidel^r. v. negotium Commis
sionis Episcopatus Curoniae p nos sync et fidel^r
et praecepto et voluntate nra ea qua res
ipsa postulauerit diligentia perfecturas
Interca tñ illud eam vris propositum habere
debent ne ad pstandum fidel^r iuramentum
Aff^r Duci Curlandia sync et fidel^r. v. nra no
bilitat Episcopatus Curoniae quoquomodo
adigere praesumant, cum et illi iam ante reli
gionem Iuris iurandi nobis obstricti sunt et
nos non nisi bonum bonum vtile ofati Episco
patus Aff^r Duci Curlandia hac exemptione
concessum esse velimus Quod pro debito
Aff^rij sui facturos non dubitamus eaq bene
valere cupimus Dat^r Varshaviae Die 7 Ian:
1597 Reg. Mroz polon^r io Suecia tertio.

Isismundus iis D. G. Rex
vobis in vniuersum oibus et singulis tam
Baronibus et eucionibus quam etiam credito
ribus, ad bona menea nra Sebonenberg
Ladchope

199

Ladickop, Teuge, Orlep Tugendagen Rei-
 mersuade, Seconense Petrus Eagen Allendorff
 Margenau et Bicknow Item Grotus Kozie-
 Sec Novicbor oia in Prussia nra Regali con-
 sisten' seu potius summas q'cuq' modo et
 titulis in eisd' inscriptas et ad defunctos
 olim Stephanum Joannem senior et Joanne
 iuniorum frs Loisyos q'cuq' modo ad possio-
 nem eorund' deuolutas et ab ipsis seu alterum
 quemuis eor' usu et possessione bonis ipsis onera-
 toz tentas et possas ius et interesse habentib.
 putantibus vel etiam presumptibus quoz noia
 et cognomina hic pro expressis habere volumus
 Veriusq' sexus etatus v' cuiusvis existen'
 de eisd' summis ac alijs omnibus bonis vris (Su-
 ribus actor saluis) Mandamus vt cor' nobis et
 Iud' nro vbi tunc cum Curia nra fact' constiti-
 emur a p'one p'ntis ciuitatis nrae in quatuor
 exceptiman' personar' et peremptorie com-
 parat'. Ad Instam G'issi Hillebrandi a
 Kreutzen in Teutonica Eisana et Heuvaldi
 Sarridis

Taredis custodiaque nra Capitei Qui vos
utriusque sexus debiles per se inhabiles vero
et eos qui tutoribus quibusvis indigent cum
eorundem virorum quorumvis tutor autem in eadem
Iuris remedijs opportunis ac prioritati Hypo-
theca sua citat ad exsecrandum iure de
prioritate Hypothecarum expressarum et exinde
promanante Iuris prioritate quibus ipsi pro
omnium virum asserto quodam Iure viro seu
Iuribus ad omnia bona in quibus ea summa
inscripta sunt, et ad easdem omnes et singulas
summas Iuris prioritatis pro oibus vobis pro
se obtinent idque virtute obligationum suarum ab
ipsis Loisy defuncti et in Parentis Actoris
ex prima super viginti millium thalerorum ex
altera super duodecim millium thalerorum ex ter-
tia super septem millium thalerorum cum eo
quod interres et damnisque ex mora provenien-
tibus simul et semet debitam summam seu
summas monetarum et numeri promissis serui-
ent de quibus vobis in termino futuro proba-

bitur.

bitur
Iuris
pro
ad ex
et atten
denti
in boni
bono
dempti
macia
in Ius
obligat
Quod si
quo vo
liber m
ro, an
no em
futuro
ali res

batur, gaudet atq; de Jure omnibus vobis ac
 Juribus vris ex rationibus in terminis deducen-
 praferendus est quoz omnium rone et occasione
 ad experien^{ti} decum iure vos citat ad viden^{du}
 et attenden^{du} ipsi actori Juris prioritati gau-
 denti Jus et competen^{ti} ad summas praedictas
 in bonis vris praefat^{is} inscriptas cum possessione
 bonoz usq; ad summas persolutionem et re-
 demptionem pra^{est}at^{is} v^{ost}ro Jure, etiam contu-
 macia v^{ost}ra minime obstante adiudicari ac
 in Jus ipsius reimp^{on}i ac investire secundum
 obligonum illius ac Juris publici exigentia.
 Quod si v^{ost}ro non comparueritis ~~ut~~ habeat in
 quo vos condemnet, pensat sibi contra quem
 libet v^{ost}rum singulatim centum millibus fale-
 roz antiquoz monetae et numeri in Regno
 n^{ost}ro currentium Praemissa vobis in termino
 futuro satius declarari et proponen^{du} iudici-
 ali responsuri. Dat. ~~et~~ Pass.

Isidormundus R. S. G. Rex

^{ap.} Sibi gnoso Ernesto Weier Capitaneus nro Pu
cen ac bonor nroz Schonenberg, Ladekop, Ihuge,
Orlep Taugendagen Reimersualde Schonensee
Peterslagen Allendorff Margenam et Nicenow
Item Grotuo Kozesec Nouice et omnia in Prussia
nostra Regali consisten possori, de eisd
alijsq omnibus bonis. Mandamus vt cor nobis
et Iudō nro vbi tunc cum Caria nra fass con
stitueretur a pōne pōntis citōis nra in octo
septimanis personar et perrimpte compa
reas. Ad instam gnosi Hiltebrandi a Kreu
tzen in Teutonica Eisaua et Hecualdi, custo
diar nra Captei, Qui te citat pōd eo Quia
tu rerum atq bonor omnium pecor pecu
dum equiar gregis armentor frumentorum
frugum cattorumq elementor tum et agri
culture

custodia cuiusvis metalli et quavis suppellecti-
 lis domus vestrorum quod tempore executionis
 praeveneris, et per te receperis Iuribus Actorum
 et re iudicata oneratos Iustum et Litum
 et verum inventarium conscribere praetermi-
 xisti, vel ei conscripsisti eiusdem copiam
 facere non vis. Quoniam ex eisdem omnibus
 deficientibus alijs bonis solutio debitorum Actorum
 recuperanda est. Ideo citaris ad videndum et at-
 tendendum, te non sine iniuria et damno ea facere
 recusavisse declarari et ad conficiendum inven-
 tarium ac aestimandum eadem in persolutionem
 debiti sententia iudicis nostri medianus compelli
 vel ad resarciendum unam ex occasione ab Acto-
 re percipienda quae tibi taxat ad triginta mil-
 lia tabularum adigi. Ad haec et alia omnia tibi inter-
 dum futuro satius proponendum et deducendum iudicis
 responsurus. Dat. Warss. feria quarta ante na-
 tivitatis Beatae Mariae virginis proxima Anno
 Missi quingentesimo Nonagesimo septimo.

Simundus iis D. G. Rex

^{up.} Sibi Gnozo Ernesto Weier Capto nro Pu-
cen ac bonoz nroz Schonentz Ladekop
Thuge Orlep Traugenlagen Reimerswalde
Schonense Petruslagen Allendorff Mar-
genaw et Picenow Item Grotho Koziesec
Novicor omnia in Prussia nra Regali con-
suetu possori de eisdem ac alijs omnibus
bonis Mandamus ut cor nobis et Iudoe nro
ubi tunc cum Curia nra factu constitutumur
a pene pntis citonis nostra in octo septima-
ris personat et pempte compareas. Ad
instam Gnsi Hillebrandi a Kreutzen in Teuto-
nica Eisaua et Ecuasdi Earedis custodia nre
Captri Qui te citat pzo eo quia tu in Eacten
omnia Iura Privilegia, contractus, instrumenta
et actus tam defunctis olim Stephan Joanne
seniore et Joanne Juniore fribus Loisy in et
super bona nra per ipsos tenta, nec non

peccu

pecuniarum summam in eisdem inscriptas
 servien' nec non contractus tam cum Loxia-
 na vidua vnius ex eisdem tam et creditori-
 bus consumat' Reuision' sustronum consensu
 ordinum Regni et alia oia quor' tibi Atlasop
 in termino futuro proponetur tam tibi in com-
 mune cum reliquis creditoribus heredibus de-
 functor' servien' quam specialiter ipsi Actori
 oportuna nimirum ea oia et eius modi qua Actus
 publicis non reperiuntur inter eum violenter
 con' pecta cum creditoribus certis iurase
 se ipsemet intromitti in bona curasses per te
 recepta et in hac tenus apud te detin' vel
 eor' omnium et singulor' Copias ad Acta
 Cancellarie nra' inducen' facere et parastare
 non vis. cum Actori magnum periculum
 Iuris et causa sua prioritat' prosequen'
 imminet atq; damnum non mediocriter quod
 tibi contra te peneat ad quinquaginta mil-
 lia.

lia Taleroꝝ pecunia moneta et numeri po-
sonicalium et ultra prout de Jure venerit
promissis tibi in futuro latius declaran-
Judicialr responsurus. Datum Warsaviae
feria quarta ante Natiuitatis Beatae
Mariae Virginis proxima Anno Dñi Mil-
lesimo quingentesimo Nonagesimo
SEPTIMO

Sigismundus s^{us} d^{omi}n^{us} & Rex

Ex. Tibi Mag^o Georgio Tarenbaue praesidi
Venden in causa infra scripta Commissario
nrō de eodem off^o Commissariati bonisq^{ue}
tuis oib^{us} mobilibus et immobilibus Manda-
mus ut cor^{am} nobis et Iudō nrō ubi tunc cum su-
ria nrā fuerimus f^{aci}sr^{is} cons^{titu}ti a p^{ro}nc^{ibus}

Euius

Eius citationis nr̃e in sex septimanis esse im-
 mediatē consequentib. Ad metā Ill^{ms} Dñi
 Georgij friderici Dei gr̃a Martionis Bran-
 deburgeri in Prussia ec. Ducis et sue Ill^{ms} de-
 putator; mandatarior; personar; ac perempto-
 rie comparere. Qui te quantum pro interesse
 tuo in alios collegas tuos et quemlibet eor; actione
 eibi reservata citat et verius adducat ad prose-
 quendam et continuā appellationem et appello-
 nes suas à sententijs quibusdā tuis et collegis
 tuor; tam interlocutorijs quā ijs quā vim
 definitivae sapiebant pro parte Ill^{ms} Dñi
 Friderici in Livonia Curlandia et semi-
 gallia Ducis con' ipsum Actorem satis
 ad nos et Iudicū nr̃um interpositas per te
 vō et reliquos collegas tuos Commissarios no-
 stros minus iuridicē non admissas. Et hoc
 in cā et actione quam Ill^{ms} Dñs Fridericus
 Curia.

Curlandia et Semigallia dux eidem Actori
cor^o Iudō tuo et collegar^{um} tuor^{um} commissariati
rōne exemptionis bonor^{um} Episcopatus Curo-
via^e v^{est} artis Pistrⁱ cum o^{mn}ib^{us} ad eam
pertinentibus vigore cuiusdam consensus
nrⁱ intentauerat. In qua tu cum reliquis cos-
legis tuis exceptionib^{us}. V^{er}is ac in Jure fun-
datis per Actoris mandatarios in Iudic^{ium}
tuum et collegar^{um} tuor^{um} commissariati^e partim
dilatoris partim peremptoris vim et deci-
sionem negotij principalis in se continetibus
illatis, non attentis immo per sententiam
amputatis ulterius in negotio principali
eiusdem Actoris Mandatariis procedere
decreuisti et ab eiusmodi d^{ec}is ad nos ap-
pellantibus appellōi eor^{um} deferre noluisti
et non detulisti, imo eiusdem actoris Man-
datariis circa eas appellōnes tan ordinariē

quam

quam extraordinarie interpositas per-
 sistantibus et ne quicquam appellacione in-
 terposita stante procedi posse allegan-
 tibus et protestantibus. Utinam tamen
 cum collegis tuis processisti, et quandam
 definitivam ei ita dici meretur senten-
 tiam tulisti atque ita actori praeiudicasti,
 prout protestationes eo nomine coram Nota-
 rio publico et testibus factae promissa
 latius in se continent ad quas se auctor in
 toto refert Citaris itaque ad prosecuen-
 et continuandas appellacionis memoratas
 non admissas nec non ad viden et audi-
 en appellaciones illas non admissas admis-
 sibiles fuisse, ac prosecutibiles decerni
 ac toto ulteriori processu stante ap-
 pellatione et appellacionibus memoratis
 interpositis agitato relaxato cum
 in integrum ad prosecutionem videlicet
 appell.

appellonum non admittas; restitui te vobis
ex interee tuo, propter non admissam ad
nos appellationem et inordinat proceccum
in damnis actorem sequutis q' sibi quin-
quaginta millibus flor. posonicos taxat
et aestimat condemnari, ac quod de Jure
venerit eo in negotio statui sis itaq;
pariturus ac predictas appellationes non
admissas prosequendas et continuari
attentaturus. Dat Varsovie.

Wladislaus III. D. G. Rex

Sibi Ill^{ri} D^{no} Frederico in Livonia Car-
landie Semigallieq; Duci Ius quoddam
ad infra scripta bona nra se a vobis habere
putanti de eodem Jure tuo asserto quod.

te

te habere Otendis de super Mandamus ut
 cor nobis et Iudō nostro ubi tunc cum Curia
 nrā fuerimus facti constituti à seone siue in-
 euuatione cuius citōnis nrā in sex se-
 ptimanis sese immediatē consequentib. ad
 Instā^m Ill^m Dñi Georgij Fridericī Dei grā
 Marchionis Brandeburgē in Prussia 2c
 Ducis et suae Ill^m deputator mandatarior
 personarū ac peremptē compareas. qui te
 citat set verus ad citat ad proseguendū
 et continuandū appecōnem et appellationes
 per Mandataris suos à sententijs qui-
 busdam interlocutorijs et is quā tūc erūt
 definitivae experiebant certorū commissariorū
 nrōrū pro parte tua satis ad nos et Iudicē
 nrū interpositas ac per eosdem Com-
 missarios nrōs minus Iuridicē non admis-
 sas Et hoc in caā et actione per te me-
 morato Actori rōne exemptionis bonorū

Episcopatus.

Episcopatus Curlandia vñt arcis Pilsen
cum oib. ad eam pertinentib. vigore cuius
dam concensus nri cor certis commissarijs
nris a nobis ad id deputatis instituta in qua
etiam memoratus Actor per Mandatarios suos
cor Iudic Commissarijs nris exceptiones
ltnas ac in iure fundatas alias quidem di-
satorias alias vñ peremptorias vim et de-
cisionem negotij principalis in se conti-
nentes, intulere, nihilominus Commissarij
nrijs non attentis et per sententiam suam
amputatis vltimis in negotio principali
Actoris Mandatarijs procedere decreue-
runt et ab eiusmodi dicto eisdem Man-
datarijs ad nos appellantis appellanti
eorum deferre noluerunt et non detulerunt
imo eisdem circa suas appellationes tam or-
dinariè quam extra ordinariè interpositas

persi

persistentiis. et nec quicquam appellacione
 interposita etante procedi posse asse-
 rant. et protestantib. ydem Commis-
 sarii nri processerunt et quandam definiti-
 uam ei ita dici meretur sententiam
 tulerunt ac Attori iudicarunt prout
 protestones cor' Notario publico et te-
 stib. facta. Omnia latius in se continent
 ad se Actor in toto refert Citatis itaqz
 ad proseguendas et continuandas me-
 moratas appellaciones non admissas nec rō
 ad viden et audien appellaciones illas non
 admissas de Iure admissibiles fuisse.
 iteqz ad earz prosecutionem trineri de-
 cerni ac toto vltiori processu stan-
 te appellacione et appellacionibus interposi-
 tis agitata relaxata causam in integrum
 ad

ad prosecutiones vtriusque appellationum non
admissas restitui te vobis in damnis ex
huiusmodi in iuridico processu Acto-
rem sequutis, quae tibi quinquaginta
Millibus flos polonicorum taxat et ae-
stimat condemnari et quod de iure ve-
nerit eo in negotio statui sis itaque pa-
riturus ac praedictas appellationes non ad-
missas prosequi et continuandas atten-
tarus. Datum VARSOVIAE.

 Sigismundus III S. G. Rex
Significamus per litteras suas nostras quod
interfuit universis ac singulis. Deve-
nisse ad nos Iudicium nostrum per viam

appellationis à eentia officij Castren
 Bransuū interposita causam et ac-
 tionem Inter Gñorū Gregorium
 Husing de Siedliska Burgrabium Le-
 cen Actorem et Gñorū Doroteam
 Grodziczka relictam olim Gñori Al-
 berti Siekluczy Succamertarij Dro-
 cici Capitanei Bransuū ad pñs
 Nobilis Martiani Wieszowatej consort
 una cum assisten eiusdem marito ci-
 tatōne denegata intromissionē in
 oia bona eiusdem citati propria super
 quibus Actor iura et per iura cor
 Iudicio nrō obtinuerat Idē in causa
 et actione per eundem Actorem cita-
 te parti dñe duarum exarbas ex-
 ptuagñ duabus laetis citaginis repletar

Actoris proprias nec non trecentos
florinos per osim Gnsu Albertum Sie-
klucsky una cum Gnsu Iansio Jasbrzyko-
wsky prout ex ta cuiusdam asseriti num-
quam veritati Wilsoni ab Actore in-
iuste recepit et pro se rursus in-
stituta. In qua causa offm Castren
Brancien reiecta pars Citata excepti-
one decreturaturandem partem Citatam
in causa ulterius procedere debere. A quo
Decreto cum pars citata ad Iudic ordi-
naria Gnata Tribus Regni Sublinen ap-
pellasset offm ei detulisset. Actore quoque
ab admissione appellonis praefata ad nos
Iudic nram appellauit. Prout causa
istius Processus de praemissis latius testa-
tur. In terminis itaq; ex eadem appellone
inciden et locus q; continuato Partibus Ac-
torum per Nobilem Stanislaum Przeworsky

Citata
Citata
nos com
appell
prosequ
nos eu
vjs nris
trouer
medit
nation
ualit
de Iuri
non com
officij
Citata
absolu
absolu
tn de
Iuri ei

Citata vero per Nobilem Stanislaum
 Witkowski plenipoten^{ti} euos cor^{am} Iudicio
 no^{stro} compareri cumq^{ue} terminu^m attentu^m atq^{ue}
 app^{ell}ationem praefatam coram Iud^{ice} nostro
 prosequen^{ti} controuersiasq^{ue} et probatio=
 nes euas respectu^m Nos cum Consilia=
 rib^{us} nris et Iuris peritis ex partium con=
 trouersia eo attento quod citata probat
 medietatem bono^{rum} mariti ex vi refor=
 mationis aliam u^{ero} medietatem ex vi ad=
 uitalitat^{is} ad ee pertinere Practica aut^{em}
 de Iuribus Iudici exequutioni rei iudicatae
 non competit. Idco^{que} e^{ss}ententia praefata
 officij Castren^{sis} Branscu^m retractata parte^m
 Citatam a p^{ri}nti Actoris impetitione
 abesumus liberamq^{ue} pronunciauimus
 abesumusq^{ue} et pronunciamus. Fidem^{us}
 tu^m de Iuris potioritate in foro fori,
 Iure ei voluerit median^{ti} con^{tra} eandem ag^{ere}.

facultatem relinquimus proutis dieret-
ti nri vigore. In cuius rei fidem et testi-
monium sigillum nrm proutibus est ap-
pressum Dat' Carsouia feria secun-
da post festum dedicationis S. Io-
annis Baptae proxima Anno Dni
Millmo Quingmo Nonimo Septimo
Regni nri Polonici decimo Sue-
tici vero anno 1540

Joann^{us} Tarnowsky Nom^{ine}
Epi Posn^{ensis} et A. P. Vice-

Adi Joannis
Tarnowsky Nominati
Epi Posn^{ensis} et A. P. Vice-
cancery

Gismundus III D. G. Rex

Illy^m P
Dei Gra
tus Saxo
ringia
cognato
Illy^m P
Quid d
terum
pro ur
Illis v
Non pos
nihil no
id ad
habere
telligim
agatur
enis me
proprio
dicitur
no sun
tag^{us} su
solum

Ill^m Principi D^{no} Friderico Vilhelmo
 Dei Gr^a Duci Saxonicae tutori et Electora:
 tus Saxoniae administratori, Landgrauio Tu:
 ringiae et Marchioni Misniae &c. Domino.
 cognato charissimo salutem et omne bonu.
 Ill^m Princeps Domini cognate charissime.
 Quid de negotio eo quod inter Georgium Vin:
 terum et Conradum Bremervum in Regno
 n^{ro} vertitur. Illas v^{ra} sentiat ex v^{ris}
 Illis v^{ra} ea de re ad nos datis cognouimus
 Non possumus autem dissimulare, miram n^o
 nihil nobis accidere, aliter longe negotium,
 id ad Ill^m v^m deferri, quam res ipsa se
 habeat ita tamen interpretari, illam id in
 telligimus quasi repressalijs contra Vintorum
 agatur, quae et ob alienum debitum et ex ali:
 enis mercibus semper capi solent hic et ex
 proprio contractu, et qui in Regno n^{ro} mitus
 dicitur, tum ex mercibus quae non modo in Regno
 n^{ro} sunt, sed in eodem etiam parta para
 taq^{ue} sunt, conueniunt. Quibus ex rebus n^o
 solum Ill^m v^m ea prudentia Principem,

sed quæ sit facile perspecturam existimamus
quæ non modo à repressaliorum iure, remota
causa isthæc sit, Verumq; nulla potius rone
cognitionem illi subterfugiat qui et contra:
ctus ipsius, et meritum rone nullo modo re:
cusare eam possit. Quarcū ita sint omnino
nobis de Illis Vra persuademus illam pro
prudencia atq; æquitate sua, id potius Vm:
tero mandatum ut iure potius controversiam
eam, in eo foro, in quo fieri id debeat fini
at quam ad huiusmodi rones illius causa
descensuram, quæ non solum publica pacta
atq; rones commerciorū turbare, Verum semel
illis indubium uocatis, non minori fortassis
in commodo Illi Vra atq; Rom. Imperij sub
ditis quæ nr̄s esse possent. Quod quidem
quantum in nobis est semper hactenus cau:
mus, et in posterum etiam diligenter cauere
parati sumus. Prudentia aut Illis Vra est,
considerare, non ab eo iniuriam proficisci q̄
iure suo utatur, sed qui uti eo alicui pro:
hibeat, aut iurisdictioni ipsius subiectam.

eximere ea illum uelit. Quod reliquum est Illi
vra studia nra amanter deferentes q optimi
pandem ualere cupimus. Datum in Arce nra
Mariaburgi. dia x. Junij 21.

Wladislaus iij d: g Rex s

Significamus presentibus lris nris quor
intere uimur et singulis. Quia nos commen.
datam habem. fidem in nos. et in rebus geren.
dexteritatem. nec non bonaz literarum uolunt.
garem peritiam. Egregij Laurentij Boetij Ill.
dm Georgij Frederici Marchionis Brande.
burgen. ac in Prussia. 21. Ducis Secretarij facien.
dam nobis esse duximus. ut ipsi Prothonota.
rij publici officium darentur. et conferrentur.
quemadmodum quidem datus. et conferimus.
presentibus lris nris. ita. ut illud ubicunqz
Locorum in regno. et dominijs nris. fideliter. si.
ne quouis impedimento peragat. obeat. et absol.
uat. decernim. ea instrumenta publica forma
Sigilo. et modo solito ab illo confecta auten.
tica. et fide digna esse debere. Committimus

autem spectabili; et famato Burgravio Elbim
gen. moderno. et pro tempore existē. ut ab
eodem iuramentum solitum fideliter
Exercen. hoc ipso officio suscipiat. ac eum.
ad illud nostro nomine. utrimos est institui.
at. et iustit. Quod omnibus. et singulis.
quorum interest. cuiuscumque gradus. et pra.
eminentia fuerit. notum esse volumus. man.
dan. ut eundem Laurentium Boetium pro.
vero. et legitimo Protonotario publico
recipiant. Sabeant. et agnoscant. neque eum
in eo munere peragē. impediant. uel impe.
diri. a quopiam patiantur. quin in liberta.
tibus et prerogatiuis ei mēneri debitis cum
conseruent. conseruarique ab alijs curent. Pro.
gratia nra secus non factura In cuius
rei fidem praesentis manu nra subscripsi
mus Sigilloque regni nri consignari mandauimus
Dati Warsaviae die decima octava men.
sis Aprilis. Anno Domini Millesimo. Quingentesimo
nonagesimo octavo Regnorum nostrorum
Poloniae undecimo Succia anno QVINTO

Sigismundus rex.

mp. G Ineroso pc. bonorum Velle nra Meriborn
tenutano fid. n. dil. g. n. Regiam. Gen.

fid. nob
mos, ad
Legalia
ex una
vita nob
subditi
et man
nos mos
fuere, i
mitate
decreu
autem n
infera
Nensis
Pol. xi

Religio
Brigida
gratia
Design
bona m

fid. nobis dilecte Designauimus certos commissarios
 nros, ad faciend, constituend, limites inter bona nra
 Regalia us villam Morbom tenite ad praesens Fide.
 ex una, et bona villa Münsterberg in Districtu Hollar.
 sita nobilis Joach. à Belau Illustis in Prussia
 subditi, haereditaria, partibz ab altera. Quare uolimus
 et mandamus Fide tua, ut cum per dictos commissarios
 nros, litem innotescencie notata, et requisita
 fuerit, in termino ab illis, prefixo, computaret, disli-
 mitationi huic interire. Et quicquid in praemissis
 decreuerint, firmiter obseruet, et teneat. Provideat
 autem ne quid bonis nris Regalibus damni, et iniuriae
 inferatur. Pro q. nra Datam Warsauiæ. Die
 Mensis Ian: Fe. Ini. MD. XC. Nono Regnorum nrorum
 Pol. XII. Sueciae Sexto.

Ad mandatum Sac^a
 Reg. Altis proprium.

Sig: III. Dei gra.

Religiosis ac Deo dicatis Virginibus Monasterij S^{ae}
 Brigidae in Ciuitate nra Gedanensi siti Deuote nobis dil.
 gratiam nram Regiam Religiosae deuote nobis dil.
 Designauimus certos commissarios nros ad dislimitan-
 bona nra Regalia us villam Morbom in Districtu R

57.
sitam tenente ad praesens Gen.

Castellani Gedani Capit. mit. Tsch. ex una et bona
Villa Münsterberg in Districtu Hollar Duc. P. existen
Nobilis Joac. a Belaw Al. in P. ^{Quis} subditi heredi
taria partibz ab altera. Quia vero ijs bonis dis
limitari bona Villa Karsovo Ducot. V. adiacere
esseq. contigua dicuntur. Mandamus Ducot. V.
ut cum per eos commissarios nros vocate et
requisite fuerint coram eis compareant, huic
dislimitationi intersint scopulosq. attent, ac
eundem partibus ubi necesse fuerit, agnoscant
et quicquid in praemissis per eosdem Commissa
rios nros decretum, et constitutum fuerit fir
miter teneant, et observent. Pro gratia n.
Datum. Warsavie.

Ad mandatum Sa^{ae}
Reg. M^{ajestatis} proprium.

Commissio ipsa.
Sigismundus R^{ex}.

M^{ajestatis} et Gen.

lx. M^{ajestatis} et Gen. syn. et fid. n. dil. Intelleximus
exortas esse differentias occasione limitum inter
bona nra Regalia usq. Villam Meibom in Districtu

N. sitam
ex una, et
Duc. P^{rius}
P^{rius} Duc
Quas qu
visiter
dextentat
committ
his mis.
inter se
ijs, quib
intellig
in locum
notatisq
quarum
responsu
Festimon
iuramen
ad plom
habitis a
adhibitis
legittima
signis m
nulli pa
ithis p

N. sitam tenite Gen.

ex una, et bona ville Münsterberg in Districtu Hollar
 Duc. Prus. existē Nobili Goatr. a Belau Ill. in
 Prus. Ducis subditi; hereditaria partib; ab altera.
 Quas quidem differentias nos componi, et complanari
 iubentes Sijn et Fid. V. de quarum fide, et in rebus gerendi
 dextentate plurimum confidimus, id negotij dandum et
 committendi duximus, pro ut damus, et committimus huius
 his mris. Mandamus Sijn. et Fid. V., ut communicato mutuo
 inter se consilio, et cum Ill. in Prussia Ducis commissa-
 rijs, quos Ill. tas sua ad hoc negotium deputabit habita-
 to intelligentia, captaque certo die, et tempore competenti
 in locum differentiarum prefatarum simul conveniant
 vocatisq; ad sui presentiam his innotescencia partib;
 quarum interesse, ex auctis illarum propositionib; et
 responsis, receptisq; senum fide dignorum sufficienti
 testimonio, mediante illorum, si opus fuerit corporali
 iuramento, ac re ipsa oculis subiecta, veritateq; illis
 ad plenum cognita, et perspecta, literisq; desuper
 habitis diligen. revisis, et alijs circa talia fieri solitis,
 adhibitis, ad dislimitationem prefatarum bonorum
 legitima iuris via procedant, eaq; scopulis ac alijs
 signis metallib; circa talia adhiberi solitis, consignent
 nulli partium fauere, sed solum Deum, et iustitia
 illius pre oculis haberi, in quo decernendi conscientias

Syn. et Fid. V. oneramus, facien quicquid decreuerit
sint a partibus firmiter observari. quod si uero
una die hoc negotium perficere non poterint altera
ac tertia die perficiant, unus, duorum absentia
non obstante, modo hi adsint, qui et quot de
iure adesse debent. Pro gra nra.

Segismundus III.

u. l. h. R^{mo} et Mag^{is} p. c. syn. et fid. n. directi
Ostensum nobis e Generosorum Althaj et Fabiani
Burggraviorum a Thona Indigenarum Duc. Prus.
nomine. cum iam ante fratri suo Henrico, an-
tequam in communionem Regni Magnie Duc.
Lith. Livonia veniret, ab Althaj Gotthardo Magistro
tum Livonia, arces Nouemulo, et Roterpeus, cu-
riaq. Althaj cum centum familijs Dist. Seg. et Prae-
dicto Homighoff, pro praestantibus eius in Livonia
ac Provinciae mentis hereditario iure, per
modum commutationis collata fuissent, post
mortem Hen: fratris eorum Provincia Livonia
varijs bellis, partim intestinis, partim externis
perturbata, ipsos quoq. qui fratri suo hereditario
iure, in ipsam successissent, ab Althaj quondam et
Mag^o Ioan: Crocheuit Samogitia Livoniaeq.
Capitaneo, et gubernatore ob seip. commodum motos
non solum esse uerum commeatu etiam atq. in-
strumento, quod ipsius Crocheuiti his ultra sex
millia et septingenti Thal. aestimatos, in publicos
autem usus conuersum docebant exutos. Quae

Quae quidem
constant. I
in Minister
Regia, tam
etiam in o
quondam
etiam ipso
non uult
constant
tatem, u
nim etia
Nam et a
onis habu
bonis pr
et super
Steff. Jo
Mag. O
publica
bellum
intulis
illis go
in pa
quoq. e
uossu
suis se
adpui
a quali
proter
cum ne
gen. R
bonis se
et inst

Quae quidem oia et Sigismundi Aug. privilegio satis abunde
 constant. Intelleximus etiam primo fratrem Henr. per 19 annos
 in Ministerijs D. Sig. Aug. Decefforis et Aduentus mi cum in
 Regia, tum militiae utilem, et egregia opera nauale, tandem
 etiam in obsidione castri Pernauici, pro eiusdem Ser mi
 quondam Aduentus mi dignitate vitam profudisse. Deinde
 etiam ipsorum gen: Achatij et Fab. a Thona partim
 non uulgaria merita, partim egregiam semper et
 constantem in nos, Regnumq. nrm fidem ac uolun-
 tatem, uirtutem a. eam ee intelligamus, id in posto-
 rum etiam optime de nobis Regno mo mereri possint.
 Nam et ab ea tempore, quo in Lithuania aliquod posseffi-
 onis habuerint, ad ee seruitiorum genus, quod ex
 bonis prestare deberent, paratos instructosq. eos fuisse
 et superioribz temporibz, cum D. memorat Ser mi
 Steph. Rex Deceffor m ob recuperand. prouincias a Regno
 May: D. Lith. alienatas, proq. dignitate, et salute
 publica Moschoria in Reg. et May: D. Lith. uisera
 bellum se uisime antea administrand. ipse bellum
 intulisset, ac eiusdem belli expeditionem alterum ex
 illis gen: Fab. Burg. a Thona, ut uirtutis ac fidei
 in patriam suae documentum aliquod daret, ipsam
 quoq. externorum Principum ministerio in q. tum
 uersabatur relicto, cum aliquo equitata proprijs
 suis sumptibus uenisse, et in persona sua praesto
 adfuisse, et quous militaria seruitia obijse uno et
 aequali modo cum alijs mercenarijs militibz non
 praetermississe. Hisce rationibz adductis. Deinde etiam
 cum nemini debeat suum officium esse danosum, cum
 gen: Burg. a Thona ad tempus aliquod saltem ip-
 somis supra dictis cessarent, quae bona cum communitate
 et instrumentis bellico statim sacrosancta fide

interposita restitui debebantur. Ideo Syn et Fid. v.
mandamus, ut iuris hinc hinc mis supra dictorum bonorum
veluti Potensperis, et Nouemulæ possessores, vel ad
ea interesse haberi in ius uocent, et iure constitu-
tionis et iuramentorum reuideant, et generosis bo-
na illa in q. b. adhuc non sunt restitui restituant
salua tñ ad nos p. c. Secy & J. ita correctum
totamq. eam & aequitate cognoscant, uerum si optimo iure
in bona q. b. possessione carent, ipsos spectare cognouerint
tunc illa illis in possessione tradant.
Reuerendissimo in Christo Patri O Detne tris

Lulihowsky: p. c.

coeterisq. in Liuoniam ab Ordinibus Regni et
Magni Ducatus Lith. in conuentu Regni generali
Warsouie proximo celebrato deputatis commissarijs
Syn: et Fid. nobis dile. gratiam nra Regiam.
N. me Mag. ei et Gen. Syn: et fid. nobis dil.
Habent causam et actionem a multo iam tem-
pore multis, uarijsq. in iudicijs agitatam, Generosjs
Schatis et Tablans, Burgraby a Thona ratione
bonorum Nouemulæ, et Potensperis dictorum cum
possessoribus ad praesens eorum. quæ controuersia
ut quam finitum decidatur, finisq. tandem ali-
quando ei imponatur, ut antea, ita et hinc man-
damus Syn. et Fid. v. ut dictam controuersiam
Burgrationum audiant, iura partium reuideant,
itaq. quod iuris et aequitatis ratio in hoc negotio
requisiuerit, pro debito sui officij deciderit, fina-
literq. faciant. Pro q. n. Datum Warsouia.

Magnus
Fidens
Syn. n.
Nauis
quo m
fini n
ratio
initi
suppli
mura
dictu
iniun
se ab
breue
iure ag
tur. O
ne fec
Sig
Sig
quoru
Gual
ngom
ut

Seq: III.

Magnifico Georgio Farsenbach Palatino, Praesidiq;
 Venden sijn: nobis dil. gratiam n: Regiam. Mag:
 sijn: nobis dit. Et nobis nomine nobilis Alexandri
 Nauschen supplicatum, ut sibi auctoritate nra Regia
 quo ming tte a nobis. *Funch* tot molestis
 iniurijsq; tam in bonis, quam in persona ipsius
 ratione contractus cuiusdam cum Joann. Taubentheim
 initi, afficiatur, prospectum esse volumus, cuius
 supplicationi benigne annuen Mandamus, hortu,
 mura sijn *Mica* ex debito officij sui videat, ne pro:
 dictus Alexander a prefato *Funch* ullis amplius
 iniurijs damnisq; afficiatur, sed potius si aliqua re
 se ab eo iniuriatum, vel nomine bonorum suorum
 hereditariorum sibi non satisfactum se existimat,
 iure agat, et eo mediante iniuriam suam prosequa:
 tur. Pro q n. sijn. tua suisq; muneris debito se q;
 ne fecerit. Datum Warsoviae. p. c.

Sigismundus Rex etc.

Sigismundus III.

v.p. Significamus proutibus Srs nris universis et singulis
 quorum interest Quia nos providum in similem Regni
 Gralem, sicut et singulorum Palatinum ac districtum
 Regni nri *crean* ~~creatum~~ et constituendum esse duximus pro:
 ut creamus et constituamus proutibus hisce Srs nris

sanctos et

dantes et concedere illi plenariam ac omnimodam facultatem, ut
 possit, et valeat, in omnibus partibus, ac districtibus Regni in eam
 et singula negotia Militum Gnalem concernentia agere exercere
 et exequi prius tamen ut coram offi. Castrensi iuramentum fidelitatis
 iuxta rotam in statuto descriptam prestat, ab eoq. de more con-
 datur. Quod omnibus quorum interest notum esse volumus man-
 dantes ut praedictam Militum postquam iuramentum prae-
 stiterit, consensu fuerit, pro vero Guali Militari agnoscant
 eumq. ^{oia} ac singula Militum Gnalem negotia concernentia agere
 et exequi permittat, saluo ipsius competentis salvo, vel si
 suum male obierit offum, pena, quod curius rei fidem prentes
 sigillo Regni nri. Consignari mandavimus. Dato t. die. Men-
 sis t. Anno dmi M. D. xc. Nono. Regnor. nror. Polci. xii. Sueti.
 ci anno Quinto.

Privilegium Ducis G. de Ratis Reneris in Agro
 Onsbach occasione Commis. Regis S. Petri Tilielii
 Bartholomaei Schenke. Cui. Epi. Culme. et R. Vicetane.

Hystor. Radivil. xix. na. Swidac. F. Lubine. Noienoda
 Wileński. Najnyjszy. Heltman. Wielluc. xiestwa. Liewsluc.
 Mytnidoni. nastem. y. Malsonlu. naszy. liedansluem. Noysche.
 Nowi. Gogowica. Ughardal. sig. sam. pzed. nami. stuga. x. d.
 M. Prastluc. P. Samiel. Neffel. Je. onema. xigg. ieo. n. Lassnyd.
 ktore. masz. wdadonami. ustebie. nydai. miededess. Proslanc.
 nasz. abysmij. onemu. segiebie. spawiedliwosc. Uegymied. rosha.
 Sali. P. d. wos. woshadumij. gadie. by. tli. Xigg. iego. u. die.
 bie. byty. Jedyss. ie. onemu. bes. Gatrudmima. nydai. po.
 strzegajnes. Hego. iako. by. drugieras. sharga. do. nasz. obo.
 mieoyta. Gissan. Wkarpanie. d. 16. Marca. Roku. 1599

Cum ~~Signature~~ ^{Signature} manu p. p. p.
 Do cy. Signat.

H E N R I C U S

Dei grā Rex Polonia Magnus Dux Lithuania Russia
Prussia Masouia Samogitia Lituania Volinia Podlachia Lino:
mieq; re: Nec non Andiam Borbomorum et Aluernorum
Dux Comes Marchia Foresti Querty Rourgij Montisforti etc.

Significamus presentibus suis nris quorum interest, Vniuer:
sibus et singulis, Quod cum apud nos fuisset Illis Prin:
ceps Dominus Georgius Fredericus Marchio Brandeburger etc.
amicus et consanguineus nri charissimus petijt inter alia hic
discedens a nobis, ut quo maiorem commoditatem hospitij
deinceps quando Illi sua nos inuicere placuerit, habeat,
duas domus in Circulo Cracouien, Heredum Nobilis ac
famati olim Joannis Jaculo, quibus hactenus pro hospi:
tio usus est, liberat a quouis hospite, quam diu ille uixerit
faceremus, easq; Illi sua, soli, uel Oratoribus suis pro ho:
spicio assignaremus. Cum itaq; nos ipsimus, qui non
solum in his, sed in alijs maximis quoq; rebus Illi sua
gratificare, propensam nram uoluntatem declarare cupim^{us},
haud grauatum ei rei absensi sumus, predictisq; heredibus ea
immunitatem a suscipiendorum aliorum hospitum praeter Illi suam
suam onere libenter concessimus, atq; presentibus suis nris
concedimus, ita ut durante uita predicti Illi Principis
in memoratis domibus eorum faciem uersus portam Stanlio:
uien alteram, alteram uero adiacentem atq; contiguam,
nemini unquam praeter Illi suam uel oratores Illi
sua hospitium assignari, a Marschalcis Regni atq;

Curia nra

Cumque nra possit atq; debeat Quocirca oibus quorum interest
Regni et Magni Ducatus nri Lithuaniæ officialibus, et Marshal-
cis, tam modernis, quam etiam deinceps futuris, alijsq; oibus di-
stribuendorum hospitiorum facultatem habentibus denuntiamus
mandamusq; ut ne inprestatas domus modo promisso a nobis
officii Principi superscripto assignatas, durante vita dicti Prin-
cipis, quicquam jurisdictionis sue exerceant, sed eas imma-
nes, ab omni hospite relinquunt, atq; ab alijs, quorumcunq;
interest, reliqui et pro solo superscripto Principe uel ipsius
Oratoribus seruari curent, Pro gratia nra, In cuius rei
fidem et testimonium, presentes has manu nra subscripsimus,
et Sigillum nrum subappendi iussimus, DATUM Craco-
uia feria secunda post festum Sanctæ Trinitatis
Anno Dni Millesimo Quingentesimo Septuagesimo Quarto
Regni uero nri anno primo,
Henricus Rex

Ex Autentico suo originali in pergameno, perpatentes has
descripto et sigillo S. M. R. appenso, manusq; propria sub-
scriptione roborato, quod originale omni rictu, ac suspitionis
nota cernit, de uerbo ad uerbum transcriptum, cum illoq;
collatum, ac tandem in forma uidimus sub sigillo offi-
Aduocatialis Cracouiensis extractum

XIII. Sigismundus Dei gratia Rex Polonia magnus Dux Lithuæ Rysia
Prussia Masouia Samogitia Suoniaq; nec non Suecorum Gotthorum Wandalarumq;
Mandatum ad Gedanensem ne priuatis hoines patiantur
militibus conscribere.
v. p. Quæstabilibus ac famatis Burgrabio, procuratori, Consulibusq; Ciuitatis

nra Gedanensis

Gedanensis fid. nobis dilectis grām nrām regiam. Spectabiles famati fid. nobis dilecti. Exroni nobis curavit. Magnus Leoboticus de Mortanger Pa. latinus Pomeraniae Polirvnen Scharseuicnq, n. Capitaneus nobiles Jacobum, Joannem et Simonem a Verden tres germanos auctoritate propria, quod illis tanquam priuatis minime tunc in ciuitate nra Gedanena certo militam numero, conscripto manu armata bona. Hoccecit sub iurisdictione predicti magci Palatini, qua ad nosam Joannem, Albertum a Boreli certo iuris titulo pertinere dicuntur inuasisse: cum de porsione eiectis, subditisq, multas Violentias intulisse. Et licet idem Palatinus Pomeraniae ut huiusmodi milites tanquam pacis et tranquillitatis publica turbatores, atq, Violentiarum patratores penis debitis afficerentur a fid. uris requisiisset nihil tñ obtinuit. Miramur sane uras fid. permittere ut ciuitatis illius incolae tam prompte ad quouis audenda ad turbandamq, pacem publicam, et ad iniurias contra leges patrias priuatis hominibus inferendas nra dent, neq, in illos, qui ea fuerint ausi t aut exempla statuatur, sed ipsis tutum in ciuitate eadem (qua utiq, proborum, non aut grassatoru receptaculum ee deberet) refugium patere. Hortamur et mandamus fid. uris, ut in eiusmodi re diligentiores, pro oporū suorum rōe curam habeant, quam hactenus habuerint, priuatis militem conscribere non permittant, quicq, ex incolis ciuitatis temere nra priuata militia dederint, saeuere puniat, neq, patiantur receptaculum ee uram ciuitatem grassatoribus rācisq, publica turbatoribus. De ijs etiam de quibus Magcus Palatinus conueritua inquirant, in easq, quod iuris erit, statuatur, neq, aliter faciant, pro grā nra Datum Marburga die xxii mensis Aprilis Anno Dni M Dcc Nono Regnorum nrūm Poloniae Duodecimo Suetia uero Sexto t animaduertatur.

Sigismundus Rex

Joan. Episcopus

Sigismundus III Dei grā Rex Polonia, Magni Ducis Lithu-
 a, Russia, Prussia, Masovia, Samogitiae, Livoniae, et Nec non Suecorum, Gothorum,
Reiunicatoria citatio Vandalorum, Heranus Rex.

2. Tibi Gnosia Anna de Mortangen. Gnosia olim Ernesti Maier Capiti-
 ni Pucen. relictæ viduæ atq; oib; hædib; et succorib; suis et
 interesse quocunq; ad bona nra, Sebonenberg, Lachhor, Tuge, Or-
 ler, Tugenagen, Hermsvualde, Sebonersee, Peterstagen, Antedorff,
 Margenae, et Pricbonore. Item Grothro, Kosdiele, et Nonjedvor.
 in Prussia nra Regali consisten. seu potius summas quocunq; mo-
 do et titaloni eisd; legitime inscripte habentib; utiq; tutorib;
 seu Curatorib; quorum oim et singuloru noia et Cognōia. hic pro-
 insertæ ac expressis habere volumus, de his ac alijs oib; bonis nris. Unde
 gutis coram nob. Iudicib; Assessorum nram Vaissonia. vel ubi
 tunc cum Curia nra feliciter constituti fuerimus. a positione
 sentis Citlonis nra in duab; septimanis se se continue et imme-
 diate subsequer. Ad instantiam Gnosii Plebrandi a Kreier.
 in Theutonica Elara, et Egermalde. hædi Militieq; nra pfecti.
 pæ ac pempte Conpatis. Qui vos utriusq; sexus habiles per
 se, inhabiles M. et eos qui tutorib; quibusvis indigent, cum
 eorundem uxorū quorumvis tutorum auctoritate. in hœren. Ju-
 ris remedijs opportunis ac prioritati Hypoteca sua Citlat. seu
 potius accittat ad paratam Causam et Actionem. memorato
 olim Gnosio Ernesto Maier. antecessori urō. per uenitū Actorū. in
 Iudicio nro institut et hucusq; indecisam, in tertia Citlone de-
 pendente, ~~ad~~ qua Citlone predictum olim Ernestum Maier.
 memorat Actor uti Leisiori Creditōrū una cum alijs illorū
 Concreditorib; gnali Citlone ad experien. Sure de priorite

Hypotecarum

Hypotecarum expressarum et exinde propterea Juris prioritate qui-
 bus ipse pater aperto quodam Jure predecessoris sui seu Patris ad
 omnia bona recensita in quibus haec summa inscripta sunt et ad easde-
 omnes et singulas summas Jure prioritate pater omnibus Leisiorum. Creditori-
 bus pro se obtinere, idque iustum obligon suarum ab ipsis Leisiorum
 defuncto olim parente Actoris et prima super Vingtum Millium Tale-
 rorum, Et altera super duodecim Talerorum Millium, Et tertia su-
 per septem Millium Talerorum, cum eo quod interest, damnisque et
 mora provenientibus simul et semel debitam summam seu summas non et
 numeri pecuniarum servien, de quibus vobis in futuro tunc probabitur
 gaudet, Citaverat. Sed quia pater eadem Causa et tertia Citazione idem
 Ernestus Haier predecessor vester et vivis sublatu est, igitur vos tanquam
 illius haeres et successores Jure et interesse quodcumque ad bona sui-
 perius specificata nostra summasque in eisdem legittime inscripte habere in per-
 sonam predicti predecessoris vestri ad continuandam eandem Causam. Nec non ad
 experien, de Jure prioritate et potioritate Citamini. Nec non ad viden-
 et audien ipsi Actori Jure, reverte gaudere Jure et competere ad
 summas predictas in bonis vestris et factis inscriptis cum possessione bonorum
 usque ad summas persolom et redemptionem pater omni Jure et Con-
 tuma vestra minime obstar ad iudicari, ac in Jurem poni ac in iustici-
 secundum ipsius obligonem ac Jure publici exigentia. Quod si vobis non
 comparaveritis ut habeat in quo vos condemnet pensat sibi
 Contra quemlibet vestrum singulatim Centum Millibus Talerorum
 antiquorum in Regno nostro currentium pmissa vobis in tunc futu-
 ro latius declarare et proponere iudici vestri Satus Warshawia.
 feria sexta ante Dominicam Quadragesimalem Ramis palmarum prope
 Anno Domini Millesimo Quingentesimo Nonagesimo Nono

Magis Dni amici pluri:
mum obseruandi.

vp. Warsauiam huc aduenienti pridie Dnus Daniel Neffelius seruator Illm^a
Celsi: sua, salutaturus me adijt. Ac de negotijs suis Celsi: mihi perquirenti in:
ter cetera retulit, hortum domui a Magis Dnibus Vris Warsauia compare:
ta contiguum uenalem esse. Ac ut perlustrato eo loco meam de comparando
nec ne sententiam darem petenti, pro mea in Illm^a Domu Brandenburgica
promptissimo inseruiendi studio, libens morem gessi. Faterig, cogor plurimum
comoditatis huic domui ex hoc hortulo accessurum quod Sexcentis flore: ~~com:~~
~~petitionem~~ comparari poterit. Hanc itaq; meam sententiam ad petitionem
Dni Neffelij fidelissimi alias ac diligentissimi seruatoris sua Celsi: (quem
sedulo D. V. Magis ac Generosis ob eius egregias dotes: ac diligentiam
in negotijs sibi commissis merito comendo) Dnibus Vris significantiam
auxi iudicio ac uoluntati cetera S. Celma et D. Vranum Magnum
comitto. De cetero quicquid in me situm unq; de poterit mea seruitia prom:
ptissima Illmo Principi ac toti inclita Domui Brandenburgica semper
offero. A. D. O. me quoq; sedulo in gram eorum comendo. Warsauia
Die xxvii Mensis Maij Ao 99

Sigismundus III.
Saluus Conductus Jacobo Filhas.

vp. Significamus, rentibus suis nris quorum interest uniuersis et
singulis Nos certis de causis accepisse in patrocinium et protectio:
nem nram Regiam famatum Jacobum Filhas Ciuem Memmelen
cui securitatis causa saluum Conductum nrum a ori et potentia
Magratus Ciuilis Memmelen nec non omnium olim defuncti
Baschli propinquorum et consanguineorum hinc ad spatium
sex mensium uel donec causa cum parte aduersa uel hile uel per
compositionem firmatur conceden esse auximus concedimusq; his

hiscis nris

hiscis nris quibus fretus tuto et secure ac sine perhorrescentia
 quarumvis personarum in Regno et Dominis nris ubiq; versari
 negotiaq; sua licita et honesta peragere ac coram quibuscumq; iudi-
 cibus et subsellis comparere causasq; suas defendere poterit persona
 rebusq; ipsius sub nra protectione saluis manent ita tamen ut oibus
 de se conquerent in foro suo competenti se se iustificare teneatur
 tum quoque ut beneficio hoc nro non abutatur geratq; et ipse se se
 pacate erga oes neq; rixarum et contentionum occorem det et pra-
 terea ut illi a quo potissimum vim metuit ad notitiam ista offeso
 deducat Quod oibus quorum interest praesertim vero Magistris
 locorum quorumvis notum esse volumus Mandam ut has saluti co-
 ductus nri has voce precomis publicari ac ad oium notitiam de-
 duci curent inuicem oibus ne quid con praenominatum Jacobum
 filias ui aut armis attentent sed iure mediante de oibus contro-
 uersijs cum illo experiantur in cuius rei fidem penes manus
 nra subscriptas sigillo nro muni iussimus Datum Warsouie
 die XV. mensis Junij Anno MDXCIX Regnoy nro Polonici XV
 Suetici uero Anno sexto

Sigismundus Rex etc

Matthias Woina Notarius.

Sigismundus Rex etc

Illis Princeps amice et affinis nris carissime Expositum esse nobis nre. sp.
 famati Jacobi filias Cuius Memme leti quod cum illi certam inimici-
 tia et diffidationis cum quondam olim Praechi Cuius Mem-
 meln intercessissent a quo in duellum prouocatus in illo Congres-
 su eam vulnerauit atq; ita consulens securitati sua
 relicta familia bonisq; suis hic in Dominia nra se se contulerit in-
 terea uero ibidem bonis suis periret et petita a nobis supplic-
 ut eam intercessione nra apud Illam V. adiuuemus a qua a-

mice postulamus

amice postulamus ut cum quandoquidem cum parte sua aduer-
sa litem contestari vel compositionem amicabilem inire modo id
sibi securum esse possit nulli et omnino intendit in gratiam suam re-
cipere liberamque facultatem cum parte componere eadem facere
velit cumque gratia sua ita prosequatur quatenus in pretium sui
um statum et in possessionem bonorum suorum restitui possit Quod
illam Nam pro sua erga nos benevolentia et affinitatis conium-
elione libenter facturam non dubitamus Quam bene valere cupi-
mus Data Marsonia die XV. mensis Junij Anno Domini M. D.
XCIX. Regnorum nostrorum Colonicorum duodecimo. Suetici vero Ab. sexto

Sigismundus III.

Mag^{ci} syn: nobis dilecti supplicatum no bis e nomine
famati Jacobi Felhas (ius Memclen, qui cum eet a
quodam olim Naschi in duellum provocatus,
atq in illo congressu vulnera illi letalia intulisset,
et metuens de vita sua, fuga sibi consulere coactus
sit, atq ita per adventum suam bonis suis privatus
est, quatenus ei hac in parte, gra^{ma} subvenire digna
rentur, Cuius nos miseratione ducti, cum intelligeremus
eundem velle innocentiam suam probare, et cum
parte aduersa, aut litem contestari, aut compositione
amicabilem inire, modo id sibi liberum ee possit,
equum esse putavimus, quin ipsi id non denegemus
Quare amice requirimus a Syn. Vis, ut cum gratia
et benevolentia sua prosequantur, liberamque illi facul-
tatem ea in causa, prout illi visum fuerit proceden-
dent, et concedant, ipsiq ea in parte operam suam non
denegent, ut tandem finita et sopita eadem ca-
in.

in p^{ro}cessu
suum rest
proiet, has
nahn cu
Sigismu

Qui nos
nos iudic
iuxta sua
pro co
fauti m

In
Qui nos
in qua
condem
etiam ut
nos ut
proiet

Falsaria
processu.

in pristinum statum suum reuerti, et in possessione bonorum
suorum restitui possit, rem nobis gratissimam fore si is co-
gnoscat, has res suas magno sibi usui fuisse. Quas bene
uolent accipimus. ^{Dat.} Warsouia xv Junij 99. Regnum pe:

Ligismundus Rex.
Spr.

Clauſula in 2da citatione Annaduerten!
Qui uos citat ſecundo, poſſe poenam Continencie in qua
uos iudicialiter ex admiſſione iudicij nri condemnauit
iuxta ſuam citationem originalem, qua uos citauit
pro eo. quia uos ——— Dant meritatis ſpecies
facti ut in prima citatione fuit ſcripta.

In Tertio citatione.

Qui nos citat tertio post proenam confirmationem
in qua nos iudicialiter ex admissione Iudicij mi
condemnavit iuxta suas tam primam quam
etiam citationes originales quas nos, ad quas
nos citaverat pro eo. — Datum vaticani
species factus, ut in prima citatione.

Falacia in
processu.

Datum feria. post condempnationem, quando voluerit actor. attineat ut intra annum et sex septimanas processum continet.

Cito rda.

Sigismundus III Dei grā Rex Poloniae, Magnus Dux Lithuaniae, Russiae,
Prussiae, Matorum, Samogitiae, Livoniae, mēno suorum Gothi, Vandal,
Secunda Statio.
Hereditarius Rex

v. p. Vobis splib et famatib Burgrabio Proconsuli et Consulis Civitatis
nostrae Elbingen, de officiis bonisq, Rex omnibus mandamus quatenus co:
ram nobis, et iudice nostro Warzaviae, aut ubi tunc, et curia nostra fe:
liciter constituti fuerimus in pace prout Citamur nos in duabus
septimanis personaliter personarumq, comparatib, ad instationem
Nobilis Frederici a Leualde Illust in Prussia Ducis subditi,
qui nos citat secundo, post personam contumaciam in qua nos iudiciali:
ter ex admissione iudicij in eadem iuravit iuxta sua citationem ori:
ginalem qua nos citabatur pro eo, Quia nos cum iura antiqua et pos:
sessionem continuis impeditis adori facultatem piscandi pro neces:
sitate mensae suae in Loch Drausen Wigoriensis et privilegiorum
antiquorum sibi hereditaria, faciem, hoc ingratum praedictum Privilegi:
orum suorum, iurib, nec ob id damnum maximum, quod sibi cum nos
adimat quidem, milibus florin, Polon, Citamur itaq, ad iudicium
et audiendum Praedictum Notum Fredericu a Leualde sēllia nostra
circa pro ipsi libere piscandi, Privilegiarq, antiquitus desuper con:
cessa conservari, Vobis ob impedimentum Praedictum piscandi usum in
damnis Litis et pensis condemnari, Siue igit comparueritis sive non,
nos nihilominus id quod iuris erit contumacia vestra non obstante su:
mus pronuntiaturi. Datus Warzaviae feria quinta post festum
Assumptionis Dni Anno Domini Millesimo quingentesimo nonagesimo
Nono

x Respons
Cognitu
rij Duct
Luius

Lrae S
s Nou
qui in
nent.

Et dupli
cui quia
consensu
milit de

Si dicent
Magni
facere,
quid ita
nica tam

De Com
folio

For
et Pu

X Responsum Stephani ac 1585. in Martio ubi
cognitio privilegiorum fieri debet. et ubi commissa
rij Ducis P. adee debent, tanquam interpretes
huius transactionis.

Lre Stephani clausa ad eundem Ducem data
s Nouemb. ac 85. Vide h De cognoscendis conue,
qui in hypothecatis bonis aliquas possessiones obti-
nent. Vide plura in lteris.

NB.

Et duplici iure hac bona nobis debentur, 1. ratione
eius quod Rex nobis de ius cesserit. sic eo modo citra
consensum Regis Dacie, Illustris Princeps Magnus
nihil de bonis auellere potuit.

Si dicent Cassationes super Donationibus Ducis
Magni in hoc territorio Episcopab. Piltinen nihil
facere, sed in Regali Linonia ualere. Qd dum,
quod illa pars e iuris Regij, et oes partes Lin.
nice tangit.

De Confirmationibus privilegiorum Vide And. Gail
folio 275.

Ac 59 Princeps Magnus Holsatie Dux uschia
et Piltin ingressus.

Virtute transactionis inter Polonia et Danie Reges

II.

Virtute iuris acquisiti a Rege a Danie ad Regnum
Polonia incorporati.

III.

Virtute Hypothecae, artibus Amboten' et Dodang:
Reliqua vero bona sunt Daci Pnis. data.

IV.

Magnus Alsatia Dux in Tutelam Regni se
dedit.

NB.

arguere

Si factum e attamen salus ~~utrumque~~ iunty, et
hoc quidem Dux Magnus sine auctoritate Regni
Daniae minime facere potuit, fuit quidem
Dominiq. utilis, non proprietarius aut absoluty
superiorem non recognoscens.

Ad sustentatione
solummodo

Sigismundus iii Rex.

Tibi Nobili Joanni Grubisij filio olim Jacobi Grubisij
 de Norwinc de persona bonisq suis oibz per te
 vicum locoy habitis et possideris Mandamus, ut
 eam nobis et consiliarijs Regni latre nro asseru-
 is in Comitibz Regni Generalibus Warstina celi
 personaliter legitime peremptorie com-
 paratis ad instantiam Nobilis Borota Witra-
 monstra de Ducali Prusia coniugis vero generosi
 Ludouici Fink. qua te cum eodem marito suo
 uti tutoris suo coniugali citat et adicit ad
 paratam causam propterea institutam quia
 tu legibus summis et diuinis contemptis ac
 superioritati nra Regia sprata, una cu compli-
 eibus et coadiutoribz, quibus cum speciatu actio
 exequatur ausus es in terra Muri in Prusia Ducis
 manu armata ingredi ibidemq eadem Actricem
 dictus solennis Plura ad huc in Virginali statu ex-
 istentem in templu proficiscentem in Via publica
 violenter et mox hostili rapere ac alijs Virgimbus
 ornamento adimere ipsam vero raptam per di-
 uersa loca circumferri et ad matrimonium tera int-
 undum adigere qua cu constanter recusasset eam
 apud Nobitem Andria Losa coaquinu tuu reti-
 quisti a quo no e prius dimisset qua pro eius libera-
 tiom Mille Ducati floreni numerarentur quod

tui facti absoluti cu sit contra iura Regni atq
 pacta qua nob et Regno cu predicto Illi Duce
 in Prussia intercedunt quoniam contra honori et
 famam deliquisti. Ideo citavis ad paratu termi
 num peremptoriu ex citatione vera infirmitatis
 tibi concessa et limitatione generati oium causar
 et incidentum, ad aliasq actus authenticos quibus
 te convinceris, ac ad videndu et audiendum te pro
 tuo exceptu panti huc facinori agnito, in quatuor
 ex facto qua ex contractu incidisti delictis puniti
 ac te alijs quo talia ausa causant in exemplum pro
 pter iudicialitatis huius criminis et promissa attentatis
 rus ac res poveris Salu Warsouia feria qu
 acta ante festu. s. Agnitis Virginitis proxima Anno
 Dni Millesimo Sexcentesimo

Titulus.

Sigismundus Tertius.

Illustri Principi Dno Georgio Fridenico Marchioni
 Brandenburgensi in Prussia, Stetinen, Pomerania
 Cassubonum ac Sclavonum; nec non in Silesia Carno:
 uia ec: Burgravo Nonimbergensi, ac Rugia Prunzi,
 cognato mio carissimo.

Sigismundus Tertius.

Illi Duci
 Elisabetham
 coniugem, a
 iam in ea
 cessent, co
 dependent,
 cum nobis
 Illi. v. sub
 viliam a
 lestis libera
 Illi. debi
 ualere cu
 Sigismu

Mag. ce
 ad gubern
 cum Lea
 coram
 Altesonin
 ob exhib
 ex 2cti
 Cui quae
 datenus
 ad relatu

Illustris P. Dno cognate charissime, Intelleximus Honesta
 Elisabetham quondam spectabilis Faustini Niembst,
 coniugem, à famati Jacobi Slein successoribus, licet
 iam in ea causa decreta suprema Illust: V. iudicij inter:
 cesserint, contra eadem Decreta, quae iam in executione
 dependent, multis varijsq; molestijs vexari. Cuius nomine
 cum nobis sit supplicatum, ut ei auctoritate nostra apud
 Ill: V. subuenire velimus. Postulamus ab ea, ut dictam
 viduam ab ultionibus Successorum dicti Slein mo:
 lestijs liberari fieri velit, efficiatq; ut Decreta sua
 Illust: debita executioni remaneant. Quam bene
 valere cupimus. Datum Varavia. Men: ae 1600.

Sigismundus Rex.

Sigismundus III.

Mag^{ce} sincere nobis dilecte, In ea causa, quae Magis
 ad gubernationem Ducatus Prussiae, relictis Consiliarijs
 cum Leuino Bulau ratione Damnorum, et hinc expensarum
 coram iudicio nro intercedit, sententia a iudicio
 Appellacionum monum lata est, quia dictus Leuino à Bulau
 ob exhibitam quietationem plenipotentis Consiliarii
 ex Actis sign. ^{tua} emanatam, liber promittatq; est,
 Cui quietationi cum praedictorum Consiliariorum Man:
 datanis, certis rationibus contradicat, et eas propter
 ad relationes nras per eundem appellatum sit. Ideo
 à

a Sijn. tua postulamus, ut quid illi de eiusmodi quietatione
cui subscriptio, et sigillum Sijn. tuae appositum est, ipsiusque
veritate constet, nobis per litteras suas sententiam suam
exponat, nosque de eo informet. Cupimus Sijn. tuam bene
valere Datum Varsoviae Die quarta Mensis Julij. Ao
Dni Millesimo ^{sexcent} sexagesimo. Regnum nostrorum
Poloniae Decimo tertio, Suetici septimo.

Sigismundus Rex.

Ad Consiliarios Ducal. Prussiae,
Mag. ei. p. c.

^{2. p.} Quod causa Mag. Dom. Vranum cum Levino a Bielaui
lucusque decisa finaliter non sit, in causa fuit quietatio
qua a plenipotente Dom. Vranum coram Officio Mag. ei.
Dni Praesidis Venden. facta, et in iudicio Assessoris Regio
per plenipotentem Bielauii producta est, quae occasione
dedit Dnis Assessoribus Iudicij Regij, Ballanum a Damnis
et litis expensis, pro quibus a Dom. Vris conveniunt fuit,
liberum pronuntiantij, A qua Iudicij Regij sententia
ego ad relationes solius Maiestatis Regiae appellatione
qua,

quæ mihi admissa fuit, interposui, in ea nondum decessa
 minusq; negotium dependet, Voluit quidem Dns Daniel
 Neffelt in relationibus hanc causam argere, sed ego suasi
 ne faceret, Verebar enim ego, ut id certo evenisset,
 approbationem Regiam sententia Appellatoria. Malui
 itaq; eandem in longius extrahere, donec melius de veritate
 illius reproductæ quietationis constaret, et auctor fui
 quo litteræ Regiæ ad Mag: D. Favensbachium obtineretur,
 ut de eo Regiam Maiestatem informaret, quod et
 factum est, Interim isthac causa in limitatione ge-
 nerali causarum Linonicarum, quæ ad mensem
 Januarii reiectæ sunt, incidit, Responso ergo
 à Mag^o Dno Favensbachio habito, et limitatione
 expirata curabo decisionem istius negotij, et finalem
 expeditionem. Rogo autem quoniam D. V. ex
 viro bono Rhevano aliquid mittere iubeant, meq;
 sua grâ, et benevolentia prosequantur. Quæ bene-
 volentia percipio. Varsonia Die quarta Men: Julij
 a. 1600.

Joannes Scalapski.
 Scripsit.

Sigismundus III. Dei grā Rex Polonia, magnus Dux Lith
Russiae Pn̄s. Maso: Samog. Lituā, &c. Nec non Suecon
Gothorum Vaudq Hereditarij
Dop.

Gnossis, et Nobilibus

Georgio de Konopalt Culmen Castellanis, Joanni Lori
Succamerario Manieburgi, Leissoniciq Prefecto,
Georgio Bahnsch Manieburgi Fabricio Klinshj Per
shonien, tudicibus, Michaeli Laeh Scabino Manie:
et Georgio Klinshj. fed. n. d. g. n. A. Gen. et
nob. f. n. dilecti. Intelleximus agitatam ee con:
trouersiam, et differentiam occasione limitum
inter bona nra Regalia uillam u3 Monbon in districtu
Tolchmiten sit' Tenute ad presens Generosi Bahnsch
Castellani Gedaren ex una, et bona hereditaria Monster.
bery nuncupata in districtu Hollan, nobilis Joachimi
a Belaw Illustris in Pn̄s Ducis Vasalli, et subditi
ex altera partibus. quam nos componi, et complanari
cupient. Fid. V. de quorum fide, et in rebus gerere dexteri:
tate, iurisq peritia plurimum confidimus, hoc negotia
committen ee duximus, prout presentibz committimus
Mandamus, ut cum Illustris in Prussia Ducis com:
missarijs, qui etiam ad hanc rem designabuntur,
habita mutua cointellegentia, captatoq certo die
et tempore competenti, notatisq ad sui presentiam
per has innotescen partibus quarum interest ad
loca differentiam conueniant, ibiq intellectis, pre
fatum

profectum
cialiter fac
cienti testi
iuramento
uentate in
partium fac
haberi, illa
et si unius
cumenta
reuerent,
atq decida
metabitis
limites con
et terras
hac inter
extra hatur
ne nouis qu
conscientia
um ad hoc
tibus dic
missis, un
tis comm
tibus utris
tempore
et obserua
fid. Vray
Secus ne
1600.

Praefatarum partium interrogationibus, et responsis iudi-
 cialiter factis, acceptoque fide semum fide dignorum suffi-
 cienti testimonio mediante ipsorum si opus fuerit corporali
 iuramento, ac re ipsa oculis subiecta, positioneque ac
 ueritate illius ad plenum cognita et perspecta, neutri
 partium facien, sed Deum, et iustitiam, praec oculis
 haberi, illa, iuxta dispositionem pactorum distinguant,
 et si unius aut alterius partis demonstratio, atque do-
 cumenta minus idonea uisa fuerint, ad iustum modum
 reuocent, eandemque controuersiam limitum definiant,
 atque decident, et uti fieri poterit, scopulis ac signis
 metabilibus, circa talia fieri solitis ita delimitent, ne
 limites contra praescriptum pactorum inter Ducatum
 et terras suas in Prussia perturbentur, neque ut controuersia
 haec inter bona supramemorata quacunque ex causa diutius
 extrahatur, sed potius hac commissione ~~ita~~ ita sopiatur
 ne nouis querelis, nouaque commissione opus sit. In quo
 conscientias fid. v. oreramus, si autem unius alicuius
 um ad hoc negotium determinari non sufficerit, sequen-
 tibus diebus idipsum expediant. Quicquid uero in pra-
 missis, una cum coeternis ab Ill: in Prus: Duce designa-
 tis Commissariis decreuerint, et constituerint, id a par-
 tibus utrisque sine tergiversatione, et prouocatione aliqua
 temporibus perpetuis firmiter, et inuiolabiliter tenen,
 et obseruari volumus, Absentia unius, duorum triumue
 fid. Vray non obstante Pro q. debitoque officiorum sacro-
 secus ne factura Dat. Wars. Die 17. Mens. Jul. An-
 1600.

Ex commissione Sacrae
 Reg^a M^{tes} propria.

Sigismundus III.

Generoso Matthiae Szalinski Castellano Gedanensi, et bonorum
villae nostrae Meribom tenentis fed. n. dilecto, q. n. Regiam
Gen. fed. n. dul. Designauimus certos Commissarios nostros
ad faciendam constituendamq. limites inter bona nostra Regalia
vz villam Meribom in Districtu Tolchmiten tenente ad
praesens fid. tuae ex una, et bona villa Munsterberg in
Districtu Hollanden sita, nobilis Ioachimi a Bellau Alti
in Prussia Ducis cognati nostri charissimi sabliti haer.
ditaria, partibus ab altera, Quare volumus, et man-
damus fid. tuae, ut cum per dictos Commissarios tam
nostros, quam Alti in Prussia Ducis huius innotescencia
uocata, et requisita fuerint, in termino ab illis praefixo
compareat, ad finem hoc negotium adsit, intersitq.
et quicquid iidem Commissarii in praemissis decreuerint
firmiter observet, ac teneat, Provideat autem, ne
quid bonis nostris Regibus damni, et praerudicij inferatur.
Pro gra. nostra. Sate Warsouiae Die XVII. Men. Julij
ae 1600.

Ad mandatum Sac. Reg.
Istis proprium.

Sigismundus III.

Religiosis ac Deo dicatis Virginitus Monasterij
Sanctae Brigidae, in ciuitate nostra Gedanensi Deuote
nobis dilectis q. n. Regiam Religiosa Deuote
nobis

dilectis. Designauimus certos Commissarios nros, ad
 dislimitand bona nra regalia us nullam Morbon in Districtu
 Tolchmiten tenuta ad praesens Generosi Matthiae Falinski.
 Castellani Gedanoni ex una, et bona Munsterberg in Districtu
 Hollan Ducat Prussiae existens, nobilis Joachimi a Belau
 Illustri in Pruss Ducis cognati nri transsini subditi
 hereditaria partibus ab altera. Quia uero dislimitand
 bona nulla Karszewo Ducot Vram adiacere, contiguaq de
 dicuntur. Mandamus Ducot Vris, ut cum per Commissa-
 rios, tam nros, quam Illustri in Prussia Ducis, vocato
 et requisiti fuerint, coram eis, per se, vel plenipotente
 suum tempore assignato compareant, hucq dislimitationi
 intersint, parietemq bonorum suorum attendent, cumq
 partib, ubi necesse fuerit agnoscant, et quicquid in spea-
 missis per eosdem Commissarios decretum, ac consti-
 tutum fuerit, firmiter teneant, et obseruent, Pro
 gra nra, et debito officiorum suorum alter Ducot Vra
 ne futura. Dact Varouia Die xvii. Men: July
 au Oni M OC. Reg: p.c.

Ad Mandatum Sacrae
 Regiae Illis Propriae.

Mag^{co} Georgio Iaxemburgo bellico
praecepto

Carolus Dei gra etc Non dubitamus tibi notum esse
quod patrebus nr^{is} k: Polonia aliq^d annis cōtinuis pō:
tificis alioreq^{ue} maloreq^{ue} Consiliarioq^{ue} insticta vi cor nos
abstentare in animo habuerit prout etiam statim postq^{ue}
regia dignitas e Lincolniensi translatione cōmmerat
etiam sive ex Regno receperat modū q^d ad propugnandū
maiorē discordiam tam in Suetia quā in Estonia fa:
cere intermiserit cui negotio tu quoq^{ue} interpositi simp^{li}
mari admonisti Cum itaq^{ue} nos ex huius modi abstentatōe
hostilib^{us} actionib^{us} manifeste deprehendere poterimus q^d
regia dignitas nos Regnū Suetiae eiusq^{ue} provincias:
oī modo hostili vi impetui nō intermittit sed insuper oēs:
vias et modos transactionis et inuicem cōcordia cōcordia a:
not hāc dignitati eiusdem filio Iuridi diuersis vicib^{us} pro:
positis nō solum respondere sed nos m^o vris hīs respondere
dignariq^{ue} Senatus quoq^{ue} k: Polonia et Magni Ducis Lethae:
ad has n^{ost}ras sepius iteratas multo minus si declarari
evidenter sam^e et necessaria nos moueant causa, vt certo
exercitus numero Ducatū Estonia poteramus, eundem
ab oī perturbatione liberamus, ut eo melius quid nob^{is}
de Regno Polonia, et Magni Ducis Lethae expectandum
esset, resciremus vt potē et diuersi modo oib^{us} ordinibus
huius provinciae Lincolni persequeremur, scilicet cupientes vtrū
fidei et vicinitate digna propensionē erga nos et Regnū
Suetiae affecti essent, me m^o. Nihil autē gloria.

nobis in ab illis me responsum nisi quod nobiscum quies
 mandatum vobis non esset unde adfecti sumus fines
 transire non solum animo hostili sed ut eo citius ac me-
 lius quod ad conciliandam viciniae concordiam conducere
 promoueremus quia vero primo meo ingressu hostili exco-
 pti sumus atque ita in ipsa mediis mihi bellum non speran-
 dum cooperimus recta messagio ad ea quae tempora nobis
 exigebat ascendendum fuit eoque sic deo disponente rem
 perduximus ut aliquod arcis inopescantiam nostram cessaret.
 Cum itaque ut dictum est ad arma defensiva et defensiva
 suscipienda permuti sumus iam tunc volente deo non
 prius quam Livonia in unam corpus diuino auxilio re-
 ducta sit discipuli et ad hoc aut immemores simus
 familiaritati olim horum subitum persuaderet non possumus
 eam esse quod in gratiam Pontificiorum eoque complicitum
 ad extirpandam Vex Evangelicam doctrinam confirmanda
 eorum Tyrannicam servitutem excitandam multi innocentes san-
 guinis in haec provincias profusionem et dampnandam poli-
 ticam tranquillitatem opera sua ut patet quod si
 ut speramus hanc provinciam ut potest priam sua paci-
 ac tranquillitati restitueris nobis post hoc non repugnaueris
 sed a vario proposito contra nos destitui et gratiam nostram
 una cum reliquis qui tecum sunt Livonia nobilibus impli-
 caueris patibz pollicemur quod etiam nos visitatos scio
 tamen nos tibi et illis omnem gratiam declaratos et
 efferturos ut simul omnes agnoscat quod nobis tam pri-
 vata tua quam publica patria tua commoda ac

Bona nō invidemus sed erga quolibet nos sic geramus
ut non solum quavis sua sortis ac sortis possideat velū
et cō omni vim defendat et tantam et tantam
in nobis exspectat ut his et iure nobis gratias deferant
Sic vō propter spem meam hic mea grā a te aliquis nō
agnoscat omnes et singuli vram sortem et consequentia
pericula exspectant Nos interim excusati eximus quip-
pe qui semper ad grām et benignitatem propensi fu-
erimus — dum modo vos eam recepissetis — Eam animi
diffinitivam nri resolutionem declarari volumus a qua
velut vltimam vram meam hanc te componere po-
teris Datum Polini Die 26 Octob. aē 1600
Carolus dux

Laus

1

Got

Laus Deo opt. Max.

Annus Domini

1602.

Gott sey mir armen sündler gnedig.

Amen, Amen. Amen.

US

Quidcumque sit
in diebus Signis
velo Jure admodum
Monsieur Doyen
Maisonica Doyen
de nobis minoris
vna Doyen Talen
inuationis et Doyen
cum animis, Jure a
gurdem damul et
minata, omnia in
Jure pro dicitur
agris, Jure pro
universis ad ea a
limitibus et gran
pro facto limi
clur ad exhem
nihil bonis
ad commodam pro
Jure pro, inoe
Monsieur Doyen,
Doyen pro
et Doyen pro
pro Jure pro
consignari ma
Sigismundus

Sigismundus tertius & Significamus 22.

Quodcumque sit mortem, quod si olim Albalis Baronis a Donon, bona certa
in districtu Sigwaldensi sita. Moria videtur Alalcher Honik Hoff. et Indore per eum posita
certo iure ad nos dispositionis praevidentia ostendit, ea quidem nos Magister Christophorus
Monius Dorostajski, in Dorostajis, supremus Magister Dux Litus Marschallus, Wollowiscus
Msciboricki Trunmunden Dorostajensis, noster Capitaneus, uti vides multis nominibus
de nobis uniuersa Principum ac Praeuiatua illa Lituania, praesertim in hac Cardui Sudorma,
nisi Ducis Paleui iniqui nostri, et communis Principum hostis, contra fas et aequum illis
invasionis et vastationis optimi merito, summa voluntate nostra, ac propensio nostra erga
eum animo, iure ad iudicium danda et confirmanda esse iudicauimus, quomodo
quidem damus et confirmamus gentibus tuis nostris. Ita ut et bona eadem superioribus no-
minata, omnia in uniuersum et singula, Moissas nimirum Alalcher Honik Hoff et
Indore praedictus Magister supremus Litus Marschallus, cum omnibus eorum iudicis
agris, syluis, pratis, cum iugis et specie obventionibus et redditibus, ac altionibus
uniuersis ad ea antiquitus spectant, nullis penitus exceptis, ita prout ab antiquo
limitibus ac graniticibus dimensurata ac circumscripta ex tunc, et quomodo a
praefato olim Albalis Barone a Donon fuerant possessa tenent possident, et uti fecerunt
ad extrema vita sua tempora. Ex quibus quidem bonis tanquam monuitoribus
nihil bonis Praeuiatibus nostris et Principibus pondo, immo omnes et singulos proventus
ac commodas pro se percipere ac suos in usus conuertere. In quorum praesentia
suscipiente, inuegit ad iudicium, nos eundem Magister supremum Magister Dux Litus
Marschallum, quod in diuis ex tunc in legem conseruatos esse prout nobis ac Lituania
Successoribus nostris accipimus ac pollicemur. Juribus tunc Regalibus nostris Principibus
et Ecclesiis Cathedralibus Romanis ab eodem manentibus salub, atque in eius ari sit
praesentis manus nostra subseripsumus, sigillis Regni ac Magister Dux Litus
consignari mandauimus. Dabit Vltima die 14 Martis. Anno Domini 1502.

Sigismundus Rex.

Præfati nimirum Wollowici Praeuiatibus
ac iudicibus Curiae et Notulis.

Sigismundus tertius re. Significamus &

up. Requisitum a nobis fuisse Ill^m Principem D^m Georgium Fredericum, in
Prussia Ducem, ut pro sua erga nos et Rem^{pub}. fide ac studio ad bellum L^{ius} n^ul,
quod contra Caesarem Rudolphum Ducem eam Provinciam contra fas eorum
inuadentem, a nobis susceptum est in locum centum equitum, quos ex formula et pra^e,
scripto factorum feudalium conscribere, atq; in finibus Ducatus Prussiaeistere
tenetur, cohortem Trecentorum pedum solorum subministraret, si perib⁹
suis eam conscriberet et sustentaret. Quia in re praedicta Ill^{is} Princeps, n^o
tam obligationis aut factorum Juri, quam promptissimo erga nos voluntatis
studio, communicato cum Ducatus sui Ordinibus consilio morum nobis gerens, e⁹
trecentos pedes solorum, nulla mora colligit, et isdem toto sumptu de suis
stipendiis numeravit. Tametsi Ill^{is} sua animi promptitudinem grato animo
accipien^t, cum ipsius nomine rogati essemus, ut caueremus illi, successibusq; illig,
ac Ducati commemorati m^olis in voluntaria et spontanea hac trecentorum solorum,
solorum sup^{er}dicta, pra^e iudicium aliquod ip^si in pra^eteritum adferat, prompto
cehidenti animo, illud sⁱ faciendum putavimus, quare pro fitemur n^ois his l^o
quidquid ea in re a commemorato Ill^o Duce Alaudione Duce in Prussia, et Ordini-
bus Ducatus sit factum a spontanea Ill^{is} ipsius voluntate, et erga nos atq; Rem^{pub}.
studio esse profectum, sollicitemus pro nobis et German^o successibus n^ois, neq; hanc
trecentorum pedum, neq; alias illas voluntarias, si qua ab Ill^o eius praestita
fuerint, in factis autem feudalibus non contineantur auxiliorum subministraciones,
Nos vel German^o successus n^ois, ne quengquam alium pro Jure debito, aut obligatione
aliqua allegaturos, aut in consequentiam aut exemplum aliquod tracturos atq;
adducturos esse. In quorum fidem &c. Data Vilna die 5^a Mensis Martij. 1602.

Sigismundus Rex.

Andreas Lipski.

Sigismundus tertius Dei gratia.

Nobili Leuino à Bielow, subdito nro fide nobis dilecto, grām nrām Regiam
 Nobilis fide nobis dilecti. Expositum nobis fuit non sine querela, no mine Nobilis
 Evidenci Schwabi, Illius in Pausia Ducis subditi, apud nos facta, anno superiori,
 Fide Pa famulos ac subditos, agrum ipsius proprium iniuasisse, ibidemq; viginti
 circiter annos hodie vi, et violentor accipisse. Illudq; ad bona Fide sua deue-
 xisse. Quod sane factum agitati et tranquillitati publice nequaquam conser-
 tantum est, ac proinde Fide tua prius mandamus, ut eidem congruenti de famulis
 et subditis suis, debitam et competentem iustitiam administret, atq; hoc idem hoc,
 deum ab illis acceptum, vel in defectu a stimulationem illius restituat, restitu-
 curet, proinde eadq; ne amplius ea de re congruendi occasio relinquatur, pro grā
 nrā et debito officij sui Fide tua locus non factura Dat Vilna die 6 Martij 1502

Sigismundus Rex.

Andreas Lipski.

Sigismundus tertius.

Illius Princeps ac Dñi cognate nrā carissime. Fratres et alij consan-
 guine filij Joannis Rapski nomine, cum à viginti et aliquot annis distanti
 Maria uorden in Ducatu Pausia dictum, fidele regisse administragoq;
 propterea ob aduersam valetudinem, cui in portumio nos omnes subiecti sumus. Ab
 ipsius regiminis officio remotum, tandem vero pristina valetudine restituto,
 in priorem officij locum collocat, eo iterum collocato, quo facto noscitur ab offi-
 cio nobis exprocurant. Verum enimvero, cum a tot Illmo Dñe Georgio
 Evidenci in Pausia Duce cognato nro carissimo annis dictus filius Joan-
 nis Rapski fidele nro officio Burgabratibus, seruitium suum fecerit,
 igit merito ob aduersam valetudinem, qui a talem suam in Principum securitatis
 consumpsit, beneq; meritis in Illma in Pausia Ducis, Dñi Gubernatoris

absentia, sine causa armonen non est. Ideo roguimus amice ab Illustre Vra
aut Sabita ratione Secutionum suorum fidelium et liberorum minorumque id Illustre
Vra autoritate sua efficiat, ut si alteri dictus districtus assignatus sit, eidem
in locum prioris officij aliud melius vel aequivalens deetur et assignetur, si vero ad huc
vacaverit, illud ipse si restituitur, restitutiogq; conservari faciat. Quod Illustrem
Vram et pro aguntate ipsa, et pro duos eiga nos amores studio qd libenter facturi non
dubitamus, quam bene valeat optamus. Datum Waw. Poloniae die 23 Apr. Mo 1602
Sigismundus Rex.

Sigismundus Rex.

v.p. Item w obec, i; koscemu dosobna, a ista sta Wicewodom, Castellansm, Staro,
skom, Dzierzawcom, ksmiechym, diemianom, taki de Selnikom, Mstynkom, Dobrowcom,
i inym poddanym naszym, mlym, w pusci, albo pluski, na rdkach rodnich portu
Gdanskiego margiechym w pusci i; w rewie nam mlym, tak na f; krolewska, w pusci,
mie i; w rewie nam mili. I; serwo towaru lino, to i; k, keli pluski, Wasilki, Pijele Wan,
dos, Paveia, popiot, w pusci, na f; Przemyskie, kosclem naszym ku pusci kosc
skarbue naszego, i; wedlug contractu naszego w robione do Gdanska na pusci i; f; 3
Mabecnego Jodrogo Schennenbergla, Factora naszego serwadone b; d; maraj. Chemy
to mie i; w ska ducim; w pusci i; w rewie: waszym, qd i; od serwicmonego Schennenbergla
albo stugi i; ego, to towaru taki towaru i; ego na pusci serwadone beda, aby w pusci
lbrowolnie, krom beama, eta, m; eta, i; w belakib w; etna na k; dym m; etna, i; ego
na f; w t; f; pusci i; ego b; et, i; ego w tym omie; etna mie dymie, ale w pusci
spolozimie w pusci taki pusci i; Factorowi naszemu, i; ego k; stugom eta d; i; f; f; i; ego
w; ego d; etna i; ego, qd i; to i; ego od nas w contractu naszym wacowane i; ego ma,
i; ego dla t; etna naszemu mie i; ego. Dan w Waw. Pol. die 12 Kwiecia Mo 1602
Sigismundus Rex.

Wigismundus tortus id.

Venerabilis ac singulis militum ductoribus, Equitibus, ac Podicem, Praefectis, Tribunis, Centurionibus, ac alijs quibuscumque in militia Suisimica, vel alijs obicungis, si pendia nostra merentibus, vel ultro in eadem operam nobis vacantibus, Lync et fili nobis dilectis, gratiam nostram Regiam Lync et fili nobis dilectis. Grauius admodum conguasti sunt apud nos Illis in Prussia Ducis subditi, multas plane mole libriles a militibus nostris, tam in transitu, quam reditu, pro Ducatum Prussiae, illatas esse ipsi iniurias, atque in tantum curis pro eorumdem militum libere, etiam, ut non solum ea, quae victui et comitui sunt necessaria, pro libitu, nullo proelio, aut solenni praestita, ipsi subditis auferant, sed etiam ados, vim, rapinas, et alia in fonda facinora impune committant, et exerceant, Sane tam effrenatam licentiam, et disciplinam militaris dissolutionem, acerbis ferimus animis, et Lync et fili, Vras sermoneas esse volumus, ipsi mandamus, in primis quidem, ut si qui post hac militem in Luisiam ducent, quantum fieri potest, operam dent, ne perditiones Ducatus Prussiae, fidelis eum ays ducant. Quod si aliter fieri non possit, quam ut finis ac ditionis Ducatus attingant, ab his malis facis eas transcant, Turmarum et cohortum praefecti commilitones in officiis contrahant, a vi et rapinis correat, neque viculis nomine quicquam nisi compulsi proles et solutione praebita, accipere permittant, caeteros vero ut in fanda alia delicta longi ab illis absint, omninoque pacifice in omnibus si gerant, ac denique in transitu, si ita fieri contingat, non aliam viam sibi inueniant, quam qua Illis Ducis nomine illis demonstrata fuerit, aliquam qui locus fuerit, gratiam sibi pariantur. Deus igitur non fallax Lync et fili, Vras pro gratia et graui amma ductione nostra. Dac Vilnae. die Venerabilis Martis Anno Domini 1602

Wigismundus Rex.

Ad vras Lipsia.

Præmissis præmittendis

^{up.} Potuit nobis Magus fidelis nobis dilectus Burgravius Supremus Re-
giomonti ac Consiliarius regimini destinatus Joannes Rautler variis Reptibus
suis ex filia Barbara, quæ olim Gmto nupta fuerat Rudolphi Proventus
in ferri a Dno Capto Brans pergen Juribus eorum adversa gravamina, alijsq;
id genus præiudicijs ac molestijs onerari barones pupillas illas sic, Id est absente
Reuerenda ac Illma Dno Dna, ac in publicis negotijs in aulam profecta Regiam
Cuius nomini inter usum nram ad cuiusmodi attentata, an sag, estribenda
vel maximo profuturam sibi confideret. Eam uti personam bene merita
minime denegandum putauimus, ita Dm Dm bene uole rogatum volumus,
ut in scripto in libello uali, ac mandato aliquo huc uide prædicto Capto
in iungere ne utiquam grauetur, quæ ab omni iniuria ac molestia prædictis
baronibus in ferenda prorsus sibi temperet, nec quicquam in illas pu-
pillas barones suscipiat, q; Juribus ac Privilegijs eorum officio, aut
derogari possit uide antur. Ipse Capto loci prædicti, molestationem om-
ni subeat, negotijs totius decisionem ad reditum p Dno Dna reijcet, atq;
ita in quiete possessione orphanas ac pupillas conseruet, donec legitima
causa cognitis suscipi ac decisa fuerit.

Quod ipsum gerendo, uti Iusticia ac aequitati affine prorsus est
ac consentaneum, ita pari beneuolentia genere subditis Dnatis
correspondere nos ipso preclabentur recipimus ac pollicemur.
Dm Dm Dni præsentis tutela ac pro tutum bene committentes
Data Regiomonti 20 Januarius Anno 1602.

Erismundus tertius: & Igmi firmiter.

Quod cum Nobili Paulus Hyman D. Stephanus Regidecessori n. r. n. r. pub. militare in cuiusdam operam praestitisset animi magnitudinem ac in omni militia munere alacritate fortitudineque singulari fortis ac strenui viri nomen ac famam consecutus esset, quod nobis sufficientibus testimoniis probatum est, et demum in Aula nostra in numero dispensatorum nostrum servitia dea nobis humna fide, studio, et assiduitate ita probasse, ut et gratia nostra ex parte dignum de nobis ostendat. Facultas autem suas diutius istis servitiis magno proinde altius sit, faciendo nobis diuicimus ad eius deplorem, ut ipse in iustificationem nostra rega viros suummodi benevolentia ac subdium fortunari ipsius curia dicta Zullen deam, quam Nobili Hans Comner, una cum reliquis bonis in civitate Zullen consistens, nullo limbo iure possidet et adhuc possidet, in ius aduicatum daremus et conservaremus, uti quidem damus et conservamus presentibus litteris nostris, praedicta bona omnia depra expressa, cum omnibus ad ea ex antiquis spectantibus et pertinentibus, omnibus itaque favoribus redditibus, censibus obventionibus, utilitatibus, universis et singulis, nullis penitus exceptis, neque nobis aut cuiquam reservatis, praedictis Nob. Paulo Hyman, tenore, habere, possidere, quicquid et pacifice uti suum ad extrema vita tempora. Praemittentes verborum Regis, nos neque si quos successores nostros, praefata bona quicquid ea pertinentia, ab eis amatores aut alienatores, nisi ipsi super eadem volumus et integram sit aduicatum et nos conservabimus, et heredes successores nostros, conservaturi sunt. Ratione quoque adhaec et consueti provinciae illius onera mihi, hanc, mori aliorum Nobilium et militum pro defensione istius obice tenentibus iuribus nostris Regalibus, Principibus et Ecclesiarum Cathedralium ibidem salutis manentibus. In cuius rei formam praesentis manu

[illegible]

Großes Steinbild
protestatur.

Ex Actis Castellani Lancianensis, de p[ro]p[ri]etate.

Isotria medeolae Nutt.

Instructio Sacrae Regiae M^{tes} ad M^{hem} et Mag^{um}
 Georgium Basta, Sacrae Caesaris M^{tes} Exercituum in Ungaria
 Genslem Capitaneum, Genslem Stanislas Wielopolski Dagipres (rad.
 data die 14 Aprilis Anno Domini 1605 praesentia.

Nuncius n^r cum primum M^ris et Mag^{is} Georgij Bassa adeundi et alii,
 quondam facultatem habuerit, salute dicta gram illi nram deferret, usq^{ue} fidei ad.
 Telis in hanc voluntatem verba faceret

Non potest S. R. M^{as} Dⁿⁱ mens Clem^{is}, graui molestia non affici, ea ea
in Regno Ungariae Regno suo vicino et confederato, qua nunc commota est fu-
re sta seditionum procella, cuiusq; rerum bene gerendarum sollicitudo et impedito
cum quod Christiana Reipub^lica, cuius res agitur summo principis sua pietate faueat, tum
quod pro multis et magnis, cum M^{te} Ca^{sa} S^{avea}, cuiusq; milita domo necessitudinibus
non possit res ulla non vehementer angere, qua M^{tem} Ca^{sa} S^{aveam} afficiunt et angunt,
optat sane ex animo, ut foruens istae tempestas, diuina benignitate quam citissime conquiescat.

atrum

Ceterum non dubitat, quin nominat Illius et Magica Dⁿⁱ Vra multarum
 et artium coniunctionem Regia M^{ti} cum Casarea M^{te}, nec adeo ignotum sit,
 quoniam Ungaria cum Polonia Regno ita confederatum ipso et alterum ab
 altero in bilonguam hostile metueri debeat, simulque sciat, quae pacta inter
 Casaream et Regiam M^{ti} Regnumque Poloniae ac ditiones eius intercedunt,
 quaeque iura bona vicinitatis utrimque postulant, quibus omnibus id omnino
 consentaneum non sit, quod Illius et Magica Dⁿⁱ Vra in hocce Regio
 Comitatus Superioris Regia M^{ti} subditis, exercitum teneat, eumque disciplina
 militari, a vi, rapinis et iniurijs, quibus hostiliter et iniurie grassatur
 non contineat. Pare benigni beneatur Illius et Magica Dⁿⁱ Vra. Domⁿⁱ Vra
 ne violandis tot ac tantis sacrosanctis huiusmodi favoribus illam animum praebeat,
 honoratumque suum ab omni malis coercat, et a Regni Poloniae ditionibus
 prorsus abstinat. Secus enim nequaquam posset illius Regni quod Ordines,
 quicquid contra pacta ab Illius et Magica Dⁿⁱ Vra committeretur, equo et
 amico animo tollerare. Faveat tamen Regia M^{ti} pro eo, ac prout est, rebus
 Casarea M^{ti}, faveat prosperitati Illius et Magica Dⁿⁱ Vra, quantumque in
 ipsa est dat operam, ne quod cognati ac necessarii Principis boni animi offm
 in se detineatur, quod proinde in hac Ungaria Regni perturbatione, sine Ordini
 omnium Regni sui aspectu, pro pactorum vicinitatis alterius vinculo ab
 ea proficienda possit, ut scilicet iam Regia M^{ti} ad cuius gratias postulau
 tionem Casarea M^{ti}, nec praeceperunt admodum Josephum Boedleij,
 ut saniora consilia suscipiat, ad reconciliandamque sibi ac sua Casarea
 M^{ti} gratiam Regia M^{ti} auctor et adiutor utatur, ceterum huiusmodi
 eis sit intelligit, etiam atque etiam prout dicitur in Regnum hoc suum
 monito a Magica Dⁿⁱ Vra intentionis eius exequenda, noni alius ac non nisi
 ipsius belli difficultatibus contra praedictam religionem implicetur.
 Quod ut cum sit Magica Dⁿⁱ Vra conficit illius, et illi gratiam suam bene benigne de fore.

Haec itaq; agit cum Magis Georgio Basta, siue cum in Ungaria vel
in Comitatibus eiusdem uisum Nuntius n. d. aut in ditiones Regni
cum exercitu et notabilius parte ingressus fuerit, ut illum admo-
nuit, ut exercitum mox quomodo sit sine maleficio adducat, nisi velit
sionem aliquam conditionem de se cum apud Regiam Mlem. cum apud
ordines Regni excitare. Quod si aut exercitum Basta et Borskajamini
non longo inuicem intervallo distare, ac rem ad certum conflictum spectare
bellumq; inter eos struere cognouerit, in finibus Regni subsistet, coniungere
se capite, ut a nobis exquirat. Celeratius fidei et prudentiae committuntur.
Quod si de eadem super praeterea quorundam Nobilium Germanorum ex Ungaria
per nos ditiones transuentium conqueratur diut. Inquisitionem de sicariis
illis, mandato nro diligentissime institutam, ut, inuicemq; Capitaneis, in
cuius districtu et iurisdictione ea caedens praeterea fuit haec, ut in hactenus
maducrat, promouet Magum Basta dubitari non debere, animadu-
erionem hanc diutius dilatum non ire

Instructionis ad Tomimum Borskaj Principem
Transyluaniae, dno Gaionski per S. R. M. tem. data.

Nuntius n. d. primum conueniendi et alloquendi Magis de Plani
Borskaj opportunitatem habuit, redditis ipse fidei huius gratias nra
delata, in eam sententiam uerba fecit.

I. R. auctor affertur S. R. M. d. n. mis. Comen. praesenti Regni Un-
gariae Regno suo vicinis, veterumq; fadorum nexu coniuncti calamitate, quam
non adeo externi belli vis, ac domestica deditio, uel maxima omnium Regnorum permi-
tus, inflictor, finestq; excitaui. Nam et si ab annis iam plurimis gra-
uissimae bellorum detrimenta Regnum sustinuit, nihil tamen grauiorem

pernitiam

periculum adferre illi potuit, quam quod puerum inter se dicitur armis q³
 in hostis certiorum et uoluerunt ab interitum accideret. Nos uero M^{tes}
 iustissima offensa diuini munim^{is} indignationi, turbandum putat, ita cupit
 ex animo ut sublati sine dissidijs, ut in pacem conditionem, cunctis iam
 et pau^m quam citissime reducat^{ur}. Nam cogitationem atq³ consiliu^m
 ut etiam Mag^{is} Vra^m seruo suscipiat, hortatur etiam atq³ etiam R^{as} M^{tes}
 Mag^{is} Vram, si quod est ei sua, suorumq³ fore consuevit, non grauetur
 Regia M^{tes} studium et auctoritatem suam apud M^{tem} Sacerdotem interpo-
 nere, ut de concordie rationibus ex aequo et bono sanciendo et sua sincerag^{is}
 tractatio instituat^{ur}. Ceterum cum ad eorum pactorem, quae inter Ungaria
 et Polonia Regnum intercedunt, amicitia^m uicinitatis conseruationem id
 maxime fortineat, ne alterum alteri quodpiam hostili molliatur et inferat,
 admonet nunc etiam, prout antea hisce domonuit Regia M^{tes} Mag^{is} Vram
 Vram, ne violandas et rumpendas sine fœderibus ansam ipsa praebeat,
 neque in finibus Regni M^{tes} Regiae subditos militum suorum grassari per-
 mittat, vi, captiuis et iniuria. Quod et Regia M^{tes} cura fore confidit
 Mag^{is} Vra^m, ita Migrationem ac benouolentiam suam per me benigne
 differe. Atq³ haec ita agit, et M^{tem} Boetharium in Ungaria uisum
 quod est uero eundem cum exercitu ex occasione quadamq³ in ditiones Regni
 inuicere uelle, uel ad eam inuasisse cognouit, admonet illum scrip-
 to ut ad cuiusmodi in statu uiri formidolosus distat, siq³ in finibus Regni manum
 aliquam mouerit, eandem illis mox deducat, nisi uelit conseruam
 aliquam opinionem de se, cum apud Regiam M^{tem}, cum apud Ordines
 Regni exercitare. Si autem inter utroq³ exercitus armis ad conflictum uer-
 gere, bellumq³ feruore intellixerit, in finibus Regni substat, et
 conflictum uix capiet, uel nos de omnibus quam citissime actionis faciet.
 Cetera cuius fidei industriag^{is} committuntur.

Responsum ab Ordinibus Transylvaniae ad
Legationem Regiae Maiestatis Poloniae.

ap. Ex peroratione legati S. R. M^{ae} Poloniae et Suetiae urbis colli-
gimus non intelligere suam Libertatem vocari et iustam suam rem a Casaca
M^{ae} decessione originem et causam. Itaq; quod luculentius ea praedicta
sua Libertatis legibus intimaremus, placuit ea ordine, uti vi requirit veritas
appetere. Ex quo ipse sac^{ae} M^{ae} absolutum Regni Ungariae regimen
apprehendit, statim Jura libertatisq; Ungariae abfactare cepit, et
ita ut clarum apud omnes fiat (ne haec maiora recenseamus.) Bona
et Ind^{ae} quoq; Nobilis, alios tortuosis et iniuriis libris, alios vero propter
viam juris et agnitatem absoluta duntaxat potentia mon^{ae} frontem re,
caesse, multos bonis plerumq; et gloria sp^{ae}, nonnullos exilio multasse, atq;
istae nec pacis nec belli tempore intermisit.

Primum Ungaricam cum iuramentum tempore Coronationis depositum per
exteros et aliena gentis homines administrari, qui legum et consuetudinem no-
strarum obli^{ae}, adeo ut duros et crudelos praebueret et p^{ae} fieri, ut quavis tyrannide
gravis iugum iracundis suis vacuisse apparet, monentes illi pro con-
demnatis et supplicis pro bellibus Sabiti, bonis misera Nobilitatis ex-
p^{ae}latis, propriisq; omnia cum modo moti, alter post alterum pauper et fa-
miliarius admissus, Satius et complacitissimus dicebat, Et haec omnia vel
ob imminentem Turcicam Vicinitatem, quae tunc hostilis erat, cum his p^{ae}is
et gentibus perfere ac pati cogitamus.

Ad enim haec antiquiora, tempore tamen cum augmentis continuata et
renovata, post septem in h^{ae}lo minus bellum Turcicum, cum praedicti
Sax M^{ae} iuramentum, Arces et fortalia in confinis Ind^{ae} eius
et disturbatis n^{ae} gentis cap^{ae}is, sub huius praetextu, ma^{ae}

in b. 2

ribus suis exalto exit et occupavit. Unde furor militum sua M^{ti} non
 ali promebatur, ut servis et ignobilibus vilis habitus perpetua serviti-
 tutis ignominia saepe obscuri notabant, lassis et ad fluctus nulla admiri-
 strata iustitia, sanguis interfectorum, nusquam usquam vindicatus, p^{er}
 filii, orphani, et viduis nulla facta compassio.

Transylvaniam deletam prorsus ex omni Nobilitate exhaustam,
 non est quod in memoriam revocemus, Dubium enim est, ut cum de flenda
 potius, et pro illa diuina compassio oranda, quanta audelitas, qua
 impium ut maxim. monenti. Eum clam et palam lamia, supra vir-
 ginum, rapina bonorum, melius isti dicimus, di illa mal. loqui, quam
 pauca dixi. diis et annis ea arcensu defixerit, ac de tantorum cad-
 ni. Unicum nominare possit. B^{is}ta, quem furis ordine iuxta diu. amitti
 multasque, pro lege Carnifex, pro advocatis et iudicibus re. f^{er} ad duci,
 soli preparati, quorum non commiserari, homine isti prociac, et diabolica
 tyrannidis. Ea t^u ipse omnia p^{er} se plenipotentialis sua M^{ti} p^{er} a servabat.
 has, bona p^{er} om. suis libertatibus obsequanda licet sapienter promittit,
 plures t^u fide et iuramento deceptos, quam alio aliquo modo mi tradidit.

In exterminis et secularibus ista, p^{er} eum et potestatem super sp^{iritu}
 conscientias sua M^{ti} exercebat, Pastores Ecclesiarum in theatri
 templa multis in locis adempta, cultusq^{ue} religionis vinctus, (cum t^u discepti
 regimini, et t^u iuramentum di non violans religionis p^{er} duc de promissis)
 atq^{ue} ignita persecutio saepe obscuri minata, ita ut in administrato mi h^{ic}
 morum t^u p^{er} h^{ic} p^{er} t^u, ex t^u em uni vincta g^{er}at. excidium supra subridm
 utatini Joann. Jacobo Baebiano duci ac sub amissioni officij a sua
 M^{ti} fuit commissum. cui mi diuina succurisset misericordia, de nobis
 patri et genti nostrae actum erat.

in milites habeat, Cui duo quoque Tribuni ad numerandi
stipendia adiungantur, Armamentarij publici custodia
et inspectio ad prefectum eiusdem armamentarij quæ
senatus eligit pertinere debet. Tormenta vero et arma
cuiuscunque generis citra voluntatem senatus ex Ar-
mamentario rapere vel clandestinè aut violentè ex-
portare capitale est. Prefecti quatuor regionum veteris
una cum civibus quibus tuiti earum regionum commissi
est in ordinandis instrumentis accendo incendiorum
aptis, indisponendis Vigilijs et excubijs, tum etiam in
coercendis et puniendis ijs, qui indecore et inhonestè se
se gesserint, seduli sint et diligentes, Apud eosdem qua-
tuor regionum prefectos vexilla et tympana diligenter
asserventur, neque absque scitu senatus cuiquam extrahi-
tur, Altrij vero nemini liceat vexilla et tympana
sine præmissu senatus in domibus privatis habere.
Si vero prefecti iurati sint, Molendinorum item et
stabulorum publicorum prefecti, iuxta veterem con-
suetudinem officijs suis fungantur, Senatui vero
rationes reddant. Ut aut
Tribunis presentibus rationes reddant. Ut aut
Magistratus officiales Prefecti et Tribuni eo secun-
dum officium suum faciant, nemo personis in ma-
gistratu quocunque Civitates constitutis vim inferre
quocunque prætextu audeat, sub gravissima animad-
versione proci et excessus qualitate irroganda,
Ne consultationes publicæ confundantur, et per-
turbentur non ad totam communitatem sed ad de-
lectos ex plebe pertineant, quam in rem eligantur

ex maiori collegio Cives quadraginta ex minori vero
 Triginta, si iam electi sunt maneat, sin secus eos
 communitas eligat et senatui praesentet, cum quibus
 senatus de rebus Civitatis et Republicae spectantibus
 deliberabit, et qui totam communitatem more aliarum
 Civitatum representabunt, si ad consilium per senatum
 vocati, et in Praetorio congregati modestè accedant
 et secedant, atque consilia sua expediant, quod si qui
 ex illis decesserint superstites delecti illius Collegij in
 quo aliquis decessit sex cives ex eodem Collegio idoneos
 senatui praesentent, ex quibus senatus unum in locum
 defuncti eliget et confirmabit Tribunorum quoque
 electio ad communitatem pertineat. Quidquid autem
 septuaginta delecti viri unanimiter cum senatu sta-
 tuerint et conluserint, id tota plebs ratum habere
 debet. Si autem senatum à sententia eorundem
 delectorum dissentire contingat, eo casu is modus est
 ordo servetur, Primum quidem si cum senatu delecti
 unus cuiusvisque civis maioris sive minoris collegij
 unum sentiant, reliqui alterius collegij delecti ma-
 iori parti cedant. Si vero delecti utriusque collegij
 a senatu dissentiant, tunc sex personae ex senatu
 et totidem ex utroque collegio ex numero Civium deli-
 gantur, qui tractationem negotij illius suscipiant, et
 in quo omnes unanimiter consenserint, id ratum
 firmumque esto. Quod si propter sententiarum

paritatem

paritatem & discrepantiam utriusque parti super arbitrium
eligere placuerit, id illis multo consensu accedente in-
tegrum esse debet; Si quoque in rebus arduis Senatus
se delecti universam communitatem appellandam
esse existimauerint, ex tunc ea convocata negotia
proponatur, & sic omnes pro ut melius poterint com-
municatis consiliis rem communem exstuent; Coniuncta
Communitatis publica, alterum sub Pachanalibus
stansing nuncupatum, alterum sub autumorum Ja-
folgilde dictum, iuxta veterem consuetudinem Civibus
integra maneat; Clandestinae tamen Consultationes
& ~~conventicula~~ omnino non fiant, sub graui animad-
uersione, Somus nova (quam vocant) apertio & occlu-
sio pro temporis ratione in potestate sit, Senatus &
delectorum ex communitate Relinquimus etiam in-
tegram facultatem illi Civitati, si qua in re communi
omnium consensu plebi scita & leges Municipales
vel novas facere, vel veteres corrigere, illis placebit,
Ita tamen ut ea Plebiscita legumque correctiones
non prius vigorem suum acquirant donec nobis exhibita
& per nos approbata fuerint. **E**rarium Civitatis
iuxta veterem consuetudinem administretur, quo
omnes redditus & proventus Civitatis fideliter con-
ferantur, Huic praesint duo ex Senatu, duo ex
delectis utriusque Collegij; librarius, Inspector, No-
tarius, & si opus fuerit substitutus, Exactio-
narium Civitatis ad inspectorem pertinebit.

electis

Electio coram
senatum est
eligant, & de
Dorem No-
vius fuerit
suffragij cli-
duos ex sen-
Expensor &
nil tunc in
fieri visum
fiant, sine
neque illum
isti oratorij
Sti Martini
ambobus
quor postea
subscribantur
ministrarum
annis coram
bunis, & sic
pensorum re-
i solis Tribu-
& requiriti fi-
iustificauerin
stineant. Cu-
de servando
hoc enim iux-

Electio eorum qui ex senatu praesidebunt praes
 senatum esto, delectos ex collegio reliqui delecti
 eligant, et senatui praesentent, Librarium Inspe:
 ctorem Notarium et substitutum (si is necesse
 fuerit) tam senatus quam delecti communibus
 suffragiis eligant, Clavis ararii una sit praes
 duos ex senatu, altera praes duos ex delectis:
 Expensor et sumptus quos in usus Civitatis (Procon:
 sul tunc in officio residens de consensu senatus
 fieri iusserit, cum scitu et consensu utriusque (Tribuni
 fiant, Si autem quorum scitu nihil ex arariis depromatur,
 neque ullum res alienum contineatur. Porro omnes
 isti ararii praefecti singulis Annis pro festo San:
 cti Martini coram proconsulibus utroque Camerae
 ambobus (Tribunis et Secretariis rationes reddant,
 quae postea quam probatae fuerint, per Secretarium
 subscribantur, Si vero qui hactenus ararium, ad
 ministrant, de praestitis administrationis suae
 annis coram eisdem Proconsulibus, Camerae, Tri:
 bunis et Secretariis rationes praescriptorum et ex:
 pensorum reddant, quam primum eo nomine etiam
 a solis Tribunis vel delegatis Communitates compellati
 et requisiti fuerint, et antequam res Civitati in toto
 iustificaverint, ab administratione ararii publici ab:
 stineant. Cuius vis Civitatis suscipientes ad iuramentum
 de servando Praerogativo contractu non cogantur,
 hoc enim iuramentum uti superfluum proorsus ab
 rogamus.

rogamus sufficere existimantes cum de tenendis omnibus
iuribus et Privilegijs Civitatis iuratur, Diesq; annive-
saria celebret contractus Seueriniani amplius non
celebretur, neq; plebi is contractus legatur. Hanc igitur
ordinationem nostram volumus, ut tam Senatus
quam plebs et Universa communitas Civitatis per
obedientiam Regem, in omnibus praedictis clausulis et articulis
firmissime obsequet, donec Ceteri praemissum est aliquid
aliud per nos sub comitibus constitutum fuerit.

Quoniam autem interueniunt Civitatis, tam Senatus
quam Communitatis qui negotium praesens apud
nos agebant, quodam modo dissentire aliquando visi
sunt, Ideo utriusq; partis interuenientis cauemus, easq;
securas facimus, ne ea res ulla ex parte eis, et civili-
bet eorum nocimento sit, imo placide in amore fratri-
no domum redeant, et praesentem voluntatem nostram
Concivibus suis refrant, atq; in posterum Senatus
omni amore patrio Cives suos complectatur. Cives vero
Senatui filialem obedientiam praestent, eumq; debito
honore et reverentia prosecuantur, In cuius rei
fidem et sigilla etc. Dat. etc.

Magnifici
mus ex co
nos ipsi cog
Illustris qu
Marchionis
Et ad pns
na Regali
dextera
dem Illustri
gice illiusq
a longo
bare, supplic
quasi in no
dum versant
na aduina
Principibus
tur et dig
qui in fide
alijs rebus, c
pro illoq; in
gratia vnde
is, tanquam
attineat, nim
ationem, in

Sigismundus Tertius .x.

Magnifici & Gnati grati nobis delecti. Intellexi. v.p.
 mus ex certis consiliarijs nr̄is. (quemadmodum &
 nos ipsi cognouimus) Nobilem Danielem Xepff!
 Illustris quondam Principis, Dñi Georgij Federici
 Marchionis Brandenburg, & in Pussia Ducis,
 & ad pñs Wm̄r domus Brandenburg, in Curia
 nr̄a Regali Agentem singularem fidem, solertia,
 dexteritatem, studiumq; suum indefessum, in eius
 dem Illustritatis suae ac inclitae domus Brandebur-
 gicae illiusq; provinciae negotijs, in Regno hoc nr̄o
 à longo ~~tempore~~ ^{tempore} professum fuisse, & nunc compro-
 bare, supplicatumq; nobis est, ut eundem Agentem
 quasi in nr̄is, & Senatorum nr̄orum oculis assi-
 due versantem, intercessionem & commendationem
 nr̄a adiuuaremus. Cum itaq; dignum sit, & etia
 Principibus conveniat, ut bene-meritorum habe-
 tur & dignis praemijs afficiatur, praesertim eius
 qui in fide & constantia sp̄ctis, relictisq;
 alijs rebus, consumpsit, eam Gratia. Vrōr commendam. Grati. V.
 pro illoq; intercedimus beneuolē requirētes ut
 Gratia. Vrōr studio & opera sua, id efficiant, ut
 is, tanquam bene-meritus, digna praemia ex nunc
 obtineat, nimirum aut, ut secundum suam suppli-
 cationem, in illo Ducatu, aliqua bona convenientia

meriti.

merit^{is}, ipsius possessioni tradantur, alijsq; in rebus
 adiunctis, quod deinde nos à futuro Principe ratum
 Gratiat: V^m haberi curabimus. Faduras id ~~gratias~~ ~~V^m~~ cum
 pro equitate & propensione, quā eūm hominem pro:
 sequi par est, tūm vero pro singulari suo erga nos
 studio, & observantia minime dubitamus. Quas
 bene vobis cupimus Pat. Caecivir diei Mensis Iulij
 + FVL. Anno Dñi M D C V Regnorum nostrum Polonici
 XVIII Suetici vero Anno XII
 Sigismundus Rex

Sigismundus Tertius etc.

v.p. Illuc Princeps domine affinis & cognatus noster charis-
 sime. Intelleximus ex certis consiliarijs nostris (quemad-
 modum & nos ipsi cognovimus) Nobilem Danielum
 Xipfel^m ~~M^r~~ in curia nostra Regali Agentem fi-
 dem, solertiam, dexteritatem, studiumq; suum in
 defensionem, in eisdem ~~M^r~~ nostris negotijs, & causis in
 Regno hoc nostro, non solum comprobasse, verum etiam
~~M^r~~ olim Principi domino Georgio Frederico
 Marchioni Brandenburgensi & in Prussia tunc
 operam & servitia sua à longo tempore professū
 fuisse. supplicatumque nobis est ut eundem Agentem

& servitorem
 nostrum occu-
 patione nostra ad
 Principibus
 & dignis pra-
 tem in fide
 prout, Eū
 pro illoq; in
 pro innata
 nis ratione
 locum det
 supplicatione
 obtineat, pro
 eo cupimus
 datum Ca-
 pomini M^r
 mo octavo

Justificat
 sentis mo-
 & oppressi
 Sacra Regia
 geny Hunga-
 riam expedire
 Regia M^r &
 toti Regno Po-

et seruitorem M^{tes} V^{ra}, quasi in n^{ris} et Senatori^{is}
 n^{ost}rum oculis versantem, intercessionem et commenda-
 tione n^{ra} adiuuaremus. Cum itaq; dignum sit, et etia
 Principibus conueniat ut bene-meriti ratio habeatur,
 et dignis prae-^{miis} afficiatur, praesertim eius, qui atri-
 tem in fide et constantia, reiectis alijs rebus, consumi-
 perit. Eundem M^{tes} v^{ra} diligenter commendamus,
 pro illoq; intercedimus, ut M^{tas} sua non solum
 pro innata beneficentia sua, istius bene-meriti homi-
 nis rationem habeat, verum etiam intercessionem n^{ost}ram
 locum debet efficiatq; ut is digna praemia iuxta sua
 supplicationem, ea in re, M^{tes} v^{ra} humillime porrigere
 obtineat, quod aliter fieri non confidimus. De caris-
 sis cupimus M^{tem} v^{ram} deii feliciterque valere.
 Datum Cracouiae die Mensis Junij Anno
 Domini M^o C^o V^o Regnorum n^{ost}rum Polonici deci-
 mo octauo Suetici vero undecimo. R.

Justificatio Regni Hungariae in causa pro-
 sentis motus et insurrectionis contra iniurias
 et oppressiones Regis eorum.

Sacra Regia M^{tas} Serenissimus Dominus Princeps noster
 gensq; Hungarica, nos legatos suos ad v^{ram} Sacram Regiam
 M^{tem} expedierunt, non ignorantes, qualiter v^{ra} Sacra
 Regia M^{tes} et antecessoribus Sacrorum Regum M^{tes} v^{est}rorum et
 toti Regno Poloniarum non tantum perpetua vicinitate et
 vno

uno regimine sed et ab antiquo ceteris quoque pactis ac foederi-
bus, coniuncti extiterint, et ut ne in reprehensionem aliquam
apud Vram Sacram Regiam Mtem incidant, dignum esse
iudicauerunt, ut ad Vram Sacram Regiam Mtem motus
sentis in Regno Hungariorum exorti, ceteras causas et rationes
iustas afferant, quas ubi cognoverit Vra Sacra Regia Mtas
speeant id quod fecerunt aut probabit vel commiseratio-
ne dignos Ungaros esse iudicabit, quantum vero hunc
funestum tumultum doleat tota Hungaria effari non possumus,
qui non regnandi libidine, nec vero odio aliquo Chri-
stianorum gentis motus est, sed potius coactum suscitavit
pro defensione libertatis, Hungari ab initio quanta passi
sunt durum cum gente Turcica supra ducentos iam annos
bellum gerentes nunc victos nunc victores extiterunt, opti-
mos suos, una cum Regibus et Principibus suis aliquo-
ties amiserunt, instar fortissimi muri vicinorum Regnorum
et Provinciarum Christianorum ad orientem fuisse fl-
rentissimo oppulentissimoque Regni sui excidio, assidue
iugum servile a Cruicibus Christianorum propulsi, nemo
certe Christianorum negare poterit, Nunc autem ecce propu-
gnaculum et murus achorneus corruit non hostium ma-
chinis dirutus et conquassatus est sed ab eo qui defensor
et propugnator libertatis esse debuit nimirumque governa-
torem Sacratissimae Caesaris Mtes et Regis eorum, quoniam
maximo cum desiderio Hungari in Regem ipsorum alii-
criter elegerant, firmosque iuribus et legibus eorum
solenni iuramento, diadema Regium ei imposuerunt, quod
illi viam postea ad coronam Bohemiorum et fastigium Imperij
aperuit. Testabuntur historiae et annales Hungarorum
nulli Regum suorum tanto obsequio, studio et fi-
delitate inservivisse, nulli tantas contributiones dedisse,
neque tamen de hoc congruemus, audiat saltem Sacra
Regia Mtas obsecramus, quas vices quam gratitudine
Hungariorum defensoribus Christianorum Sacra Caesaris

et Regia Mtas
claudibus et
redactos esse de
illos dolentes po
Regnum Ungar
redigere conaba
na clarius pa
tra leges et sta
stoluit, prop
ei contulit, i
aliquo nomina
et tenebat, ge
das concordia
gni Hungarior
dem et edict
prohibita ipso
de iniuriis quor
allegantibus q
corponum p
quam leges et i
quam legibus p
bantur, ita ut
id totum conc
exhaustum, q
omni omnes
rum contra iur
in Regna et de
itque exules mi
pnum Stephan
sed multos al
Transylvaniam

Et Regia Matas retulit, considerans eos molle diuturni belli tot
 cladibus et ruinis exhaustos, extenuatosque et porne ad extremum
 reductos esse diversum suo officio consilium inijt, ut penitus
 illos dolendos, patriamque et Regno exuendos esse intimaret, et
 Regnum Ungariorum in formam Provinciae frudigis Austriaci
 redigere conabatur, id quod ex subsequentibus luce meridiana
 clarius patebit, dum omnia officia Regni Hungariorum con-
 tra leges et statuta Regni, externis Germanis Austriacis di-
 stribuit, praefecturasque omnium castrorum finitimorum
 eis contulit, ita ut nulla ars fuerit in Hungaria, digna
 aliquo nomine quam non germanus aut caecus possidebat
 et tenebat, quibus habenas Ungariorum regendas et possiden-
 das concediderat, per quos usus legum et decretorum Re-
 gni Ungariorum penitus sublatus est, mandatis tantum
 dem et edictis ipsorum, Regnicolorum gubernabantur, quique
 prohibita ipsorum omnia disponebant, ideo etiam per sorpe-
 de iniurijs quorulantibus et iniquitate oppressis, legesque Regni
 allegantibus, per Generales Capitaneos Sacrorum Caesaris et Matris
 responsum est, arma Imperatoris, apud illos plus valere
 quam leges et iura Regni Hungariorum, quia via plus armis
 quam legibus prohibere ipsorum in quosvis Hungaros graspa-
 bantur, ita ut quicquid glorie et honoris habuit Hungaria:
 id totum conculcatum est, quicquid auri et argenti, id omne
 exhaustum, quos ditiores et potentiores cognoverunt, hos
 armis omnibus bonis et fortunis exuebant, personasque ipso-
 rum contra iura captivabant, alij ut vitam consequerentur suam,
 in Regna et ditiores Sacrorum Regiae Matris Vrae confugebant,
 ibique exules misere oberrare cogebantur, non modo Magnificen-
 tium Stephani Illaschairen Marschalcum Regni Ungariorum
 sed multos alios si tempus et locus esset enumerare possemus.
 Transylvaniam nobilissimam et ditissimam Provinciam deletam.

et omni nobilitate prorsus exhaustam non est quod in memo-
riam revocemus, dubium enim est, utrum deplenda po-
tius vel pro illa diuina commiseratio oranda quanta ceu-
litas, quae gnororum et Magnorum virorum clamor
palam lanicna, ubi Basta pro legibus Carnificem pro
adlocatis et iudicibus vestes proponebantur, pali pro
parati cora et enses, quae omnia per leas fidei, quas a
sua Mte Corsarea se habere asserbat, perpetrabat, statu-
tis publicis in Comitibus constitutis Regiorum postea Sacra
Corsarea Mtas pro arbitrio suo addebat, et adimebat
quae pro legibus Regnicolis observanda violenter imposuit
pro ut et in anni prostrati dicta, articulum tale
statutis publicis, contra ius omnium gentium statuit,
quo quicunque causa religionis quandoque aliquid in me-
dium profert, confestim in fornacem combustionis, vel
decorationis bonorumque rerum confiscationem incidat,
et reus habeatur, cum tamen deus omnipotens non
conscientiarum non animarum Principibus, sed Ec-
clesiae potestatem fecerit. Milites Ungaros genitus
exautoraverat, stipendiosque privaverat, et usque adeo
eos inglorios esse voluit, ut etiam peditibus Ungaris
sine quibus tamen esse non poterat, Germanos flu-
stiacos proficiebat. Quanta insuper crudelitate
et Tyrannide in soluti milites Germani, Regi Valones
Itali, Galli, reliquias Regni Hungariorum quotannis
supra Egiptum vastabant, depredabantur, coedes et
oppressores manifestas et execrandas in omnes status
et ordines Regni sine discrezione exercebant, nulli
sexui parendo, uxores maritis, liberos parentibus filias
nouelles octennes matribus, tenellas fratribus sorores
innocentes et pudicas virgunculas eripiebant, ad libi-
dinem captis a tuebantur, ac postea parentibus grau-

pretio

pretio taxatas
lactuomnis reu-
in audiam ty-
paratur potu-
libibus oppre-
Comitibus Sacra-
in omnibus loc-
tur protestat-
Mte oratores
et libertates
naret, postremo
quosque Sacram
eam Corsarea
tamen omnia
dum hoc ager-
Belgiosa Inger-
Turcos aliqui
numeration, con-
illis dato, spe-
ficta et causa
intorta et bon-
ad Sacram Co-
nes scribendi
omnes arcis et
dantur, Euanit-
ritus adiutro
pedites Hung-
mis conuictis
quo discrimi-
et omnes Inga-
necessitate ada-

pretis taxatas fordatas conspurcatas remittebant sine
 lachrimis recensere non possumus, sed quis enumerabit
 inauditam tyrannidem permissorum, et honestis animis
 parcatum potius est supersedendum. De quibus intolera-
 bilibus oppressiombus et extremis miserijs in omnibus
 Comitibus Sacrorum Caesarum Mtes tam publice quam private
 in omnibus locis Hungari lamentabantur, congreuebantur,
 tur protestabantur. Mitterant Pragam ad Sacram Caesarem
 Mtem oratores humi prostrati supplicando orabant, ne iura
 et libertates Regni aboleret, clementiamq; militum refe-
 naret, postremo appellaverunt summum Pontificem Vram
 quoq; Sacram Regiam Mtem, ut pro Ungaris apud Sa-
 cram Caesarem et Regiam Mtem intercederent, frustra
 tamen omnia nostra miseria sublata fuerant. Et ecce
 dum hoc aguntur ex insperato Joannes Barbianus
 Belgiosa Generalis Capitaneus Cassovien' fingens se contra
 Turcos aliquid velle moliri, auget militum Germanorum
 numerum, conduit Hungaros pedites, nullo stipendio
 illis dato, spe tamen arctum futuram proinde obsidens,
 ficta ex causa invadit. Serenissimum Principem nostrum
 ut vita et bonis cum prius, cui nulla quoq; conceditur
 ad Sacram Caesarem Mtem iustificandi nec mittendi
 nec scribendi occasio, et tempus, sed absoluta potentia
 armis arces eius obsidentes, expugnantur et depre-
 dantur. Euanit quidem ex arce ipse Princeps noster, divi-
 nitus adiutus, et confugiens ad praenominatos
 pedites Hungaros, per Generalem Cassovien' modo pro-
 misso conductos, quibus facti atrocitatem proponit
 quo discrimine non modo ipse Princeps noster sed
 et omnes Ungari constituti sunt exponit. Ultima
 necessitate adactus tandem ea quae successerant effudit.

Tumultus.

Summus iste inter Regnicolas, & milites Sacrae Corsaeae
Mitis ita exortus, & officio Regis cognoscendus, & com-
ponendus erat, & nocentes puniendi, innocentes vero ab-
soluendi erant, verum Sacra Corsaeae Mitis praedicti per-
positi sui non immemor, hac occasione universum Chri-
stianum exercitum, cum tormentis omnique apparatu bellico
quo fretus cum Turcis Duce Georgio Basta sub Ste-
phonio pugnabat contra Hungaros movit & expedit,
qui ferro igne, caede, non aetate, non sexui parcendo, gras-
sabatur in Hungaros qua tyrannide serenissimus Princeps
noster, & adiuncti ei Hungari non consulto, sed extrema
necessitate urgente, quod iam unicum in talis supererat,
Turcas inimicos suos, a quibus tot clades & tanta passi
erant, in auxilium advocant, ut vitor suorum charumque
coniugum, & liberorum suorum, latentique & ultimum
iam excidium minanti, patriae suae quomodo subvenia-
tur (durum bellum certe necessitas) & sic coacti arma
defensiva sumpserant, Etsi autem postea Serenissimus
Princeps noster, & Hungari sibi adiuncti offerebant,
se pacatos esse in gratiam Sacrae Corsaeae Mitis redire dum-
modo leges & libertates Regni Hungariae, quas temporis
coronationis suae iuramento more antiquitus solito, fi-
maverat, iamque per Sacram Mitem oblitteratas illas sa-
tas & rectas Regnicolis conservaret frustra tamen ota
Basta enim igne ferroque cum militibus Sacrae Corsaeae
Mitis, crudeliter Regnum vastare cordesque horrendas
sine omni discretionis sexus exercere non cessas,
neque adhuc hodie idem facere cessat, Immo quod
horribilius, nec cadaveribus mortuorum, & offeto-
rum parum est, & sic dum viuos seivire satis nequint,
in mortuos tyrannidem suam exercet Ad auxilium
itaque inimicorum Turcarum nempe coacti confu-
gentem illis fuit, in tali enim casu etiam gentes

animalibus

animalibus ad
proprium, m
certe una cum
exterminati fu
tam Serenissim
gru/Vigariu, d
minis & affl
condere ac
sua bonitate
voluit etiam s
Vid. Sacrae Re
pacta & fide
Reges Polonia
Magnates totu
nois & Regno
modo & Actio
jim Mti sande
et non modo
& privati co
si nequius in
utrumque in
peragere pl
interferebat
inter utramque
aliquos tunc
Hungari Reges
induxerunt
quos gubern
Hungaria ut
Regenti, quae or

animalibus admittitur, ipso iure naturae defensa omnes enim
 usque ad unum, una cum coniugibus, liberis, familia interempti,
 certe una cum patria nostra chara Ungaria ad excidium usque
 exterminati fuisset. Orant itaque obsecrantque obtestanturque
 tam Serenissimus Princeps noster, quam status et ordines Re-
 gni Ungariae, dignetur Sacra Regia Maiestas tantorum eorum
 miseriae et afflictioni, animo christiano, pro ac clementer
 condoleret ac compati, iustamque causam eorum, ex innata
 sua bonitate iusticia et clementia sibi commendata habere
 voluit etiam serenissimus Princeps noster, et gens Ungarica
 Vrae Sacrae Regiae Maiestati in memoriam revocare, antiqua
 pacta et foedera quae per decessores Vrae Sacrae Regiae Maiestatis
 Reges Poloniae et Principes, Viri item Illustrissimi et
 Magnates totumque institutum Regni Poloniae cum Regibus
 nostris et Regno Hungariae habuerunt, quae omnia usque
 modo et etiam foelici gubernationis vestrae Sacrae Re-
 giae Maiestatis sancte et inviolabiliter observata sunt ita
 ut non modo utriusque mercaturam libere exercebant
 et privatis cuiuscunque status et eminentiae hominibus
 sine quovis impedimento vel salvo conductu, libere
 utriusque in utrumque Regnum proficisci, et quovis loca
 peragrarum liberum fuit, sed et hoc constat quanta
 intercesserit inde ab initio necessitudo, et familiaritas,
 inter utramque nationem Polonos nimirum et Hungaros,
 aliquoties enim ex augustissima domo Regni Poloniae
 Hungari Reges sibi elegerunt, et in Regnum Ungariae
 induxerunt, qui semper laudabiliter et foeliciter
 quoque gubernaverunt. Habuit etiam Polonia et
 Hungaria utrumque hoc regnum, aliquoties multis
 Regibus, quae omnia Historiae et Annales Regnorum quoque

testantur

testantur, sed postremis quoque istis temporibus Joannes
Rex Ungariae ex augustissima stirpe Jagellonica, coniu-
gem duxerat, Praedecessor etiam Sacrae Regiae Mtes Vror
Dñs Stephanus Rex Ungarus fuit tempore coronationis
quoque Vror Sacrae Regiae Mtes, Hungari Mti Vror contra
omnes et hostes suam fidelem operam nauazant, ita ut
semper mutuus amor et bona vicinitas utriusque hont
sit firmiter et inuiolabiliter observata extiterit Nec
serenissimus Princeps nostrus et tota gens Hungarica
offert etiam nunc legationem hanc nostram praedictorum
antiquorum pactorum et foederum, bonorum vicinitatis
studium tam Vestrae Sacrae Regiae Mti quam Prin-
cibus suis et Magnatibus et universo populo
polonicis deuote se obseruaturum. E contra tam
serenissimus Princeps nostrus, quam Principes Dñi et
Magnates et tota plebs Hungarica firmiter sibi sta-
tuunt quod Vra quoque Sacra Regia Mtes et Prin-
cipes Dñi et Magnates, populusque polonus totus in-
violabiliter et sancte eadem pacta et foedera modo
antiquitus solito obseruaturi sunt. Id quod Sacra
Regia Mtes Vra etiam a subditis suis sancte obser-
uare faciet, ne iniuriarum aliquarum lacepsitudo
aut subditorum fauore, circa pacator vicinitatis sub
regimine Sacrae Regiae Mtes Vror sine causa videtur
refringi queant. etc etc.

Responsum à sacra Regia Mte Legatib
Bocskaj Cracouiae die 14 Iulij Anno
Millesimo sexcentesimo Quinto.
Datum: etc

Intellexit Regia Matas cum ex sermone Dominationis Thaurum
 tum ex scripto quod adferebant, statum Regum Hungaria simul
 et conuersionum ac mutationum eius causas quae dum
 penitus una cum Amplissimo senatu, consideraret, non
 potuit non nisi varie affici, quis enim non moueretur
 videns florentissimum Regnum motu violento et precipiti
 in occasum propendere, quem non trereat vicini flamma
 incendij, quod non solum vicinas ditiores, sed et uni
 uersum orbem Christianum suis possit inuolueret calami
 tatibus. Occurrebat et illud quod nollet Regia Matas Sacram
 Coesarem Matam de imperio nec ordines Hungariorum de suis
 iuribus ac libertatibus, aliquo modo periclitari, quod dum
 ita recogitaret, senatusque qui nunc adest exquireret sententias
 censuit, hoc imprimis esse persuadendum utriusque parti velint,
 armis suspensis ratione potius quam acie, de toto hoc negi
 tio decernere, priuatique iniurijs publice totius Christianitatis
 paci ac tranquillitati condonare velint, et in casibus
 non dissimilibus, quos Patrum nostrorum memoria ex di
 scordi electione diuidebant, tunc quando duos Reges pro
 uno renuntiati erant, quando inquam pars una Hecchi
 ducem Ferdinandum, altera Joannem Comitem scypusien
 secuta fuerat, similibus uti remedijs. Tunc enim
 autore ac moderatore sigismundo Primo Rege Poloniarum
 intestinum illud incendium, ac res vniuersa, per comi
 missarios utriusque status fuerat composita, in quo et
 nunc Regia Matas sui sui materni Principis illius
 prentissimis insistendo vertigibus, partes suas minime
 desiderari patietur, perscribet de eare Sacrorum Coe
 sareum Matam. Si vero vterque hoc ipsum suae Illustratati
 uno suo nomine Matas suas representent, et persuadebunt

quod

Quod si ita uti quidem cupit Regia Mtas bene ceperit.
fueritq; ab utraq; parte in eam itum sententiam, Regia
quoq; Mtas absq; ulla mora tempus & locum utraq; parti
edictet, suosq; qui huic negotio proessent designaret, vi-
ros graves & Senatorij ordinis Commissarios. De quo ut qua-
primum certior fiat Regia Mtas curabunt. D. Vt
tum & de pactis ac foederibus, quor iam a multis saeculis
Regna haec vicina habent ab utring; inter se constituta
bonam vicinitatem & amicitiam non est quod dubitent,
cum ipsi optime norint, hoc fuisse semper a maioribus Re-
gie Mtis & Regni ordinibus studiosissime ac Religio-
sissime culta & observata. Hoc idem & nunc sibi de
Regia Mte ac de ordinibus Regni persuadeant, quod
reliquum est Regia Mtas studia ac propensas egera se
D. Vt utrum voluntates, grato animo accipiens illis vi-
cissim suam gratiam ac benevolentiam utroq; de fere
& ut hoc idem suor Illustritati pno suo cortisq; Humi-
lioribus ordinibus nomine suor Mtis referant illudq; con-
firmant debere illos ea omnia sibi de Regia Mte semper
promittere, quor ab ijs iustiq; ac argui studiosis Princi-
pibus expectare solent, eadem Regia Mtas Dominus
noster clementissimus, benignus a Dominationibus
vestris hoc ipsum postulat. &c &c &c.

Lra Regia ad Sacram Caesarem
Majestatem.

Serenissimo ac Excellmo Principi pno Rudolpho
secundo &c.

Sigismundus &c &c.

Serme

Serenissime ac Excellentissime Princeps etc. Quam graves
 molestias nobis sint, indigne perniciosisq; excitati nuper
 flagrantisq; in Hungaria motus non dubitamus quin
 ex vobis sincero erga se, dudumq; sibi cognito studio intelli-
 gat. Illas Vra non minus enim illis, quam ipsa Mtes Vra
 afficiuntur, cum quod Christianitatis causam, quam in
 magnum discrimen adductam doleamus, magnopere cupia-
 mus, tum quod pro multis in nos et Mtem Vram neces-
 situdinibus, commune nobis cum illa fortunam in
 partem utramq; lucamus, quo sane cupidius id con-
 silium suscepimus, ut Stephanum Bocskaj receperitis
 huiusce, a Mte Vra caput per nuncium nostrum diligenter
 et serie monuerimus, ut ad saniora consilia, debitumq;
 Mti Vro pacendi officium rediret, nobisq; autoribus
 et adiutoribus, in reconcilianda Mtes Vra gratia com-
 ponendisq; rebus omnibus utreetur. Quod cum ille
 se non abnuere ostenderet, missisq; ijs diebus ad nos suo
 suorumq; nomine nuncijs, eodem se propendere confirma-
 ret, dum modo tuta et securus aligua eius rei ex arguo
 et bono conficienda ratio, a nobis quam primum consti-
 tueretur, Abiecta igitur omni cunctatione quod nuncijs
 illis facturos nos benigne recepimus, significandum id
 Mti Vro putauimus, ab eaq; amice etiam atq; etiam
 postulandum, ut ad perniciosissimos istos toti christi-
 anitati motus, Elementia potius et consilio sedan-
 dos, quam armis et bello vindicandos, animum adjuce-
 relit, quam ad rem si ea per delegatos, nuper a Mte Vra
 Commissarios, transigi componiq; non potuerit synco-
 rum promptumq; nostrum studium et curam Mti
 Vro deferimus, foreq; confidimus, ut quemadmodum
 olim inter bruum Ferdinandum arcum Mtes Vra et

Jo anem

Joannem comitem scopusien de Hungarior Regno totaq;
dissidiorum, inter illos Principes matreia, dñs Sigismundo
Primo Rex Polonia, Auo nro materno, Auctore & arbitro
latis utriusq; commissariis, compositum fuerat, ita nunc
quoq; suspensis, utriusq; armis, per Mtes Vros nros ex
partis illius Commissarios incendium istud intestini
belli restringitur, nobis quidem ea in re maturandum, esse
locusq; si id Mti Vro placeat, in Regno nro Conuentui
Commissarium designandus videretur. Ad quem nimirum
partis illius Commissarii tuto securusq; se fore intelli-
gent, postulamus igitur a Mte Vro ut nobis suam
hac de re mentem & voluntatem significet, suosq; Com-
missarios designet, ac de tempore & loco, quo eam Com-
missionem institui peragiq; cluperet certiores reddat. Nos
tam in designandis nris Commissariis, quam in admonen-
da eius rei illa quoq; parte non morabimur. Ac inter-
ferum optimum Maximum precamur ut hoc negotium
toti christianitati, salutari auxilio, gratiaq; sua pro-
moueat, & ad optatum finem felicissime perducatur.
De cetero cupimus Mti Vro prosperam ac diuturnam
incolumitatem Dat Cracoviae die 16 Julij Anno 1608

Sig
Spectab
matrimon
Dominam
Archiduc
Fidelitatis
Nuptiaru
A tñi pro
inuitamur
Nuptiaru
ad succes
studia &
ipso nobis
incipim
ter compo
Fidelitatis
Datum (2
Millesim
nostro

Sigismu

Sigismundus rj. rē

Spectabiles ac famati Fideles nobis dilecti Se: vj.
matrimonio inter nos, et Serenissimam Principem
Dominam Constantiam, serenissime olim Caroli
Archiducis Austriacae filiam constituto, non ignoreant:
Fidelitatis Vestrae, praeterea est dies celebranda
Nuptiarum sollemnitate, sexta mensis Novembris
Huius praesentis. Ad eam Fidelitates quoque Vras
invitamus, postullantes ab ijs, ut missis ad eam
Nuptiarum sollemnitatem Huiusmodi suis, bonorum
ac successu nro prospero Cortantium subditorum
studia et officia nobis praestent. Rem gratam eo
ipso nobis fecerint Fidelitates Vestrae, quam
maximam gratior nostrae, significationibus liben-
ter compensaturi sumus. Cupimus de corteo
Fidelitates Vestras bene et feliciter valere.
Datum Caesari die viii Mensis Octobris Anno
Millesimo sexcentesimo quinto. Regnorū
nostrorum Polonae xviii Suetici vero Anno xii

Sigismundus Rex

Sigismundus Myszkowski
Marchio de Miron et.

22.
Notum testatumque facio quorum interest
Universis et singulis. Quod cum nuper in nu-
ptijs sac. Reg. M^{tes} Dⁿⁱ mei clementissimi
Legatus Ser^{mi} Principis Dⁿⁱ Demetrii Dei gratia
Magni Moscoviae et Ducis mensae Regiae esset ad-
mouendus eius rei Legati Ser^{mi} Principis Domini
Joachimi FridERICI Dei gratia Marchionis et
Electoris Brandenburg^{ensis} et ac si dignitati
Principis sui reliquorumque Sac. Rom. Imperij
Principum Electorum praevindicaret ab initio
quidem contradicerent postmodum vero in gratiam
M^{tes} Regiae persuasionibus meis cesserunt
ea tamen adiecta conditione ne id Ser^{mo}
Principi suo Ser^{mis}que Collegis Cels. suor Jean-
di praevindicatio sit (qua de re etiam pro-
stationem in Cancellaria sac. Reg. M^{tes}
interposita sunt) Ego eius rei praetibus hisce
testimonium eis perhibere volui fidem faciens
non ea de causa id a M^{te} Regia factum esse ac
si vel iudicium sibi de Principum praevinentia
sumeret, vel dignitati Ser^{mi} Electoris reliquorumque
Cels. suor Collegarum sac. Rom. Imperij Electorum
praevindicare quicquam vellet sed quod id vi-
stissimae gravissimorumque quaedam a M^{te} Regia
extorserint causas.

Sereni
Dom

Senatores
Regni Rom

Quampr

chimo

s. Rom. Im

Prussiae

Vandalor

Burgund

et. Rom

terree

et hoc ip

august

pendenti

blis con

Celsis

Nos hi

et quod tunc

obseruon

decreent

maxime

et necessi

256

Oratio Brand. 12. Martij
no. 20. 1606. Wars: habita

Serenissime & Potentissime Rex
Domine Clementissime.

Senatores etiam Proceresq; incliti huius
Regni Reuerendissimi & Vni Reuerendi
Vultres & Generosissimi

Quamprimum Vmo Principi Dno Joh:
Chimo Frederico Marchioni Brandenburg.
S. Rom. Imperij Archicamerario Sempervero
Prussiae, Helin Pomeraniae Cassuborum
Vandalorum Cosnor Caenouiaq; quu
Burggraue Norimbergensi Regis Principi
et Domino nro Clementissimo corpit inno
terere S. R. Mti Vra & ordinibus placuisse
ut hoc ipso mense locoq; de grauissimis &
augustissimo huic Regno & Reip. im
pendentibus negotijs Comitatu adeoq; pu
blico conuentu deliberaretur Vm^o cuius
Cels^o portum suarum cfr censuit
Nos ad subeundem hoc munus destinare
utq; tum ex debita in S. R. Mtm Vram
obseruantia & in Rempublicam studio
decerent tum etiam quor rerum suarum
maxime vero Ducatus Borussiae ratio
& necessitas postularent apud S. R. Mtm

Vram

Grām & Reuerendissimas Illmas^q Dominationes
Vras Illustres Celsis^q suas nomine perageremus
Sed imprimis ut significaremus Illmam Cels^q suā
atq; vna fratres Illustrissimos S R Mti Vra^q
splendidissimog; huic consensui summam dei
opt Max. gratiam Consiliorum utilium.
quor ab ipso solo procedunt Validitatem mo-
deratricem illorum Prudentiam & in prope-
rimis eorundem successibus omnium hostium
depressionem & Victoriam summamq; pacis
luculentior & rerum omnium vbertatem ex
animo comprecari.

Istis porro sinceram suā Cels^q tanquam Vasalli
Principis & vicini obseruantiam amicitiam
officia adnecteremus quam ea S R Mti Vra^q
& ordinibus amplectimur deferre poterit
optima gratissimog; quibus & alia nobis
subiuncta sunt Sacra S R Mti & Reuerendissi-
mis ac Illmis Dominationibus Vris proponenda
si primum hisce Illm^q Cels^q suas & Illustrium
fratrum diuersis lris fidem orationi nra^q
& alteriorem dicendi facultatem apud S R.
Mtem Vram impetrauerimus.

Serenissime & Potentissime Rex Domine
Clementissime De S R Mte & Reue-
rendissimis Illustrissimog; Reuerendis Illu-
stribus & Generosissimis Dominationibus Vris

persuadet ac pollicetur sibi. *M^o Elector D^{ns}*
 noster clementissimus quod negotij Borussiae fili:
 citius expediendi gratia. Quia in Comitibus
 varie quidem Saxonum agitata anno vero ab
 hinc proximo determinata sunt presentibus
 adhuc animis Vestris et Curis memoris
 ita inheerere ut quamvis illa superiorum tem-
 porum angustia et ob alias coincidentes occu-
 pationes impedita fuerint. Jam tamen non
 repeti sed perfici et quidem hodie coronide
 sua condecorari debere videantur. Nam
 cum res tota post institutas superioribus Comitibus
 gravissimas *M^o et Amplissimorum a S. R.*
M^{te} V^{ra} sigillatim designatarum Procerum
 Consultationes Juribusque et aequitate causarum
 manifestissimae quam accuratissime perceptis
 et examinatis eodemum perducta sit. ut
 S. R. *M^{te} V^{ra}* Responsum solenne prodierit
 et luculentissimum *M^o Cels. sua* Legatis 11
 die Martij superioris anni exhibitum quo diffi-
 cultatibus et impedimentis omnibus discussis
 et remotis descriptum est quibus conditionibus
M^o Dominus Elector gubernacionem Ducatus
 Borussiae suscipere et in eodem succedere debeat
 easque *M^o Cels. ipsius* tum non modo per
 Legatos suos virtute commissas ipsis et eorum
 Deputatis productas plenipotentiis agnouerit
 Sed etiam postmodum ipsius pecuniaribus
 tabulis

tabulis authenticis in S R M^{te} V^{ra} Gramma-
tophylaeum transmissis approbaverit ratum salve-
rit seque satis facturam ipse etiamnum pollicetur
Ita nunc a S R M^{te} V^{ra} et amplissimo Senatu
universum expectat ut quaecumque ipsius peracta sunt
in hisce comitijs omnium ordinum assensu com-
probentur. Cum autem interea S R M^{te} V^{ra}
et Senatus Amplissimus in maiorem Regis bene-
volentiam et amorem propensionis suae decla-
rationem Illmo S^{no} Electori curam assigna-
verit Alberti Friderici Agnati sociique dilecti primi
Ducatusque Administrationem commiserint et
Illma Cels. sua cum itentidem amplexa sit
S R M^{te} V^{ra} recta iamperidem illud ad ordinem
Borussorum notitiam perducere cunctaverit atque
idem Illmam Cels. suam recognoverint pri-
mum Sacrorum R. M^{ti} ac Reverendissimis
et Illmis summationibus V^{ris} gratias Illma
Cels. sua eo nomine habet agitque maximas
et quam animo in omnem posteritatem memi-
riam conapere potest immortales

Quod vero ad Successionis futurae partem
attinet in universum manifestum esse volumus.
Illmus Primarius Elector omnibus suis
Regni membris et ordinibus existimat se
tantum volumenti Rerum Politicarum confectis
quantum illa a Ducatu Borussiae perceperit
unquam. Quam et si Illma eius Cels.
causam Sactenus Iustissimam ac soli

Definit

dispositio
ut et nunc
com pro
Electorum
tura fuy
Commodi
Electorem
re ostend
emolument
in postea
annuatim
quoties in
per magis
exolutue
quocumque
operam de
Iura pro
Ducalibus
et ab Ill
cofessibus
deliter c
Quor cum
constat
versalis
in Illma
magis pro
Successor
Senatus

dissonis iuris & aequi fundamentis nixam ege-
 rit & nulla ratione dubitare potuerit quin
 eam prout instituta fuit secundum
 Electorum sui Parentesque acquisitionem obli-
 tura fuisset. Tamen ex eundem formis illis publici
 Commodi ac personibus palam est Monarcham suum
 Electorem suum in Reipub. studium non obscu-
 re ostendisse immo publicam utilitatem omnibus
 emolumentis privatis eo ipso antecellere quod
 in postremum non tantum in subordum publicum
 annuatim sed etiam contributionis nomine
 quoties in Regno publice aliqua decreta fuerit
 per magnam & praestantem pecuniam
 exoluta nec non alijs articulis contrinibus
 quoruncque in se recipit adimplendis seculam
 operam data sit. Eadem plane ratione
 Jura privilegiaque Immunitates omnes Jacobis
 Ducibus integre inviolataque permanebunt
 & ab Illmo Dno Electore eiusque posteris suc-
 cessoribus subinde confirmata sancte ac fi-
 deliter conservabuntur.

Quae cum ita sint nihil omnino superesse
 constat quam utrum huius Regni ordinum uni-
 versalis colaudatio Successionis item protectori
 in Illmo Celsi. suor fratres declaratio & fidei
 magis praestandi Solemnitas.

Successionem enim dum S. R. M. A. S. V. &
 Senatus Amplissimus in eodem Responso suo

ad

ad Illmo Principem Electorem Brum n^{ro}m
Clementissimum iussu filios & posteros ex ea
linea sibi inuicem suo loco & tempore in Ele:
ctoratu successores tantum restringi putarent
Ill^{mos} Cels: suos Legati vero ex vi investiturae
ad Fr^{es} Ill^{mos} Cels: suos Ius hoc etiam pertine:
re contendunt & ut non minus benigna ipsorum
quoque ratio haberetur petierunt. Definitio est haec
ad Communem Ill^{mos} & Amplissimum.
Ordinum auctoritatem in hac re Comitata
dilata est.

At qui hic nos aliquanti sper subistere & causas
summa cum equitate coniunctas grauitas et
speciale quod ab Illmo Br^o Electore hac in par:
te nobis incumbit mandatum iubent quod S. R.
M^{tes} ac Reuerendissimarum & Illustrissimarum Reueren:
dorum Ill^{strum} & Generosissimarum Domi:
nationum V^{rorum} benigna quoque paer ut fiat
etiam atque etiam rogamus Ad investituras
primas & Antecessorum S. R. V^{tr} M^{tes} Ducum
Poloniorum Regum pacta diplomataque superioris
Legationis Oultores provocantes. Haec sane
quoniam Illmo Br^o Electori n^{ro} ut quae erat
valuerat Frates Ill^{mos} suos Cels: etiam comple:
ctuntur & simultaneam Investituram quorundam
ab his & Parente Ius idem redolgent. Cum
etiam causam respectuimus quae successione
hunc Illmo Br^o Electori n^{ro} denegari haud
posse suavit merita videlicet maiorum in hoc
Regnum? Eadem pro fratribus militant

Quantum

Quantum attulit momenti sanguinis illa ac tot
 iteratorum connubiorum affirmatumque comin:
 tio ab alijs in comitijs anterioribus amplissimis
 commemorata et in memoriam presentem revocata
 quis negavit fratres eandem stirpem Jagellonicam
 radicem attingere. Porro quantum adferet huic
 Regno et Reip. commodi fugeque dignitas Electo:
 ralis et familiaris Brandenburgica splendor et
 quatenus cuius amplitudo potentia amicitia ob:
 ligationes in M^{mo} S^{no} Electore ac Cels: sua
 liberis consideranda fuerit. Certe non minores
 a fratribus expectari fructus debent, quippe
 qui et Electoratus et omnium ditionum ac
 provinciarum quae in familia Brandenburgica
 hodie et possidentur et aliunde expectantur oedi:
 ne suo capaces sunt et coheredes.

At maioribus nris accepimus Aequales aequali
 gaudere sorte debere. Aequalitatem inter hunc
 mercedem omnem tollat. Hanc esse legitimam
 et maxime colendam Regulam quae amicos
 amicis sociis socijs Civitatibus Civitatibus Regna
 Regnis colligere et colligere valeat.

At qui fratres si cum M^{mo} S^{no} Electore ab eodem
 Parente progeniti Electoratus aliquando successores
 Joachimi Sedi et Joannis Georgij Electorum soluspi:
 me recordationis Nepotes Liberaque diplomati bus
 et Investituris Regijs pariter ac desertis compositis.
 adeoque M^{mo} S^{no} Electori Joachimo Friderico

propter

propter aetatem etiam in omnibus reliquis et
congruis et iurum qualitatibus aequales sunt
et statuere omnino liceat si Illustrissimus Dominus
Electo noster absque liberis causa hac eate-
nus discussa non dum decessisset et fratrum
proximus Electorale culmen apprehendisset
etque tanto in S. R. M. V. V. V. Ordines et Rem-
pub. studio demereri voluisset quanti Illustrissimus
Dominus Elector amplissimam suam voluntatem
probatum S. R. M. V. V. V. et Reverendissi-
mas ac Illustrissimas summationes has idem
certe quod iam in Illustrissimum suum Ele-
ctorem eiusque liberos determinatum est
in ipsos quoque fratres colaturos fuisse.
Quum immo si nec iura nec investiturae nec
merita neque consanguinitas illa a partibus
ipsorum in medium produci possent immo si
neque fratres essent. Sed ex alia remotiore fi-
nitione linea ad Electorale praerogative
successionem venturi, hoc etiam inducere S.
R. M. V. V. V. et Ordines prudentissimae
deberet ut non partem familias sed eam totam
sibi Regna posteris levinctum vellent, praer-
sertim cum hic et ipsorum fructuum natura
viresque permittant et a multis saeculis
usuque etiam constat ut beneficia quae per
sonalia primis tantum fuerunt postmodum
ad agnatos omnes adeoque familiam universam
obligandam extensa sint. Si autem quia
non agnati sed fratres Illustrissimi Electoris

mi

mi et suo
S. Romanus
S. R. M. V. V. V.
in S. R. M. V. V. V.
obsequia
familia
modo reli
et enim e
via argu
S. R. M. V. V. V.
Proces
Necessari
nis app
quam o
regat n
pauca
V. V. V. V.
getur si
Solomon
derius m
est ita
partes
tutum
dominus
conas
redat
rum su
cum n
coram

nri et suo loco non etiam postremi sint in
 S. Romano Imperio Principes, quibus dubitavit
 S. R. Mtem Vram oīmesq; Magnificentissimos
 in S. Remp. posteritatem longe uberiores
 observantiam officia, studia, ab universa
 familia: quam si partem sane amulsam quoddam:
 modo relinquerint expectare posse Et morum
 et enim et fortuna disparitate etiam dispa-
 ria ergui studia notum est Quocirca
 S. R. Mtem Vram vos etiam Antistites
 Proceres Equites ab omni parte numeroq;
 Venerabiles Illustres fortissimos pro turbis
 suis appellat Illustres Princeps Elector et
 quam observantissime diligentissimeq;
 rogat ne quod illis iura et Honorum Vrorum
 privilegia adscribunt contra S. R. Mtem
 Vram et inclyte nationis huius morem deri-
 getur sed quemadmodum Illustres Parentes illorum
 Joannes Georgius cum agnate Georgio Fri-
 derico sub Duce Stephano iam olim admissus
 est ita nunc etiam si tamquam filij
 partes et heredes Masculi ad ~~rexit~~ con-
 tactum admittantur Idem Generosus etiam
 Dominus Erenicus a Saurau Baro in Labegg et
 Conatus Ducatus Styrior Marschallus hor-
 reditarius Consiliarius et Legatus ipso-
 rum sub lazarum Credientialium S. R. Mtem Vram
 cum nris quam humillime oblatum fide
 coram petit repetit et suo me nomine simul

Dux

didicisse voluit ac vicissim pollicetur ipsos non
tantum omnia quae acta cum Monacho Electore
et transacta sunt hactenus rata gratasque salutares
et suis Reuerentibus suis confirmaturos sed
etiam suo loco temporeque praestituros quorum
huius beneficii causa gratas principes et Va:
sallos decuerit. Propterea quoniam S R M^{tes} Va
et Senatus Amplissimus in Responsis
suis proinde polliciti sunt ac promiserunt
se se in his comitis studium operam da:
turos omniq; studio incubituros ut ne:
trium totum componatur controversia q;
omnis expiatur et puerunt ut in eum
finem reuertentur nos humillime comi:
paremus Iuribus ac privilegijs marich
ab aliquot annis abinde iam allegatis
Insuper summa causa equitate nixi
sub insculis anno superiore tractatibus
ac determinatis contortibus facti huius
deniq; promissioni a S R M^{tes} Va et
Amplissimo Senatu facta nobis insistentibus
atq; omnino confidit Monachus Elector
nunc praestantiam huius negotii momentum quod
oriuntur ad motum ire credunt et confidunt
idem serenissimi Reges et Electores Moniis
Principes omnes qui cum suis tum Lega:
tis suis huius altissimi Patrocini et apud
S R M^{tem} Vram cedmesq; Monachos et
intercedere non dubitarunt adeoque firmi

et confidunt ut oratores suos ab legatione deus
 superuacaneum dixerint, ^{et hoc illis dicitur et hoc ab illis petendum} amplius esse conuenit
 summo itaque studio conatusque *M^{ma} Celsi*: suorum
 nomine rogamus ut non tantum ea quae superioribus
 comitibus definita sunt oia singulaque confirmari
 et approbationem eminentissimorum huius Regni
 omnium iam obtineant verum etiam *S R M^{tas}*
Vra et *Senatus M^{mi}* diem flomagio seu fide: *N B*
ut utriusque ipsorum comitibus adhuc praestanda
creatum cunctis dignentur atque sit omni
mora dictis rursus et procrastinatione penitus
explora huius familiaris et sibi amicitiam
obsequia commoda ex suorum animorum geom.
placitudine ac liberalitate complecti vellent
quae causas et petitioni nostrae et naturae et gen:
terum communis sententia maxime consentanea
gloriosissimo nomini suo conuenientissima, et utri:
usque posteris ex hoc actu fructuosissima sit futura
quibus etiam postremo deas quam subiectissime
et obseruantissime commendamus.

Nobili fatis Patriarcae Orationis.

ma. li. sylo n: di 1606 habita. &

Serenissime Rex Potentissime Princeps Dne
 Dne longe clementissime Reuerendi *M^{mi} Am:*
 plissimique ordines, Equestris ordo Ducatus
 Prussiae *S R M^{tas}* Vror et toti huc Corona
 splendens humilima sua secutura
 et

et obsequia fidelissima promptissime subiectissi-
meque debeat eidemque omnia prospera ac felicia
ad hoc Comitatu ardentissimis perpetuisque animi
votis comprecantur. Et antequam permissu S. R.
M. Vobis et Amplissimae huius Reipub. dicendi
exordium faciamus humiliter petimus ut
inspectis huius fidei litteris pauca dicturis. Cle-
mentissimas benignissimisque aures praebeant non
grauentur. Cum Equestri ordo Ducatus Prusiae
et relatione Legatorum suorum, qui praeteritis
Comitibus Prutenicam hanc causam egere intellexerit
quam Regis ac vere paterno animo S. R. M. et
et Amplissima hac Reipub. non saltem excepti
auditiq. fuerint, sed qua ratione etiam in
suis libertatibus et Privilegiis S. R. M. et
et Amplissimi Ordines per singulare responsa
clementissime illis consultari voluerint id sane
nunc antiquissimum sibi putavit Equestri ordo
ut pro ingenti ista clementia patrocinio et
cura gratam aliquam animi sui satisfactionem
in S. R. M. suum clementissimam
et Amplissimam hanc Reipub. promere posset
et cum id pro obsequio et fidelitatis debito nullo
alio facto comprobare ei liceat id saltem gra-
tias agendo sibi testificandum voluit. Quid
enim his hominibusque iucundius esse potest quam
accepti beneficii memoriam perpetuo retinere

et debitum
Prutena tota
fideliter et
sanguinis
et M. et
demeritua
det et cu
burgensis
certi const
id nobis et
humiliter
hac Reipub.
et M. et
us suum
in omnibus
et obelitari
instruendo
plissimos
mitime pet
Prutena, q
vita, salut
tractare co
tationes up
sed eodem
et et
vel prout

Et debitum cui vix soluendo sibi agnosceat etiam
 Prutenam tota Nobilitas non saltem ingenuè pro-
 fiteatur et agnoscat sed videlice suo studio cum
 sanguinis et fortunarum suarum iactura in S.
 R. M^{te} et Amplissimam Rempub. perpetuo se-
 demerituram constantissime pollicetur ac spon-
 det Et cum de iure M^{ti} Electoris Brande-
 burgensis Sⁿⁱ n^{ri} Clementissimi tandem aliquando
 certi constitui ac confirmari omnibus persuasum sit
 id nobis etiam curæ censuimus precibus quam-
 humillimis contendere a S. R. M^{te} V^{ra} et Ampli-
 fiat Repub. ut finem huic negotio imponere
 et M^{to} Electori totiq. Domui Brandenburgensi
 vis suum stabilire non designentur salvis tñ
 in omnibus iuribus Privilegijs et libertatibus
 Nobilitatis Prutenor quor. nos nuncios suos ita
 instruendos censuit ut S. R. M^{te} V^{ra} et Am-
 plissimos incliti huius Regni Ordines quam su-
 milime peteremus, ne in sua et absente nobilitate
 Prutena, quicquam in hac causa, ubi de illorum
 vita, salute libertate et suis fortunis agitur
 tractare eo minus statuere velint quod ibi aut ab-
 sentibus ipsorum vel minimum proindicio ee. possit
 sed eodem iure nos censere velint quo Anno 1454
 66 et 1525 haberi sunt. Alias enim exclusi
 vel preteriti quis non videt derogatum ire antiquis
 pactis

pactis & per liberos & voluntarios quoscunque con-
ferantur necessario ipsi seruendum esse ac si omnes
iuris ac libertatis expertes ac glebae ascriptici essent.
Quod quidem ut ipsa seruitute seruilem, ita etiam
e contra intentionem maiorum nostrorum qui sub
certis pactis & libertatis fructu seu huius Regno
commiserunt neque alia ratione nisi certis pa-
ctis & libertatis fructu alienari voluisse ex
testamento constat ut S. Casimiri Privilegium
luculentissime id nobis demonstrat. Quicquid igitur
in contrarium sit id communem Regula rem
nimirum inter alia actum tertio non praeiudicet
reputari potest & cum nisi iam allegatorum iuribus
& equestri ordinis prouti ratio iuxta habeatur
& aliquid volens nobis allatum esset adquire
supremum s. R. Alti Dominium quem vult ob-
secro libera nostra voluntas submitteendi sese vel
non submitteendi habitura est. Quamobrem cum
nulla alia ratione equestri ordinis status conservari
possit, siue privatam nostram siue Inchytor huius
Reipub. causam respicere, cuiusque Regalia illibata
libata esse velimus per necessarium est ut novae istae
pactiones inter s. R. Alti Illmum Electorem nec
non equestrem ordinem Ducatu Rusiae ineantur
quibus nova ista de Ducatu & nostra subiectione trans-
actio circumscripta citra cuiusque damnum sed omnium
partium emolumento firmum atque inuiolabile rebus

propositio

perpetuo obtineat Ideo S R M^{tes} & Amplissimos
 Ordines quanto possimus admodum obnixie suppli-
 citerq; rogamus ut parua haec capita quibus pa-
 ctiones a parte Equestrib Ordinis Pruteni compre-
 hensae sunt, non tantum clementissime accipiant
 sed etiam Regia & totius Regni auctoritate ijs
 annuere post Ill^{mi} Electorib Diplomati Curia-
 torio & Successorio simulq; cum Responso quod
 praeteritis Comitib a S R M^{te} V^{ra} & inclita hac
 Repub. nobis indultum est inserere deniq; inter
 Regni publicas tabulas suae constitutiones re-
 ferre non grauentur. Eo modo omnia & omni-
 parte rite & legitime suo ordine procedent &
 iis superioritatib S R M^{tes} magis magisque
 actione hac cluescet & Equestrem ordinem qui
 semper legem non minuiend^{um} sed augend^{um}
 Privilegiorum & iurium sibi reservavit consensu
 sui voluntarie interpositi non permittit. Nec est
 quod S R M^{tes} & Amplissimi Ordines dubitent
 quin haec gratiae & libertatum sementis in aevum
 Equestrib Ordinis Pruteni facta aeterna gratitudinis
 fructus sit productura. Si quidem quotquot sunt aut
 in posterum erunt gravius vitae & fortunae deliquit
 foldari sunt quam vilo tempore tanti tamq; divini
 beneficii memoriam apud se oblitescere poterint. Preced
 super^{ius} nos & contra quos liberis hominibus causa ee
 possint S R M^{tes} & Amplissimos Ordines humilime
 meliorem in modum commendamus. &c.

Summa Orationis a Reverendissimo
Episcopo Curaviensi, Tiliński, mandato S. R.
Majestatis ad Nuncios terrestres in lingua Polonica
14 Aprilis Anno 1606 habitis. - 22.

22. Cum Ducatus Prussiae Ducatus et fere universa
Prussia fuerit apud Ordinem S. Mariae alias
Crucigerorum, post longa ducturna bella, quae Regi-
bus, et Reipub. nostra cum dictis Crucigeris inter-
cedebant, pacta tandem et conditiones pacis inier-
unt, scilicet ut tota haec Regalis Prussia quam
occupat nunc Respub. nostra, in possessione nostra
permaneat, Ducatus vero Prussiae Ordini
Crucigerorum subiecta sit, Mortuo itaque eo Magistro
qui haec pacta et conditiones nobiscum constituebat
successit quidam durioris cervicis qui nulla ratione
notuit esse subiectus Reipub. nostrae immo et iura-
mentum Regi et Reipub. nostrae praestare obstinate
recusavit, unde novi tumultus bellae timebatur
sed ille durante Magisterio suo aliquot tantum
mensibus moriebatur. In cuius locum successerat
ex familia Ducum Saxoniae Magister Ordinis
Teutonicus, quo mortuo tandem successit ex pro-
sapia, Brandenburgensi nomine Albertus, Is.

cum

cum tumultus et bella per totam Germaniam
 grassarent. Respub. nra quoque undique inimicis cincta
 fuisset, nobis etiam bello indicto, aliquot Ciuita-
 tes Capuas, ut Braunshergum Wormdillum Melsach
 et alias in Epactu Warmien occupauit. Rex
 et Respub. hac et similia videndo, non potuit
 nisi descendere, cum illo ad tractatus et conditionis
 pacis et concordia, Commissarijs itaq; tum ex hac
 quam ex illa parte selectis conclusum est, ut
 praedictus Marchio Brandenburgensi abdicato
 titulo Ordinis in Ducem Prussiae a Rege et
 Respub. nra constitueretur et tanquam feudatarius
 Princeps una cum suis fratribus Tribus nempe Sig-
 gis Casimiro et Iohanne et durante prole ma-
 scula Dominjs vniuersis Ducatus Prussiae vti-
 retur, frueretur, prout conditiones et pacta in Comi-
 tis Petricouien et alijs in istis Statutis chronicisq;
 nobis scripta testantur. etc.

Paulo post in Germania in Camera Imperali et Mae-
 cho accusabatur quod scilicet bona Ecclesiastica et
 Ordinis Sanctissimi illius in profanos usus conuer-
 teret, simulq; in alias manus abalienauerit, et
 quidem sine scitu voluntate et consensu Ordinis
 illius quapropter damnabatur. Rex vero noster
 tanquam Amicus cum hoc intellegisset

misit

misit Legatum ad Comitem Imperij Romani
Augustana, virum doctrina et auctoritate clarum
D. Laski Wainodam Sieraden qui congregatis
omnibus Ordinibus disertissime ea de re agebat.
Exstat adhuc oratio ipsius et Responsio ad
eundem ab Ordine Teutónico Veram nihil effe-
ctum immo confirmatum bonnam. In effectum tñ
propter potentiam Avunculi et Domus Brandenburg.
quorū consanguinitate per maiorem Germaniam
claruit, deduci non potuit. Seinde cum duo frēs
simultanei inuestiti sine prole decessissent, reliqui
etiam duo non adeo sobole masculina abundarent.
Acus huius Electoris Brandenburgē tanquam
Regis affinis cum Rege et Repub. nrā de admissione
sua suarq; stirpis ad idem feudum sollicite agit
et cum dicit multumq; in ea causa laboratum
fuisse tandem in Comitib; Lublinē ubi et
quando scilicet reger Princeps hic Thomazium
suum prosteret consentiente Rege, Enatusq;
Inuicem et nullo reclamante Huntio terestris
Electo Brandenburgē una cum sua prosapia
ad successionem Ducatus Prutenici et ad
contactum regali sine simultaneam inuestiturā
admissus fuit. Hic fortassis aliqui ex Dominibus
Vris dicent, protestaciones ab Ordinibus contra

modo

modo men
Verum
quam dil
eiusmodi
inuenire
um. frē
fis D. V
prodeant
fuerit
fuit Ma
dictis Co
Ordinibus
plane no
neq; tam
consultat
Albertus
dine adu
agnato
Hoc cum
prostat
tus prot
si quidem
fuisse
bus Dnu
obtinuer

modo memoratam Investituram factas fuisse
 Verum S. R. M^{aj} et nos quibus res incumbit
 quam diligentissime scrutati sumus, ast nihil
 ejusmodi volucendo quidem et reuolucendo libror
 inuenire potuimus. Constitutiones n^{ost} singulo:
 rum fere Comitum cum extent, ostendant no:
 bis q^d. V^{ost} eas protestaciones in scriptis vel:
 prodeant, qui in Comitib^{us} Lublinen^{sis} illis p^{re}entes
 fuere, Lobes testis est D^{omi}nus Scannocorosty qui
 fuit Marschallus Ducum terrarum in
 dictis Comitib^{us} qui publice et palam coram Senatu:
 Ordinibusq^{ue} Vniuersis contestatus est se nihil
 plane non modo non vidisse sed nec audiuisse
 neq^{ue} tunc temporis de protestacione ququa
 consultatum fuisse. (Postmodum cum Rex
 Albertus Fridericus diuina clementia valetu:
 dine aduersa obueretur, cuiusq^{ue} Curatela proximo
 agnato Marchioni Onolt^{us} Bacchio fuit concessa
 Haec cum in Comitib^{us} tractabatur et vicamentu
 praestabatur tunc primum Ordines nec non Sena:
 tus protestaciones inferebant, sed nimis tarde
 si quidem ante vel in Lublinen^{sis} Comitib^{us} hoc agendu
 fuisset ubi consentiente Rege Senatu et Ordini:
 bus Vniuersis Privilegium D^{omi}nⁱ Brandenburg:
 obtinuerunt Hanc protestacionem quidem

considerando postea accidit, cum SR M^{tes} certas
ob causas Secretarium ad Illustrissimum S^{nu}m
Electorem misisset, titulusq; horum ad S^{nu}m Electorem
titulo Ducatus Prussie caruisset, eas l^{ras} illius
S^{nu}s Elector recipere dedignabatur, Verum cum
per eundem Secretarium eozze forsan factum fuisse
intelligisset, acquievit quidem in illo minis tamen
hoc de re Legatos me presente & tunc temporis Vice
Cancellario misit, dictum videlicet titulum postu-
lande Ego cum per me nihil facere ausus fuero
consului pie defunctum Cancellarium Magnum
qui rem ad Regem & Senatum deferre censuit
In senatu diu multumq; de super deliberatum
titulumq; denegare quidem decretum fuerat
Verum cum postea maxima pericula ea-
de causa Reipub. nræ imminere videbantur
ne scilicet S^{nu}s Elector auxilia, & titulum
atq; vitulum alibi quæreret adhuc vivente
Marsione Georgio Friderico cum Legato suo
ad comitia Racouen ad negotium Principale tituli
& fudi misisset, & nræ etiam parte deputati ad
hoc Electi fuerunt Inter quos postquam de iure
& Privilegijs a maioribus nræ domui illi concessis
certatum fuisset sine conclusione tamen inuicem
discesserunt, Post mortem vero diui Sⁿⁱ Marsionis

Onolebaedici cum solenni tractatione atq; protesta-
 trone atq; intercessionibus item multis & gravissi-
 mis iura sua cum ad feudum tunc uti proximioris
 ad Curatellam M^{mo} S^{mo} Elector continuavit
 S^{mo} R^{mo} M^{te} ad futura deferrebat Comitibus interim
 vero hoc cauendo ne cuiquam alij nisi Consiliarijs
 dicti Ducatus Curatella demandaretur Subsequen-
 tibus Comitib; denuo legati Electorales Regib;
 Danie Anglie plurimorumq; Germaniar Principum
 Intercessionibus attulere & finem negotiorum suorum
 instantissime petierunt cum denuo quidem tracta-
 tum fuisset sed nihil quicquam peritum in princi-
 pali feudi negotio propter infeliciter finita Co-
 mitia concludi potuisset Illi vero non solum
 petitionibus urgerent verum alijs etiam modis
 nobis minarentur, moram hanc & tantam incul-
 pando Tandem a S^{mo} R^{mo} M^{te} una cum senatu
 in quo sexaginta fere erant collegae ne res in
 ultiores dissensiones & odia decernerent Cu-
 ratellam M^{mo} S^{mo} Electori dare & concedere con-
 stitutum fuit certis tamen conditionibus Reipub-
 licis n^{re} utilissimis, & ut Dominationes V^{re}
 statum universum melius intelligant ea pec-
 Secretarium Magnum ubi sermonem meum fini-
 vero mandato Sacre Regie M^{te} V^{re} G^{te}antur.

Non leniter itaq; uti fortassis aliqui putant S. R. M. et
nos Senatores eius hac in re processimus et si qui huic
contradiciere debuissent sane nos sacerdotes et Pastores
Ecclesiarum, cum duas Episcopos nobis pertinentes possi-
deant occasionem et causam contradicendi habuissent
Verum D. V. non aliter existiment, nisi quod Sacra
Regia M. bene mature et fideliter tanquam pater
Patriae ex gravissimis causis hac in re processerit
At cum nunc in Principali negotio penitus absolvente
uti antea scripsimus dictum est, iterum agendum sit
cum propter tot tantorumq; Regum et Principum
Intercessionem apud quas certe parvae fidei esti-
maremur, si Lentius definitionem suavis causae pro-
traheremus tum propter securitatem Regni si
quidem alias aliquid sinisteri suspicandum foret
nisi hoc negotium finiremus necessum est, ultimam
eidem addere manum. De itaq; Clarissimi Viri
Legati ipsorum cum magna ignominia et non minus
periculo nro tanquam toties illusi sine nibilo
discedant per Deum opt. M. S. R. M. Sena-
tusq; universus et per patres alias imminentia
pericula D. V. obtestantur ut huic negotio finem
imponamus et quidem cum hodie S. R. M. manus
admoveat Regibus atq; incipit deputatq; eligat
eos videlicet quoniam annuum fuerunt D. V. obsecrat
et patrone monet ut sine ulla mora postpositis

reliquis

reliquis m
tis e legat
tradendi e

Respons
Magis
Bononi
toralis
Loben h
cellaris
tenberg
Jm Pa
chionis
chilamer
Comerom
non Co
Burgan
Legatis
Quanta a
M. S.
Regni sen
magis M
Marchion
electorib
mit sta
non Co
Burgan

reliquis impertinentijs ex albo itidem Equestri Sepu-
tor eligere, eisque plenariam et absolutam potestatem
tractandi et concludendi concedere voluit &c &c.

Responsum Sac Regis Mtis Metus et
Magis S. Medigoni Ramaro hanc Libero
Baroni in Putlit et Wolffshagen Marchia Re-
toralis Marschales hereditario, Johanni a.
Loben hereditario in Blum et Jolhenberg Can-
cellario Christophoro a Waldensels in Leis-
tenberg et Jurbaes et Haderigo a Seitten
Illm Principis S Joachimi Frederici Mar-
chionis Brandenburg Sac Rom Imperij Ar-
chicamerarij et Electoris in Prussia Helmi
Pomerania Casubiorum Vandalorumq nec
non Crana Carnoviar in Silesia Ducis
Burgabj Horimberg et Regis Principis
Legatis warsoc die Mensis Anno 1606 datum

Quanta animi voluntatis propensione Sac R.
Mtis S noster Clementissimus et Amplissimus
Regni senatus in eam curam incubuerit, ut non
magis Illm Principis S Joachimi Frederici
Marchionis Brandenburg Sac Rom Imperij
Electoris et Archicamerarij in Prussia Pome-
ria Helmi Casubiorum Vandalorumq nec
non Crana et Carnoviar in Silesia Ducis
Burgabj Horimberg ac Regis Principis &c

quam

quam suo etiam desiderio in concludendo in Comitibus
proxime Actibus Fidei Ducatus in Prussia negotio satis
fieret, non dubitat Sac^a Regia Mtas & Amplissimus
Regni Senatus quoniam Illi & Magistri S^ci. Celsi. eius
Legati satis perspexerunt ac illius Celsi. fidei
sua relatione sint edocturi, si quidem in eius
negotij tractatione nihil pretermittere dignata &
Regia Mtas quod quidem ad multos benivo-
lentior ac necessitudinis multas propinquitates
affinitatibus, ac orationibus auctor & propagata
cum inclita familia Brandenburgica sibi
intercedentis manifestam & sinceram contesta-
tionem optari praevalere potuisset, Nam cum
Regni Poloniae legibus ac institutis Comitia
non nisi decurso a praeteritis biennio indicii
debuerint, quia tamen haec quae proxime acta
sunt ob ingruentia multis ex partibus Regno
pericula potissimumque ad decernendum rerum
belli extraordinarie & celerius haberi oportuit
Fidei quoque huiusce causam Summa illi Regentique
Reipub. necessitati summa sua voluntate coniu-
xit Regia Mtas de quo tam ad Conuentus por-
tulares quam ipsis Comitibus ad ordines referre
eosque itentidem hortari dignata est ut non magis
perpulsandorum bellorum quam huius quoque rei
definiende seriam curam ac deliberationem
susciperent matureque expedire satgerent.

Habitus

Habitus f
senatus c
Nobilitat
Lituan
exhibet ne
do injece
negunt
quantum
sive ob
scripta m
hoc temp
num co
ipsa Com
uni sine
dum ex
& accume
conclusio
unt Fe
futura
utrisque
quo nunc
Prussia
momente
electorem
& Conit
soli temp
pturam
R Mtas

Habitus fuit pluribus vicibus hac ipsa de re.
 senatus consultatumque in Concilio Nunciarum
 Nobilitatis et Ordinum Regni Magnique Ducatus
 Lituanie ac utrobique maioris partis consensus
 extitit ne qua amplius mora concludendo huius fe-
 udi injiceretur Res tamen ad optatum finem perducere
 nequivit quod consensus et plenus et unanimis
 quantumvis totis fere comitibus in eo laboraretur
 sive ob temporis brevitatem quo comitia circum-
 scripta sunt sive ob multorum negotiorum Regni
 hoc tempore afficientium quo fedarum et conti-
 nuum concursum coalescere non potuerit donec
 ipsa Comitria fatis quadam et infelicitate comi-
 uni sine ulla de rebus a R. Mte propositis ne-
 dum ex diversis Regni partibus confluentibus
 et accumulatis (nisi quod contributio scita sit)
 conclusionem et omnino rebus infectis soluta fue-
 runt Feudi negotio in aliud tempus nempe ad
 futura Comitria delato iure interim partibus
 utriusque et administratione Ducatus in eodem
 quo nunc est statum etiam si modernus rex in
 Prussia Dux exisset iura salvo et integro per-
 manente. Confedit Regia Mtas Mmum Dmum
 Electorem pro eximia sua equitate prudentia
 et consilio in optima parte accepturum atque
 soli temporum iniquitati hanc moram adscri-
 pturum esse. Interim Els. suas pollicetur
 R. Mtas parem se voluntatem et sollicitudinem
 ad

ad componendum definiendumq; hoc negotium
in proximis futuris Comitibus allaturam Senatui
amplissimi studia conatus suo non defutura quod
cum neq; per Mtem Regiam stetisse nec totius
hree senatus ac maioris partis ordinum cause
hinc studia defuisse memoratis SS. Legatis
Amplissimi Regni Senatores a Mte Regia ad
colloquendum cum illis deputati manifeste o-
stendissent acceptarunt id idem SS. Legati
Ceterum ut ordines omnes ad rem eandem
alacriores animos pro futuris Comitibus adferat
plurimum ad eas accedendos momenti fuerit ut
Offina Cels. sua annuam Triginta millium
pensionem quae a proximo illo Pentecostes
facto quod superioris anni Comitibus conse-
cutum est intra annum persolui debuit eiusq;
solutionis cedat dies quosq; proxime futis
Comitibus extraordinarie et ppter spem
indictis excludi aut differri ex vi factorum
non potest praestare nunc quidem Curatella
susceptae nomine una cum simili triginta mli-
dem millium florenorum Contributionis ratione
quae in Comitibus decreta est debita summa
non moretur sed cum dicit rei Cels. eius SS.
Oratores ob certas quas protulerunt rationes
et quod nullum se de ea mandatum habere
profiterentur apertiori recusaret Conuentum
est inter Amplissimi Regni Senatores a

Regia

Regia Mte
Oratoribus
ut ipsi ad
bitat Regia
quitate sua
Regiam st
condicionem
De cetero
tores cum
rimam Reg
ac alib
pibus pro
triam et stu
amici et cog
similiter au
sua studia
eiusq; frati
desert dicit
consiliorum
omino pro
sat Regia
mud bene

Regia M^{te} ad colloquend^{um} cum praedictis S^{ss}.
 Oratoribus deputatis ac eisdem S^{ss} oratores
 ut ipsi ad M^{nam} eius Cels^{am} referant. Nec du-
 bitat Regia M^{te} M^{nam} eius Cels^{am} cum pro-
 quitate sua tum pro spectata in eius M^{te}
 Regiam studio et accepta curatella beneficii
 condicionem perfecte et integre adimpleturi esse.
 De cetero supra dicti M^{res} et Magi S^{ss} ora-
 tores cum ad eius Celsitudinem pervenerint plu-
 rimam Regiae M^{te} salutem ipsius Celsitudini
 ac alijs Mre Brandenburgiae familiaribus Princi-
 pibus praecabuntur sinceram R^{em} M^{te} benevolen-
 tiam et studium ac propensionem omniaque
 amici et cognati Principis officia deferrent
 similiter aut Amplissimus Senatus prompta
 sua studia et officia Mre Celsitudini suae
 eiusque fratribus Principibus Brandenburgicis
 deferret diuturnamque incolumitatem ac prosperos
 consiliorum et actionum omnium successus ex
 animo precatur ipsi aut S^{ss} Oratoribus
 Sac^{ae} Regiae M^{te} gr^{am} suam Senatus Amplissi-
 mus benevolentiam et amica officia deferret &c.

[Faint, illegible handwriting, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

Signments 1

[illegible]

Lysim.

Magnifice Gnos
sui et F. d. rias
vittas quod ad
et promouenda p
lia vincta inter
vis et gubernati
sami Imperij su
voti clarissimi. q

Sygmund III z laski Bolesy krol Polski i'a i'a.

Wszem wobleis i kaedemu osobna komu to wieciec nalicz i'a means
 wiec Cel naszych Coronys Administrator i Purgatorum i Sauc.
 lektorom iis. Wier. nam milim laske nasze krolowla. Wier. nam mili
 Proradz do Bruss z Kralowa i'ej Misi Wieciec Prashuj towarj i na.
 wiec miltore tak u dwabne zale i'iebo i' Hotoglowone. Nuwazpi.
 my u'em de Wier. nasze b'edus wiadomi. Legniewow Musat Laschis
 wyragamni Cel to towarj iis obidne niebedawie, tego udnah
 b'edus my p'ewi d'adamy o 180, z tem l'etm naszem p'ostawie idzie li.
 omj. B'edus rozkazuimj Wier. W. komie smie to m'ieis eduec abysie
 na K'epu tem K'abowidum l'etj to towarj na p'ostawie Wieciec i'ej
 Misi Prashuj do Bruss p'owadzi, tak i'adajem tam, zale i' wraca.
 razem sie Hamtand d'adajis Cel i' M'ys stonj tybse towarj iis
 wyragali am wyragac am d'atymjrac g'abicholowik d'adum
 pr'atatem miltopisidali. Inawj m'ieymais dla laske naszy
 i' z pomnaisie W'edow swyis. A dla l'epuj w'ary tencsmj l'et
 r'ek swa podpisali, i' p'awie swa p'rijetnawczsmj rozkazu. Jan
 w K'rahwie d'mi III Miesia kwietnia w roku 1607
 Locus subscriptiois Appositionis Sigilli.

Sigismundus III i'a.

Magnifici ac Gnori Sini et Fid. nobis dilecti. Etsi non dubitamus
 Sini et Fid. vras pro suo erga patriam officio et amore nihil prater.
 missuras quod ad salutem et tranquillitatem Ducatus illius trendan
 et promouendam possit pertinere. Tamen cum intelligamus esse l'ei
 dia nonnulla inter quosdam Consiliarios Provincialis Ordinis Eques.
 tris et gubernatores Illm. Principis Joachimi Frederici Sac.
 Romani Imperij Succamrarj et Electoris i'a i'a consanguinis et affini
 nostri carissimi. qui Curatella sibi a nobis demandata nomine admi.
 nistra

ustrationi Ducatus illius prout veniens ne forte diutius ea simul:
lationes et dissidia incommotum aliquod adferant. Proinde illi camp
in gravibus conyuant difficultates pro sollicitudine nostra Regia admio:
nendas et nomine Sme: et Fed: Vras putauimus. Quare sortamur di:
legitimus Sme: et Fed: Vras ab ipso serio requirimus ut in gubernatione
sibi commissa sic procedant quo paucatos illorum Provincialium amicos
Vlmi Principi flectori debita observantia et studio sincero addictis red:
dant atque adeo omnes ibidem guerrallarum et grauaminum causas et
occurant tollant et penitus amoueat. Tum eo ipso gratissimam
patrie sue rationibus percommendam officioque suo dignam fuerint Sme:
et Fed: via quibus de cetero gratiam nostram legum deferimus et
bene valere cupimus.

Seuissime Lotenruique Rex et Sme: Sme: longe Clement^{me}

Sera Regia Via Ulm: Sumillima debitaque seruitia nostra subiectissimè
deferimus et longevitatem cum felicissimo rerum successo peren:
nque ratione curare ex animo precamur.

470. Rex dubitat Equitibus Ordo Ducatus Prussiae Sermia Lyam Ulm: reuerenti
memoria tenere quid in Comitibus Virovici Anno Mille^{no} Sexcentis
Sera Regia Via Ulm: per legatos nostros ad nos deferri voluerit. Cum
igitur in eo expresse continetur videndum nobis ad alii Comites et pro
felicissima expectatione laborandum. Non sane nobis deesse rationes
qua potius in id emendandum et postulat. Sae Regia via Ulm: tum et
desiderio expectationeque omnium nostrum satisfacere possumus. Sed quia
in proximè praeteritis Comitibus minus id factum causa Sae est quod Con:
iunctis nostri praedictibus Legum Comitibus induti Subitque fuerint. Propter
ra dum consultandam rem gerimus Comitorum dies effluxit. Quam
ob causam nos apud Seram Regiam Ulm: riam et Amplissimos Le:
gum Ordines excusatos fore minime dubitamus. Persuademus no:
bis equi.

his quidem gravamina nostra multiplicia hinc Comitatibus debuisse abo-
 leri atque Ulmo Electoris Sui nri Clementissimi assensum ad nostras petitiones
 conciliari sed (pro dolor) malucolorum Consilio fortassis sine ulla Ulmi
 Electoris eo nos deducta esse et patria nostra periculo vicina et nisi tempe-
 stive salutaribus remedijs occurratur, Interitui (quod Deus Clementissimus
 avertit vellet) obnoxia videri possit. Nam in spiritualibus ac p[ro]phanis
 tot impetuosiores experimur. Quae nec sileo, nec coram Sacra Regia Alti-
 t[er]ra et Ordinibus occultari posse omnium rore constat; idq[ue] praesentim
 cum praecipue officia ab ip[s]is teneri videamus. Qui religioni Privilegij
 Anno Millemo Quingentesimo Sextimo Nono. In Comitibus nobis a S[an]cto Anti-
 cessorum Sac[ra] Regia Alti-
 tudinis inducti minime comprehendantur. Propt[er]
 rea non hinc aliquo effectu sed summa necessitate pro fide nostra Erga
 Sacram Regiam Alti-
 tudinem et semp[er] virginem aeternam et Privilegiarum danti-
 et Sac[ra] Regiam Alti-
 tudinem vram consequend[um] capi Sac[ra] omnia sumillime defi-
 nenda certamus Sac[ra] Regiam Alti-
 tudinem vram, tanquam Divinam nostram sup[er]
 jumentum devotissime obsecrantes, obsecrant[es]q[ue] ut nos gravibus Clementia
 excipiat ac contra omnes oppressiones ac malucolorum voces tuatur
 ac defendat. Idq[ue] in futuris Comitibus pro patria nostra salute be-
 nignus demonstrat cum per legatos fassus hoc p[re]s[ent]ia coram Sac[ra] Regia
 Alti-
 tudine et amplissimis ordinibus portactari Clementissime sen-
 tiat. Illud etiam sumillime a Sac[ra] Regia Alti-
 tudine vram petradum duximus
 ut hoc ipso patrum ac Privilegiarum nostrorum Clementissime
 prop[er]ari velit dum nihil quicquam in causis Prætoricis tractari per-
 mittat nisi nobis et praesentibus. nostro assensu ac ratificatione ne
 p[re]senti aut exclusi pro liberis summi esse videamur. Quod si etiam
 ante Comitibus Comuentum in Provincia ab Ulmo Electore, praeter o[mn]ia
 spem obtinere non poterimus non dubitamus Sacram Regiam vram
 Alti-
 tudinem Regia sua auctoritate effecturam, ut liberi convenire et iura
 nostra apud Sac[ra] Regiam vram Alti-
 tudinem et Ordines Regni tanquam Divinam
 nostram supremam allegare nobis permittatur. Quae omnia et sunt.
 per se.

per se aqua et iusta sit cum nostro vita ac sanguinis dispendio
erga Sac. Legum Prae. Altum et Amplissimum Consilium. demereri per
petuo conabimur. Quam diu incolumem ac superstitem nobis superesse
ex animo precamur. Sac. Legationati in Conspectu Griali Roma Idij
Anno Millelesimo Sexcentesimo Septimo

Sacra Regia v^{ra} Altis

subiectissimi subditi et dantes

Barones et Nobiles Sacatus
Prussiae.

Quatuor sigilla

Nulla subscriptio nominum

Sigismundus in Dei gratia Rex Poloniae v^{ra} n^a

Inori Nobiles Id. nobis dilecti Accipimus litteras Fideles v^{ra}rum de
rationibus Sacatus illius ad nos perscriptas. Quas res Id. v^{ra} iis
ad nos referunt, ea eiusmodi sunt ut facile ad ea responsa expediri
non possint alio itaque tempore illud reuertendum duximus De reliquo
Id. v^{ra}s benivolentia capimus Sac. Prussiae xx^o Septembris Anno
Domini MDC VII° Regnorum nostrorum Poloniae xx^o Sueciae A^o xiv^o.

Nos Sigismundus Tertius x^a v^a.

Ex. Significamus presentibus literis nostris quorum interest vniuersis
et singulis presentibus et futuris Quod cum V^{ris} Principis
Domini Georgij Frederici Marchionis Brandenburgⁱ in Prussia
Ducis legnati nostri v^{ra}issimi propter cognationem et necessitudi-
nem eam, qua inter maiores nostros Reges Poloniae V^{ra}namque do-
minum Brandenburgicam ab aliquot iam seculis intercessit atque

nunc adeo altissima nobis intercedit, merito libenterque omnes in
 rebus rationem habeamus, tum vero meritis etiam eius erga nos Le-
 gimusque nostrum eo libentius omnia tribuimus, quae à benevolentissimo
 Rege amantissimoque eorum cognato proficisci in Mortes illam possint
 Inter alia vero Mortis eius in Legum nostram merita, non postremum
 esse statuimus operam eam quam in componenda controversia qua
 de ditione Curonica inter Suae memoriae Praecessorem nostrum Ste-
 phanum Regem, et Serenissimam quandam Samia Regem gravissima
 extiterat cum memoratus Mortis Princeps Suis Georgius Friede-
 ricus magno suo cum labore ac molestia, non modo inter Re-
 ges ac Regna pacem utrinque conciliando stabilendoque pra-
 stetit. Verum etiam non mediocri pecunia summa Sermo
 quandam Samia Legi numerata, eam ditionem redimendo
 usque ac Communum eius nobis Regnoque nostro conservando
 Quamquidem ob causam cum ut laborum atque sumptuum
 per Mortem eius, hoc nomine susceptorum, aliquis ad Mortem
 eius fructus perveniret. Suae memoriae Praecessor noster
 Stephanus Rex omnis ditionis usumfructum, apud Mortem eius
 maxime esse voluisset. Nos ut Regiae nostrae erga Mortem
 eius benevolentiae atque de merito hoc prius Inducis aliq-
 uo etiam significationem edereamus eandem ditionem distri-
 ctum videlicet Peltincensem in Curlandia ab Mori olim (du-
 ce Magno, iam vero ab Morte eius possessum ad unumdem
 Mortis Principis Commi Georgij Frederici Marchionis
 Brandenburgi in Prussia Ducis et Coningis Mortis eius
 Mori Curia Domina Iophie extrema vita tempora con-
 firmanda conferenda inque paupere eiusdem districtus pos-

sessione utriusque illarum conjugum relinquendum et conservan-
dum existimavimus, quemadmodum quidem cum plena et comme-
morato tractu Jurisdictione et Dominio obligatorio cumque omni-
bus fructibus, redditibus utilitatibus ac iuribus quibus idem Illis
Principis ditionem eam tenet ac possidet, ad extrema usque Illis
supranominati Principis, eiusdemque conjugis sacrae vite tem-
pora in solidum possident presentibus hinc damus, et confe-
rimus, atque in quanta possessione eos conservamus ac relin-
quimus. Si qui etiam in eodem tractu, nullo iusto titulo
bona aliqua possideant illos utram secundum conventionem
inter utrumque Regem sua memoria olim iunctam legitima
cognitione apud Commissarios nostros in eam rem a nobis dan-
dos promissa eximendi commemorat Illis conjugibus fa-
cultatem consensumque nostrum presentibus hinc damus
concedimus tribuimusque. Cuius quidem consensus su-
ius nostri auctoritate, si qua in commemorata Curia
parte legitime iuris processu bona recuperata fuerint
una cum integro Lillincensi tractu illo eodem modo ad extre-
ma utriusque vite eorum tempora eadem tenebunt possi-
debunt utaturque ac fruantur. **Promittimus.**
pro eo verbo nostro Regis, nostro successorumque utrorum
nomine quam sui utriusque aut alteri utrius supra comme-
moratorum Illorum Principum vita duraverit, neque
nos sumissimosue Successores nostros dictam ditionem
aut aliqua illorum bonorum redempturos neque per alium
redimi, aut quacunque ratione vel etiam cuiuscunque necesse:

vestit colore in
aut Illis Con
in Illis eua,
Successores nostri
relinquendum co
cessus supranom
in in ditione
hinc ac ditione
has Regni nom
Successoribus m
supranom ac di
manebat.
eum suu m
sti, et Regni
Iurandi in lo
fructu dano
utro Regni
in Anno qu
Locus sig
Sua Principis
et illi nostri dan
pale. Strige, la
nli, saluta tea
Suaque Cesar
supranom mtra

status eorum non praeterit. commemoratum Almus Principem
 aut Almus Conjugem ipsius moneri passuros. Post mortem ve-
 ro Almus sua, Almusque Ducissa Conjugis eiusdem si nos siquidem
 Successores nostri eam ditionem redimere, aut alteri eam
 redimendam conferre, et permittere volumus, non prius suc-
 cessori supramemorati Almus Principis Ducissaeque conjugis
 eius ea ditione tamquam uideri temeretur, quam summa in-
 bonis ac ditione illa inscripta, et si qua praeterea ab ordini-
 bus Regni nomine accessoriorum approbata fuerint, eisdem
 Successoribus numerata fuerint. Quibus nostris Regibus
 supramixta ac directi Coniung nostri salus ibidem semper
 manebit. Maioris fidei et emendatioris testimonij.
 causa hanc manu nostra subscripsimus. Sigillisque Regni no-
 stri, et Magni Ducatus Lithuania muniri iussimus. Factum
 Varsaviae in Conuentu Generali Regni huius Decimo tertio Mensis
 Aprilis Anno Domini Millesimo quingentesimo Nonagesimo
 octavo. Regnorum nostrorum Polonici Viderimo, Suetici
 vero Anno Quinto

Locus sigilli

Sigismundus Rex
Locus sigilli

Sereno Principi Sio Sigismundo via et titulus solutus amico Consanguineo
 et affini nostro carissimo. Nihilis Sui gratia huiusmodi iusticiae Sui Sui:
 gaudia, Suique, Carnithia, Carniola, et Viterberga Comes Habsburgi et Fi-
 rois, salutem benevolentiam ac mutui amoris incrementum. Serenae
 Princeps Consanguineae et affinis carissime. Quomodo Sui dubitamus
 impeririam nostram cum Hungaris tractationem Serenitati vestrae iampri-

den notam cogitantque esse, tamen committendum Sicut quaream putavi:
mus qui eadem Sac de re plenius elocuerimus. Nos post novos hos gravio
res in Regno Hungaria exortos tumultus, nihil prius vel antiquius duxisse
quam ut sedatis hic Regnum ipsum Sacra Casana Regique Mitis. His
et fratri nostro observandissimo, conservaretur. et cum pertransitione
unita Catholica Romana Religionis, de integro reducta quiete, tranquill
tate atque pace reflorescere simul, et confirmata Sac Regna et Provin
cia gravissimo onerum ac periculorum mole devicta, in pristinum
prosperitatis atque pacis statum restituta, ab accubitis hinc, et
a multis annis magna cum patientia tolleratis calamitatibus
paululum respiraret, et quasi revivisceret. Et quamvis in hisce
difficillimis rebus placidi sedantis et tranquillitatis, summum
diligentiam, et sollicitudinem, obnoxie adhibuerimus, nihilominus
tamen nonnullos pacis quicunque hostes, ac patrie turbatores encenseros
esse, menti prospicimus, qui non solum Sacra Casana Regique
Mitis sed etiam inferioris ordinis hominum animis, varias de
Sac unita nostra, pacis quicunque studio, suscepra cura, opinionibus
inserere, varia indicia promerui, atque sinistra demum existimatio
ne evocandi ausam pretere tentabant, cum tamen nihil aliud
in Sac cum Hungaris tractatione, quam religionis Catholicae, atque
status Ecclesiastici et omnium Catholicorum in Regno permanentis.
cum Sacra Casana Regique Mitis, nostraque multa Bonis Austria
ca eorumque Regnum et Provinciarum comoda, felices prosperita
tes, successus atque incrementa, speraverimus. Alio ut nisi
hic conventus mature initus et tractatio Sac in tempore suscep
pta fuisset dubio procul non tantum Sac Regnum in Turicam
potestatem devenerisset, sed etiam Confines, et propi assitas provincias
atque Regna, et totum Christianum orbem, irreparabile damnum.

et gravissima ruina oppressisset, Sicut et miseri afflicti: et mores
subditi superiorum temporum rapinis, incendijs, ferri et ignis vastatio-
nibus minime ab illi exstingui in extremam miseriam atque cala-
mitatem barathrum certo et indubitato sat tractatione omnia aut ne-

glesta praecipitati fuissent. Summi itaque necessarium esse duximus
et cum aliis Christianis Regis, et Principes super his omnibus et
singulis condigne informemus, suam quoque legem fraternitatem Soci-
etati loco minime praeteriremus, eademque relationem Seruum omnium
fidei legem communicamus, qua intellecta omnino futuram spera-
mus quod si forte aliqua ab Hisce Vestra Regia fraternitati in-
gressa fuisset illam pro antiqua sua erga nos benevolentia
penitus excussum nullamque fidem summodi tributuram, sed potius
in ea laboraturam, qua tandem de nostra praestantia, pro conservatione
religionis sua illis nostra domus Austriaca, eorundemque Regum
et Principum suscepta in eis negotijs permancant, nihilque in contra-
rium attente. Sicuti Vestra vestra legem Soci in negotio suas quoque
partes fideliter adhibetur minime deficiamus. quod reliquum est Vestra
vestra legem commodis ac prosperis valere optamus Datum in Civitate
Vienna die 11to Martij. A^o 1608

bonus consanguineus et affinis

Matthias Abscondit. Sestria.

Generosi prudentes ac Circumspecti Domini et Amici
nobis observandissimi salutem et servitorum vestrorum
paratissima commendationem

Constanti propitius Generosis prudentes ac Circumspecti Deo Vris Sicut debi-
tum praeteritis hinc annis quantum belli mundi in afflictissimo Regno
istius Hungariae causitatum fuerit, idque indies maiores sumendo vires
quantis malis totum penitus Regnum conflavit. Quod cum non ex-
tui sed potius maiores turbis, ac tempestatibus ex eo excitari suppelli-

lanique cerneremus, omni studio et diligentia cursumus, qua ratione quibuscumque modis, flammam hanc in visceribus patriae nostrae Sarientem, ac in dies latius irrepentem extinguere, repiri ac penitus debere praesumus. Cui rei cum summo conamine instaureremus, atque irremissibiliter in eliminando tam periculo patriae malo, desudassetemus, aliud munusculum non potuimus, quam ut tam cum Turcis, quam cum vicinis provincijs atque Regnis novam ac noviter corroborandam pacem et confederationem iniremus, quam cum supremi principis beneficio, Plurimis nostra devota sedulitate, ac industria ad optatum etiam finem traducimus, ac tam cum Turcis, pacem quam cum alijs provincijs fadus minimus. (Primum cum et ipsi Turci fides sibi à sua Mte datam, non modo non servare nolle, verum executionem contra se conscribere intelligerent, et Hungari transactiones similiter Vienna iam typis etiam mandatas ab eadem sua Mte non observari conspicerent, maturi rebus suis consulentes suam firmitatem tanquam Gubernatorum nostrorum tam à sua Mte quam à Regnicolis confirmatum requirimus, ut nos Posoniensi ad congregationem Regni Generalis conveniant, et ibi cum praesente sua Mte, mutuis consilijs de permanetione Regni ipsius tractaverimus, ac cum vicinis provincijs devota etiam Confederationem iniremus. Ex qua statum ac ordinem congregationis, ad suam Mtem litteras nostras mittimus. Sumillimeque supplicamus ut eam firmolimitam pacem Regni nostri propriis confirmatam, ac verbo Regis corroboratam observare, necque in nostris libertatibus et immunitatibus conservare dignentur. Sed cum suam Mtem Censur. revocata ac expulsa Regnicolorum Sumilli supplicatio, tam pacem cum Turcis imitam, quam transactiones nobiscum factas nullatenus observari velle, nullo copias auxiliaris contra Hungariam ab omnibus Regnis petere, intellexerimus, socus Hungaricae nationem favere non posse, quam ut se suorum confederatos quocumque modo natura ipsa ductante tuerentur, et defenderent. Cum autem suam Mtem ex Polonia etiam à Regia Mte auxilium contra Hungaros petere.

curatamque consensu
a Curiaque (sed in
constantem observat
fieri oportet acce
amicitia fidelis con
m. tractata fuerit
Lupulina tunc ma
na legem et Gra
bi. eoque tempore o
rapti fuerint ad
fulcrum ipsi rapti
dignitate fuer
fuerint utantur fuer
tempore ceteri erit
mista cum raptis
tunc cum nullum hab
Quoniam Sicut et Cur
adhortamur ut non
constantem a nobis
et ad exteros instat
Facimus nos vocan
vros et candidos
una a Saceris L
Creatio reserua fa
Gra

Cyrtolus
cyrtolus & famalis

exeratumque consensere, ac bellum contra nos mouere intelligamus. Sane. Rud.
 ac Circumspice. Sed vras studiose petimus, ne aliquid tale bona ac facturas
 constantiter observata vicinitatis foedera rumpendo aeternam student, sed
 potius cogitent accuratiusque perpendant, quam pia, sancta ac firma mutua
 amicitia fideiis coniunctio inter nos Hungaros et Polonos utrinque Scto.
 nus servata fuerit quantaque mala ex bello incepto oriri consueverunt.
 Longissima sane inter Carthaginienses et Romanos inter Noricum Roma:
 rum Regem et Graecos, inter Regem Antigonum et Mithridatem fuit amici-
 tia. eoque tempore omnia rerum effluibant abundantia, sed postquam
 rupto foedere ad bellum conuenerunt acerrimum. Volubilior po-
 pulorum opes rapta, diuitia surrepta, Provinciae deletae terra eorum
 tenuitate fuerunt.

Cum autem inter nos et V. S. d. a longo iam tem-
 pore constans fuerit amicitia sancti et inuicibiliter utrinque observata
 impura uerbi esset, si Sani Rud. ac Circumspice. Sed vras sine omni
 causa eam rumpere beneque vicinitatis uia violari studerent. Etenim
 cum nullum bellum inter uictum ac necessarium sit suscipiendum.

Quam Sansas ac Circumspice. Sed vras iterum atque iterum rogamus amice
 adhortamur, ut non modo pacem iam simul sancti confirmatam facturusque
 constantiter a nobis illam observare, rerum et suam ultimam Regiam potest
 ut ab antiquo iustam confederationem et longo uen roboratam, voluit.

Facturos nos vrasia ea omnia qua et bonos decet vicinos et in-
 cios ac candidos conueniunt amicos. Ad qua omnia abegi obtinui
 mora a Sani Rud. ac Circumspice. Sed vras responsum expedantis
 De cetero vrasdem fateri valeu desideramus. Sani Vras. A. 1602.

Sansas Rud. ac Circumspice. Sed vrasia amica vrasia

Per Serenissimum Archiducem Mathiam Legumcolasque Hungar. pro
 Conclusionis pacis Turciae et destinatione Regni Hungar.
 electi ac designati Commisarii.

Isidellus
 Splendidi et Famatis Honorabili et Consulibus totius Communitatis Civitatis Graec.
 (his et vrasis observandis).

Illuc die die precessemus.

Obequa nostra paratissima, qua par est cum observantia

sup.

Quam accipit induciarum, et pacis spe salutis ab hoste lactati simus, quam
vamis etiam rumoribus aures credulitatis nostra repleta fuerint, iam apparet.
Vixit enim Carolus hostis vester Capitalis, Regis titulo et opibus superbus, atque
ita vixit, ut ad contrucidandam Civitatem nostram totis viribus se pararet.
Nam creberrimis nuntiis ad nos perferretur, luctuosos milites, qui in
Germania Belgio Galliaque diuturna stipendia meruerunt, ab illo nunc
conscriptos esse, nec nisi unam Civitatem Reginam, et Curandam potius
Quicquid autem superioribus annis vel tarditate, vel timore
preceperat, hoc omne nunc postremo actu suo et Civitatis Regentis
exitio emendare fœdissime rerum gestarum memoriam, insigni ali-
quo facinore, abolere decrevit. Jam qui rerum nostrarum sta-
tus sit, quam graviter Civitas continenti tot annorum bello afflicta
concussa et attrita, ad vim maiorem sustinendam, plus animi
quam virium habeat. Sapientissima S. R. M. et Amplissimis
Ordinibus prescriptum, Annos iam fere novem terra marique com-
merciorum usa Civitas caret, hincque ab hoste capitali premitur
hinc a sociorum iniuriis, quoque non admodum tuta est, quando
et legatis nostris superioribus annis à Comitis domum redeun-
tibus in via Regia à Fuldensibus quodam atroci iniuria illata
est, quia et Silesia contra Cives nostros depredationes decernun-
tur, tum alijs quoque molestijs, nostri homines alibi afficiuntur
quæquidem omnia non nisi ad prævitiem Civitatis pertinent. Hæc
si forte Illustre Cels. Ora molesta sunt auditu, nobis certi longe
molestissima sunt toleratu. qui in dies magis magisque contabi-
scimus, et ad ravedinem usque de finiendo bello oculamur.
Non litterarum missionibus, non verborum solacijs periclitantium
fortuna lenari, calamitatibusque dispelli possunt, sed manus avari-
liæ res fluctuantibus porrigende sunt, priusquam mergantur. Igitur
extrema iam stat fortuna Civitas Regina, nullus locus est cunctæ

iani vel signifi-
prompta est
tata, si mittere
fideliter credat,
pro meritis sui
matione opposit
natura fideliter
aniam angustia
difficultatis et in
inani fiducia
supplendo gra
immortali cultu
ardentissimi
ita fieri quid
que humanis co
minibus crimi
non in modum u

Spem
Itis Herminis Veler
ram nostram, in M
reparationem a not
viri persona timi
fideliter nostra Crim
mus, a pretorio pr
gimus pro mptore
Quali hosti et in
Italia Futoris libe

tionem vel signum, siquidem torrentis instar, nos obruere hosti in
 promptu est. Quare si Illm^a Cels: v^{ra} salutem vult Acipat: digni-
 tatem, si minorum salutem curare sciat, si quid merita Civitatis,
 fidelissima valent, summis precibus obtestamur Illm^a Cels: v^{ra}
 pro manibus sui auctoritate curare dignetur, ut primus hosti exitus
 maturi opponatur, ne Civitas pro exantillato Sacerdotis labore, pro
 navata fideliteri opera, ad extremum hosti in preda cedat. Non
 animi angustia vel mollesce hac scribimus, sed consilij nostra
 difficultatis et inopia ut nihil timere deperandum, ita nihil
 inani fiducia suscipiendum esse statuimus. Quod si obtestando
 supplicando gemendoque nihil profecerimus, reliquum est ut Deo
 immortalis iustissimo rerum arbitro, causam nostram cunctisque
 ardentissimis votis commendemus, qui ut Dominus est universitatis
 ita faciet quod ei vultum fuerit, cumque omnia fecerimus.
 quae humanis consilijs viribusque effici poterunt. Coram Deo et So-
 cinitibus criminis excusati. Illm^a Cels: v^{ra} gratia nos maro-
 rum in modum commendamus (Sal Regi 5 Maii A^o 1608)

Illm^a Cels: v^{ra} observantissimi.

Burgabius Procons: Conis Rigen?

Seismundus III. d^o.

Potis Honestis Valentino Scleri, iuniori et Mubachi Adenbas certarum syha
 rum nostrorum, in Magno Scleri Lett: ex certo contractu subreptione et ad malam
 informationem a nobis impetrato, assertis Conduitoribus, de eodem asserto contractu
 vestra persona bonisque vestris in genere omnibus mandamus, ut eam nobis et
 iudice nostro Racoma, aut ubi tunc cum Curia nostra feliciter constituti fueri-
 mus, a pretione presentis Cithonis nostrae in sex septimanis personaliter le-
 gitime prompteque compareatis. Ad instantiam Gualiti ac Famatorum
 Osvaldi Hoffleri et Joannis Gerbrants, ac Mariae Gerbrant. Vidue cum assi-
 strantia Tutoris liberorumque eiusdem, quorum nomina pro expensis sue Sa.

bre volumus tum etiam Cornelij de Jager Qui vos uti defuncti olim Michaelis
von Fogelsandt, servitoris et factoris nostri, testamento et ultima eius volun-
tate instituti Sandes et electi ac adiecti socij inderando contractui memorato
olim Fogelsandt a nobis dato citant propterea. Quia vos impetrato a nobis
in iurum ac praedictum Actorem medicorum, ad mali narrata asserto
quodam contractu super Arveda sylvarum nostrarum certarum in Magno
Bucata Litt. constituti prefato olim Fogelsandt antea per nos locatarum
cum facultate socios ad eundem contractum sibi cooptandi vos nihilominus
nulla saluta ratione contractus Sumusmodi nostri anterioris, aut ipsi prefa-
tos Actores, in possessionem et usu pacifico praedictarum sylvarum, et contractus
supra recensiti, tam per nos, quam per alias subordinatas personas turbare
et inquietare, prout de facto turbatis, et inquietatis visdemus possessionem
causa nondum a nobis cognita adimere vultis, neque his contracti ligna
omnia et tabulas tam minores, quam maiores, aliasque omnes in universum
mores sylvestres, sumptu pecuniae et labore, prefato olim Fogelsandt, prin-
cipalis personae socij paratas et elaboratas, prefatosque Actores ex in-
testamento superius memorati, cooptationis in societatem, et institutionis
iure domini et proprietatis conueniunt, contra omne ius et aquum vobis
quideratis et appropriatis, neque earundem mercium liberam dispositionem
eisdem permittitis, sed per diuersas et subordinatas personas varia in
praedicta, quae minus est quod suum est conseruatur, obicitis et ad
entium vsum sylvarum nostrarum, et elaborationis mercium sylue-
strum, inata praescriptum contractus nostri anterioris ad Actores spectant
admittis, faciendo praemissa in grauissimum Actorem superius speci-
ficatum damnum et detrimentum, quod sibi contra nos taxant et esti-
mant ad Vngiti Milles Aureorum vngarie in aura. Quapropter lita-
mini ad iudicium et audiendum prefata omnia in adiumentum terminis latius
obici et probari, vos ad reponendum contractus vestri uti posterioris,
et ad mali narrata impetrati, contractui nostra cogi et compelli, cum
autem contractum ex rationibus nobis in termino allegandis reuocandi
Actores demum uti socios defuncti Michaelis Fogelsandt circa suum
contractum uti tempore priorem, et ad id potius conseruari, mores.

Copia litera

Sic omnes qui re-
pime. capite testifi-
occurram dari.
re litui, et reuer-
tes Imperatoris de
Sella nostra ad d-
huc cura et arte y-
quis parent putat
culum, et vultu e-
re Polhemus
a re licet sed et
fuit etiam aut li-
viam ponere. So-
fubere pacatos
fubere et
ad id digna sed
faminorum. D-

omnis exlus. pro, ad ipsos ex vi testamenti, et institutionis supranventura
spectant, sedem ut suas proprias adinquirant et dispositionem arbitrio eo
rursum permitti. Deum vero vos in damnis supranis taxatis fletus
modernos causa et occasu re ipsa, subsequens condemnari, aliq. omnia
qua iuris et argutis ratio ducunt, in promissis statui et decerni. Sed
et hoc et alia qua nobis in advenienti termino latius deducuntur et obven-
tur. Futuraliter pariter contractum vrum subreptici obtinuit reproduci
ri, et si quid de iure venerit responduri. Datum Cracoviae Anno Quinta
post festum Sancti Joannis Baptistae proxima. A. M. De vno.

Copia literarum Ducis Ruvierac' ad Sacram R. Mltia.

Ira omnibus qui vestrum nomen in cultu maximo habent Rex potentis; rep.
sime. exequi testificanda mea erga vram Mltia propensissima voluntas
occasionem dari. Jam vero vltis oblate nec deesse ob affectum volui
nec debui, ob reverentiam, quo enim alio munere quam quod bellio
sos Imperatores decet Invictissimo Regi placere cupiam, quam si e.
Sallia nostra ad firmam Mltia vram arma, maiore quam fieri po-
tuit cura et arte fabricata transmittam, vestrisq. votis, hoc in obse-
quis parere patim. Parvo eue labens et martum hoc manus-
culum, eo vultu vesp. mente accipias. obnix rogo, ut animi mei
in te Poloniamq. tuam optime affecti sit certissimum pignus non
a se licet sed ab affectu dantis estimandum. Utinam michi in
futis esset, aut liceret optatis sub armorum istorum Impensio
vitam ponere. Sicut vestros acie devotos vobis subdando aut
fudere pacatos reconciliando. Interim precor ut tibi Rex
potentissime et precor per te Omnia Polonia prospera omnia
ad est digna saeculo tuo contingant. C. Castello nostro Lucia
Pamiorum Quodcumq. hunc Maj. A. 1608.

Humillimus et obsequentissimus servus

*Comes Dux Ruvierac' et Castell
Com. Lor Francie.*

17. *Illis Princeps amicus et Affinis noster carissime*
 Accipimus manus mortuas ab Illis via nobis missum quod per te sa-
 tis gratum, optimi erga nos Illis vestra animi testificatio literis illis de-
 clarata longe gratus nobis reddidit dignum plane quod et Illis
 vestra erga nos propensa voluntas sit non vulgare argumentum et
 nos ad certandum mutuis benivolentia officiis prooveat, in quibus
 et potius fortis firmas atque omni occasione quantopere. Illis
 vestra causa cupimus testatum faciamus tanto magis admittimus.
 quanto illustriora meliora illius familia atque ipsiusmet. Illis vestra
 amici et benivoli animi erga nos signa perspecta habemus Atque
 interim Illis vestra hoc vel imprimis commendamus et eximius
 illius virtutes animique magnitudini optati successus contin-
 gant nemineque illis felicitibus gloria incrementis illustretur Cuius
 Sigismundus Rex.

22. *Sigismundus Rex.*
 Generosi et Nobilibus Stanislas Leonardus Castellano Gedani
 Olshki Succamerario Mariaburgensi Fabiano à Crema Capite.
 nro Stumeci Joanni Sibak in Viterbam et Christophoro à Melle
 Fid: nob: del: gratiam nostram Regiam Generosi et Nobiles Fid:
 nobis delicti. Intelleximus exortam esse contraventionem et differen-
 tiam occasione limitum inter bona nostra Regalia. nullam videlicet
 Meibon, in districtu Tollimiten' setam, tenute ad praesens Geroni
 Stanislai Szalaynski Castellani Elbingensis ex una, et bona ter-
 restria Monasterberg nuncupata in districtu Hollanden' Nobi:
 lis Joachimi a Sclaw Illis in Prussia Suis Vasalli et Subdi:
 ti ex altera partibus Quam nos componi et complerari cupi-
 entes Fid: vris de quorum fide, et in rebus gerendis dexterritate
 inuisque peritia plurimum confidimus, id negotij dandum et commut-
 tandum esse duximus, prout praesentibus literis nostris damus et.

committimus, Mandantes eisdem et cum Illis suis in Prussia
 Commissariis qui etiam ad hanc rem designabuntur Sabita mu-
 tua intelligenda, captoque certo die, et tempore competente
 vocatisque ad sui presentiam per litteras innotescantibus partibus
 quarum interest, ad loca differentiarum conveniant, ibique
 intellectis prefatarum partium interrogatoriis, et responsis
 iudicialiter factis, acceptisque suorum fidedignorum sufficienti
 verbali vel literario testimonio, necnon ipsorum si opus
 fuerit corporali iuramento, ac re ipsa oculis subiecta, posi-
 tionem ac veritatem illius ad plenum cognita et perspecta, utri-
 usque partium fauorem, sed Verum atque iustitiam pra oculis ha-
 beris, bona illa iuxta dispositionem pactorum distinguant.
 scopulos ac signa metalia de terra erigant, campum contraven-
 tiam limitum de plano definiant atque dividant, providentque
 ne limites contra praescriptum pactorum interducantur et terras
 nostras perturbentur, ne ut controuersia haec inter bona supra
 memorata, quacunque ex causa diutius extrahatur, quin potius
 haec commissione ita sopiatur et determinetur, ne novis que-
 relis nouaque Commissione opus sit. In quo conuenientes Fed.
 vtriusque oramus. Si autem vnius loci spatium ad hoc
 negotium determinandum non sufficeret, sequentibus idipsum
 expediant. Quicquid vero in praemissis una cum ceteris
 ab Illis in Prussia suis designatis Commissariis deueniunt
 et constituerint, id a partibus utrisque sine tergiversatione
 et provocacione aliqua, temporibus perpetuis firmiter et inui-
 olabiliter teneri et observari volumus. Absentia vnius
 duorum Fed. vtriusque non obstante Pro gratia nostra debitorum
 officiorum suorum curas non factura Datum Cracoviae

die xxvii Mensis Julij Anno Domini M. Dc. viii. Regnorum
nostrorum Polon. xxi Suecie xv.

P. Sierbuis

Ex commissione Sacra Regia Mittis
propria

Sigismundus in Dei gratia r.

24.

Gnoso Stamisleo Szpalyński Castellano Elbigeni et bonorum
villa nostra Meytom in districtu Tollmitensi Tenentario Fid. no.
bis dil. gratiam nostram Regiam Gnosc. Fid. nob. dile. Orignami
mus utros Commissarios nostros ad faciend. constitucione limites
inter bona nostra Regalia villam videlicet Meytom in districtu
Tollmiten. tenuta ad pns. Fid. vna ex vna, et bona villa
Mansterberg in districtu Hollandensi sita. Nobili Joachimi
a Sulaw. Vnus in Prussia Ducis Cognati nostri charissimi, sub:
diti Sandetaria partibus ab altera, Quare mandamus Fid.
vra, ut quamprimum per dictos Commissarios nostros, et Vnus
in Prussia Ducis litteris innotescant vocata et requisita fuerit
in termino ab illis prefixo, compareat, eidem delimitationis
negotio intersit, et quicquid eodem Commissarij in premissis de:
cuerint firmiter observet, ac teneat. Incidat tamen ne
quid bonis nostris Regalibus damni et praejudicij inferatur.
Pro gratia nostra socius non factur. Datum Cracovie die xxvii
mensis Julij Anno Domini M. Dc. viii. Regnorum nostrorum Polon.
xxi Suecie xv.

P. Sierbuis

Ad mandatum Sacra Regia
Mittis proprium.

Sigismundus in Dei gratia Rex Polonie r.

25. Religiosis ac Sacerdotibus Virgibus Monasterij Sancta Brigitta in
Civitate nostra Gedanen. Devot. nobis dilect. gratiam nostram

Legiam. Deliquit de nota nobis delecte. Significamus certos
 Commissarios nostros ad delimitand' bona nostra Regalia videlicet
 et villam Meytom in districtu Tollmitten' tenata ad personam
 Geroni Stamelai Sthalynski Castellani Elbingen' ex una, et bona
 Munsterberg in districtu Hollander' Ducatus Prussiae existentia
 Nobilis Joachimi a Belau Vitis in Prussia suis Cognati nostri
 canissimi subditi Landitaria partibus ab altera. Quia vero
 bonis delimitand' bona villa Langerwe Ducat: varum Landita-
 ria contigua esse dicuntur. Ideo a Ducat: vris requirimus
 ut cum per Commissarios tam nostros, quam Vitis in Prussia
 Ducis vocata et requisita fuerint coram vis per se, vel per
 Pleni-potentiam suam tempore per ipsos assignato compareant, su-
 ique delimitationis negotio intersint, pariterque bonorum
 suorum attineant, cumque partibus ubi necesse fuerit agnoscant
 et quicquid per eosdem Commissarios deortum, ac constitutum
 fuerit prout timent, et observent. Pro gratia nostra et de-
 bito suo locus Ducat: vris non factura. Datum Cracovia
 die xxvii^{mo} mensis July. A^o Jmⁱ Millemo Sextimo octavo
 Regnorum moria Polⁱ xxi^o Suchui Anno xv^o.

Ad mandatum Sacrae Legationis
 propria

P. Serenius

Nos ad Gubernatorem Ducatus Prussiae Supremi constituti
 Cracoviae. Vniuersis ac singulis quorum interest. notum facimus Prae-
 sentum latorem Tabellarium Ducatum, non leuibus de causis Cracovia
 missum. Quem ipsum cum ex salubri, et nulla contagione infecto
 aere iter eo instituat, ne usquam locorum, a quoquam quavis de

causa indignè remoretur aut propeleatur, verum ab omni iniu-
ria impetitione ac detractione, tutus eat, redeatq; literis suis
nostris commendandum duximus. Fecerit quicq; sua dignitati
honori, suisq; rationibus, rem conuenientem, ac apprime commodā
nobis vero gratissimam, omniq; officij ac beneuolentia genere
recompensandam. In cuius rei fidem sigillo consueto pra-
eclatis communicauimus. Dabantur e Regimonte die xvi.
July. Ao 1608.

Vadium inter Bork. et Verden.

Sigismundus iii. ca.

v.p. Magis Ludouico à Mortag Palatino Pommeraniae. Polibyrneni. Scler-
deniūque nostro Capitanio Sine Nob. dilecto gratiam nostram
legatam. Magis Sine Nobis dilecti. Exponitur est nobis no-
mine et ex parte Magnifici Joannis Alberti. Bork. Ducis
Prussiae. Marschali multas ipsi violentias occasione villa
Holtzeib. et incolarum eius. a Gnosis Jacobo et Simone
a Verden non sine discrimine vitae inferri. Quod nos par-
communi et legibus Regni contrarium esse animaduerten-
tes, volentes q; ut subditi nostri. non in neq; armis sed
ex lege praescripta de omnibus iniurijs iure mercedante in
vitam expectantur. Vadium decem Millium floren-
penniae polonic. inter easdem partes interponere esse
duximus, interponimusq; hinc literis nostris. Quis qui-
dem vadij medietas fisco nostra, medietas vero parti Bork.
ipsum vadium observanti a parte in eo succumbente solui
debet. Ne autem eius vadij aliqua praedictarum partium
egressum protrahat. Volumus ut Sine Vra Soci
ipsam vadium in Acta sua Palat. inscribi et per Mortag

Terrestrem in domos earundem partium deferri et ad noticiam
ipsarum deduci caret Pro gratia nostra et debito officij sui.
Salutem Cracoviae die xvi mensis Augusti Anno MDC Octavo
Regnorum nostrorum Polonici XXI. Suetici vero XV.

Joannes Lwajski. Ad Mandatum Sacrae Regiae
Majestatis propriae.

Illustri Princeps Elector Sive obierunt

Ex morte Illustrissimi Praelatis Illustria Colletud. v. r. praecipuus quidem dolo. v. p.
vis sensus ad me peruenit, cum ob Illustriam dñi Cels. suae multis argu-
mentis preceptissimam erga me benevolentiam, tum meum iustitiam
erga Cels. eius, singulare studium et observantiam. Sed cum ea
sit vita humana conditio, lexque natura communis, ut omnes mortali
obnoxii nascamur, aequo sane animo obitus Cels. eius fore.
has est cogit magis cum Illustriam Cels. vram, virtutum suarum
egregium specimen, nominatq. et dignitatis sacrum reliquerit
sperandum est diuinam benivolentiam triphae sac. laetis, adversa
seuendis Illustria Cels. v. r. compensaturam. Ceterum et
Illustria Cels. v. r. in me quoque benevolentia sua complectenda
paternis vestigijs insistat diligenter ab ea peto. A me siquid
virescentia studij et officij in Illustriam Cels. vram proficisci pote-
rit id promptissimum omni occasione futurum persuadere
vbi Cels. v. r. Illustria Cui de reliquis omnem prosperitatem
a deo exopto. Dat.

Serrenissime Rex Sive Cognate et affinis omni.
observantia colende.

Syntheticum. R. V. S. antebac, ea qua par fuit reverentia iter meum quod. v. p.

Sic in Prussia suspirans, cuiusque rationes uberius declaravi
neque dubito quin hoc meum consilium tam pietatis quam necessi-
tatis, quo nititur fundamento, omnino iustum, apud se salutaria
sit. Sed quid fit, dum via ingreditur Prussia, atque hinc inde
vario dolore destitutor, littere me ilico sequuntur, quae de Illustri
et dilectissimi parentis mei, Maritimi et Electoris Brandenburgi
prae memoria ingratum et plane immatura obitu nuntium adfi-
runt. Quo dolore et perturbatione animi idipsum cognoverim
cui est ut literis exprimere queam. His ipsa tam varie qua-
litate vixit offerunt considerationes tristatur. Cum autem hoc
rerum statu partes mea sint, ut consilio divino omnino acquies-
cam, atque sortem hanc licet durissimam a quo et pio animo pa-
venter feram, ego etiam huius necessitati libens meritoque par-
te studio, neque dubito quin is qui affligit huius vultui etiam
adoniam et temporariam medicinam adhibere, et velit et possit.
Cum autem Electoralis dignitas, tum etiam universa succursio
omnium provinciarum quas habuit ipsius sollicitudo prae me-
morie ad me tanquam primogenitum filium ipso iure spectent
eaque ipso momento mortis in me translata sint, atque hinc
mihi suboriantur magni laboris et curarum initia quibus
fructus vix par sum futurus. Ego R. V. Sts. et consilium
et auxilium officiose imploro, quo huius mea tenuitati Regiam
auctoritatem et consilium gravis, si forte occasione, clementer
accomodare velit. Inprimis autem quod attinet, Prussicum
negotium, ne quid hinc mihi vel detrimenti vel difficultatis

deinde subornatur. o
ita etiam hoc in quo
pauca tam Curator
maneat. Quae
et quicquid mihi prae
ubi tam inulto Reg
amant. et studio
quod videro, bene
p. 1608.

R

Rege

Spemades in d
Illustri Principi
San. Imperij Electori
Catholicae Fidei
Regni, et Principi
omni honore. Illu
Illustri Principi Electori
Idem attulit, amicitia
studiorum Principum,

diuino subornatur. Sit quemadmodum in Sacro Imperio Romano
ita etiam hoc in provincia. omni illud ius quod habuit Illustrissimus
pater tam Curator quam successoris nomine mihi eandem tutelamque
mandat. Quo D. D. His officio et clementia. mihi magis omnia
et quicquid mihi per hunc casum accessit vel honoris vel fortunam
sibi tam inelyto Regno Polonia indutabili vinculo. officiosissimi
amoris. et studiorum devincit. De quorum salute et incolumitate
quoad vixero, bene morari studebo. Data Regiomonti 29 Iulij.
A. 1608.

N. V. S.

obsequantissimus et amantissimus cognatus
affinis. et fidelis. Vasallus quo ad vivam.

Joannes Sigismundus Marchio
et Elector Brandenburg. Dux Prussiae.

Responsum Sacrae Legationis.

Sigismundus in Dei gratia etc.

Illmo Principi Sivo Joanni Sigismundo Marchioni Brandenburgensi. Sacri. vp.
Romani Imperij Electori et Archicamerario in Prussia Silesia Pommerania.
Cassubria Vandalorum Corona et Caronia in Silesia Ducis. Burgravio Norim-
bergen. et Principi Silesia Cognato et Affini nostro devotissimo. Salutem et
omne bonum. Illmo Princeps Cognato et Affinis nostri devotissime.

Illmo Principis Electoris, Illustratissimi viri parentis obitus magnum nobis
dolorem attulit, amissimus enim amicum et consanguineum, nostrique
studiorum Principem, cuius perpetua de nobis, et Siquis benemundi.

Studio praedaramque voluntatem satis cognitam et exploratam habebamus, et nostram erga eum benevolentiam non vulgaribus cumulatâ argumentis testatam reddideramus. At illi quidem legibus naturae quibus suus vita usum accipere sataspicit, nobis vero communem eam mortalitatis conditionem reputantibus, non alia supplicunt solatia nisi recordatio virtutum, ipsius, quibus vita praedam aeterna immortalem sui memoriam in animis hominum reliquit. Ceterum illa quae nobis illum obarum iucundumque reddiderunt, demerps nobis expectanda sunt ab Illustratâ vâ, quam uti paternarum virtutû et dignitatis sanctitatem ydem refugis iustitiam, et in solida nostra amicitia, cum officiosa sua erga nos benevolentia iustificacione perennitatem nobis persuaderemus. Nos quidem eo sumus animo et qua ab amico et Illustrâ domus Brandenburgica benevoli saepe expectari possunt amicitiae voluntatis significaciones y cumulatâ imprimis Illustrâ vâ respondemus. Ceterum ad ea quae de successione in feudum, tum et Curatella Illustris. agra Principis Prussiae, quae morte Illustris Principis electoris cuncta est, ad nos pervenit. Nos pro more ac consuetudine Regni ipsius et cum pleniori Senatu communicata Illustri vâ amici respondemus. Quod utique Illustri vâ duntaxat valitudinem faciatque rerum successus exoptamus. Sal. Praemonia die xxiij. Mensis Augusti. Ao 1608.

Sacra ac serenissima Regina Mariae Sive
Sive Clementissime.

Humillima et fidelissima nostra servitia debita cum veneratione.

arg. Et si pluribus literis S. B. Illustri vâ et Ordinibus satis mature modesta-
tus nostras exprimimus, et quae crucibus nostris ab hoste imminuant.

mala, prolixè ostendimus, tamen spem illam, quæ de Reipub. auxilio totius
 tamq[ue] luculentis verbis nobis facta fuit frustratam nos esse, summo cum do-
 lore mihi queritamus. Hostis enim qui minime S. M. D. latebat, omnia in
 celeritate ponens, et matutinis copiis pollens, valido cum exercitu subito
 aduenit. Nec mora totis viribus Arcum Summum adortus intra
 paucos dies occupavit. Nec quicquam illi iam obstat quominus longi la-
 tiq[ue] per omnem provinciam omni subsidio orbata grassetur. No-
 bis vero quamvis toto hoc bello plurimas calamitatis simul perire
 solus tamen Artis inmensissima ammissio, et maxime incommode, ita
 acerbissimo q[ue] dolori. Jam enim omnis navigationis usus, qui nomi-
 nil lucumoni Sactinus afferebat, nobis ademptus est. Jam terra marq[ue]
 omnibus itinibus interclusis, nulla ratio superest, quæ maxima
 Civitas vatum generat, et se sustentat. Interim Reipub. subsidia
 nunquam apponunt. aut certe nimis serâ futura sunt. O infelissi-
 mam Lusitaniam, et lamentabilem Regiam, eo ne vis tuas videris.
 ut pro tantis, et sumptibus, pro stupore neuata opera, et integra
 fide, pro tot munitis Legum, et Principum literis predicatis non
 nisi castrum pauci loco repositis. Sed integra sunt guerrilla etia[m]
 cum sint necessaria, me viribus iam parvi potest. tantam Reipub. da-
 mnium, hostis circumacta, dum egrotata carceris omnia vastat
 dirigit populatur. et infortunio nostro inxultat, ad ipsaq[ue] maxima
 Civitatis grassatur. Atq[ue] hæc foris nobis accidunt. domus nihil
 melius sunt, nam non solum aggressum, rapida fuga ad urbem
 confluentem magna multitudo Civitatem gravat, rogi precibus et
 supplicatili spolati, nihil præter vitam reliquam habent, sed ipsi
 quoq[ue] Cives exhausti summis difficultatibus conflictantur. extrinsecus

inopia laborant. Atque mulierum et liberorum ploratus ac lamentationes
vel ferreum pietus commoveri possunt, quid multis inter sacra et sacrum
cunctis iam versatur sed sacras nos tenet omnia nostra mala commu-
morandi vultu rursus respicandi. Quam S. R. M. D. Sumillimi oramus si
quid humana opus et consilii superest, in salutem nostram potius
expediri debeatur quam minus. Suas impressiones inter nos dividat
cui causam nostram in ultima illa disquisitione probatur in conspectu
S. R. M. D. nos Sumillimi commendamus. Datum Regie. 25 Julij. 1608.

S. R. M. D.

Sumillimi et fidelissimi subditi.

Surgrabris Proceres Cons. Re.
que Civitatis Regis.

nos Regni Poloniae, Magnique Ducatus Lithuaniae Senatores.
vobis Regni Sueciae Senatoribus, notum facimus. Accepit le-
ctisque literis vestris, quae nobis proximè reddita sunt, an eis
respondendum esset ambigebamus. Ita enim scripta sunt
ut ad irritandos potius animos, quam ad suscepi negotij
tractationem pertinere ^{vide} videretur. Verum in taciturnitate
nostra, ea agnoscere et probare videmur, quae nos contra
Sacram Regiam Mitiā S. nostram Clementissimum nosse

ipsos immerito ysdem literis consistis, paucis rescribere pu-
 taminus. Regem nos Suecia nullum alium agnosimus, nisi Si-
 rmissimum Regem mundum Regem vestrum ac nostrum, qui naturali
 et agnissimo iure, postquam in locum Sirmissimi parentis sui
 S. Ioannis Regis Suecia cuius immortalia erga Regnum illud bene-
 ficia Orbis Christiano nata sunt, successisset Grademate Regis
 more solenni insignitus, Rexq. appellatus, delatus ad se omnibus
 Regie dignitatis ornamentis, iuramento à nobis tanquam subditis
 suis, de praestanda fide et obediencia, recepto, iustum ac legiti-
 mum imperium in nos adactus est, ut nec quiesquam alius illo
 iurante, in locum illius subrogari poterit, nec Rex vester à vo-
 bis sine gravi non servata fidei nota; deseri. Quam cum ob-
 eam causam Sirmissimo Regis mundi Regi nostro ac vestro. Re-
 gis Regni Suecia titulos iustissime deferamus, idq. universi
 Orbis iudicio comprobetur. Sane immerito à nobis accusamur
 quod ysdem titulis Carolum vrū non compellaverimus, qui
 quo praetextu Regnum alium, Regia Mti Srd vestro naturali
 omni iure nobismet ipsis fatentibus, debitum inuenerit. Cum
 res ipsa loquatur, verbis ostendere superfluum fuerit.
 Illud sane mirum nobis videtur, vos in re adeo manifesta ita
 vltro errare, ut funesti effluus belli, nobis causas et initia impu-
 tatis. Quod ut longe se aliter habere ostendamus, pauca quae
 superioribus annis acta sunt, vobis in memoriam revocamus.
 Cum Carolus non obscura de interceptando Regno Suecia consilia
 agitant, vosq. ipsi quos nundum illi in societatem suorum.

conuliorum pertraxerat, opem et auxilium contra illius cona-
tus, implorantis. Saepe R. Mltas optime tum de vestra erga se
fide persuasa, nullis externis armis munita, sed solito auxilio suo
comitatu, ac ordinarijs praesidijs instructa paucis Germanorum
et Hungarorum cohortibus, ^{adversis} ~~in~~ in Sacram traiecit, co-
animo et vestris potissimum concilijs et contrariis: volun-
tatis paternum et hereditarium illud Regnum pacant,
et novarum rerum cupidos, ad officium revocant. Qua in
re cum pro innata Clementia Reg Mltas benignis sibi agris
cesseret ac Carolus ipse aliud muniti volens, aliud praesefinas
se in potestate R. Mltis fore ostendunt, subito advenit clamor
auctus, ipsi Sacrys. qui militati Sacramento fidem suam Re-
gia Mlti obstrinxerant, prociis vel nimis corruptis, arma
in Regiam Mltam vertit. Vestram eo tempore fidem desi-
deratam fuisse vos ipsi diffidit non potestis. Tum quid am-
plius de vestra erga se fide, S. R. M. sperandum erat. quam:
tum Carolo Regni occupandi, cupiditate aucto fidendum,
facile et tam rem apparbat, et sequentis temporis eventus
manifesti comprobavit. Ut primum enim R. Mltas finibus
Regni illius exisset Arces quae Regis praesidijs tuebantur
a Carolo occupatae, morti crudelissima affecti, Nobilissimi Sc.
natores, qui datam Regia Mlti fidem servauerant, alij in
vincula coniecti, ac bonis fortasse exuti, ceteri metu crudi-
litatis diserta patria, solum verten coacti. Carolus ipse
ruptis sanguinis et fidei iuribus, palam id quod dudum men-

te concupiscit, ad occupandum Regnum animum adducens con-
 scripto cunctis, oppressis R. M. fidelibus subditis Succis Cum pri-
 mum de causa sua agitate daret, utique Commissariis descriptum
 se velle significaret, inopinati in Lusoniama traiecit, bellum nulla
 denunciata hostilitate nobis intulit. Proinde alta paucifruen-
 tem, et nihil minus quam hostile quicquam metuentem, invasit
 Anos presidii destitutas, occupavit, homines innocuos imbelles
 et inermes, plerumque sacros et altaribus adscriptos ac femi-
 nas etiam raras, et inter barbaros tantum audito exemplo in-
 servitutem adduxit. Haec cum a vobis vestroque Carolo pro-
 facta sunt, cumque nos ad nostra armis tuenda, non nisi gravis-
 simis et acribissimis iniurijs, a vobis laessiti prae multi-
 accesserimus, vobismet ipsis suscepti funesti istius belli. Chri-
 stiani sanguinis effusi culpam imputatis novisse est, nobis
 satis, superque bellorum est, quae contra Socios Christiani nomi-
 nis gerimus, cum Christianis pacis et bona vicinitatis una
 libenter amplectimur, et quantum in nobis est tuamur. Hinc
 factum est ut cum nobis nuper significassetis vos belli istius
 aequis utrique conditionibus dirimendi desiderio teneri ac
 de captivis Commutandis, Christiano more transigere velle.
 nos aequis conditionibus, propositis vobis responderamus Com-
 missariosque nostros ac locum utrique parti non incommodum
 designaveramus, ac ut captivi omnes utrique dimittentur
 quemadmodum a vobis postulatum fuit, assenseramus. Qua-

in re quam sincerè nobiscum egredietis ut ipsa dederat. Nam
et sub istis de pacificandis inducijs, tractantibus prater fidem datam
exercitum in Luoman transportatis, Arcum Ginemunden' quod
nobis si ipsis dubus nunciatum est, proditorum interceptis, ac
bello ex integro resumpto. Hostilis conatus contra nos exercitis,
et ut supra sumpta Captivorum Commutatio numero deficiatur
totq; nos nostros dimittatis, quot a nobis vestros acciperitis
ceteri vero precio redimantur velle videmini. Bellum quidem
et prater fidem a vobis datam, illata Provincia nostra arma
Sic qui iusta causa faveat solit arbitrio permittimus. Ad ca-
ptivorum vero permutationem quod attinet, non vos latet
supra nonnullis annis complures homines vestros in potestatem
S. B. M. redactos fuisse, quos et si iusto bello captos detinere
ac ut in rebelles animadvertere potuisset. Cum vos inbelli
turbam prater omnem militarem consuetudinem detineatis
tamen pro innata clementia et Christiani Principis officio
sine ulla precij exactione, liberos esse iussit. Barbarum et
Christianis Rege indignum id esse existimans homines capti-
vos, aliqua temeritatis pœnas dare. Quare cum a nobis
vestri, q; tantum detineantur, quos suscepti belli ratio ea
condicione esse voluit, agnum est ut pro ijs vintim omnes
nostri pter militarem consuetudinem licenti dimittantur,
Ceterum ad locum a vobis ad commutandos Captivos assigna-
tum quod attinet, cum, a Commissarijs nostris hoc praxitum

anmi tempore quod attinet imminet qd comodi adiri non possit.
 Scilicet in mandatis eisdem et hominem suum Collegam ditionis
 Illmⁱ Principis Pomieram mittant. Quo vos etiam vrum si pla-
 cuerit allegabitis, ut p^r de Illmⁱ Principis Pomieram. sicutate
 praestita de n^o tanti momenti. locog^r statuendorum captivorum
 utiq^{ue} parti non incommode nec suspecto propositis utriusq^{ue}
 rationibus ab v^s aliquid certi statui et decerni possit. Hae
 vobis significantur putavimus Data Cracoviae q^{ue} 6 Mensis
 Iulii A^o 1600.

Petrus Tyluski Episcopus
 Cracoviensis

Mattias Ep^{us} Przemysl^{ensis}
 Nominatus Wladislawici
 et Pomieram Regni Polo-
 ni^e Cancellarius.

Leo Sapieha Cancellarius Mag^{is}
 Ducatus Lithuani^e.

Musael Konarski
 Castellanus Culminen^{sis}.

Nicolaus Wolski de Lubawice
 Regni Poloni^e Cur. Marschallus

Hennius Tylus de Com-
 browia Suffraganeus
 eius Regni.

Eustachius Wollowus Magni Ducatus
 Lithuani^e Suffraganeus.

Sigilla subscriptorum. Septem

v.p.

Quid nobis a Sac Regia M^{te}, S^{no} nostro Clementissimo, ac li-
gⁿⁱ Soloma. Magni Ducatus L^{ts} militis Ordinibus in nego-
tio permutandorum utring^q Captiuorum de mandato fuit ut
prioribus literis nostris vobis significaueramus, quibus equum
fuit ita a vobis respondere, ut p^{er} parum modestis verbis quibus
in literis vestris, ori^{en}ti^{en}ti^{en} irritatis animis suscepti negotij ra-
tione impediatur. Ceterum ex p^{re}dictis literis vestris non
satis potuimus intelligere, quam rationem in commutandis
utring^q captivis signi velit. Cum enim ea commutatione
omnes utring^q captivi liberandi sint, idq^{ue} a principio istius
tractationis propositum fuerit, abs re a nobis prius in re-
dimendis captivis rogandi facta est creatio, loca vero
a nobis nominata, adeo nobis incommoda sunt, ut eo p^{er}
anni quod imminet. tempus venire captivorum adducere
nobis difficile admodum fuerit. Quam ut facilius tam
de ratione commutandorum captiuorum, quam de loco in-
ter nos convenire possint ad d^{omi}n^{um} Montis
Inosum. Collogam^{ur} multum, quo nos otran-
tominem v^{est}rum si ita v^{est}rum fuerit obligabit, ut rationibus
utring^q propositis quod equum ac utring^q parti non incom-
modum fuerit de mutuo contenta statuatur.

Signis mundus in Dei gratia.

Universis et singulis Principibus tam Ecclesiasticis quam secu-
laribus. ac ceteris cuicunque dignitatis ordinis, et conditionis,
nominatim vero Magistratibus quibusvis Exercituum belli mili-
tarij Praefectis Civium praedictorumque Gubernatoribus, Decaga-
lum et coloniarum administratoribus, marum publicarum
ac portuum custodibus, et omnibus in universum tam publicis
officiis gerentibus, quam etiam privatis amicis et vicinis no-
stris. Communionis salutem, et benivolentiam nostram sionem sub-
ditis vobis nostris gratiam nostram legam. Redunt in Sue-
ciam Nobilis Sigismundus Worszyllo, et Andreas Snarski
subditi nostri cum literis Senatorum nostrorum ad Consiliarios
Sueciae Latos. Quos omnibus et singulis diligenter commen-
damus. amantur ab his postulantes ut eos restitue eant
ac iterum in Regnum nostrum redeuntis tuto et libere per
quavis ditionum, ac iurisdictionum suarum loca transire
et subsistere permittant. Hospitalitatisque ac humanitatis
studij. nihil ab his sinistra rei, aut perfida contagionis
(cum per Dei gratiam ab his locis proficiuntur qua ab
ea hic immunia sunt.) metuentes exquirant. cum pro
iure Hospitalitatis, tum etiam postulacionis Sueciae nostrae
causa. Item nobis gratam, et humanitatis officij con-

uimentum futurum, subditi vero nostri secus non fuerint man-
damus. In cuius rei fidem patres manu nostra subscriptas sigilla
regni communiter iussimus. Dat. Caenoniae die 4 Septembris. R.
Sigismundus Rex.

mp. Sermo Nedyt ex aula Serbis rix. Gnotus Abrahamus lodovici. Lont-
nus et Interuencius noster, a nobis, nuper ad Sten vestram missus
vnaque cum eo Westmets Caussius qui literas praetera. Sermita:
ris vestra nobis attulit, ac utique nobis confirmavit. Sermonem vram
secundum pacta et fœdera antiqua nobiscum pacta et amicitiam
conservare velle, eiusque tuenda et propaganda studio teneri
eque omnia quae inter Serbis Antecessores nostros ac nos ipsos
tum et Serbis vestra, annos Stavosque ac ipsammet Sermitam
pactentem Serbis vestra constituta sunt, quae nos in arduis
nostris diligentur asseruamus rata Sabore, neque ulla ex
parte imitari velle. Id quidem cum mutua benivolentia
et amicitia maxime consentaneum vobis prospiciemus. Hoc
ipsum a Sermitate vestra expectamus, cum et ex parte vo-
stra omnia fœderum ac bonae vicinitatis iura quae a Serbis
Antecessoribus nostris cum Sermita Offemamica familia
acta sunt nulla ex parte mutata sint. et Sacramenta sancti
et inmolabiliter culta praeferant. Gratum quoque hoc

[illegible]

qua ad officialibus Sicutis vestra illi data, ac promissa sunt
nobis retulit atque in ceteris quoque postulatis nostris qua in
nuper constituto fidei, desiderantur. ad veterem fidei et
factorum normam revocant. S. V. promptam, ac paratam fore
confirmavit. Hec cum ita se habeant, nosque multa consue-
uenda amittenda officia qua in nostra potestate sunt Sicutis
constantiter praestitimus. Satis mirari non possumus S.
V. de Cosacorum memorioibus cognari. Sicut S. V. gentem com-
pessi ex diversis nationibus Hungaris, Moscis, Valachis Ruthenis
ac Turcis etiam et Tartaris conflata nullius imperio regi.
raptis et latrocinio minime, locum inaccessum Sabitanis nostris
intra ac S. V. litronibus idque Turcarum ipsorum et Tar-
tarorum, ac interdum nothorum transfugarum ductu damna
inferre celeriterque intra sua latibula se recipere, nec equita-
ti qua nos potissimum valeamus, nec praedicta capere posse
commicatumque a nostris hominibus eos non petere, sed vi eri-
pere. Nos eis nullum transitum praestamus quum quam-
vis vellemus eis prohiberi non possumus nam illi longi
vitae praesidijs nostris navibus potissimum ad infestantias
quascunque illis libuerit detrahes stantur. nec nisi classe
ab eiusmodi incursionibus solitari possunt. Quare non
est quod in postum de his incursionibus quas Cosani faciunt
Sicutas via apud nos congruatur, aut nobis imputet. si

eos qui sui iuris sunt nec nostro Imperio parvi non coe-
 mus, neque suis viâ hostis armis nostris progredimur. Ceterum
 Cosaci quidem qui nostrum Imperium non agnoscunt fortius
 incursionibus ditiores. Scitis viâ resistere dicuntur, et Tarta-
 ri quos Imperio suo S. V. contineri assent bello aperto, ac
 iustis exercitiis contra pacta et fœdera, provincias nostras
 et antea saepe magnis damnis affecerunt, et nunc ferro et
 igni subditis nobis Regionibus minime. Id eam mensuram
 S. V. fieri nobis persuademus, sed tamen faulius est a Sti-
 viâ quam Cosacos à nobis in officio contineri posse anima
 ducimus. Quare si S. V. amicitiam mutuum contraxit
 esse cupit Tartaros in ditiores nostras invadant prohibeat.
 illatque ab illis damna restitui iubet. De cetero S. V. pro-
 pyram valetudinem cupitque rerum suarum exoptamus
 Dat Cracoviae 27 Julij 1608

Sigismundus vi^a Significamus xⁱ.

Quod cum gravi urgente stipendiis militibus Livonicis persolue-
 di necessitate Magnifici ac Grosi ad gubernationem Ducatus
 in Prussia constituti. Consiliarii à nobis per Grotium Paulum
 Kobanski Nuntiam nostram requisiti essent. ut aliqua pecu-

marum summa ad fidem publicam data, et nostris ac Reipub.
necessitatibus subueniant. Eisdem Magis ac Sotos Consilia-
rios, pro regulari erga nos ac Reipub. fide, promptissimi studio
per eundem Sotum nuncium nostrum, cum ad usum. Quingua-
ria Millium florunorum Polonie summam mutui nomine nobis ob-
tulissent, modo et de integra restitutione eiusdem summe suffi-
cienter caueretur. Cum itaque auctoritate Convocationis
proxima Magis Supremo Regni Thesaurario plenaria pot-
estas data sit ad usum commemoratum. Censura Regni Con-
tum Millium florunorum polonie summa mutui sumpta, oppi-
gnorandi iamque ab eodem Magis Supremo Regni Thesaurario
ratione quinguenta millium floz polonie mutuo nobis oblata
summa, cum Magis ac Sotos Consiliariis Prussis contractus
initus sit. Censura Regni eo nomine oppignoretur va-
tipatione etiam autentica Regni nostri. Senatorum, qui no-
bis hoc tempore adsunt. Nos eundem contractum Magis
Regni Thesaurarii oppignorationemque Censuram Regni
in omnibus punctis, articulis, clausulis et conditionibus
auctoritate quoque nostra approbamus et confirmamus
vigore presentium promittentes verbo nro Regis ea omnia
bona fide Magisque ac Sotos Consiliarios Suetus in
Prussia pecunia ad fidem publicam mutuo data nomi-
ne secundum contractum cum ipso a Magis Regni Thesaura-
rio initum. Securos et indemnes profuturum iri. In cuius

Sigismundus III. R.

Magis Honorati Nobiles et Sages. Sui. et Fid. nobis dilecti. Super. sp.
 et nuper Mors Brandenburgici Electore exstimaucramus a Sui.
 et Fid. vris pro directi domini nostri iure, rationes Ducatus istius
 nobis prescriptum iri. Jam cum celebrari hoc tempore, a Sui.
 et Fid. vris illi Coniunctam intelligamus mittimus ad eas Suisum
 magnam Nolite Aulorum nostrum qui Sui. et Fid. vris gratiam nram
 Regiam deferat, ysq. Ducatus istius rationes cura nobis esse
 ostendat. Praterea cum Luonia vicina Ducatus isti ho
 minia ea sit conlito, ut Sotiles vis longius in ea progressa
 cum reliquis vicinis dehomibus nris, tam vero imprimis
 Sui. et Fid. vris omnibusq. qua in hac vita idonissima
 Sabent, ex propinquas imminuat. Adidimus quoq. in man
 datis commemorato Ducis nostri, ut ad salutem Luonia
 defendendam nprimadoseq. Sotiles conatus subiduum
 etiam Sui. et Fid. vrum nostro nomine requirat. Qui
 ut ea nostro nomine exponenti filia Sabant atq. ad
 communem securitatem et incolumitatem promouendam
 prompti studia voluntatis opemq. suam conferant. di
 ligenter postulamus. Non desiderabunt vniussim
 Sui et Fid. vris data occasione gratia nostra symfca
 tronis Quas bene et feliciter valeri cupimus. Dat. Crac.
 9 Octobris A. 1608.

Inosi n.

Pratum mihi fuit v. Quid tandem de negotio successione futura,
nos non parum suspensos reddit intricata proportionis illatis
tum et infinita ordinum legum dissensio, quam in gravi hoc negotio
vix conuicti possi varijs vnum argumentis nobis persuademus
Nos adhuc Conventu implicati gravi scopulo insidemus, utinam inde
liberati portum attingere queamus. Siquis nobis est cum Cal-
cimianis qui contra normam privilegiorum nostrorum irrogare
ac verum potiri satagunt. Oppidum videntur partes eorum
sustinere aut defendere velle vado maior animorum conflictus
metuendus. Quisquis ordo privilegiorum tam et auctoritati
Regis et Regni inimicus celebratus non putat. ex quo in futuris
Comitibus quare exaudiantur, quibus adiunguntur aliquot
potestates pro asservatione libertatis in omnes casus.
S. V. quare quoniam ordinem nostrum sibi commendatum.
Saberat, et pro libertate nostra laborare non intermitteret quod
nos omni gratitudine compensaturos sibi persuasum Haberat
Contraversia inter nostros ordines nondum omnino sunt
sublata, speramus tamen fontem earum instantius lem-
ptum iri. Utinam in gravaminibus tollendis S. V.
nostri Regentes satis essent solerti, atque nobis ex aequo
satisfacerent. Forsitan etiam in promouenda causa electo-
ris maior esset alacritas futura. Attamen quod in no-
bis est, pro omni laborare non intermittimus. Omnis
enim cura nostra pro libertate futura. Hinc S. V. valde
rogi cupimus admoneri, ac suo amore protegi non inter-
mittat. Mea vicissim in eum studia semper extabunt.
Legationi 20 Octobris A° 1608 S. V. affectuissimè

Primarius Nobilis et Capitaneus
Magnus in Curia Prussiae.

300
292

Cancellarius Magni Ducatus Leth. ad Electorem
Brandenburgum

Munice Princeps Elector dñe obsequium

Etsi non dubito quin Vltis via bene semper est persuasa de
suo hic Agente Nobili S. Camile Koppell Sabratunge pro fide
et diligenti Ministro tamen cum similibus (prout ipse mihi ma-
stus attulit) quorundam suggestiones contendunt infringere i-
psius fidem apud vram Vltiam non potui Sae ipsi testimonij
ergo denegare literas quibus recte testificor cum toto Sae sua
mansionis tempore satis probe et modesti sese gessisse fide-
lissimū Ministrum in omni negotio Vltis via exhibuisse.
Cupio illum esse in bona gratia Vltis via conservatum tan-
quam rectum et fideliem Agentem In reliquo diu felicissimūq;
Vltiam vram videri desidero Cui mihi miraq; paratissima stu-
dia diligentissimè comendo Dat. Rat. dñe die Mensis
Octobris Ao 1608.

Episcopus Cracoviensis ad eundem Electorem

Munice Princeps n.

Per annos complures quibus publica Regni munera gessimus
Nobili Camile Koppell in Aula S. B. Vltis. secretaria sua.
praestata fide et diligentiā Vltis parati Celsis via impre-
disse novimus. Hunc postquam divina voluntati Vltis
Cels. via parvas fatis concessit, ipsi in praestata commo-
damus ab eaq; amice petimus, ut ob futura obsequia in-
dita sua familia hic praestata, ipsius benignissimam ratione

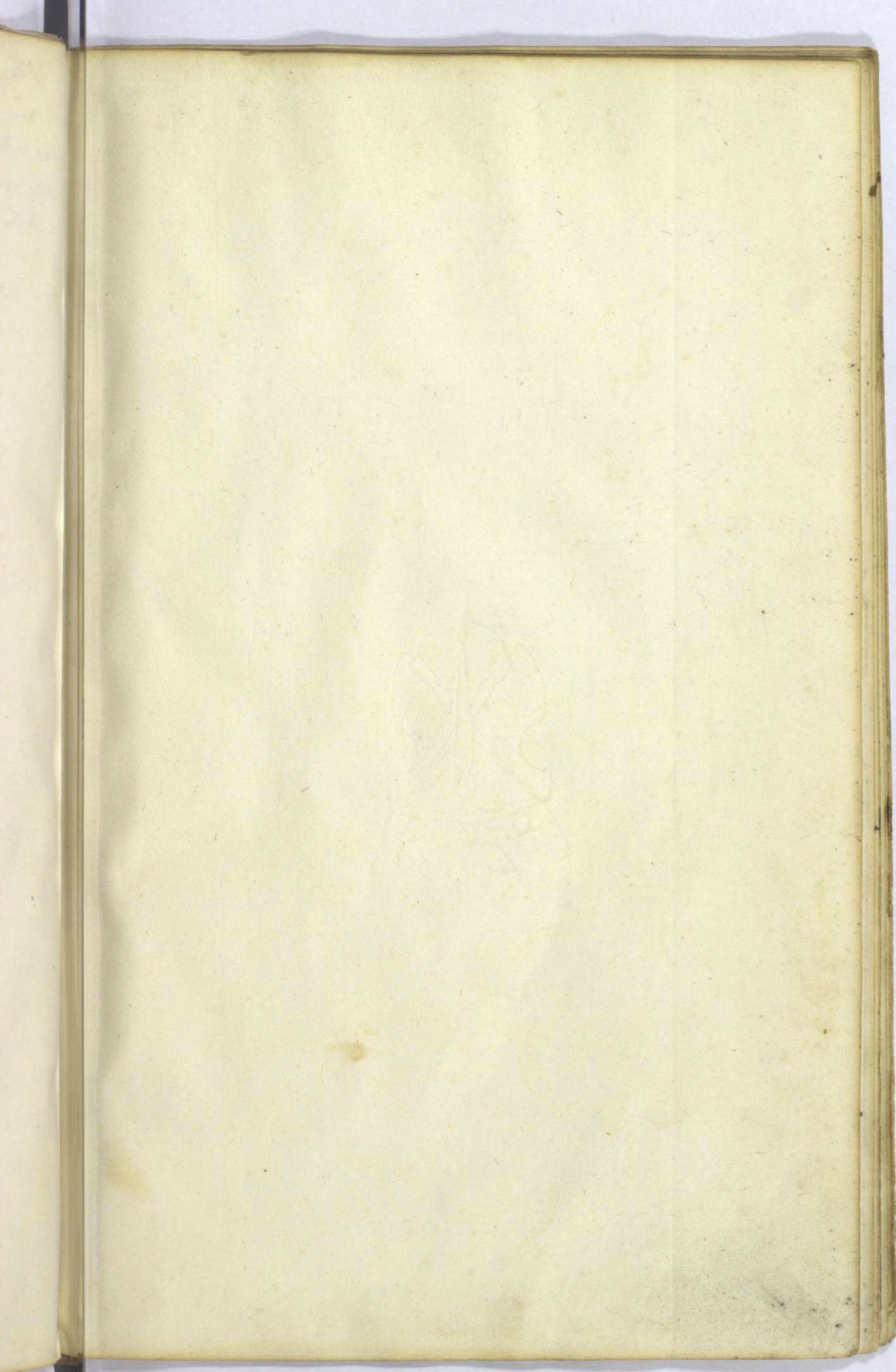
Sed et volit, eodemq[ue] ordine inter famulos suos sacri Monas-
terii p[ar]ens ip[su]m contrat. Vltima Als. ora cui offit[er]is nostros
prolixissime delatis exaltationem futuram omniq[ue] felici-
tate precamur. Præmia h[ic] ultima octobris 1608.

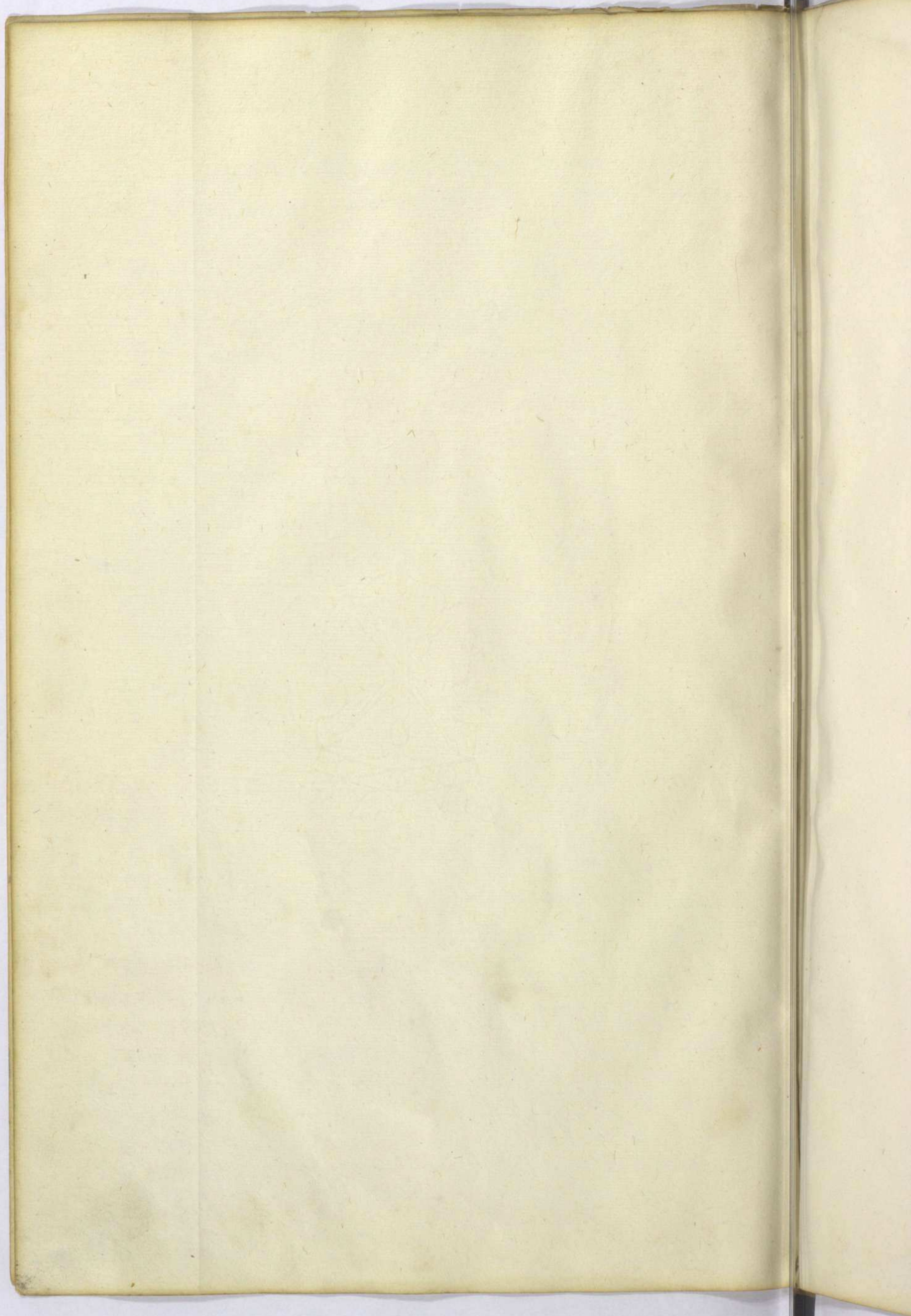
proline curie sue
de kasty 240

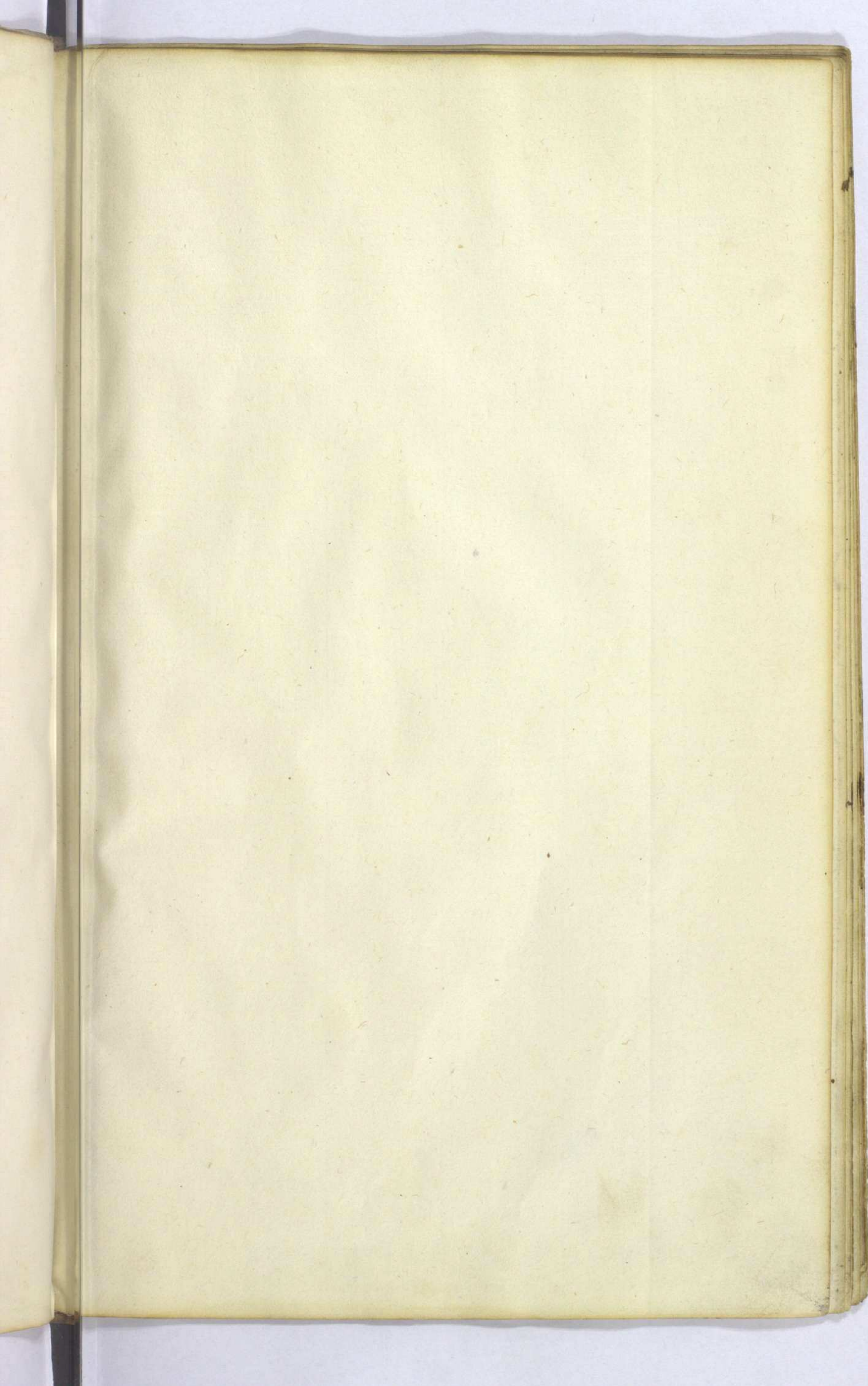
secuti Mm
lois noster
age fides
608.

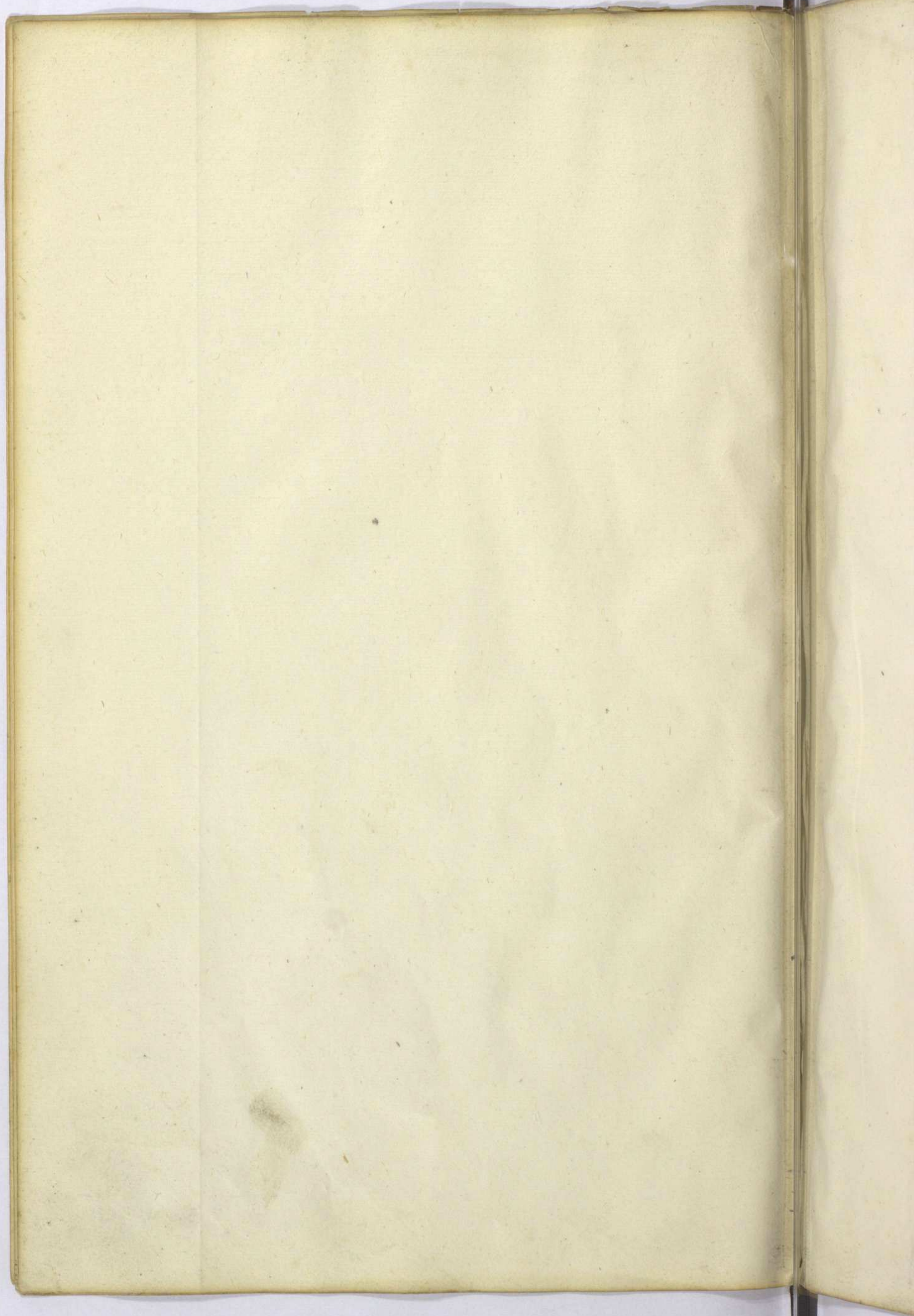
all things are made of matter
and are joined together by
attraction. The attraction between
molecules is called cohesion.

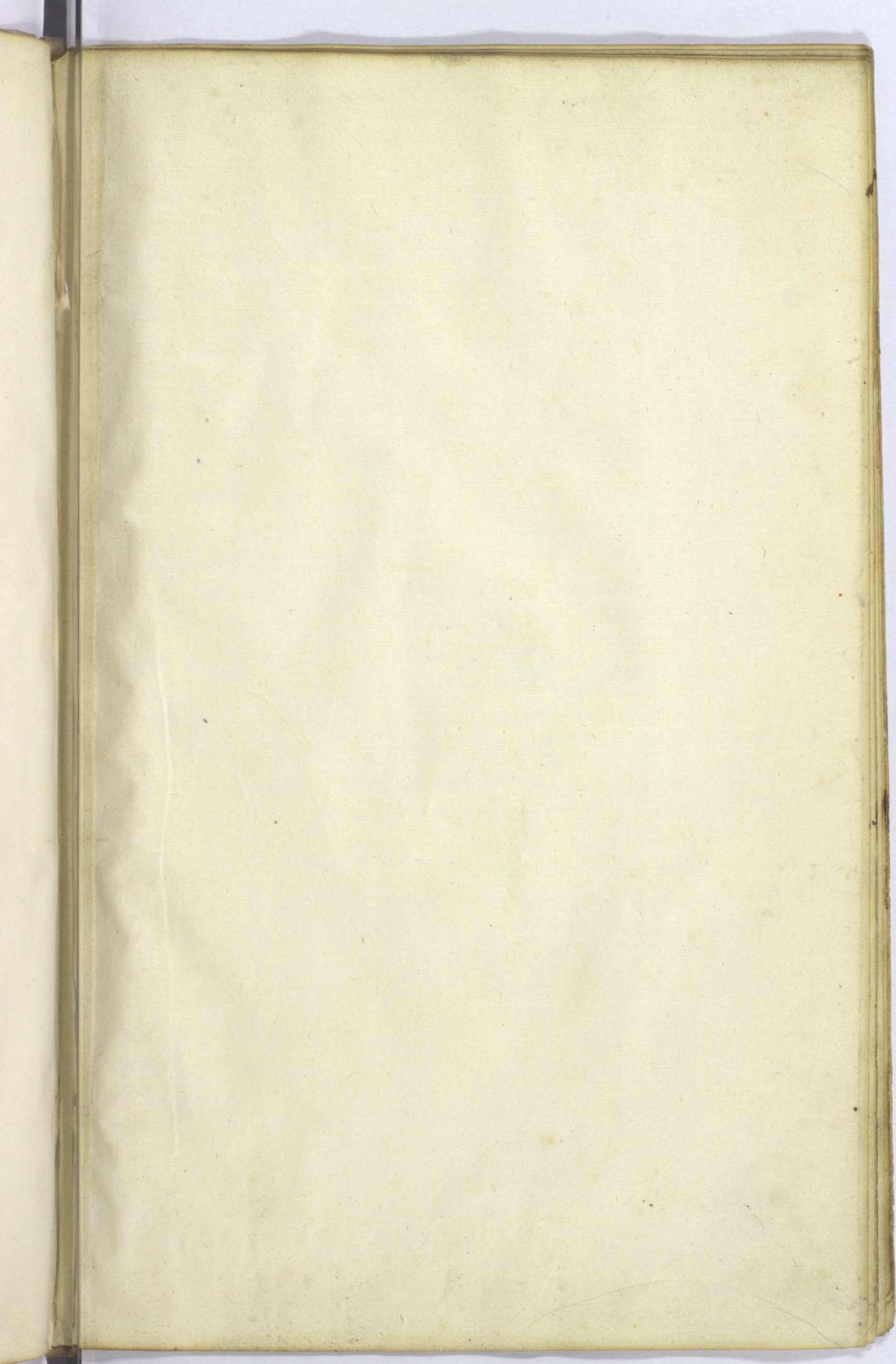
Let us take an example
to study the nature of
the attraction between
molecules.

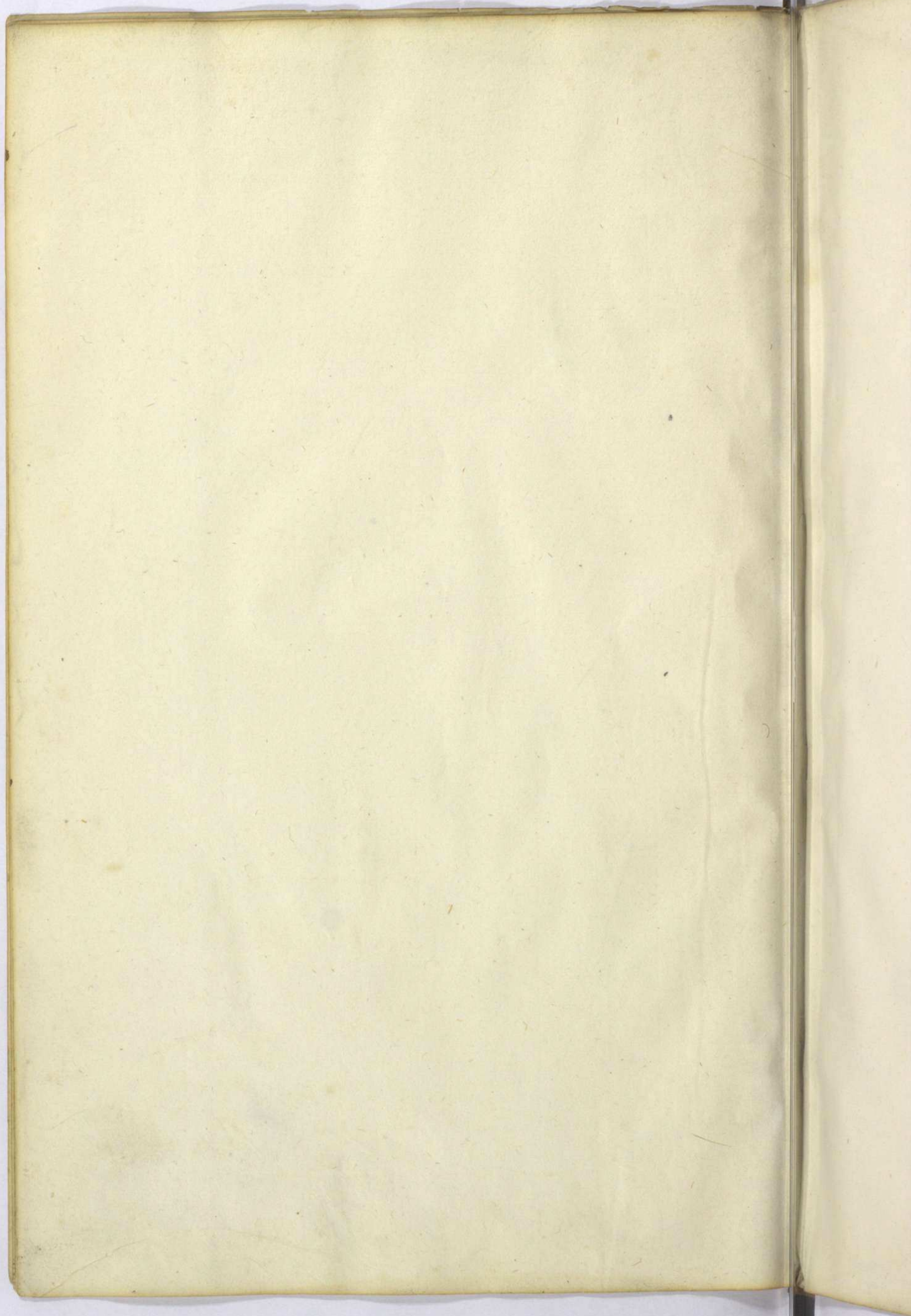

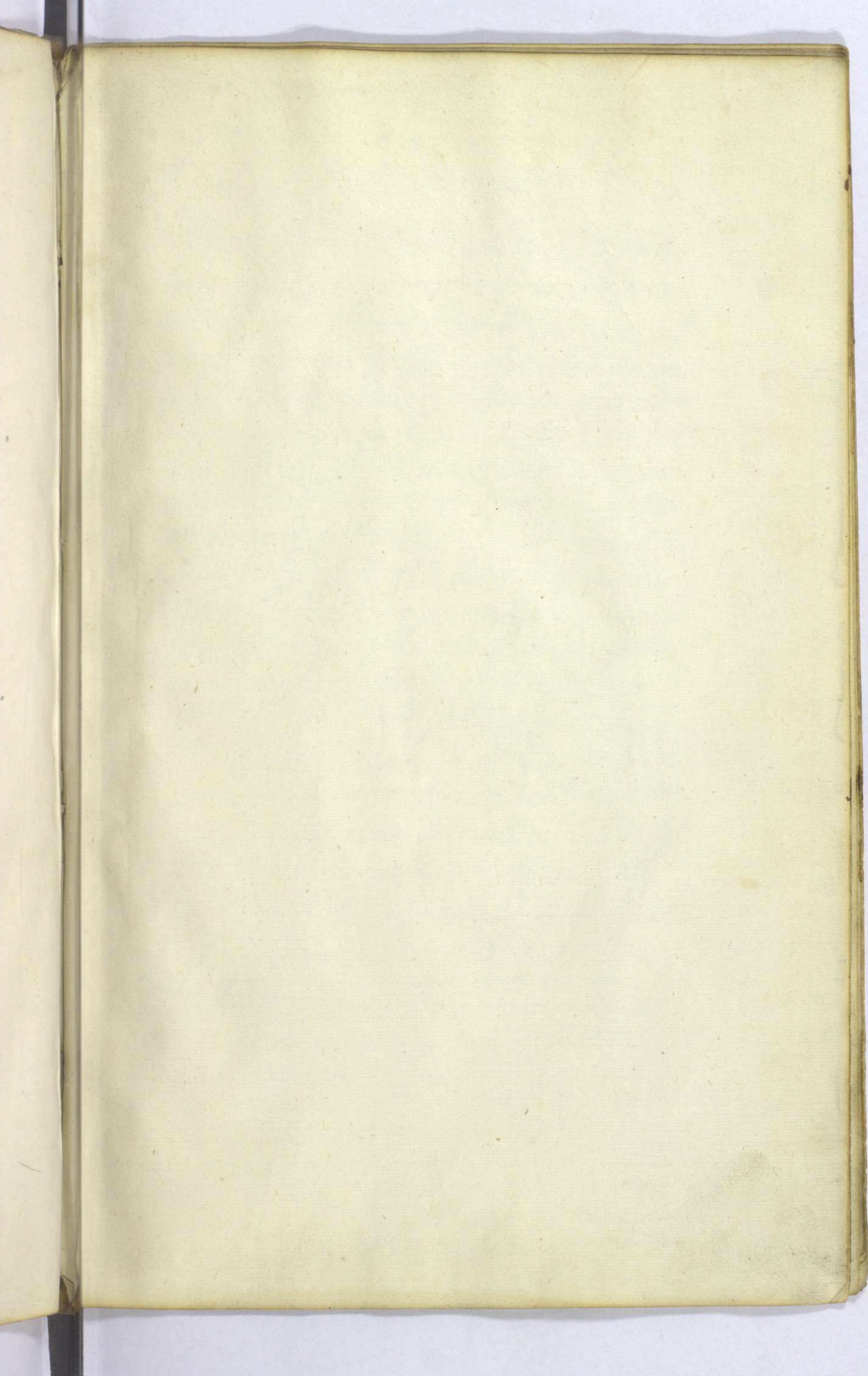

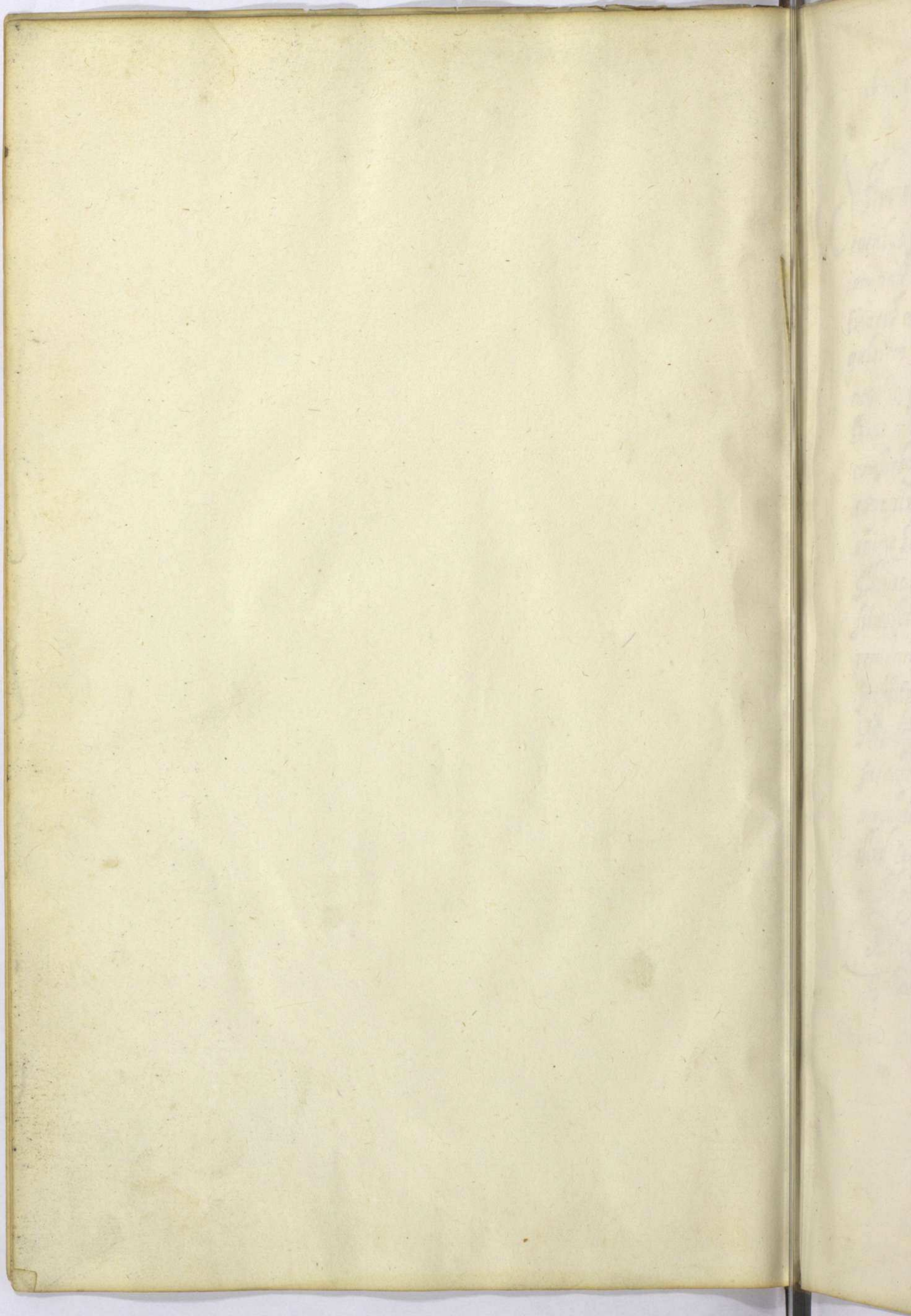

Al

Stivi a
euentus

iam ante
fis res
gulari
negotio

Ex quo mi
comproba

sagz il
animo h

Stivi ac
ficiosi

remune

prostita

Nec di
per ad

mandat

illud fa

ac Ma

Exer

Gndon

21

Illris ac Mgce Dñe Cancellarie Dñe
nobis Observande.

Illi ac Mgce Antonio V. salutem et rerum suarum
euentus prosperos, ex animo comprecamur. Quam-
iam ante multo Illris ac Mgce S. V. in nos, ex mul-
tis rerum argumentis hereximus benevolentiam sin-
gularem eandem facto ac re ipsa, in numero isthor
negotio, quod nobis ex cā mutui cū Dño Luino Bir-
ludio intercessit, et inoto et expedito, et nunc etiam
comprobasse, offi suo ac munere nos adiuuasse, cau-
saeqz illa nra rationem iustam benignit habuisse. Ut
animo her subenti et gratiosissimo accipimus. Ita
Illris ac Mgce S. V. non possumus non hoc nōdē of-
ficiosissimas agere grās: quā sibi vicissim omnem
remunerandi, ac quouis quē offorū recompensandi
prostitutinē de nobis certissime solliceatur.
Nec dissidimus cum Adversariū nre Dñe victus, nu-
per adeo cō Secretum Regium, iam tūc latum,
mandatum contrarium obtinuerit, ad infringendū
illud, tanquam minus dextre inpetratū Illrem
ac Mag. S. V. quantum nōdē est, allaboraturam.

Et iterum cum in negotijs Illmi nri Principis,
Quosum Danielelem Kesseliū, Mgce

Cels. sua Seruitorem, in Aulam S. R. M. V. con:
tinentem iam non nisi hisce nris fidei lris mistru:
Cum abire futaremus, tum vlt maxime ad M.
D. M. S. V. lras hoc nomine dandas esse opera
precium duximus. Quam ut Ills D. M. S. V.
benigne audire, ac quantum nris est, studium
illi suum, ac auctoritatem accomodare non graue
eandem, qua es sua, erga nos beneuolentia, etiam
atque etiam rogamus. Tacerit Ills, ac M. S.
V. rem munere offere suo dignam, et nos ipsi
etiam studijs nris gratissimis, ac benemerendi
promissitudine recompensare non intermitteremus.
Quam Dei praesentis tutela ac protectioni
ex animo comendamus. Regiomonti xxx
Mens. Mart. Anno M. S. X. G. iii.º.

Illis ac M. S. V.
studiosissimi

Ab Ilmo Principe, ac S. S. no
Georgio Fridrico Marchione Brate.
deburgen in Prussia s. neenon in
Silesia (arnouia) S. Duce ad guber
nationem Ducatus in Prussia, relict
ac constituti Consiliarij. S.

Magno Princeps. Dno Dno
 . Colendissime.

Ex his Illis. & singularem eius Illis. benevolentia
 misit. cum quod memoria Illis. V. minime exciderim.
 cum quod ad gratiam. rursus actum me. imitatu. esset
 Illis. V. voluit sumas quas possit Illis. V. ago gratias. su:
 dia offit. mea. in quibusvis negotijs et actionibus Illis. V.
 deferent. Et sane si mi. adversis rebus amicus comiserationem
 quidam. debemus, in secundis non gratulari modo sed nobis id
 obuentu. esse. reguland. par est. no. abservisset me. loci. disti:
 tia. no. difficultas itineris, non denique offi. quo fungor. ro:
 quin. huius magna. cu. alacritate. festinasset, et in cele:
 bri. etia. hoc actu. servitia. Illis. V. defulisset mea, nisi
 me. tempus. deflisset, serius enim qua. oportuit. tra. Illis. V.
 reddita. mihi. sunt. vixit. dies aliquot ad actu. hunc. per:
 ficiend. supererat, quo. factu. ut. mandatis. Illis. V. mini:
 me. obtemperaverim. Non. alicui. itaq. foci. excusationi
 sed. nominata. Illis. V. id. ascribere. dignetur. qua. so. In
 poster. nulla. mora. mandata. Illis. V. exequar, qua.
 modo. exequi. am. contenderit. Quod. restat. me. totu.
 servitiage. promptissima. Illis. V. deferro. Daff. J.

Illis. ma. & V. om. colendissimi

obsequentissimus servi
 ro Leo Sapieba Can.
 Mag. Dux. Lib.

Illmo et Exc^{mo} Princeps summa observatio
Oleas^{mo}.

27p.
Eodem tempore ab Illmo et Exc^{mo} in ca^{sa} res^{titutionis}
Baronis à Schönkirchen, duplices accepi, diligenter et summa
erga afflictum comiseratione scriftas; Quod aut priores serius
affatae sunt, laboris causa factum fuit; scrifta enim fuerat sub
25 Novembris elapsi anni, et reddita prima demum Julij.
Ceterum Illmo et Exc^{mo} credat mihi velim, me cum in res
miseras ac calamitosas, tui vobis misimis et miserrimis Barone
istum affectu proorsus pro et Fluriano esse, quidem nullum
mi ex illis maneret si res ea sponte mea ac arbitrio esset. Quo
magis doleo, me Illmo et Exc^{mo} ita ut cupio ac
deber complacere nunc non posse. Vos unquam enim meam ne
gotij magnitudinem et potentior fortuna superat. Eto tui me
in hac re per spaciū et misericordiam commodius et maiori
fructu aliquid tentatur. Quia quosdam morbos esse quos
femibus miserius melius quam medicis curat; Idem profecto
hic fuerit. Nam cum recens sit aedis huius memoria, et
ab hac exulcerati obfasci atrocitatem omnium fere animi, dies
(mea opinione) paulo plusculos leniendo hominum dolori dare
debemus. Præterea sicut melius coalescit et personat vulnus
si intactum et quietum manet, quam si usque et usque resti
cat. Ita non dubito comiserationem erga restituentem mi
dies crescit, si presentem sortem patienter ferendo, idonea
à S. C. M. promerenda clementia occasionem expectant
rit; Quam et paulo post non defutur spero. Atamen si
animadvertam Illmo Elector, ac Imperij Principum interces
sione S. C. M. animi ad misericordiam flecti possit. Ego
quoque negotium hoc diligentia mea promovere non desina, eaque
facere oia quae virum meum et offi^{erunt}. Quod Illmo et
Exc^{mo} sibi demum etiam absque etiam non audeat.

cui felicissimū vitæ cursū, et lētos longosq; annos impa-
ri nūq̃ cesso. Datū Ratibona 25. Anō 1594

Ad servitū faciatissimus

N. I.

Sacra Cæs. M^{tas}. S^{nt} Clementissimē.

Tris te et miserandū exiliū, quo dñus Ferdinandus Baro
a Schönkirchen, ab aliquot annis premitur, et singularis
grā quam hactenus semper apud S. C. M. V. expertus
sum, impellunt me, ut in hac tanta ipsius calamitate,
ad Cæs. M^{tas}. S^{nt} V. clementiam, pro eodē confidenter acce-
dam, obnixē supplicans, ut cōsideratiōem et benignitatem
illam, cuius Cæs. M. V. ad intercessionē Regis Polonie
per frēm meū Ducem Silesiæ p̄rā memoria, nō vulgare
specimēn præbuit, in hunc afflictissimū nobilem tam tamē
diffundere dignetur, et quia a multis hōibz qui se rem
certo scire affirmabant, audivi, is dñus Baronis innotatū
fū alijs modis, tum maxime reor, qui Viennā comprehē-
erant, confessionē iam declaratā esse. Hoc etiam nō
illū Cæs. M^{tas}. S^{nt} V. cōsideratiōem, neq; interces-
siōem dignū existimaui. Quia vō idē Baro suspicak
totius rei, in qua accusatē seriē, ac p̄cipuā fundame-
ta S. Cæs. M. V. minime minuit, hanc p̄cipuā
cāū esse, quāobrem liberationis clementiam, quam
sperabat hactenus nō fuerit consecutus, S. Cæs. M. V.

per me humillimè supplicat, ut totam istam actionem libel-
lo supplicij comprehensam sibi perlegi mandet. Ea dum
audita, no' dubitat, Cæs. Altes V. clementia statim se
dend, atqz adio se in pristinum statu subito restitueat. Quod
cu' verissimè sit, ita accidisse ut ipse narrat eo maiori
etià spe sum, intercessionè hanc apud Cæs. Altem V.
plus ponderis habituram eidemqz Baroni re ipsa magno
adimento furam. Quod si aliud quiddam sit, cuius pra-
dictus Baro à Schönkirchen, insimulari solet, ut hoc
ipsu' nri cā huic condonare, et ad leuiusculu' erratu'
aliquot, committere clementissimè dignetur, etià atqz,
etià supplico, Clemens vram per huc meū familiare
Abrahamu' Schmoliu', què hac sola de cā mitto, amice
expecto, à Cæs. Al. V. quā Cæsar Jesus dignetur.
Datu. G.

Per Vris Dne.

Postquam ab Vri Hono' Ferdinadi Barone, à
Schönkirchen, à meo nro singulari dil. nrausis Vri
V. prohi cognitis, vray intercessoriu', ad S. C. M. mit-
tendarū grā, sollicitati simus, clementer eidem grati-
ficari et easdem communicare voluimus. Quia vō nihil
leximus eiusqz res jam feliciter citra singulare S. M. V.
consensu, successuras esse, idcirco separatim eandē Vri. T.
vray huius vigore, vehementer rogamus, ut, si quid cognov-
serimus huiusmodi Vri Barone, à Schönkirchen in hoc
casu minimu' sanè, quinimo nihilominus momentu' attulisse
sed forte fortuna duntaxat supervenisse atqz ita pter o-
mnia, suū, à parte aduersa, agnè atqz ipse reus Principalis,

mi accusatione delatum esse, quemadmodum ipsa, et ipsius
 prolixius ex ipsis testu et personarum attestationibus,
 et documentis, liquida apparet. Vult. Ill. V. etiam ma-
 grā erga hūc ipsū. Utrem Barone, quantum possibile si-
 bi fuerit, quandoquidē et Ill. sua bona cā nitatē tam
 benivolam et gratiosā se se exhibere, idq. precipue ante
 hoc ipsū tempus autumnale, ut tū hūc Ill. sua hūc pōib.
 nris loci aliquid ab Ill. V. est relictu intelligat: tū mi-
 sercessionem nrām sibi haud profuisse, et ipsa expiat.
 Quod si, ut oīo speramus, hac vice ab Ill. V. impetraue-
 rimus, et ipsa profecto sumis nos meritis nobis obligabit,
 et nos praestita nobis beneficia tantā sumē conabimur
 aliquan compensare. Et quāvis nos neūq. hac in re
 repulsa passuras confidimus, sed multo magis ad Ill. V.
 erga nos benivolentia et humanitate, nobis bona dia fol.
 liceamur, nibilo tamen minus ab Ill. V. et in scriptis
 per praesentia ministrū hūc exhibitorē nobis quam pri-
 mū viderē rē graue, maiore in modū et ex alge itē
 contendimus et rogamus. Dat. J.

Regi me Rex Potentissimae Princeps.
 ac Dñe Dñe Clementissime

S. L. M. V. servitia nra humilima pari fide ac obsequio
 comūda vñce deferimus. Eademq. successus regis dñi faustis
 mis ex animo compescamur. O. Tem. Non praeterire S. R. M.
 V. arbitramur, quodnam Mauritio Pefuicia cini S. R. M.

Q. gedanen, cum Bartholomeo Finkio, subdito Ill^{mi} Principis
Pni nri Clementis. ^{smi} zone violata facis publica, itemq; in
hicta iam Finkio et complice suo Joanne quodam Bonie
czky in predictum Felucium patrali misus, superiorib.
in hunc annis intercesserit negotium. Quodq; ob malefici
cium hocce rrsigne cor Judo Curia aulica Judo
accusata, convictoq; tam in prima, quam per via
appellationis, in Judio, instantia secunda, hucce
in locis Capitali supplicio condemnato illo Finkio
a Sergio olim. S. R. M. V. predecessore desideratis.
Stephana Rege pientiss. apud quem plurib. Ill^{mi}
Princeps nri per Oratorem suum hoc noē agi ac
virgeri curauerat, con p'dictu Bonieczky latum sit
hac in causa Secretu Regium, qualemq; debita
exequutioni illud demandand, scriptum sit eue
rum. Tum vō etiam quas nā p administranda
ipsi Felucio Justicia, S. R. M. V. ad nos clemē
tissimē, usq; duab. vicib. dederit lras. Id quod
eidem S. R. M. V. ex adiuncta ipsius facti
narratione lataq; sententia Judiciali luculentius
cognoscere ac dispicere clementiss. licebit. Cu
Itaq; iuris ac Justicia roāe postulante, Reip.
vō maxime miseris, ne delicta et quidq; eiusmodi

atrocita, impunita maneat, ipsa rei manifesta,
 et enormis indignitas, in authorem tanti malefi-
 cij Ill^m Principem nr^m, aliquanto seuerius ani-
 maduersere monet cogitq^z. Ne quia tam fa-
 ma, rumoreq^z constaret, quam fr^s Fidei^q. edocti
 sum^q memoratum ill^m Tinkium, ad lata sententia
 spe ac obsequi^m cuius^q patrocinij Aulam S. Q. M.
 V. comitari passim, ibidemq^z et iam agere S. Q.
 M. V. qua par est reverentia ac studio sumo humil-
 itate rogamus, ut rei huius nefarie iniquitate p^r mota
 Clementiss^{mi} consentire ac mandare dignetur, ut si
 ubi hoc in aula S. Q. M. V. offendere contingeret,
 maleficum ill^m Tinkium, ad lata sententia ex-
 quutionem, in Territoriam ac Iurisdictionem Ill^m mi-
 nⁱ Principis imittend^q ac arrehend^q, fas liberumq^z
 sit extradere. Fecerit S. Q. M. V. rem iuri
 ipsi ac iusticia convenientem, consuleritq^z
 paci publica, p^rterq^z quod Ill^mus princeps nr^s
 di obsequio ac studio recompensare, nosq^z servit^q
 humillimis promereri, idipsu noⁿ desistemus. S.
 Q. M. V. Cuiq^z nos gra^{te} humillime comen-
 damus, quam diutissime, in pace florente, vine-
 re exoptamus. Dat^q - 2.

obsequentiss^{mi} ac fideliss^{mi}. ser-
 uitors. *W. R.*

[Faint, mostly illegible handwritten text in a cursive script, likely a historical document or chronicle.]

Corona in
Bathor nat
nicam fens
quidam et co
nil Anna
10 die Aug
Sueoy Pri
em dreg hor
22 August
ximilianus
eligite.
9 decemb.
electus de
decemb. coron
24 Jan. A
similiter in
Sana Anna
92 vna ca
minia, qui
Egna Vlad
S. K. E. Car
fuerit admi
9 decemb. A
Gerano in
reducant.
Anna Haff
Polon: Wa
101:

Proclama in Mayo Ducatu Lithuanie Stephanus
Bathor natione Hungarus Regiam dignitatem Solo-
nicam tenens 12 die Decembris qui erat dies Veneris inter
quintam et sextam horam vitam suam cum morte hie comuta-
vit Anno 1586.

19 die Augusti Ann 1587 Warsavia Sigismundus
Suecor Princeps in Regem Poloniae eligitur post meridi-
em circa horam octavam

22 Augusti Vespere circa decimam eodemque loco Ma-
ximilianus Archidux Austriae similiter in Regem Poloniae
eligitur.

9 Decemb. Eodem die Sigismundus Suecor Princeps et
electus Rex Vespere Cracoviam venit et vigesima octava
Decemb. coronatur.

24 Jan. Ao 88 Maximilianus Archidux Austriae
similiter in Regem Poloniae an electus Bircina capite

Srma Anna Archiduci Caroli filia 27 Mensis Mayi Ao
92 una cum Srma m're Cracoviam venit, sequenti die Do-
minica, qui 31 Mayi in fsta Cathedrali Cracovien' per
Ephum Vladislavien' coronatur, et S. Georg. Radziwul
S. R. E. Cardinalem et Cracovien' Vicerem Episcopum perpe-
tuum administratorem Regi matrimonio iungitur.

9 Decemb. Ao 1595 Srms Sigismundus III Polonor Rex
Gedano in Sueciam se contulit. Deus illum feliciter
reducet.

Anna Austriaca Regina Pol. coniunx Ser^{mi} Regis
Polon: Warsavia 10 Feb. styli noui ae 98 montui.

vis:
ortu:

Ho Oni 1 605. Die 3 faniy stylo nouo Vii may
et Regni Poloniae auans, Joannes Zamoylsky Reg
Polo: cancellarius, Zamoycie mortus.

Vii ma
oyslij Ro

294

напавател 296 кинтале

адзвунт кинтале

24. и 103 затиле

2

298

кинтале постои

пушени 4 кинта

146 20150 затиле

7511 800 и 1000

800 800 постои

800

294

Lez Merce

My place

